

Přehled zpráv

Den, kdy se Stalin s Hitlerem dohodli na rozparcelování střední a východní Evropy	4
23.8.2019 ct24.cz ~ str. 00 ~ Názory <i>rklos</i>	
80 let Stalinova paktu s Hitlerem, který neměl získat čas na obranu, ale na útok	8
23.8.2019 denikn.cz ~ str. 00 ~ Komentáře <i>Michael Romancov</i>	
Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase	11
24.8.2019 politicke-listy.cz ~ str. 00 ~	
Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase	11
24.8.2019 parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~ <i>Hans Štembera</i>	
Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase	13
24.8.2019 politicke-listy.cz ~ str. 00 ~ <i>Hans Štembera</i>	
Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase	14
24.8.2019 parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~ <i>nab</i>	
Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase	15
24.8.2019 kurzy.cz ~ str. 00 ~ <i>Hans Štembera</i>	
Bašta se vzepřel odborníkovi na Rusko z FSV: Sankce pouze sblížily Moskvu s Peking, do G7 by se Rusko mělo vrátit.....	16
24.8.2019 cz.sputniknews.com ~ str. 00 ~	
Říjnové volby v Polsku postrádají napětí. PiS míří k velkému vítězství, skandály ho neohrozí	17
24.8.2019 info.cz ~ str. 00 ~ Svět <i>Eliška Kubátová</i>	
Říjnové volby v Polsku postrádají napětí. PiS míří k velkému vítězství, skandály ho neohrozí	18
24.8.2019 info.cz ~ str. 00 ~	
Summit G7	20
26.8.2019 ČRo Plus ~ str. 02 ~ 21:10 Den v 60 minutach	
?Rozhovor s politickým geografem Michaelem Romancovem	21
27.8.2019 ČRo Plus ~ str. 01 ~ 11:34 Interview Plus	
AUTOŘI	29

27.8.2019	Xantypa ~ str. 12 ~ Autoři	
Zaorálek ministrem kultury		29
27.8.2019	ČT 1 ~ str. 02 ~ 18:00 Události v regionech - Ostrava	
Rozsáhlé cvičení ruských ozbrojených sil probíhá od úterka do pátku v ruském středním vojenském okruhu		31
28.8.2019	ČRo Plus ~ str. 04 ~ 17:10 Den podle...	
Reklamu u influencerů pozná jedno dítě z deseti		33
28.8.2019	smartworld.cz ~ str. 00 ~ -rd	
Již sedmý ročník Festivalu vědy vypukne příští týden v Dejvicích		34
28.8.2019	techfocus.cz ~ str. 00 ~	
Festival vědy zve do Dejvic na vědu v profesích		35
28.8.2019	cysnews.cz ~ str. 00 ~ Jiří Cysař	
Agentura ČTK jako nástěnka pro politické strany? Ať se vyjádří ředitel, chtějí radní		36
29.8.2019	hlidacipes.org ~ str. 00 ~ Robert Břešťan	
Agentura ČTK jako nástěnka pro politické strany? Ať se vyjádří ředitel, chtějí radní		38
29.8.2019	zpravy.tiscali.cz ~ str. 00 ~ Zprávy / Magazín red	
V seznamování skutečně platí, že vrána k vráně sedá		39
29.8.2019	rodina.cz ~ str. 00 ~ Alena Géblová	
Ondřej Lipár Literární dům je zapotřebí – pro literáty i veřejnost		42
29.8.2019	Literární noviny ~ str. 01 ~ Příloha - Interview Petr Nagy	
„Tohle přečteš. Jsi populární, tobě lidi uvěří.“ Normalizační média spojovala ochota zaprodat se		45
29.8.2019	denikn.cz ~ str. 00 ~ Česko Martin Groman	
Nové nástroje pro měření objektivitu a vyváženosti		50
30.8.2019	ceskamedia.cz ~ str. 00 ~ Jan Mrzena	
Festival vědy zve do Dejvic		51
30.8.2019	Metro ~ str. 18 ~ Víkend MET	
Nárůst antisemitských nálad v České republice je patrný zejména na internetu		52

30.8.2019	ČRo Radiožurnál ~ str. 03 ~ 12:08 Ozvěny dne - publicistika	
PŘEVŘÁCENÁ HODNOTA		54
30.8.2019	parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~ <i>BEZPEČNOST, ODPOVĚDNOST, SOLIDARITA</i>	
?Odchod Velké Británie z Evropské unie.....		56
30.8.2019	ČRo Plus ~ str. 01 ~ 17:10 Den podle...	
Tohle přečteš. Jsi populární, tobě lidi uvěří		58
30.8.2019	Deník N ~ str. 08 ~ Tváře normalizace <i>MARTIN GROMAN</i>	
Karel Hlaváček		62
31.8.2019	lidovky.cz ~ str. 00 ~	
Na zámku v Chlumci nad Cidlinou byly předány literární ceny		62
31.8.2019	novinky.cz ~ str. 00 ~	
Na zámku v Chlumci nad Cidlinou byly předány literární ceny		63
31.8.2019	novinky.cz ~ str. 00 ~ Vaše zprávy <i>Jan Řehounek</i>	
Boj o maršála Koněva		64
31.8.2019	Lidové noviny ~ str. 01 ~ Titulní strana <i>MARTIN SHABU</i>	
Petráš (BOS): Převrácená hodnota aneb Nula od nuly pošla		65
31.8.2019	parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~	
Petráš (BOS): Převrácená hodnota aneb Nula od nuly pošla		66
31.8.2019	parlamentnilisty.cz ~ str. 00 ~ <i>PV</i>	
Merkelové na východě Německa pšenka nekvete. Voliči utíkají k AfD, čeká se politické zemětřesení		68
31.8.2019	info.cz ~ str. 00 ~	
Merkelové na východě Německa pšenka nekvete. Voliči utíkají k AfD, čeká se politické zemětřesení		69
31.8.2019	info.cz ~ str. 00 ~ Svět <i>Eliška Kubátová</i>	
Anděl a čert v New Yorku.....		71
31.8.2019	Lidové noviny ~ str. 26 ~ Orientace - Výběr <i>ONDŘEJ BEZR</i>	

Plné znění zpráv

Den, kdy se Stalin s Hitlerem dohodli na rozparcelování střední a východní Evropy

23.8.2019 ct24.cz str. 00 Názory
rklos

V noci z 23. na 24. srpna 1939 byla v Moskvě podepsána Smlouva o neútočení mezi Svazem sovětských socialistických republik a Německem. Pakt a navazující dodatky k němu zahájily novou etapu v rozvoji vztahů mezi Sovětským svazem a nacistickou Třetí říší – krátce před vypuknutím druhé světové války. Význam události, jež na desetiletí dopředu ovlivnila osudy národů střední a východní Evropy, jakož i způsob, jímž se s jejím odkazem v současném Rusku nakládá, přibližuje v komentáři pro web ČT24 Jan Šír z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Sovětsko-německá ujednání z let 1939 až 1941 položila základ pro společný postup obou mocností v počáteční fázi nadcházejícího celosvětového ozbrojeného konfliktu.

Návrh smlouvy přivezl do Moskvy Hitlerův ministr zahraničí Joachim von Ribbentrop. Odtud i nejběžnější název dokumentu, jenž vešel ve všeobecnou známost podle signatářů smlouvy jako Pakt Molotov-Ribbentrop.

Sféry vlivu a dělení Polska

Několik slov k samotnému obsahu paktu. Hlavním ustanovením byl závazek nenapadení. Sovětský svaz a Německá říše se konkrétně zavazovaly, že se zdrží „jakéhokoli násilného aktu, jakékoli válečné akce a vzájemného napadení, které by podnikly buď samy, anebo ve spojení s jinými silami“. To dál rozvíjel závazek neutrality pro případ, že by se jedna ze smluvních stran stala „objektem válečného aktu ze strany třetí síly“.

Mimo to smlouva předpokládala vzájemné konzultace, jakož i pokojné řešení sporných situací. Konečně Sovětský svaz a Německá říše se ujišťovaly, že se nebudou účastnit „jakéhokoli spolčení sil, jež by bylo přímo či nepřímo namířeno proti druhé straně“.

Hlavní ustanovení smlouvy, nehledě na nápadně smírný jazyk, sama o sobě ještě nevybočovala nutně z dobové praxe. Potud snad v pořádku. Pravý smysl dodával paktu teprve tajný dodatečný protokol, jenž byl připojen z iniciativy sovětské strany a jehož předmětem nebylo nic míň než „rozhraňování sfér vlivu“.

Zasahovalo území vícero nezávislých států v oblasti širší východní Evropy. První oblastí byl region Pobaltí. V souladu s ujednáním tajného protokolu měla pro případ „nového územního a politického uspořádání oblastí náležejících k baltským státům (k Finsku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě)“ tvořit rozhraní mezi sférami vlivu Sovětského svazu a Německa severní hranice Litvy.

Dodatek dále předpokládal „nové územní a politické uspořádání oblastí náležejících k polskému státu“. Zde měla hranice „sfér vlivu“ mezi Sovětským svazem a Německem probíhat zhruba po linii řek Narev, Visla a San. „Konečné řešení“ otázky, „zda zájem obou stran bude vyžadovat udržení nezávislého polského státu a jakými hranicemi má být tento stát vymezen“, mělo být ponecháno až na „další politický vývoj“.

Odkaz

Nacisté a komunisté vstoupili do války jako spojenci. Partnerství stvrdili před 80 lety

Samostatný bod protokolu upravoval podobu budoucích poměrů v oblasti jihovýchodní Evropy: sovětská strana zdůraznila svůj „zájem“ na rumunské Besarábii, zatímco Německo potvrdilo svůj „naprostý politický nezájem o tyto oblasti“.

Rozhraničení „sfér vlivu“ bylo v průběhu následujících měsíců v některých podstatných detailech vícekrát korigováno. Tak ještě v září 1939 podepsaly Sovětský svaz a Německá říše smlouvu o hranicích a přátelství, jíž

„definitivně vyřešily problémy, které vznikly zhroutilím polského státu“. Smlouva stvrzovala hranici „přirozených národních zájmů“ Sovětského svazu a Německa na územích někdejšího polského státu; smluvená linie rozhraničení měla nově spadat v jedno s hranicí mezi Sovětským svazem a Německou říší.

Smlouvu opět rozvádělo několik tajných dodatků. Podle nich Německo souhlasilo s postoupením většiny území litevského státu do „sféry vlivu SSSR“; výměnou za to Sověti uznali některé části Polska včetně Varšavy za součást „sféry vlivu Třetí říše“. Zbytek Litvy nacisté oficiálně odstoupili Sovětům za peněžní náhradu na základě dohod z ledna 1941.

Vyřešení „polské otázky“

Co následovalo, je všeobecně známo a bylo již mnohokrát podrobně zdokumentováno, proto jen stručná rekapitulace, jak mělo naplňování paktu v praxi vypadat.

Hned 1. září 1939 nacistické Německo napadlo Polsko. Anglie a Francie, vázány vůči Polsku bezpečnostními garancemi, vyhlásí válku Německu. Vypuká druhá světová válka v Evropě. Po dalších dvou týdnech napadl Polsko z východu Sovětský svaz. Do konce měsíce Polsko kapituluje a je zcela obsazeno německým wehrmachtem a Rudou armádou a dle smluveného rozhraničení „sfér vlivu“ inkorporováno do Německé říše, resp. Sovětského svazu.

S vyřešením „polské otázky“ upřel Sovětský svaz svoji pozornost na tři nezávislé republiky Pobaltí. Ještě v září 1939 byly Litva, Lotyšsko a Estonsko konfrontovány s ultimátem, aby na svém území strpěly zřízení sovětských základů; v důsledku ve všech pobaltských zemích Sověti ustavují mnohatisícový vojenský kontingent. V květnu a červnu 1940 po další sérii ultimát Litva, Lotyšsko a Estonsko souhlasí s intervencí Rudé armády, jež s sebou nesla již i změnu státního zřízení. Nové vlády „národní fronty“ za účasti komunistů orchestrují „volby“ do „národních shromáždění“. Ta hned svým prvním krokem po ustavení žádají o „vstup do SSSR“, čemuž Moskva ještě téhož léta „vyhoví“.

Poslední den listopadu 1939 Sovětský svaz bez vyhlášení války napadá Finsko. Útoků předcházelo ostřelování sovětského území z finské strany, jež se mělo ukázat jako provokace NKVD vedená pod falešnou vlajkou s cílem získat casus belli. Navzdory masivní početní přesile naráží Rudá armáda na tuhou odpor, jenž celou operaci protáhl na sto dní. Na příměří Finové přistupují až v momentě, kdy je jasné, že zůstanou bez pomoci spojenců; cenou za uchování nezávislosti byla mimo jiné část Karélie, Karelská šíje a země na sever od Ladožského jezera včetně Vyborgu, jakož i Rybářský poloostrov na severu a ostrovy ve Finském zálivu.

Katyň

Konečně v červnu 1940 Sovětský svaz vznáší ultimátum vůči Rumunsku s požadavky na odstoupení území Besarábie, jakož i severní Bukoviny (poslední požadavek šel daleko nad rámec toho, co bylo původně smlouveno s Hitlerem). Rumunská vláda nátlaku podléhá a požadovaná území vyklízí. Rudá armáda následně rozšiřuje okupaci částí Rumunska ještě na oblast Hercy.

Zatímco na Německem obsazených územích se již naplno rozjížděla mašina teroru, jejímž symbolem se měly stát vyhlazovací tábory, pro spravedlnost nutno říci, že ani Sovětský svaz v tomto ohledu příliš nezaostával. Reorganizace poměrů na územích přičleněných podle smluv s Hitlerem do sovětské „zóny vlivu“ probíhala – s některými lokálními specifiky – vesměs podle stejného scénáře: NKVD, deportace původního obyvatelstva („třídnicích nepřátel“), čistky, nucené práce, gulag, osídlení dobytých území nově příchozími, jakož i zavádění dalších výdobytků tehdejšího socialistického zřízení – sovětizace, rusifikace a jiné.

Velkou mezinárodní pozornost k sobě přitáhly válečné zločiny spáchané na dobytých územích. Tím patrně největším, jenž svojí masovostí, plánovitostí a organizovaným provedením předznamenal budoucí stalinské genocidní experimenty s přesídlováním celých národů, byla vražda téměř 22 tisíc zajatých polských vojáků, představitelů národní inteligence a činitelů v Katyni v březnu 1940. Netřeba dodávat, že o své vině na tomto zločinu Moskva vehementně lhala až do samotného rozpadu Sovětského svazu na přelomu 80. a 90. let.

Poznamenejme, že sovětsko-nacistická spolupráce na počátku konfliktu se neomezovala jen na koordinaci válečných operací při „rozhraničení“ dohodnutých „sfér vlivu“. Zvláště intenzivně se rozvíjela také obchodní výměna, s ohledem na námořní blokádu Hitlerova Německa ze strany západních mocností. Sovětský svaz

dodával Říši obilí, naftu a ropné produkty, bavlnu a další suroviny strategického významu. Za to s pomocí německého průmyslu získal možnost obnovit svůj strojový park, včetně armádní techniky a zbraní.

Mýtus „velké vlastenecké války“

Spojenectví ukončil až vpád nacistických armád do Sovětského svazu v červnu 1941. Krachem sovětsko-nacistického spojenectví se však historie paktu Molotov-Ribbentrop nevyčerpává. Naopak, intrika ohledně povahy a šífe spojenectví dvou totalitních režimů k momentu rozpoutání celosvětového válečného konfliktu zůstala zachována a nepřestávala rezonovat ani po jeho skončení.

Sám pakt byl ve své době publikován a jeho obsah byl tedy znám, nikoli již ale navazující tajné protokoly. Německé originály dokumentů byly za války během bombardování Berlína zničeny, dochovaly se nicméně aspoň v kopii. Američané záhy po válce sovětsko-německé dokumenty zveřejnili, čímž postavili Sověty do nelichotivého postavení a stimulovali historickou a právní debatu.

Odlíšná byla situace s ruskými originály paktu a navazujících dodatků k němu. Ty byly po celou dobu bezpečně uloženy ve Stalinově osobním sejfu a po jeho smrti převedeny do archivu ÚV KSSS. Navzdory tomu Moskva prakticky až do posledních chvil trvání Sovětského svazu existenci jakýchkoli tajných ujednání s Hitlerem kategoricky popírala a zveřejněné dokumenty označovala typicky za „podvrh“ a za zlovolnou snahu o „falšování historie“ ze strany západních nepřátel.

V ideologické rovině se Moskva snažila tuto hanebnou etapu dějin zastřít pomocí konceptu „velké vlastenecké války let 1941–1945“, jenž měl ze slovníku a poté i z obecného povědomí vytěsnit po světě užívaný konkurenční pojem druhá světová válka.

Ač původně stalinské klišé, nabral tento koncept od 60. let rysy kvazináboženského narativu. Předkládá mytický boj dobra proti zlu, v němž hrdinný sovětský lid (Rusové), sjednocen pod moudrým vedením, zničil fašistické okupanty a ještě zachránil ostatní národy světa od poroby (pročež mu a také všem, kdo si tento odkaz budou kdy osobovat, mají být všichni na věky vděční). Středobodem celé konstrukce je dogma, že Sovětský svaz je oběť (a nikoli agresor bojující po boku nacistické Třetí říše, jímž ve skutečnosti byl v letech předcházejících nacistickému vpádu).

Z dalších klíčových postulátů oficiálně raženého výkladu možno vypíchnout tezi o tom, že právě Sovětský svaz sehrál ústřední roli v porážce nacismu a nesl hlavní břímě války. Úměrně tomu dochází pak i k navyšování odhadů obětí války až na stávajících nejčastěji uváděných 27 milionů sovětských občanů, kam režimní historici-propagandisté bez většího ostychu započítávají nejen oběti nekompetence a zločinů sovětského vedení, nýbrž i příslušníky těch národů, jež byly tím samým Sovětským svazem nejprve napadeny a násilně včleněny do jeho řad.

Odkaz

Ruský historik Zubov: Po vzájemné dohodě prahli Hitler i Stalin

Logicky i válečná strádání a další negativní jevy byly „normální“, historicky „nutné“, „dobově podmíněné“, v porovnání s nacistickými zvěrstvy pořád „zanedbatelné“ a tváří v tvář této pro lidstvo existenční hrozbě svým způsobem vlastně „ospravedlnitelné“. (A kdo tvrdí něco jiného, je cizí agent, zrádce, špiní světlý obraz osvoboditelů...).

Specificky ve vztahu k paktu Molotov-Ribbentrop začaly být vyzdvihovány teze, jako že se jednalo ze strany Sovětského svazu o čistě „vynucený“, svou povahou „defenzivní krok“, jenž umožnil Sovětům jakoby získat čas, mobilizovat, dozbrojit, předsunout obranný perimetr proti chystanému nepřátelskému vpádu. V případě anexe Litvy, Lotyšska a Estonska zas bývá zdůrazňován „dobrovolný charakter“ jejich přistoupení k Sovětskému svazu, poté co v Pobaltí zvítězila „revoluce“. Tak jako v případě všech dřívějších teritoriálních výbojů bývá obecně akcentován „pokrokový ráz“ přičlenění politicky, kulturně a (zpravidla i) hospodářsky vyspělejších národů k Sovětskému svazu, potažmo k Rusku.

Sovětsko-německé dokumenty se výrazně zapsaly do historie ještě jednou, a to v samotné závěrečné fázi existence sovětského impéria na přelomu 80. a 90. let. Glasnost, perestrojka a demokratizace uvolnily prostor

pro veřejnou debatu o „bílých místech“ sovětských (ruských) dějin, kde čelní místo připadá na období stalinského teroru a jeho spojenectví s nacistickým režimem. Zatímco pro velkou část územních výbojů z let 1939 až 1941 Sovětský svaz po roce 1945 našel stvrzení v rámci nového poválečného uspořádání Evropy, dosáhnout širšího mezinárodního uznání anexe Litvy, Lotyšska a Estonska se Moskvě nikdy nepodařilo. Okupované republiky Pobaltí tak zůstávaly jejím slabým místem.

Již jen debata ohledně způsobu, jakým byly Litva, Lotyšsko a Estonsko včleněny do rodiny sovětských národů, ve svých důsledcích zpochybňovala samotné základy, na nichž byl Sovětský svaz (Rusko) dlouhodobě budován. V roce 1989 byla z podnětu představitelů baltických republik otázka historického a právního zhodnocení sovětsko-německého paktu o neútočení z roku 1939 vynesena na pořad jednání celosvazového Sjezdu lidových poslanců. Ten na základě prozkoumání německých kopií dokumentů (příslušná komise neměla k dispozici do té doby oficiálně stále „neexistující“ sovětské originály) odsoudil pakt a tajné dodatky k němu jako „právně neudržitelné a neplatné od momentu jejich podpisu“. Od obnovení státnosti okupovaných pobaltských republik v roce 1991 pak zbyl jen krůček k rozpadu Sovětského svazu.

Lež jako státní doktrína

Originály sovětsko-německých dohod z let 1939 až 1941 uchovávané po dobu více než půl století v ruských archivech se po rozpadu Sovětského svazu nakonec „našly“ a za Jelcinovy vlády v první polovině 90. let se také dočkaly zasloužené publikace. Bohužel tento smělý počín nebyl již následován hlubší společenskou reflexí totalitní minulosti. Zejména od Putinova nástupu k moci tak dochází k znovuoprašování zavedených sovětských ideologických schémat, jakkoli v modernějším, výrazně nacionalističtějším hávu. Právě „vítězství proti fašismu“ se stává tím hlavním referenčním bodem, k němuž se jako k poslednímu zdroji národní hrdosti upíná země, jež nebyla dosud schopna vykázat jiný pozitivní příběh.

Kult „velké vlastenecké války“ coby ústřední složka novodobé ruské identity mezitím pronikl prakticky do všech sfér veřejného života. Od psané historie, přes školní učebnice, restrikce přístupu do archivů, hromadné sdělovací prostředky až po umění. Nabývá značně ritualizovaných forem. Vrcholem jsou každoroční oslavy „dne vítězství“ na 9. května, jež svým významem dávno vytlačil ostatní svátky a památné dny, náboženské i světské. Nedílnou součástí je již povinná okázalá vojenská přehlídka, jež víc než pietu a truchlení za padlé připomíná demonstraci vojenské síly státu a s ní i jednotu národa semknutého kolem politické reprezentace.

Oficiální tón pro další výklad zadávají pravidelné schůzky politického vedení s členy historické obce. V roce 2009 byla při úřadu hlavy státu zřízena zvláštní komise pro boj proti snahám o falšování historie – do jejíž gesce mělo reálně spadat nic jiného než falšování historie. Hlavní historické společnosti a fondy v Rusku fungují pod příznanou kontrolou silových struktur.

K prosazování jednotného všeobecně závazného výkladu spoléhá ruský stát v rostoucí míře i na donucení a represivní aparát. Novelou z roku 2014 tak byla do trestního zákoníku zařazena skutková podstata trestného činu „rehabilitace nacismu“, jež umožňuje postihovat jednání jako „šíření vědomě nepravdivých údajů o činnosti SSSR v letech druhé světové války“ trestněprávní cestou (sazba až pět let). Režimní propaganda vydává tuto úpravu za příklad „zákonů na ochranu paměti“, jež existují i v některých zemích Západu. Dosavadní aplikace, zvláště pak kauzy proti prominentním historikům zkoumajícím zločiny stalinismu, jakož i pokračující nástup na nevládní organizace nasvědčují spíše tomu, že skutečným smyslem opatření je kontrola válečných narativů a znemožnění historické debaty.

Kontrola historických výkladů tak představuje důležitý nástroj nadvlády ruského státu nad společností. Slouží jako prostředek vojensko-patriotické mobilizace obyvatel „ruského světa“ doma i za jeho hranicemi. Monopolizace odkazu dědictví vítězství proti fašismu ospravedlňuje masivní militarizaci státu. Spolu s tím poskytuje vládnoucímu režimu imunitu vůči kritice vlastních selhání ze strany případných oponentů, které tak lze jednoduše ostrakizovat jako „fašisty“.

Putinovy „války o historii“ mají rovněž výraznou vnější dimenzi. Militarizace kolektivního vědomí vytváří živnou půdu pro reálné agrese. Stojí za připomenutí, že právě skrz „boj proti fašismu“ Rusko rámuje svoji probíhající agresi proti Ukrajině. Již pravidelné provokace motorkářských gangů, vměšování ruské ambasády v Praze do záležitostí místní samosprávy ve věci pomníku maršála Koněva, aktuální spory o péči o vojenské hřbitovy – to vše jsou měkčí formy téhož, s nimiž se lze dnes setkat v České republice, jak upozorňuje ve svých výročních zprávách BIS.

Anexí Krymu a ozbrojeným vpádem do Donbasu v roce 2014 podniklo Rusko radikální pokus o opětovnou institucionalizaci kultury územních výbojů a útočných válek, o nichž Evropa měla za to, že jsou již dávno minulostí. Je proto více než kdy jindy aktuální si připomínat, kam takové chování může vést, nesetká-li se s adekvátním odporem. A s tím i jeden pozapomenutý pakt, který k tomu všemu vydláždil cestu.

Profil

Jan Šír

Jan Šír působí jako výzkumný pracovník katedry ruských a východoevropských studií Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Specializuje se na politický, bezpečnostní a energetický vývoj nástupnických států bývalého Sovětského svazu. Je autorem a spoluautorem tří monografií včetně kolektivní práce Ruská agrese proti Ukrajině (Praha: Karolinum, 2017).

URL| <https://ct24.ceskatelevize.cz/nazory/2904644-den-kdy-se-stalin-s-hitlerem-dohodli-na-rozparcelovani-stredni-a-vychodni-evropy>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
ceskatelevize.cz

80 let Stalinova paktu s Hitlerem, který neměl získat čas na obranu, ale na útok

23.8.2019 denikn.cz str. 00 Komentáře
Michael Romancov

Pakt Molotov–Ribbentrop, jehož podpis před osmdesáti lety 23. srpna 1939 otevřel dveře k rozpoutání II. světové války, nepochybně představuje jeden z neopomenutelných dějinných okamžiků 20. století.

Navzdory skutečnosti, že se jedná o poměrně krátký dokument psaný zcela srozumitelným jazykem, což platí i pro nepřilíhající rozsáhlé tajné dodatky, ale zejména díky téměř okamžitému uplatnění v praxi – jednalo se o pouhých devět dní – se interpretace ohledně důvodů jeho podpisu i následků, k nimž to vedlo, liší. Přesněji řečeno se liší pohled Moskvy a zbytku Evropy, potažmo světa.

První tajný dodatečný protokol paktu Molotov–Ribbentrop. Vyfotili ho obhájci účastníci se Norimberského tribunálu.

Na čem existuje shoda? Ani v sovětských dobách, například na rozdíl od Katyňského masakru, nešlo tvrdit, že pakt podepsán nebyl, ale Moskva dlouho tvrdila, že neexistují originály. Ty ve skutečnosti byly po celou dobu uloženy v sovětských archivech (nejprve na ministerstvu zahraničí, poté v archivu politbyra), avšak nikdo k nim prý neměl přístup.

Situace se změnila teprve po rozpadu SSSR, kdy byly originály nejprve roku 1992 publikovány v časopise Nové a současné dějiny a o tři roky později vystaveny na výstavě v Treťjakovské galerii. Letos pak Federální archivní služba – Rosarchiv – uspořádala velkolepou výstavu odtajněných dokumentů vztahujících se k začátku II. světové války. Ve vládních novinách Rossijskaja gazeta při té příležitosti vyšel obsáhlý rozhovor s ředitelem Andrejem Artizovem.

Podle jeho slov byly zpřístupněny všechny politické a diplomatické dokumenty, ale materiály zvláštních služeb ještě stále podléhají jinému režimu. Ředitel Artizov v rozhovoru odmítá názor, že by Sověti či Stalin osobně západním mocnostem „vrazili nůž do zad“, neboť kontakty s Hitlerem udržovali všichni a byli to právě Britové a Francouzi, kdo „nůž“ chystali pro Sověty.

Nabídka, kterou nelze odmítnout

Vyjednávání, která v srpnu 1939 v Moskvě vedla britská a francouzská vojenská mise, se vlekla a nakonec se prý pro Stalina stalo zásadním to, že zatímco Londýn a Paříž nebyly připraveny poskytnout vojenskou pomoc SSSR v případě jeho války s Německem, učinil Hitler Stalinovi takovou nabídku, kterou nemohl odmítnout.

Německý ministr zahraničí Ribbentrop (vpravo) přivezl Stalinovi do Moskvy Hitlerovu „nabídku, která se nedala odmítnout“. 23. srpna 1939. Foto: Autor neznámý, Bundesarchiv

Artizov bohužel nijak nespecifikuje, o co se konkrétně jednalo, takže nezbyvá než spekulovat, že šlo primárně o obsah tajných dodatků – tedy možnost obsadit území sousedních států, k čemuž Britové a Francouzi opravdu svolní nebyli.

Na dotaz, v čem sovětské vedení spatřovalo největší výhodu paktu, odpověděl: „Z jejich pohledu měla smlouva objektivní výhody. Zatímco Západ by se musel vypořádat s válkou v Polsku a nakonec by se možná ocitl ve válce s Německem, SSSR by zůstal mimo. Nikdo netušil, na jak dlouho to bude, stejně jako nikdo netušil, jak rychle v květnu 1940 padne Francie.“

Jako další pozitiva pak uvádí, že vedle faktu, že SSSR s podporou Německa rozšířil svou sféru vlivu, Hitler rovněž nabídl a umožnil rozsáhlou hospodářskou spolupráci, díky které si Sověti mohli prohlédnout německé továrny a získali přístup k některým vojenským technologiím. Rovněž se podařilo stabilizovat situaci na Dálném východě, kde Japonsko, díky sovětsko-německému paktu, navzdory členství v paktu proti Kominterně, ztratilo podporu Berlína.

Změny hranic k roku 1940 na základě smlouvy nacistického Německa s komunistickým SSSR (pakt Molotov-Ribbentrop a jeho dodatky). Mapa: Peter Hanula, CC BY-SA 3.0

V intencích marxisticko-leninského přístupu ke světu pak Stalin o výhodách a nezbytnosti uzavřít s nacisty pakt přesvědčil i šéfa Kominterny, v Moskvě sídlící mezinárodní organizace, jež měla koordinovat světovou proletářskou revoluci, neboť se prý bude jednat o boj mezi dvěma skupinami kapitalistických zemí, jejichž vzájemné oslabení bude výhrou pro světový proletariát. Na dotaz, jak Britové a Francouzi reagovali na vstup Rudé armády na území Polska, Artizov uvedl: „Nikdo si kvůli tomu vlasů nerval. Pochopili, že se západní hranice Sovětského svazu vrátily na své místo a že se Sovětský svaz, možný spojenec ve válce s Německem, stal silnějším.“

Ze společné přehlídky Wehrmachtu a Rudé armády 22. září 1939 v Brestu ve společně dobytém Polsku. Uprostřed německý generál Guderian, vpravo sovětský generál Krivošein. Foto: Gutjahr, Bundesarchiv

Artizovova argumentace většinou není nikterak překvapivá. Podobně znějící argumenty byly z Moskvy slyšet už v sovětských dobách, a jelikož se současný režim, jakkoli v jiném teritoriálním rámci, čím dál tím viditelněji transformuje do neosovětské podoby, je takový přístup logický a nevyhnutelný. Minimálně dvěma oblastem je však třeba věnovat větší pozornost. Zaprvé jde o absenci širšího kontextu, zadruhé o tvrzení, že Britové a Francouzi v okamžiku, kdy se Stalin připojil k nacistickému útoku na Polsko, Moskvu stále považovali za potenciálního spojence proti Hitlerovi.

Sovětsko-ruská tvrzení, že Britové a Francouzi nenabídlí Stalinovi to samé, co mu nabídl Hitler – mimochodem, pokud i Sověti vždy souhlasili s tím, že Hitler byl vždy agresivní parchant a patologický lhář, proč dodnes tolik oceňují jeho „nabídky“?! – bývají ještě „vyšperkována“ výrokem, že se jednalo o důsledek krize systému kolektivní bezpečnosti, o přirozený výsledek politiky ústupků, kterou prováděly západní mocnosti, a že Stalin potřeboval čas na obranu. Jinými slovy, Britové a Francouzi Hitlera stvořili, ustupovali mu, chtěli ho poštvat proti SSSR a nakonec Stalinovi ani nenabídlí to, co mu nabídl Hitler...

Nemůže být sporu v tom, že meziválečný systém mezinárodních vztahů byl postaven na slabých základech, že mír, který byl po I. světové válce uzavřen, vedle poražených neuspokojil ani vítěze (minimálně Itálii a Japonsko), ale je také třeba vzít v úvahu, že situace ve 30. letech byla zásadně ovlivněna dopadem ekonomické krize. Proč je tento fenomén důležitý? Pokusíme se ukázat minimálně dva důvody:

zaprvé krize akcelerovala nástup nacistů k moci

a zadruhé napomohla legitimizovat bolševický stát jako v zásadě standardního aktéra mezinárodních vztahů.

Leninův stát měl zásadní „revoluční“ úkol (který mimochodem zcela věrně a přesně zrcadlil sovětský státní znak), jímž nebylo nic menšího než vedení a provedení světové proletářské revoluce. V jejím průběhu měla být

navždy a na celém světě smetena buržoazie, aristokracie, klérus a velkostatkáři a moci se měli chopit dělníci a rolníci.

Lenin se o to pokusil, ale sovětský útok na Polsko na začátku 20. let ztroskotal a neuspěly ani tzv. republiky rad, vzniklé na několika místech Německa, v Maďarsku a na Slovensku. Chceme-li pochopit nedůvěru vůči komunismu/SSSR, je třeba vzít v úvahu, že všude tam, kde se komunisté pokusili dostat se k moci, vládli chaos a násilí a že v Evropě byly stovky tisíc ruských emigrantů, kteří přišli o vše.

Sovětské vedení si toho bylo vědomo a ve 20. letech napřelo všechny síly k zajištění existence vlastního státu, k odvrácení (prý neustále hrozící) imperialistické intervence. V Moskvě dobře rozeznali výhodu, kterou pro ně vytvořil Versailleský systém, a propast, kterou vyhloubil mezi „kapitalistickými“ vítězi a poraženými I. světové války.

Vedle slabých a jen malé nebezpečí představujících států na jihu (Turecko, Persie, Afghánistán) se však podařilo navázat, a to ještě z větší části utajovaně, styky pouze s poraženým Německem.

Zásadní nebezpečí však představovala Francie, Polsko a nově nezávislé státy v Pobaltí. Situace se dále zkomplikovala roku 1925, kdy Německo v Locarnu uzavřelo smlouvu garantující jeho poválečné západní hranice a následně bylo přijato do Společnosti národů. Z Německa se tak v onen okamžik stala standardní kapitalistická země a v sovětských očích hrozilo, zejména poté, co německá vláda dala jasně najevo, že nadále nehodlá tolerovat sovětské zásahy do vnitřních záležitostí prostřednictvím Kominternou řízené německé komunistické strany, že se obrátí proti nim.

V ten okamžik Moskva přenesla svou hlavní pozornost z Berlína na Paříž, neboť Francie se jevila být nejsilnější imperialistickou mocností na kontinentě. Pokusy o uzavření smlouvy o neútočení však skončily neúspěchem, neboť Francie chtěla do jednání zahrnout i své spojence, a tedy sovětské sousedy, na východě. Moskva však jakékoli multilaterální formáty odmítala a striktně trvala na jednání vždy jen s jednou kapitalistickou zemí (čtenář si jistě všiml, že všechny tyto prvky jsou i nadále přítomny v ruské zahraniční politice).

Francie však rovněž měla zájem na stycích s Moskvou a její tlak na Varšavu vedl na začátku 30. let k zahájení polsko-sovětských rozhovorů, později následovali i další sousedé. Pakty o neútočení mezi SSSR a Finskem, Estonskem, Lotyšskem a Polskem byly podepsány roku 1932, s Litvou byla smlouva podepsána už v roce 1926. Když se roku 1935 podařilo s Francií dojednat smlouvu o vzájemné pomoci, dosáhla Moskva spojenectví a bezpečnostních garancí s vítězem I. světové války, byla přizvána do Společnosti národů a měla vyjednané smlouvy, a tedy zabezpečené hranice, se všemi svými menšími a slabšími sousedy.

SSSR ve Společnosti „nahradil“ Japonsko, Itálii a Německo, které se rozhodly platná pravidla ignorovat a změnit rozložení sil v systému mezinárodních vztahů silou. Je logické předpokládat, že v těchto akcích spatřovali bolševici šanci pro, jak později Stalin vysvětlil Dimitrovovi, zahájení války mezi kapitalistickými státy, do níž SSSR nakonec zasáhne, až nastane výhodný okamžik.

V době, kdy se Moskvě podařilo dohodnout se všemi státy ležícími na západ od sovětských hranic na smlouvách o neútočení, přičemž všechny byly menší, vojensky slabší, Pobaltské státy a Finsko vyhlásily neutralitu a minimálně Polsko a Litva byly ohrožovány nacistickým Německem, začíná Stalin rozvíjet plány na uskutečnění Leninova snu o světové proletářské revoluci.

V dějinách Ruska ve XX. století od kolektivu vedeného prof. Zubovem se lze dočíst o Stalinově řeči na tajném zasedání politbyra 19. srpna 1939: „Otázka míru či války se dostává do fáze, která je pro nás kritická. Pokud uzavřeme smlouvu s Británií a Francií, Německo se zřekne Polska a začne hledat modus vivendi se západními mocnostmi. Válka bude zažehnána, ale do budoucna mohou události nabýt povahy velmi nebezpečné pro SSSR. Pokud přijmeme návrh Německa, to napadne Polsko a zásah Británie a Francie bude nevyhnutelný... Potom můžeme doufat v náš výhodný vstup do války. Zkušenost posledních dvaceti let ukazuje, že v době míru nelze mít v Evropě komunistické hnutí do té míry silné, aby získalo moc. Diktatura strany se stává možnou pouze v důsledku války. Učiníme svou volbu a ta je jasná. Musíme přijmout německý návrh a zdvořile poslat anglo-francouzskou misi domů. Výhodou, kterou získáme, bude zničení Polska... Je v zájmu SSSR, aby válka vypukla mezi Říší a kapitalistickým blokem... a trvala co možná nejdéle za účelem vyčerpání obou stran.“

Video: Společná přehlídka Wehrmachtu a Rudé armády 22. září 1939 v Brest-Litovsku ve společně dobytém Polsku.

Kde udělal soudruh chybu

SSSR v tu dobu disponoval zřejmě největšími ozbrojenými silami na světě, které byly rozděleny do 147 divizí, disponujícími 55 800 děly a minomety, 21 000 tanků (podle některých historiků to bylo více, než kolik měly k dispozici všechny ostatní státy světa dohromady) a 11 000 letadel.

Nacistické síly v tu dobu byly nejen výrazně slabší, ale při neexistenci společné pozemní hranice mezi Německem a SSSR nepřipadalo v úvahu, že by mohly jakkoli nepozorovaně a skrytě na bolševiky zaútočit. Pakt Molotov–Ribbentrop, který by ve skutečnosti měl být označován jako pakt Stalin–Hitler či jako sovětsko-nacistický pakt, nevedl jen k zahájení II. světové války, kterou Moskva vítala a potřebovala pro realizaci své obudné vize o světové proletářské revoluci, ale v důsledku vstupu Rudé armády do Polska (17. září 1939) a pohlcení Estonska, Lotyšska a Litvy v létě 1940 vytvořil dlouhou pozemní hranici mezi Říší a SSSR, kterou ráno 22. června 1941 budou moci nacisté bez problémů překročit.

Stalin nechtěl získat čas pro obranu, ale pro útok, což mu nevyšlo jen proto, že se Francie v létě 1940 zhroutila mnohem rychleji, než kdokoli dokázal předpokládat, a kapitalistické mocnosti se vzájemným bojem nevyčerpaly tak, jak „génus“ v Kremlu doufal. Místo toho SSSR nacisty zásoboval všemi nerostnými surovinami, kterých se jim v důsledku britské a francouzské námořní blokády mohlo nedostávat, a zabráním Pobaltí a Polska, jak už bylo uvedeno výše, vytvořil skvělý nástupní prostor pro nacistický útok. Když k němu došlo, začal naléhat na okamžité vytvoření druhé fronty.

Autor je politický geograf, působí na **Fakultě sociálních věd** UK a Metropolitní univerzitě Praha.

URL| <https://denikn.cz/185212/80-let-stalinova-paktu-s-hitlerem-ktery-nemel-ziskat-cas-na-obranu-ale-na-utok/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (*Komentáře*)

Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase

24.8.2019 politicke-listy.cz str. 00

V těchto dnech francouzské letovisko Biarritz hostí zástupce sedmi nejvyspělejších ekonomik světa. Letošní třídní summit G7 opět doprovázejí pochybnosti, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko. Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, o kterou ji v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Na toto téma v Českém rozhlase Plus diskutovali bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta a odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír.

URL| <http://www.politicke-listy.cz/?clanek=206326-podivejte--co-zpusobily-sankce-vuci-rusku--varoval-basta.-hadka-%E2%80%9Eo-putina%E2%80%9C-na-Ceskem-rozhlase.html>

Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase

24.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00

Hans Štembera

V těchto dnech francouzské letovisko Biarritz hostí zástupce sedmi nejvyspělejších ekonomik světa. Letošní třídní summit G7 opět doprovázejí pochybnosti, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko. Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, o kterou ji v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Na toto téma v Českém rozhlase Plus diskutovali bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta a odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír.

„Domnívám se, že Rusko by mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa, i když o to samo moc nestojí,“ řekl na úvod svůj názor exvelvyslanec v Rusku Jaroslav Bašta. Na stejnou otázku se jal odpovědět i odborník na Rusko Jan Šír, který má názor opačný.

„Já si myslím, že ne. Těch důvodů je celá řada,“ podotýká Šír k tomu, proč by na jednáních G7 nemělo Rusko dostat zelenou. Jedním z hlavních důvodů je podle jeho slov například to, že Rusko bylo původně z G8 vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám. Konkrétně kvůli destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym na jaře v roce 2014. A tyto důvody stále trvají. V případě, že by světové společenství v podobě G7 od tohoto svého postupu ustoupilo, byla by podle Šíra v sázce nejen kredibilita dosavadního postupu k řešení ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale neslo by to s sebou i mimořádné závažné bezpečnostní dopady. „Není snazší cesta do maléru, než tolerování ozbrojené agrese a zavírání očí,“ míní Šír.

Nepřítomnost Ruska však rozděluje samotnou G7, kontruje Bašta. Připomíná, že o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte. „Pozice Ruska v G8 byla navíc politická, ne ekonomická,“ poznamenává.

K tomu však Šír vysvětluje, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval ještě upřesňujícím komentářem. A sice, že údajnou shodu USA a Francie v této věci popíral. „Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktu na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo,“ doplňuje odborník.

Šír však trvá na tom, že v G7 existuje jistý konsenzus všech členů. „Uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpřísnování. Já bych to názorové rozdělení neviděl,“ namítá expert na Rusko.

Bašta je pevně přesvědčen o tom, že situaci je třeba směřovat ke společnému jednání, ne ke hrocení. „Momentálně se rýsuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k jednání,“ zdůrazňuje s tím, že nejlepší recept je jednat, nikoli trestat, jelikož právě to se ukázalo jako značně neúčinné.

Ruské sankce podle Bašty působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států,“ hodnotí jejich účinnost a zmiňuje, že náznaky snahy vrátit Rusko k jednacímu stolu se objevovaly už v Radě Evropy.

„Pozvánka pro Rusko k jednacímu stolu od G7 je jedna z mála možností, jak této zemi nabídnout, že se s ní zase počítá jako s velmocí, a to aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky,“ sděluje svůj pohled na situaci Bašta. Ten navíc celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí bere jako součást politiky šéfa Bílého domu Donalda Trumpa. „Je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ podotkl.

Za špatné vztahy se Západem si prý ale může Rusko samo a G7 s tím nesouvisí. „Problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů,“ opakuje Šír. „Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno,“ zdůrazňuje.

„Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně,“ shrnuje odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK. Za to, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem tak špatné, může prý skutečně ruská strana. „Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ uzavírá Šír.

Vrcholná schůzka skupiny G7 má na programu mimo jiné partnerství s Afrikou, nerovné příležitosti, ochranu klimatu a též speciální daň pro globální internetové hráče.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

Foto: Hans Štembera Popisek: Jaroslav Bašta.

URL| <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Podivejte-co-zpusobily-sankce-vuci-Rusku-varoval-Basta-Hadka-o-Putina-na-Ceskem-rozhlase-593573>

Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase

24.8.2019 politicke-listy.cz str. 00

Hans Štembera

V těchto dnech francouzské letovisko Biarritz hostí zástupce sedmi nejvyspělejších ekonomik světa. Letošní třídní summit G7 opět doprovázejí pochybnosti, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko.

Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, o kterou ji v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Na toto téma v Českém rozhlase Plus diskutovali bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta a odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír.

„Domnívám se, že Rusko by mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa, i když o to samo moc nestojí,“ řekl na úvod svůj názor exvelvyslanec v Rusku Jaroslav Bašta. Na stejnou otázku se jal odpovědět i odborník na Rusko Jan Šír, který má názor opačný.

„Já si myslím, že ne. Těch důvodů je celá řada,“ podotýká Šír k tomu, proč by na jednáních G7 nemělo Rusko dostat zelenou. Jedním z hlavních důvodů je podle jeho slov například to, že Rusko bylo původně z G8 vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám. Konkrétně kvůli destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym na jaře v roce 2014. A tyto důvody stále trvají. V případě, že by světové společenství v podobě G7 od tohoto svého postupu ustoupilo, byla by podle Šíra v sázce nejen kredibilita dosavadního postupu k řešení ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale neslo by to s sebou i mimořádné závažné bezpečnostní dopady. „Není snazší cesta do maléru, než tolerování ozbrojené agrese a zavírání očí,“ míní Šír.

Anketa

Schvalujete působení ministra zahraničí Tomáše Petříčka?

Ano

5%

Ne

95% hlasovalo: 9124 lidí

Nepřítomnost Ruska však rozděluje samotnou G7, kontruje Bašta. Připomíná, že o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte. „Pozice Ruska v G8 byla navíc politická, ne ekonomická,“ poznamenává.

K tomu však Šír vysvětluje, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval ještě upřesňujícím komentářem. A sice, že údajnou shodu USA a Francie v této věci popíral. „Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktu na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo,“ doplňuje odborník.

Šír však trvá na tom, že v G7 existuje jistý konsenzus všech členů. „Uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpřísňování. Já bych to názorové rozdělení neviděl,“ namítá expert na Rusko.

Bašta je pevně přesvědčen o tom, že situaci je třeba směřovat ke společnému jednání, ne ke hrocení. „Momentálně se rýsuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k jednání,“ zdůrazňuje s tím, že nejlepší recept je jednat, nikoli trestat, jelikož právě to se ukázalo jako značně neúčinné.

Ruské sankce podle Bašty působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států,“ hodnotí jejich účinnost a zmiňuje, že náznaky snahy vrátit Rusko k jednacímu stolu se objevovaly už v Radě Evropy.

Původní zdroj ZDE

„Pozvánka pro Rusko k jednacímu stolu od G7 je jedna z mála možností, jak této zemi nabídnout, že se s ní zase počítá jako s velmocí, a to aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky,“ sděluje svůj pohled na situaci Bašta. Ten navíc celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí bere jako součást politiky šéfa Bílého domu Donalda Trumpa. „Je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ podotkl.

Za špatné vztahy se Západem si prý ale může Rusko samo a G7 s tím nesouvisí. „Problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů,“ opakuje Šír. „Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno,“ zdůrazňuje.

Fotogalerie: - Připomínka 1968 v Karlových Varech

„Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně,“ shrnuje odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK. Za to, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem tak špatné, může prý skutečně ruská strana. „Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ uzavírá Šír.

Vrcholná schůzka skupiny G7 má na programu mimo jiné partnerství s Afrikou, nerovné příležitosti, ochranu klimatu a též speciální daň pro globální internetové hráče.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

URL| <http://www.politicke-listy.cz/?goto=206326-podivejte--co-zpusobily-sankce-vuci-rusku--varoval-basta.-hadka-%E2%80%9Eo-putina%E2%80%9C-na-Ceskem-rozhlase.html>

Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase

24.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00

nab

V těchto dnech francouzské letovisko Biarritz hostí zástupce sedmi nejvyspělejších ekonomik světa. Letošní třídní summit G7 opět doprovázejí pochybnosti, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko. Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, o kterou ji v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Na toto téma v Českém rozhlase Plus diskutovali bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta a odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír.

„Domnívám se, že Rusko by mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa, i když o to samo moc nestojí,“ řekl na úvod svůj názor exvelvyslanec v Rusku Jaroslav Bašta. Na stejnou otázku se jal odpovědět i odborník na Rusko Jan Šír, který má názor opačný.

„Já si myslím, že ne. Těch důvodů je celá řada,“ podotýká Šír k tomu, proč by na jednáních G7 nemělo Rusko dostat zelenou. Jedním z hlavních důvodů je podle jeho slov například to, že Rusko bylo původně z G8 vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám. Konkrétně kvůli destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym na jaře v roce 2014. A tyto důvody stále trvají. V případě, že by světové společenství v podobě G7 od tohoto svého postupu ustoupilo, byla by podle Šíra v sázce nejen kredibilita dosavadního postupu k řešení ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale neslo by to s sebou i mimořádné závažné bezpečnostní dopady. „Není snazší cesta do maléru, než tolerování ozbrojené agrese a zavírání očí,“ míní Šír.

Nepřítomnost Ruska však rozděluje samotnou G7, kontruje Bašta. Připomíná, že o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte. „Pozice Ruska v G8 byla navíc politická, ne ekonomická,“ poznamenává.

K tomu však Šír vysvětluje, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval ještě upřesňujícím komentářem. A sice, že údajnou shodu USA a Francie v této věci popíral. „Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktní situace na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo,“ doplňuje odborník.

Šír však trvá na tom, že v G7 existuje jistý konsenzus všech členů. „Uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpřísnování. Já bych to názorové rozdělení neviděl,“ namítá expert na Rusko.

Bašta je pevně přesvědčen o tom, že situaci je třeba směřovat ke společnému jednání, ne ke hrocení. „Momentálně se rýsuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k jednání,“ zdůrazňuje s tím, že nejlepší recept je jednat, nikoli trestat, jelikož právě to se ukázalo jako značně neúčinné.

Ruské sankce podle Bašty působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států,“ hodnotí jejich účinnost a zmiňuje, že náznaky snahy vracet Rusko k jednacímu stolu se objevovaly už v Radě Evropy.

Původní zdroj ZDE

„Pozvánka pro Rusko k jednacímu stolu od G7 je jedna z mála možností, jak této zemi nabídnout, že se s ní zase počítá jako s velmocí, a to aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky,“ sděluje svůj pohled na situaci Bašta. Ten navíc celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí bere jako součást politiky šéfa Bílého domu Donalda Trumpa. „Je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ podotkl.

Za špatné vztahy se Západem si prý ale může Rusko samo a G7 s tím nesouvisí. „Problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů,“ opakuje Šír. „Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno,“ zdůrazňuje.

„Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně,“ shrnuje odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK. Za to, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem tak špatné, může prý skutečně ruská strana. „Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ uzavírá Šír.

Vrcholná schůzka skupiny G7 má na programu mimo jiné partnerství s Afrikou, nerovné příležitosti, ochranu klimatu a též speciální daň pro globální internetové hráče.

URL| <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Podivejte-co-zpusobily-sankce-vuci-Rusku-varoval-Basta-Hadka-o-Putina-na-Ceskem-rozhlase-593573>

Podívejte, co způsobily sankce vůči Rusku, varoval Bašta. Hádka „o Putina“ na Českém rozhlase

24.8.2019 kurzy.cz str. 00

Hans Štembera

V těchto dnech francouzské letovisko Biarritz hostí zástupce sedmi nejvyspělejších ekonomik světa. Letošní třídní summit G7 opět doprovázejí pochybnosti, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko. Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, o kterou ji v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Na toto téma v Českém rozhlase Plus diskutovali bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta a odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír.

„Domnívám se, že Rusko by mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa, i když o to samo moc nestojí,“ řekl na úvod svůj názor exvelvyslanec v Rusku Jaroslav Bašta. Na stejnou otázku se jal odpovědět i odborník na Rusko Jan Šír, který má názor opačný.

„Já si myslím, že ne. Těch důvodů je celá řada,“ podotýká Šír k tomu, proč by na jednáních G7 nemělo Rusko dostat zelenou. Jedním z hlavních důvodů je podle jeho slov například to, že Rusko bylo původně z G8 vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám. Konkrétně kvůli destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym na jaře v roce 2014. A tyto důvody stále trvají. V případě, že by světové společenství v podobě G7 od tohoto svého postupu ustoupilo, byla by podle Šíra v sázce nejen kredibilita dosavadního postupu k řešení ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale neslo by to s sebou i mimořádné závažné bezpečnostní dopady. „Není snazší cesta do maléru, než tolerování ozbrojené agrese a zavírání očí,“ míní Šír.

Nepřítomnost Ruska však rozděluje samotnou G7, kontruje Bašta. Připomíná, že o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte. „Pozice Ruska v G8 byla navíc politická, ne ekonomická,“ poznamenává.

K tomu však Šír vysvětluje, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval ještě upřesňujícím komentářem. A sice, že údajnou shodu USA a Francie v této věci popíral. „Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktu na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo,“ doplňuje odborník.

Šír však trvá na tom, že v G7 existuje jistý konsenzus všech členů. „Uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpřísňování. Já bych to názorové rozdělení neviděl,“ namítá expert na Rusko.

Bašta je pevně přesvědčen o tom, že situaci je třeba směřovat ke společnému jednání, ne ke hrocení. „Momentálně se rýsuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k jednání,“ zdůrazňuje s tím, že nejlepší recept je jednat, nikoli trestat, jelikož právě to se ukázalo jako značně neúčinné.

Ruské sankce podle Bašty působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států,“ hodnotí jejich účinnost a zmiňuje, že náznaky snahy vrátet Rusko k jednacímu stolu se objevovaly už v Radě Evropy.

„Pozvánka pro Rusko k jednacímu stolu od G7 je jedna z mála možností, jak této zemi nabídnout, že se s ní zase počítá jako s velmocí, a to aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky,“ sděluje svůj pohled na situaci Bašta. Ten navíc celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí bere jako součást politiky šéfa Bílého domu Donalda Trumpa. „Je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ podotkl.

Za špatné vztahy se Západem si prý ale může Rusko samo a G7 s tím nesouvisí. „Problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů,“ opakuje Šír. „Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno,“ zdůrazňuje.

URL| <https://www.kurzy.cz/~nr/tema/5556205.html>

Bašta se vzepřel odborníkovi na Rusko z FSV: Sankce pouze sblížily Moskvu s Peking, do G7 by se Rusko mělo vrátit

24.8.2019 cz.sputniknews.com str. 00

Rusko by se mělo vrátit do G7, uvedl bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta. S tímto zásadně nesouhlasí odborník na Rusko z **Fakulty sociálních věd** UK Jan Šír. V předvečer summitu G7 ve Francii o tom oba experti debatovali v Českém rozhlasě Plus.

Americký prezident Donald Trump a jeho francouzský protějšek Emmanuel Macron se před několika dny shodli na tom, že by se Rusko mělo v příštím roce opět zúčastnit summitu G7. S tímto návrhem souhlasí i Jaroslav Bašta.

„Domnívám se, že Rusko by mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa, i když o to samo moc nestojí,“ uvedl Bašta. „Je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ okomentoval iniciativu amerického prezidenta.

Donald Trump a Emmanuel Macron

© REUTERS / Kevin Lamarque

Před summitem G7 Trump opět pohrozil Francouzům uvalit cla na jejich víno, „jaké ještě neviděli“

Jan Šír byl však zcela opačného názoru. Uvedl, že důvody, pro které bylo Rusko vyloučeno, nadále trvají. Pokud by se Rusko vrátilo, tak by tím mezinárodní společenství podle jeho slov ohrozilo kredibilitu svého postupu řešení konfliktu na Ukrajině. Právě kvůli připojení Krymu k Rusku byla Moskva v roce 2014 vyloučena z G8.

„Není snazší cesta do maléru, než tolerování ozbrojené agrese a zavírání očí,“ zdůraznil Šír.

Jak dodává expert z Univerzity Karlovy, francouzský prezident Macron podmiňuje návrat k formátu G8 pokrokem řešení konfliktu na východě Ukrajiny.

„Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktní situace na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo,“ připomněl Šír Macronova slova.

Schůzka francouzského prezidenta Emmanuela Macrona s ruským protějškem Vladimírem Putinem

© Sputnik / Alexei Druzhinin

Když ptáčka chytají.... Jan Campbell o tom, co skutečně řekla Merkelová a proč Putin nemá z Macronovy nabídky radost

S tím nesouhlasí Bašta, který upozorňuje, že ve světě roste počet konfliktů, z nichž mnohé se nedají vyřešit jinak, než jednáním s Ruskem.

„Momentálně se rysuje příliš mnoho konfliktů v rámci planety na to, aby se nehledaly cesty k jednání,“ říká bývalý diplomat. „Pozvánka pro Rusko k jednacímu stolu od G7 je jedna z mála možností, jak této zemi nabídnout, že se s ní zase počítá jako s velmocí, a to aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky,“ doplňuje.

Za vyloučení z G7 a zhoršení vztahů se Západem si ale podle Šíra může Rusko samo.

„Problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů,“ opakuje

Šír. „Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno,“ zdůrazňuje.

„Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ domnívá Šír, podle kterého sankce proti Rusku fungují.

Bašta však oponuje tím, že sankce doposud měly opačný účinek. Upozorňuje, že i díky nim dochází ke zlepšování vztahů mezi Moskvou a Pekingem.

„Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států,“ podotkl.

Summit G7

V sobotu 24. srpna ve francouzském letovisku Biarritz startuje třídenní 45. summit skupiny G7. Sedm nejvyspělejších ekonomik budou mít na programu jednání otázky snižování nerovnosti, partnerství s Afrikou nebo ochrany klimatu.

V sobotu americký prezident Donald Trump před svým odletem do Francie pohrozil

Paříži uvalením cel na francouzská vína, a to kvůli plánované digitální dani, která se převážně dotkne amerických technologických společností.

Dříve tento týden se Macron i Trump shodli na tom, že by Rusko mělo být příští rok přizváno zpět k účasti na summitu G7. Podle

Macrona však nejprve musí dojít k výraznému pokroku v řešení konfliktu na Ukrajině.

URL| <https://cz.sputniknews.com/politika/2019082410572467-basta-se-vzeprel-odbornikovi-na-rusko-z-fsv-sankce-pouze-sblizily-moskvu-s-pekings-do-g7-by-se-rusko/>

Říjnové volby v Polsku postrádají napětí. PiS míří k velkému vítězství, skandály ho neohrozí

24.8.2019 info.cz str. 00 Svět

Eliška Kubátová

V polovině října si Poláci zvolí nové složení horní i dolní komory parlamentu, klíčové volby se však zřejmě objedou bez většího překvapení. Jasným favoritem předvolebních průzkumů je národně-konzervativní strana Právo a spravedlnost (PiS), jejíž čtyřleté vládnutí se neslo ve znamení kontroverzních soudních reforem a sporů s Evropskou komisí. Do předvolebního dění sice začínají promlouvat skandály politiků PiS, ani ty ale stranu zřejmě výrazněji neohrozí. Jak jsou dnes v Polsku rozdané karty a co čekat po volbách?

Ve volbách, které proběhnou 13. října, budou Poláci vybírat 460 poslanců Sejmu a 100 senátorů. Vládní formace Právo a spravedlnost před hlasováním sází na nákladné sociální programy, které mají podpořit rodiny s dětmi i starší polskou populaci, už dnes je ale jasné, že PiS se o prvenství bát nemusí.

„Nejdůležitější otázkou je, zda se straně PiS podaří po volbách obnovit jednobarevnou většinu. Že vyhraje volby, to je celkem zřejmé – muselo by se stát něco opravdu nepředvídatelného, aby to tak nebylo. Bude se tedy hrát o jednobarevnou většinu, průzkumy z posledních týdnů nicméně svědčí o tom, že by ji mít mohli. Volby tedy jaksí ztrácí napětí,“ říká pro INFO.CZ politolog Josef Mlejnek z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Zatímco v roce 2015 získala vládní PiS přes 37 procent hlasů a celkem 235 křesel, aktuální předvolební průzkumy jí přisuzují 40 a některé dokonce 46 procent. Necelých 30 procent voličů by podpořilo Občanskou koalici, jejímž členem je největší opoziční strana Občanská platforma. Na třetím místě by pak s jedenácti procenty zřejmě skončila koalice Levice sdružující levicová a liberální uskupení a na čtvrté příčce Koalice Polsko, kterou uzavřeli lidovci (PSL) s antisystémovým hnutím Kukiz'15.

Jak upozorňuje Mlejnek, už před čtyřmi lety konzervativnímu PiS v parlamentních volbách do značné míry pomohla rozdělenost opozičních stran – některé levicové strany se nedostaly do parlamentu, protože nedokázaly překročit klauzuli, která je pro strany stanovena na pět a pro koalice na 8 procent. Především díky tomu má dnes Právo a spravedlnost jednobarevnou vládní většinu, kterou si pravděpodobně udrží i po říjnových volbách.

Přestože se PiS těší velké voličské popularitě, u části obyvatel vyvolává její vládnutí kontroverze i pobouření. Kromě justičních reforem je důvodem i kontrola veřejnoprávních médií nebo omezení svobody shromažďování. Opoziční platforma opakovaně varuje, že se kabinet snaží ovládnout ústavní soud vlastními lidmi a jeho reformy

jdou proti demokratickým principům. Ke stejnému závěru dochází i Evropská komise, která kvůli ohrožení nezávislosti polských soudů v loňském roce zahájila s Varšavou oficiální řízení.

Média jsou rozdělená, stejně jako společnost

Voliči PiS se však reformami necítí být ohroženi a na postavení strany se zatím nijak zvlášť nepodepisují ani skandály některých jejích politiků. Jedním z nich je i aféra kolem náměstka ministra spravedlnosti Lukásze Piebiaka, která plnila stránky polských médií tento týden. Poté, co zpravodajský server Onet zveřejnil materiály usvědčující Piebiaka z toho, že na sociálních sítích a v provládních médiích řídil pomlouvačnou kampaň proti soudcům kritickým vůči vládě, byl náměstek nucen začátkem týdne odstoupit z funkce.

Podobně musel před dvěma týdny podat demisi i šéf Sejmu Marek Kuchciński. Důvodem se stalo zjištění médií, že on i členové jeho rodiny využívali vládní letoun k soukromým cestám. Sám Kuchciński trval na tom, že se pochybení nedopustil, kvůli obavám, že jeho aféra poškodí obraz PiS před volbami, však nakonec z funkce odešel.

Jak nicméně podotýká Mlejnek, skandály podobné tomu kolem šéfa Sejmu straně Právo a spravedlnost nijak zvlášť neškodí. Aféru Kuchcińského se navíc PiS do určité míry podařilo otočit ve vlastní prospěch – spolu s ním totiž na tiskové konferenci začátkem srpna vystoupil i lídr strany a neoficiálně nejmocnější polský politik Jarosław Kaczyński, který odchod šéfa Sejmu prezentoval jako schopnost PiS nezametat problémy pod koberec a postavit se jim čelem.

Odborník Univerzity Karlovy zároveň dodává, že podobné skandály nemají šanci mít větší zásah i kvůli stavu polské mediální scény. „Mediální scéna v Polsku je rozdělená na média, která podporují vládu a která ji kritizují. A stejně tak jsou rozděleni i voliči, kteří čtou ta, či ona média. Takováto nová informace tedy podle mě nemá šanci s něčím pohnout,“ říká Mlejnek.

Pokud totiž vypluje na povrch informace kritizující politiku vládní PiS, opoziční volič se jen utvrdí v tom, proč stranu nevolí. Volič PiS si naopak řekne, že jde jen o další kampaň opozice, protože takovéto informace se objevují především v opozičních médiích. „Nemyslím si proto, že by tyto skandály měly radikálním způsobem změnit rozložení politických hlasů,“ dodává odborník.

Jaký bude vztah Polska k EU?

Vítězství PiS se necelé dva měsíce před volbami jeví jako jasná záležitost, slušně má Právo a spravedlnosti nakročeno i k sestavení jednobarevné vlády. Co tedy čekat po volbách? Kritici vlády varují, že v případě vítězství strany pod taktovkou Kaczyńského se spory Varšavy s Evropskou komisí mohou dál vyostřovat. S pokračováním euroskeptického postoje Polska souhlasí i Mlejnek, jaký bude jeho vztah s Brusel, se však podle něj bude odvíjet hlavně od nové Evropské komise.

„Pokud PiS zvítězí a sestaví jednobarevnou vládu, dá se ve vztahu k EU očekávat pokračování stávající linie. Důležité ale bude především to, jak bude jednat nová Evropská komise. S tou dosluhující má Polsko spor, je ale otázka, jaký postoj zaujme komise nová,“ říká Mlejnek a připomíná poměrně překvapivé hlasování PiS ve prospěch designované šéfky Komise Ursuly von der Leyenové v Evropském parlamentu.

Právo a spravedlnost v europarlamentu spadá do konzervativní frakce ECR, která před červencovým hlasováním jasně potvrdila, že von der Leyenovou nepodpoří. Polská PiS, která v květnových volbách získala cenných 26 mandátů, však navzdory tomu hlasovala pro Leyenovou. I díky tomu může být Komise vůči Polsku vstřícnější než ta současná. Je to vidět už dnes. Zatímco zpočátku vystupovala německá kandidátka v otázce dodržování zásad právního státu v zemích EU velmi razantně, postupně začala von der Leyenová mírnit tón a spíše než k potrestání „hříšníků“ vyzývá k dialogu.

„Může se stát, že nová Komise bude vůči Polsku vstřícnější a méně kritická – že vůči Polsku zaujme jinou politiku, bude více respektovat suverenitu a názory země a nebude tolik zasahovat do vnitřních věcí, jako to dělala předchozí Komise,“ dodává Mlejnek.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42685/rijnove-volby-v-polsku-postradaji-napeti-pis-miri-k-velkemu-vitezstvi-skandaly-ho-neohrozi>

Říjnové volby v Polsku postrádají napětí. PiS míří k velkému vítězství, skandály ho neohroží
24.8.2019 info.cz str. 00

V polovině října si Poláci zvolí nové složení horní i dolní komory parlamentu, klíčové volby se však zřejmě objedou bez většího překvapení.

Jasným favoritem předvolebních průzkumů je národně-konzervativní strana Právo a spravedlnost (PiS), jejíž čtyřleté vládnutí se neslo ve znamení kontroverzních soudních reforem a sporů s Evropskou komisí. Do předvolebního dění sice začínají promlouvat skandály politiků PiS, ani ty ale stranu zřejmě výrazněji neohroží. Jak jsou dnes v Polsku rozdané karty a co čekat po volbách?

Ve volbách, které proběhnou 13. října, budou Poláci vybírat 460 poslanců Sejmu a 100 senátorů. Vládní formace Právo a spravedlnost před hlasováním sází na nákladné sociální programy, které mají podpořit rodiny s dětmi i starší polskou populaci, už dnes je ale jasné, že PiS se o prvenství bát nemusí.

„Nejdůležitější otázkou je, zda se straně PiS podaří po volbách obnovit jednobarevnou většinu. Že vyhraje volby, to je celkem zřejmé – muselo by se stát něco opravdu nepředvídatelného, aby to tak nebylo. Bude se tedy hrát o jednobarevnou většinu, průzkumy z posledních týdnů nicméně svědčí o tom, že by ji mít mohli. Volby tedy jaksí ztrácí napětí,“ říká pro INFO.CZ politolog Josef Mlejnek z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Zatímco v roce 2015 získala vládní PiS přes 37 procent hlasů a celkem 235 křesel, aktuální předvolební průzkumy jí přisuzují 40 a některé dokonce 46 procent

. Necelých 30 procent voličů by podpořilo Občanskou koalici, jejímž členem je největší opoziční strana Občanská platforma. Na třetím místě by pak s jedenácti procenty zřejmě skončila koalice Levice sdružující levicová a liberální uskupení a na čtvrté příčce Koalice Polsko, kterou uzavřeli lidovci (PSL) s antisystémovým hnutím Kukiz'15.

Jak upozorňuje Mlejnek, už před čtyřmi lety konzervativnímu PiS v parlamentních volbách do značné míry pomohla rozdělenost opozičních stran – některé levicové strany se nedostaly do parlamentu, protože nedokázaly překročit klauzuli, která je pro strany stanovena na pět a pro koalice na 8 procent. Především díky tomu má dnes Právo a spravedlnost jednobarevnou vládní většinu, kterou si pravděpodobně udrží i po říjnových volbách.

Přestože se PiS těší velké voličské popularitě, u části obyvatel vyvolává její vládnutí kontroverze i pobouření. Kromě justičních reforem je důvodem i kontrola veřejnoprávních médií nebo omezení svobody shromažďování. Opoziční platforma opakovaně varuje, že se kabinet snaží ovládnout ústavní soud vlastními lidmi a jeho reformy jdou proti demokratickým principům. Ke stejnému závěru dochází i Evropská komise, která kvůli ohrožení nezávislosti polských soudů v loňském roce zahájila s Varšavou oficiální řízení.

Média jsou rozdělená, stejně jako společnost

Voliči PiS se však reformami necítí být ohroženi a na postavení strany se zatím nijak zvlášť nepodepisují ani skandály některých jejích politiků. Jedním z nich je i aféra kolem náměstka ministra spravedlnosti Lukasz Piebiaka, která plnila stránky polských médií tento týden. Poté, co zpravodajský server Onet zveřejnil materiály usvědčující Piebiaka z toho, že na sociálních sítích a v provládních médiích řídil pomlouvávací kampaň proti soudcům kritickým vůči vládě, byl náměstek nucen začátkem týdne odstoupit z funkce.

Podobně musel před dvěma týdny podat demisi i šéf Sejmu Marek Kuchciński. Důvodem se stalo zjištění médií, že on i členové jeho rodiny využívali vládní letoun k soukromým cestám. Sám Kuchciński trval na tom, že se pochybení nedopustil, kvůli obavám, že jeho aféra poškodí obraz PiS před volbami, však nakonec z funkce odešel.

Jak nicméně podotýká Mlejnek, skandály podobné tomu kolem šéfa Sejmu straně Právo a spravedlnost nijak zvlášť neškodí. Aféru Kuchcińského se navíc PiS do určité míry podařilo otočit ve vlastní prospěch – spolu s ním totiž na tiskové konferenci začátkem srpna vystoupil i lídr strany a neoficiálně nejmocnější polský politik Jaroslaw Kaczyński, který odchod šéfa Sejmu prezentoval jako schopnost PiS nezametat problémy pod koberec a postavit se jim čelem.

Odborník Univerzity Karlovy zároveň dodává, že podobné skandály nemají šanci mít větší zásah i kvůli stavu polské mediální scény. „Mediální scéna v Polsku je rozdělená na média, která podporují vládu a která ji kritizují. A stejně tak jsou rozděleni i voliči, kteří čtou ta, či ona média. Takováto nová informace tedy podle mě nemá šanci s něčím pohnout,“ říká Mlejnek.

Pokud totiž vypluje na povrch informace kritizující politiku vládní PiS, opoziční volič se jen utvrdí v tom, proč stranu nevolí. Volič PiS si naopak řekne, že jde jen o další kampaň opozice, protože takovéto informace se objevují především v opozičních médiích. „Nemyslím si proto, že by tyto skandály měly radikálním způsobem změnit rozložení politických hlasů,“ dodává odborník.

Jaký bude vztah Polska k EU?

Vítězství PiS se necelé dva měsíce před volbami jeví jako jasná záležitost, slušně má Právo a spravedlnosti nakročeno i k sestavení jednobarevné vlády. Co tedy čekat po volbách? Kritici vlády varují, že v

případě vítězství strany pod taktovkou Kaczyńského se spory Varšavy s Evropskou komisí mohou dál vyostřovat. S pokračováním euroskeptického postoje Polska souhlasí i Mlejnek, jaký bude jeho vztah s Brusel, se však podle něj bude odvíjet hlavně od nové Evropské komise.

„Pokud PiS zvítězí a sestaví jednobarevnou vládu, dá se ve vztahu k EU očekávat pokračování stávající linie. Důležité ale bude především to, jak bude jednat nová Evropská komise. S tou dosluhující má Polsko spor, je ale otázka, jaký postoj zaujme komise nová,“ říká Mlejnek a připomíná poměrně překvapivé hlasování PiS ve prospěch designované šéfky Komise Ursuly von der Leyenové v Evropském parlamentu.

Právo a spravedlnost v europarlamentu spadá do konzervativní frakce ECR, která před červencovým hlasováním jasně potvrdila, že von der Leyenovou nepodpoří. Polská PiS, která v květnových volbách získala cenných 26 mandátů, však navzdory tomu hlasovala pro Leyenovou. I díky tomu může být Komise vůči Polsku vstřícnější než ta současná. Je to vidět už dnes. Zatímco zpočátku vystupovala německá kandidátka v otázce dodržování zásad právního státu v zemích EU velmi razantně, postupně začala von der Leyenová mírnit tón a spíše než k potrestání „hříšníků“ vyzývá k dialogu.

„Může se stát, že nová Komise bude vůči Polsku vstřícnější a méně kritická – že vůči Polsku zaujme jinou politiku, bude více respektovat suverenitu a názory země a nebude tolik zasahovat do vnitřních věcí, jako to dělala předchozí Komise,“ dodává Mlejnek.

URL| <https://www.info.cz/svet/rijnove-volby-v-polsku-postradaji-napeti-pis-miri-k-velkemu-vitezstvi-skandaly-ho-neohrozi-42685.html>

Summit G7

26.8.2019 ČRo Plus str. 02 21:10 Den v 60 minutach

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Francouzský prezident Emmanuel Macron ještě před třídenním summitem skupiny G7 to je sedmi nejvyspělejších zemí světa jako hostitel předem mírnil očekávání zvláště, pokud se týkalo výsledku schůzky ve vztahu k obchodním sporům mezi Spojenými státy a Evropskou unií respekt většinou, která na fóru není zastoupena. Dnes jsem Macronova slova potvrdila, když ze summitu nevzešlo žádné společné prohlášení ale jenom krátké prohlášení pořadatelské Francie. V něm se účastníci schůzky vyslovili pro a teď cituji, otevřené férové nastavení světových obchodních vztahů v zájmu globální ekonomické stability to, jak konstatoval i prezident Macron podlamuje právě obchodní válka mezi Washingtonem a Pekingem. Tyto země minulý týden dále vystupňovaly obchodní střet ohlášením nových cel ale dnes daly obě strany přece jenom najevo ochotu k jednání. Už zdravím Prof. Michala Mejstříka z institutu ekonomických studií **fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy dobrý večer. Tak dobrý večer. Pane profesore, jen bleskově zrekapituluji závěrečný den summitu přinesl příslib dvacetimilionové pomoci na boj s požáry v amazonských pralesích, ale i vzdálenější přišly možné schůzky amerického iránského prezidenta, dalo by se ale označit jakýkoliv přínos toho jednání v Biarritzu pokud jde o obchodní spory ekonomicky nejvyspělejších států světa.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie

Tak já si myslím, že s, jak nakonec se tam zaznělo v těch závěrečných vystoupeních stávka. Tam nedošlo k žádné dohodě a jak jsou zmínila vlastně ta předběžná debata. Výše není dobré prostě očekávat nějaký podpis zasadil Moranda, ale když si vzpomenete tak. Loňské zasedání jde o plynutí severu skončilo velmi podobně. Americký prezident dokonce původně avizoval, že. Podepíše završí memorandum ale nakonec nepodepsal a. Prodejců žádné ani memorandum v tomto případě nebylo připravováno myslíte, že nádrže.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Se dovolte otázku, čili myslíte, že takovýto summit ani minule ani teď nepřišpěl. Ani k vyjasnění stanovisek těch obchodních středoevropské zemi.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie

A večer všichni vám potvrdí vstup mezinárodních jednání, takže někdy efektivnější samotná debata, kterou jasnosti zatížit tím, že vlastně veškeré delegace tam potom věnují větší část toho. Vlastně úsilí Perfect perfektní, no stylizovaný závěrečného komuniké, takže z tohoto hlediska. Prostě statky realizace byly tím pádem. Tímto způsobem vlastně se obešly bez toho, ale on ten problém je skutečně komplikovaný už ho v tom, že na řadu věcí, které tam byly diskutovány tak evidentně tam žádná dohoda nepadla za prvé vy jste zmiňovala tu záležitost brazilskou. Americký prezident jasně řekl, že bez přítomnosti brazilského prezidenta tu věc nechce diskutovat dokonce americká delegace předání toho jednání zúčastnila ono upřímně řečeno, když se ti, kdo znají Latinskou Ameriku akcí, kde mají v Brazílii tak jsi dobře si uvědomují, jak komplikované tam dokonce ne nejde jenom obraz českého prezidenta, ale dokonce tam jsou 2 ekologické skupiny, které historicky spolu bojovali jednat skupina vycházela z toho, že například dobré, aby si země pořídila vlastní zdroje na rozdíl od ropy, tak také vlastně těch nejrůznějších organických zdrojů seshora pěstovala dostatek pro bioetanol a mnohá auta vlastně ekologická jezdí na pilota, ale současně je to potřeba poměrně rozlehlých polí, které prostě vám tam umožňují pěstovat si tím další další hodiny.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Jestli dovolíte profesore já bych se v ráda vrátila ještě k těm obchodním sporu mezi ekonomickými velmocemi. Americký prezident po schůzce Angela Merkelová vyjádřila naději, že nebude muset zvažovat zavedení nových cel. Na německé automobilky. Vidíte jakýkoliv posun v této oblasti a je to nějak zajímavé může to být zajímavé pro. I pro dceřinou společnost Volkswagen Škodu Auto.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie

Tak nepochybně to je věc, která se na svůj do toho docela zásadně, protože my nejenom sice nevyvážíme do Spojených států žádná. Vlastně vozidla snad napřímo ale Volkswagen má poměrně významnou část produkce, kterou úspěšně umístily ale není jenom Volkswagen je dokonce. Celá řada dalších automobily, které jsou jakoby. Vlastně cílem našich subdodavatelů jenom připomínám, že my Německa sice vyvážíme jednu třetinu veškerého exportu ale z toho 20 prosince. Vlastně přeprodává dalších 40 % se skládá právě těch různých produktů typu auta každé omezení německého vývozu v tomto případě se Spojených států právě zvýšením cel může pro naše subdodavatele máme-li 1000 firem, které působí v oblasti automobil průmysl. Prostě dopadnout naprosto přímo já jenom si nejsem jist jenom připomínám, že k původní dohodu se Spojenými státy vyjednával. Dosavadní vlastně už nadcházející prezident Evropské komise, který kvůli zdravotním důvodům se toho nezúčastnil, takže tady v této věci zajímavé, že vlastně v tuto chvíli jednala přímo paní kancléřka.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Už jenom stručně nakonec, prosím, jak podle vás vyznívají všemi protichůdné výroky. Amerického prezidenta na summitu vůči Peking.

Michal MEJSTŘÍK, profesor ekonomie

Tak jak víme, tak. Čína se nezúčastní jednání G7 se zúčastnil v červnu jednání o 20, ale. Ten vlastně eskalující konflikt je nadále pokračuje vlastně přes příjezdem na zasedání sám pan. Americký prezident zase ohlašoval další protiopatření proti nedávným zvíře vlastně. Těm dalším kroku v té dvoustranné bilaterální tradiční válce a. Pochopitelně stejně jako na tom loňském zasedání sněmu hovořila celá řada těch ostatních státníků ze skupiny G7 má koneckonců všichni směřovali k tomu, aby. Prostě ta válka byla co možná zmírněna.

Martina MAŠKOVÁ, moderátorka

Ano pane profesore, já vám děkuji, že jste si udělal čas. To byl Michal Mejstřík z institutu ekonomických studií. **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy na slyšenou.

?Rozhovor s politickým geografem Michaelem Romancovem

27.8.2019 ČRo Plus str. 01 11:34 Interview Plus

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ve Francii skončil summit 7 nejvyspělejších ekonomik světa G7. Podle Wall Street Journal se na uzavřeném jednání strhl spor o to, zda by se na summitu mělo vrátit Rusko. Návrat Ruska požadoval americký prezident Donald Trump. Nejenom o tomto se budeme bavit v dnešním Interview Plus. Mým hostem je politický geograf z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Michael Romancov. Dobrý den.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Já jsem Michael Rozsypal a přeji dobrý poslech. Mělo by se Rusko vrátit na summitu G7 a stát se tady opět G8?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se domnívám, že ne, z jednoho prostého důvodu. Těch 7 zemí se rozhodlo, že v závislosti na tom, jakým způsobem se Rusko v aréně mezinárodních vztahů chová, takže na tomto formátu se s ním bavit nebudou. Rusko je samozřejmě, a je to logické, součástí celé řady jiných důležitých formátů, ať už je to Rada bezpečnosti OSN nebo G20, tam tedy patří, tam může svým hlasem přispět, budeme-li to tak nazývat, řekněme k řešení mezinárodních problémů, ale není asi žádný důvod, proč by mělo být pozváno na ten půdorys G7, protože to jsou, ostatně přesně, jak to zaznělo v úvodu vašeho příspěvku, to jsou dneska už ne jednoznačně ty největší ekonomiky, jak tomu bylo v 70. letech, kdy G7 vznikla, ale jsou to, řekněme, ty nejvyspělejší. A Rusko samozřejmě takovou ekonomikou, respektive takovým státem není na dlouhou dobu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Tomu asi tak nebylo ani v 90. letech, kdy Rusko bylo přizváno?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. Nicméně v těch 90. letech byla úplně jiná atmosféra, úplně jiná situace, byla tady ze strany západu obrovská vůle maximálně možným způsobem pomoci Rusku stát se standardní ekonomickou, pardon, standardní, standardní evropskou zemí nebo ekonomikou, přičemž se počítalo s tím, že ten obrovský ruský potenciál, řekněme, hospodářský za předpokladu, že Rusko bude mít tu vládu organizovanou, takže tam dojde k funkčnímu oddělení moci, že tam bude demokratický právní stát, kde bude prostě probíhat vláda zákona, a tak dál, takže vlastně tohle tomu všechno pomůže, to znamená, tam byla celá řada tehdy vysoce symbolických kroků, které měly vlastně Rusku ukázat, pokud chcete patřit k nám, my vám v tom veškerým způsobem pomůžeme, ruský politický establishment se sám rozhodnul, že do této skupiny patřit nechce, tak tam není.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Řekl jste, že úplně nevidíte důvod k tomu, aby Rusko bylo přizváno na tento summit nebo na toto fórum, toto jednání. Nefunguje to ale v mezinárodní politice tak, že je vždy lepší spolu jednat a vždy je lepší přizvat i například státy, se kterými nemusí mít ty ostatní státy úplně podobná stanoviska?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já si myslím, že tohle to by platilo naprosto stoprocentně, pokud by to bylo právě jediné fórum mezinárodní. Jenomže, jak už jsem říkal na začátku, Rusko je například stálý člen Rady bezpečnosti, Organizace spojených národů.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Není vždycky lepší využít jakékoliv příležitosti k tomu se potkat a jednat spolu?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Myslím si, že v případě Ruska se zrovna ukazuje, že je to, upřímně řečeno, k ničemu. S Ruskem se, nebo pokud jde o Západ, tak Západ s Ruskem nepřetržitě jednal, ty platformy se neustále množily, to znamená, vzniknul zvláštní dialog na ose Evropská unie - Rusko. Zvláštní dialog na Severoatlantická aliance- Rusko. Bylo obrovské množství bilaterálních formátů, kdy nejrůznější země, respektive jejich vrcholní představitelé s Rusy vyjednávali. A celé to vyvrcholilo vlastně v to, že Rusko prohlásilo, vy nás ignorujete, vy neoceňujete Rusko tak, jak my se domníváme, že Rusko by oceněno být mělo, to znamená, k čemu multiplikovat problémy. To bohužel nedává žádný smysl podle mého názoru.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Agentura Reuters napsala, že podle jednoho z evropských diplomatů, který byl tomu jednání G7 ve Francii přítomen, byla ta debata o Rusku velmi výbušná. Čím si to vysvětlujete, proč se právě o Rusko strhl takový spor na G7?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já myslím, že k tomu je několik důvodů. Za prvé, jedna každá z těch zemí s Ruskem má právě tu svoji bilaterální agendu. Většinou se jedná o nějaký problém, který se mimochodem jednáním dlouhodobě nedaří vyřešit, typickým příkladem může být Japonsko a spor o Kurilské ostrovy, který se táhne vlastně od konce 2. světové války. Japonský ministerský předseda Šinzó Abe v posledních, řekněme, 3 letech se může, v uvozovkách, přehrhnout, aby nějakým způsobem tenhle ten problém vyřešil a Rusové vždycky řeknou, ano, my jsme připraveni k jednání, ta jednání proběhnou a vždycky to vede k ničemu, takže to je jeden důvod. Každá ta země v těch jaksi posledních několika letech s Ruskem jedná, žádná z nich nezaznamenala žádný úspěch nebo průlom u jednacího stolu. A ten druhý podle mě důležitější důvod je asi ten, že svým způsobem neopakovatelným bych tak řekl, tam tu agendu nastavil Donald Trump pravděpodobně v průběhu jednání nebo před tím ten, než ten summit začal, dostal nějaký ze svých nápadů. A ten se nejspíš rozhodnul s těmi ostatními projednávat takovým způsobem, až to vedlo k tomu, že ta diskuse, jak tuším, prohlásil Boris Johnson, byla velmi živá.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jak si vysvětlujete právě to, že Donald Trump, americký prezident, tolik usiloval podle těch informací z médií, které máme, o to, aby se Rusko vrátilo na ty summity G7?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nemám tušení, protože se zdá, že vlastně ten, vůbec ten nápad, že by se Rusko mohlo vrátit do G7, aspoň pokud já jsem to správně zachytil, tak se objevil v kontextu předcházející tomuto summitu návštěvy prezidenta Putina v Rusku, kdy ho přijal prezident Macron.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ve Francii.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ve Francii, pardon, já jsem řekl v Rusku, omlouvám se, ano, ve Francii, pardon.

Michael ROZSYPAL, moderátor

V pořádku.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

A kde došlo k tomu, že najednou se v médiích objevilo, v ruských médiích, že údajně Macron zvažuje, že by z titulu, protože Francie momentálně předsedá tomu formátu G7, že by navrhnul tento bod na pořad jednání. Francouzi potom řekli, že ne, nicméně od toho okamžiku už ta informace žila v tom mediálním prostoru svým

vlastním životem. A je tedy možné, že Donald Trump reagoval na něco, co se k němu dostalo prostřednictvím médií.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Kdybychom to trochu rozklíčovali ty vztahy jednotlivých těch 7 zemí G7 a Ruska, dá se říci, kdo je na té škále, řekněme, k Rusku nejvstřícnější a kdo naopak k Rusku nejkritičtější?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Velice vstřícné bylo v posledních letech k Rusku Japonsko právě kvůli Kurilským ostrovům, Šinzó Abe dával jednoznačně najevo, že je připraven zaplatit velmi vysokou cenu za to, že by se ty jižní Kurilské ostrovy, ať už 4, nebo později ustoupil z toho požadavku, že 4, ale 2, aby se vrátili zpět pod japonskou kontrolu. Mimochodem myslím si, že protože Japonsko v zásadě u nás není až tak úplně v centru pozornosti, tak vlastně ty Japonsko-ruské vztahy třeba u nás zdaleka tak silně nerezonují. Pak je tady samozřejmě Itálie, kde zejména díky panu Salvinimu se ty vztahy mezi italskou vládou a Ruskem v posledních letech dostali, řekl bych až na samou hranu únosnosti toho, že Itálie, jakožto členská země Evropské unie, zároveň je součástí toho sankčního mechanismu proti Rusku, takže já se domnívám, že Japonsko Itálie jsou asi ty 2 nejviditelnější jaksi příklady, pokud jde o ten příklon k Rusku, o tu snahu nějakým způsobem vyhovět. O to, že minimálně v tom mediálním prostoru právě mají tendenci jaksi otevírat z mého pohledu až příliš doširoka, řekněme, dveře pro nějaký dialog pak je tady samozřejmě fond pardon, tak samozřejmě Německo a tam, a to je něco, čemu i u nás je věnovaná jaksi zásadní pozornost pokud jde třeba o to mediální pokrytí, a to jsou Německo-ruské ekonomické vztahy, samozřejmě včetně těch vztahů energetických. Pokud jde o Spojené státy, tak tam, pokud se podíváme na ten establishment jakožto celek, tak ty vztahy vůči Rusku jsou velice chladné. Nicméně prezident Trump je člověk, který je jaksi zmitán svými vášněmi a tam vidíme, že každou chvíli ta pozice minimálně v rétorické rovině je jiná. Británie má s Ruskem, řekl bych v posledních letech standardně špatné vztahy, ať už je to kvůli kauze Skripalových nebo kvůli jiným záležitostem. A pak nám vlastně už zbývá tedy, v uvozovkách, jen Francie, kde prezident Macron se rozhodnul, že on se právě pokusí na té rovině, řekněme, individuální s Putinem jednat, vlastně zjistit, co Rusko chce...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Být takovým prostředníkem.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já mám, ano, přesně tak, já musím z toho aspoň, co jsem četl v našich médiích, tak jak která referovala o tom, co se tam dělo, tak jsem měl pocit, že Macron se pokusil vystupovat v roli jakéhosi prostředníka, ať už mezi tou G7, nebo potažmo Západem jakožto celkem a Ruskem, respektive mezi Spojenými státy a Ruskem. A Kanada, což je země, která z mnoha důvodů si vůči Rusku drží v posledních letech zásadní odstup, ať je to kvůli Krymu, ať je to kvůli sestřelení MH-17 a celé řadě těch dalších záležitostí.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Každopádně zmínil jste minimálně 3 státy, Japonsko, Itálii a Německo, které jsou k Rusku v určitých oblastech možná vstřícnější, než se na první pohled z toho mediálního obrazu zdá. Není vlastně trochu rozpor v tom, jak se ty jednotlivé státy vůči Rusku rétoricky staví a jaké potom v realitě ty obchodní a ekonomické vztahy jsou. Není to vlastně pokrytectví Západu ve vztahu vůči k Rusku?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Samozřejmě, že jaksi to tam je do nějaké míry přítomno. Na druhou stranu my vidíme, že to jsou státy, jejichž vlády se právě s Ruskem trpělivě snaží budovat dialog, říkají přesně, jak jste říkal před několika minutami, je zapotřebí využít každé možnosti, je zapotřebí jednat, snažit se ty pozice nějakým způsobem sblížit. Zároveň ty dílčí záležitosti, v Německu primárně ty ekonomické, které nepodléhají sankcím, tak tam mají tendenci ty vztahy udržovat nebo, nebo rozšiřovat. Celkově se domnívám, že to je jaksi velmi obtížně jaksi přehlednější, jaksi přehlednější prostor, protože vidíme právě, že každý ten stát si tam jaksi řeší ty svoje záležitosti, ale co je

tento okamžik nejdůležitější, zejména, když na to podíváme z evropského pohledu bez ohledu na to, jak zatím fungují ty bilaterální záležitosti, tak zatím všechny členské státy Evropské unie drží ty sankce, to znamená...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Drží je i fakticky, není to jenom rétorika. Nejsou ty sankce v realitě obcházeny?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já se domnívám, že tak, jak ty sankce byly, byly, jaksi vyhlášeny, takže jsou dodržovány.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Michael Romancov, politický geograf z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy je mým dnešním hostem v Interview Plus. My už jsme to trochu naznačili nebo vy jste to trochu naznačil v jedné z předchozích odpovědí, ale zajímá mě to ještě trochu podrobněji, stojí vůbec Rusko o to, aby bylo přizváno na summitu G7, aby se z G7 opět stala G8, jak tomu bylo vlastně ještě před 5 lety?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já jsem přesvědčen, že o to stojí velice, protože upřímně řečeno, kdyby o to skutečně nestály, tak by tomu nevěnovali takovou pozornost, jakou tomu věnují.

Michael ROZSYPAL, moderátor

V politice nebo v médiích?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

V médiích, ale samozřejmě ta média v tomto ohledu prostě jdou na ruku tomu, tomu ruskému politickému establishmentu. Putin si velmi užíval skutečnost, že byl pravidelným častým a samozřejmě vysoce váženým hostem v Paříži, v Londýně, v Berlíně, a tak dále, a to je něco, co okupací Krymu skončilo sice čas od času dostane někam na Západ, ale většinou to nejsou ty úžasné ceremoniální státní návštěvy na nejvyšší úrovni, ale často jsou to pracovní jednání, která mají podstatně skromnější, jak si tenhle ten, tenhle ten PR, řekněme obal, nebo čas od času je Putin pozván někam, kam jsou sezvány desítky dalších politických představitelů, typicky není to tak dlouho, co byl v Paříži u příležitosti vlastně těch vzpomínkových akcí na konec 1. světové války. A zároveň jsou tady některé akce, kam by dřív ruský prezident určitě patřil, ale teď se ho prostě rozhodnou nepozvat, typicky třeba teď v Polsku bude 1. září velká akce, která bude upozorňovat nebo připomínat 80. výročí zahájení 2. světové války a tam prostě prezident Putin nebude, protože Poláci řekli, vzhledem k tomu, jakým způsobem se chováte, jakým způsobem vlastně komentujete ty události před 80 lety, tak na setkání těch, kteří přišli vzpomenout těch obětí a kteří se sešli proto, aby primárně dali najevo, že ta tragédie druhá světová. Druhé světové války se nemá opakovat tak nemáte co dělat.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili pro ruského prezidenta je důležité i vnitropoliticky to, aby byl účasten těchto velkých summitech?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jednoznačně ano, protože ono nestačí pouze tvrdit, Rusko je významná země, ono to také musí být vidět. A existuje, existuje takový hezký termín v angličtině, říká se to /nesrozumitelné/, to znamená, když ten, když ten politik nějaké velké země někam je a za ním se symbolicky shromáždí ty ostatní, ty menší země a vlaje za ním těch hodně vlajek, tak to dobře vypadá, to je něco, co známe velice dobře ze Spojených států, kdy američtí prezidenti až do Donalda Trumpa vždycky měli ten oficiální status lídra svobodného světa a za nimi vlály všechny ty vlajky, řekněme, států NATO nebo západních zemí. Sovětský svaz svého času měl také tyhle ty svoje vlaječky na své straně, ať už v podobě Varšavské smlouvy nebo těch různých lidově demokratických režimů z celého světa. A když se dneska na to podíváte, tak za Čínou nějaké vlajky vlají, za Spojenými státy nějaké vlajky vlají. Evropská unie se skládá z celé řady vlajek. Ale to Rusko na své straně nikoho nemá. Pokud

ponecháme stranou Abcházii, Osetii, což jsou neuznané, nikým neuznané, nebo z těch důležitých členů mezinárodního společenství neuznané entity, které Rusko vyrvalo z toho teritoria Gruzie, případně tam ještě potom může figurovat, řekněme, Bělorusko nebo Kazachstán nebo Arménie, ale s tím prostě díru do světa neuděláte.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Nemůže Rusko ale přece jenom nebo ruský prezident argumentovat, tak, podívejte se, G7 je de facto zbytečná, když tam není Čína, nebo když tam jsou další státy, jako třeba Brazílie, Indie, tak proč bychom tam měli být i my?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tohle je samozřejmě jeho, jeho argumentace, říkají, s těmi se nebudeme vracet někam co de facto nemá význam, bylo to jejich rozhodnutí nás vyloučit, my s tím souhlasíme, když nás pozvou, tak jsme ochotni přijít zpátky, ale přesně, není tam Čína, není tam Brazílie, není ta Indie, jenomže to se týká objemu, řekněme, velikosti těch, těch ekonomik, ty jsou všechny mimochodem na té platformě G20. Ale tady přesně, jak zaznělo na začátku vašeho příspěvku, tyhle ty země samy sebe dneska označují tím termínem nejvyspělejší ekonomiky nebo nejvyspělejší státy. A co je asi ještě důležitější, zatím všechny tyhle ty země jsou funkční autentické demokracie, to znamená, ony mají jaksi důvod se scházet, ten jejich ekonomický výkon ještě pořád je obdivuhodný. Mimochodem, kdyby to mělo být objemově těch 7 největších ekonomik, tak pravda, do té sedmičky by se dostala Čína a Indie a vypadla by Kanada a Itálie, to znamená, pořád vlastně to gró té sedmičky by zůstalo v té podobě, v jaké je. Takže bez ohledu na to, co o tom prezident Putin říká, tak G7 pořád má ve světě váhu, byť pochopitelně ne už takovou, jakou mívala, řekněme, v těch 70., 80. letech.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Není přece jenom ale přínosnější pro mezinárodní uspořádání, aby to fórum bylo širší, aby se právě ty státy scházely například v tom formátu G20, kde jsou i ty státy, které spolu právě nemusí v řadě věcí souhlasit?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ale ony ty, ty summity G20 fungují, probíhají, řeší se tam jiná agenda. Upřímně řečeno, jak schopnost G20, tak schopnost G7, když se podíváme na to závěrečné komuniké, tak zjistíme, že ten, ten, ten výstup tohoto posledního summitu v Biarritz, že je poměrně velmi stručný, že ty státy se byly v zásadě schopné pouze shodnout na tom, že existují nějaké problémy, které jsou jim společné, ale aspoň, pokud jsem to správně četl tak jako, že by tam byl náznak nějakého řešení, tak to samozřejmě ne.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Souhlasíte s tím, že G7 už není úplně to, co bývala, že je to spíš G6+1.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

To se týká samozřejmě toho, jakým způsobem se v tento okamžik chová Donald Trump.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ono už se to objevovalo i loni jenom, pardon, interpretace.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně, přesně tak, ano, takže jaksi v tento okamžik to dává smysl. A otázkou je, jestli Donald Trump bude znovu zvolen. Pokud ano, tak si myslím, že není příliš pravděpodobné, že bychom byli svědky toho, že by nějakým způsobem upravil svou rétoriku a chování. To znamená, pak pokud vůbec ty instituty, které vznikly někdy v těch 70., 80. letech minulého století, pak je otázka, jestli další 4 roky Donalda Trumpa v Bílém domě přežijí. Pokud ano, nebo pokud Donald Trump nebude zvolen na druhé funkční období, tak uvidíme, jak se bude chovat příští americký prezident.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když hodím do jednoho pytle některá ta témata, která se řešila na G7, ať už obchodní vztahy, obchodní války Spojených států a Číny klíma, vztah k Rusku nebo i vztah s Íránem, tak dá se říci, že Západ už není na těch klíčových světových problémech tak sjednocen jako byl, řekněme, před 5, 10, 20 lety a že i západ a pohledy západu se prostě k těmto tématům výrazně liší?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nepochybně tomu tak je a je to čím dál tím víc vidět. Ono to úzce souvisí právě s tím, vlastně jak se vyvinul vztah mezi Spojenými státy, jakou tou jedinou supervelmocí současného světa, vlastně celým zbytkem toho světového společenství, protože už v době, kdy v čele Spojených států stál prezident Obama a kdy, řekněme, z Evropy v zásadě unisono šel ten hlas /nesrozumitelné/, prostě Evropané byli ti, kteří říkali, ano, my potřebujeme Spojené státy. Evropa stojí za Spojenými státy, v zásadě až na nějaké, až na nějaké detaily, a tak dál, tak s nástupem Donalda Trumpa tohle to všechno samozřejmě jaksí vzalo velmi prudce jiný obrát, ale už za Obamy jsme byli svědky toho, jak se zásadním způsobem emancipovala Čína, samozřejmě také Rusko. Mimochodem zase, řekněme, z našeho pohledu jsme tomu nevěnovali přílišnou pozornost, ale bylo například fascinující pozorovat, jak se v době prezidentství Lula da Silvy v Brazílii, jak zásadním způsobem se emancipovala Brazílie. A byli to právě brazilští diplomaté nebo tehdejší brazilský prezident, který na nejrůznějších fórech prostě říkali, že vlastně všechny ty instituty, včetně třeba Rady bezpečnosti OSN, které vznikly v době buďto po 2. světové válce, nebo potom, ale ještě v kontextu probíhající studené války, že jsou vlastně zbytečné, že nereflktují podobu současného světa, že se to všechno musí, ta kritika skutečně zněla z celého světa a řekněme 90. léta a nástup tohoto století a objev nebo objev ve smyslu vynoření se těch objevení se těch nových, nových jaksí mocností, které spektakulárně ekonomicky rostly a měli pocit, že ten růst bude trvat na na věčné časy, tak to vedlo k tomu, že v té rétorické rovině vlastně tyhle ty z našeho pohledu standardní západní instituty byly podrobovány zásadní kritice nebo výpadům už dávno, než vlastně jsme si toho my začali všimnout tady v České republice.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Michael Romancov, politický geograf z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, zůstává hostem Českého rozhlasu Plus. A v Interview Plus jsme se bavili o jednání G7, vztazích G7 a Ruska. Ještě mě zajímá další aktuální dění. Turecký prezident Recep Tayyip Erdogan se v Moskvě setkává s ruským prezidentem Vladimírem Putinem a ten pohled na Turecko-ruské vztahy v posledních letech velice zajímavý, protože nejdřív ty vztahy byly relativně pozitivní, potom po zastřelení toho vojenského letounu se zhoršily, pak se zdály, že se opět zlepšují, a teď se zdá, že kvůli situaci v Idlibu se opět zhoršují, čím to je, že ty vztahy jsou v takových cyklech?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jde o to, že vlastně turecké a ruské zájmy z dlouhodobého hlediska v zásadě nejsou kompatibilní. Turecko i Rusko si představují, že ten region Blízkého východu, kam Turecko patří v tom slova smyslu, že tam přímo fyzicky existuje...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Geograficky.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Geograficky. Zatímco Rusko se vlastně znovu našlo jako aktér blízkovýchodní, zejména teda poté, co se Rusko přímo fyzicky a vojensky začalo angažovat v Sýrii, tak prostě dlouhodobě tyhle ty zájmy nejsou, nejsou kompatibilní.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A jenom, pardon, jde to chápat tak, že lídři by chtěli, protože jsou si možná nějak podobní nebo mají podobný styl vládnutí, ale že ty zájmy jsou prostě natolik odlišné, že jim to nejde?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já samozřejmě nevím nakolik by chtěli lídři, nikdy jsem s nimi...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Nevidíme jim do hlav.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, nikdy jsem s nimi nejednal, nečtu, nečtu jejich myšlenky, takže tam, tam nevím samozřejmě, že tam je možné pozorovat určité paralely, pokud jde o způsob vládnutí, ale úplně řečeno, takovýhle jaksi alfa samců v kontextu svých zemích je po světě 12 do tuctu, takže tam by jistě šlo jednoho každého z nich srovnávat i s dalšími takovými, takovými vůdci, ale spíš jde o to, že oni jsou dětských schopní se dohodnout v jeden okamžik na řešení nějakého, v uvozovkách taktického problému, ale z toho hlediska strategického prostě ty jejich představy jsou úplně jiné. Rusko hraje na Blízkém východě svou hru. Já jsem přesvědčen, že kdyby Rusové jaksi se dostali na dosah nějakého cíle, který považují, nebo který by v daný okamžik považovali za strategický z hlediska svých potřeb, že klidně všechny své blízkovýchodní spojence v ten okamžik hodí, hodí přes palubu, protože jsem hluboce přesvědčen o tom, že Rusko se na Blízkém východě neangažuje, protože by chtělo tam cokoliv vyřešit. Rusko se tam angažuje, protože si je velice dobře vědomo, že to je tak obrovský problém a Rusko pomáhá ty problémy tam přiživovat, že ho to vlastně vrací do těch nejvyšších pater světové politiky, a to je primárně to, oč šlo, o co Rusové usilují, zatímco Turecko, protože v tom regionu fyzicky přítomné, tak to má úplně jiné cíle, úplně jiné potřeby.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Spojuje Rusko a Turecko to, když mají, v uvozovkách společného nepřítele, když to hodně nadnesu, když se například Turecku zhorší vztahy se Spojenými státy a se Západem, tak je to ten prvek, který jim pomáhá najít společnou řeč?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Určitě v daný okamžik a v případě toho konkrétního tématu, ale znovu, když bychom se vrátili na ten Blízký východ v těch širších souvislostech, tak tam je vlastně velmi komplikované vlastně zjistit, kdo s kým a proč hraje tu hru, kdy bychom se měli bavit právě o těch strategických záležitostech, protože když se podíváme jenom na tu nešťastnou Sýrii, tak vidíme, že ruské aktivity tam občas kolidují se zájmy Turecka, většinou jsou v zásadě kompatibilní se zájmy Íránu, ale Írán a Turecko mají stejné představy o tom, co se v Sýrii bude nebo nebude dít. Občas se Rusové dostanou do konfliktu s Izraelci. Koneckonců izraelský ministerský předseda Netanjahu je také častým hostem v Moskvě, kdy právě Izraelci a Rusové řeší i ty konkrétní věci v Sýrii, to znamená, je tam obrovské množství problémů. A zatím jaksi jejich je řešení samozřejmě v nedohlednu.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Michael Romancov, politický geograf z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, byl hostem v Interview Plus. Děkuji za rozhovor.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já děkuji za pozvání.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A ještě dodám, že i k tomuto rozhovoru se můžete vrátit prostřednictvím článku audiozáznamu nebo i videozáznamu na našem webu plusrozhlas.cz. Od mikrofonu se loučí Michael Rozsypal.

AUTOŘI

27.8.2019 Xantypa str. 12 Autoři

Serge Carreira je odborníkem v oblasti módy a luxusního zboží. Během své kariéry pracoval pro francouzský řetězec luxusních obchodních domů Galeries Lafayette, skupinu Prada a londýnskou módní návrhářku Mary Katrantzou. Od roku 2004 vyučuje na Pařížském institutu politických věd Sciences Po, kde vede předmět zaměřený na úvod do světa módy a luxusního zboží. Od roku 2018 je redaktorem týdeníku M, le magazine spadajícího pod skupinu deníku Le Monde a v rámci své redaktorské činnosti spolupracuje také s magazínem Mémoire Universelle. Pro Xantypu napsal článek o historii módní značky Hermés.

Ivana Ašenbrenerová je novinářka, publicistka a redaktorka. Pracovala v Mladém světě, v časopise Maminka či Marianne.cz. Je autorkou knihy CO DĚLAT, KDYŽ DÍTĚ..., spoluautorkou knihy AROMATERAPIE V ŽIVOTĚ ŽENY a NOVÉ VELKÉ KNIHY O MATEŘSTVÍ. Zajímá se o zdravý životní styl, alternativní medicínu, esoteriku a psychologii, přispívá především do online magazínů pro ženy. Má tři syny, díky nimž každý den zjišťuje, že mateřství je dobrodružství, které nikdy nekončí. Pro Xantypu si povídala o první mezinárodní baletní škole v Praze s její zakladatelkou Veronikou Iblou.

Nikola Nikolová a Lubomír Činčura jsou oficiálním povoláním manažeři. Neoficiálně fotografové a psavci. Nikola pracovala jako novinářka, nyní se věnuje dlouhodobě nezaměstnaným a lidem, kteří se ocitli na okraji společnosti. Lubomír, vystudovaný jaderný fyzik, našel v Čechách nový domov i práci v pražské Zentivě. Na svých cestách a při fotografování se oba věnují z velké části mezilidským vztahům, sociálním tématům i městským periferiím. Své fotografie prezentují hlavně na přednáškách, v roce 2017 se uskutečnila výstava jejich fotografií z Nepálu. Odtud je také jejich reportáž.

Lucie Pantazopoulou Drahoňovská vystudovala germanistiku na Univerzitě Ludwiga Maximiliana v Mnichově, kde žila deset let. Jako nezávislá publicistka se ve svých příspěvcích věnuje převážně kultuře. Píše o ní pro německou menšinu v Čechách. Ráda navštěvuje výstavy a literární akce. Se svou rodinou žije v Praze. Pro Xantypu připomíná Museum Fotoatelier Seidel v Českém Krumlově.

Jan Svatoš je režisér a fotograf, absolvent FAMU a **Fakulty sociálních věd** UK, autor řady dokumentárních filmů (držitel dvou prestižních zahraničních cen Special Jury Award), spolupracovník České televize a Českého rozhlasu. V Xantypě občas publikuje, nyní vzpomíná na svého učitele fotografa a architekta Bohumíra Prokúpku.

Vojtěch Rynda začal už během studií filmové vědy na FF UK přispívat do nejrůznějších periodik články o filmu a hudbě. Studia ho zavála třeba do Paříže a Kalifornie. Trvaleji působil v deníku Lidové noviny a časopisu Týden, nyní je na volné noze a spolupracuje mimo jiné s Xantypou. Tentokrát do ní přispěl články o herečce Meryl Streepové a zpěvačce Arianě Grande a rozhovory s režisérem Václavem Marhoulem a s velitelem hasičů Alešem Šenkýřem.

Foto popis|

Zaorálek ministrem kultury

27.8.2019 ČT 1 str. 02 18:00 Události v regionech - Ostrava

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

A ve vysílání vítám analytika České televize Kamila Švece, politologa z **Fakulty sociálních věd** Karlovy univerzity. Dobrý večer.

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Dobrý večer.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Lubomír Zaorálek obsadil post ministra kultury, přestože se podle opozičních politiků kulturním tématům v politice příliš nevěnoval. Co může přinést? Kromě toho, že po čtvrt roce skončil spor ministra kultury?

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Tak především je potřeba uvážit to, že Lubomír Zaorálek není úplně novou tváří, která byla slibována Janem Hamáčkem na sjezdu v březnu, ale je to velmi zkušený politik. Což je bezesporu výhodou. Současně na to vede také k tomu, že se uklidnila ta vládní vládní krize. ČSSD zůstává ve vládě. Což Sociální demokracii z jejího pohledu evidentně může také pomoci. A současně poslední důvod je ten, že Sociální demokracie možná získává jakousi vnitřní opozici v Lubomíru Zaorálkovi, který by se mohl umět lépe nějakým způsobem vymezit vůči Andreji Babišovi a vůči hnutí ANO jako takovému.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Kromě předsedy ČSSD v Moravskoslezském kraji se nikdo z regionálních sociálních demokratů nechtěl vyjádřit ke jmenování Lubomíra Zaorálka ministrem. Jaký je stav uvnitř ČSSD právě v tuto chvíli?

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Ta strana není úplně v dobré kondici. Ta nervozita v krajích je poměrně zřetelná. Víme, že předsednictvo v pátek Sociální demokracie schvalovalo řád krajských voleb. Takže politické strany se připravují na krajské volby a samozřejmě vzhledem k tomu jaká je situace z hlediska volebních preferencí a volebních zisků z posledních voleb, tak v těch regionech v těch krajích se obávají volebního neúspěchu. To ovlivňuje zřejmě i tu situaci na centrální úrovni.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Co bude nejtěžším úkolem Zaorálka? Jsou to právě výběrová řízení na šéfy galerií? Personální otázky, o kterých Zaorálek naznačil, že by mohl být v konfliktu s panem prezidentem?

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Tak jedním z těch nejtěžších úkolů určitě bude nějakým způsobem se vypořádat s tím dědictvím Antonína Staňka. I právě z toho důvodu, že se jedná o jeho stranického kolegu. Je otázka jestli bude některá tato rozhodnutí revokovat, nebo zda bude vypisovat nová výběrová řízení. To je jeden z těch důležitých úkolů. Druhým důležitým úkolem je bezesporu také to, a také to jsme to slyšeli od Lubomíra Zaorálka, že se bude chtít věnovat ještě rozpočtu právě proto, aby nějakou tu politickou zodpovědnost i v tom vyjednávání, aby tedy nepřišel k rozpočtu, který vyjednával ekonomický náměstek na Ministerstvu kultury. Potom jsou to samozřejmě ty otázky toho, jakým způsobem zajistit vyšší platy. Což je další téma, o kterém Lubomír Zaorálek velmi mluví. A to je téma, které se může projevit právě třeba i v návaznosti na ty krajské volby a na tu podporu regionálního regionální kultury.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Když zůstaneme u té regionální kultury. Tlak hrozí z Prahy, jak o něm mluvil Jiří Fajt v souvislosti se svým odvoláním z čela pražské Národní galerie. Jaké kroky musí Lubomír Zaorálek podniknout, aby nenarazil?

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Tak především Lubomír Zaorálek má ten úkol, že musí začít nějakým způsobem komunikovat s tou kulturní obcí. Ať už regionální, nebo v té Praze, protože víme, že tím největším problémem jeho předchůdce Antonína Staňka byla právě ta neschopnost komunikovat ta témata. Což si myslím, že by pro Lubomíra Zaorálka nemusel být velký problém. A současně je potřeba najít tu rovnováhu mezi tím co slyší Lubomír Zaorálek od premiéra Babiše, respektive od prezidenta Zemana, že je potřeba se soustředit na Prahu na ty velké kulturní památky, a rovnováhu mezi tím, jakým způsobem a pracovat právě s těmi regiony.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Vy už jste to nakoušli. Preference ČSSD klesají. Do jaké míry jí může Zaorálek pomoci?

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Lubomír Zaorálek může Sociální demokracii pomoci v tom smyslu, že, jak jsem říkal na začátku, je to velmi zkušený politik a v okamžiku, kdy by se mu dařilo nějakým způsobem ve spolupráci s dalšími ministry prodávat ta sociálnědemokratická témata, což se Sociální demokracii momentálně nedaří, tak to může přinést nějaké ovoce. Ale ten úkol nebude vůbec jednoduchý.

Iva KUBANKOVÁ, moderátorka

Dodává politolog Kamil Švec. Moc vám děkuji za komentář a přeju hezký večer.

Kamil ŠVEC, politolog, analytik ČT

Hezký večer do Ostravy.

Rozsáhlé cvičení ruských ozbrojených sil probíhá od úterka do pátku v ruském středním vojenském okruhu

28.8.2019 ČRo Plus str. 04 17:10 Den podle...

Libor DVOŘÁK, moderátor

Rozsáhlé cvičení ruských ozbrojených sil za účasti více než 30 000 vojáků i civilních pracovníků a s nasazením velkého počtu zbraní a techniky včetně nových typů probíhá od úterka do pátku v ruském středním vojenském okruhu. Do manévru je podle ministerstva obrany zapojeno také přes 7000 kusů výzbroje a vojenské speciální techniky a také 9 desítek letounů a vrtulníků ruských vzdušných sil. Využívána je přitom nejenom nová speciální technika a zařízení, které už jsou u útvarů, nýbrž i perspektivní technické prostředky, jež mají být armádním jednotkám dodány teprve v budoucnu. U telefonu je politický geograf z Univerzity Karlovy Michael Romancov. Michale, dobrý den.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Jaký má smysl takovéto cvičení právě uprostřed Ruska, to jest v uralské oblasti?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak těch důvodů je pravděpodobně několik. Ten vojenský okruh, kde to cvičení probíhá, je ze všech těch ruských vojenských okruhů jednoznačně nejrozsáhlejší, jeho rozloha je momentálně přes 7 000 000 čtverečních kilometrů, jenom pro srovnání, to je téměř dvojnásobek rozlohy třeba území všech 28 členských států Evropské unie, zahrnuje zhruba 40 % ruského území, rozkládá se tedy jak v evropské, tak v asijské části a hraje klíčovou roli zaprvé při případném přesunu jednotek buďto směrem na západ, nebo směrem na východ a za druhé vlastně z tohoto vojenského okruhu jsou udržovány a obsluhovány ruská vojenská zařízení v někdejší sovětské střední Asii, to znamená v těch pěti dnes nezávislých státech, které dříve tvořily sovětskou střední Asii, takže má vlastně zásadní význam i pro ruskou vojenskou přítomnost v téhle velice citlivé části světa.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Michale, zpravidla v Evropě působí větší, dejme tomu, rozruch, nebo dokonce obavy cvičení, dejme tomu, v Bělorusku, v Kaliningradské oblasti a tak dále, a tak podobně. Vy jste teď mluvil o možnosti přesunů právě všemi směry, nakolik tedy tohle cvičení můžeme chápat jako silácký signál směrem do zahraničí?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jak říkám, určitě to tak je, protože tady se budou právě trénovat mimo jiné přesuny těch jednotek na velké vzdálenosti, to znamená, vojáci i logistci si prostě vyzkouší, jak spolehlivě nebo nespolehlivě fungují, co já vím, nádražní terminály, kde se budou seřazovat ty /nesrozumitelné/, které by potom měly tu vojenskou techniku a vojáky převážet sem a tam, Rusko tím prostě jednoznačně dává najevo, jsme vojenská mocnost, a dává to najevo, jak už jsem říkal, jak směrem na jih, teda do střední Asie, tak směrem na východ, tak směrem na západ.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Michale, v jakém stavu je současná ruská armáda, dejme tomu, ve srovnání s devadesátými lety, kdy byla skoro na zhroutilu? Jenom letmo připomenu, že jsem počátkem devadesátých let jako redaktor Československé nebo České televize viděl žebrající vojáky přímo na Tverské třídě.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak v tomhle ohledu je to samozřejmě nesrovnatelně lepší. Není žádné tajemství, že Rusko tak, jak začalo od vlastně začátku tohoto století bohatnout díky prodeji ropy a zemního plynu, tak že zásadním způsobem navýšilo svůj vojenský rozpočet, takže jaksi armáda je dneska nesrovnatelně lépe finančně zabezpečena, týká se to jak důstojnického sboru, tak prostých vojáků. Zrovna dneska byl v ruských zdrojích vlastně zveřejněn údaj, že Rusko včetně těch utajovaných výdajů, že na vlastně ozbrojené síly nebo na takzvaný obranný rozpočet, což samozřejmě neznamená, že všechno hned jde jednotlivým armádním složkám, protože tam je zapotřebí započítat i výzkum vojenský, ale že Rusko v posledních letech utrací 5,3 % svého HDP, což je prostě objektivně obrovská suma. Takže z hlediska finančního a materiálního zabezpečení se to rozhodně nedá srovnávat s těmi devadesátými lety, pokud jde o úroveň výcviku a tak dál, tak tam já nejsem kompetentní to posuzovat, ale vzhledem k tomu, že Rusové aktivně působí v Sýrii, na Ukrajině a tak dál, tak bych si troufnul jaksi říci, že v ruské armádě přibývá lidí nebo důstojníků zejména, kteří mají praktické bojové zkušenosti.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Vezmem to za jiný konec, Michale, vojenské technologie jsou jedním z mála artiklů ruského průmyslu, který se dá také vyvážet. Nejvýmluvnějším důkazem jsou dodávky raketových systémů S-400 Turecku. Komu dalšímu Rusko své zbraně dodává a jak výhodné jsou to pro ně obchody?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tady se znovu vlastně vracím k tomu, o čem jsem mluvil před chvílí, Rusům v tomto ohledu obrovsky pomohlo jejich vojenské angažmá v Sýrii. Sýrie se stala vlastně laboratoří, v uvozovkách, a zároveň, jak to říci, veletrhem pro ruské zbrojaře. Pokud si posluchači například vybaví ty spektakulární údery raket s plochou dráhou letu, které byly odpalovány z plavidel kaspické vojenské flotily a dolétly až do Sýrie, to je něco, co samozřejmě svět a odborníci na zbraně a zbraňové systémy zaregistrovali, takže například právě o tahleto plavidla, z jejichž palub je možné odpalovat tyto rakety, projevil zájem třeba Vietnam, dlouhodobě tady máme ruskou vojenskou spolupráci s Indií, máme tady ruskou vojenskou spolupráci samozřejmě s Čínou, ale třeba také v Indonésii nebo Malajsii, právě ať už jde o plavidla, ať už jde o nové letouny a k nim se samozřejmě dodávají také rakety, případně další typy výzbroje.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Poslední otázka pro Michaela Romancova. Zamíříme na globální pole. Michale, co říkáte zániku smlouvy o raketách krátkého a středního doletu a k tomu také nedávnému startu nové americké rakety a podivnému prohlášení, že Rusko symetricky odpoví?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já si myslím, že samozřejmě to není úplně ta nejlepší zpráva, kterou jsme mohli získat, protože prostě svět bez těchto zbraní byl asi přece jenom o něco přehlednějším a bezpečnějším místem, nicméně už se stalo a je zapotřebí si uvědomit, že když Spojené státy sáhly k tomu, že vypověděli tuto smlouvu, tak Američané už od Obamových dob tvrdili, že Rusové tu smlouvu porušují, spousta vojenských odborníků nebo odborníků na ty zbrojní systémy říkalo, že se mezitím objevily vlastně nové typy technologie, například nejrůznější drony a bezpilotní letadla, které vlastně nebyly tou smlouvou, která byla podepsaná v roce 1987, podchyceny, které vlastně mohly fungovat podobně jako ty tehdejší rakety, a že tedy je zapotřebí znovu se pokusit vlastně vyjednat nový režim, který by tuto kategorii zbraní buďto opětně úplně zakázal, nebo výrazným způsobem limitoval, s tím ovšem, že tentokrát už by to nemělo být pouze na tom půdorysu Rusko - Spojené státy, ale že je zapotřebí vzít v úvahu například také Čínu.

Libor DVOŘÁK, moderátor

Říká politický geograf z Univerzity Karlovy Michael Romancov. Michale, děkujeme a pěkný večer.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já děkuji za pozvání, pěkný večer.

Reklamu u influencerů pozná jedno dítě z deseti

28.8.2019 smartworld.cz str. 00

-rd

Je mu teprve sedm let, ale už teď za rok vydělá několikanásobně víc peněz než normální člověk za celý život. A to jenom tím, že si hraje. Jeho kanál na sociální síti Youtube pravidelně sleduje 18 milionů lidí z celého světa a Ryan Kaji je díky tomu nejlépe placeným youtuberem na planetě. Ročně utrží kolem 22 milionů dolarů.

„Jsem zábavný a vtipný,“ vysvětluje důvody, proč je tak populární. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou.

A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují kanály všech youtuberů nebo dalších influencerů.

„Je to nový způsob, kterým firmy propagují svoje zboží. Jedná se o velice účinnou reklamu. Lidé influencers sledují z vlastního zájmu, váží si jejich názoru. Proto je pro ně přirozenější uvěřit tomu, že věc, kterou jejich vzory ukazují, je opravdu dobrá a nedokážou se bez ní obejít,“ říká marketingový ředitel poskytovatele internetu netbox Lukáš Pazourek.

Podobná sdělení přitom velmi často cílí na děti. Průzkum **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze přitom ukazuje, že skrytou reklamu na internetu pozná jen jedno dítě z deseti.

Podle výzkumu, který zpracovávala agentura Ipsos, 58 procent zkoumaných dětí mezi devíti a patnácti lety sleduje youtubery a blogery často. Pouze každé desáté dítě přitom poznalo, který příspěvek jejich oblíbeného influencerera je sponzorovaný.

„Když se měly děti zamyslet nad účelem obrázku a vybrat si jednu ze čtyř možností, polovina dětí uvedla, že hlavním cílem obrázku je ukázat influencerera, který se má dobře – pouze 31 % dětí zaškrtnulo možnost, že se jedná o reklamu,“ popisují autoři průzkumu, do kterého se zapojilo 330 dětí.

Podle spoluautora knihy *Dítě v síti* Jana Müllera platí jednoduchá úměra – čím více času děti stráví u počítače, tím větší profit z nich mají velké světové firmy.

„Děti navíc neumí rozpoznat, které zprávy jsou pravdivé a které ne. Je potřeba jim v tomto směru radit,“ myslí si Müller. Všechno, co youtuberi říkají a dělají, mají děti tendenci považovat za pravdu. Ke svým vzorům totiž vzhlížejí a ani nepřemýšlí nad tím, že by jim mohly lhát.

„Každý mladý hledá svého hrdinu, někoho, ke komu může vzhlízet. Dříve to byl Přemek Podlaha, Kostkáč, dneska jsou to influenceři,“ vysvětluje Jonáš Čumrik, který na internetu vystupuje pod pseudonymem Johnny Machette.

Rodiče by ale měli pečlivě hlídat, jaké vzory si jejich děti vybírají. Velká kritika se nedávno snesla například na hlavu populárního youtubera a parkouristy Taryho, který urazil svého dětského fanouška. Na jeho otázku, proč má tak drahé oblečení, Tary nevybíravě odpověděl, že nemá drahé oblečení.

„To jen ty máš málo peněz,“ vysvětlil osmiletému chlapci. Za arogantní poznámku sklidil youtuber kritiku mnoha influencerů i široké veřejnosti a přišel o desetitisíce fanoušků na sociální síti.

„Mám malého brácha a dokážu si představit, co to může dítěti způsobit. V tomto věku neznají ironii, malého kluka ztrapnil. Má trauma z toho, že si nemůže koupit něco od oblíbeného youtubera a ten ho pak ztrapní, že nemá peníze,“ odsoudila Taryho youtuberka a bloggerka vystupující pod jménem Shopaholic Nicol. Podobně vnímal Taryho přešlap i youtuber Karel Kovář alias Kovy. „A dnes si, milé děti, ukážeme parkourový skok na morální dno,“ komentoval celou situaci na svém Twitteru.

Právě Karel Kovář se snaží na své fanoušky působit spíš pozitivně. Vyvrací nejrůznější fake news, vybízí mladé, aby se zajímali o svět kolem sebe, a nabádá je, aby věnovali pozornost i politické reprezentaci země.

Podle **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Sdružení pro internetový rozvoj by měli influenceři každý placený příspěvek jasně označit a usnadnit tak především dětem orientaci v online světě. Podle odborníků však jen někteří influenceři spoluprací s firmami otevřeně přiznávají.

Univerzita proto formulovala pravidla pro označování reklamy na sociálních sítích. Neoznačený obsah lze totiž považovat za skrytou reklamu. Pravidla pro označování placené spolupráce je možné najít na webu Férováreklama.cz, který spustili vědci a studenti **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

URL| <https://smartworld.cz/smartphony/reklamu-u-influenceru-pozna-jedno-dite-z-deseti-7303>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
smartworld.cz

Již sedmý ročník Festivalu vědy vypukne příští týden v Dejvicích

28.8.2019 techfocus.cz str. 00

Na letošním Festivalu vědy si můžete na vědu „sáhnout“ můžete si vyzkoušet znalosti, vědomosti, dovednosti, zručnost. Ale především zjistíte, že věda má rozmanité podoby a využití ve všech oborech lidské činnosti.

Přes 100 expozic se představí v jednom dni na již sedmém ročníku Festivalu vědy, který se uskuteční ve středu 4. září od 8.30 do 19.00 hodin v Praze Dejvicích. Na zelené travnaté ploše na Vítězném náměstí a v přilehlé Technické ulici nabídnou ukázky své práce vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR, volnočasové instituce a firmy.

Čtrnáct ústavů Akademie věd ČR seznámí návštěvníky s každodenní „vědou“ kolem nás. Ústav makromolekulární chemie AV ČR ukáže, jak likvidovat plasty šetrným způsobem. Mikrobiologický ústav AV ČR dá nahlédnout pod mikroskop na karcinom a melanom a vysvětlí, v čem se vizuálně liší. Třeboňské pracoviště Mikrobiologického ústavu AV ČR Algatech ukáže budoucnost mikroskopických řas a jejich využití pro budoucnost.

Biotechnologický ústav AV ČR odhalí pod mikroskopem zázrak reprodukce, vzniku života a jedinečnost pohlavních buněk. Biologické centrum AV ČR z Českých Budějovic zavede návštěvníky do tajemného světa klíšťat. Ústav pro jazyk český AV ČR v padělatelském hnízdě odhalí jak naši předkové „falšovali“ dějiny.

Související
Martin Pokorný

Čeští vědci objevili stopy sodíku na dvou plynných...

Martin Pokorný

Čeští genetici odhalili tajemství zlomů DNA při...

Zda jste technický nebo humanitní typ odhalí speciálně sestavené testy firmy Confused, které jsou určené převážně pro středoškoláky. Následně pak můžete zavítat přímo ke stanům Univerzity Karlovy, kde jsou připraveny ukázky simulované operace nebo ukázky tzv. "fantomů", na kterých probíhá výuka mediků. Pedagogové ukáží jak „žonglovat“ s matematikou a své znalosti z historie republiky si vyzkoušíte v karetní hře

Fakulty sociálních věd.

Zábavná hra „Mladý inženýr“ Českého vysokého učení technického vysvětlí, že technika není jen pro kluky a může být velice zábavná a především užitečná. V Tech zóně ČVUT se budou prezentovat všechny fakulty. Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská např. ukáže, jak částice létají všude kolem nás, ale i skrz nás nebo na jakém principu je založen 3D obraz. Fakulta biomedicínského inženýrství předvede na detektoru lži, že člověk nemůže vědomě kontrolovat reakce svého těla a v kvízu si vyzkoušíte, jak znáte orgány lidského těla nebo navštívíte reálný výukový sanitní vůz a uvidíte, jak vypadá dekontaminační sprcha.

Stany Vysoké školy chemicko-technologické si letos budou hrát s periodickou soustavou prvků, která slaví 150. let od objevení. Česká zemědělská univerzita vás uvede do světa lesního biorytmu, předvede roboty používané v zemědělství nebo se dozvíte, jak je možné zkoumat lidské chování.

Technická univerzita v Liberci vás zavede do světa nanovláken a jejich využití, Univerzita obrany zase do světa armádních profesionálů a jejich techniky. Fakulta elektrotechnická Západočeské univerzity v Plzni předvede společně s chemickou jednotkou hasičů rukavice a požární obleky, které umí vyhodnotit rozsah a intenzitu ohně nebo různé zplodiny a ochránit tak hasiče před nebezpečím.

Program Festivalu vědy bude od 17.00 hodin, na Fakultě elektrotechnické ČVUT, doplněn veřejnou debatou s odborníky na téma „Je volba profese věda?“

Například Technická univerzita v Liberci vás zavede do světa nanovláken a jejich využití / www.festival-vedy.cz.

URL| <http://techfocus.cz/veda-vesmir/1502-jiz-sedmy-rocnik-festivalu-vedy-vypukne-pristi-tyden-v-dejvicich.html>

Festival vědy zve do Dejvic na vědu v profesích

28.8.2019 cysnews.cz str. 00

Jiří Cysař

Přes 100 expozic se představí v jednom dni na již sedmém ročníku Festivalu vědy, který se uskuteční ve středu 4. září od 8.30 do 19.00 hodin v Praze Dejvicích.

Na zelené travnaté ploše na Vítězném náměstí a v přilehlé Technické ulici nabídnou ukázky své práce vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR, volnočasové instituce a firmy.

Na letošním Festivalu vědy si můžete na vědu „sáhnout“ můžete si vyzkoušet znalosti, vědomosti, dovednosti, zručnost. Ale především zjistíte, že věda má rozmanité podoby a využití ve všech oborech lidské činnosti.

Čtrnáct ústavů Akademie věd ČR

Čtrnáct ústavů Akademie věd ČR seznámí návštěvníky s každodenní „vědou“ kolem nás. Ústav makromolekulární chemie AV ČR ukáže, jak likvidovat plasty šetrným způsobem. Mikrobiologický ústav AV ČR dá nahlédnout pod mikroskop na karcinom a melanom a vysvětlí, v čem se vizuálně liší. Třeboňské pracoviště Mikrobiologického ústavu AV ČR Algatex ukáže budoucnost mikroskopických řas a jejich využití pro budoucnost. Biotechnologický ústav AV ČR odhalí pod mikroskopem zázrak reprodukce, vzniku života a jedinečnost pohlavních buněk. Biologické centrum AV ČR z Českých Budějovic zavede návštěvníky do tajemného světa klíšťat. Ústav pro jazyk český AV ČR v padělatelském hnízdě odhalí jak naši předkové „falšovali“ dějiny.

Technický nebo humanitní typ

Zda jste technický nebo humanitní typ odhalí speciálně sestavené testy firmy Confused, které jsou určené převážně pro středoškoláky. Následně pak můžete zavítat přímo ke stanům Univerzity Karlovy, kde jsou připraveny ukázky simulované operace nebo ukázky tzv. "fantomů" na kterých probíhá výuka mediků.

Pedagogové ukáží jak „žonglovat“ s matematikou a své znalosti z historie republiky si vyzkoušíte v karetní hře **Fakulty sociálních věd**. Zábavná hra „Mladý inženýr“ Českého vysokého učení technického vysvětlí, že technika není jen pro kluky a může být velice zábavná a především užitečná. V Tech zóně ČVUT se budou prezentovat všechny fakulty. Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská např. ukáže, jak částice létají všude kolem nás, ale i skrz nás nebo na jakém principu je založen 3D obraz.

Fakulta biomedicínského inženýrství předvede na detektoru lži, že člověk nemůže vědomě kontrolovat reakce svého těla a v kvízu si vyzkoušíte, jak znáte orgány lidského těla nebo navštívíte reálný výukový sanitní vůz a uvidíte, jak vypadá dekontaminační sprcha. Stany Vysoké školy chemicko-technologické si letos budou hrát s periodickou soustavou prvků, která slaví 150. let od objevení. Česká zemědělská univerzita vás uvede do světa lesního biorytmu, předvede roboty používané v zemědělství nebo se dozvíte, jak je možné zkoumat lidské chování. Technická univerzita v Liberci vás zavede do světa nanovláken a jejich využití, Univerzita obrany zase do světa armádních profesionálů a jejich techniky. Fakulta elektrotechnická Západočeské univerzity v Plzni předvede společně s chemickou jednotkou hasičů rukavice a požární obleky, které umí vyhodnotit rozsah a intenzitu ohně nebo různé zplodiny a ochránit tak hasiče před nebezpečím.

Přesnou mušku a pevnou ruku na sportovní laserové střelnici vyhodnotí odborníci z České zbrojovky, kteří vás zasvětlí i do umění konstrukce sportovních zbraní a do umění výzdoby zbraní historických. Techniku vašeho zásahu pak vyhodnotí balistíci z Kriministického ústavu Policie ČR. Kvalitní internetové připojení je dnes již považováno za samozřejmost, ale jak na to, prozradí Cetin a Cesnet. Technologická agentura ČR navede na cestu, jak uvádět nápady do praxe a Úřad průmyslového vlastnictví zase jak tyto nápady ochránit.

Že i malý psík může být velký odborník, předvedou příslušníci Celní správy se svými psími specialisty. Můžete se na chvíli stát reportérem, kameramanem, střihačem nebo zvukařem ve stanu České televize. Prahou za přírodou vyrazíte s Národním muzeem a Národní technické muzeum předvede, jak se krotí elektřina. Co vše je třeba dodržovat při jízdě na kole a jaká jsou pravidla, vám ukáže BESIP společně s Městskou policií.

Projekt Rok digitálního podnikání nabídne dílny Kutíla Juniora, kde si všichni zájemci mohou vyzkoušet své šikovné ruce a následně obdržet „výuční list“. Že třeba postavit zeď nebo něco svařit není úplně snadné, si můžete vyzkoušet na treňažerech Akademie řemesel. Kamenosochařská škola z Hořic předvede tradiční práci s kamenem a jeho krásu.

Zájemci si mohou virtuálně „zabagrovat“ a sedět přitom ve skutečném sedadle z bagru Strabag. Air Products ukáže, jak moc jsou důležité a nezbytné plyny kolem nás, které ani nevnímáme. 3D tiskárny se již staly součástí moderního světa a české tiskárny Průša Research, které se vyvážejí do celého světa ukáží, co vše je možné vytisknout.

Masarykova střední škola chemická prozradí jak na vodní kámen a Střední škola zeměměřičská odhalí tajemství zaměřování map moderními metodami.

Program Festivalu vědy bude od 17.00 hodin, na Fakultě elektrotechnické ČVUT, doplněn veřejnou debatou s odborníky na téma „Je volba profese věda?“

Od 19.00 hodin zve Festival vědy hudby milovné návštěvníky do Národní technické knihovny na koncert Komorního orchestru Akademie Praha, neprofesionálního komorního orchestru vědeckých pracovníků.

Festivalu vědy, jehož loňský ročník navštívilo během jednoho dne kolem 17 tisíc lidí, poskytla záštitu Rada vlády pro vědu, výzkum a inovace, Městská část Praha 6, Magistrát hl. m. Prahy a MŠMT ČR, je jedinou populárně naučnou akcí pro širokou veřejnost, která se koná „na zelené louce“.

Vstup na Festival vědy i doprovodné akce je pro všechny návštěvníky ZDARMA.

Více o programu najdete na www.festival-vedy.cz

URL| <https://www.cysnews.cz/ostatni/festival-vedy-zve-do-dejvic-na-vedu-v-profesich/>

Agentura ČTK jako nástěnka pro politické strany? At' se vyjádří ředitel, chtějí radní

29.8.2019 hlidacipes.org str. 00

Robert Břešťan

České politické strany by mohly prostřednictvím veřejnoprávní tiskové agentury zdarma a pravidelně zveřejňovat svá stanoviska.

ČTK by pak v příslušné sekci musela tyto texty bez úprav publikovat. O návrhu, s nímž přišel jeden z radních ČTK Petr Žantovský, diskutovala Rada na svém včerejším zasedání. Prozatím radní vyzvali ředitele, ať do příštího zasedání řekne, zda s nápadem na takový servis politikům souhlasí.

„Přijde mi diplomaticky, obsahově i věcně správné zabývat se myšlenkou, že bychom přísně regulovanou formou umožnili politickým stranám vydávat prostřednictvím ČTK svá prohlášení,“ řekl na jednání Rady ČTK Žantovský.

Na ideu Petra Žantovského, mediálního analytika a příspěvatele Parlamentních listů, upozornil HlídacíPes.org již dříve v tomto textu.

Podle Žantovského by měla být frekvence politickými stranami publikovaných zpráv bez zásahu regulovaná co do množství i rozsahu, protože „některé politické strany jsou schopny vygenerovat denně i dvacet stránek propagačního materiálu“.

Žantovský se domnívá, že by ČTK měla tuto službu poskytovat bezplatně, pravděpodobně v rámci své komerční služby Protext. Do textu by neměl zasahovat žádný agenturní editor.

Uspokojení pro politické strany, i pro občany by bylo zajímavé dozvědět se bez dodatečného editorského zásahu, co si strany o sobě chtějí říct. Letmo jsem navrhl rozsah 1800 znaků, i když pro agenturu jako takovou to zátěž není – vygenerovat šuplíček třeba pod tím Protextem,“ řekl Žantovský s tím, že by to považoval za dobrou službu veřejnosti.

„ČTK je oficiální veřejnoprávní a ve velkých uvozovkách státní agentura – je tak vnímána. Jako oficiální nástěnka. Když je tam něco psáno, tak je to dáno,“ vysvětloval dále Žantovský.

Podle něj by tato nová služba ČTK mohla zmírnit „některé diskuse o tom, že agentura třeba více nebo méně preferuje tu či onu politickou stranu či názor“.

V následující debatě bývalá ministryně za ČSSD, dnes radní ČTK, Michaela Marksová poznamenala, že „by to některé politické strany mohlo uspokojit“.

Stížností na produkci ČTK celkově není mnoho, alespoň ve srovnání s Českým rozhlasem či Českou televizí.

Faktem je, že v uplynulém roce stížností a dotazů – i když stále jen v řádu jednotek – přibýlo. Například na texty o Rusku či o USA, či na nereferování o udělování novinářských Krameriových cen. V létě dorazila třeba i stížnost na to, že ČTK nezveřejnila tiskovou zprávu bývalého poslance SPD Lubomíra Volného o podání trestního oznámení na Českou televizi.

Návrh by se dle Žantovského měl týkat výhradně parlamentních a europarlamentních stran. Problém prý představuje Senát, v němž „jsou senátoři, kteří nejsou členy žádné strany nebo jsou v ad hoc vytvořených klubech“.

„To jsem v potaz nebral a nevím, jak s tím teď naložit. Dát každému senátorovi tu možnost zní divně, i když je to součást parlamentu,“ přemítal Žantovský.

Radní Pavel Foltán návrh kolegy Žantovského označil za „dobrý příklad pro ostatní média“: „Je v tom i parametr absolutní objektivity,“ řekl.

V nikterak rušné debatě v nyní pouze pětičlenné Radě ČTK (radní na dva uvolněné posty poslanci dosud nezvolili) padly i některé výhrady.

Mohou si to koupit Radní Jana Gáborová zdůraznila nutnost důsledného oddělení od redakční části. „Aby bylo jasné, co je zpravodajství, co výstupy politických stran. Pak by se cesta najít dala. ČTK s tím může pracovat i jako ze zdrojem informací,“ myslí si Gáborová.

Hlavní námítky vznesla místopředsedkyně Rady Jaroslava Wenigerová: „Když se podívám na zákon, je tam, že ČTK poskytuje služby za úplatu. Pokud by Rada došla k názoru, že by tato služba byla vhodná pro objektivní informování veřejnosti, musí se to objevit v nějakém dokumentu. Tedy – musel by být doplněn tento zákon?“

„Politické strany také dostávají od státu nemalý příspěvek na svou činnost. Ve službě Protext už teď mohou sdělit to, co chtějí, ale za úplatu,“ upozornila Wenigerová.

Ze zhruba čtyřicetiminutového jednání Rady ČTK v této věci nakonec vzešel jediný závěr. Ten, že by se k návrhu Rady nyní měl vyjádřit generální ředitel, který jako jediný – podle Petra Žantovského bez nutnosti změny zákona o ČTK – může o zavedení této služby politickým stranám rozhodnout.

„Rozhodl by o tom generální ředitel. My to můžeme pouze doporučit,“ potvrdil Žantovský.

„Nemůžeme nařídít četce, že to bude služba placená nebo bezplatná, můžeme dát doporučující parametry,“ souhlasil i radní Foltán.

Své stanovisko by měl generální ředitel Jiří Majstr sdělit radním na příští schůzi. Ta se má konat 18. září.

Vzpomínka na Klause Před rokem 1989 bylo zveřejňování celých politických stanovisek běžnou povinností tiskové agentury; to ale po Listopadu skončilo.

Pokusy novelizovat zákon o ČTK a vnutit agentuře ke zveřejňování celá vyjádření politiků bez editorských zásahů se ale později objevily.

Jak ve své práci „Zákon o ČTK: transformace na půli cesty“ připomíná Ludmila Trunečková z Katedry žurnalistiky **Fakulty sociálních věd**, v roce 1995 vláda Václava Klause navrhla, aby se do zákona vrátila

„povinnost agentury zveřejňovat v doslovném znění oficiální projevy ústavních činitelů či tiskové zprávy ústředních orgánů“.

Na návrh tehdy vedle samotné ČTK reagovala odmítavě i další česká, ale i zahraniční média, veřejně se proti vyslovil i tehdejší prezident Václav Havel. Zákon o ČTK se nakonec nezměnil.

Projekt Mediální rady – věc veřejná podporuje Nadační fond nezávislé žurnalistiky.

Lock Platbu on-line zabezpečuje Darujme.cz

URL| <https://hlidacipes.org/agentura-ctk-jako-nastenka-pro-politicke-strany-at-se-vyjadri-reditel-chteji-radni/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

hlidacipes.org

Agentura ČTK jako nástěnka pro politické strany? Ať se vyjádří ředitel, chtějí radní

29.8.2019 zpravy.tiscali.cz str. 00 Zprávy / Magazín

red

České politické strany by mohly prostřednictvím veřejnoprávní tiskové agentury zdarma a pravidelně zveřejňovat svá stanoviska. ČTK by pak v příslušné sekci musela tyto texty bez úprav publikovat. O návrhu, s nímž přišel jeden z radních ČTK Petr Žantovský, diskutovala Rada na svém včerejším zasedání. Prozatím radní vyzvali ředitele, ať do příštího zasedání řekne, zda s nápadem na takový servis politikům souhlasí, píše Robert Břešťan na webu Hlídací pes.

'Přijde mi diplomaticky, obsahově i věcně správné zabývat se myšlenkou, že bychom přísně regulovanou formou umožnili politickým stranám vydávat prostřednictvím ČTK svá prohlášení,' řekl na jednání Rady ČTK Žantovský.

Na ideu Petra Žantovského, mediálního analytika a příspěvatele Parlamentních listů, upozornil HlídacíPes.org již dříve v tomto textu.

Podle Žantovského by měla být frekvence politickými stranami publikovaných zpráv bez zásahu regulovaná co do množství i rozsahu, protože 'některé politické strany jsou schopny vygenerovat denně i dvacet stránek propagačního materiálu'.

Žantovský se domnívá, že by ČTK měla tuto službu poskytovat bezplatně, pravděpodobně v rámci své komerční služby Protext. Do textu by neměl zasahovat žádný agenturní editor.

Uspokojení pro politické strany

'I pro občany by bylo zajímavé dozvědět se bez dodatečného editorského zásahu, co si strany o sobě chtějí říct. Letmo jsem navrhl rozsah 1800 znaků, i když pro agenturu jako takovou to zátěž není – vygenerovat šuplíček třeba pod tím Protextem,' řekl Žantovský s tím, že by to považoval za dobrou službu veřejnosti.

'ČTK je oficiální veřejnoprávní a ve velkých uvozovkách státní agentura – je tak vnímána. Jako oficiální nástěnka. Když je tam něco psáno, tak je to dáno,' vysvětloval dále Žantovský.

Podle něj by tato nová služba ČTK mohla zmírnit 'některé diskuse o tom, že agentura třeba více nebo méně preferuje tu či onu politickou stranu či názor'.

V následující debatě bývalá ministryně za ČSSD, dnes radní ČTK, Michaela Marksová poznamenala, že 'by to některé politické strany mohlo uspokojit'.

Stížností na produkci ČTK celkově není mnoho, alespoň ve srovnání s Českým rozhlasem či Českou televizí.

Faktem je, že v uplynulém roce stížností a dotazů – i když stále jen v řádu jednotek – přibýlo. Například na texty o Rusku či o USA, či na nereferování o udělování novinářských Krameriových cen. V létě dorazila třeba i stížnost na to, že ČTK nezveřejnila tiskovou zprávu bývalého poslance SPD Lubomíra Volného o podání trestního oznámení na Českou televizi.

Návrh by se dle Žantovského měl týkat výhradně parlamentních a europarlamentních stran. Problém prý představuje Senát, v němž 'jsou senátoři, kteří nejsou členy žádné strany nebo jsou v ad hoc vytvořených klubech'.

'To jsem v potaz nebral a nevím, jak s tím teď naložit. Dát každému senátorovi tu možnost zní divně, i když je to součástí parlamentu,' přemítal Žantovský.

Radní Pavel Foltán návrh kolegy Žantovského označil za 'dobrý příklad pro ostatní média': 'Je v tom i parametr absolutní objektivity,' řekl.

V nikterak rušné debatě v nyní pouze pětičlenné Radě ČTK (radní na dva uvolněné posty poslanci dosud nezvolili) padly i některé výhrady.

Mohou si to koupit

Radní Jana Gáborová zdůraznila nutnost důsledného oddělení od redakční části. 'Aby bylo jasné, co je zpravodajství, co výstupy politických stran. Pak by se cesta najít dala. ČTK s tím může pracovat i jako se zdrojem informací,' myslí si Gáborová.

Hlavní námitky vznesla místopředsdkyně Rady Jaroslava Wenigerová: 'Když se podívám na zákon, je tam, že ČTK poskytuje služby za úplatu. Pokud by Rada došla k názoru, že by tato služba byla vhodná pro objektivní informování veřejnosti, musí se to objevit v nějakém dokumentu. Tedy – musel by být doplněn tento zákon?'

'Politické strany také dostávají od státu nemalý příspěvek na svou činnost. Ve službě Protext už teď mohou sdělit to, co chtějí, ale za úplatu,' upozornila Wenigerová.

Ze zhruba čtyřicetiminutového jednání Rady ČTK v této věci nakonec vzešel jediný závěr. Ten, že by se k návrhu Rady nyní měl vyjádřit generální ředitel, který jako jediný – podle Petra Žantovského bez nutnosti změny zákona o ČTK – může o zavedení této služby politickým stranám rozhodnout.

'Rozhodl by o tom generální ředitel. My to můžeme pouze doporučit,' potvrdil Žantovský.

'Nemůžeme nařídít četce, že to bude služba placená nebo bezplatná, můžeme dát doporučující parametry,' souhlasil i radní Foltán.

Své stanovisko by měl generální ředitel Jiří Majstr sdělit radním na příští schůzi. Ta se má konat 18. září.

Vzpomínka na Klause

Před rokem 1989 bylo zveřejňování celých politických stanovisek běžnou povinností tiskové agentury; to ale po Listopadu skončilo.

Pokusy novelizovat zákon o ČTK a vnutit agentuře ke zveřejňování celá vyjádření politiků bez editorských zásahů se ale později objevily.

Jak ve své práci 'Zákon o ČTK: transformace na půli cesty' připomíná Ludmila Trunečková z Katedry žurnalistiky **Fakulty sociálních věd**, v roce 1995 vláda Václava Klause navrhla, aby se do zákona vrátila 'povinnost agentury zveřejňovat v doslovném znění oficiální projevy ústavních činitelů či tiskové zprávy ústředních orgánů'. Na návrh tehdy vedle samotné ČTK reagovala odmítavě i další česká, ale i zahraniční média, veřejně se proti vyslovil i tehdejší prezident Václav Havel. Zákon o ČTK se nakonec nezměnil.

Robert Břešťan pro Ústav nezávislé žurnalistiky

URL| <https://zpravy.tiscali.cz/agentura-ctk-jako-nastenka-pro-politicke-strany-at-se-vyjadri-reditel-chteji-radni-332825>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

tiscali.cz

V seznamování skutečně platí, že vrána k vráně sedá

29.8.2019 rodina.cz str. 00

Alena Géblová

Je pravda, že lidé dávají přednost na seznamkách nejmladším a nejatraktivnějším protějškům?

V polovině června prezentovaly v Sociologickém ústavu Akademi věd České republiky Renáta Topinková a Markéta Šetinová výsledky výzkumu o on-line seznamování a výběrovém párování.

Proč jste se zaměřily právě na on-line seznamování?

Renáta: Osobně mě sice on-line seznamování vždycky zajímalo, nepočítala jsem ale, že bych se mu věnovala výzkumně. To přišlo až s projektem profesorky Hamplové, na kterém pracuji v Sociologickém ústavu. Jeho součástí je on-line seznamování.

Markéta: Jako psychoterapeutka se zaměřuji na práci s nezadanými, seznamování je v mé praxi tedy logicky velkým tématem. Svůj sociologický výzkum orientuji tímto směrem, protože má přesah do mé psychoterapeutické práce.

Co si člověk má pod pojmem výběrové párování představit?

Markéta: Výběrové párování je nenáhodný výběr reprodukčního partnera. Z velkého množství výzkumů víme, že lidé si jako své partnery volí sobě podobné protějšky, třeba s ohledem na etnicitu, vzdělání, náboženství nebo věk. Zkráceně lze říct, že v seznamování skutečně platí přísloví, že vrána k vráně sedá.

Jaký vliv má výběrové párování na společenskou (ne)rovnost?

Markéta: Pokud se spolu lidé párují na základě socioekonomického statusu, tedy bohatí s bohatými a chudí s chudými, výsledné páry budou socioekonomicky daleko od sebe. Čím silnější tento jev bude, tím vyšší můžeme předpokládat nerovnost ve společnosti. Je ale stále otázkou, zda se tento teoretický předpoklad potvrdí i v praxi.

Ve výzkumu používáte pojmy endogamie a homogamie. Co to konkrétně znamená? Dá se vůbec výběrové párování zkoumat?

Markéta: Ano, dá se zkoumat několika způsoby. Nejčastěji se využívají statistiky sňatečnosti, kdy porovnáváme podobnost v rámci již vzniklého páru. My využíváme data z on-line seznamek, kde na základě reálného uživatelského chování vyhodnocujeme partnerské preference jednotlivců. Díváme se tedy, koho lidé kontaktují a kdo jim odpovídá.

S jakými daty jste pracovaly? Bylo pro vás těžké získat údaje ze seznamek?

Markéta: Pracujeme s anonymizovanými daty z českých seznamek. A ano, získat je stálo určité úsilí, protože seznamky nemají příliš velkou motivaci spolupracovat. Připravit a poskytovat data je pro ně práce navíc a po různých skandálech se i bojí úniku citlivých informací. Proto jsme velmi vděčné těm seznamovacím službám, které se s námi rozhodly výzkumně spolupracovat.

S jakým objemem dat jste pracovaly?

Renáta: Objem dat byl značný. Po jejich vyčištění nám zbylo 10 563 unikátních uživatelů, kteří zaslali celkem 197 519 žádostí o seznámení.

Jaký je závěr vašeho šetření? Nahrazují on-line seznamky klasické formy seznamování?

Markéta: Z našich dat toto přesně odhadnout neumíme, ale z mezinárodních výzkumů jasně vyplývá, že ano. Vypadá to, že on-line se dnes v západních společnostech seznámí kolem třetiny všech párů a že toto číslo rychle narůstá.

Jak se dívá na on-line seznamování společnost?

Markéta: Společnost je on-line seznamování čím dál otevřenější. Z výzkumu agentury Nielsen Admosphere například vyplývá, že 42 % českých a slovenských uživatelů internetu má se seznamkou nějakou zkušenost. Zahraniční postojové studie dokazují, že stoupá procento lidí, kteří seznamky považují za běžný způsob seznámení.

Jaké jsou mechanismy výběrového párování?

Markéta: Výběrové párování zřejmě vzniká kombinací několika faktorů. Zaprvé jsou to fyzické příležitosti a omezení reálného života: náš život je strukturován tak, že ve škole, v práci i ve volném čase potkáváme sobě podobné lidi. Zadruhé mají vliv sociální faktory: naše komunita má často zájem na tom, abychom si zvolili partnera z naší skupiny, třeba etnické nebo náboženské. Zatřetí hraje roli osobní preference, kdy my jako jednotlivci preferujeme podobnost u svých partnerů, protože s takovými lidmi si lépe rozumíme.

Markéta Šetinová

Pracuje jako socioložka a psychoterapeutka. Absolvovala magisterské studium sociologie na univerzitě v Oxfordu, nyní pokračuje s doktorským výzkumem při Institutu sociologických studií na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy. Zabývá se seznamováním, singles a partnerskými vztahy.

Renáta Topinková

Je doktorandkou na katedře sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. V současnosti pracuje v oddělení hodnotových orientací v Sociologickém ústavu Akademie věd ČR. Ve své dizertaci se věnuje výběrovému párování v prostředí on-line seznamování.

Jaký dopad má on-line seznamování na výběrové párování?

Markéta: První předpoklady byly, že on-line seznamování výběrové párování sníží: on-line odpadají fyzické bariéry a my získáváme přístup k lidem s rozmanitými charakteristikami. Na druhé straně seznamky umožňují i efektivnější filtrování. Pokud osobně preferujeme partnera s určitou charakteristikou, například s

vysokoškolským vzděláním, můžeme na seznamce jednoduše omezit seznamování pouze na určitou nám podobnou skupinu.

Jsou lidé na on-line seznamkách liberálnější, tj. nevdí jim například rozdílná etnicita, náboženství aj., anebo jsou naopak vybíravější a více upřednostňují „sobě rovné“?

Markéta: Zatím to vypadá, že preference pro podobnost se na on-line seznamkách jasně ukazuje a že ji vykazují především ženy. Zda je tato preference silnější, nebo naopak slabší než v off-line seznamování, je předmětem výzkumu.

Podle jakého ukazatele jste analyzovaly data ze seznamky?

Renáta: Podle věku.

Proč podle věku?

Renáta: V datech, co máme k dispozici, v zásadě není příliš informací. O uživatelích víme pouze jejich pohlaví a věk. Také známe věk a pohlaví lidí, které kontaktují, a zda dostali odpověď. Nicméně i tak je věk zajímavou proměnnou ke zkoumání, která je ve výzkumu on-line seznamování často opomíjena.

Jak tedy vzniká výběrové párování s ohledem na věk?

Renáta: Z dat o uzavřených sňatcích víme, že jsou snoubenci většinou stejně staří. Třeba v České republice byl mezi lety 1994 a 2004 nejčastější věkový rozdíl mezi snoubenci jeden rok. Důvodů, proč si lidé vybírají partnera v podobném věku, může být hned několik. Prvním jsou strukturální důvody, mají zkrátka vyšší šanci se potkat. Pohybují se na podobných místech, například na univerzitě, nebo navštěvují stejný bar, mají podobné zájmy. Druhým důvodem může být, že si lépe rozumějí, mají podobné hodnoty, zkušenosti, plánují rodinu přibližně ve stejném časovém horizontu a podobně. Zároveň ale víme, že pokud se lidé berou později, zvyšuje se mezi partnery věkový rozdíl. To může být způsobeno buď nějakou osobní preferencí, nebo také tím, že v jejich věkové skupině již není tolik nezadaných protějšků.

Je pravda, že lidé dávají přednost na seznamkách nejmladším a nejatraktivnějším protějškům?

Renáta: Ne tak docela. Ačkoliv jsou nejmladší ženy na seznamkách pro muže na seznamkách velice populární a dostávají mnoho žádostí o seznámení, v našem datovém souboru byly nejčastěji kontaktovány ženy ve věku 24–28 let. Potom ty počty žádostí o seznamování začínají prudce klesat. Ani nejmladší muži na seznamkách nejsou nejúspěšnější kategorií. Co se atraktivity jako takové týče, tam je to složitější. Co je považováno za atraktivní u žen, nemusí být atraktivní u mužů, a naopak.

Jsou nějaké rozdíly v seznamovacích strategiích mužů a žen?

Renáta: Jednoznačně. Zaprvé, ženy spíše čekají na oslovení, než že by muže oslovovaly samy. Také se ze zahraničních výzkumů ukazuje, že muži a ženy kladou u potenciálních partnerů důraz na jiné charakteristiky. Tradičně se uvádí, že muži upřednostňují krásu, zatímco ženy přisuzují větší význam finančnímu příjmu nebo vzdělání. Některé výzkumy také uvádějí, že ženy jsou obecně vybíravější než muži.

Jak stará jsou data, se kterými jste pracovaly?

Renáta: Data jsou z července 2017.

Jaký byl profil průměrného uživatele on-line seznamky?

Renáta: Pracovaly jsme s mobilní seznamovací aplikací, kde je obecně více mladých lidí. V našem případě byl medián věku žen 24 let a medián věku mužů 28 let. Pokud bychom analyzovaly klasický webový seznamovací portál, tak by ten věk byl podstatně vyšší. Dále šlo primárně o lidi z větších měst.

Máte představu o úspěšnosti mužů a žen na on-line seznamkách?

Renáta: Ženy jsou obecně mnohem úspěšnější než muži. Je jich na seznamkách méně než mužů, takže je o ně velký zájem, některé dostávají stovky zpráv. Je tam velký rozptyl. To u mužů nevidíme, i ti nejvíce populární dostávají méně pozvánek než nejméně populární ženy. Zdá se tedy, že se on-line reprodukuje klasické genderové vzorce – ženy vyčkávají, než je muži kontaktují, a samy to příliš nedělají. Přitom jejich úspěšnost bývá vysoká. V našich datech vidíme, že nejvyšší šance na úspěch u mladších žen mají mladí muži, zatímco šance starších mužů na seznámení s mladší partnerkou jsou mizivé. Naopak, lepší šance mají muži u starších partnerek. Těm ale zprávy často neposílají.

Jaký věk mají ženy (muži), které jsou pro muže (ženy) nejatraktivnější? Mění se to s věkem?

Renáta: Pro muže jsou obecně nejatraktivnější ženy do třiceti let. Platí to jak pro dvacátníky, třicátníky, tak i padesátníky. Muži celkově kontaktují výrazně mladší partnerky. To u žen nevidíme. Do třiceti kontaktují muže o pár let starší, než jsou samy, po třicítce začínají kontaktovat partnery, kteří jsou mírně mladší.

Jaké statistické metody jste při šetření využili?

URL| <https://www.rodina.cz/clanek11874.htm>

Ondřej Lipár Literární dům je zapotřebí – pro literáty i veřejnost

29.8.2019 Literární noviny str. 01 Příloha - Interview

Petr Nagy

Jednou z mála tuzemských literárních organizací, jejichž hlas proniká i k širší veřejnosti, je Asociace spisovatelů. Otázky týkající se jejího fungování a budoucnosti, ale i aktuálního dění na české literární scéně nám zodpověděl současný předseda, básník a fotograf Ondřej Lipár.

* Na konci minulého roku jste se stal v pořadí třetím předsedou Asociace spisovatelů od jejího založení v roce 2014. S jakými pocity a plány jste tuto funkci po Václavu Kahudovi přebíral a jak se na tuto organizaci a svou roli v ní díváte nyní?

S Václavem Kahudou jsem jako člen vedení Asociace spolupracoval, nevstupoval jsem tedy na úplně novou půdu. Osobně ji vnímám v první řadě jako prostředek ke komunikaci mezi autory a institucemi. I z toho důvodu se snažím být v kontaktu s ministerstvem kultury, Českým literárním centrem, knihovnami nebo některými organizacemi v zahraničí. A samozřejmě udržovat také živou komunikaci s členy, tedy spisovatelkami a spisovateli, abych měl jasnější představu o tom, co je pálí. Zároveň jsme si s dalšími kolegy ve vedení stanovili některá témata, kterým bychom se chtěli věnovat i bez podnětu členů. Jde mi zejména o to, aby autoři vyžadovali a dostávali za svou práci odpovídající odměnu, aby tak získávali větší finanční stabilitu, a tím také svobodnější prostor pro vlastní tvorbu. S tím souvisí třeba i téma vyšších náhrad za knihovní výpůjčky, které jsou v České republice zatím velmi nízké.

* Předseda podobnému spolku jistě není práce na plný úvazek, avšak nepochybně to znamená méně času na jiné aktivity. Co vám tato zkušenost naopak dala?

Kdyby bylo po mém, práce na plný úvazek by to byla – bohužel zatím nemáme dostatek prostředků ani odpovídající zázemí, aby to tak mohlo skutečně fungovat. Jako mladý oborový spolek jsme de facto malá neziskovka, která zatím hledá způsob, jak fungovat i jinou formou, než jsou projekty a spolupráce s dalšími organizacemi. Práce pro Asociaci spisovatelů mě každopádně utvrdila v přesvědčení, že organizace tohoto typu je zapotřebí a může mít velmi reálný dopad na to, co se v oboru děje. Důležitý je podle mého v tomto smyslu i kontakt s kolegy v zahraničí.

* Jedním z prvních rozhodnutí nového výboru, jehož členy jsou kromě vás básnička Ingrid Artez, básníci Jonáš Hájek a Vít Janota a prozaička Ivana Myšková, bylo právě začlenění AS do mezinárodní federace autorských profesních organizací European Writers' Council, která zastupuje na 150 000 autorů a překladatelů ve 44 autorských sdruženích působících ve 34 zemích. Už se to uskutečnilo? A naplnila se vaše očekávání?

EWC na svém červnovém zasedání v Rize schválilo naši žádost o přijetí a stali jsme se tak plnohodnotnými členy. Umožňuje nám to zejména rychlou výměnu informací. Nezanedbatelnou roli ale podobná organizace hraje i vůči orgánům Evropské unie, aktivně se totiž podílí na legislativě. Připadá mi důležité, že je v ní konečně zastoupené i Česko, a jsem také rád, že zářijové jednání úzkého vedení EWC se poprvé uskuteční v Praze. S aktuální šéfkou organizace Ninou George chceme mimo jiné usilovat o to, aby mezi členy přibýlo také Slovensko.

* Pokud jde o spolčování autorů, česká literární scéna je poměrně nejednotná – spisovatelských organizací u nás působí celá řada a navzájem si často nemohou přijít na jméno. Usilujete o nějaký dialog s ostatními tuzemskými literárními spolky?

Rozhodně ano – s jejich zástupci se ostatně setkáváme jak osobně, tak jako profesionálové reprezentující své organizace. Nevidím tu příliš velkou revnivost, mám spíš dojem, že každý hledá tu oblast,

kteřou by chtěl pokrývat. Za velmi užitečný považuji zejména kontakt s Obcí překladatelů, kde nacházíme některá společná témata a zájmy.

* Kolik má vlastně AS v současné době členů? A jaké jsou podmínky pro přijetí? Museli jste už někoho vyloučit?

Asociace spisovatelů sdružuje přes sedmdesát autorek a autorů prózy a poezie. K tomu, aby se někdo stal členem, je zapotřebí mít vydanou alespoň jednu beletristickou knihu a získat doporučení jednoho stávajícího člena – to je základní filtr. Tím druhým je pak ještě hlasování úzkého vedení, výboru. Už jsem se setkal s tím, že to je bod, který některé autory odradil od vstupu, ale má svou logiku, přinejmenším v této fázi. Osobně bych byl rád, aby se Asociace nejprve v jistém smyslu profesionalizovala, vytvořila si pevné zázemí a stálý aparát, a teprve pak prošla vnitřní debatou o tom, do jaké míry se otevřít většímu množství autorů a autorek – naši skandinávští kolegové v tomto razí přístup, že podobný spolek má plnit roli odborů a sdružovat co možná nejvíce spisovatelů.

* Jak je činnost AS financována? Dostáváte kromě členských příspěvků i peníze od státu nebo z jiných zdrojů?

Pravidelně se nám daří získávat peníze z grantů, které používáme v drtivé většině na jednotlivé projekty, tím myslím kupříkladu cyklus autorských čtení Spisovatelé do knihoven nebo spolupráci s kolegy z berlínského Haus für Poesie na vystoupeních řady Překladiště na cestách / VERSschmuggel auf Reisen. Získávání peněz ze soukromých zdrojů je něco, k čemu bychom se rádi v dohledné době pracovali.

* Ve vašich Stanovách se hovoří mimo jiné o záměru založit Literární dům a vytvořit Státní fond na podporu literatury. Podnikly se již v tomto směru nějaké konkrétní kroky?

Myšlenka literárního domu se měla původně zhmotnit v Českém literárním centru, o kterém se původně uvažovalo jako o samostatné instituci, která bude mít na starosti nejen export literatury, ale také podporu namířenou do tuzemska, včetně reprezentativního fyzického sídla. Jak dobře víte, České literární centrum sice vzniklo, ale zatím pouze jako oddělení Moravské zemské knihovny, navíc se sídlem v prostorách, které výstavní rozhodně nejsou. Téma jsem znovu otevřel s aktuálním vedoucím ČLC panem Kraflem, hovořil jsem o něm i na ministerstvu kultury a kontaktoval jsem také pražský magistrát. Zatím bez úspěchu. Nic ale nevzdávám. Literární dům je zapotřebí – jak pro literáty, tak pro veřejnost.

* A idea Státního fondu na podporu literatury nezačala nabývat nějakých konkrétnějších obrysů? Není zvláštní, že existuje Státní fond kinematografie a vedle toho už jen Státní fond kultury obecně?

Souhlasím a beru to jako jeden z bodů, u kterého jsme zatím nevyvinuli dostatečnou aktivitu, byť jsme téma probírali několikrát jak s kolegy, tak i se šéfem Svazu českých knihkupců a nakladatelů panem Vopěnkou. Situace samozřejmě zvláštní je – proč má mít jeden tvůrčí průmysl vlastní separátní nástroj financování?

* V uplynulých týdnech se hodně mluvilo a psalo o již zmíněném Českém literárním centru, jehož dosavadní vedoucí Ondřej Buddeus podal výpověď (viz rozhovor s ním v Literárních novinách 7/2019 a reakce ředitele Moravské zemské knihovny Tomáše Kubíčka v tomto čísle LtN). Vy sám jste své stanovisko uveřejnil na webu iLiteratura. cz, kde jste se pozastavil nad průběhem následného zasedání Rady ČLC a jeho výsledky. Jak vlastně dosud vypadala spolupráce Asociace spisovatelů s ČLC a co si od ní slibujete do budoucna?

Kontakt mezi Asociací a Českým literárním centrem je poměrně standardní – účastníme se zasedání Rady ČLC, jsme k dispozici, pokud je potřeba zprostředkovat kontakt nebo dát doporučení, předáváme informace z centra našim členům. Považuji České literární centrum za důležitou instituci, která svou činnost dobře nastartovala, ale měla by fungovat samostatně. Je podle mě chyba, že byl nový vedoucí ČLC stanovený bez výběrového řízení, stejně jako to, že Ondřej Buddeus z vedení centra odešel po tak krátké době. Nevysílá to dobrý signál o tom, jak České literární centrum ve struktuře Moravské zemské knihovny funguje.

* A pokud jde o spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou, která zodpovídá za prezentaci české literatury v zahraničí? Třeba Petra Hůlová kritizovala fakt, že naše hojně opěvované hostování na lipském knižním veletrhu proběhlo bez spolupráce s profesními spisovatelskými organizacemi.

Nevzpomínám si, že bychom jako profesní spolek zatím vešli do přímého kontaktu s jinými částmi Moravské zemské knihovny vedle Českého literárního centra. K přípravě lipského veletrhu myslím MZK

oslovovala konkrétní lidi, kteří se pak kupříkladu podíleli na výběru autorů, nikoli organizace. A jestli se nemýlím, k Lipsku proběhla jedna větší veřejná prezentace – v tomhle směru byla komunikace vůči tuzemské literární komunitě poměrně slabá.

* A co říkáte na nedůstojné dění kolem postu ministra kultury? Uvítal jste Staňkův odchod?

Viděno dnešní optikou ano, uvítal, ale je to dané především celým děním okolo výměny ministra a tím, jak začala na povrch vyplouvat důležitá rozhodnutí, která Staněk učinil v samém závěru svého působení. Obecně řečeno, byl bych raději za stabilitu, v ideálním případě samozřejmě pod vedením kompetentního člověka, který má jasnou představu o tom, jaký význam kultura má.

* Nového ministra čeká zanedlouho předávání Státní ceny za literaturu, o které se po odchodu většiny porotců v čele s Petrem Hruškou hodně psalo pro změnu během loňského léta. Jak jste vnímal reakci Jiřího Hájíčka, který následně ocenění odmítl? A máte tip na letošního laureáta?

Jiří Hájíček myslím reagoval celkem logicky a věcně – odstoupení porotců bylo silným politickým gestem, on, jestli si dobře vzpomínám na jeho vyjádření, nechtěl celou věc ještě více udržovat v rovině aktuální politiky. Oba postoje chápu. Petr Hruška a jeho kolegové využili svého postavení v porotě a deklarovali svůj postoj vůči vládě Andreje Babiše a podpoře, kterou mu ve sněmovně poskytli komunisté. Mohli ho stejně tak deklarovat v textu pro noviny, ale asi by nevyvolal takový zájem a nepodnítl stejně živou debatu. Netroufnu si tipovat, kdo bude v letošním roce laureátem, ale když se probírám seznamem oceněných, kde je řada úctyhodných spisovatelů, bylo by po osmi letech namísto vyznamenat některou z autorek – ten nepoměr bije do očí.

* Ale vraťme se zpátky k aktivitám AS. V září odstartuje již třetí ročník projektu nazvaného Spisovatelé do knihoven, který připravujete ve spolupráci s deseti vybranými tuzemskými knihovnami. Do každé z nich postupně zavítá desítky autorů a autorek – letos kupříkladu Michal Ajvaz, Pavla Horáková, Aleš Palán či Radek Malý. Jaký je zájem ze strany knihoven, potažmo spisovatelů a jaký mají vaše autorská čtení ohlas?

Spisovatelé do knihoven jsou cyklus, který mi dělá velkou radost. Dobré reakce na něj máme od knihoven i autorek a autorů. A zájem je také poměrně velký, a to z obou stran. Knihovnám, včetně těch menších v regionech, nabízí možnost získat na celou sezonu, od září do června, pravidelný program s kvalitními autory. Spisovatelky a spisovatelé naproti tomu poznávají větší množství čtenářů, kteří přicházejí na jejich vystoupení zpravidla dobře připravení, takže výsledkem může být skutečně plodné setkání. Byl bych rád, kdyby pokračoval ještě dlouhou dobu.

* A jaká je vaše osobní zkušenost, vítáte příležitost představit svou básnickou tvorbu tváří v tvář svým čtenářům?

Veřejná čtení a s nimi spojené debaty a setkávání mám rád. Možná je to dané tím, že právě osobní kontakt s posluchači a dalšími autorkami a autory byl způsob, jakým jsem k poezii původně přicházel do styku. Do nějaké míry vystoupení беру jako prověrku kvality textů. Nejsem ale zrovna extrémně plodný autor, takže se mnohem častěji ocitám na druhé straně a čtení spíše poslouchám. Může to být podobně silný zážitek, ze kterého si člověk často odnese naprosto odlišný dojem než ze soukromého a tichého čtení doma.

* Má předseda Asociace spisovatelů vůbec čas na psaní? Pracujete na nové sbírce?

V současné době mám pouze v zápisníku a v počítači fragmenty textů, na kterých bych chtěl někdy v budoucnu stavět. To je vlastně docela běžný způsob, jakým píšu – delší dobu sbírám střepy a pak se z nich pokouším vystavět něco většího. Sice si nemyslím, že moje pomalé tempo má něco společného s prací pro Asociaci spisovatelů, ale uznávám, že bych se rád vypravil na tvůrčí pobyt, až vedení spolku převezme někdo další.

Ondřej Lipár (*1981) se narodil a žije v Praze. Na **Fakultě sociálních věd** UK vystudoval marketingovou komunikaci a PR a mediální studia. Pracuje jako novinář a fotograf. Knižně debutoval básnickou sbírkou *Skořápky* (Klub rodáků a přátel Kutné Hory) v roce 2004, druhá sbírka *Komponent* (Fra) mu vyšla v roce 2014. Od loňského prosince stojí v čele Asociace spisovatelů.

Foto autor| Foto: archiv O. Lipára
Foto autor| foto: Zuzana Lazarová 3x

„Tohle přečteš. Jsi populární, tobě lidi uvěří.“ Normalizační média spojovala ochota zaprodat se

29.8.2019 denikn.cz str. 00 Česko

Martin Groman

Oldřich Vejvoda se nejčastěji divákům hlásil jako zpravodaj z Francie, ale také z New Yorku, Velké Británie a dalších západních zemí. Nechyběla ani rozvojová Afrika. Jeho fotografie s telefonním sluchátkem u ucha si jistě vybaví ne jeden pamětník. V druhé polovině 80. let, již zpátky v Praze, uváděl Televizní noviny, hlavní zpravodajskou relaci ČST. Dotáhl to i na vedoucího její zahraniční redakce, prostě jedna z úspěšných kariér té doby.

V roce 1972 absolvoval **Fakultu sociálních věd** a publicistiky Univerzity Karlovy, prošel praxí v Rudém právu a během studia začal pracovat v televizi. „Politiku jsem moc neřešil. Rok 1968 byl bouřlivý, měl jsem pocit sounáležitosti s tehdejšími děním, ale byli jsme vyjukaní dvacátníci,“ komentuje dnes ze své kanceláře v centru Prahy svůj tehdejší pohled na právě končící naděje pražského jara.

Často je mu vytýkána účast na výrazných propagandistických mediálních kauzách, jako bylo vysílání k návratu československého rozvědčíka Pavla Minaříka nebo kampaň ke vzniku Charty 77. „Všichni mi dodnes připomínají Minaříka,“ říká k tomu, „ale co jste měl dělat, pokud jste chtěl dělat. Dali vám text a řekli: ‚Tohle přečteš, jsi populární, tobě lidi uvěří, vezmou to.‘“

Právě proto Oldřich Vejvoda dobře ilustruje dobu v tehdejších médiích, i když se mu nezdá, že by zrovna on měl v našem seriálu reprezentovat normalizaci v televizi. „Nevím, proč bych měl být v jedné řadě s lidmi, jako je Karel Sýs,“ brání se.

Nebyl přece vlivnou politickou figurou jako ředitel ČST Jan Zelenka, ani tvůrcem její politické linie. Nenajdeme ho ale ani ve čtyři roky staré publikaci jeho někdejších kolegů Miroslava Fořta a Štefana Nižňanského Televizní střepiny v sametu. Nabídku přispět do ní svým pohledem na dění v televizi kolem listopadu 1989 a po něm odmítl. „Někteří dodnes brečí, že je z televize vyhodili, já to neřeším,“ říká.

Oldřich Vejvoda na své vrcholové pozici v roce 1989. Foto: Vysílání ČST
Normalizace v televizi startovala už měsíce před Vejvodovým příchodem koncem roku 1971. Nebyl strůjcem systému, stal se však jednou z jeho výrazných tváří.

Znovuzavedení cenzury přišlo bezprostředně po návratu československých politiků z Moskvy na konci srpna 1968. V září pak začal při vládě fungovat Úřad pro tisk a informace. Už v Pokynu č. 1 se nařizovalo, že se nemá publikovat nic, co by mohlo vyznít jako kritika Sovětského svazu a bratrských zemí. Používat se neměly termíny okupant, okupace a další jim podobné, poukazující na invazi vojsk Varšavské smlouvy.

Slovo do vlastních řad

Zásadním momentem se stal manifest Slovo do vlastních řad zveřejněný v Rudém právu 17. května 1969. Vyjařil podporu novému vedení KSC v čele s Husákem, zároveň kritizoval činnost Svazu československých novinářů v roce 1968. Podepsalo ho 350 pracovníků médií. Slovo do vlastních řad přímo obvinilo novináře z vyvolávání protisovětských nálad.

„Hluboce se nás dotklo, že se na stránkách našeho tisku, v relacích rozhlasu a televize dostali ke slovu ti, kteří znevažovali přátelství se Sovětským svazem. To nelze omluvit ničím, ani údajnou snahou dát každému slovo,“ psali autoři manifestu, stráničití ideologové Jan Fojtík a Jirí Stano.

Přečtěte si také Za normalizace se k moci drali cynici a prospěcháři, vítězila loajalita vůči okupantům, říká historik Petr Blažek

Personální změny v médiích se rozeběhly naplno a v srpnu 1969 vláda jmenovala novým ředitelem televize Jana Zelenku (dosavadního šéfredaktora časopisu Květy). Při stranických prověrkách zaměstnanců televize v roce 1970 bylo z KSCV vyhozeno přes dvě stě lidí, což de facto znamenalo i konec v práci, jen pár výjimek potvrdilo pravidlo. Už před zahájením prověrek navíc odevzdalo legitimace nebo emigrovalo 75 členů strany. Ve srovnání s rokem 1968 ubylo v tamní organizaci KSCV 56 procent členů z řad programových a technických pracovníků. To byla šance pro nové tváře.

Pod Zelenkovým vedením začala Československá televize vysílat převzaté pořady hodnotící pražské jaro a jeho představitele z normalizačních pozic, jako třeba sovětský film Československo – rok zkoušek. Vznikla ale i podobná díla v režii domácí ČST, třeba Sveřectví od Seiny očerňující literárního kritika Václava Černého, spisovatele Jana Procházku nebo exilového novináře Pavla Tigrida.

Normalizační žurnalistika se od ostatních etap komunistického režimu liší. Pro padesátá i šedesátá léta je typická angažovanost. Podle politické situace se proměňuje její intenzita, obsah i styl, ale často zůstávají stejná jména.

Zahraniční redakce Československé tiskové kanceláře. Foto: ČTK

Novináři, kteří v padesátých letech horovali pro stalinismus, o desetiletí později neméně aktivně píšou o nutnosti reformy, obohacení o prožitek krachu renomé komunismu ve společnosti. Až normalizace udělá vše pro to, aby právě jakékoliv nadšení pro věc z médií vymizelo. Zůstává sterilita, služba ideologii a režimu. Diváci a čtenáři to dobře chápou a od médií nic jiného neočekávají.

„Až po letech jsem si uvědomil,“ dodal Oldřich Vejvoda několik dní po našem setkání, „že to, co mi přišlo tehdy normální a přijatelné, bylo hodně za čarou i pomyslných norem. Normalizace byla nad námi všemi.“

Čtvrtina novinářů ven, a kdo za ně?

Na konci roku 1971, tedy v době, kdy Oldřich Vejvoda přichází do televize, komunistický ústřední výbor ve své interní zprávě s uspokojením konstatuje, že redakce již byly „očištěny od nositelů pravicového oportunismu“. Rozsah čistek byl pro novinářskou profesi devastující – z redakcí muselo podle zprávy ústředního výboru odejít na 1200 novinářů, což byla čtvrtina všech žurnalistů působících v té době v Československu.

Bylo třeba najít nové kádry. V létě 1971 přišla Vejvodova spolužačka s tím, že v televizi nabízejí praxi. „Končili jsme školu a televize byla lákavá, lepší než třeba Večerní Praha. Byli jsme mladí blázni,“ vysvětluje dnes Vejvoda, proč nabídku na televizní kariéru přijal.

Přečtěte si také Tváře normalizace: Karel Gott dal české společnosti jasnou zprávu, těžší cestu si vybrat neholdal

„Chtěli jsme být free, ale ta země zrovna free nebyla. Televize mi dala šanci vidět svět. Když máte v jedné kapse letenku do New Yorku a v druhé do Paříže nebo Londýna, často slýchaná úvodní věta: Zprávy ze světa – Sovětský svaz, se vám čte snadněji,“ vzpomíná. Vejvoda byl v té době podle svých slov kolegy často podezříván, že je příbuzným tehdejšího náměstka ministra zahraničí, rozvědčíka nasazeného v 50. letech na Pavla Tigrida, Milouše Vejvody, což mu mělo usnadnit kariéru.

Nebyla to ale pravda. Naopak, jeho otec pro své kritické postoje v roce 1968 a odmítnutí vstupu vojsk přišel o místo a byl vyloučen ze strany. Kariéru syna to však nepoškodilo. Ochotné lidi s nějakým tím politickým škrálopem bylo pro angažmá v novém režimu snazší získat a udržet než ty, kteří by se rozhodovali skutečně svobodomyšlně.

Vedoucí pracovníci v médiích začali řešit problém, kde vzít dostatek náhradníků na uvolněná místa. Elév Oldřich Vejvoda tak v ČST podle svých slov dosedl přímo na židli po svém čerstvě vyhozeném spolužákově ze základky Vladimíru Železném (který se později zapíše do paměti jako ředitel TV Nova). Najít ale dostatek vhodných redaktorů nebylo tak lehké, odborných škol nebylo tolik, aby patřičný počet ideologicky proškolených žurnalistů dokázaly v krátkém čase vychrlit.

Československá televize přistoupila na počátku normalizace dokonce ke konkurzu, kterým oslovila veřejnost. Podle Milana Šmída, který tehdy v ČST také pracoval, se přihlásilo na dva tisíce lidí. Měli napsat komentář na téma roku 1968, k Dubčekově politice a pravicovému oportunismu. „Vrátilo se něco kolem stovky komentářů,“ vzpomíná Šmíd. „Nakonec se z nich vybrala asi dvacítka lidí, kteří byli od té doby zaměstnání v různých redakcích televizního zpravodajství.“

Honem do strany

Zdaleka ne všichni absolventi tohoto „rychlorkurzu“ ale měli v médiích úspěch. Oldřich Vejvoda byl jiný. Patřil k těm vzdělanějším, ctihodným a schopným. Protože na tehdejší dobu nezvykle dobře ovládal cizí jazyky – i po listopadu 1989 se léta živil výukou angličtiny – nastoupil rovnou do zahraničněpolitické redakce a zůstal v ní až do svého odchodu v roce 1990.

O rychlosti jeho kariéry svědčí i fakt, že pouhý rok po nástupu do televize jede jako zpravodaj do USA na prezidentské volby. „Někoho tam potřebovali poslat, aby ukázali, že nastala politika sbližování a že se tomu nebráníme,“ vysvětluje Oldřich Vejvoda a z knihovny ve své kanceláři vytahuje knížky s věnováním od Nixona nebo Bohumila Hrabala.

Visačka Oldřicha Vejvody z jeho prvního výjezdu do USA v roce 1972. Foto: Martin Groman
Připomíná, že za svou kariéru dělal rozhovory s osmi prezidenty, kromě Nixona s francouzskými Mitterandem a Chiracem, ale také z afrických zemí jako Botswana, Lesotho, Zambie. Na kontě má také interview s Henrym Kissingerem či Zbigniewem Brzezinskim, které vyšly v tisku v roce 1990, ale i s íránským soudcem Ajatolláhem Khalkhalim, pravou rukou Ajatolláha Chomejního. Do dnešních dní se v televizním archivu zachovala řada jeho rozhovorů, například s šéfem amerických komunistů Henrym Winstonem, indickým politikem Nurulem Hasanem či sovětským spisovatelem Bogomolovem, ale ty, na které Vejvoda vzpomíná, v archivu patrně nepřežily.

Po návratu v USA v roce 1972 se ukázalo, že Vejvoda není ani v Socialistickém svazu mládeže, natož ve straně. To musel napravit.

„Chtěl jsem jet do zahraničí jako zpravodaj, oni řekli, že ne, pokud nejsem ve straně, bylo to jasné,“ komentuje své tehdejší přijetí. Angažmá v televizi s možností výjezdů na Západ se neobešlo také bez zápisu do svazků StB.

„Když jsem někam vyjel nebo když jsem šel na nějakou ambasádu, tak se prostě ohlásilo na zahraničním oddělení, kam jdu, a bylo to. Drtivá většina redaktorů, a zahraničněpolitických zvlášť, byla pod pečlivou kontrolou. Jak tady doma, tak samozřejmě během výjezdu na Západ. Mě často hlídali naši lidi z ambasád. Kolik lidí z tehdejší televize bylo pak na všemožných seznamech...“, popisuje Vejvoda, který to z kandidáta tajné spolupráce, kterým se pod krycím jménem Lord stal v roce 1974, dotáhl na agenta.

Věděli jsme, co můžeme a co ne

Syn Vladimíra Železného, dnešní moderátor České televize Jakub Železný, po letech zpracoval svou disertační práci na téma normalizační kampaně proti Chartě 77 v ČST. Pro její účely s Vejvodou vedl rozhovor, ve kterém se ho ptá například na podmínky, za jakých probíhala v tehdejší televizní zpravodajství cenzura. Vejvoda odpovídá: „Já mohu říct zcela otevřeně, že tady cenzura žádná neexistovala. Protože tady byla tak silná autocenzura, že každý, kdo byl aspoň trochu inteligentní, veďde, co si muže dovolit, a neme, lo cenu si na ne, co hrát, psát mezi řádky a tak...“

Novinářům skutečně byly jasné mantinely jejich práce a nehodlali je veřejně překračovat, maximálně se od nich distancovali v soukromí. Nejsou zřídka případy především z osmdesátých let, kdy mladí novináři raději nechali prostor pro angažovaný postoj svým agilnějším kolegům a sami se zaměřili na úniková témata, jako byl sport nebo kultura.

Přečtěte si také Milionář ze sovětské vojenské chatrče. Cesta Zdeňka Zbytky z rozpadlých kasáren do Benešovy vily

Někteří jistě sloužili z přesvědčení, ale nemalá část přistupovala k angažovanosti oportunisticky. Ostatně, jak připomíná opět Milan Šmíd, v tzv. normalizování na počátku 70. let „jeli všichni společně, lišili se jen v různém

stupni viditelnosti“. Například překládání projevů Leonida Brežněva bylo sice mnohými televizáky vnímáno problematičtě, ale jiní se na tyto výkony naopak hlásili dobrovolně.

„Zahraniční redakce a vlastně celá redakce Televizních novin neměla za těch dvacet let novinářskou osobnost,“ popisuje úroveň tehdejších novinářů Vejvoda. „Nebylo lehké nahradit kvalitní profesionály z doby před srpnem 1968. Těžko by se hledalo i mezi hosty a externisty. Chybělo vzdělání, zkušenost i jazyková výbava. Ale co bylo doporučeno stranickými a státními orgány, to bylo jako pro věřící pokyn z Vatikánu,“ dodává.

Kdo špatně mluví, kazí si kariéru

Režim se postupně chýlil ke konci. „V televizi na konci osmdesátých let byly dvě party – skalní komunisti a lidi pro perestrojku. Já byl ve prostředku,“ vzpomíná Vejvoda. „V lednu 1989, těsně před Palachovým týdnem, mne na jedné akci zastavil nějaký člověk a strkal mi obálku, abych v televizi přečetl, aby se lidi neupalovali. Řekl jsem mu, že s tím nechci nic mít, ať si to vyřídí s ředitelem Zelenkou. Až pak jsem si uvědomil, že ten člověk byl Havel.“

Václav Havel skutečně 9. ledna 1989 dostal dopis, že by se někdo mohl upálit, a kontaktoval média. „Jakmile jsem ten dopis dostal, volal jsem do Československé televize a mluvil jsem s šéfredaktorem televizních novin Macháčkem. Řekl jsem mu, o čem jde, a ptal jsem se ho, jestli by televize nemohla nějakým způsobem vysílat zprávu, aby to ten člověk nedeřlal. On se o to velmi zajímal, vzal si mé telefonní číslo, že mi zavolá, a od té doby se neozval,“ napsal Havel 12. ledna 1989 do Svobodné Evropy, následně byl zatčen.

Československá tisková kancelář. Foto: ČTK

Listopad 1989 Vejvoda prožíval spíše s odstupem, podle svých slov nečekal, že to „rupne“, ale tání režimu na konci osmdesátých let jako novinář zabývající se zahraničím musel vnímat. Po odchodu z televize pokračoval v novinářské činnosti coby korespondent evropského týdeníku New Europe. Jak v roce 2004 zjistila novinářka Týdne Krystyna Wanatowiczová, působil také v letecké společnosti Air Terrex, jejímž majitelem byl podnikatel Martin Michal (manžel zpěvačky Heleny Vondráčkové).

Zasedal v redakční radě Devítky, listu pražské čtvrti Praha 9. Byl šéfredaktorem vydavatelství Maclean-Hunter pro střední Evropu. Působil jako mediální poradce a ve svých životopisech na internetu se dodnes chlubí tím, že uváděl na 400 tiskových konferencích. Ještě před nedávnem například vedl workshop pro podnikatele a lidi z byznysu na téma Tajemství rétoriky a sympatická mluva aneb Kdo špatně mluví, kazí si kariéru.

Když letos v červenci časopis Reflex připomínal projev Miloše Jakeše na Červeném Hrádku, zeptal se na názor právě Oldřicha Vejvody, který tehdy v televizi o tomto stranickém jednání referoval: „Vše je o lidech – a ti se moc nemění. Blbci byli dřív a jsou i teď. Vidím hodně podobností. Národ se smál mluviči z Hrádku, stejně jako se směje aktérům dnes. Ti současní jsou vzdělanější, zcestovalejší a používají o něco víc cizích slov. Rétorika je nebezpečně podobná a někdy až shodná s tou před rokem 1989.“

Přečtěte si také, „Vždycky dostal úkol, splnil ho a šel dál.“ Miloš Jakeš zůstává už třicet let kulem v plotě

Podobný vývoj jako Vejvoda zažila ostatně po listopadu 1989 nejedna tvář normalizační televize. Ekonomický redaktor Martin Švehla se stal mluvčím Státní banky československé a po jejím zániku České národní banky, později vedl vlastní komunikační agenturu a působil například v České pojišťovně jako předseda Nadačního fondu na ochranu památek. Jan Martínek, který byl zvláštním případem televizního ekonomického zpravodajství osmdesátých let, protože zároveň hrál v kapele Žlutý pes a měl blízko k undergroundu, pracoval po listopadu 1989 jako mluvčí Českého olympijského výboru, PR poradce a dnes řídí mediální odbor Akademie věd. Jiří Hrabovský letos předal vedení své úspěšné mediální agentury synovi.

Reformátor Jambor

Jiří Jambor. Foto: Vysílání ČST

Ne všichni novináři se do nových podmínek po listopadu 1989 etablovali. Tváře některých byly tak zprofanované, že si po sametové revoluci těžko hledali uplatnění. Pro mnohé pamětníky zůstává takovou výraznou tvář normalizace v televizi šéfredaktor zahraničního vysílání Jiří Jambor. Člověk, který po roce 1989 spíše mizí z veřejného prostoru a ani dnes o něm nelze najít mnoho zmínek.

„Velmi inteligentní člověk,“ vzpomíná na Jambora Oldřich Vejvoda. „On by udělal cokoli, aby byl vidět v televizi, ale dost možná jsem to byl já, kdo na něj upozornil. Znal jsem ho z ministerstva zahraničí a říkal jsem pak v ČST, že to je zajímavý chlap a že by se hodil. Vedl zahraniční redakci, měl kolem sebe bandu mladých lidí, byl společenský, zábavný, uměl rozlišit věci podstatné a nepodstatné. Novinář to nebyl nijak dobrý, ale přehled a názor měl.“

Podobně jako jeho další kolegové také Jiří Jambor nese mnohé méně lichotivé znaky nezbytné pro novináře, který se má v totalitním prostředí bez obtíží uplatnit – vyvinutý oportunistus, rychlý postup, často krátká nebo nevýrazná profesní historie, absence jasných postojů, ochota neklást si otázky související s etikou, mnohdy malý důraz na profesi a schopnost pružně reagovat na aktuální záchvěvy kurzu vedoucí strany.

Jiří Jambor se stal právě takovým symbolem vyprázdňenosti a služebnosti. Postupem času se vyprofiloval v komentátora a moderátora, u něhož stačilo, že se na obrazovce objevil, a diváci věděli, že přijde patřičná politická masáž. Nicméně to byl člověk o poznání komplikovanější. Jak vzpomíná bývalý zaměstnanec ČST Milan Šmíd, právě Jambora chtěl tehdejší stranický ideolog Jan Fojtík od televizního vysílání na konci 80. let spíše vzdálit, nebyl si jist pevností jeho skutečných názorů, neboť Jambor za Gorbačova až příliš horlil pro perestrojku.

„Byl to ostatně Jiří Jambor, který podle mne v konečném rozhodování kývnul spolu s Martinem Švehlou na to, aby Miloš Zeman v srpnu 1989 vystoupil v televizním Ekonomickém zápisníku, nudné podvečerní relaci Československé televize, jejíž sledovanost nebyla velká, kam ho přivedl Jan Martínek,“ připomíná Milan Šmíd jednu z velkých vnitrotelevizních kauz konce režimu. Mladý prognostik Zeman tehdy sice kritizoval z obrazovky režim velmi umírněně a cestu z ekonomické krize viděl stále jen v socialismu a perestrojce, ale přesto šlo o slova kritická a pro mnohé odvážná.

I svodka StB hovoří v únoru 1989 o Jamborovi jako o perestrojkaři, jehož názory jsou spíše středové, a tedy není jisté, kam se v rozhodném okamžiku postaví. A Jambor v listopadu 1989 zvolil cestu revoluce, demonstroval, šel s televizními odbory dokonce do stávk.

V televizi vystoupil 25. listopadu 1989 v pořadu Na aktuální téma, kde mimo jiných hovořili Valtr Komárek, režisér Václav Vorlíček a vůbec poprvé k občanům mohl z obrazovky promluvit i Václav Havel. Jiří Jambor v této besedě vyjádřil stanovisko, že sice začínají nové poměry, ale bez komunistů to nepůjde. Na mysli měl samozřejmě komunisty jako on, tedy věřící v perestrojku.

Po listopadu ho nicméně zavrhly obě strany. Do nových poměrů se coby výrazná tvář normalizační televize nehodil, mimo televizi se uchytili spíše mladší ekonomičtí redaktoři, kteří přišli až v osmdesátých letech. Pro skalní komunisty zůstal někým, na koho není spolehnutí. A tak se dál už neobjevuje třeba ani mezi stalinisty typu Václava Jumra a Jaroslava Kojzara v Haló novinách.

Souputníci normalizační každodennosti

Doba ale nepatřila jen prorežimním postavám z obrazovky. Situace v médiích byla mnohem strukturovanější a složitější. Na jedné straně zde byla jména jako Jiří Jambor, Oldřich Vejvoda a další, ale vedle těchto oficiálních pilířů celou konstrukci médií opíjejících společnost pocitem bezpečí a jistot podírali také mnohem méně ideologicky vyhranění souputníci každodennosti.

K těm je nutné počítat například televizní hlasatele a hlasatelky, namnoze suplující v dobovém kontextu roli mediálních celebrit, nebo oblíbené sportovní komentátory. Lidé jako Gabo Zelenay, Štěpán Škorpil nebo Karol Polák v obecném povědomí a také vlivem politizace sportu jako platformy, na které se jediné odehrávalo soutěžení mezi námi a Sověty, nahradili v šedesátých letech populární zahraniční zpravodaje. Okna do světa se za normalizace zavřela, a tak to zhusta byli právě sportovní komentátoři, kdo v očích diváků nabízel aspoň tu a tam pohled jiným než jen východním směrem.

Přečtěte si také Rozkaz zněl jasně: Prkna s hřebíky, obrněný transportér a pohraničníci. Generál Šádek se trestu za rozstřílený autobus nedočkal

A pak k normalizaci svým specifickým způsobem patří také určité svérázy nebo, chceme-li, ostrůvky pozitivní deviace. I ty režim v médiích připouštěl, ale o to ostřeji kontroloval. Jedním takovým byl například časopis Mladý svět, kde mohli působit i lidé jako Jiří Janoušek, Aleš Benda nebo Ondřej Neff a nabízet svým čtenářům obsahy o poznání zábavnější, méně ideologické, otevřenější.

Čtenáři jejich snahu dělat, co se dá, oceňovali, přestože i tato snaha v důsledku režimu pomáhala. Udržovala totiž klid a bránila revoltě, kterou si publikum odžilo zprostředkovaně na stránkách Mladého světa. Vyvážení tvrdé ideologie měkkými, záživnějšími a leckdy i umělecky cennými obsahy pak platilo pro režimní média po celou normalizaci. Vedle Televizních novin a jiných propagandistických pořadů televize vysílala seriály, které daly na tíži doby na chvíli zapomenout.

Když televize dnes opakuje Nemocnici na kraji města, Návštěvníky, F. L. Věka nebo rozhlas v té době natáčené detektivky s komisařem Maigretem, vzniká o normalizaci v médiích pokřivený obraz. Zůstalo to záživnější, hodiny a hodiny bezobsažné propagandy, které tehdy k celkovému obrazu ale svorně patřily, dnes již není většinová společnost s to nahlédnout. A mizí jí tak z obecného povědomí o dané době.

Seriál Tváře normalizace vzniká za podpory Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky.

URL| <https://denikn.cz/182631/tohle-pretces-jsi-popularni-tobe-lidi-uveri-normalizacni-media-spojovala-ochota-zaprodats-e/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (Česko)

Nové nástroje pro měření objektivitu a vyváženosti

30.8.2019 ceskamedia.cz str. 00

Jan Mrzena

Objektivita a vyváženost – zakládala mediálních zákonů. Někdy se do pružného výkladu těchto pojmů vejde téměř vše, jindy skoro nic. Ovšem vysílání zpráv a publicistiky je trvale pod drobnohledem všech, kterých se dotýká. Nejcitlivější je pro politiky. A v době předvolební obzvláště. Český rozhlas a české televize mají vlastní analytické souhrny doplněné pravidelnými analýzami Společnosti Media Tenor (Analýza zpravodajství českých televizí a ČRo). Jen v roce 2018 tato analýza celoročně sledovala 15 zpravodajských relací o celkové stopáži 2 229 hodin a 40 minut. Celková báze analyzovaných relací čítala 68 780 příspěvků. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání si v roce 2018 nechala zpracovat 13 analýz vysílání zaměřených na dvojčata před různými volbami, letos pak 7. Asi nejznámější analýzou se stala ta, kterou zpropagoval Miloš Zeman při druhé prezidentské inauguraci. Analýzu (hodnotila vysílání České televize a Českého rozhlasu před volbami 2016) si objednala RRTV, vypracoval ji tým analytiků **FSV UK** pod vedením Jana Křečka. Vyvolala diskusi o tom, jak v praxi dělat (natáčet a vysílat) a posuzovat „objektivitu a vyváženost“, kterou od televizí i rádií vyžaduje zákon.

V těchto dnech začala realizace projektu, který má ambice vyvinout nové nástroje použitelné k přesnějšímu měření objektivitu a vyváženosti v rozhlasovém a televizním vysílání. Na projektu spolupracuje **Fakulta sociální věd** Univerzity Karlovy (Centrum pro mediální studia) a společnost Newton Media. Výstupem má být podrobná metodika pro provádění kvantitativní obsahové analýzy vysílání. Metodika by měla zahrnovat i některé přehlížené požadavky zákona. Projekt je financovaný Technologickou agenturou České republiky a reaguje na diskusi z minulého roku, ale i na rostoucí poptávku současné analytické a regulační praxe rozhlasového a televizního vysílání v ČR po ustáleném výkladu požadavků objektivitu a vyváženosti. Mimo jiné jde i o to, vytvořit dobrý a respektovaný nástroj, aby v celku vysílaného programu nebyla jednostranně zvýhodňována žádná politická strana, a to s přihlédnutím k jejímu reálnému postavení v politickém a společenském životě.

„Naše pracoviště se dlouhodobě snaží přispívat ke kultivaci mediální sféry, získáním grantu TA ČR se toto úsilí dostává na vyšší úroveň. Tématu měření objektivitu a vyváženosti se můžeme věnovat intenzivněji a dlouhodoběji, posunout ho spolu s aplikačním garantem do fáze vývoje nové metodiky, kterou čeští vysílatelé i regulátoři velmi potřebují. Navíc jde o téma pozorně sledované i mimo akademickou a žurnalistickou komunitu a my už se nemůžeme dočkat dalšího kola konzultací s odbornou veřejností,“ uvedl za **FSV UK** vedoucí řešitel projektu Jan Křeček.

„Zapojení do projektu společně s **FSV UK** je pro nás vítanou příležitostí zúročit dlouholeté zkušenosti s tímto typem analýz, na které je projekt zaměřen. Sami pociťujeme potřebu prohloubení metodologických východisek, na nichž je měření objektivit a vyváženosti médií postaveno, k čemuž nabízí propojení s akademickým pracovištěm ideální předpoklady. Jako aplikační garant dá Newton Media k dispozici své know-how a moderní technologie pro zpracování a analýzu mediálních dat,“ uvedl Ivan Vodochoďský, vedoucí řešitelského týmu Newton Media.

Výstupy projektu budou nabídnuty k využití RRTV, Radě ČT a Radě ČRo, také třeba zpracovatelům mediálních analýz. Budou využitelné i pro oblasti vědy a výzkumu v rámci mediálních studií, ale i pro profesní přípravu budoucích novinářů a mediálních analytiků.

URL | <http://ceskamedia.cz/clanek/187635/nove-nastroje-pro-mereni-objektivit-a-vyvazeni>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
ceskamedia.cz

Festival vědy zve do Dejvic

30.8.2019 Metro str. 18 Víkend
MET

Přes 100 expozic se představí příští týden ve středu na již sedmém ročníku Festivalu vědy.

Akce se uskuteční 4. září od 8.30 do 19.00 hodin v Dejvicích. Na zelené travnaté ploše na Vítězném náměstí a v přilehlé Technické ulici nabídnou ukázky své práce vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR, volnočasové instituce a firmy.

„Čtrnáct ústavů Akademie věd ČR seznámí návštěvníky s každodenní ‚vědou‘ kolem nás,“ uvádí za tým pořadatelů Irena Krumlová. Ústav makromolekulární chemie AV ČR ukáže, jak likvidovat plasty šetrným způsobem. Mikrobiologický ústav AV ČR dá nahlédnout pod mikroskop na karcinom a melanom a vysvětlí, v čem se vizuálně liší. Třeboňské pracoviště Mikrobiologického ústavu AV ČR Algotech ukáže budoucnost mikroskopických řas a jejich využití pro budoucnost. Biotechnologický ústav AV ČR odhalí pod mikroskopem zázrak reprodukce, vzniku života a jedinečnost pohlavních buněk. Biologické centrum AV ČR z Českých Budějovic zavede návštěvníky do tajemného světa klíšťat. Ústav pro jazyk český AV ČR v padělatelském hnízdě odhalí, jak naši předkové „falšovali“ dějiny.

„Zda jste technický, nebo humanitní typ, odhalí speciálně sestavené testy firmy Confused, které jsou určeny převážně pro středoškoláky,“ pokračuje Krumlová, „načež můžete zavítat přímo ke stanům Univerzity Karlovy, kde jsou připraveny ukázky simulované operace nebo ukázky ‚fantomů‘, na kterých probíhá výuka mediků. Pedagogové ukážou, jak ‚žonglovat‘ s matematikou, a své znalosti z historie republiky si vyzkoušíte v karetní hře **Fakulty sociálních věd**.“

Zábavná hra „Mladý inženýr“ Českého vysokého učení technického zase vysvětlí, že technika není jen pro kluky a může být velice zábavná, a především užitečná. V Tech zóně ČVUT se budou prezentovat všechny fakulty. Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská ukáže, jak částice létají všude kolem nás, ale i skrz nás nebo na jakém principu je založen 3D obraz. „Fakulta biomedicínského inženýrství předvede na detektoru lži, že člověk nemůže vědomě kontrolovat reakce svého těla, a v kvízu si vyzkoušíte, jak znáte orgány lidského těla, nebo navštívíte reálný výukový sanitní vůz a uvidíte, jak vypadá dekontaminační sprcha,“ doplňuje Krumlová.

Stany Vysoké školy chemickotechnologické si letos budou hrát s periodickou soustavou prvků, která slaví 150 let od objevení.

Česká zemědělská univerzita vás uvede do světa lesního biorytmu, předvede roboty používané v zemědělství nebo se dozvíte, jak je možné zkoumat lidské chování. Technická univerzita v Liberci vás zavede do světa nanovláken a jejich využití, Univerzita obrany zase do světa armádních profesionálů a jejich techniky. Fakulta elektrotechnická Západočeské univerzity v Plzni předvede společně s chemickou jednotkou hasičů rukavice a požární obleky, které umí vyhodnotit rozsah a intenzitu ohně nebo různé zplodiny a ochránit tak hasiče před nebezpečím.

Vstup na Festival vědy i doprovodné akce je pro všechny návštěvníky zdarma. Více o programu najdete na www.festival-vedy.cz.

Foto autor| ARCHIV
Foto popis| Loni festival navštívilo 17 tisíc lidí.
Regionalni mutace| Metro - Praha

Nárůst antisemitských nálad v České republice je patrný zejména na internetu

30.8.2019 ČRo Radiožurnál str. 03 12:08 Ozvěny dne - publicistika

Vladimír KROC, moderátor

Nárůst antisemitských nálad v České republice je patrný zejména na internetu, kde se dlouhodobě zvyšuje počet publikovaných antisemitských článků, příspěvků na sociální sítích, anonymních komentářů a diskusních příspěvků. Antisemitské projevy nenávisti na internetu tvoří necelých 93 % všech evidovaných incidentů. To se píše ve výroční zprávě Federace židovských obcí o projevech antisemitismu v roce 2018. Do publicistiky jsme přizvali politologa Jana Charváta z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Jan CHARVÁT, politolog

Dobrý den.

Vladimír KROC, moderátor

Proč přibývá antisemitských útoků a proč zejména na sociální sítích?

Jan CHARVÁT, politolog

Tak my vidíme dlouhodobě jednak určité hrubnutí veřejného prostoru, jednak se v průběhu posledních třeba šesti let objevilo poměrně velké množství různých jaksi konspirativních teorií a řada z nich má své kořeny až u těch velmi tradičních protižidovských jaksi představ a konečně samozřejmě to sociální, tedy prostředí těch sociálních sítí je vysoce nebo řada lidí ho chápe jako velmi anonymní a tím pádem je jaksi ideální pro šíření přesně takovýchhle představ.

Vladimír KROC, moderátor

A může být důvodem i to, že samotná federace chápe výklad pojmu antisemitismus příliš široce?

Jan CHARVÁT, politolog

Tak pokud se budem bavit o tom, že ten nárůst antisemitismu jaksi vidíme na základě této zprávy, tam bych byl trošičku opatrnější, ale souhlasil bych ve skutečnosti s tím, že ten růst skutečně vidíme. Ta definice, ono je to trošičku složitější. Ta definice, se kterou obec pracuje je poměrně široká a poměrně problematická.

Vladimír KROC, moderátor

No, já jí tady mám před sebou, jak je na stránce tedy Federace židovských obcí, zní: „Antisemitismus je takový způsob nazírání na Židy, který vyústí v nenávist vůči nim. Slovní a fyzický antisemitismus je namířen proti Židům i nežidovským osobám, případně jejich majetku, proti židovským společnostem, institucím a náboženským komunitám.“ konec citace. S tím byste se ztotožnil nebo ne?

Jan CHARVÁT, politolog

S tím by se v zásadě dalo ztotožnit, ale pokud si otevřete tu zprávu, tak uvidíte, že ona pokračuje dál, a tam je ještě věta, která se týká kritiky Izraele. Která je napsaná tak, že je taky, v uvozovkách, není úplně jasný, jestli

má být součástí té definice nebo nemá a je rozhodně součástí jaksi definice, se kterou pracuje Evropská unie. A v tom je ten problém, kvůli které bývá tahle ta zpráva poměrně pravidelně kritizována, že vlastně není schopná odlišit kritiku Izraele od skutečně jaksi otevřeného antisemitismu.

Vladimír KROC, moderátor

Z čeho nejčastěji pramení výpady proti Židům a kde na sítích se obvykle objevují? A teď se tedy ptám na ten otevřený antisemitismus, jak jste to pojmenoval.

Jan CHARVÁT, politolog

Nejčastější je představa o židovském spiknutí, které nějakým způsobem směřuje k ovládnutí světa, což je taková ta opravdu velmi stará představa, dneska se velmi často spojuje s tou o něco novější představou toho velkého nahrazení jaksi, což je konspirativní teorie v podstatě neonacistická, která říká, že tedy jaksi Evropská unie, respektive právě jaksi některé tajné síly v pozadí jako je třeba /nesrozumitelné/, směřují k tomu, aby nahradily jaksi bělošské obyvatelstvo Evropy tedy jaksi mixem přichozích jaksi migrantů.

Vladimír KROC, moderátor

A tušíme, odkud se šíří, a kde se právě tedy, to byla ta podotázka, obvykle objevují? Tyto zprávy?

Jan CHARVÁT, politolog

Tohle jsou představy, které jsou v Evropě tak. Antisemitismus je prostě součástí evropské historie, velmi jaksi hluboce. Dokážeme ho dohledat v podobě antijudaismu minimálně do desátého století nebo respektive jedenáctého století.

Vladimír KROC, moderátor

Ale to ještě nebyl internet.

Jan CHARVÁT, politolog

Pardon?

Vladimír KROC, moderátor

To ještě nebyl internet.

Jan CHARVÁT, politolog

Ano. To samozřejmě ještě internet nebyl, ale chci tím říct, že prostě je to jaksi představa, která je zakořeněná velmi hluboce v té evropské nebo aspoň v části evropské společnosti, dlouhodobě, je to samozřejmě záležitost, která je spojená typicky s krajní pravicí, s otevřeným neonacismem, ale v současné době jaksi vidíme, že tyhle ty představy probublávají jaksi částečně i do té sféry jaksi antiislamistické, která to její vedení se většinou velmi striktně distancuje od jakéhokoliv jaksi náznaku antisemitismu, ale pokud se podíváte trochu hlouběji na debaty, které probíhají, tak zjistíte, že řada jaksi příznivců téhle té scény nakonec skončí u toho, že když hledají, kdo teda za to všechno může, tak nakonec dojdou k názoru, že to teda musej bejt Židi, protože takhle to přece říkali už před těma 100 lety, a to se asi nezměnilo.

Vladimír KROC, moderátor

Jak složité je podobné projevy postihovat?

Jan CHARVÁT, politolog

Tohle záleží vždycky na tom, kde přesně to na té síti zazní a jakým způsobem je to spojeno s nějakým konkrétním člověkem. My jsme už v minulosti viděli, že policie umí, když chce, jaksi postihovat lidi za podobné

výroky na síti, ale musel by tam být k tomu jaksi ten společenský, který ne vždycky existuje. Samozřejmě, pokud je to na nějakém jaksi anonymním serveru, tak ta šance je poměrně nízká.

Vladimír KROC, moderátor

Česká republika ale nadále zůstává pro židovskou komunitu ve srovnání s jinými státy i v západní Evropě bezpečnou zemí, je to tak, platí to stále?

Jan CHARVÁT, politolog

Tohle platí stále, nakonec i ta zpráva samotná říká, že přes 90 % těch incidentů, o kterých jak se mluví, se týkají právě jenom vlastně těch incidentů jaksi na síti. Jinak samozřejmě ale když se rozhlédneme po Evropě, ale to nejenom západní, ale i východní, tak vidíme ten nárůst antisemitismu velmi zřetelně. Ostatně naše poměrně blízké Polsko i Maďarsko jsou toho velmi dobrým příkladem.

Vladimír KROC, moderátor

Připomíná politolog Jan Charvát z Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze. Děkujeme za rozhovor a přeje hezký den. Na shledanou.

Jan CHARVÁT, politolog

I Vám. Na shledanou

PŘEVŘÁCENÁ HODNOTA

30.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00
BEZPEČNOST, ODPOVĚDNOST, SOLIDARITA

Autor ukazuje na nebezpečí, které s sebou nese používání "dvojitých metru"

PŘEVŘÁCENÁ HODNOTA

aneb nula od nuly pošla

Matematika je vědou exaktní.

To znamená, že je přesná zrovna tak, jako vědecké metody založené na bezpečně zjištěných faktech. A právě převrácená (neboli reciproká) hodnota je jeden z matematických pojmů. Všechna čísla mají svoji převrácenou hodnotu, jen nula žádnou nemá. O tom, že převrácená hodnota není jen pojmem matematickým, ale též pojmem politickým jsem se přesvědčil při poslechu Českého rozhlasu Plus, konkrétně pořadu „Pro a proti“ z 23. 8. tohoto roku.

V tomto programu, za

řzení moderátorky V. Sedláčkové spolu diskutovali politik, bývalý velvyslanec

J. Bašta a odborník na Rusko, působící na Institutu mezinárodních studií

Fakulty sociálních věd University Karlovy v Praze – Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. Diskuse

byla především zaměřena na jednání zemí G7 a jejich vztahu k RF. Na

otázku, zda by RF měla být opět přizvána do této skupiny zemí, odpověděl bývalý diplomat J. Bašta že ano, protože současný svět potřebuje, aby se problémy mezi velmocemi řešily politickou diskusí a ne vyhrožováním a sankcemi.

Opačného názoru byl Ph.Dr.

J. Šír, Ph.D, který tvrdil, že RF byla vyloučena z G8 na základě anexe

Krymu a tento problém trvá. Proto musí být i nadále uplatňovány sankce proti RF

a tudíž i její vyloučení z tohoto uskupení států.

Ponechme nyní stranou to, zda vystoupení Krymu (roku 2014) ze státního svazku s Ukrajinou a vstup do svazku s RF na základě referenda bylo ústavní, či to byla agrese RF a podívejme se na některé příklady z minulosti. Vždyť přece, pokud chceme být objektivní, spravedliví a respektovat základní pravidla demokracie, měli bychom měřit všem stejným metrem. Tak tedy:

- 1989- agrese USA v Panamě;
- 1999- nezákonné bombardování Srbska (bez mandátu OSN), na kterém se podílely USA, V. Británie, Francie, SRN (a naše republika poskytla pro tyto agresory svůj vzdušný prostor);
- 2001- agrese USA proti Afghánistánu (bez mandátu OSN);
- 2003- Agrese USA a V. Británie do Iráku (bez mandátu OSN);
- 2011- bombardování Libye USA, Francií, V. Británií (v rozporu s mandátem OSN);
- 2015- zapojení SRN do války v Sýrii, nezákonná účast v této válce ze strany USA, V. Británie a Francie (bez mandátu OSN)

To jsou jen některé války z posledních let, které zásadním způsobem porušují nejen ustanovení přístupové smlouvy k NATO (Severoatlantické smlouvy), jehož jsou zmiňované státy členy, ale je to porušování Charty Rady bezpečnosti OSN. Nevšiml jsem si, že by proti těmto státům – agresorům - byly zavedeny nějaké sankce. Je to možná zarážející skutečnost, v konfrontaci se sankcemi proti RF za anexi Krymu, ale je to tak. Tyto skutečnosti panu Ph.Dr. J. Šírovi, Ph.D. zřejmě unikly, protože on je specialista pouze na Rusko a ne na USA.

Ale odborník na Rusko Ph.Dr.

J. Šír, Ph.D. dále uvádí, že nejen anexí Krymu, ale také agresí vůči Ukrajině ze strany RF došlo „... k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva ... a samotný základ poválečného uspořádání Evropy...“. Zákonitě si musím položit otázku, zda náhodou k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva a poválečného uspořádání Evropy nedošlo dávno před referendem o připojení Krymu k RF?

Pokud chci opřít své tvrzení jen o bezpečně zjištěná fakta (viz úvod mého článku) musím konstatovat, že tyto normy jsou porušovány ze strany USA a jejich spojenců v podstatně masovější míře, než ze strany RF. Rozvrácení elementárních principů a norem mezinárodního práva není výsada RF, ale první krok k této destrukci byl proveden již v minulosti právě ze strany USA a jeho spojenců v NATO. A znovu zdůrazňuji, bez jakýchkoliv sankcí. Jednostranná interpretace historických faktů ze strany Ph.Dr. J. Šíra Ph.D. vede k jednostranným a tudíž i ke zkresleným závěrům.

Dále tento odborník na Rusko dodává: „Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská

agrese nazývána, postižen naprosto zásadně... Příčiny toho, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem momentálně tak špatné, leží skutečně na ruské straně. Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“

Je zřejmé, že sankce, které nebyly uplatněny proti USA, V. Británii, Francii a dalším zemím, které se v minulosti zúčastňovaly různých vojenských agresí, včetně agresí „pod cizí vlajkou“ daly politikům těchto zemí pocit beztrestnosti, pocit, že mohou jednostranně deformovat fakta a stavět se do role soudců i katů zároveň. Je jen zarážející, že takto také uvažuje vysokoškolský pedagog. Ten pravděpodobně ve vzdělávacím procesu u studentů a účastníků různých vysokoškolských kurzů uplatňuje tuto metodu jednostranného a neobjektivního uvažování. Lze tak usuzovat na základě poznatků z tohoto pořadu ČRo. Mezi jeho posluchači mohou být i budoucí politici. Lze si jen přát, aby alespoň oni si zachovali zdravý rozum.

Pan Ph.Dr. J. Šír, Ph.D.
svým vystoupením v Českém rozhlase dne 23. 8. 2019 dokazuje, že v politice se převrácená hodnota vnímá jinak, než v matematice. Tady prostě nula od nuly pošla.

Ladislav Petráš, člen ÚRH BOS

srpen 2019

URL| <http://www.parlamentnilisty.cz/profily/BEZPECNOST-ODPOVEDNOST-SOLIDARITA-118948/clanek/PREVRACENA-HODNOTA-97459>

?Odchod Velké Británie z Evropské unie

30.8.2019 ČRo Plus str. 01 17:10 Den podle...

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Za 62 dní se to stane. Velká Británie vystoupí z Evropské unie. Země s pátou největší ekonomikou světa opustí volný evropský trh a poprvé v historii Evropské unie řekne některá z členských zemí Good Bye. A v těch příštích 60 dnech se rozhodne, jaké Good Bye to bude, jestli milé, anebo to s prásknutím dveřmi. Nynější premiér Británie Boris Johnson dělá možné i nemožné proto, aby se brexit, jak se tomuhle Good Bye říká, uskutečnil na 100 %. Požádal královnu, aby na měsíc zavřela parlament a chce se zástupci Evropské unie na podmínkách odchodu jednat ne jednou, ale hned 2krát týdně. K čemu to může vést? To je otázka pro Ivo Šlosarčíka z katedry evropských studií Univerzity Karlovy. Dobrý den přeju.

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Hezké odpoledne.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Premiér Boris Johnson řekl, že chce jednat 2krát týdně s Evropskou unií. K čemu to může být dobré?

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Tak možná chce ukázat, že mu záleží na tom, aby se něco pohnulo, anebo když se nic nepohne, tak ukázat, že on se snažil a ta pasivní byla právě evropská strana, která je z něj už trošku unavená a /nesrozumitelné/ a z brexitového jednání.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Ten problém je v tom, že Evropská unie prostě nechce přistoupit na nové podmínky, které si Boris Johnson vymyslel. V tom přece dvojitá intenzita jednání nemůže moc pomoci.

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Boris Johnson možná věří, že opakováním jednání nakonec ty klíčové politiky, možná ne komise, ale třeba v klíčových členských státech, jako je Německo nebo Francie, překvapí, ale do hlavy Borisi Johnsonovi nevidíme a také to větší tempo, větší intenzita ten jednání může být spíš zkrat vůči domácím britským voličům než reálná snaha nalézt nějaké řešení.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Boris Johnson rozčeřil ty vody brexitové tím, že požádal královnu o uzavření nebo přerušování jednání parlamentu na víc než měsíc. Dnes skotský soud v Edinburghu shodil ze stolu stížnost na tohle to uzavření. Co to rozhodnutí soudu vlastně znamená pro tenhle postup a co to je vlastně za postup, že chce Boris Johnson přerušit jednání parlamentu na víc než měsíc?

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Tak Boris Johnson se poučil z velmi nepříjemné zkušenosti své předchůdkyně, která investovala spoustu energie a politického kapitálu vyjednání dohody, kterou považoval za realistickou a potom jí parlament opakovaně odmítal schválit, aniž by ten samotný parlament byl schopen vlastně vytvořit nějaký alternativní návrh, nebo vytvořit většinu, která by podpořila nějaké jiné řešení, prostě tomuhle se Boris Johnson snaží vyhnout tím, že dosti radikálním krokem znemožní parlamentu mluvit o té poslední fázi jednání.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

A to je podle spousty Britů věc velice nezvyklá a taky nedemokratická. Ale soud rozhodl o tom, že je to v pořádku.

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

No tak, když se podíváme na to rozhodnutí soudu, tak to je /nesrozumitelné/, možná několik soudních intervencí, ale uvědomte si, že soudy už 2krát zasáhly velmi výrazně do jednání o brexitu a popravdě ani v jednom z těch případů to nevedlo k hladšímu brexitu. Ty soudy poprvé ještě před více než 2 roky vlastně řekly, že parlament musí schválit jak zahájení jednání, tak tu výslednou dohodu, což potom vedlo k té anabázi Theresy Mayové, kterou jsme viděli v minulém roce, a potom jeden ze soudů podal takovou otázku, předběžnou otázku řekl k Evropskému soudnímu dvoru, kde se ptal, zda by Británie mohla to své, tu žádost o brexit vzít zpátky. A Evropský soudní dvůr řekl, že může, že až do posledního dne, než vystoupí, může tu žádost vzít zpět, čímž samozřejmě opět zkomplikoval vyjednávání Theresy Mayové, protože její oponenti v parlamentu říkali, podívejte se, kdyby to nevyšlo, mi to stejně nakonec můžeme vzít na poslední chvíli zpátky, takže to vidím jakési sebeomezení britských soudů, které vidí, že ty dosavadní intervence nebyly úplně vždy ku prospěchu věci.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Dnes taky proti Borisi Johnsonovi, který rozhodně ten brexit, aspoň podle svých slov, chce dotáhnout až do toho úplného konce. Vystoupil bývalý britský premiér John Major. Co to může znamenat a proč vlastně kritizoval Johnsona?

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Pokud jsem správně četl, důkladně četl prohlášení, které udělal, tak bývalý britský premiér vlastně řekl, že také se pokusí soudně napadnout to odložení parlamentu, a to, že parlament byl vlastně vyšachován ze závěrečné fáze vyjednávání, a tak uvědomme si, že John Major je bývalým premiérem, konzervativním premiérem Velké Británie a že on patřil v té konzervativní straně k tomu víc centristickému, víc realistickému proudu a sám se musel během své vlády potýkat s několika rebeliemi euroskeptických poslanců uvnitř vlastní Konzervativní strany, takže vlastně trochu vidí, že jeho práce, jeho kroky k integraci Británie do EU vlastně teď jeho nástupce takhle velice rychle demontuje.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

To obcházení parlamentu kritizovala v Británii spousta lidí, mimo jiné taky slavný herec Hugh Grant, který velice expresivně na adresu Borise Johnsona tweetoval. Může tohle, může se v Británii stát něco takového, že se zvedne velká vlna nevole proti Johnsonovi a budou lidé třeba demonstrovat v ulicích?

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Tak demonstrovat v ulicích budou skoro určitě, ale já si nemyslím, že by to úplně pohnulo Borisem Johnsonem. Když se podíváme na britskou politickou kulturu, tak tam velké demonstrace až tak názor vlády nezmění, když se podíváme třeba na válku v Iráku tam bylo obrovské demonstrace proti britskému zapojení a stejně do toho Britové šli. Copak funguje, že voliči mohou potrestat tu vládu, která dělá nepopulární věci v příštích volbách, ale, že by, a co by dneska mohlo zastavit Johnsona, je pouze, pokud by se nějak dohodla Labouristická strana v parlamentu s Johnsonovi kritickou frakcí u konzervativců, ale k tomu očividně není politická vůle ani na Labouristické straně, ani u těch kritických konzervativců.

Petr ŠIMŮNEK, moderátor

Říká profesor Ivo Šlosarčík z katedry evropských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. A naším tématem byl Boris Johnson a brexit. Děkujeme pěkně.

Ivo ŠLOSARČÍK, katedra evropských studií Univerzity Karlovy

Na slyšenou.

Tohle přečteš. Jsi populární, tobě lidi uvěří

30.8.2019 Deník N str. 08 Tváře normalizace

MARTIN GROMAN

Média za normalizace spojovala autocenzura a sterilita. Nejvíc vidět byli logicky lidé z Československé televize, jedním z nich byl i zahraniční zpravodaj Oldřich Vejvoda.

Oldřich Vejvoda se nejčastěji divákům hlásil jako zpravodaj z Francie, ale také z New Yorku, Velké Británie a dalších západních zemí. Nechyběla ani rozvojová Afrika. Jeho fotografii s telefonním sluchátkem u ucha si jistě vybaví nejméně pamětník. V druhé polovině 80. let, již zpátky v Praze, uváděl Televizní noviny, hlavní zpravodajskou relaci ČST. Dotáhl to i na vedoucího její zahraniční redakce, prostě jedna z úspěšných kariér té doby.

V roce 1972 absolvoval **Fakultu sociálních věd** a publicistiky Univerzity Karlovy, prošel praxí v Rudém právu a během studia začal pracovat v televizi. „Politiku jsem moc neřešil. Rok 1968 byl bouřlivý, měl jsem pocit sounáležitosti s tehdejšími děním, ale byli jsme vyjukaní dvacátníci,“ komentuje dnes ze své kanceláře v centru Prahy svůj tehdejší pohled na právě končící naděje pražského jara.

Často je mu vytýkána účast na výrazných propagandistických mediálních kauzách, jako bylo vysílání k návratu československého rozvědčíka Pavla Minaříka nebo kampaň ke vzniku Charty 77. „Všichni mi dodnes připomínají Minaříka,“ říká k tomu, „ale co jste měl dělat, pokud jste chtěl dělat. Dali vám text a řekli: ‚Tohle přečteš, jsi populární, tobě lidi uvěří, vezmou to.‘“

Právě proto je Oldřich Vejvoda dobrým příkladem doby v tehdejších médiích, i když se mu nezdá, že by zrovna on měl v našem seriálu reprezentovat normalizaci v televizi. „Nevím, proč bych měl být v jedné řadě s lidmi, jako je Karel Sýs,“ brání se.

Nebyl přece vlivnou politickou figurou jako ředitel ČST Jan Zelenka ani tvůrcem její politické linie. Nenajdeme ho ale ani ve čtyři roky staré publikaci jeho někdejších kolegů Miroslava Fořta a Štefana Nižňanského Televizní střepiny v sametu. Nabídku přispět do ní svým pohledem na dění v televizi kolem listopadu 1989 a po něm odmítl. „Někteří dodnes brečí, že je z televize vyhodili, já to neřeším,“ říká.

Normalizace v televizi startovala už měsíce před Vejvodovým příchodem koncem roku 1971. Nebyl strůjcem systému, stal se však jednou z jeho výrazných tváří.

Znovuzavedení cenzury přišlo bezprostředně po návratu československých politiků z Moskvy na konci srpna 1968. V září pak začal při vládě fungovat Úřad pro tisk a informace. Už v Pokynu č. 1 se nařizovalo, že se nemá publikovat nic, co by mohlo vyznít jako kritika Sovětského svazu a bratrských zemí. Používat se neměly termíny okupant, okupace a další jim podobné, poukazující na invazi vojsk Varšavské smlouvy.

SLOVO DO VLASTNÍCH ŘAD

Zásadním momentem se stal manifest Slovo do vlastních řad zveřejněný v Rudém právu 17. května 1969. Vyjádřil podporu novému vedení KSČ v čele s Husákem, zároveň kritizoval činnost Svazu československých novinářů v roce 1968. Podepsalo ho 350 pracovníků médií. Slovo do vlastních řad přímo obviňovalo novináře z vyvolávání protisovětských nálad.

„Hluboce se nás dotklo, že se na stránkách našeho tisku, v relacích rozhlasu a televize dostali ke slovu ti, kteří znevažovali přátelství se Sovětským svazem. To nelze omluvit ničím, ani údajnou snahou dát každému slovo,“ psali autoři manifestu, stráničití ideologové Jan Fojtík a Jiří Stano.

Personální změny v médiích se rozeběhly naplno a v srpnu 1969 vláda jmenovala novým ředitelem televize Jana Zelenku (dosavadního šéfredaktora časopisu Květy). Při stranických prověrkách zaměstnanců televize v roce 1970 bylo z KSČ vyhozeno přes dvě stě lidí, což de facto znamenalo i konec v práci, jen pár výjimek potvrdilo pravidlo. Už před zahájením prověrek navíc odeo vzdalo legitimace nebo emigrovalo 75 členů strany. Ve srovnání s rokem 1968 ubylo v tamní organizaci KSC 56 procent členů z řad programových a technických pracovníků. To byla šance pro nové tváře.

Pod Zelenkovým vedením začala Československá televize vysílat převzaté pořady hodnotící pražské jaro a jeho představitele z normalizačních pozic, jako třeba sovětský film Československo – rok zkoušek. Vznikla ale i podobná díla v režii domácí ČST, třeba Svědectví od Seiny očerňující literárního kritika Václava Černého, spisovatele Jana Procházku nebo exilového novináře Pavla Tigrida.

Normalizační žurnalistika se od ostatních etap komunistického režimu liší. Pro padesátá i šedesátá léta je typická angažovanost. Podle politické situace se proměňuje její intenzita, obsah i styl, ale často zůstávají stejná jména.

Novináři, kteří v padesátých letech horovali pro stalinismus, o desetiletí později neméně aktivně píší nutnosti reform, obohaceni o prožitek krachu renomé komunismu ve společnosti. Až normalizace udělá vše pro to, aby právě jakékoliv nadšení pro věc z médií vymizelo. Zůstává sterilita, služba ideologii a režimu. Diváci a čtenáři to dobře chápou a od médií nic jiného neočekávají.

„Až po letech jsem si uvědomil,“ dodal Oldřich Vejvoda několik dní po našem setkání, „že to, co mi přišlo tehdy normální a přijatelné, bylo hodně za čarou i pomyslných norem. Normalizace byla nad námi všemi.“

Na konci roku 1971, tedy v době, kdy Oldřich Vejvoda přichází do televize, komunistický ústřední výbor ve své interní zprávě s uspokojením konstatuje, že redakce již byly „očištěny od nositelů pravicového oportunismu“. Rozsah čistek byl pro novinářskou profesi devastující – z redakcí muselo podle zprávy ústředního výboru odejít na 1200 novinářů, což byla čtvrtina všech žurnalistů působících v té době v Československu.

Bylo třeba najít nové kádry. V létě 1971 přišla Vejvodova spolužačka s tím, že v televizi nabízejí praxi. „Končili jsme školu a televize byla lákavá, lepší než třeba Večerní Praha. Byli jsme mladí blázni,“ vysvětluje dnes Vejvoda, proč nabídku na televizní kariéru přijal.

„Chtěli jsme být free, ale ta země zrovna free nebyla. Televize mi dala šanci vidět svět. Když máte v jedné kapse letenku do New Yorku a v druhé do Paříže nebo Londýna, často slýchaná úvodní věta: Zprávy ze světa – Sovětský svaz, se vám čte snadněji,“ vzpomíná. Vejvoda byl v té době podle svých slov kolegy často podezříván, že je příbuzným tehdejšího náměstka ministra zahraničí, rozvědčíka nasazeného v 50. letech na Pavla Tigrida, Milouše Vejvody, což mu mělo usnadnit kariéru.

Nebyla to ale pravda. Naopak, jeho otec pro své kritické postoje v roce 1968 a odmítnutí vstupu vojsk přišel o místo a byl vyloučen ze strany. Kariéru syna to však nepoškodilo. Ochotné lidi s nějakým tím politickým škrálopem bylo pro angažmá v novém režimu snazší získat a udržet než ty, kteří by se rozhodovali skutečně svobodomylně.

Vedoucí pracovníci v médiích začali řešit problém, kde vzít dostatek náhradníků na uvolněná místa. Elév Oldřich Vejvoda tak v ČST podle svých slov dosedl přímo na židli po svém čerstvě vyhozeném spolužákově ze základky Vladimíru Železném (který se později zapíše do paměti jako ředitel TV Nova). Najít ale dostatek

vhodných redaktorů nebylo tak lehké, odborných škol nebylo tolik, aby patřičný počet ideologicky proškolených žurnalistů dokázaly v krátkém čase vychrlit.

Československá televize přistoupila na počátku normalizace dokonce ke konkurzu, kterým oslovila veřejnost. Podle Milana Šmída, který tehdy v ČST také pracoval, se přihlásilo na dva tisíce lidí. Měli napsat komentář na téma roku 1968, k Dubčekově politice a pravicovému oportunismu. „Vrátilo se něco kolem stovky komentářů,“ vzpomíná Šmíd. „Nakonec se z nich vybrala asi dvacítko lidí, kteří byli od té doby zaměstnání v různých redakcích televizního zpravodajství.“

HONEM DO STRANY

Zdaleka ne všichni absolventi tohoto „rychloukurzu“ ale měli v médiích

úspěch. Oldřich Vejvoda byl jiný. Patřil k těm vzdělanějším, ctižádostivým a schopným. Protože na tehdejší dobu nezvykle dobře ovládal cizí jazyky – i po listopadu 1989 se léta živil výukou angličtiny – nastoupil rovnou do zahraničněpolitické redakce a zůstal v ní až do svého odchodu v roce 1990.

O rychlosti jeho kariéry svědčí i fakt, že pouhý rok po nástupu do televize jede jako zpravodaj do USA na prezidentské volby. „Někoho tam potřebovali poslat, aby ukázali, že nastala politika sbližování a že se tomu nebráníme,“ vysvětluje Oldřich Vejvoda a z knihovny ve své kanceláři vytahuje knížky s věnováním od Nixona nebo Bohumila Hrabala.

Připomíná, že za svou kariéru dělal rozhovory s osmi prezidenty, kromě Nixona s francouzskými Mitterandem a Chiracem, ale také z afrických zemí jako Botswana, Lesotho, Zambie. Na kontě má také interview s Henrym Kissingerem či Zbigniewem Brzezinskim, které vyšly v tisku v roce 1990, ale i s íránským soudcem Ajatolláhem Khalkhalim, pravou rukou Ajatolláha Chomejního. Do dnešních dní se v televizním archivu zachovala řada jeho rozhovorů, například s šéfem amerických komunistů Henrym Winstonem, indickým politikem Nurulem Hasanem či sovětským spisovatelem Bogomolovem, ale ty, na které Vejvoda vzpomíná, v archivu patrně nepřežily.

Po návratu v USA v roce 1972 se ukázalo, že Vejvoda není ani v Socialistickém svazu mládeže, natož ve straně. To musel napravit.

„Chtěl jsem jet do zahraničí jako zpravodaj, oni řekli, že ne, pokud nejsem ve straně, bylo to jasné,“ komentuje své tehdejší přijetí. Angažmá v televizi s možností výjezdů na Západ se většinou neobešlo také bez zápisu do svazků StB.

„Když jsem někam vyjel nebo když jsem šel na nějakou ambasádu, tak se prostě ohlásilo na zahraničním oddělení, kam jdu, a bylo to. Drtivá většina redaktorů, a zahraničněpolitických zvlášť, byla pod pečlivou kontrolou. Jak tady doma, tak samozřejmě během výjezdu na Západ. Mě často hlídali naši lidi z ambasád. Kolik lidí z tehdejší televize bylo pak na všemožných seznamech...“ popisuje Vejvoda, který to z kandidáta tajně spolupráce, kterým se pod krycím jménem Lord stal v roce 1974, dotáhl na agenta.

VĚDĚLI JSME, CO MŮŽEME A CO NE

Syn Vladimíra Železného, dnešní moderátor České televize Jakub Železný, po letech zpracoval svou disertační práci na téma normalizační kampaně proti Chartě 77 v ČST. Pro její účely s Vejvodou vedl rozhovor, ve kterém se ho ptá i na podmínky, za jakých probíhala v tehdejší televizním zpravodajství cenzura. Vejvoda odpovídá: „Já mohu říct zcela otevřeně, že tady cenzura žádná neexistovala.“

Protože tady byla tak silná autocenzura, že každý, kdo byl aspoň trochu inteligentní, věděl, co si může dovolit, a nemešlo cenu si na něco hrát, psát mezi řádky a tak...“

Novinářům skutečně byly jasné mantinely jejich práce a nehodlali je veřejně překračovat, maximálně se od nich distancovali v soukromí. Nejsou zřídka případy především z osmdesátých let, kdy mladí novináři raději nechali prostor pro angažovaný postoj svým agilnějším kolegům a sami se zaměřili na úniková témata, jako byl sport nebo kultura.

Někteří jistě sloužili z přesvědčení, ale nemalá část přistupovala k angažovanosti oportunisticky. Ostatně, jak připomíná opět Milan Šmíd, v tzv. normalizování na počátku 70. let „jeli všichni společně, lišili se jen v různém stupni viditelnosti“. Například překládání projevů Leonida Brežněva bylo sice mnohými televizáky vnímáno problematičtěji, ale jiní se na tyto výkony naopak hlásili dobrovolně.

„Zahraniční redakce a vlastně celá redakce Televizních novin neměla za těch dvacet let novinářskou osobnost,“ popisuje úroveň tehdejších novinářů Vejvoda. „Nebylo lehké nahradit kvalitní profesionály z doby před srpnem 1968. Těžko by se hledalo i mezi hosty a externisty. Chybělo vzdělání, zkušenost i jazyková výbava. Ale co bylo doporučeno stranickými a státními orgány, to bylo jako pro věřící pokyn z Vatikánu.“

KDO ŠPATNĚ MLUVÍ,

KAZÍ SI KARIÉRU

Režim se postupně chýlil ke konci. „V televizi na konci osmdesátých let byly dvě party – skalní komunisti a lidi pro perestrojku. Já byl ve prostředku,“ vzpomíná Vejvoda. „V lednu 1989, těsně před Palachovým týdnem, mne na jedné akci zastavil nějaký člověk a strkal mi obálku, abych v televizi přečetl, aby se lidi neupalovali. Řekl jsem mu, že s tím nechci nic mít, ať si to vyřídí s ředitelem Zelenkou. Až pak jsem si uvědomil, že ten člověk byl Havel.“

Václav Havel skutečně 9. ledna 1989 dostal dopis, že by se někdo mohl upálit, a kontaktoval média. „Jakmile jsem ten dopis dostal, volal jsem do Československé televize a mluvil jsem s šéfredaktorem televizních novin Macháčkem. Řekl jsem mu, oc̣ jde, a ptal jsem se ho, jestli by televize nemohla nějakým způsobem vysílat zprávu, aby to ten člověk nedeřal. On se o to velmi zajímal, vzal si mé telefonní číslo, že mi zavolá, a od té doby se neozval,“ napsal Havel 12. ledna 1989 do Svobodné Evropy, následně byl zatčen.

Listopad 1989 Vejvoda prožíval spíš s odstupem, podle svých slov nečekal, že to „rupne“, ale tání režimu na konci osmdesátých let jako novinář zabývající se zahraničím musel vnímat.

Po odchodu z televize pokračoval v novinářské činnosti coby korespondent evropského týdeníku New Europe. Jak v roce 2004 zjistila novinářka Týdne Krystyna Wanatowiczová, působil také v letecké společnosti Air Terrex, jejímž majitelem byl podnikatel Martin Michal (manžel zpěvačky Heleny Vondráčkové).

Zasedal v redakční radě Devítky, listu pražské čtvrti Praha 9. Byl šéfredaktorem vydavatelství Maclean-Hunter pro střední Evropu. Působil jako mediální poradce a ve svých životopisech na internetu se dodnes chlubí tím, že uváděl na 400 tiskových konferencích. Ještě před nedávnem například vedl workshop pro podnikatele a lidi z byznysu na téma Tajemství rétoriky a sympatická mluva aneb Kdo špatně mluví, kazí si kariéru.

Když letos v červenci časopis Reflex připomínal projev Miloše Jakeše na Červeném Hrádku, zeptal se na názor právě Oldřicha Vejvody, který tehdy v televizi o tomto stranickém jednání referoval: „Vše je o lidech – a ti se moc nemění. Blbci byli dřív a jsou i teď. Vidím hodně podobností. Národ se smál mluviči z Hrádku, stejně jako se směje aktérům dnes. Ti současní jsou vzdělanější, zcestovalejší a používají o něco víc cizích slov. Rétorika je nebezpečně podobná a někdy až shodná s tou před rokem 1989.“

Podobný vývoj jako Vejvoda zažila po listopadu 1989 nejedna tvář normalizační televize.

Ekonomický redaktor Martin Švehla se stal mluvčím Státní banky československé a po jejím zániku České národní banky, později vedl vlastní komunikační agenturu a působil například v České pojišťovně jako předseda Nadačního fondu na ochranu památek.

Jan Martínek, který byl zvláštním případem televizního ekonomického zpravodajství osmdesátých let, protože zároveň hrál v kapele Žlutý pes a měl blízko k undergroundu, pracoval po listopadu 1989 jako mluvčí Českého olympijského výboru, PR poradce a dnes řídí mediální odbor Akademie věd. Jiří Hrabovský letos předal vedení své úspěšné mediální agentury synovi.

SOUPUTNÍCI NORMALIZAČNÍ KAŽDODENNOSTI

Doba ale nepatřila jen prorežimním postavám z obrazovky. Situace v médiích byla mnohem strukturovanější a složitější. Na jedné straně zde byla jména jako Jiří Jambor, Oldřich Vejvoda a další, ale vedle těchto oficiálních pilířů celou konstrukci médií opíjejících společnost pocitem bezpečí a jistot podpírali také mnohem méně ideologicky vyhranění soupeřníci každodennosti.

K těm je nutné počítat například televizní hlasatele a hlasatelky, namnoze suplující v dobovém kontextu roli mediálních celebrit, nebo oblíbené sportovní komentátory. Lidé jako Gabo Zelenay, Štěpán Škorpil nebo Karol Polák v obecném povědomí a také vlivem politizace sportu jako platformy, na které se jedině odehrávalo soutěžení mezi námi a Sověty, nahradili v šedesátých letech populární zahraniční zpravodaje. Okna do světa se za normalizace zavřela, a tak to zhusta byli právě sportovní komentátoři, kdo v očích diváků nabízel aspoň tu a tam pohled jiným než jen východním směrem.

A pak k normalizaci svým specifickým způsobem patří také určité svérázy nebo, chceme-li, ostrůvky pozitivní deviace. I ty režim v médiích

připouštěl, ale o to ostřeji kontroloval. Jedním takovým byl například časopis Mladý svět, kde mohli působit i lidé jako Jiří Janoušek, Aleš Benda nebo Ondřej Neff a nabízet svým čtenářům obsahy o poznání zábavnější, méně ideologické, otevřenější. Čtenáři jejich snahu dělat, co se dá, oceňovali, přestože i tato snaha v důsledku režimu pomáhala. Udržovala totiž klid a bránila revoltě, kterou si publikum odžilo zprostředkovaně na stránkách Mladého světa.

Vyvážení tvrdé ideologie měkkými, záživnějšími a leckdy i umělecky cennými obsahy pak platilo pro režimní média po celou normalizaci. Vedle Televizních novin a jiných propagandistických pořadů televize vysílala seriály, které daly na tíži doby na chvíli zapomenout.

Když televize dnes opakuje Nemocnici na kraji města, Návštěvníky, F. L. Věka nebo rozhlas v té době natáčené detektivky s komisařem Maigretem, vzniká o normalizaci v médiích pokřivený obraz.

Zůstalo to záživnější, hodiny a hodiny bezobsažné propagandy, které tehdy k celkové podobě svorně patřily, dnes už k vidění nejsou.

Seriál Tváře normalizace vzniká za podpory Nadačního fondu nezávislé žurnalistiky.

Pro padesátá i šedesátá léta je typická angažovanost. Mění se její intenzita, náboj, obsah i styl, ale často zůstávají dokonce stejná jména. Novináři, kteří v padesátých letech zaníceně horovali pro stalinismus, o desetiletí později neméně aktivně píší, obohaceni o prožitek krachu renomé komunismu ve společnosti, o nutnosti reformem. Až normalizace udělá vše pro to, aby právě nadšení pro věc z médií vymizelo.

To, co mi přišlo tehdy normální a přijatelné, bylo hodně za čárou i pomyslných norem. Normalizace byla nad námi všemi. Oldřich Vojvoda Bývalý zahraniční zpravodaj Novinářům skutečně byly jasné mantinely jejich práce a nehodlali je veřejně překračovat, maximálně se od nich distancovali v soukromí.

O autorovi| MARTIN GROMAN, novinář

Foto autor| FOTO: ČTK

Foto autor| FOTO: ČTK

Foto autor| FOTO: ČTK

Foto autor| FOTO: VYSÍLÁNÍ ČST

Foto autor| FOTO: ČTK

Foto popis| Produkce Kavčích hor byla přirozeně nejvíc vidět.

Foto popis| Síť vysílání v Československu zajišťovalo v osmdesátých letech

Foto popis| 47 základních vysílačů.

Foto popis| Normalizaci v československých médiích dobře ilustruje Vejvodův příběh.

Karel Hlaváček

31.8.2019 lidovky.cz str. 00

Vystudoval mezinárodní politiku na Vysoké škole ekonomické v Praze a teoretickou sociologii na **Fakultě sociálních věd UK (FSV UK)**. Donedávna působil v Parlamentním institutu jako politolog a sociolog.

Doktorand na **FSV UK** v oboru sociologie, momentálně na výzkumném pobytu na Goethově Univerzitě ve Frankfurtu nad Mohanem. Kromě mezinárodních vztahů se věnuje teoretické reflexi náboženství a filozofii sociálních věd.

URL| <http://ceskapozice.lidovky.cz/novinari/karel-hlavacek.N3348>

Na zámku v Chlumci nad Cidlinou byly předány literární ceny

31.8.2019 novinky.cz str. 00

V mramorovém sálu zámku Karlova koruna v Chlumci nad Cidlinou se v pátek 30. srpna uskutečnilo slavnostní vyvrcholení Chlumecké literární ceny Jaroslava Golla (za rok 2019).

Město Chlumeck nad Cidlinou již od roku 2014 pořádá spolu s Klubem autorů literatury faktu a **Fakultou sociálních věd** Univerzity Karlovy literární soutěž, kterou připomíná svého velkého rodáka – historika Jaroslava Golla a podporuje vznik děl v oboru literatury faktu, a to i mladých autorů.

Předseda poroty, čestný předseda Klubu autorů literatury faktu Karel Richter v úvodu setkání označil soutěž za významný krok k tomu, aby se literatura faktu dostala do povědomí široké veřejnosti včetně mladých lidí. „Sešli jsme se tady, abychom vzdali hold české knize, jež je významným nástrojem kultivace společnosti,“ řekl.

Kronikář města Chlumec nad Cidlinou Pavel Baldík představil osobnost Jaroslava Golla a připomenul letošní politická a společenská výročí.

Pak senátorka Miluše Horská, pod jejíž záštitou se soutěž koná, místostarosta Chlumce nad Cidlinou Vladan Kárník a zástupce UK a člen poroty Jan Halada předali ceny nejlepším autorům.

V první kategorii (studenti středních škol) obdržel Hlavní cenu Jaroslava Golla Filip Gajda z gymnázia v Uherském Hradišti za literární práci Legionáři – znovuoobjevení hrdinové Velké války. Cenou Jaroslava Golla porota ocenila Pavlínu Tesařovou, rovněž z gymnázia v Uherském Hradišti, za literární práci Měl odvahu léčit

V druhé kategorii (studenti vysokých škol) byly oceněny dvě autorky. Karolína Kejvalová z Univerzity Hradec Králové za práci Korespondence věnného města Hradec Králové s okolní šlechtou ve světle dochovaných konceptních lejster a jejich zápisů z roku 1589, a Dagmar Kotorová ze Západočeské univerzity v Plzni za historickou práci Plzeň v době Mansfeldova vpádu 1618–1621.

V kategorii třetí (ocenění nakladatelství soustavně se věnujících vydávání literatury pro děti a mládež) udělila porota Zvláštní cenu Jaroslava Golla nakladatelství Onufrius Brno za knihu Jana Kuxe Internační tábor Svatobořice a Hlavní cenu Jaroslava Golla nakladatelství Fragment za knihu Jiřího Martínka Naší republiky je 100 let

Šestý ročník Chlumecké literární ceny Jaroslava Golla bude vyhlášen v listopadu.

URL| <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/clanek/na-zamku-v-chlumci-nad-cidlinou-byly-predany-literarni-ceny-40294956>

Na zámku v Chlumci nad Cidlinou byly předány literární ceny

31.8.2019 novinky.cz str. 00 Vaše zprávy

Jan Řehounek

V mramorovém sálu zámku Karlova koruna v Chlumci nad Cidlinou se v pátek 30. srpna uskutečnilo slavnostní vyvrcholení Chlumecké literární ceny Jaroslava Golla (za rok 2019).

Město Chlumec nad Cidlinou již od roku 2014 pořádá spolu s Klubem autorů literatury faktu a **Fakultou sociálních věd** Univerzity Karlovy literární soutěž, kterou připomíná svého velkého rodáka – historika Jaroslava Golla a podporuje vznik děl v oboru literatury faktu, a to i mladých autorů.

Předseda poroty, čestný předseda Klubu autorů literatury faktu Karel Richter v úvodu setkání označil soutěž za významný krok k tomu, aby se literatura faktu dostala do povědomí široké veřejnosti včetně mladých lidí. „Sešli jsme se tady, abychom vzdali hold české knize, jež je významným nástrojem kultivace společnosti,“ řekl.

Kronikář města Chlumec nad Cidlinou Pavel Baldík představil osobnost Jaroslava Golla a připomenul letošní politická a společenská výročí.

Pak senátorka Miluše Horská, pod jejíž záštitou se soutěž koná, místostarosta Chlumce nad Cidlinou Vladan Kárník a zástupce UK a člen poroty Jan Halada předali ceny nejlepším autorům.

V první kategorii (studenti středních škol) obdržel Hlavní cenu Jaroslava Golla Filip Gajda z gymnázia v Uherském Hradišti za literární práci Legionáři – znovuoobjevení hrdinové Velké války. Cenou Jaroslava Golla porota ocenila Pavlínu Tesařovou, rovněž z gymnázia v Uherském Hradišti, za literární práci Měl odvahu léčit.

V druhé kategorii (studenti vysokých škol) byly oceněny dvě autorky. Karolína Kejvalová z Univerzity Hradec Králové za práci Korespondence věnného města Hradec Králové s okolní šlechtou ve světle dochovaných konceptních lejster a jejich zápisů z roku 1589, a Dagmar Kotorová ze Západočeské univerzity v Plzni za historickou práci Plzeň v době Mansfeldova vpádu 1618–1621.

V kategorii třetí (ocenění nakladatelství soustavně se věnujících vydávání literatury pro děti a mládež) udělila porota Zvláštní cenu Jaroslava Golla nakladatelství Onufrius Brno za knihu Jana Kuxe Internační tábor Svatobořice a Hlavní cenu Jaroslava Golla nakladatelství Fragment za knihu Jiřího Martínka Naší republiče je 100 let.

Šestý ročník Chlumecké literární ceny Jaroslava Golla bude vyhlášen v listopadu.

URL| <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/kralovehradecky-kraj/hradec-kralove/5316-57240-na-zamku-v-chlumci-nad-cidlinou-byly-predany-literarni-ceny.html>

Boj o maršála Koněva

31.8.2019 Lidové noviny str. 01 Titulní strana
MARTIN SHABU

Zakrytí památníku ruského vojevůdce radnicí Prahy 6 vyvolalo diplomatickou roztržku. Ruská ambasáda čin odsoudila

PRAHA Poničený památník, který se snaží místní konšelé ochránit. Důvěrně známá scéna snad z každé větší obce. Zdánlivá banalita zápletky však rozhodně neplatí, pokud jde o sochu maršála Koněva. Jde totiž o symbol výkladu sovětských dějin, který razí současná mocenská elita Kremlu.

Naposledy neznámý vandal památník poničil o víkendu během srpnového výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Sochu umístěnou v Praze 6 polil rudou barvou a na její podstavec nastříkal nápis „Ne krvavému maršálovi! Nezapomeneme“.

Vedení městské části v reakci na to i na předchozí opakované poškozování sochy nechalo včera Koněva zahalit. „Pomník by tak měl být zakryt, aby se k němu nikdo nedostal a nemohl jej dále poškozovat,“ řekl LN starosta Prahy 6 Ondřej Kolář (TOP 09). Po vandalovi pátrá policie. Rozhodnutí zakrytí sochu plachtou však vyvolalo ostré reakce.

Ani ne hodinu po instalaci strhl krycí plachtu aktivista Jiří Černohorský. Její vrácení na místo zabralo několik hodin. Později odpoledne pak vydala prohlášení ruská ambasáda. Neskrývala rozhořčení. „Velvyslanectví Ruské federace v České republice považuje jednání vedení městské části Praha 6, které se rozhodlo skrýt před veřejností pomník maršála Sovětského svazu I. S. Koněva, umístěný na náměstí Interbrigády, za opakované zneuctění památky vojáků Rudé armády padlých v bojích proti nacistům za svobodu Československa,“ uvádí se v prohlášení. Podle Rusů potřebuje památka ochranu „především před samotným vedením Prahy 6“.

O záměru Prahy 6 památník zahalit česká diplomacie dopředu nevěděla. „Ministerstvo opakovaně ujistilo, že si váží všech obětí i účastníků boje za osvobození Československa od nacistické okupace, stejně tak odsoudilo vandalismus poškozující jejich památníky. Věříme, že Praha 6 nalezne co nejrychleji přijatelné řešení problému. Pokud byste se ptal, zda to s námi konzultovali, tak ne,“ napsala LN mluvčí ministerstva zahraničí Zuzana Štichová.

Za ničení památky sovětských hrdinů v Rusku hrozí trest vězení. Dopady to může mít i na mezistátní dohodu s Českem o péči o vojenské hroby. „Už dnes máme s Ruskem v tomto ohledu problém. Smlouvu nebo její prováděcí protokol mohou nyní vypovědět,“ řekl LN zdroj z diplomacie.

Zatímco část veřejnosti vnímá Koněva jako osvoboditele Československa od nacistické okupace, jeho kritici poukazují na maršálovu roli při brutálním potlačení revoluce v Maďarsku v roce 1956 a jeho další činy.

Pokračování na straně 3 Komentář na straně 8 Boj o maršála Koněva

Dokončení ze strany 1

Kvůli posprejování z letošního srpna už musel zástupce českého velvyslanectví v Moskvě na kobereček. Minulý týden si ho předvolalo ruské ministerstvo zahraničí. Podle experta na současné Rusko a východní Evropu Jana Šíra z **Fakulty sociálních věd** UK je odkaz Velké vlastenecké války, jak se v Rusku říká druhé světové válce, pro Kreml mimořádně důležitý. „Je to jediný hrdinský mýtus, ke kterému se ruský stát upíná, protože nemá jiný pozitivní příběh, který by nabídl,“ řekl LN Šír. Projevilo se to podle něj mimo jiné loni, když ruská ambasáda protestovala proti informační tabuli, která k soše Koněva přibyla v rámci připomínky 50. výročí invaze vojsk

Varšavské smlouvy do Československa. Na tabuli se připomíná, že Koněv v roce 1945 vedl jednotky Rudé armády, které osvobodily Československo, ale zároveň i jeho role při potlačení maďarského povstání, účast na řešení berlínské krize výstavbou zdi či údajný podíl na invazi do Československa v roce 1968.

Obdobně reagovali ruští diplomaté i na rozhodnutí nevrátit na budovu Staroměstské radnice panel, který připomínal podíl Rudé armády na osvobození metropole v roce 1945. „Jsme rozhořčení rozhodnutím nevracet desku na původní místo. Spatřujeme v tom pokus o vymazání jedné z nejdůležitějších stránek našich společných dějin z paměti,“ uvedla ruská ambasáda v prohlášení.

Kremelská doktrína

Význam maršála Koněva pro režim prezidenta Vladimira Putina vysvětlil Jan Šír. „Spojují ho s vítězstvím ve Velké vlastenecké válce. Byl nejvýraznějším vojenským představitelem Sovětského svazu, tedy epochy, k níž se nyní vzhlíží jako k nejsvětější epoše vlastních dějin,“ řekl LN.

Mytologie boje proti nacismu podle Šíra ospravedlňuje chování současného vládního režimu, který si bedlivě hlídá i vlastní výklad dějin, omlouvá současné zbrojení Moskvy a pomáhá získat podporu pro expanzi. Kritici jsou pak režimem označováni jako fašisté, kteří zpochybňují obraz úspěšného boje proti fašismu.

Zvláštní starost o historické výklady se odráží i v trestním zákoníku. V roce 2014 po anexi Krymu do něj například přibyl trestný čin rehabilitace nacismu. Každý, kdo zpochybní ruský boj proti fašismu, může podle Šíra dostat až pět let vězení. Na historické kontexty, které rezonují ve vnější politice Ruska, upozornila loni i zpráva kontrarozvědky BIS. Na prvním místě strategie prosazování ruských velmocenských zájmů zpráva uvádí (pro)sovětskou interpretaci dějin a přetrvávající vliv sovětské propagandy. „Sovětský svaz prohrál studenou válku, ale sovětskou propagandu nikdo neporazil a její kontinuální vliv nenarušil,“ konstatuje zpráva.

Socha Koněva bude podle Prahy 6 zakryta do doby, než se rozhodne, co dál. Zastupitelé o ní mají jednat 12. září. Starosta Kolář ji také nabídl ruskému velvyslanectví, aby si ji dalo do své zahrady. Včera dostal Kolář policejní ochranu, neboť začal dostávat vyhrůžky.

Foto autor| FOTO MAFRA – MICHAL ŠULA, JAN ZÁTORSKÝ a DAN MATERNA

Foto autor| FOTO MAFRA – MICHAL ŠULA

Foto popis| Raději zahalit. Radnice Prahy 6 včera překvapila zakrytím sochy sovětského maršála Koněva, který je opakovaně posprejován a pomalován. Ruské velvyslanectví její jednání označilo za zneuctění památky vojáků Rudé armády padlých v bojích za svobodu Československa.

Foto popis| Poškozený památník. Socha maršála Koněva po jejím poničení letos v noci na 22. srpna.

Foto popis| U sochy se střídají její zastánci i odpůrci.

Petráš (BOS): Převrácená hodnota aneb Nula od nuly pošla

31.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00

Autor ukazuje na nebezpečí, které s sebou nese používání "dvojího metru"

Matematika je vědou exaktní. To znamená, že je přesná zrovna tak, jako vědecké metody založené na bezpečně zjištěných faktech. A právě převrácená (neboli reciproká) hodnota je jeden z matematických pojmů. Všechna čísla mají svoji převrácenou hodnotu, jen nula žádnou nemá. O tom, že převrácená hodnota není jen pojmem matematickým, ale též pojmem politickým jsem se přesvědčil při poslechu Českého rozhlasu Plus, konkrétně pořadu „Pro a proti“ z 23. 8. tohoto roku.

V tomto programu, za řízení moderátorky V. Sedláčkové spolu diskutovali politik, bývalý velvyslanec J. Bašta a odborník na Rusko, působící na Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** University Karlovy v Praze – Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. Diskuse byla především zaměřena na jednání zemí G7 a jejich vztahu k RF. Na otázku, zda by RF měla být opět přizvána do této skupiny zemí, odpověděl bývalý diplomat J. Bašta že ano, protože současný svět potřebuje, aby se problémy mezi velmocemi řešily politickou diskusí a ne vyhrožováním a sankcemi.

Opačného názoru byl Ph.Dr. J. Šír, Ph.D, který tvrdil, že RF byla vyloučena z G8 na základě anexe Krymu a tento problém trvá. Proto musí být i nadále uplatňovány sankce proti RF a tudíž i její vyloučení z tohoto uskupení států.

Ponechme nyní stranou to, zda vystoupení Krymu (roku 2014) ze státního svazku s Ukrajinou a vstup do svazku s RF na základě referenda bylo ústavní, či to byla agrese RF a podívejme se na některé příklady z

minulosti. Vždyť přece, pokud chceme být objektivní, spravedliví a respektovat základní pravidla demokracie, měli bychom měřit všem stejným metrem. Tak tedy:

To jsou jen některé války z posledních let, které zásadním způsobem porušují nejen ustanovení přístupové smlouvy k NATO (Severoatlantické smlouvy), jehož jsou zmiňované státy členy, ale je to porušování Charty Rady bezpečnosti OSN. Nevšiml jsem si, že by proti těmto státům – agresorům - byly zavedeny nějaké sankce. Je to možná zarážející skutečnost, v konfrontaci se sankcemi proti RF za anexi Krymu, ale je to tak. Tyto skutečnosti panu Ph.Dr. J. Šírovi, Ph.D. zřejmě unikly, protože on je specialista pouze na Rusko a ne na USA.

Ale odborník na Rusko Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. dále uvádí, že nejen anexí Krymu, ale také agresí vůči Ukrajině ze strany RF došlo „... k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva ... a samotný základ poválečného uspořádání Evropy...“. Zákonitě si musím položit otázku, zda náhodou k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva a poválečného uspořádání Evropy nedošlo dávno před referendem o připojení Krymu k RF?

Pokud chci opřít své tvrzení jen o bezpečně zjištěná fakta (viz úvod mého článku) musím konstatovat, že tyto normy jsou porušovány ze strany USA a jejich spojenců v podstatně masovější míře, než ze strany RF. Rozvrácení elementárních principů a norem mezinárodního práva není výsada RF, ale první krok k této destrukci byl proveden již v minulosti právě ze strany USA a jeho spojenců v NATO. A znovu zdůrazňuji, bez jakýchkoliv sankcí. Jednostranná interpretace historických faktů ze strany Ph.Dr. J. Šíra Ph.D. vede k jednostranným a tudíž i ke zkresleným závěrům.

Dále tento odborník na Rusko dodává: „Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně... Příčiny toho, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem momentálně tak špatné, leží skutečně na ruské straně. Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“

Je zřejmé, že sankce, které nebyly uplatněny proti USA, V. Británii, Francii a dalším zemím, které se v minulosti zúčastňovaly různých vojenských agresí, včetně agresí „pod cizí vlajkou“ daly politikům těchto zemí pocit beztrestnosti, pocit, že mohou jednostranně deformovat fakta a stavět se do role soudců i katů zároveň. Je jen zarážející, že takto také uvažuje vysokoškolský pedagog. Ten pravděpodobně ve vzdělávacím procesu u studentů a účastníků různých vysokoškolských kurzů uplatňuje tuto metodu jednostranného a neobjektivního uvažování. Lze tak usuzovat na základě poznatků z tohoto pořadu ČRo. Mezi jeho posluchači mohou být i budoucí politici. Lze si jen přát, aby alespoň oni si zachovali zdravý rozum.

Pan Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. svým vystoupením v Českém rozhlase dne 23. 8. 2019 dokazuje, že v politice se převrácená hodnota vnímá jinak, než v matematice. Tady prostě nula od nuly pošla. Ladislav Petráš, člen ÚRH BOS srpen 2019

(převzato z Profilu)

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

Foto: Repro Facebook Popisek: Ladislav Petráš.

URL| <https://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Petras-BOS-Prevracena-hodnota-aneb-Nula-od-nuly-posla-594302>

Petráš (BOS): Převrácená hodnota aneb Nula od nuly pošla

31.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00

PV

Autor ukazuje na nebezpečí, které s sebou nese používání "dvojího metru"

Matematika je vědou exaktní. To znamená, že je přesná zrovna tak, jako vědecké metody založené na bezpečně zjištěných faktech. A právě převrácená (neboli reciproká) hodnota je jeden z matematických pojmů. Všechna čísla mají svoji převrácenou hodnotu, jen nula žádnou nemá. O tom, že převrácená hodnota není jen pojmem matematickým, ale též pojmem politickým jsem se přesvědčil při poslechu Českého rozhlasu Plus, konkrétně pořadu „Pro a proti“ z 23. 8. tohoto roku.

V tomto programu, za řízení moderátorky V. Sedláčkové spolu diskutovali politik, bývalý velvyslanec J. Bašta a odborník na Rusko, působící na Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** University Karlovy v Praze – Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. Diskuse byla především zaměřena na jednání zemí G7 a jejich vztahu k RF. Na otázku, zda by RF měla být opět přizvána do této skupiny zemí, odpověděl bývalý diplomat J. Bašta že ano, protože současný svět potřebuje, aby se problémy mezi velmocemi řešily politickou diskusí a ne vyhrožováním a sankcemi.

Opačného názoru byl Ph.Dr. J. Šír, Ph.D, který tvrdil, že RF byla vyloučena z G8 na základě anexe Krymu a tento problém trvá. Proto musí být i nadále uplatňovány sankce proti RF a tudíž i její vyloučení z tohoto uskupení států.

Ponechme nyní stranou to, zda vystoupení Krymu (roku 2014) ze státního svazku s Ukrajinou a vstup do svazku s RF na základě referenda bylo ústavní, či to byla agrese RF a podívejme se na některé příklady z minulosti. Vždyť přece, pokud chceme být objektivní, spravedliví a respektovat základní pravidla demokracie, měli bychom měřit všem stejným metrem. Tak tedy:

1989 - agrese USA v Panamě;

1999 - nezákonné bombardování Srbska (bez mandátu OSN), na kterém se podílely USA, V. Británie, Francie, SRN (a naše republika poskytla pro tyto agresory svůj vzdušný prostor);

2001 - agrese USA proti Afghánistánu (bez mandátu OSN);

2003 - Agrese USA a V. Británie do Iráku (bez mandátu OSN);

2011 - bombardování Libye USA, Francií, V. Británií (v rozporu s mandátem OSN);

2015 - zapojení SRN do války v Sýrii, nezákonná účast v této válce ze strany USA, V. Británie a Francie (bez mandátu OSN)

To jsou jen některé války z posledních let, které zásadním způsobem porušují nejen ustanovení přístupové smlouvy k NATO (Severoatlantické smlouvy), jehož jsou zmiňované státy členy, ale je to porušování Charty Rady bezpečnosti OSN. Nevšiml jsem si, že by proti těmto státům – agresorům - byly zavedeny nějaké sankce. Je to možná zarážející skutečnost, v konfrontaci se sankcemi proti RF za anexi Krymu, ale je to tak. Tyto skutečnosti panu Ph.Dr. J. Šírovi, Ph.D. zřejmě unikly, protože on je specialista pouze na Rusko a ne na USA.

Ale odborník na Rusko Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. dále uvádí, že nejen anexí Krymu, ale také agresí vůči Ukrajině ze strany RF došlo „... k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva ... a samotný základ poválečného uspořádání Evropy...“. Zákonitě si musím položit otázku, zda náhodou k útoku na elementární principy a normy mezinárodního práva a poválečného uspořádání Evropy nedošlo dávno před referendem o připojení Krymu k RF?

Pokud chci opřít své tvrzení jen o bezpečně zjištěná fakta (viz úvod mého článku) musím konstatovat, že tyto normy jsou porušovány ze strany USA a jejich spojenců v podstatně masovější míře, než ze strany RF. Rozvrácení elementárních principů a norem mezinárodního práva není výsada RF, ale první krok k této destrukci byl proveden již v minulosti právě ze strany USA a jeho spojenců v NATO. A znovu zdůrazňuji, bez jakýchkoliv sankcí. Jednostranná interpretace historických faktů ze strany Ph.Dr. J. Šíra Ph.D. vede k jednostranným a tudíž i ke zkresleným závěrům.

Dále tento odborník na Rusko dodává: „Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně... Příčiny toho, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem momentálně tak špatné, leží skutečně na ruské straně. Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách.“

Je zřejmé, že sankce, které nebyly uplatněny proti USA, V. Británii, Francii a dalším zemím, které se v minulosti zúčastňovaly různých vojenských agresí, včetně agresí „pod cizí vlajkou“ daly politikům těchto zemí pocit beztrestnosti, pocit, že mohou jednostranně deformovat fakta a stavět se do role soudců i katů zároveň. Je

jen zarážející, že takto také uvažuje vysokoškolský pedagog. Ten pravděpodobně ve vzdělávacím procesu u studentů a účastníků různých vysokoškolských kurzů uplatňuje tuto metodu jednostranného a neobjektivního uvažování. Lze tak usuzovat na základě poznatků z tohoto pořadu ČRo. Mezi jeho posluchači mohou být i budoucí politici. Lze si jen přát, aby alespoň oni si zachovali zdravý rozum.

Pan Ph.Dr. J. Šír, Ph.D. svým vystoupením v Českém rozhlase dne 23. 8. 2019 dokazuje, že v politice se převrácená hodnota vnímá jinak, než v matematice. Tady prostě nula od nuly pošla. Ladislav Petráš, člen ÚRH BOS srpen 2019

(převzato z Profilu)

URL| <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-voicum/Petras-BOS-Prevracena-hodnota-aneb-Nula-od-nuly-posla-594302>

Merkelové na východě Německa pšenka nekvete. Voliči utíkají k AfD, čeká se politické zemětřesení

31.8.2019 info.cz str. 00

V neděli se ve dvou východoněmeckých zemích – Sasku a Braniborsku – odehrají důležité volby do zemských sněmů, které mohou otřást nejen východem spolkové republiky, ale i politikou v celém Německu.

Předvolební průzkumy naznačují značné posílení krajně pravicové Alternativy pro Německo (AfD), která má šanci předběhnout i Křesťanskodemokratickou unii (CDU) kancléřky Angely Merkelové, a počítají i s nemalým nárůstem Zelených. Vládní CDU a sociální demokraté (SPD) se tak připravují na propad, který může vést k rozpadu německé vlády. V takovém případě by však dopady jinak okrajových voleb pocítila celá Evropská unie.

I německá kancléřka ví, že pro její stranu ani koaličního partnera nedopadnou nedělní volby zrovna nejlíp. Značný propad CDU čeká především v Sasku, kde ještě před pěti lety získala 39,4 procent hlasů – první příčku jí průzkumy předpovídají i letos, obdržet má ale jen necelých 30 procent. V těsném závěsu ji s necelými 25 procenty dobíhá právě pravicová AfD, která přitom v saských volbách před pěti lety získala jen 9,7 procenta hlasů a skončila až na čtvrtém místě.

V Braniborsku však Alternativa pro Německo může skončit dokonce i první. Průzkumy jí sice predikují zisk „jen“ kolem 20-22 procent hlasů, i to by ale mohlo stačit na první příčku a převálcování sociální demokracie, která přitom vede vládu v Braniborsku už od roku 2009. Zatímco v roce 2014 zde SPD získala téměř 32 procent hlasů, dnes její preference pohybují jen kolem 20 procent. Sociální demokraty tak v Braniborsku zřejmě čeká tvrdá rána a pohoršit si tu má i CDU – z 23 procent v roce 2014 má sestoupit o pět procentních bodů.

„Zdá se, že propaganda AfD funguje a CDU s tím nemůže nic dělat,“ říká pro agenturu Reuters sedmdesátiletý Christian Hoffmann, mechanický inženýr v důchodu, když ukazuje na jeden z plakátů AfD vyvěšeném v saském městě Míšeň, na němž stojí: „Peníze pro penzisty, ne pro ilegální migranty“. Právě migrace je hlavním tématem, na kterém krajně pravicová strana začala v posledních letech získávat značnou část voličských preferencí – v porovnání se západem Německa jsou země bývalé NDR mnohem uzavřenější a lidé zde na jednoduchá řešení AfD slyší.

Důvodů, proč je AfD na východě tak úspěšná, se však nabízí však víc – mimo jiné je to fakt, že i třicet let po znovusjednocení Německa se lidé na východě cítí jako občané druhé kategorie. „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení ‚západu‘ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou věci, které vyvolávají velkou nevoli,“ řekl před nedávnem pro INFO.CZ odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Kromě pravicové Alternativy pro Německo však část voličů CDU odchází i k Zeleným, kteří stojí na opačné straně politického spektra. Ti v posledních měsících zažívají na německé politické scéně velký boom. Daří se jim totiž oslovovat mladou německou populaci, která klade větší důraz na ochranu životního prostředí a zastává mnohem vstřícnější migrační politiku než Alternativa pro Německo a do značné míry také CDU. A podle očekávání Zelení porostou i v nedělních volbách na východě. Zatímco v roce 2014 jen stěží překonali

pětiprocentní hranici pro vstup do zemského sněmu, podle aktuálních průzkumů by v Sasku mohli dosáhnout na 11 a v Braniborsku dokonce na 14 procent.

„Navzdory své síle má AfD jen velmi malou naději, že se v některém z těchto tří východních států (kromě Saska a Braniborska také v Durynsku, které čekají zemské volby v říjnu – pozn. redakce) ujme vlády, protože ostatní strany odmítají utvořit s ní koalici. Naopak Zelení mohou být součástí vlády ve všech třech regionech,“ odhaduje server The Atlantic. S ohledem na rostoucí obavy lidí z dopadů klimatických změn tak Zelení rozšiřují svůj elektorát i na východ, kde se přitom v posledních letech dařilo spíše okrajovým stranám – kromě AfD také krajně levicové Die Linke.

Volby ohrožují koalici i „AKK“

Předvolební průzkumy nejsou pro strany takzvané velké koalice Angely Merkelové – tedy CDU/CSU a SPD – příznivé, politici a odborníci proto varují, že výsledek nedělních voleb mohou mít vážné dopady i na celostátní politickou scénu. Zdrojem obav je hlavně očekávaný tristní výsledek sociální demokracie, která se topí v problémech posledních pár let. Už po parlamentních volbách v roce 2017 mnozí členové SPD vyzývali k odchodu do opozice, to se ale nakonec nestalo a SPD šla s CDU znovu do vlády. Od té doby se však preference německé sociální demokracie stále propadají a dá se čekat, že po volbách znovu začnou sílit hlasy, podle kterých by strana měla koalici Merkelové opustit a pokusit se v opozici odrazit ze dna.

„Tlak na koalici bude masivní. SPD možná nebude mít jinou možnost než (z vlády) odejít,“ varuje pro agenturu Reuters kandidát sociálních demokratů v Míšni Frank Richter. Pro SPD by totiž propad v nedělních volbách znamenal už druhou bolestivou porážku letošního roku. Tou první byly květnové volby do Evropského parlamentu, v nichž SPD získala necelých 16 procent a skončila až na třetím místě za Zelenými. SPD tak poprvé od konce druhé světové války neskončila v celoněmeckých volbách na prvním nebo druhém místě.

V reakci na evropské volby odstoupila i šéfka sociálních demokratů Andrea Nahlesová, která tak v čele nejstarší německé demokratické strany stála pouhých 14 měsíců. Nového šéfa si má stranický sjezd SPD zvolit až v prosinci a podle Richtera je k tomu dobrý důvod. „Nikdo nechce sedět na místě řidiče, až vlak nabourá,“ vysvětluje s odkazem na očekávané výsledky SPD v podzimních volbách. K prosincovému sjezdu se tak bude upínat velká pozornost – kromě volby nového lídra na něm má strana přehodnotit i dosavadní fungování velké koalice. Pokud se většina představitelů SPD usnese, že účast ve vládě sociálním demokratům škodí, s největší pravděpodobností odejdou do opozice.

S ohledem na možný rozpad koalice však vládne nervozita také u křesťanských demokratů. „Zemské volby ukážou, jestli velká kolaice bude pokračovat, nebo se budou muset konat nové volby,“ říká pro server EurActiv europoslanec za CDU Rainer Wieland a dodává, že kvůli tomu může mít výsledek voleb dopad nejen na Německo, ale celou Evropu.

Jak navíc upozorňují některá zahraniční média, hlasování v Sasku a Braniborsku může ovlivnit i vývoj CDU – přesněji řečeno budoucnost její nové šéfky Annegret Krampové-Karrenbauerové, která od začátku roku vede CDU namísto Merkelové. Bývalá sárská premiérka nastoupila do čela CDU po propadu strany v loňských zemských volbách v Hesensku a hovoří se o ní jako o budoucí německé kancléřce. Ale ani jí se nedaří preference CDU zvednout – naopak.

Jak píše britský deník The Guardian, politička označovaná jako „AKK“ si během svého působení v čele strany dala několik vlastních gólů – například nekorektním vtípem jako o toaletách pro třetí pohlaví, který pronesla na oslavě masopustu – a pod jejím vedením se CDU nezadařily ani květnové evropské volby. Krampové-Karrenbauerové je navíc vyčítáno i to, že ve snaze vzít vítr z plachet AfD tihne ke konzervativnějšímu křídlu strany. Její pozici však může ještě zhoršit i případný propad křesťanských demokratů v nedělních volbách. „Pokud CDU spadne 1. září v Sasku a Braniborsku pod AfD, může se stát, že bude muset své sny stát se kancléřkou pohřbit,“ varuje politolog Univerzity v Bonnu Tilman Mayer.

URL| <https://www.info.cz/svet/merkelove-na-vychode-nemecka-psenka-nekvete-volici-utikaji-k-afd-ceka-se-politicke-zemetreseni-42789.html>

Merkelové na východě Německa pšenka nekvete. Voliči utíkají k AfD, čeká se politické zemetřesení

31.8.2019 info.cz str. 00 Svět
Eliška Kubátová

V neděli se ve dvou východoněmeckých zemích – Sasku a Braniborsku – odehrají důležité volby do zemských sněmů, které mohou otřást nejen východem spolkové republiky, ale i politikou v celém Německu. Předvolební průzkumy naznačují značné posílení krajně pravicové Alternativy pro Německo (AfD), která má šanci předběhnout i Křesťanskodemokratickou unii (CDU) kancléřky Angely Merkelové, a počítají i s nemalým nárůstem Zelených. Vládní CDU a sociální demokraté (SPD) se tak připravují na propad, který může vést k rozpadu německé vlády. V takovém případě by však dopady jinak okrajových voleb pocítila celá Evropská unie.

I německá kancléřka ví, že pro její stranu ani koaličního partnera nedopadnou nedělní volby zrovna nejlíp. Značný propad CDU čeká především v Sasku, kde ještě před pěti lety získala 39,4 procent hlasů – první příčku jí průzkumy předpovídají i letos, obdržet má ale jen necelých 30 procent. V těsném závěsu ji s necelými 25 procenty dobíhá právě pravicová AfD, která přitom v saských volbách před pěti lety získala jen 9,7 procenta hlasů a skončila až na čtvrtém místě.

V Braniborsku však Alternativa pro Německo může skončit dokonce i první. Průzkumy jí sice predikují zisk „jen“ kolem 20-22 procent hlasů, i to by ale mohlo stačit na první příčku a převálcování sociální demokracie, která přitom vede vládu v Braniborsku už od roku 2009. Zatímco v roce 2014 zde SPD získala téměř 32 procent hlasů, dnes její preference pohybují jen kolem 20 procent. Sociální demokraty tak v Braniborsku zřejmě čeká tvrdá rána a pohorší si tu má i CDU – z 23 procent v roce 2014 má sestoupit o pět procentních bodů.

„Zdá se, že propaganda AfD funguje a CDU s tím nemůže nic dělat,“ říká pro agenturu Reuters sedmdesátiletý Christian Hoffmann, mechanický inženýr v důchodu, když ukazuje na jeden z plakátů AfD vyvěšeném v saském městě Míšeň, na němž stojí: „Peníze pro penzisty, ne pro ilegální migranty“. Právě migrace je hlavním tématem, na kterém krajně pravicová strana začala v posledních letech získávat značnou část voličských preferencí – v porovnání se západem Německa jsou země bývalé NDR mnohem uzavřenější a lidé zde na jednoduchá řešení AfD slyší.

Důvodů, proč je AfD na východě tak úspěšná, se však nabízí však víc – mimo jiné je to fakt, že i třicet let po znovusjednocení Německa se lidé na východě cítí jako občané druhé kategorie. „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení ‚západu‘ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou věci, které vyvolávají velkou nevoli,“ řekl před nedávnem pro INFO.CZ odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Kromě pravicové Alternativy pro Německo však část voličů CDU odchází i k Zeleným, kteří stojí na opačné straně politického spektra. Ti v posledních měsících zažívají na německé politické scéně velký boom. Daří se jim totiž oslovovat mladou německou populaci, která klade větší důraz na ochranu životního prostředí a zastává mnohem vstřícnější migrační politiku než Alternativa pro Německo a do značné míry také CDU. A podle očekávání Zelení porostou i v nedělních volbách na východě. Zatímco v roce 2014 jen stěží překonali pětiprocentní hranici pro vstup do zemského sněmu, podle aktuálních průzkumů by v Sasku mohli dosáhnout na 11 a v Braniborsku dokonce na 14 procent.

„Navzdory své síle má AfD jen velmi malou naději, že se v některém z těchto tří východních států (kromě Saska a Braniborska také v Durynsku, které čekají zemské volby v říjnu – pozn. redakce) ujme vlády, protože ostatní strany odmítají utvořit s ní koalici. Naopak Zelení mohou být součástí vlády ve všech třech regionech,“ odhaduje server The Atlantic. S ohledem na rostoucí obavy lidí z dopadů klimatických změn tak Zelení rozšiřují svůj elektorát i na východ, kde se přitom v posledních letech dařilo spíše okrajovým stranám – kromě AfD také krajně levicové Die Linke.

Volby ohrožují koalici i „AKK“

Předvolební průzkumy nejsou pro strany takzvané velké koalice Angely Merkelové – tedy CDU/CSU a SPD – příznivé, politici a odborníci proto varují, že výsledek nedělních voleb mohou mít vážné dopady i na celostátní politickou scénu. Zdrojem obav je hlavně očekávaný tristní výsledek sociální demokracie, která se topí v problémech posledních pár let. Už po parlamentních volbách v roce 2017 mnozí členové SPD vyzývali k odchodu do opozice, to se ale nakonec nestalo a SPD šla s CDU znovu do vlády. Od té doby se však preference německé sociální demokracie stále propadají a dá se čekat, že po volbách znovu začnou sílit hlasy, podle kterých by strana měla koalici Merkelové opustit a pokusit se v opozici odrazit ze dna.

„Tlak na koalici bude masivní. SPD možná nebude mít jinou možnost než (z vlády) odejít,“ varuje pro agenturu Reuters kandidát sociálních demokratů v Míšni Frank Richter. Pro SPD by totiž propad v nedělních volbách znamenal už druhou bolestivou porážku letošního roku. Tou první byly květnové volby do Evropského parlamentu, v nichž SPD získala necelých 16 procent a skončila až na třetím místě za Zelenými. SPD tak poprvé od konce druhé světové války neskončila v celoněmeckých volbách na prvních nebo druhém místě.

V reakci na evropské volby odstoupila i šéfka sociálních demokratů Andrea Nahlesová, která tak v čele nejstarší německé demokratické strany stála pouhých 14 měsíců. Nového šéfa si má stranický sjezd SPD zvolit až v

prosinci a podle Richtera je k tomu dobrý důvod. „Nikdo nechce sedět na místě řidiče, až vlak nabourá,“ vysvětluje s odkazem na očekávané výsledky SPD v podzimních volbách. K prosincovému sjezdu se tak bude upínat velká pozornost – kromě volby nového lídra na něm má strana přehodnotit i dosavadní fungování velké koalice. Pokud se většina představitelů SPD usnese, že účast ve vládě sociálním demokratům škodí, s největší pravděpodobností odejdou do opozice.

S ohledem na možný rozpad koalice však vládne nervozita také u křesťanských demokratů. „Zemské volby ukáží, jestli velká kolaice bude pokračovat, nebo se budou muset konat nové volby,“ říká pro server EurActiv europoslanec za CDU Rainer Wieland a dodává, že kvůli tomu může mít výsledek voleb dopad nejen na Německo, ale celou Evropu.

Jak navíc upozorňují některá zahraniční média, hlasování v Sasku a Braniborsku může ovlivnit i vývoj CDU – přesněji řečeno budoucnost její nové šéfky Annegret Krampové-Karrenbauerové, která od začátku roku vede CDU namísto Merkelové. Bývalá sárská premiérka nastoupila do čela CDU po propadu strany v loňských zemských volbách v Hesensku a hovoří se o ní jako o budoucí německé kancléřce. Ale ani jí se nedaří preference CDU zvednout – naopak.

Jak píše britský deník The Guardian, politička označovaná jako „AKK“ si během svého působení v čele strany dala několik vlastních gólů – například nekorektním vtipem jako o toaletách pro třetí pohlaví, který pronesla na oslavě masopustu – a pod jejím vedením se CDU nezadařily ani květnové evropské volby. Krampové-Karrenbauerové je navíc vyčítáno i to, že ve snaze vzít vítr z plachet AfD tíhne ke konzervativnějšímu křídlu strany. Její pozici však může ještě zhoršit i případný propad křesťanských demokratů v nedělních volbách. „Pokud CDU spadne 1. září v Sasku a Braniborsku pod AfD, může se stát, že bude muset své sny stát se kancléřkou pohřbit,“ varuje politolog Univerzity v Bonnu Tilman Mayer.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42789/merkelove-na-vychode-nemecka-psenka-nekvete-volici-utikaji-k-afd-ceka-se-politicke-zemetreseni>

Anděl a čert v New Yorku

31.8.2019 Lidové noviny str. 26 Orientace - Výběr
ONDŘEJ BEZR

Přátelství dvou výtvarníků neodmyslitelně spjatých s uměleckým kvasem New Yorku patří k americkým kulturním legendám osmdesátých let.

Vztah Andyho Warhola a Jeana-Michela Basquiata skvěle dokumentuje kniha Warhol On Basquiat.

Luxusně vypravený titul editorsky připravil Michael Dayton Hermann, který se Warholovou tvorbou a osobností dlouhodobě zabývá. Základní složkou knihy jsou stovky fotografií, které se editorovi podařilo získat zejména z Nadace Andyho Warhola, jež odkaz velkého popartisty slovenského původu spravuje. Důkaz přitom kladl na neokoukanost – a to se povedlo dokonale, neboť naprostá většina snímků je zde zveřejněna vůbec poprvé.

Obrazovou část pak doplňují dobře vybrané výňatky z Warholových deníků, které často přesně komentují to, co je zachyceno na snímcích. Tedy často různé společenské večírky, jejichž vítanou ozdobou Warhol byl (a v době přátelství s Basquiatem s ním tvořil, jak se zdá, nerozlučnou dvojici), doslova vymetání galerií, ať už z důvodu vlastní prezentace, nebo v rámci společenského života avantgardní newyorské „party“, kontakty s dalšími, již etablovanými umělci, mezi něž patřil například další blízký přítel – malíř Keith Haring, nebo slavné období prožívající zpěvačka Grace Jonesová, ale třeba i mladičká, začínající Madonna.

Ale fotograficky je zdokumentována i společná Warholova a Basquiatova práce, jsou tvůrci několika společných obrazů (kniha samozřejmě přináší i jejich reprodukce). Basquiat Warhola mnohokrát svým streetartově-expressionistickým stylem portrétoval, Warhol Basquiata zase fotografoval svým milovaným polaroidem. Byla to ostatně dvojice k pohledání, Warhol se svou stříbřitou parukou a Basquiat (mimořadně jediný Afroameričan, jehož si svérázný popartista pustil tak blízko k tělu) se svým afro účesem vypadali jako čert a anděl.

Přátelství mezi Warholem a Basquiatem vzniklo vlastně docela rychle a je často citovanou newyorskou legendou – zachytil je ostatně s jistou nadsázkou i výborný životopisný film Basquiat, který natočil Julian Schnabel v roce 1996. Roli Andyho Warhola v něm výborně sehrál David Bowie.

Basquiat Warhola obdivoval už v době, kdy jako „dítě ulice“ tvořil první graffiti na newyorských zdech a podepisoval je pseudonymem Samo. Živil se také tím, že vyráběl pohlednice metodou koláže a jejich xerokopie prodával za pár drobných po ulicích – pár jich také vnutil v jedné restauraci právě Warholovi.

Ten v prvním v knize citovaném zápisu ze 4. října 1982 připomíná, že Basquiat, jehož mu oficiálně představil švýcarský galerista Bruno Bischofberger, také ve čtvrti New Yorku Greenwich Village ručně maloval trička a Warhol od něj jedno koupil. Zjevně si nepamatoval, že už o rok dříve se oba objevili na slavné skupinové výstavě New York / New Wave, k níž Basquiat dokonce vytvořil vstupní vizuál.

Už v následujícím roce se Basquiatovo jméno objevuje v denících častěji, v uměleckých i lidských souvislostech – Warhol komentuje ty nejvšednější zážitky i aféry, ale také si mimo jiné dělá velké starosti s heroinovou závislostí svého nového přítele. Ta jej ostatně také v roce 1988 v pouhých sedmadvaceti letech zabila. Bylo to rok po smrti Andyho Warhola, z níž se Jean-Michel Basquiat nikdy úplně nevzpamatoval.

Michael Dayton Hermann (ed.): Warhol On Basquiat, vydal Taschen / distribuce v ČR Slovart, 312 stran

O novinářské fotografii Letos na jaře zesnulá pedagožka **Fakulty sociálních věd** a fotografka Alena Lábová (1950–2019) se fotožurnalistice věnovala celou svou profesionální kariéru: první Dějiny československé fotožurnalistiky vydala formou vysokoškolských skript již v roce 1977. A nyní jí vychází práce na stejné téma, velká svým rozsahem – přes šest set tiskových stran –, ale zejména významem. Česká novinářská fotografie v letech 1945–1989 se doposud těšila jen velmi omezenému a okrajovému zájmu historiků fotografie. Autorka skromně tvrdí, že o „komplexní“ dějiny české novinářské fotografie neusilovala, že chtěla pouze „nahlédnout úroveň a dobový stav novinářské fotografie v jednotlivých vývojových etapách skrze tehdy prezentované způsoby myšlení o fotografii“, ale nakonec vytvořila bezkonkurenčně nejkomplexnější dílo, které se tímto tématem zabývá. Škoda jen, že nemohlo vyjít v poněkud reprezentativnější úpravě, tedy především na lepším papíru a ve větším formátu, kde by reprodukováné a komentované fotografie lépe vynikly. Petr Zídek Alena Lábová: Česká novinářská fotografie 1945–1989. Karolinum, Praha 2019, 609 stran.

Kulatá pocta Santinimu Jan Blažej Santini Aichel a jeho stavby patří ke genui loci českých zemí. Činilo se tu dost italských architektů, Santini (rodák z Prahy, Ital jen původem) ale boduje tím, že vytvořil jedinečný styl – barokní gotiku –, jenž navazuje na zdejší gotické tradice a rozvíjí je. Na jeho stavby narážíme od Zelené hory u Žďáru nad Sázavou přes Prahu až po Kladruby u Stříbra. I proto vznikl aktivní spolek Putování za Santinim a pořádají se Santiniho slavnosti. Leč ty nadcházející ve Žďáru nad Sázavou budou mít mimořádný ráz. Důvodem je 300. výročí zahájení stavby poutního kostela svatého Jana Nepomuckého a 25. výročí jeho zápisu na seznam světového dědictví UNESCO. Slavnosti nabídnou zajímavý program. Začíná ve čtvrtek 5. září v knihovně M. J. Sychry. Pokračuje v pátek večer na žďárském náměstí Republiky ukázkou tvorby půdorysu Zelené hory. V sobotu přiblíží Santiniho odkaz odborníci – Jiří Kotalík na zámku a Vít Vlnas v kostele. Večer na ně naváže laserová animace s nasvícením Zelené hory a světelnými obrazy. A v neděli 8. září v 9 hodin víkend zakončí mše v kostele Jana Nepomuckého. Zbyněk Petráček Santiniho barokní slavnosti, Žďár nad Sázavou, 5.–8. září.

Tichý hold lesu, tůním Krajina z okolí středočeského Kolína, architektura i strohost měst. Taková jsou témata, kterými se ve své tvorbě zabývá malíř Jan Tichý. Pražská Villa Pellé mu nyní ve své Malé galerii uspořádala výstavu, na které je k vidění několik desítek jeho pláten. „Jsem ze stejného kraje jako Václav Radimský, nemůžu a ani se nechci oprostít od jisté inspirace, kterou jeho díla s sebou nesou. Vždyť od dětství vnímám stejnou scenerii, fascinují mě lužní lesy, slepá ramena Labe, vyschlé tůně, trávy zbarvené podle ročního období,“ vysvětluje Tichý. Letos sedmapadesátiletý umělec maluje zejména lesy a tůně v okolí rodného Velkého Oseka. I když se původně rozhodoval mezi studiem architektury a výtvarným uměním, zvítězila nakonec malba. Architektura však pro něj nadále zůstává významným podnětem. „Tichého, architektury“ vyvolávají řadu asociací. Divák v nich nachází prvky měst, které se zafixovaly v jeho fantazii. Detaily skryté v celku tvoří mozaiku, v níž má místo prelud dórského sloupu stejně jako pražské zákoutí,“ líčí kurátorka výstavy Blanka Frajerová. Pavel Vokatý Mozaika Jana Tichého. Malá galerie Villy Pellé, Praha, do 15. září.

Cyklisté a cyklistýnky Kolínské muzeum připomíná 150. výročí prvního cyklistického závodu na území Rakouska-Uherska (konal se 8. srpna 1869 na trase z Kutné Hory do Sedlce). O samotném závodu se toho moc neví, výstava předvádí jen plakát, ale tím víc se věnuje rozvoji cyklistiky. Infotabule, dobové snímky, plakáty či reklamy ukazují, jak rychle kráčel. Vysoká kola („kohoutovky“) se neprosadila a již koncem 19. století se objevují kola s konstrukcí podobnou dnešním, pneumatikami i „bezpečníky“. Ty chránily před zaplacením oděvu do drátů či řetězu. Tak jako u aut teprve vynález elektrického startéru odstranil silácké nahazování klikou a zamířil k jejich celospolečenskému rozšíření, to bylo i u bicyklů. Umlkly argumenty typu „dáma pracující na kole plnou silou v potu tváře jest zjevem odpuzujícím“. Fanoušci ženské cyklistiky (třeba Emma Destinová),

cyklistýnek, jak se tehdy říkalo, získali navrch nad jejími odpůrci (třeba Jan Neruda). Právě tento zlom výstava dokládá dokumenty a fotografiemi, což je, upřímně, zajímavější fenomén než první závod před 150 lety. Už proto výstava stojí za návštěvu. Zbyněk Petráček Dobrodružství cyklistiky. Regionální muzeum Kolín, Veigertovský dům, do 28. 10.

Caravaggio & Bernini Po Marku Rothkovi a Pieteru Breughelovi přichází vídeňské Uměleckohistorické muzeum s další výstavou věnovanou velikánům dějin umění. Od 15. října tu bude k vidění expozice Caravaggio & Bernini, která mapuje život a dílo toho barokního malíře se sochařem. Oba žili na přelomu šestnáctého a sedmnáctého století, oba zanechali stopu v tehdy rozvíjejícím se barokním umění, oba bydleli a pracovali v Římě. Šlo o dobu plnou dramatu a vášně, excentrického pohybu, výrazné mimiky a teatrálně volených barev. Umělecká díla měla za úkol své publikum emocionálně zasáhnout. Do Říma se tehdy sjížděli umělci z celé Evropy – z Florencie, Neapole, Německa, Francie či Nizozemí. A malíř Caravaggio a sochař Bernini byli vedoucími osobnostmi, které se v italské metropoli postaraly o rozruch svými díly i nekonvenčním životním stylem. V Uměleckohistorickém muzeu bude k vidění na sedmdesát děl, například Caravaggiův David s hlavou Goliáše (na snímku), Narcis či Chlapec kousnutý zelenou ještěrkou, dále Berniniho Medúza nebo busta kardinála Richelieu. Pavel Vokatý Caravaggio & Bernini, Uměleckohistorické muzeum, Vídeň, 15. 10. – 19. 1. 2020.

Základní složkou knihy jsou stovky fotografií, které se editorovi podařilo získat zejména z Nadace Andyho Warhola, jež odkaz velkého pop-artisty spravuje

Foto autor| FOTO THE ANDY WARHOL FOUNDATION

Foto popis| V ateliéru. Společným domovem obou umělců nebyly jen newyorské kluby a bary, ale také Warholův ateliér.

Viděl jsem dost lidství, stále v něj věřím

1.8.2019 **Moje země str. 24** **Náš člověk v terénu**

Martina Kobzová

Jakub Szántó se jako válečný reportér a televizní zpravodaj dvacet let pohybuje na místech válečných konfliktů, revolucí a převratů. Stal se prvním stálým zpravodajem České televize na Blízkém východě, pět let žil s celou rodinou v izraelském Tel Avivu. Blízký východ byl a navzdory všemu stále je jeho srdeční záležitostí. Před návratem do vlasti své zážitky sepsal do knihy s názvem Za oponou války, která poodhaluje a atraktivním a citlivým způsobem přibližuje zákulisí válečných konfliktů i samotné novinářské práce.

Blízký východ Jakubovi Szántó učaroval poprvé na stránkách knih jako těch z pera Lawrence z Arábie, reálně pak v osmnácti letech, kdy ho navštívil poprvé jako turista. Už jako reportér zahraniční redakce dostal příležitost vyjet do této oblasti nejprve v televizi Nova, kde začínal jako univerzitní student v roce 1999 a během sedmi let se tam vypracoval až na vedoucího zahraničního zpravodajství. V roce 2006 pak přešel do České televize a od roku 2013 se stal stálým zpravodajem na Blízkém východě. „Stát se zpravodajem v této oblasti jsem považoval za vrchol kariéry.

Je to tak zajímavé, pestré místo, kolébka dějin, jak se říká, kde se prolínají kulturní přístupy, a já se jim snažím i porozumět, chápat je, nahlédnout pod pokličku. Blízký východ mám rád ne proto, že se tam střílí, ale i navzdory tomu.

On to není jen Islámský stát, drtivá většina Blízkého východu v zásadě normálně funguje. Izrael, kde jsme s rodinou žili, je nám svým životním stylem asi nejbližší. Rozhodně to není tak, že by tam lidé žili jen palestinsko-izraelským konfliktem,“ přibližuje Jakub atmosféru míst, kde působil. „Měli jsme se většinou fajn. Bydleli jsme v malém domku se zahrádkou, kde rostly olivovníky a palmy, kousek od pláže. Synové zvládli školu a školku dobře – Eliášovi bylo pět, Benovi tři, když jsme přijeli.

A přestože to zpočátku pro ně nebylo jistě snadné, kromě jazyka jim to otevřelo i hlavu a srdce.

V oblasti máme desítky známých, jak Palestinců, tak Izraelců.

A asi tak deset opravdu dobrých kamarádů, přátel, se kterými se známe i na úrovni rodin. Jsem schopný vyjmenovat všechny jejich děti, a to jich mívají hodně, třeba i třináct,“ směje se Jakub a už vážněji dodává: „Někdy to samozřejmě bylo náročné, zažili jsme tam válku v roce 2014, kdy jsme se s dětmi schovávali při protiraketových poplaších. Všichni kolem to ale zvládali, takže ani my jsme se nehroutili. Mám ohromné štěstí, že moje žena Lenka je také novinářka a chápe můj hlad být na místě, kde se něco děje.“

Pohled za oponu války

Před návratem do České republiky stihl Jakub Szántó sepsat zážitky své dvacetileté reportéřské práce. A také si nechal před odjezdem v Izraeli vytetovat na paže křídla archandělů – Gabriela a Michaela. Jako poděkování, měli s ním prý v posledních dekádách hodně práce. Knihou *Za oponou války*, která v loňském roce získala Magnesii Literu v kategorii cena čtenářů, chtěl přiblížit zákulisí novinářské práce z frontových linií, míst teroristických útoků a převratů. Popisuje v ní principy práce a pohybu reportéra ve válečných konfliktech, fungování vztahů s kolegy i místními obyvateli, ale například i hygienu nebo stravování. Jako držitel doktorátu v oboru moderní historie navíc přináší k jednotlivým událostem obohacující širší dějinný kontext.

„Samotná reportáž odhaluje tři čtyři procenta práce zpravodaje, většina zůstává skryta. Chtěl jsem zájemcům odkryt víc. Třeba jak důležité jsou kontakty. Já mám rád slovíčko, které se používá v Izraeli – ‚šmuzing‘ a znamená něco jako vyměňování si kontaktů, popocházení a povídání s lidmi.

Novinář se taky neobejde bez místního pomocníka, kterému se říká fixer. Je to průvodce, řidič a tlumočnick v jednom. Velmi často jím bývá místní žurnalista, ale může to být třeba i taxikář. Zkrátka někdo, kdo má konexe. Seznámení se se správnými lidmi v oblasti je klíčové, dobrý fixer se vyvažuje zlatem. V místech, kde nikoho takového nemáte, se vydáváte v šanc nepředvídanému,“ popisuje Jakub, jak to chodí.

Dvakrát „h“ – humor a humanita

Své místo v knize našel i humor. „Pro nás Čechy je typické, že i v těžkých chvílích jsme schopni si udělat srandu sami ze sebe,“ komentuje text knihy její autor a dodává: „Najdete tam ale i dost humanity, ve kterou často nemáme velkou důvěru. Já jsem ale optimista. Viděl jsem tolikrát lidi v extrémních podmínkách a nestala se z nich zvířata, zůstali lidští. V konfliktních situacích vylézá na povrch mnoho nepěkných věcí, ale já mám asi kliku. Většina lidí v krizových situacích udělá maximum nejen pro svou rodinu, ale i pro ostatní. Víc, než by běžný člověk předpokládal.

Osobně mám z nás lidí dobrý pocit. Uvědomil jsem si to vlastně až teď po napsání knihy.“ *

JAKUB SZÁNTÓ

(1977) Český novinář a televizní reportér. Vystudoval moderní dějiny na Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, studoval také na Central European University v Budapešti. V roce 2005 získal titul PhDr. v oboru Moderní dějiny na **FSV UK**. V letech 1999 až 2006 pracoval v zahraničním zpravodajství televize Nova. Poté přešel do České televize, kde mimo jiné zastával pozici zástupce vedoucího zahraniční redakce a editora pořadu Události. V letech 2013 až 2018 byl stálým zahraničním zpravodajem ČT pro Blízký východ, nyní pracuje v ČT jako reportér a moderátor. V roce 2014 obdržel spolu s Michalem Kubalem a Josefem Pazderkou Novinářskou cenu za zmapování krize na Ukrajině. Za rok 2017 mu byla udělena Cena Ferdinanda Peroutky. Je autorem knihy *Za oponou války*, za kterou získal cenu Magnesia Litera.

Foto autor | Foto archiv Jakuba Szántó

Foto popis | p „Zlatá brána otevřená, zlatým klíčem odemčená...“ Zlatou bránu v jeruzalémských hradbách nechal zazdít sultán Sulejmán Nádherný, aby znemožnil příchod židovského mesiáše do svatého města.

Foto popis | Jeden z možných způsobů pohybu reportéra ve válečných zónách je tzv. embedding – přidělení novináře ke konkrétní vojenské jednotce jedné z armád. S tou spí, jí, pohybuje se v obrněných transportérech. Irák 2017.

Foto popis | u „Mezi zpravodajem a kameramanem vzniká pouto, které povyšuje profesionální kolegiální na blízké přátelství. Spolu sdílíte nebezpečí, děláte rozhodnutí, jíte nebo hladovíte, něco, čemu se za první světové války říkalo zákopové kamarádství,“ potvrzuje Jakub Szántó. S kolegou Martinem Boubínem za libyjské revoluce v roce 2011.

Foto popis | ? p Na palubě americké letadlové lodi USS Harry S. Truman během války proti Islámskému státu. Perský záliv 2016.

Foto popis | ? u Záběry, ze kterých mrazí. Nedisciplinovaná revoluční milice s ukořistěnou armádní výzbrojí v Libyi 2011 (nahore). Tanky, které vyslal Muammar Kaddáfí, aby revoluci zadusily v zárodku, se staly obětí náletu NATO (dole).

Za Mall Group místo Lálové bude mluvit Hobíková

1.8.2019 mediar.cz str. 00
Ondřej Aust

Pavla Hobíková

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od srpna stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů skupiny činné v e-commerce, starat se bude o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie. Na pozici střídá Táňu Lálovou, která z firmy odchází do nového působiště, zatím nezveřejněného.

Hobíková, která je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze, přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let vedla korporátní komunikaci maloobchodního řetězce Globus, kde zároveň působila jako tisková mluvčí.

URL| <https://www.mediary.cz/za-mall-group-misto-lalove-bude-mluvit-hobikova/>

Landovský se v pondělí stane velvyslancem při NATO

1.8.2019 echo24.cz str. 00

Dosavadní náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci v pondělí 5. srpna. ČTK o tom informoval odbor komunikace ministerstva obrany. Vystřídá Jiřího Šedivého, který funkci zastává od září 2012.

Dvačtyřicetiletý Landovský získal doktorský titul na Institutu politologických studií **Fakultě sociálních věd** (FSV) Univerzity Karlovy, studoval i na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a Západočeské univerzitě v Plzni. Jako přednášející a vědecký pracovník se podle webu ministerstva na FSV věnuje konfliktům a kooperaci v mezinárodních povodích a mezinárodnímu právu veřejnému.

Ve funkci náměstka na obraně Landovský působí od roku 2015, předtím byl poradcem náměstka ministra obrany a také advokátem. Loni byl sociálnědemokratickým kandidátem na pražského primátora, strana se však nedostala do zastupitelstva.

URL| <https://echo24.cz/a/S7J5b/landovsky-se-v-pondeli-stane-velvyslancem-pri-nato>

Za Mall Group místo Lálové bude mluvit Hobíková

1.8.2019 mediar.cz str. 00 Články

Ondřej Aust

Pavla Hobíková

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od srpna stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů skupiny činné v e-commerce, starat se bude o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie. Na pozici střídá Táňu Lálovou, která z firmy odchází do nového působiště, zatím nezveřejněného.

Hobíková, která je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze, přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let vedla korporátní komunikaci maloobchodního řetězce Globus, kde zároveň působila jako tisková mluvčí.

URL| <https://www.mediar.cz/mall-group-mluvci-pavla-hobikova/>

Za Mall Group od srpna nově komunikuje Pavla Hobíková

1.8.2019 **personalista.com** str. 00 **lidé a podniky**
personalista.com

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od 1. srpna 2019 stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů e-commerce skupiny. Na pozici střídá Táňu Lálovou.

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků,“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

URL| <http://www.personalista.com/lide-a-podniky/za-mall-group-od-srpna-nove-komunikuje-pavla-hobikova.html>

Stejná zpráva vyšla také v dalších 2 titulech:

[personalista.com](#), [personalista.com](#)

Landovský se v pondělí stane velvyslancem při NATO

1.8.2019 **echo24.cz** str. 00 **Domov, Homepage, Krátké zprávy**
Echo24, čtk

Dosavadní náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci v pondělí 5. srpna. ČTK o tom informoval odbor komunikace ministerstva obrany. Vystřídá Jiřího Šedivého, který funkci zastává od září 2012.

Dosavadní náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci v pondělí 5. srpna. ČTK o tom informoval odbor komunikace ministerstva obrany. Vystřídá Jiřího Šedivého, který funkci zastává od září 2012.

Dvaadvacetiletý Landovský získal doktorský titul na Institutu politologických studií **Fakultě sociálních věd** (FSV) Univerzity Karlovy, studoval i na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a Západočeské univerzitě v Plzni. Jako přednášející a vědecký pracovník se podle webu ministerstva na FSV věnuje konfliktům a kooperaci v mezinárodních povodích a mezinárodnímu právu veřejnému.

Ve funkci náměstka na obraně Landovský působí od roku 2015, předtím byl poradcem náměstka ministra obrany a také advokátem. Loni byl sociálnědemokratickým kandidátem na pražského primátora, strana se však nedostala do zastupitelstva.

V Týdeníku Echo a na EchoPrime se dozvíte více, získáte je zde.

Čtěte také: Tajnosti kolem auditů o Babišovi. Zemědělský fond nezveřejní návrh auditu ani odpověď na něj

Za Mall Group od srpna nově komunikuje Pavla Hobíková

1.8.2019 feedit.cz str. 00

Daniel Bradbury Dočekal

Praha, 1. srpna 2019 - Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od 1. srpna 2019 stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů e-commerce skupiny. Na pozici střídá Táňu Lálovou.

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků,“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

O Mall Group / Poznámka pro editory:

Mall Group je největší e-commerce skupina střední a východní Evropy, jejíž portfolio kombinuje čtyři hlavní oblasti: tradiční e-commerce, online prodej potravin, internetovou televizi a finanční služby pro internetové nakupování. Působí v sedmi zemích a s více než dvěma tisíci zaměstnanci nabízí své služby 90 milionům obyvatel střední a východní Evropy. Během roku 2018 doručila svým zákazníkům více než 7,1 milionu objednávek. Strategii Mall Group je vytvořit kolem samotného nákupu celou platformu rozšiřujících služeb a funkcí, aby se stala synonymem pro e-commerce skupinu 21. století. Je spoluvlastněna skupinou PPF, Danielem Křetínským s Patrikem Tkáčem a investiční skupinou Rockaway, se zakladatelem Jakubem Havrlantem.

Více informací na <http://mallgroup.com/> a <https://www.mall.cz/o-mall-group>.

URL| <https://feedit.cz/2019/08/01/za-mall-group-od-srpna-nove-komunikuje-pavla-hobikova/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

feedit.cz

Personální veletuč na obraně. Vyzbrojování má nového šéfa Říhu a náměstek Landovský se v pondělí hlásí v Bruselu

1.8.2019 ekonomicky-denik.cz str. 00 Aktuality

Armádní nakupování zbraní a techniky vede od dneška čerstvě právník Filip Říha. Není to jediná velká změna v resortu ministerstva obrany. Náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci. Landovský po sedmi letech vystřídá Jiřího Šedivého, který se tento týden z Bruselu odstěhoval.

Armádní nakupování zbraní a techniky vede od dneška čerstvě právník Filip Říha. Není to jediná velká změna v resortu ministerstva obrany. Náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci. Landovský po sedmi letech vystřídá Jiřího Šedivého, který se tento týden z Bruselu odstěhoval.

K dnešnímu dni jmenoval státní tajemník ministerstva obrany Petr Vančura po dohodě s ministrem obrany Lubomírem Metnarem náměstkem pro řízení sekce vyzbrojování a akvizic ministerstva Filipa Říha. Nový náměstek vzešel z výběrového řízení, do kterého se přihlásilo pět uchazečů.

„Filip Říha řídil sekci v zastoupení od ledna letošního roku a prokázal jak odborné, tak manažerské schopnosti. Resort obrany má před sebou několik důležitých akvizičních projektů, na jejichž přípravě se Filip Říha již také sám podílel a věřím, že je úspěšně dotáhne do konce,“ oznámil prostřednictvím své mluvčí ministr obrany Lubomír Metnar.

„Mám radost z úspěchu ve výběrovém řízení a velice si vážím svěřené důvěry. Udělám maximum pro zdárný konec všech velkých projektů a věřím, že se mi také podaří ještě více zefektivnit fungování sekce,“ přiblížil své priority Filip Říha.

Filip Říha byl řízením sekce vyzbrojování pověřen od začátku letošního roku, když ve funkci na vlastní žádost skončil dosavadní náměstek Daniel Koštoval. Do té doby Říha vedl odbor dohledu nad akvizicemi. Na ministerstvu obrany pracuje od roku 2013. Podle životopisu, uveřejněném na webu ministerstva obrany, Říha působil v advokátní kanceláři Valentová, Fífková, Švára v Praze a na univerzitě ve Vídni – Rechtswissenschaftliche Fakultät der Universität Wien – Institut für Zivilrecht. Absolvoval také stáž na zastupitelském úřadě České republiky ve Vídni a studijní pobyt v Evropském parlamentu.

K působení Říhova předchůdce Koštovala se váže řada neúspěchů. Nedokázal nakoupit radary MADR pro protivzdušnou obranu ani víceúčelové vrtulníky. Koštoval například upravoval výzvy a odeslal je zúženému počtu potenciálních dodavatelů, jeho kancelář také zatajila výhodnou nabídku na nákup amerických vrtulníků z Polska. Ekonomický deník se pokusu o nákup vrtulníků věnoval intenzivně zde, zde a zde.

Ministerstvo obrany se nakonec rozhodlo, že nakoupí vrtulníky od USA. Ani tento krok se podle posledních informací nedaří zcela naplnit. Zatímco v polovině března náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie ministerstva obrany Jakub Landovský (ČSSD) po návštěvě české delegace říkal, že ministerstvo vyjednává exkluzivně s USA, dnes tomu tak není. Vyplývá to z odpovědí tiskového odboru ministerstva obrany na dotaz Ekonomického deníku.

„Ministerstvo obrany ČR v současné době stále provádí průzkum trhu (nyní je posuzováno doplnění informací od vlády USA), na základě kterého bude mj. rozhodnuto i o neoptimálnějších způsobu zadání veřejné zakázky na pořízení 12 víceúčelových vrtulníků. Při rozhodování o dalším postupu bude resort MO vycházet ze všech dostupných informací, tedy i informací vyplývajících z průzkumu realizovaného ministerstvem v minulosti,“ odpověděl Jakub Fajnor z tiskového oddělení ministerstva s tím, že o způsobu zadání veřejné zakázky nebylo dosud oficiálně rozhodnuto, jak zjistil Ekonomický deník.

Trafika pro Landáka

Jmenování Říhy ovšem není jediným zásadním personálním krokem. Dosavadní náměstek ministra obrany pro řízení sekce obranné politiky a strategie Jakub Landovský (ČSSD) totiž v pondělí 5. srpna nastoupí do funkce velvyslance při Severoatlantické alianci. ČTK o tom dnes informoval odbor komunikace ministerstva obrany. Landovský vystřídá respektovaného armádního experta Jiřího Šedivého, který funkci zastává od září 2012.

„Já osobně jsem věnoval kampani opravdu maximum energie, invence a času a přesvědčil jsem opravdu hodně lidí,“ okomentoval pražský komunální volební propadák lídr ČSSD Jakub Landovský. Od pondělka bude působit jako velvyslanec při NATO. Repro: army.cz

Jakub Landovský, který drží po otci – herci Pavlu Landovském přezdívku Landák, byl za ČSSD lídrem v posledních komunálních volbách, kde se profiloval například návrhem na městskou hromadnou dopravu pro pasažéry zdarma. Landovský patří do stáje „mladých“ politiků ČSSD, jejichž neformálním lídrem je Miroslav Poche.

Svůj fatální volební neúspěch, ČSSD se poprvé od devadesátých let nedostala do pražského zastupitelstva, okomentoval na Twitteru následovně: „Vážení a milí, díky všem za komentáře k volbám, ve kterých jsem dopadl neslavně, ale odnáším si cenou zkušenost a tento účet. Twitter jsem si oblíbil a budu ho používat dál, akorát to bude méně o @cssd #Volby2018 a více o @jlandovsky.“

„Sociální demokracie v Praze se nedostala ani na jednu radnici ani do zastupitelstva hlavního města, což je samozřejmě drtivá prohra,” komentoval pak Landovský volební propadák pro server Novinky.cz.

Podotkl, že ČSSD má v Praze zhruba 2000 členů, a pokud by každý oslovil osm lidí, strana by bez problémů překročila pětiprocentní práh pro zvolení do zastupitelstva. „Je to dané tím, že ta značka místo aby táhla, tak prostě nepřitahuje. V Praze to není o jednom tématu, ani o jednom člověku,” tvrdí. Fakt, že strana pohořela ve všech městských částech, podle Landovského dokazuje, že jde o hlubší problém. „Ukazuje to, že značka sociální demokracie je minimálně v Praze v těžké krizi, kterou bude docela obtížné překonat,” zmínil.

„Já osobně jsem věnoval kampani opravdu maximum energie, invence a času a přesvědčil jsem opravdu hodně lidí,” řekl a dodal, že o tom svědčí i počet preferenčních hlasů, které obdržel. Do budoucna podle něj sociální demokracie musí pracovat na aktivní členské základně, profilaci strany pro cílového voliče, kterým je střední třída a zaměstnanci, a také na hledání atraktivních témat.

Dvaatřicetiletý Jakub Landovský získal doktorský titul na Institutu politologických studií **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, jak vyplývá z jeho životopisu na webu ministerstva obrany. Studoval také na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a Západočeské univerzitě v Plzni. Jako přednášející a vědecký pracovník se podle webu ministerstva na **Fakultě sociálních věd** věnuje konfliktům a kooperaci v mezinárodních povodích a mezinárodnímu právu veřejnému.

Ve funkci náměstka na obraně působí Landovský od roku 2015, předtím byl poradcem náměstka ministra obrany a advokátem. Podle zdrojů Ekonomického deníku měl úzký vztah k ministru obrany Martinu Stropnickému a udržel jej i ke stávajícímu šéfovi resortu Lubomíru Metnarovi. Nejspíš také proto byl dle řady zdrojů z resortu obrany vyslán, přestože není úspěšným diplomatem ani politikem, na prestižní misi do Bruselu.

Jan Hrbáček

URL| <https://ekonomicky-denik.cz/personalni-veleto-obrane-vyzbrojovani-ma-noveho-sefa-rihu-namestek-landovsky-se-pondeli-hlasi-bruselu/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
ekonomicky-denik.cz

S Černobylem se Rusové zatím vyrovnat nedokázali, tak se vyrovnávají aspoň s americkým seriálem o něm

1.8.2019 denikn.cz str. 00 Komentáře

Michael Romancov

Zdá se být jasné, že seriál bude mít finanční podporu ruského ministerstva kultury a že by se mělo jednat o odpověď na stejnojmenný a veleúspěšný seriál z produkce HBO/Sky, který na jaře letošního roku vyvolal mimořádný zájem světového publika. A zdá se, že právě v tom je problém. Proč?

Například Dana Drábová, šéfka Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, serveru iRozhlas.cz řekla: „Některé momenty děje jsou nadsazené, celkově je ale minisérie HBO Černobyl velmi dobře zpracovaná. Hlavní poselství spočívá v pohledu do stavu myslí papalášů, aparátčků, kteří se snažili zamést tu událost pod koberec.“ Těžko říci, co všechno autoři chtěli divákům zprostředkovat, evidentně se jim však povedlo natočit dílo, které má nejenom strhující dějovou linku, ale zároveň v divácích vyvolává i řadu dalších „politických“ asociací a v těch, kteří v té době žili v SSSR nebo v zemích sovětského bloku, vzbuzuje vzpomínky, které mohou vést k nevhodným, či snad až potenciálně nebezpečným srovnáním.

Přečtěte si také Černobyl mi změnil život, říká šéfka jaderné bezpečnosti Drábová. Tamní inženýři byli zoufalí, jejich reaktor je zradil

Ostatně něco podobného se stalo roku 2010 v případě filmu Avatar režiséra Camerona, jenž byl v řadě regionů Číny kvůli „nehodným asociacím“ – diváci drancováni přírodních zdrojů vymyšlené planety propojili se svou vlastní situací – stažen z distribuce. V případě Ruska pak lze uvést fantasmagorickou reakci některých ruských právníků, kteří zvažovali žalobu na studio Warner Brothers poté, co dospěli k názoru, že skřítek Dobby ve filmové adaptaci románu Harry Potter a tajemná komnata vypadá jako prezident Putin, jehož důstojnost tím prý byla dotčena.

Co všechno v Rusku některé politiky a část veřejnosti na „americkém“ Černobyli dráždí? Rozhořčených je hodně a právě tak pestrá je i škála důvodů, proč se jim dílo HBO/Sky nelíbí. Začneme tím, že film je v Rusku považován za americký, což je i není pravda zároveň. Nejde přitom o skutečnost, že se jednalo o společnou produkci americké HBO a britské Sky, ale spíše o neschopnost řady Rusů rozlišit, že soukromé americké (britské, německé, francouzské...) firmy nemusí sledovat, hájit a prosazovat zájmy své vlády, byť po anexi Krymu došlo v Rusku (ostatně i na Ukrajině) k politizaci celé řady na první pohled striktně komerčních aktivit, neboť americké firmy musí dodržovat zákony své země.

Opravdu to takto tehdy bylo?

Seriál se tedy řadě politiků a diváků jeví jako nástroj americké vládní politiky se snahou docílit globálního očernění Ruska, či dokonce špinavého konkurenčního boje, neboť – jak uvedl novinář Komsomolské pravdy Dmitrij Stěšin – „HBO se snaží oslabit globální důvěru v ruskou jadernou energetiku – konkrétně Rosatom“. Ten je dle jeho názoru jedinou zcela autonomní (na vládě USA) firmou zabývající se výstavbou jaderných elektráren a produkcí jaderného paliva a show HBO ho staví do špatného světla.

Naprosto logické a nevyhnutelné je odmítání seriálu ruskými komunisty a jejich přívrženci. Neparlamentní komunistická strana Komunisté Ruska šla ve svém rozhořčení tak daleko, že požadovala zahájit trestní stíhání vůči autorům, kteří se měli dopustit „veřejné urážky na cti“. To však odmítla jejich politická konkurence – parlamentní Komunistická strana Ruské federace – s tím, že se jedná o laciný pokus získat popularitu. Zbytečně podle ní přitahuje pozornost k obyčejnému americkému filmu natočenému optikou studené války, jehož rekvizity se sice tváří autenticky, ale z hlediska ideologického bylo všechno jinak, což prý potvrdí skuteční účastníci tehdejších událostí. Mluvčí této strany Juščenko místo toho divákům doporučil sledovat vynikající film Donbas. Okrajina, který komunisté propagovali i v Dumě a 12. června šel do distribuce, neboť ten je prý hoden pozornosti i diskuse.

Přečtěte si také Černobyl není příběhem o jaderné katastrofě, ale o zlu zvaném bolševický režim

Vládní deník Rossijskaja Gazeta v článku Nesprávné citace Ďjatlova: zákeřné manipulace s pravdou v seriálu „Černobyl“, podobně jako ruští komunisté, v zásadě chválí produkci za snahu věrně rekonstruovat sovětské realie, ale vytýká tvůrcům jejich prohlášení, že světu řeknou, „jak to opravdu bylo“. Tvůrci skutečně tento slogan použili, ale bylo jejich snahou očernit sovětskou minulost a jejím prostřednictvím dnešní Rusko, nebo vydělat peníze, čehož se dá nepochybně dosáhnout lépe, pokud v divácích vzbudíte co možná nejvyšší zdání autenticity a věrné rekonstrukce tehdejšího dění? Tuto otázku, jak ostatně napovídá titlek článku, si však v Rossijskoj Gazetě zjevně nekladli. Co si tedy podle nich zaslouží nejhlasitější odsouzení?

HBO/Sky se prý velmi dobře podařilo vytvořit „fasádu“, která následně pomohla vložit do díla na první pohled nenápadné prvky, jež však ve svém součtu zásadně zkreslují realitu. Například chování hlavních postav vykazovalo rysy „heroismu navzdory“ panujícím sovětským poměrům. Realita poloviny 80. let přitom prý byla (úmyslně) vykreslena tak, aby se potvrdily (pouze dobře známé) negativní stereotypy. Dílo nepřináší objektivní pohled na průběh událostí, ale jen jejich pokřivenou verzi, kterou autoři zákeřně maskovali jako „uměleckou licenci“. V obecné rovině na takový přístup autoři podle Rossijskoj Gazety samozřejmě mají právo, v jistém ohledu je to dokonce nevyhnutelné, ale nesmí se jednat o nástroj, jak lidem „vymýt mozky“ a vnucovat jim jedinou pravdu. Což je přesně tento případ, neboť tvůrci, schovaní za uměleckou licenci, stvořili produkt, v němž prý často narazíme na „takhle to sice nebylo, ale (vzhledem k poměrům) tomu tak být mohlo“. Řada autorů ruského „progresivního“ tisku si toho však nevšimla a místo toho produkci HBO/Sky nekriticky velebila. Jsou to ti samí, kteří by si, dle mínění Rossijskoj Gazety, například nevšimli ani toho, kdyby „v šokujícím, ale zcela pravdivém filmu o pražském jaru ruští vojáci jedli české děti. Samozřejmě že se to nestalo, ale jsou tací, kteří by si to moc přáli!“

Probuzená rusofilie

Ohlasy z Ruska či ohlasy od Rusů se však v žádném případě nenesou jen v citovaném duchu. V Berlíně žijící ruský novinář Leonid Beršidskij, který se po anexi Krymu rozhodl z Ruska odejít, ve svém textu věnovaném Černobyli na rozdíl od jiných komentátorů nekritizuje tvůrce seriálu za celou řadu faktických pochybení (v sovětských panelácích nemohla být plastová okna, do Kyjeva se z Moskvy nedalo letět vrtulníkem atd.), zato se soustředí na jiné, dle mého názoru mnohem podstatnější, neboť skutečně politické, aspekty se seriálem spojené. V první řadě zdůrazňuje, že takový projekt měl již dávno v postsovětském prostoru vzniknout, ať již v Rusku, Ukrajině či Bělorusku. Téma totiž zjevně představuje unikátní materiál, kterým by mohla být odstartována širší společenská diskuse o sovětské minulosti a jejích negativních stránkách, zejména o odpovědnosti těch, kteří jsou u moci, a nezbytnosti takové správy státu, která je vykonávána ve prospěch celé společnosti, a nikoli vlastní osoby. Není tedy divu, že v Rusku ani v Bělorusku nic takového vzniknout nemohlo.

Georgij Birger, působící v moskevském Carnegie centru, si pak všímá dalších zajímavých souvislostí, zejména pak skutečnosti, že americko-britská produkce si sice vybrala „ruské“, respektive sovětské téma, ale rozhodně netočila pro ruského diváka, nýbrž pro globální auditorium. Domnívá se, že řada lidí, zejména pak v ruském politickém establishmentu, až příliš podlehla představě, že seriál je „o nás“, což byl důvod tak častých a negativních reakcí. Všichni si například všimli, jak zásadní roli má v seriálu lež a naprostá nekompetentnost, ale zatímco si v Rusku všichni snadno (a oprávněně) propojí tehdejší sovětské poměry s poměry současnými, Američané – Birger explicitně cituje Stevena Kinga – „při sledování Černobyli nemohou nemyslet na Trumpa“... Zatímco mnozí v Rusku okamžitě autory seriálu označili za rusofoby a jejich produkt za součást světové protiruské kampaně rozněcované vládami USA a Británie, mnozí diváci mimo Rusko s napětím a zatajeným dechem sledovali boj obyčejných sovětských lidí – hasičů, techniků, vojáků, lékařů s následky nepředstavitelné a do té doby nezaznamenané katastrofy. Těmto prostým hrdinům drželi palce a není vyloučeno, že u mnohých z nich se mohl zrodit respekt a obdiv – tedy rusofilie!

Přečtěte si také Černobyl je jako české filmy o moderní historii – týká se nás, ale nebolí to

Birger přímo tvrdí, že se scenáristovi Mazinovi (nejspíš mimoděk) podařilo globálnímu auditoriu ukázat něco, co je bytostně ruské, tedy co je to „????“, česky dluh/povinnost, kterou je nutno vykonat/splnit/splatit bez ohledu na okolnosti, bez ohledu na vlastní život. Scenárista totiž nakonec sám uvedl, že „k černobylské tragédii mohlo dojít jen v SSSR, ale jen tam se s ní také mohli vypořádat“. Dodejme jen, že je krajně nepravděpodobné, že by se ruským tvůrcům podařilo cokoli z toho, co ve světě mohlo vyvolat „rusofilii“, zobrazit výrazně lépe než týmu HBO/Sky, ale pokud se v ruské verzi setkáme s bojem dobrých hochů z KGB proti špatným hochům ze CIA, dočkáme se nejspíš něčeho podobného, jako byl sovětský seriál TASS je zplnomocněn prohlásit, na který si možná starší čtenáři vzpomenu.

Na jádro nám nesahejte!

Birger pak ve své reflexi Černobyli přichází s ještě jedním zajímavým úhlem pohledu. Černobyl si záhy po uvedení prvního z pěti dílů získal obrovskou popularitu, která až do konce pouze rostla, a stal se nejlépe hodnoceným seriálem HBO, přičemž přeskočil právě skončené Hry o trůny. V listopadu 1983 natočila televize ABC film Den poté pojednávající o následcích jaderné války mezi USA a SSSR. V době uvedení film vidělo 100 milionů Američanů a podle některých údajů se dodnes jedná o neúspěšnější televizní film všech dob. Tehdejší prezident Reagan film viděl ještě před TV premiérou a nechal se slyšet, že v něm zanechal natolik silný dojem, že přehodnotil vlastní pohled na jadernou politiku, čímž byl vytvořen prostor pro pozdější úspěšná jednání o jaderném odzbrojování se SSSR. Reagan rozhodně nebyl výjimkou, neboť film vyvolal velmi silné reakce jak mezi diváky, tak mezi americkými zákonodárci, kteří dokonce přišli s iniciativou umožnit vysílání filmu v SSSR. Roku 1987, tedy v kontextu Gorbačovovy přestavby, k tomu skutečně došlo, a protože v tehdejší Československu bylo možné sovětskou televizi přijímat, bylo možné film sledovat na „třetím“ programu i u nás.

A to je nepochybně další rozměr Černobyli, který určitou část ruských politických elit iritoval, neboť ukazoval nejen na lži a nekompetentnost tehdejších mocných, ale také na to, že jaderná energie, dokonce i ta civilní, je mimořádně nebezpečná a je k ní nutné přistupovat se znalostí, rozvahou a pokorou. Současný ruský režim se však místo toho stále častěji a halasněji holedbá svým jaderným potenciálem, z něž se v podání některých politiků – příkladem může být Vladimir Žirinovskij – stává finální argument v jakémkoli sporu, nebo dokonce státně-patriotický komercializovaný produkt, jakými jsou trička či mikiny s nápisy „Topol se sankcí nebojí“ či „Sankce? Nechtějte rozesmát mé Iskandery!“ (názvy ruských vojenských raketových kompletů, pozn. red.).

Společnost prostoupená představou, že má k dispozici něco, co ji činí nezranitelnou a ničemu a nikomu neodpovědnou, je potenciálně nesmírně nebezpečnou, a to nikoli jen sama sobě, ale všem.

Autor je politický geograf, působí na **Fakultě sociálních věd** UK a Metropolitní univerzitě Praha.

V rubrice komentáře dáváme prostor různým úhlům pohledu, které nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

URL| <https://denikn.cz/173275/s-cernobylem-se-rusove-zatim-vyrovnat-nedokazali-tak-se-vyrovnavaji-aspon-s-americkym-serialem-o-nem/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (*Komentáře*)

Můj tip na slovo roku? Motýle

1.8.2019 Lidové noviny str. 04 Domov
MARTIN RYCHLÍK

„Jako nejproblematičtější oblast pravopisu je tradičně vnímáno psaní velkých písmen,“ říká jazykovědkyně Markéta Pravdová, jež spolu s kolegy vydala novou příručku českého jazyka.

* LN První vydání Akademické příručky českého jazyka se stalo v roce 2014 nejprodávanější knihou nakladatelství Academia. Co nového přináší po pěti letech?

Druhé, upravené a doplněné vydání Akademické příručky českého jazyka vychází z výkladové části „naší“ Internetové jazykové příručky (<http://prirucka.ujc.cas.cz>). Obsahuje nové kapitoly o výslovnosti, přechylování, o psaní hlásky „ě“. Dílčích změn doznaly kapitoly o psaní velkých písmen, zkratkách a dělení slov. Zvláště v oddílech o pravopisu a tvarosloví přibyla řada příkladů. Druhé vydání vychází opět se schvalovací doložkou ministerstva školství.

* LN Pro nás novináře je z obsahu nejspíše nejdůležitější kapitola o pravopisu. Došlo v něm za dané období k nějaké, řekněme, skoro až „revoluční“ změně?

Změn bylo jen pár a jistě nejsou revoluční. V novém vydání příručky jsme například po konzultacích s odborníky v astronomii připustili psaní velkého „S“ ve spojení Sluneční soustava, protože jde o jedinečný planetární systém hvězdy Slunce. Velké písmeno doporučujeme psát v názvu čtvrtí, jsou-li tyto výrazy součástí názvu, například Tylova Čtvrť, podobně jako v názvech sídlišť a městských částí, kupříkladu Sídliště Antala Staška či Slezské Předměstí. Velké písmeno také připouštíme ve spojení Protektorát Čechy a Morava, přestože by se podle dosavadních slovníků mělo psát jen s malým „p“.

* LN Právě s různým psaním velkých písmen mívají lidé často obtíže, generačně se v psaní liší... Máte nějakou obecnou či jaksi „generální“ radu, jak na to?

Na pravopis se klade od začátku školní výuky velký důraz, možná i proto jsme k němu přehnaně citliví. Psaní velkých písmen je tradičně vnímáno jako nejproblematičtější oblast českého pravopisu...

* LN Proč?

Při jejich psaní totiž musíte mít i věcnou znalost, jestli dané spojení je, či není oficiální název. Ideálním řešením by bylo vymyslet pro psaní velkých písmen co nejjednodušší pravidla. Ale stanovit univerzální pravidla, jež by byla použitelná na všechny případy, je obtížné. V roce 2012 jsme v Ústavu pro jazyk český Akademie věd uskutečnili rozsáhlý sociolingvistický průzkum, ve kterém jsme testovali znalost správného psaní velkých písmen a postoje k případným změnám v pravidel jejich psaní. Internetový dotazník vyplnilo více než osmnáct tisíc respondentů. A ukázalo se, že pravidla pro psaní velkých písmen znalo 59 procent z nich, ale více než 86 procent sdílelo názor, aby byla současná pravidla pro psaní velkých písmen v češtině zachována. Mimochodem,

ta „současná pravidla“ platí už od roku 1993, kdy vyšlo poslední vydání Pravidel českého pravopisu. Od té doby se žádné pravopisné reformy neudály.

* LN Nač si máme – spolu se čtenáři – ještě dávat velký pozor?

Chybička se může vloučit kamkoli. Dle statistik dotazů kladených do Internetové jazykové příručky, jichž je průměrně přes 52 tisíc denně, jsou nejčastěji vyhledávanými tématy interpunkce, velká písmena, psaní předpon „s“ a „z“, spřežky, vyjmenovaná slova, dělení slov, podmiňovací způsob, oslovení v dopise a psaní akademických titulů. V takzvané slovníkové části internetové příručky, jež obsahuje na 106 tisíc slov, lidé nejčastěji zadávají tato slova: jenž, jež, zhlédnout, den, práce, datum, já, ona, on, být.

* LN 52 tisíc denně je hodně vysoké číslo. Využíváte pak nějak i získané statistiky z počtů dotazů?

Díky statistice přístupů do internetové příručky víme, které konkrétní jazykové jevy činí uživatelům češtiny potíže, v čem si nejsou jistí, co je pro ně zajímavé, důležité nebo jim stojí za hledání. Těmto problémům se pak můžeme věnovat i v rámci dalšího výzkumu.

* LN Četl jsem, že připravujete nový „webový korektor češtiny“. Oč přesně půjde?

Ano, jde o projekt Technologické agentury ČR, jehož jsem spoluřešitelkou za Ústav pro jazyk český – hlavním řešitelem je Masarykova univerzita, podílejí se také kolegové z Univerzity Karlovy. Cílem je připravit komplexní automatický korektor textů psaných česky pro webové rozhraní tak, aby do něj bylo možné psát text anebo už nahrát text hotový. Daný korektor by měl zkontrolovat nejen překlepy, ale i pravopisné, gramatické a typografické chyby.

* LN A v čem lidé nejčastěji chybují? Co bývá špatně v tisku, na webech a tak?

Řekla bych, že hodně chyb při psaní vzniká již z pouhé nepozornosti. Nemyslím tím jen překlepy, ale že pisatel třeba opomene čárku za vloženou větou vedlejší. Často se stává, že text po sobě ještě přepisujeme nebo do něj zasáhnou další lidé, například jiný redaktor, korektor, editor. Každá taková úprava textu však může vyvolat potřebu dalších nutných úprav: při změně podnětu je třeba si ohlídat shodu v přísudku, při změně rodu podstatného jména shodu v přívlastku, ohlídat si změny v předložkových vazbách a tak dále. Je však nutno podotknout, že kultura jazyka nespočívá jen v pravopisných znalostech, ale především v tom, jak umíme jazyk používat, zda dokážeme formulovat své myšlenky do slov a přizpůsobit celkový styl jazykového projevu dané situaci.

* LN Hledáte už chyby v textu jaksi „instinktivně“ – i při vaší oddechové četbě?

Při oddechové četbě chyby opravdu nehledám, což neznamená, že si jich nevšímnu. Ale pokud je jich v knížce moc, ruší mne při čtení a mrzí mě to i kvůli knížce samé, protože na ní redaktor či korektor evidentně „odfláklí“ svou práci.

* LN Mimochodem: co nyní čtete za knížku, případně co na prázdniny doporučujete?

Teď jsem shodou okolností dočetla vaše knihy Dějiny vlasů a Dějiny tetování. Doporučuji. A na prázdniny pak třeba klasiku jako Pan Kaplan má třídu rád od Lea Rostena, Stopařova průvodce po Galaxii od Douglase Adamse a z novějších knih Naděje: Tragédie od Shaloma Auslandera.

* LN Našla jste v těchto textech chyby, případně jaké?

V panu Kaplanovi jsou jich „mraky“, ale ty jsou záměrné, protože právě na slovním humoru, komolení slov a jazykových hříčkách je tato známá kniha založena. Momentálně mám rozečtené povídky od Roalda Dahla, ale ty jsou v angličtině a tam mě chyby vůbec neruší, nebo je spíš ani nepoznám. (usmívá se)

* LN Ve vaší akademické příručce mě moc bavila část o slovo tvorbě... Jak se vám osobně líbí slova jako „chirurgyně“ / „chirurgka“? Jste pro tyto genderové varianty?

Jistě, proč ne? Právě tyto varianty ani nejsou nijak nové – uvádějí je i mnohem starší slovníky. Čím více žen bude zastávat nejrůznější pracovní pozice, ve kterých jsme dříve vídali spíše muže, tím snáze si na přechýlené podoby v ženském rodě zvykne. To však samozřejmě platí rovněž o vědkyních, hejtmankách, kongresmankách – anebo poručicích.

* LN U kosmopolitnějších či mladých lidí budí přechylování příjmení žen velké emoce, posmívali se třeba novinové verzi „von der Leyenové“... Máme se toho držet?

Řekla bych, je důležité mít hlavně cit pro komunikační situaci – jinak je nutné posuzovat otázku přechylování v úředních dokladech, jinak v novinových textech či ve filmových titulcích. Přechylování vychází z jisté tradice, z respektu ke kultuře jazyka a k prostředí. Čeština je ohebný jazyk a používání koncovek je pro ni celkem přirozené, díky pádovým koncovkám snadno poznáme i gramatický význam slova. Názor, že cizí ženská příjmení by se neměla přechylovat, není promyšlený do důsledků. Představte si větu: „Prezident Zeman se setkal s Obamou i s Trumpem“. Věta o jejich nepřechýlených ženských protějšcích by zněla: „První dáma Zemanová se setkala s Obama a Trump“? Stejně jako se nehrouíme my, když nám v cizině občas zapomenou háček a čárku, nemusí se ani slavné osobnosti a cizinky hroutit z toho, pokud je v češtině přechýlíme. Někdy ale urputná snaha přechýlit za každou cenu vede k takovým bizarním tvarům jako Monroeová či Kinskiová.

* LN Pracujete v ÚJČ AV a na KAV AV. Jak se vám pozdávají dnešní všudypřítomné vědecké zkratky typu RCPTM, CEITEC, IT4I, UNICRE, CRH, ÚMTM a podobně?

Důležité je, aby zkratka byla pro adresáta sdělení srozumitelná a v daném kontextu jednoznačná. Pokud zkratka neznamená úsporu nebo by jí čtenář nemusel rozumět, je lepší slovo či víceslovné pojmenování ponechat v plném znění. Nebo zkratku vysvětlit na začátku textu či v rejstříku. Ale nic se nemá přehánět a přemíra kýženou úsporu nepřinese. Naopak může působit i komicky, jak o tom zpívali Ivan Mládek a Svěrák s Uhlířem.

* LN Přibývají stále nová slova, anglicismy a podobně. Napadnou vás nějaká nová „podivná“ slova v češtině, která se vám líbí či naopak vyloženě nelíbí?

Nepřemýšlím tolik nad tím, co se mi líbí, či nelíbí, ale co má šanci se v češtině ujmout, nebo ne. Nová slova v češtině potřebujeme. Chceme-li mluvit o nových jevech a věcech, musíme mít pro ně slova – například v oblasti profesí, zájmů, sportu či hudby a samozřejmě nových technologií. Proto také čeština přejímá mnoho cizích slov a zařazuje si je do svého vlastního systému, třeba slovo „lajkovat“. Naopak by u přejatých slov mohly vypadat podivně jejich doslovné překlady a novotvary. Před čtyřmi lety jsme s Janem Rosákem v rozhlasovém pořadu Slovo nad zlato vyhlásili anketu k návrhům českých ekvivalentů pro vybrané anglicismy. Ta anketa byla pro zábavu a některé návrhy v češtině zněly dost podivně, ale mnohé byly i velmi kreativní a vtipné. Například pro software to byl strojřád, všeznal, návodník, robokrok, programivo, nematroš, měkýš, měkcajk nebo mašinduše. K výrazu puzzle posluchači navrhovali například prolínačka, dílkovnice, sestavnice, zubenek, ozubenek, zapadačka, kouskáž i sceláž. Pro selfie padaly návrhy jako samolibka, sebesamka, samokuk, samocvak, sebecvak, svojka či mojka, vlastňák a pro mne velmi půvabné narcíčko... Jestli se mi něco vyloženě nelíbí, pak je to otrocký překlad anglické fráze „mějte hezký den“.

* LN Jsme v půlce roku. Máte již adepta na slovo roku 2019?

Zatím vedou motýle.

Druhé, upravené a doplněné vydání Akademické příručky českého jazyka obsahuje nové kapitoly o výslovnosti, přechylování, o psaní hlásky „ě“

Markéta Pravdová (45) * Jazykovědkyně, bohemistka * Od roku 2001 působí v Ústavu pro jazyk český Akademie věd * Vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy (filozofie – český jazyk, 1999) * Na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy pak i mediální studia (PhD., 2005) * V Ústavu pro jazyk český vedla oddělení jazykové kultury a redakci časopisu Naše řeč; je zástupkyní ředitele * Od roku 2017 je členkou Akademické rady Akademie věd, v níž se věnuje i popularizaci vědy * Odborně se zabývá jazykovou kulturou, normou a kodifikací jazyka

Foto autor| FOTO MAFRA - MICHAL RŮŽIČKA

Foto popis| Pro psaní velkých písmen by ideálním řešením bylo vymyslet co nejjednodušší pravidla. Ale stanovit univerzální pravidla, jež by byla použitelná na všechny případy, je obtížné, říká v rozhovoru pro LN Markéta Pravdová z Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky.

Heroine. Do trafik míří nový časopis s provokativním názvem, chce konkurovat Vogue či Marianne

2.8.2019 info.cz str. 00

Do trafik na podzim zamíří nový časopis cílicí na ženské publikum. Mediální odnož poradenské společnosti Partners během listopadu vydá první číslo

nového dvouměsíčníku Heroine (v českém překladu Hrdinka), jehož stejnojmenný web firma spustila na začátku letošního roku. Novým titulem chtějí Partners media konkurovat magazínům jako Marianne, Vogue či Proč Ne?!

Sto stran exkluzivního – a tedy na webu nezávislého – čtení a desetitisícový náklad slibuje v rozhovoru pro INFO.CZ vydavatel Martin Vlnas, ředitel Partners media. Nový dvouměsíčník by měl čtenářům v pravidelných rubrikách nabízet dva velké rozhovory, originální streetart fotosession, trendy i společenská, sociální a vztahová témata. Cestu ke čtenářkám si nový dvouměsíčník bude hledat skrze tradiční distribuci – PNS a trafiky Geco a Relay, předplatitelé tištěného magazínu Finmag, který rovněž spadá mezi tituly Partners media, dostanou první číslo Heroine ke svému předplatnému zdarma.

Hlavním důvodem pro vznik nového titulu je podle Vlnase úspěch stejnojmenného webu, který Partners media spustily v únoru. „Impuls jsme dostali od našeho publika, které nám od února ukazuje, že poptávka po inteligentním obsahu pro primárně ženské publikum je v Česku silná,“ argumentuje Vlnas. „Navíc máme výborný tým, v čele s šéfredaktorkou Annou Urbanovou, i inzerenty, kteří mají o print zájem,“ doplňuje vydavatel.

Webová verze magazínu Heroine byla spuštěna na začátku letošního roku s cílem přilákat měsíčně 25 tisíc unikátních návštěvníků, aktuální zájem čtenářů je násobně větší: podle údajů společnosti Netmonitor navštívilo web v červenci 122 tisíc reálných uživatelů.

Na trhu ženských časopisů si však tištěná „Hrdinka“ bude muset svoje místo vybojovat, s desetitisícovým nákladem bude patřit spíše k menším titulům. Trh společenských měsíčníků pro ženy aktuálně vede vydavatelství Vltava Labe Media s Glancem (tištěný náklad 57 tisíc výtisků, prodaných přes 26 tisíc výtisků), v závěsu je pak Marianne vydavatelství Burda s tištěným nákladem 55 tisíc výtisků a Elle se 43 tisíci.

Právě Marianne Vlnas zmiňuje jako jeden z magazínů, vůči kterým se chce konkurenčně vymezit: „Myslím, že o čtenáře budeme soupeřit s magazíny Proč ne?!, Vogue či Marianne. S Vogue a Marianne se budeme krýt zaměřením na bohatší a vzdělanější ženy, s Proč ne?! proto, že budeme výrazně víc řešit společenská a náročnější témata.“

Přestože je trh ženských společenských časopisů poměrně saturovaný. „Domnívám se, že pro dobré časopisy je vždy na trhu místo,“ glosuje to odbornice na média z **Fakulty sociálních věd** Barbara Köplová. „Není však snadné takový časopis koncipovat a najít schopné a kultivované autory.“ Partners media i proto chtějí startu nového dvouměsíčníku, který ještě nebyl oficiálně oznámený, pomoci. Launch tak plánují doprovodit billboardovou kampaní a časopis bude vydavatel promovat i pozicemi v trafikách.

URL| <https://www.info.cz/strategie/heroine-do-trafik-miri-novy-casopis-s-provokativnim-nazvem-chce-konkurovat-vogue-ci-marianne-42469.html>

Tojesenzace.cz

2.8.2019 tojesenzace.cz str. 00

Tak trochu bulvární web nejen o českých celebritách, ale i o všech radostech, které život nabízí – lásce, jídlu či cestování!

Je mu teprve sedm let, ale už teď za rok vydělá několikanásobně víc peněz než normální člověk za celý život. A to jenom tím, že si hraje. Jeho kanál na sociální síti Youtube pravidelně sleduje 18 milionů lidí z celého světa a Ryan Kaji je díky tomu nejlépe placeným youtuberem na planetě. Ročně utrží kolem 22 milionů dolarů. „Jsem zábavný a vtipný,“ vysvětluje důvody, proč je tak populární. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou.

A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují kanály všech youtuberů nebo dalších influencerů. „Je to nový způsob, kterým firmy propagují svoje zboží. Jedná se o velice účinnou reklamu. Lidé influencers sledují z vlastního zájmu, váží si jejich názoru. Proto je pro ně přirozenější uvěřit tomu, že věc, kterou jejich vzory ukazují, je opravdu dobrá a nedokážou se bez ní obejít,“ říká marketingový ředitel poskytovatele internetu netbox Lukáš Pazourek.

Podobná sdělení přitom velmi často cílí na děti. Průzkum **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze přitom ukazuje, že skrytou reklamu na internetu pozná jen jedno dítě z deseti. Podle výzkumu, který zpracovávala agentura Ipsos, 58 procent zkoumaných dětí mezi devíti a patnácti lety sleduje youtubery a blogery často. Pouze každé desáté dítě přitom poznalo, který příspěvek jejich oblíbeného influencera je sponzorovaný. „Když se měly děti zamyslet nad účelem obrázku a vybrat si jednu ze čtyř možností, polovina dětí uvedla, že hlavním cílem obrázku je ukázat influencera, který se má dobře – pouze 31 % dětí zaškrtnlo možnost, že se jedná o reklamu,“ popisují v tiskové zprávě autoři průzkumu, do kterého se zapojilo 330 dětí.

Podle spoluautora knihy *Dítě v síti* Jana Müllera platí jednoduchá úměra – čím více času děti stráví u počítače, tím větší profit z nich mají velké světové firmy. „Děti navíc neumí rozpoznat, které zprávy jsou pravdivé a které ne. Je potřeba jim v tomto směru radit,“ myslí si Müller. Všechno, co youtubeři říkají a dělají, mají děti tendenci považovat za pravdu. Ke svým vzorům totiž vzhlížejí a ani nepřemýšlí nad tím, že by jim mohly lhát. „Každý mladý hledá svého hrdinu, někoho, ke komu může vzhlížet. Dříve to byl Přemek Podlaha, Kostkáč, dneska jsou to influenceři,“ vysvětluje Jonáš Čumrik, který na internetu vystupuje pod pseudonymem Johnny Mchette.

URL| <https://tojesenzace.cz/2019/08/02/reklamu-u-influenceru-pozna-jedno-dite-z-deseti-rodice-musi-kontrolovat-koho-jejich-deti-sleduji/>

Smlouva o likvidaci raket zrušena **2.8.2019 ČT 24 str. 06 20:00 90' ČT24**

Zuzana TVARŮŽKOVÁ, moderátorka

My můžeme pokračovat dalšími tématy. Smlouva o likvidaci raket středního a krátkého doletu mezi Spojenými státy a Ruskem zanikla. Dohoda z roku 1987 zakazovala výrobu i zkoušky raket s doletem 500 až 5 a půl tisíce kilometrů. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga smlouva skončila kvůli Rusku, které ve své evropské části údajně rozmisťuje nové rakety středního a krátkého doletu.

Jens STOLTENBERG, generální tajemník NATO

Po více než 30 let dohoda NFA představovala dominantu kontroly zbraní. Eliminovala celou kategorii jaderných zbraní a zajistila nám všem větší bezpečí. Dnes dohoda INF zaniká, protože Rusko rozmístilo raketový systém SSC 8. Nové ruské rakety jsou jaderné, jsou mobilního a těžko zjištělné. Mohou zasáhnout evropská města během několika minut od varování Češi a snižují limit pro použití jaderných zbraní v ozbrojených konfliktech. Všichni spojenci NATO se shodují, že tyto rakety porušují ustanovení dohody INF a Rusko pokračuje v rozmisťování těchto systémů, a to přes roky angažmá ze strany USA a spojenců, včetně poslední příležitosti za poslední půlrok, aby se Rusko navrátilo k naplňování ustanovení dohody. Litujeme, že Rusko neukázalo vůbec žádnou vůli a nepřijalo žádné kroky k zajištění opětovného naplňování svých mezinárodních povinností. Výsledkem je, že USA se rozhodly odstoupit od dohody, k tomuto rozhodnutí dochází nyní. A je podpořeno všemi spojenci v rámci NATO, protože žádná mezinárodní dohoda nemůže být otevřená, když ji respektuje pouze 1 strana. Rusko nese jako jediné zodpovědnost za zánik dohody INF. Žádné nové americké rakety nejsou umístěny v Evropě, zatímco zde jsou nové ruské rakety. NATO zareaguje přiměřeně a odpovědně na zásadní rizika související s ruským systémem SSCF 8. Dohodli jsme se na balíčku opatření, abychom zajistili i

nadále schopnost odrazování a obrany, ale nebudeme spěchat s implementací ani nebudeme činit žádná unáhlená rozhodnutí. Všechny varianty pečlivě prověříme, rozhodli jsme se, že budeme pracovat na takových tématech, jako jsou cvičení, zpravodajská činnost, dohled a průzkum, protivzdušná a protiraketová obrana a konvenční prostředky. Také musíme zajistit, že naše schopnost jaderného odrazování bude bezpečná, efektivní samo, Některé z těchto opatření můžeme implementovat rychle, některá další budou vyžadovat určitý čas. Samozřejmě nám vždycky půjde o vyváženost, koordinaci a o obranu. Spojenci nadále věří mezinárodnímu odzbrojování, nešíření a kontrole zbraní. Nebudeme opakovat to co dělá Rusko, nechceme nový závod ve zbrojení a nemáme žádný úmysl nasazovat nové pozemní jaderné systémy v Evropě. NATO i nadále se bude snažit o konstruktivní vztah s Ruskem, když to ruské aktivity umožňují. A nyní jsem připraven odpovídat na vaše otázky.

novinář

Pane generální tajemníku, Asociaty Press Vy jste nám nedal žádné detailní informace ohledně toho, jak NATO se konkrétně vypořádá s hrozbou SSC 8. Řekl jste, že zvažujete alternativy, ale na to už jste měli několik měsíců. Kdy můžeme očekávat něco, co se s touto hrozbou konkrétně vypořádá a jak chcete zajistit jednotnost aliance, když někteří evropští členové jsou připraveni přijmout americké infrastruktury na svém území a někteří jiní členové si to nepřejí?

Jens STOLTENBERG, generální tajemník NATO

Zánik dohody INF představuje zásadní téma, vážné téma. Tato dohoda byla velice důležitá, tolik let pro naši bezpečnost. Skutečně vedla k likvidaci celé kategorie raket středního a krátkého doletu. Budeme jednat odpovědně a opatrně. Nebudeme spěchat se závěry a cokoliv učiníme, musíme učinit jako aliance, koordinovaně a přiměřeně. Zánik dohody INF je něco, čeho skutečně litujeme, ale současně vítám skutečnost, že NATO je jednotné v této otázce během celého toho procesu, musíme pochopit, že všichni spojenci se shodli s USA ohledně jejich přístupu k Rusku. USA další spojenci se snažili Rusko celé roky přimět, aby plnilo dohodu. Všichni tito spojenci se shodují na tom, že Rusko porušuje dohodu, a to na základě nezávislých zpravodajských informací, všichni spojenci v únoru se shodli na tom, když USA se rozhodly, že začnou s procesem odstupování, tak dnes zveřejňujeme společně, že stojíme za rozhodnutím USA odstoupit od smlouvy kvůli trvalému porušování dohody INF ze strany Ruska.

Tomáš KIVAŇA, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Ta původní smlouva se datuje do osmdesátých let a byla uzavřena mezi dvěma, mezi dvěma supervelmocemi, mezi Ronaldem Reaganem a Michaelem Gorbačovem, potom došlo k rozpadu Sovětského svazu. Rusko je daleko slabší stát, hraje s kartami, které jsou nepoměrně horší, a přesto si tady tím vydíráním, tedy tím porušování té smlouvy vydobylo velkou pozornost a myslím si, že někdy v budoucnosti zase dojde k nějakému jednání mezi Ruskem a Spojenými státy ohledně právě těchto těch raket středního doletu, což zase zvýší diplomatickou a politickou prestiž Ruska nad tu úroveň, která by vlastně Rusku příslušela, a připomeňme, že příští rok nebo vlastně v roce 2021 vyprší další smlouva, ta smlouva Start, a to ještě posílí mezinárodní pozici Ruska právě na tomto poli.

Roman FOJTA, moderátor

Ano, my jsme slyšeli tu reakci generálního tajemníka NATO. V podstatě on mluvil o tom, že nebude na ruské kroky odpovídat zrcadlově, rozmisťovat další jaderné zbraně po Evropě. Budou sázet na taktickou obranu, protiraketovou obranu, konvenční prostředky, na průzkum špionážní informace. Je tahle reakce adekvátní, neměla by být Severoatlantická aliance razantnější, rozhodnější.

Tomáš KIVAŇA, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Ne, ne, to je naprosto adekvátní reakce, protože jak jsem říkal, už na začátku, ta zásadní strategická rovnováha v Evropě nebo ten obrázek strategický v Evropě se s tímto nějakým zásadním způsobem nemění a NATO a Spojené státy a další spojenci mohou na tento krok Moskvy reagovat přesně tak, jak jak, jak v tuto chvíli reagují, to znamená oni nepotřebují rozmisťovat další rakety středního doletu nebo je vyrábět. To by, to by v žádném případě nějakým způsobem nezměnilo ten strategický obrázek, ať už v Evropě nebo nebo vlastně v celém tom atlantickém prostoru.

Roman FOJTA, moderátor

Jens Stoltenberg velmi pozitivně hodnotil, že právě smlouva a INF vedla, řekněme, ke zničení celé jedné kategorie zbraní, proč jsou právě rakety středního a krátkého doletu tak nebezpečné? Je to kvůli té velmi krátké době na možnou reakci v případě odpálení?

Tomáš KIVAŇA, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Ano, je to především právě kvůli té krátké reakci a také, protože jsou to rakety taktické, tedy rakety, které jaksi psychologicky působí na lidi nebo i na ty hráče v tom mezinárodním prostoru jako jakési jakési menší zlo, než jsou ty nejsou ty strategické rakety, než ty balistické rakety dlouhého doletu, to znamená, mohlo by se stát, že někteří někteří lidé by se k jejich použití mohli dívat, nebo na to 1 na jejich případné použití mohli dívat trochu shovívavěji než, než na ty velké, než na ty velké balistické rakety, na ty, na ty rakety dlouhého doletu. To znamená, jde především o jakýsi psychologický prvek, a pokud tyto rakety nejsou k dispozici, no tak tak obecně ta psychologická bariéra působí na lidi tak, že prostě vnímají tu celkovou situaci bezpečně.

Roman FOJTA, moderátor

V posledních letech se obě strany, jak Spojené státy, tak Rusko vzájemně obviňovaly z porušování dohody. Co přesně vytýkaly a mají ty výtky reálný základ, nebo to byla jenom politika, kdy sledovaly nějaký širší strategický cíl?

Tomáš KIVAŇA, Institut mezinárodních studií, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak především ty výtky ve vztahu k Rusku, že porušovalo autoritu, tadytu smlouvu o středních, o raketách středního doletu, mají reálný základ, protože jak jste měli v rozhovoru s generálním tajemníkem Stoltenbergem, tam zcela jasně zaznělo, že zejména ta rezerva SSC 8 velmi pravděpodobně má větší dolet než 500 km, možná dokonce i 1500 km, což by zcela jasně porušovalo právě tuto smlouvu, a Rusko zatím v těch jednáních nenabídlo žádný důkaz o tom, že by to tak není.

Libor DVOŘÁK, komentátor Českého rozhlasu

Američané podezírali Rusy dlouho z vývoje té nové rakety, o kterou teď jde. To je ta raketa SSC 8 nebo chcete-li podle ruského značení 9M729 a dokonce na počátku tohoto roku ministerstvo obrany ruské si povolalo vojenské ataše všech západních zemí a tu střelu jim předvádělo, jenže ti měli tenkrát, ti měli tenkrát podezření, že je Rusové podvádějí, a když si uvědomíme, jak se Rusové chovají právě ve vojenských otázkách, já nechci zbytečně strašit tam a nasazovat psí hlavy, ale když si uvědomíme, jak si počínali v roce 2008 v Gruzii, jak si o 6 let později počínali na Krymu a na Ukrajině, tak je to zkrátka země, které důvěřovat je velmi, řekl bych, neopatrné a možná i nebezpečné.

novinář

To znamená, že teď po oficiálním konci dohody důvěřujete Ruské federaci, když říká, že se nechystá rozmisťovat ty dotyčné rakety po evropském kontinentu, pokud tak neudělá druhá strana. Co se teď dá od Ruska čekat?

Libor DVOŘÁK, komentátor Českého rozhlasu

Já jsem to naznačoval, Mariano, od Ruska tam je problém v tom, že se dá očekávat absolutně cokoliv. Právě proto musíme teď čekat, jak se ruská strana zachová, jak bude zacházet se svým raketovým arzenálem. A zajímavé také bude, jaké vyvine diplomatické iniciativy, protože víme, že ruská diplomacie je tradičně velmi profesionální a velmi silná, takže by mohla přijít s nějakými novými dohodami. Četl jsem teď před chvílí, asi před 10 minutami zajímavý názor pana Michaila Uljanov, to je diplomat z mezinárodních organizací se Vídní, který říkal, že předpokládá pro následující měsíce a léta zhruba 3 scénáře. Buď začnou nekontrolované závody ve zbrojení, nebo zůstane zachován status quo, anebo se opravdu opět přejde k jednání, která jak říkal třeba pan gen. Šedivý, by zahrnovala ještě další hráče, kteří mají v rukou také jaderné zbraně. Zajímavá možná byla reakce Michaila Gorbačova, který jak Česká televize zde dnes už mnohokrát ukázala, seděl s Ronaldem

Reaganem u toho podpisu. Michail Sergejevič se samozřejmě velmi bojí prudké eskalace jaderného zbrojení a mluví o tom, že tenhle ten precedent by mohl být začátkem nekontrolovaných jaderných závodů nových a v tomhle názoru ho velmi podporuje také známý ruský vojenský analytik Alexandr Goluv, který se také obává, že stojíme na počátku nekontrolovaného jaderného zbrojení, do něž se může zapojit nakonec kdekdo.

novinář

No a coby z toho Rusko nebo Spojené státy měly, kdyby to, kdyby ten závod, o kterém mluvíte, odstartovaly? Není lepší z diplomatického pohledu se zkrátka držet toho, co platí, byť už ta dohoda teď oficiálně není platná.

Libor DVOŘÁK, komentátor Českého rozhlasu

Já jsem mluvil před chvílí právě o tom, co říkal ten Michail Uljanov pevně doufám sám samozřejmě, protože nějaký otevřený konflikt není v zájmu ani jedné, ani druhé strany, že přinejmenším tedy bude zachován ten status quo, tedy to, co platí dnes, anebo se na nějakém širším základě ty 2 supervelmoci, tedy bývalé 2 někdejší Sovětský svaz a Spojené státy, spojí ještě s dalšími jadernými mocnostmi a vypracují nějaký nový dokument, ale to je docela určitě záležitost na léta.

Heroine. Do trafik míří nový časopis s provokativním názvem, chce konkurovat Vogue či Marianne

2.8.2019 info.cz str. 00 Strategie

Vojtěch Kristen

Do trafik na podzim zamíří nový časopis cílící na ženské publikum. Mediální odnož poradenské společnosti Partners během listopadu vydá první číslo nového dvouměsíčníku Heroine (v českém překladu Hrdinka), jehož stejnojmenný web firma spustila na začátku letošního roku. Novým titulem chtějí Partners media konkurovat magazínům jako Marianne, Vogue či Proč Ne?!

Sto stran exkluzivního – a tedy na webu nezávislého – čtení a desetitisícový náklad slibuje v rozhovoru pro INFO.CZ vydavatel Martin Vlnas, ředitel Partners media. Nový dvouměsíčník by měl čtenářům v pravidelných rubrikách nabízet dva velké rozhovory, originální streetart fotosession, trendy i společenská, sociální a vztahová témata. Cestu ke čtenářkám si nový dvouměsíčník bude hledat skrze tradiční distribuci – PNS a trafiky Geco a Relay, předplatitelé tištěného magazínu Finmag, který rovněž spadá mezi tituly Partners media, dostanou první číslo Heroine ke svému předplatnému zdarma.

Hlavním důvodem pro vznik nového titulu je podle Vlnase úspěch stejnojmenného webu, který Partners media spustily v únoru. „Impuls jsme dostali od našeho publika, které nám od února ukazuje, že poptávka po inteligentním obsahu pro primárně ženské publikum je v Česku silná,“ argumentuje Vlnas. „Navíc máme výborný tým, v čele s šéfredaktorkou Annou Urbanovou, i inzery, kteří mají o print zájem,“ doplňuje vydavatel.

Webová verze magazínu Heroine byla spuštěna na začátku letošního roku s cílem přilákat měsíčně 25 tisíc unikátních návštěvníků, aktuální zájem čtenářů je násobně větší: podle údajů společnosti Netmonitor navštívilo web v červenci 122 tisíc reálných uživatelů.

Na trhu ženských časopisů si však tištěná „Hrdinka“ bude muset svoje místo vybojovat, s desetitisícovým nákladem bude patřit spíše k menším titulům. Trh společenských měsíčníků pro ženy aktuálně vede vydavatelství Vltava Labe Media s Glancem (tištěný náklad 57 tisíc výtisků, prodaných přes 26 tisíc výtisků), v závěsu je pak Marianne vydavatelství Burda s tištěným nákladem 55 tisíc výtisků a Elle se 43 tisíci.

Právě Marianne Vlnas zmiňuje jako jeden z magazínů, vůči kterým se chce konkurenčně vymezit: „Myslím, že o čtenáře budeme soupeřit s magazíny Proč ne?!, Vogue či Marianne. S Vogue a Marianne se budeme kryt zaměřením na bohatší a vzdělanější ženy, s Proč ne?! proto, že budeme výrazně víc řešit společenská a náročnější témata.“

Přestože je trh ženských společenských časopisů poměrně saturovaný. „Domnívám se, že pro dobré časopisy je vždy na trhu místo,“ glosuje to odbornice na média z **Fakulty sociálních věd** Barbara Köpplová. „Není však snadné takový časopis koncipovat a najít schopné a kultivované autory.“ Partners media i proto chtějí startu nového dvouměsíčníku, který ještě nebyl oficiálně oznámený, pomoci. Launch tak plánují doprovodit billboardovou kampaní a časopis bude vydavatel promovat i pozicemi v trafikách.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42469/heroine-do-trafik-miri-novy-casopis-s-provokativnim-nazvem-chce-konkurovat-vogue-ci-marianne>

Smlouva USA a Ruska o likvidaci raket je mrtvá. Začne další kolo ve zbrojních závodech?

2.8.2019 seznamzpravy.cz str. 00 Zahraniční, Stalo se
Eva Soukeníková, Valérie Dvořáková

V pátek Spojené státy oficiálně vypověděly americko-sovětskou dohodu o likvidaci raket středního a krátkého doletu. Vypovězení avizoval americký prezident Donald Trump už letos v únoru. Odůvodnil to tím, že Rusko prý dohodu nedodrжуje. Moskva v reakci odstoupila od dohody rovněž.

Americko-sovětská dohoda o likvidaci raket středního a krátkého doletu (Intermediate-Range Nuclear Forces Treaty, INF) se datuje rokem 1987. Tehdy lídři svých zemí – Ronald Reagan a Michail Gorbačov – podepsali úmluvu, která zakazuje výrobu, zkoušky i rozmisťování raket a střel s plochou dráhou letu s doletem od 500 do 5500 kilometrů.

Podle Bílého domu však Rusko úmluvu nedodrжуje, protože testovalo raketu Novator 9M729, jejíž dolet přesáhl právě povolených 500 kilometrů. V únoru tak americký prezident Donald Trump dohodu vypověděl s půlroční lhůtou, která vypršela právě v pátek.

Moskva však s tvrzením Spojených států nesouhlasila. Říká, že zmíněná raketa doletí pouze 480 kilometrů. Z porušení dohody naopak obviňuje Spojené státy. A následně si Kreml odsouhlasil vypovězení dohody. Rezoluci v červenci podepsal prezident Vladimir Putin. A řekl, že po vypovězení země zahájí vývoj nových raket.

Do vztahu dvou zemí vstoupila Čína. Dalším důvodem, proč Spojené státy už starou smlouvu nechtějí, je podle Michala Smetany z **Fakulty sociálních věd** UK Čína. „Z velké části rozmisťuje základny, které nejsou vázané žádnou smlouvou, a tak je vůči USA v obrovské výhodě. Vypovědět smlouvu je podle Spojených států cesta, která povede k nějaké dohodě, která by v budoucnu všechny tři státy zavazovala,” říká Smetana, který se zabývá problematikou jaderných zbraní, odzbrojení a politickou psychologíí.

Otázka Číny, která má svůj jaderný arzenál, je podle Smetany důležitá právě proto, že před více než 30 lety byla východní mocnost v naprosto jiné roli. Politická mapa se po rozpadu Sovětského svazu rozměnila, a tak určité dohody, které se podepsaly mezi někdejšími monopoly síly Spojenými státy americkými a Ruskem, nejsou v dnešním světě účinné.

Návrat do 80. let se nechystá. Evropu nyní čeká debata, co pro ni bude zánik letité smlouvy znamenat. Spojené státy americké se podle Smetany nechystají vracet do situace 80. let minulého století, ale vyloučit se do nedá. „Stejně tak se neví, jak přesně zareaguje Rusko. Jsou tu poté otevřeny dveře k dalšímu kolu ve zbrojních závodech,” dodává.

Na konci 80. let musely obě strany dnes již neplatné dohody zlikvidovat spoustu vojenských raket. Podle údajů, které zveřejnil list The New York Times, musely země zničit 2 692 zbraní, z toho 846 Washington a 1 846 Moskva.

V roce 1991 zničili ve Spojených státech poslední inkriminovanou střelu. Mezi typy zbraní patřily například BGM-109 Tomahawk nebo Pershing 1a z americké výroby a R-12 Dvina nebo RK-55 Granat z té ruské.

Ruské ministerstvo obrany však nedávno prohlásilo, že po vypovězení smlouvy jsou nové rakety připraveny k nasazení v Evropě.

Otazník visí i nad osudem další odzbrojovací dohody mezi Spojenými státy a Ruskem. Smlouva START o strategických útočných zbraních má vypršet za dva roky. To považuje za klíčové i Smetana. Současná administrativa Donalda Trumpa podle něj další prodloužení této dohody zpochybňuje.

URL| <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/smlouva-usa-a-ruska-o-likvidaci-raket-je-mrtva-zacne-dalsi-kolo-ve-zbrojnich-zavodech-76762>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
[seznamzpravy.cz](https://www.seznamzpravy.cz)

LETNÍ vychytávky

2.8.2019 Rodina DNES str. 13 Stručně
JANA BLAŽKOVÁ

Chytré telefony a další moderní technologie dávno ovládly svět a dovolenou si bez nich nelze představit. Které novinky ze světa technologií by vám neměly uniknout?
Dotazy posílejte na: rodina@mfdnes.cz

REKLAMU U YOUTUBERŮ POZNÁ JEN 1 DÍTĚ Z DESETI

Rodiče školáků stále příliš neřeší, koho jejich děti na sociálních sítích sledují. A to je chyba. Děti totiž neumějí poznat skrytou reklamu, kterou jim youtubeři ve svých videích vnucují.

Je mu teprve sedm let, ale už teď za rok vydělá několikanásobně víc peněz než normální člověk za celý život. A to jenom tím, že si hraje a u toho se natáčí. Jeho kanál na sociální síti YouTube pravidelně sleduje 18 milionů lidí z celého světa a Ryan Kaji díky tomu patří k nejlépe placeným youtuberům na planetě. Ročně utrží za reklamu kolem 22 milionů dolarů. „Jsem zábavný a vtipný,“ říká o sobě. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou. A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují všechny kanály youtuberů. Je to nový způsob, jak firmy propagují své zboží, a rodiče dětí kupují a platí a platí.

NOVINKA MEZI TELEFONY

Telefon s parádní obrazovkou, duálním fotoaparátem a velkou vnitřní pamětí o kapacitě 64 GB Alcatel 3 se začal prodávat i v Česku.

Lákadlem inovovaného modelu Alcatel 3 je 5,9palcový Super Full View displej s vysokým rozlišením. Displej zabírá díky minivýřezu 88% čelní strany telefonu. To z něj dělá ideální zařízení pro sledování videí, prohlížení fotek, hraní her a surfování. A baterie vydrží celý den. Více na eu.alcatelmobile.com/cz. Cena: 4 490 Kč

K LÉTU PATŘÍ DOMÁCÍ ZMRZLINA

Zmrzlinovač Guzzanti GZ 154 Díky předmražené dvojitě izolované nádobě si můžete pochutnat na zmrzlině již za 20 minut. Krom toho vám ale připraví i osvěžující sorbet nebo mražený jogurt. Oceníte i LCD displej s digitálním časovačem nebo snadnou obsluhu a čištění zmrzlinovače. Objem je 1,5 l. Cena: 999 Kč

58% dětí ve věku 9–15 let uvedlo ve výzkumu **Fakulty sociálních věd** UK, že sledují blogery a youtubery často.
Zdroj: agentura Ipsos

KAM MIZÍ VIDEO?

Jednou z nejoblíbenějších sociálních sítí mezi školáky je momentálně Instagram, kde sdílejí své fotografie a videa.

Jedním z lákadel je pro děti i takzvaný mizející obsah – jen 24 hodin dostupné příběhy nebo zprávy. A právě mizející obsah je pro rodiče strašákem – nevědí, co dítě na internet vyvěsilo a později to zmizelo. „Starší děti často přiznávají, že své osobní údaje, fotografie a videa sdílí i s neznámými lidmi. To je nebezpečné,“ upozorňuje Jakub Jánský ze společnosti AIM, která na českém trhu poskytuje internet. Rodiče by měli vědět, které stránky děti navštěvují, pomoci jim telefon zabezpečit a vysvětlit, že virtuální přátelství má k opravdovému daleko.

Rodinná poradna

PLATBY MOBILEM

Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda je placení telefonem namísto kartou bezpečné.

Jan Hruška manažer MONETA Money Bank pro platební karty

„Ano, je to bezpečné. Na úvod je ovšem potřeba zdůraznit, že vždy platíte vaší debetní nebo kreditní kartou. Tu máte nejčastěji v plastové, fyzické podobě uloženou ve vaší peněžence či kabelce, ale díky novinkám v oblasti digitálního bankovníctví ji navíc můžete u některých bank snadno aktivovat pro bezkontaktní placení vaším chytrým telefonem nebo chytrými hodinkami. U bezkontaktního terminálu v České republice, ale i v zahraničí pak při placení místo plastové karty přiložíte chytrý telefon či chytré hodinky, podle situace potvrdíte platbu například otiskem prstu a máte zaplacené. A nemusíte mít přitom plastovou kartu vůbec u sebe. Je to opravdu rychlé, bezpečné a diskrétní. Skutečné číslo vaší platební karty není uloženo nikde v chytrém telefonu či chytrých hodinkách ani není zobrazováno či odesíláno při platební transakci. Místo toho má každá karta svůj speciální virtuální kód, který je spojený výhradně s vaším chytrým telefonem nebo chytrými hodinkami. Při platbě je dále použit pokročilý bezpečnostní klíč, který je šifrovaný a anonymizovaný. Pokud svůj přístroj ztratíte, stačí na dálku deaktivovat pouze onen speciální virtuální kód, a tak můžete nadále platit svou plastovou kartou.

Foto autor| Foto: ARCHIV FIREM
Foto popis|

Smlouva o raketách je minulostí. Rusko a USA potvrdily její konec.

2.8.2019 ČRo Plus str. 01 21:10 Den v 60 minutach

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Posloucháte Český rozhlas Plus. Je dnešní konec americko-ruské jaderné dohody začátkem nových závodů ve zbrojení, proč se chce sedmasedmdesátiletý Vladimír Mečiar, slovenský expremiér vrátit do politiky, dá se radikální transformací ve využívání půdy zabránit důsledkům klimatické krize, jak mění postavení Soudek ve společnosti, možnost vycestovat za hranice bez souhlasů jejich poručníka. A jak vypadaly Koněpruské jeskyně na Berounsku před 60 lety. Než do nich vstoupili první návštěvníci. To jsou témata pátečních šedesátky na Plusu. Dobrý poslech přeje Renata Kropáčková. Severoatlantická aliance se pokusí vyhnout novým závodům ve zbrojení s Ruskem, prohlásil dnes generální tajemník NATO Jens Stoltenberg, poté co Spojené státy oficiálně odstoupily od klíčové jaderné smlouvy s Moskvou. Smlouvu o likvidaci raket středního a krátkého doletu v roce 1987 podepsali tehdejší prezidenti USA Ruska, Ronald Reagan a Michael Gorbačov. Zakazovala rakety s doletem 500 až 5 a půl tisíce kilometrů a vedla ke zničení skoro 2700 raket. Washington a NATO obviňují Rusko z porušování smlouvy tím, že rozmisťuje nový typ raket, které mohou nést jaderné zbraně, dají se těžko odhalit a jsou během minut schopny zasáhnout evropská města. To ovšem Rusko popírá.

Martin DORAZÍN, redaktor

Bývalý sovětský prezident a signatář dohody Michail Gorbačov se obává, že ukončení raketové smlouvy povede k nepředvídatelnosti a chaosu ve světové politice. Gorbačov agentuře Interfax řekl, že to vyvolá nové závody ve zbrojení a zničí principy strategické stability, a to nejen v Evropě ale po celém světě. Veškeré výhrady a podezření z porušování dohody se podle Gorbačova měly řešit za jednacím stolem. Sovětský exprezident vyzval vedení Ruska a Spojených států, aby se pokusila zachránit poslední oporu strategické bezpečnosti, dohodu o snížení počtu strategických zbraní star. Z Moskvy Martin Dorazín, Český rozhlas.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Našeho zpravodaje teď ve vysílání střídá politický geograf. Michael Romancov z katedry politologie Institutu politologických studií, **fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý večer.

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Dobrý večer.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Jaká rizika s sebou nese ten konec jaderné smlouvy po 32 letech? Stojíme na Prahu nové studené války?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Těžko říct, protože ten termín, nová studená válka se objevil podle mého názoru první, kdo ho použil, byl Edward Lucas, což je význačný britský novinář, už někdy zhruba před 12 lety, takže ten termín je v oběhu už poměrně dlouhou dobu, ale teď dostává jaksí ten termín nový obsah, který jste naznačila tou otázkou, to znamená možný návrat k masivnímu zbrojnímu závodu, což byla součást studené války, takže vyloučit se to úplně nedá.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Připomeňme, co k tomu dnešnímu vypovězení, vypovězení smlouvy vedlo, jak tento krok Washingtonu zdůvodnil?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Američané už jaksí v době, kdy byl ještě prezidentem Barack Obama, což už je poměrně dlouhou dobu zpátky, Začali vlastně uvádět, čím dál tím častěji se ty jejich argumenty opakovaly, že podle jejich názoru Rusové porušují jaksí ty, řekněme, závěry, které vyplývaly z dohod odzbrojovacích, které začaly být uzavírány mezi tehdejším Sovětským svazem a Spojenými státy od konce osmdesátých let. Moskva to popírala a odmítala a vlastně do dnes na tom svém jaksí odmítavém stanovisku nic nezměnila. Dnešní jaksí článek uveřejněný v ruském vládním deníku /nesrozumitelné/ uvádí, že vlastně za všechno jsou odpovědní Američané, kteří prý nekomunikují, nejednají a jednostranně od té smlouvy odstoupili.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

A není to pravda, nemělo se skutečně vše řešit spíše za jednacím stolem, jak vlastně naznačil i bývalý sovětský prezident Michail Gorbačov?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Samozřejmě, že by bylo optimální, kdyby se věci řešily za jednacím stolem, ale podívejme se na to, co se podařilo v tom prostoru, který Rusko si na mezinárodním společenství v zásadě vynutilo, jako svoji sféru odpovědnosti nebo obecně v těch jiných otázkách s Ruskem, dohodnout za jednacím stolem, zjistíme, že od rozpadu Sovětského svazu se s Moskvou nepodařilo za jednacím stolem dohodnout vůbec nic.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Ono je pravda, že ta smlouva z roku 87 nebyla mezi ruskými generály příliš populární, z jakého důvodu?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Tak ten, ta tento situace konce osmdesátých let vlastně byla pro Sovětský svaz v řadě aspektů velmi komplikovaná. Země procházela velice jaksí problematickou etapou Gorbačovovy přestavby, kdy vlastně do těch stojatých a notně zakalených vod, ve kterých sovětská společnost byla od doby Brežněva, se začaly vlastně vnašet nové impulsy. Víme, že to nakonec všechno dopadlo rozpadem Sovětského svazu a nejenom oni armádní, ale i celá řada politických vlastně kruhů nebo příslušníků těch politických kruhů, byli proti jakýmkoliv změnám nebo jakýmkoliv reformám. A ty odzbrojovací snahy do toho pochopitelně, pochopitelně patřily. Víme, že ti konzervativci po tom srpnu 1991 proti Gorbačovovi zastavovali ten neúspěšný pokus o státní převrat, který nevyšel, ale nakonec to asi byla ta vlastně ta konečná, ten, ten, ten, ten hřebíček poslední hřebíček do rakve Sovětského svazu, takže ono se to musí propojit to vojenské nebo vojensko strategické myšlení a obavy s těmi záležitostmi politickými ekonomickými.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Přesto, ale ta smlouva vydržela vlastně 32 let tak, v které době se to začalo lámat, kdy to začalo skřípat právě, tedy asi z té ruské strany, kdy na ní Rusko začalo pohlížet jinou optikou?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

S největší pravděpodobností tam jsou 2 důležité momenty. Zaprvé, když Rusko začalo bohatnout, to znamená, když se ukázalo, že ceny nebo vývoj cen na světových trzích s ropou a se zemním plynem jsou příznivé, a když se zdálo, že to bude příznivé trvalé, tak vlastně do Ruska začaly proudit obrovské peníze, které místo toho, aby byly využity nějakým způsobem ve prospěch ruské společnosti, tak spíš se začal střet těch peněz vlastně zmocnili ti, kteří jsou ti, kteří jsou u moci tím pádem obrovským způsobem stouplu jejich sebevědomí. To je 1 aspekt a druhý aspekt se týká toho, že si ruské politické elity uvědomily, že samy nejsou schopny přispět k řešení jakéhokoliv problému, znovu opakují zejména v tom postsovětském prostoru. Jediný takzvaný zamrzlý konflikt, který rozpad Sovětského svazu způsobil, se třeba Moskvě nepodařilo, nepodařilo vyřešit, ale uvědomili si, že, když nejsou schopni přinést řešení, takže je pro ně vlastně výhodné být součástí problému. Rusko stálý člen Rady bezpečnosti OSN mimo jiné. Tomu dává mandát vyjadřovat se vlastně k problémům po celém světě, ať už se jedná o Koreu nebo izraelsko arabský konflikt nebo cokoliv jiného. Tohle to povědomí vlastně potom vedlo k tomu, že si uvědomili, že i v těch zbrojních záležitostech, to je vlastně poslední oblast, která Rusku zbývá z jeho nebo z toho někdejšího super velmocenské postavení Sovětského svazu, takže možná, že tohle to všechno přispělo k tomu, že Rusko se rozhodlo, že vlastně zvýší svoji váhu mezinárodní aréně tím, že bude rezignovat na ty závazky přijaté v osmdesátých letech.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Mezi Spojenými státy a Ruskem teď už zůstává v platnosti jen jedna odzbrojovací dohoda, která vyprší za 2 roky, je jasný její osud, bude prodloužena?

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Tak těžko říct, předpokládejme, že vzhledem k tomu, jak dopadla tahle ta smlouva o těch raketách středního a krátkého doletu, takže bude na obou stranách patrná vůle, dohodnout nějakým způsobem o těch dalších jaksi zbraních strategického určení. Nicméně je zapotřebí si uvědomit, že svět už prostě není, nebo nevypadá, tak jak vypadal v těch osmdesátých nebo devadesátých letech. Je tady otázka, jak se do vlastně toho Rusko-amerického vyjednávání zapojí, ať už Severoatlantická aliance, potažmo Evropská unie nebo zejména Čína. Není žádné tajemství, že Američané dávají jednoznačně najevo, že strategické záležitosti vlastně z toho z, toho jednání Moskva Washington, že by se měl stát trojúhelník Moskva, Washington Peking, což Rusové odmítají, protože jsou si jasně vědomi toho, že s Číňany ve všech aspektech nějaké, řekněme, mocenské konkurence, tak oni prohrávají jednu jedinou výjimkou, a to jsou právě tyhle ty zbraňové záležitosti, takže v tento okamžik těžko říct. Ta vůle Moskvy usednout k jednacímu stolu, bude muset být něčím, něčím zaplácena. V tento okamžik nevíme, o co si Rusové řeknou a nevíme co Washington bude ochoten nabídnout.

Renata KROPÁČKOVÁ, moderátorka

Domnívá se politický geograf Michael Romancov, díky za váš čas, na slyšenou.

Michael ROMANCOV, Institut politologických studií, Katedra politologie UK

Na slyšenou.

Střelec zabil v americkém Daytonu devět lidí včetně své sestry. Policisté ho zastřelili

4.8.2019 ct24.cz str. 00 Svět
bahounkovap

Devět mrtvých a 27 zraněných si vyžádala střelba ve městě Dayton v americkém státě Ohio. Útočnicka zneškodnili policisté. Střelcem je čtyřiadvacetiletý Connor Betts, motiv jeho činu zůstává nejasný. Betts začal střílet v jednu hodinu ráno místního času před jedním z daytonských barů. Mezi oběťmi je i Bettsova sestra. K tragédii v Daytonu došlo jen třináct hodin poté, co útočnick v obchodním domě v texaském El Pasu zastřelil 20 lidí a více než dvě desítky dalších zranil.

Útočníka zneškodnili hlídkující policisté už minutu poté, co spustil palbu. „Naši lidé jsou pro tyto situace velmi dobře trénovaní,“ prohlásil Matt Carper z daytonského policejního sboru. Podle něj bylo velké štěstí, že se policisté na obchůzce zrovna pohybovali nedaleko.

„Jsem ohromen hrdinskou povahou našeho sboru,“ uvedl daytonský starosta Nan Whaley na tiskové konferenci. Potvrdil dřívější informace médií, že pachatel na sobě měl neprůstřelnou vestu.

Matt Carper identifikoval střelce jako 24letého bělocha Connora Bettse z Bellbrook v Ohiu. Dodal, že mezi zabitými je i útočnickova o dva roky mladší sestra Megan. Motiv činu zůstává i nadále nejasný, Betts podle všeho neměl komplice.

Mezi zastřelenými jsou čtyři ženy a pět mužů. Šest z devíti mrtvých jsou Afroameričané. Z 27 těžce zraněných zůstávají čtyři lidé v kritickém stavu.

přehrát

video

Události: Během třinácti hodin došlo v USA ke dvěma masovým střelbám

Ke střelbě došlo ve čtvrti Oregon v historické části města známé svými bary, diskotékami, obchůdky a galeriemi s uměním. Na sociálních sítích se krátce po činu objevovaly svědectví, podle kterých střílel z útočné pušky běloch v černém oblečení.

Deník Dayton Daily News informoval, že se střílelo před podnikem Ned Peppers Bar. List odkázal na příspěvek na Facebooku, v němž člověk, který byl údajně při střelbě v baru, napsal, že se útok stal na terase před vchodem.

Další svědek v rozhovoru s BBC řekl, že byl na nedalekém rapovém koncertu, když dostal pokyn k evakuaci. „Byl jsem šokován. Všichni jsme se evakovali rychle a bezpečně. Řekli nám, abychom se vyhnuli čtvrti Oregon... Když jsem jel okolo, viděl jsem hodně policistů a sanitek.“

Fakta

Držení zbraní v USA povoluje ústava

Držení zbraní v USA povoluje ústava

Právo na vlastnictví a nošení zbraně v USA je zakotveno ve druhém dodatku americké ústavy z roku 1791, který zní: „Dobře organizovaná domobrana je nezbytná v zájmu bezpečnosti svobodného státu; právo lidu držet a nosit zbraně nesmí být proto omezováno.“ Pro budoucí generace se dodatek stal kontroverzním ustanovením, které podle jeho zastánců neodmyslitelně chrání základní svobody občanů USA a stalo se americkou tradicí.

Podmínky licence pro získání zbraně a možnosti použití zbraně se v USA liší stát od státu, nejběžnější podmínkou je dosažení 21 let a absolvování formálního školení. Pro některé skupiny lidí je ale držení zbraní zapovězené. Zákon z roku 1968 omezuje držení zbraní u osob, u nichž soud shledal duševní poruchu; zbraně rovněž nesmějí držet například těžcí zločinci, muži, kteří se dopustili násilí na ženách, nebo osoby závislé na drogách.

Podpoře civilního držení střelných zbraní v USA se věnuje Národní asociace držitelů zbraní (NRA). Organizace byla založena v roce 1871 v New Yorku a ke konci loňského roku měla zhruba pět milionů členů. NRA je jednou z nejvlivnějších a také nejkritizovanějších lobbistických organizací v USA.

V souvislosti s množícími se útoky se střelnou zbraní na veřejnosti se v poslední době v řadě amerických států konaly demonstrace, jejichž účastníci protestovali proti neschopnosti politiků omezit šíření zbraní. NRA se zejména po loňském únorovém masakru na střední škole ve floridském Parklandu stala terčem kritiky ze strany demokratických kongresmanů, liberálních médií a mládeže. Snaha odpůrců zbrojní lobby však byla dosud

marná. V Kongresu se návrh na zpřísnění zákona o držení zbraní objevil již několikrát, ale scénář byl pokaždé zhruba stejný – demokraté žádali zpřísnění podmínek pořízování zbraní, republikáni odkazovali na druhý dodatek ústavy.

Donald Trump, kterého NRA v roce 2016 výrazně podporovala v prezidentské volební kampani, loni v květnu prohlásil, že dokud bude prezidentem, nebude druhý dodatek ústavy ohrožen. Slíbil však, že americká vláda bude klást velký důraz na kontrolu prodeje zbraní a prověřování psychického stavu kupujících. Spolu s NRA také přišel s návrhem, aby se učitelé vyzbrojili. To odpůrci zbraní kritizovali s odůvodněním, že více zbraní vyplodí více násilí. Zákonomárci ve státě Florida schválili letos na jaře nový zákon, který umožňuje učitelům nosit do tříd a učeben zbraně, aby mohli zakročit v případě hromadné střelby.

V prosinci 2018 vydala americká vláda nařízení, které zakazuje používání takzvaných urychlovačů palby. Zařízení označované jako bump-stock umožňuje upravit poloautomatickou zbraň na plně automatickou. Kdo urychlovač nyní vlastní, musí ho na základě nové úpravy zničit nebo odevzdat. Bump-stock použil mimo jiné střelec, který v říjnu 2017 zavraždil v Las Vegas 58 lidí.

V posledních letech trápí Američany zejména ozbrojené násilí ve školách. Loňský rok byl podle výzkumu vysoké školy Naval Postgraduate School (NPS) pro školy ve Spojených státech zdaleka nejhorším, pokud jde o počet incidentů, v nichž hrály roli střelné zbraně. Autoři průzkumu napočítali 94 případů, kdy někdo ve škole „mával zbraní, střílel nebo kdy projektil z jakéhokoli důvodu zasáhl školní majetek“.

Změny regulace problém nevyřeší. V USA jsou stovky milionů neregistrovaných zbraní

Střelba v Daytonu v jihozápadním Ohio se stala několik hodin poté, co mladý útočník v obchodě Walmart v El Pasu v Texasu zastřelil 20 lidí, dalších 26 zranil a byl zadržen policií.

Podle Tomáše Klvani z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy se ale nedá očekávat, že dvě masové střelby během jediného víkendu povedou ke změnám v zákonech o držení zbraní v USA. Američané si podle něj na „podivnou normálnost“ útoků začínají pomalu zvykat.

„Letos je to už šestnáctá masová vražda tohoto typu. V USA neexistuje účinná kontrola zbraní, je jich tam víc než obyvatel. A i kdyby se přijala nějaká opatření, například federální zákon o testech držitelů zbraní a jejich registrace, ani to by příliš nepomohlo, protože na černém trhu je neuvěřitelné množství zbraní a je velmi jednoduché se k nim dostat,“ uvedl Klvaňa.

To potvrzuje i spolupracovník ČT ve Spojených státech Dušan Neumann. Pro legální pořízování zbraní jsou v jednotlivých státech USA různé přísné zákony. „Pokud si chcete koupit zbraň třeba v Pensylvánii, jste týden na čekací listině a vaše politické i zdravotní pozadí je vyšetřováno nejen místními orgány, ale i ze strany FBI.“ Ovšem fakt, že v zemi koluje zhruba 200 milionů neregistrovaných zbraní, které si může kdykoliv obstarat kdokoliv, je podle Neumanna problém, který lze řešit jen těžko.

Fakta

Nejhorší masakry v USA od roku 2007 (řazené podle počtu obětí)

Nejhorší masakry v USA od roku 2007 (řazené podle počtu obětí)

58 mrtvých (1. října 2017) – Při nejtragičtějším masakru střelnou zbraní v dějinách USA zahynulo v Las Vegas 58 lidí a přes 500 jich bylo zraněno. Střelcem byl čtyřiašedesátiletý Stephen Paddock, který žil v posledních letech v seniorské komunitě ve městě Mesquite v Nevadě. Po desáté hodině večerní zahájil střelbu ze svého pokoje ve 32. patře hotelu Mandalay Bay Resort and Casino do davu 22 tisíc účastníků koncertu country zpěváka Jasona Aldeana konaného v rámci pravidelného festivalu Route 91 Harvest. Pachatel se zastřelil ještě před příchodem policie, která ho šla zneškodnit do hotelu, z něhož střílel.

49 mrtvých (12. června 2016) – Po střelbě v nočním gay klubu v Orlandu na Floridě zemřelo 50 lidí včetně útočníka a 53 lidí bylo zraněno. Pachatelem byl devěťadvacetiletý radikál Omar Mateen, který se narodil na Floridě, jeho rodiče pocházejí z Afghánistánu. Mateen se během útoku přihlásil k samozvanému Islámskému

státu, jeho otec ale radikální islám jako motiv odmítl. Jeden z Mateenových známých, který ho znal jako častého návštěvníka gay klubu, se přiklonil k tomu, že se Omar nedokázal vyrovnat se svou sexuální orientací.

32 mrtvých (16. dubna 2007) – Při střelbě ve Virginském polytechnickém institutu vraždil třiaadvacetiletý student z Jižní Koreje Čo Sung-hu. Střelec následně spáchal sebevraždu.

26 mrtvých (5. listopadu 2017) – Šestadvacetiletý Devin Kelley zastřelil v baptistickém kostele ve městě Sutherland Springs v americkém státě Texas 26 lidí, další dvě desítky byly zraněny. Pachatel se na útěku zastřelil.

26 mrtvých (14. prosince 2012) – Na základní škole v Newtownu postřílel dvacetiletý Adam Lanza 20 dětí ve věku šest až sedm let a šest dospělých. Nakonec zabil i sám sebe.

20 mrtvých (3. srpna 2019) – Při střelbě v nákupním centru ve městě El Paso na jihu USA zahynulo 20 lidí a 26 dalších utrpělo zranění. Policisté v souvislosti s útokem zadrželi bělocha ve věku 21 let. Střelbu, která se odehrála v obchodním domě Walmart, policie vyšetřuje jako možný zločin z nenávisti.

17 mrtvých (14. února 2018) – Devatenáctiletý Nikolas Cruz v budově střední školy ve městě Parkland na Floridě zastřelil 17 lidí, dalších 15 zranil; Cruz napadl školu, ze které byl o rok dříve z kázeňských důvodů vyloučen, po činu byl zadržen a přiznal se.

14 mrtvých (2. prosince 2015) – Střelba v budově úřadu sociálních služeb v kalifornském San Bernardinu, za niž byl odpovědný radikál Syed Farook se svou ženou. Oba při přestřelce zahynuli.

URL| <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2887097-strelba-v-americkem-daytonu-ma-devet-obeti>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
[ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz)

Beznaděj nesmí existovat

4.8.2019 rozhlas.cz str. 00

Již sedmým rokem na televizních obrazovkách v Hyde Parku Civilizace promlouvá k divákům Daniel Stach. Je absolventem studia mezinárodního obchodu na Fakultě mezinárodních vztahů VŠE a mediální komunikace na **Fakultě sociálních věd** UK. Začínal v rozhlasu a postupem času se vypracoval na jednoho z nejlepších moderátorů a popularizátorů vědy u nás, což dokazuje řada prestižních ocenění.

Dokonce po něm byla v loňském roce pojmenována planetka. Hovořili jsme nejen o jeho rozhlasových začátcích, ale také o rozdílech moderovat v televizi oproti rádiu a jeho přípravě na pravidelné živé sobotní vysílání. Daniel má jednu úžasnou vlastnost: během hovoru vás naplno nabije energií, která z něj doslova prýští.

Kde se zrodil impuls k tomu, že jste stal rozhlasovým moderátorem na Radiu Wave?

Jakmile se přestaneme ptát, je konec, říká moderátor Hyde Parku Civilizace Daniel Stach

Upravit Smazat V pořadu Hyde Park Civilizace České televize pravidelně mluví s lidmi, kteří jsou ve svém oboru naprosté špičky. „Nejde ale o to, kolik mají doma cen, ale o to, co skutečně dělají,” zdůrazňuje v rozhovoru s Lucií Výbornou moderátor Daniel Stach.

Moje cesta do médií je poněkud atypická. Začínal jsem společně s Mírou Lencem jako moderátor venkovních akcí, konkrétně závodů ve vodním slalomu a v cyklistice. Poté jsme dostali možnost moderovat vyhlášení žebříčku Peloton TOP 10, kdy nás organizátor této akce doporučil Radiu Wave, protože tam tehdy hledali nové spíčky k pořadům se sportovní tematikou. Přihlásili jsme se tedy na konkurz. Tam jsem uspěli a dostali jsme za úkol připravit návrh relace

Sports Take. Napsali jsme šestistránkový bodový dokument a Judita Hrubešová naštěstí řekla ano a s Kubou Vilišem se nás ujali.

V čem vám imponuje rozhlasový mikrofon?

V rychlosti a intimitě, což jsou dvě největší výhody rozhlasu, které se dají skvěle využít při vedení rozhovorů. V televizi to sice vypadá, že jsem ve studiu jenom já a můj host, ale ve skutečnosti se tam neustále něco přesouvá, někdo přebíhá, snímají nás čtyři kameramani, kdežto v rozhlasu dotyčný host snadno nabyde dojmu, že si skutečně povídáme jenom my dva, a díky tomu od něho mohu snadněji dostat zajímavější a osobnější odpovědi.

„Divák má v televizi možnost zpovídaného hosta vidět a sledovat tak i jeho neverbální komunikaci, což je oproti rozhlasu, byť jej mám moc rád, obrovský benefit.

/ foto: Martin Pekárek

Od srpna 2010 působíte v České televizi, od září 2012 jako moderátor pořadu Hyde Park Civilizace. V čem podle vás spočívá hlavní rozdíl mezi touto profesí v rozhlasu a v televizi a které z těchto médií vám více konvenuje?

Televize má obrovskou výhodu v tom, že popisované události může ukazovat, což je také nevýhoda, protože je zároveň musí ukazovat. Hledáme tedy pro diváka co nejsrozumitelnější cestu, jak mu názorným příkladem daný problém vysvětlit. Z mého pohledu převažuje výhoda, nehledě na to, že divák má v televizi možnost zpovídaného hosta vidět a sledovat tak i jeho neverbální komunikaci, což je oproti rozhlasu, byť jej mám moc rád, obrovský benefit navíc.

Verbální úroveň rozhlasových a televizních moderátorů je velmi rozličná, často slyšíme různé slovní parazity typu „jakoby“. Co podle vás musí dobrý spíkr umět?

Osobně považuji za nejdůležitější v rozhlasu i v televizi umět dobře frázovat. Co se týče krátké odmlky během rozhovoru, je třeba vědět, že čas plyne jinak spíkrůvi a jinak divákovi. A umění mlčet během rozhovoru je nesmírně těžké, ale zároveň důležité. Z mého pohledu nejlépe ze všech uměl mlčet Martin Veselovský, zejména během Událostí, komentářů, kdy nejprve jel a jel a drtil hosta, až dostal žádanou odpověď, a vzápětí nechal tři vteřiny ticho. To bylo geniální a Martin s tím uměl vždy výborně pracovat.

Existuje spolehlivá metoda, jak se dopracovat k tak vyříbenému projevu, jakým disponujete vy?

Daniel Stach: Pro popularizaci vědy nechybí prostor, ale vědci nechtějí se svými myšlenkami ven

Upravit Smazat Daniel Stach je jednou z hlavních tváří zpravodajské stanice ČT24 a ve svých relacích Hyde Park Civilizace a Věda 24 se věnuje primárně výzkumu. „U nás je problém přesvědčit vědce, aby chtěli vědu popularizovat,“ říká.

Děkuji za pochvalu, stále je však co zlepšovat. Myslím, že v tomhle směru je nejdůležitější poslouchat se. U Sports Take jsem slyšel velkou část rozhovorů, v Hyde Parku jsem zpětně viděl drtivou většinu dílů, na některé se dívám bez zvuku, abych mohl lépe sledovat neverbální komunikaci. Mnoho z nich také pouze poslouchám, pustím si podcast do sluchátek a jdu běhat. Tímto způsobem spolehlivě poznám, zda jsme v daném díle srozumitelně vysvětlili popisovaný problém, protože málokterý divák sedí před obrazovkou a zodpovědně ji sleduje. Neméně důležité je také mít někoho, kdo vás dovede konstruktivně kritizovat, což je třeba můj tatík.

Při sledování Hyde Parku jsem s velkým povděkem zaznamenal, že na rozdíl od mnoha spíkrů, kteří se chtějí za každou cenu zviditelňovat, necháváte dostatečný prostor svému hostovi.

Ano, jsem totiž jenom průvodce pořadem a dotyčnému hostovi ukazuji cestu, kudy chci, aby náš rozhovor běžel. Nesmím však být středem pozornosti a v okamžiku, kdy by se tak stalo, vyzní celé interview špatně.

S jakým časovým předstihem se tvoří plán výběru hostů do Hyde Parku Civilizace?

Jak kdy, některé hosty máme domluvené měsíce dopředu, jiné plánujeme z týdne na týden. Snažíme se mít v programu i pár volných míst, abychom mohli reagovat na aktuální dění, byť redakce vědy všechny aktuality pokrývá v denním zpravodajství.

Do jaké míry můžete onen plán ovlivnit?

Libovolně. S dramaturgyní Hyde Parku Gabrielou Cihlářovou máme dohodu, že ona nepozve hosta, kterého bych nechtěl, a já nebudu prosazovat někoho, kdo by se přičil jí, a prozatím jsme se nikdy nedostali do rozepře. Hlavní odpovědnost je však na ní.

Musíte předkládat vybraná témata i hosty někomu ke schválení?

Ne. Za celou dobu nám nikdo z přímých nadřízených neřekl, tohoto člověka pozvete a toho ne. Posíláme sice na Radu pro rozhlasové a televizní vysílání souhrn informací o naší činnosti, což je ale vždy zpětně, nikdy dopředu.

Máte tedy absolutní možnost volby...

Úplnou kreativní svobodu, což je ideální. Dostali jsme od našich šéfů důvěru, které si nesmírně vážím. Nechávejí nás tak dělat naši práci, jak nejlépe dovedeme.

Byl jsem na vaší přednášce na VŠE, kde jste vzpomněl na Miroslava Zikmunda, který chtěl s vámi před natáčením Hyde Parku mluvit déle, než míváte obvykle ve zvyku. Vyhověl jste mu?

Samozřejmě, pan Zikmund měl informace o Hyde Parku pečlivě nastudované a ptal se mě, jak vypadá moje příprava na natáčení, jakým způsobem domlouváme hosty, a v neposlední řadě ho zajímala moje sestra, která je japanoložka a mluví japonsky tak, že sami Japonci nepoznají, že nepatří do jejich řad, dokud ji nevidí.

„Umím nadávat japonsky, na což jsem nesmírně pyšný, protože trvalo dlouhou dobu, než se mi podařilo přesvědčit někoho z japonců, aby se se mnou o několik nadávek podělil. Japonci jsou totiž velice slušní, a proto je extrémně náročné z nich něco takového

/ foto: Martin Pekárek

Kolik času běžně věnujete hostům před natáčením?

Potkám se s nimi v 19.30 a strávíme spolu maximálně patnáct minut, kdy jim popíšu tematické okruhy, odkud kam během vysílání půjdeme. Vždy jim říkám: mluvejte, co chcete, jen prosím držte stanovenou strukturu, aby se v našem povídání diváci neztratili, a neporušujte zákony této země. Já po vás budu chtít zdůvodnit všechny argumenty. Někteří čeští hosté se ptají, zda si mohou kupříkladu stěžovat na Českou televizi, a mnoho zahraničních hostů naopak zajímá, jaká cílová skupina diváků nás sleduje, aby věděli, do jaké míry odborně se mohou vyjadřovat.

Vaším hostem byl mimo jiné čestný předseda Akademie věd České republiky Rudolf Zahradník. Čím vás obohatil?

Profesor Zahradník je jedním slovem úžasný. Tvoří skvělou dvojici se svojí manželkou a považuji ho za opravdu mimořádnou osobnost s životní moudrostí, nadhledem a zkušenostmi. Má neuvěřitelné charisma a navíc fantastický smysl pro humor.

V jednom rozhovoru jste uvedl, že nejsilnější moment při natáčení Hyde Parku jste zažil s Tatianou Rusesabaginou a jejích slovech, jak během rwandské genocidy seděla s dětmi v hotelové koupelně a čekala na smrt. Platí to stále?

Ano, tohle byl opravdu jeden ze dvou nejsilnějších zážitků v Hyde Parku. Ten druhý se odehrál během natáčení s Natalií Gorbaněvskou, která protestovala na Rudém náměstí v Moskvě proti okupaci Československa v srpnu 1968. Považuju ji za hrdinku a její vyprávění v Hyde Parku je o to vzácnější, že se nedá nikde jinde dočíst. Bylo to autentické svědectví, které podala jenom nám, a já doufám, že nebude zapomenuto, stejně jako hrůzy rwandské genocidy. V obou případech se totiž jednalo o to, jak se v některých situacích dokážou lidé k druhým lidem chovat děsivě, hrozivě a strašně, což nesmí být nikdy zapomenuto.

Manžel Tatiany Paul Rusesabagina zachránil 1268 lidí. Během genocidy ve Rwandě je ubytoval v hotelu, kde dělal manažera. Riskoval život svůj i své rodiny, aby jiní lidé měli šanci přežít. (pozn. autora)

Při sledování rozhovoru s Tatianou Rusesabaginou jsem v okamžiku, kdy hovořila o smrti, která byla nadosah, rozpoznal, že se ve vás něco odehrálo.

V tu chvíli mně hlavou proběhlo: co já jí na to mám říct? Načež zareagovala tak, jak by to třeba v rozhlase nikdy nemohla udělat: neřekla nic, jen se pousmála a pokrčila rameny, a to byla jedna z nejsilnějších reakcí, jakou jsem kdy v životě ne slyšel, ale viděl.

Byl to váš jediný rozhovor, který jste v Hyde Parku realizoval ve francouzštině?

Ano, moje francouzština bohužel není tak dobrá, abych v ní mohl běžně vést rozhovory. U Tatiany Rusesabaginy jsem však neměl jinou možnost. Pokud bych nepřistoupil na francouzštinu, žádné interview by nevzniklo.

Které další jazyky ovládáte?

Daniel Stach: Šprt jsem nikdy nebyl

Upravit Smazat Pohledný, sympatický a vzdělaný třicátník, který je s to vést v angličtině konverzaci s nositeli Nobelovy ceny. A k tomu navíc někdejší reprezentant České republiky ve vodním slalomu. Zdá se, že Danielu Stachovi jde úplně všechno...

Umím nadávat japonsky, na což jsem nesmírně pyšný, protože trvalo dlouhou dobu, než se mi podařilo přesvědčit někoho z Japonců, aby se se mnou o několik nadávek podělil. Japonci jsou totiž velice slušní, a proto je extrémně náročné z nich něco takového dostat. Jinak ale japonsky umím říct pouze několik základních frází. Učil jsem se také osm let německy, pokud však člověk daný jazyk nepoužívá, slovní zásoba závratnou rychlostí mizí. V současné době si z cizích jazyků troufnu vést rozhovory v Hyde Parku Civilizace pouze v angličtině.

Co se týče výběru témat, vyskytlo se v oné paletě pestrosti některé obzvláště náročné?

Nedávno jsme připravili jeden díl, který měl hodně velký přesah. Nepojednával ani o nobelistovi, ani o astronautovi, ale byl o smrti – jak se postavit k tomu, když člověk sám umírá, nebo umírá někdo jemu blízký. Pro mnoho lidí je smrt stále tabu, a proto jsme se snažili společně s rešeršistkou Pavlínou Sedlářovou předat užitečné rady těm, kdo je aktuálně potřebují, z čehož mám velkou radost. Velkou výzvou pro nás byl rovněž díl, který jsme vysílali bez hlavního hosta, a sice o

Stephenu Hawkingovi, když tento významný britský fyzik v březnu 2018 zemřel.

Jednou jste řekl, že byste si přál do Hyde Parku Civilizace pozvat čínského atleta Zhanga Shangwu, což se vám asi nepodaří. Je to stále tak beznadějně?

Ne, beznaděj nesmí existovat. Všechno je jen otázka času, ale zatím se to nepovedlo.

Zhang Shangwu byl úspěšný gymnasta, který po zranění skončil na ulici, kde se živil jako kejklíč. Zásluhou člověka, jenž ho poznal, se jeho život znovu nastartoval. (pozn. autora)

Kdo je další na seznamu?

Elon Musk, o něhož se snažíme roky. Prozatím nám poměrně velké množství lidí tvrdilo, že se s ním zná, a žádný z nich se s ním ve skutečnosti neznal, takže hledáme jinou cestu navázání komunikace. Náš seznam potenciálních hostů se skládá z několika kolonek a jedna z nich nese název „Neúspěch nepřichází v úvahu“, v níž jsou právě lidé, o které usilujeme dlouhodobě.

Jste držitelem řady prestižních ocenění. Jaký máte cíl ve vzdálenějším časovém horizontu?

Nedávno jsem seděl u několika pohovorů, když jsme do redakce vědy hledali nové spolupracovníky. Jedna z otázek, kterou já nikdy nepokládám, zněla: Kde se vidíte za pět let? Moje odpověď by byla, že chci být zdravý a šťastný. A je lhostejné, zda budu dělat to, co právě dělám, což mi štěstí přináší, nebo budu na Novém Zélandu trhat jablka. V současné době si ale nemůžu ani v nejmenším na cokoli postěžovat, takže i když to zní jako klišé, já šťastný opravdu jsem.

Na co se tedy těšíte v nejbližší době?

Že budu zase víc pádlovat, ještě dnes večer plánuju vyrazit do Tróje na Vltavu. Pak se těším, že budu mít v létě trochu víc volna, takže s kamarády vyrazíme na výlety, a rovněž nemohu opomenout nadcházející sezonu, kdy se budu na podzim předávat Nobelovy ceny.

Při tak maximálním pracovním vytížení musíte nepochybně mít svůj osvědčený recept, jak si udržet duševní rovnováhu. Můžete se o něj podělit?

Nutně potřebuji čtyřikrát týdně provozovat nějakou sportovní aktivitu a také je třeba dostatečně spát. Jednu dobu jsem na spánek tolik nedbal, ale teď si hlídám, abych si šel lehnout osm hodin před tím, než budu vstávat. Před usnutím pravidelně čtu, a sice v angličtině na tabletu nahrané knížky, což je odpočinková literatura, nejčastěji v žánru sci-fi.

URL| <https://program.rozhlas.cz/beznadej-nesmi-existovat-8027010>

Host: Hana Scharffová

4.8.2019 ČRo Pardubice str. 01 09:04 Zálety Aleny Zárybnické

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Druhá březnová neděle, je po deváté ráno a mám pro vás další záletové setkání. Pěkné dopoledne od mikrofonu Českého rozhlasu přeje Alena Zárybnická. Dnes zůstaneme podobně jako minulý týden u novinářského řemesla, ale na rozdíl od převážně domácích témat a publicistiky, kterou jsme tu rozebírali minulý týden s Veronikou Sedláčkovou, dnes zamíříme do zahraničí.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Když si 2 chlapíci řeknou o nějaké ženě, že je "scharf", tak to znamená, že je atraktivní.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Hana Scharffová pracuje v médiích od roku 2001. Rok 2019 je jejím šestnáctým rokem v České televizi v zahraniční redakci. 4 roky byla zpravodajkou v Německu a dnes připravuje například pořad Horizont na ČT24. Za rok 2005 získala Novinářskou křepelku, cenu pro mladé perspektivní novináře do 30 let, a to za přesné a nápadité příspěvky vytvořené pro Českou televizi právě v Německu. A mimochodem, je to dáma, která si dokáže splnit své sny.

oznámení

Zálety Aleny Zárybnické.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Hana Scharffová se narodila v Karviné, vyrůstala v Praze. Východočeskou stopu jsem ale v jejím životě našla, budeme o tom mluvit. Vystudovala mezinárodní vztahy na Vysoké škole ekonomické a pak studovala ve Švýcarsku a Německu, a ještě předtím, než nastoupila do České televize, pracovala v německé ARD. Jsem ráda, že sis, Hanko, našla čas na Zálety, přeji ti dobré dopoledne.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Dobré ráno.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Možná bych začala u těch tvých východočeských předků, tak vyprávěj.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

No, já mám jednoho pradědečka z Žirovnice. A ten měl z mého pohledu docela zajímavý osud, on sice pocházel z veliké rodiny ze strašně moc dětí, jak už to v té době bývalo, a oni žili v hospodě nebo měli hospodu, ale on se té hospody vzdal, protože toužil stát se cukrářem. Odjel do Vídně, tam se vyučil, a byl tak šikovný, že se dostal až na císařský dvůr. A pak si řekl, že už by se mohl osamostatnit, tak se vrátil zpátky a v Přerově si založil cukrárnu, a tak se mu dařilo, že se stal továrníkem na cukrovinky. Prostě něco, o čem každé dítě sní. Babička mi vyprávěla, jak se chodila dívat, jak se tam točí ty špalky s tou kytičkou uvnitř, jak se to seká a taky se tam dělaly zavařeniny a marmelády. No, jenže to byl potom kámen úrazu, protože když přišla hospodářská krize, tak stávkovalo se také v Polsku a dědečkovi skočili na hranici vagony s ovocem, které se všechny zkazily, a kromě toho, že asi v krizi lidé spíše kupují chleba než cukrovinky, tak to byl poslední hřebík do rakve jeho podnikání, a dědeček zkrachoval. Byla to pro babičku, pro jeho ženu, prababičku, malá rodinná katastrofa. Ona za ten týden prý úplně zešedivěla, ale dědeček byl optimista a nic si z toho nedělal. Stal se obchodním cestujícím, prodával potom nějaké cukrářské doplňky nebo materiály, případně náčiní, po celé republice. Nějakým způsobem se z toho dostali a co tehdy netušil ani můj pradědeček, ani jeho žena, že ten krach té malé fabričky bylo velké štěstí pro budoucí roky, protože si dovedu představit, že za komunistů, kdyby byli dále továrníky, by nikdo z rodiny nevystudoval, a kdyby nestudoval i můj strýc a moje máma, tak by se nikdy nepotkala s mým tatínkem, takže bych tady nebyla.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Já jsem tě slyšela někde vyprávět, že se ti o práci v České televizi zdálo. Tak, kolik času uplynulo od toho snu k jeho realizaci?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

To je pravda, mně se zdál skutečně sen, že si mám říct o práci v České televizi. Je to paradoxní, mně se tolik živých snů nezdá. Já jsem tady tu práci potom dostala, napřed jenom jako praktikantka na zkoušku a potom asi se moje drobné výkony líbily, takže jsem byla pak přizvána k další spolupráci v zahraniční redakci České televize, ale nebyla to moje první novinářská zkušenost. Já už jsem předtím chodila jako studentka brigádníčit do pražského studia, německého rádia a televize ARD. A k tomu mi dopomohla 1 vysokoškolská pedagožka, Němka, která tam vyučovala na Vysoké škole ekonomické kurs o Evropské unii, a já jsem tam jednou prezentovala nějaký referát, a ona říká: no, to není možný, ty seš, jak z tiskové konference německé vlády. A na základě toho mi domluvila právě malou stáž, brigádu, v tom studiu ARD. Seznámila mě s tehdejšími zpravodaji. A tehdy jsem poprvé přičichla k tomu novinářskému řemeslu, viděla jsem to na vlastní oči, ale musím říct, že to byl trochu jiný svět. Alenko, samozřejmě, my jsme obě velmi mladé, ale navzdory tomu už hodně pamatujeme. Hodně pamatujeme... a když jsem přicházela sem do studia Českého rozhlasu, tak jsem viděla na chodbě takový veliký stroj na střihání zvukových pásek, v podstatě tam stojí jako historický artefakt, jenomže, když já jsem vešla poprvé do studia ARD, tak přesně na tom se tam pracovalo, prostě ty rozhlasové pásky se střihaly takovým střihátkem, já neznám ty odborné pojmy, protože jsem televizní, nikoliv rozhlasová novinářka, lepilo se to takovými modrými nálepkami a ten příspěvek byl skutečně ručně ustříhán. Tam nemusel být novinář pouze chytrý, bystrý, znalý, ale musel být taky velmi manuálně zručný. To byla doba, kdy jsem poprvé přičichla k žurnalistickému řemeslu.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Hana Scharffová je mým dnešním hostem v Záletech. S Hanou Scharffovou si povídám v dnešních Záletech. Po studiu mezinárodních vztahů, a vlastně už během školy, pracovala ve studiu německé ARD. Vlastně i tvoje příjmení, německé příjmení, tak trošku předurčuje možná to, kde se coby zahraniční zpravodajka budeš pohybovat, i když s překladem toho příjmení to není tak úplně jednoduché, takže jsi možná často používala i tu přechýlenou podobu.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

To je pravda, ono mi chvíli trvalo, než jsem to zjistila, že když se představím Hana Scharf v Německu, tak to vyvolává takové úsměvné asociace, protože když si 2 chlapíci řeknou o nějaké ženě, že Scharf, tak to znamená, že je atraktivní, že je přitažlivá, ale je to něco takového trochu lechtivého, co vám nikdo neřekne do očí. Takže mě potom vlastně o tom informovali moji přátelé, že s tím je potřeba zacházet opatrně, a zároveň je vlastně zvláštní, že s tím mým jménem jsem měla vždycky problémy. U nás v Čechách, když řeknu Scharffová, tak většinou je potíže to napsat, navíc já mám 2 F, takže o to je to komplikovanější, a když mě někde vyvolávali, ať už na úřadě, v čekárně, tak vždycky to byla buď Šaférová nebo Šafrová nebo něco úplně jiného, ale v Německu, kde jsem očekávala, že si s tím poradí lépe, protože je to německé jméno, tak když tam připojíte to -ová, tak oni se úplně ztratí a najednou tam tu souvislost se svým jazykem vůbec nechápu.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Pojďme tedy zpátky do České televize. Ty jsi říkala, že jsi začínala od píky tak, jako každý v České televizi, když ale přišla ta nabídka vlastně po dvou letech odejít do Německa, okamžitě jsi souhlasila, když to padlo na stůl?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Je pravda, že to přišlo docela rychle. Já jsem měla ještě nějakou nedodělanou práci, protože kromě Vysoké školy ekonomické jsem se rozhodla studovat ještě magisterský cyklus žurnalistiky na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, a tam jsem byla těsně před finále, už jsem měla uzavřený index, ale potřebovala jsem udělat ty státnice a tu diplomku a na to už nikdy nedošlo, protože ta práce v Německu byla tak intenzivní – to bylo v době, kdy se na České televizi rozjížděla stanice ČT 24 a všichni jsme se to tak trošku vlastně učili ho. Bylo to, neřekla bych chaotické, ale bylo to velmi intenzivní. Ještě neexistovaly procesy, jak tu práci zjednodušit, zefektivizovat, takže se vám stávalo, že jste natáčela reportáž a neustále vám někdo volal s jinými dotazy. Telefonát k něčemu, živý vstup tam a tam, a teď se to hrnulo, a to byla doba, když jsem pracovala opravdu 16 hodin denně a bylo to velmi, velmi intenzivní, takže na nějaké pokračování studia a tak dál nebylo vůbec pomyslení, ani čas. Ale je pravda, že stát se zahraničním zpravodajem se nepodaří každému. Chce to vlastně i trochu štěstí, kromě toho že člověk už musí mít zkušenosti nějaké s tou žurnalistikou, s reportážemi a tak dále, a takové nabídky se většinou neodmítají.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Pamatuješ si na svoji první noc v novém bytě?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Já si asi nepamatuju na svoji první noc ve svém prvním bytě, ale zato si pamatuju na svůj první noc v našem druhém bytě, kam se nám podařilo přestěhovat po třech letech blíže k centru v podstatě na dohled kancléřství, což byla velmi dobrá volba, protože přece jenom člověk musí být v centru dění, aby neztrácel ten cenný čas neustálými přesuny. Bydlela jsem v domě, za kterým jezdily berlínské S-Bahny, to znamená taková městská dráha, není to ani tramvaj, ani metro, něco zkrátka mezitím, a celý dům se vždycky úplně třásl. A několik dní trvalo, než jsem si zvykla ten zvuk ignorovat, jinak první noc jsem byla v podstatě pořád vzhůru.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Německo je země v mnoha ohledech podobná, na druhou stranu vnímám tam věci, které jsou zásadně odlišné, a to tedy Německu zdaleka vůbec nerozumím a není to země, kterou bych vnitřně měla prozkoumanou, nicméně jsou tam odlišnosti. Napadá mě například Úřad pro pořádek?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Je to pravda. Jsou místa, kdy si uvědomíte, že jste v Německu, například vyjdete do Tiergartenu, tedy do té velké centrální zahrady v samém srdci Berlína, rozhlídnete se a všude vidíte nějaké cedulky. Tak na jedné stojí: "toto je louka, kde můžete ležet", Liegewiese, kousek dál vidíte, že toto je louka, kde je možné hrát si například s míčem, to je Spielwiese, kousek dál ještě potom Grillwiese, tam se může grilovat, a pak vidíte takový jako zanedbaný kus, ale aby si nikdo nestěžoval, tak je tam cedulka "toto je louka s vysokou trávou" a ještě vysvětlivka "tady podporujeme biodiverzitu, tady můžou vylézt brouci a líhnout se motýli", takže aby si nestěžovali berlínští důchodci, že ji někdo neposekal, tak tam také musí dát cedulku Langengrasswiese, jo. A pak samozřejmě lidé rádi grilují, a zvláště ta velká turecká menšina, takže tam to vypadá v sobotu večer trochu jako 1 velký požár, protože z centra Berlína se z té Grillwiese kouří, veliký oblak. No, a potom ale hnedka přiběhnou uklízeči a ráno to zkontrolují právě lidé z Úřadu pro pořádek, z Ordnungsamtu, a samozřejmě nikde už nesmí ležet žádný papírek nebo kelímek, což je pro všechny velice příjemné.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

S novinářkou, moderátorkou a zpravodajkou České televize Hanou Scharffovou si povídám v Záletech. Teď jsme mluvili hlavně o Německu, kde strávila víc než 4 roky jako zahraniční zpravodajka, a hned za ten první rok svého působení tam získala Novinářskou křepelku za nápadité příspěvky. No, a právě na ty nápady bych se teď ráda Hanky zeptala. Ta inspirace přichází v Německu sama?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

To je různé. Tu inspiraci může čerpat člověk z toho, co se dočte, v tisku, něco vás zaujme, anebo vám někdo poví něco zajímavého, doslechnete se. Nebo sám navštívíte nějaké místo, které vás tak zaujme, že o něm chcete natočit reportáž. Co se týče Objektivu, u mě to třeba byl řecký ostrov Hydra, který jsem navštívila, když jsem plula po Řecku se svým strýcem, kapitánem na lodi, a on nám ukázal ostrov Hydra, na kterém navzdory tomu názvu není ani kapka vody a všechna se tam musí dovážet. A to mi přišlo tak kuriózní a zvláštní, ten ostrov je tak zajímavý i tím, že tam nejsou téměř žádné automobily – oni mají asi jenom 3 servisní auta na celý ostrůvek. Jsem si říkala, sem musím někdy přijet a natočit to, a to se mi později splnilo, protože jsem do Řecka po návratu z Německa jezdila poměrně často, takže se našel i čas na to natočit Objektiv v Řecku. Ale co se týče Německa, tam samozřejmě člověk musí více přemýšlet, aby to téma bylo odlišné od toho, co známe z domova. Na druhou stranu vždycky mě bavily takové třeba i drobné lidské příběhy. Jako třeba o zakladateli světového komiksu, který málokdo ví, že pochází z Německa, Wilhelm Busch, který namaloval seriál o dvou zlobivých klucích Maxi a Mořicovi, tak to byla moje reportáž, která mě bavila. Nebo něco, co člověk nečeká. Ve Schwarzwaldu je například štola, kde Němci uchovávají veškeré své kulturní dědictví na mikrofiších, tedy na takových malých diapozitivech, aby ta technologie byla dost primitivní na to, kdyby se stala nějaká katastrofa. Aby stačilo přijít a podívat se skrz světlo bez žádných harddisků, bez čteček, bez softwaru. To byly příběhy, které mě fascinovaly, které měly nějaký nadčasový charakter, ačkoliv tyhle věci člověk nemůže jako zpravodaj natáčet každý den, protože samozřejmě v popředí je politika a věci, které doléhají na Českou republiku, tak to byly věci, které mě bavily úplně nejvíc.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Když se vrátíme k té zpravodajské profesi. To, aby sis někdy vypla mobil, to asi neexistovalo, za celou tu dobu, co jsi v Německu byla, předpokládám.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

No bylo to takové bláznivé, protože já jsem chodila s mobilem i na záchod. Pak už jsem si řekla, že to asi není normální, že se musím uklidnit. Na začátku ten pocit toho, že kdykoliv vám může někdo zavolat, že se něco děje, ten byl velmi silný, a člověk musí se naučit starat trošičku i o sebe, protože jinak by se z toho zbláznil. Informace nemají začátek a konec, stále tečou, dějou se. V tu chvíli se zdají velmi závažné a důležité, ale už

druhý den jsou včerejší, je to trošku jako sněhové vločky, abych použila, Alenko, kvůli tobě takový meteorologický průměr.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Krásný, krásný, krásný. Užívám si ho.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Takže člověk se i musí naučit odpočívat, jinak by se z toho prostě zbláznil.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Vedla jsi rozhovor třeba s kancléřkou Angelou Merkelovou. Patřil k těm náročným?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Patřil k organizačně náročným, protože získat rozhovor s německou kancléřkou vůbec není snadné a musí se sejít velmi mnoho okolností, aby se to podařilo. Vlastně nevím, jestli někdo z mých kolegů zpravodajů takový rozhovor měl, myslím si, že jsem jediná, a to není kvůli tomu, že bych byla tak úžasná. Sice je pravda, že důležitým faktorem byly mé, řekla bych, velmi dobré vztahy s mluvčím kancléřky Merkelové, který je na každé velké tiskové konferenci, kde byly stovky novinářů, mi dal otázku. To jsem velmi oceňovala, a to byl výsledek naší práce, to je pravda, ale zároveň my jsme ten rozhovor dostali také proto, že kancléřka Merkelová chtěla před podpisem Lisabonské smlouvy mluvit se zástupci těch zlobivých zemí, takže ona si pozvala k rozhovorů mě, kolegyni z Nizozemska a kolegyni z Polska. To byly takové problematické státy. Jistě to nebylo také, že bychom jako média měla nějakým způsobem ovlivňovat ten český proces, ale měli jsme informovat. Měli jsme možnost informovat z první ruky, což si každý novinář velmi cení, ale je pravda, že ten rozhovor byl velmi přísně, detailně připravován. Podléhal velmi přísným pravidlům. Jenom kancléřství mohlo například rozhodnout, kde a jaká bude stát kamera, kdo bude kameramanem. A třeba se tam i strhla taková debata, jestli můžeme si natočit, někoho z kolegů napadlo zahraničích, jestli si můžeme natočit handshake, tedy podání ruky s kancléřkou Merkelovou, a i to bylo předmětem debaty. Takže ten mediální obraz tak mocné ženy jako je, v té době byla kancléřka Merkelová, je velmi hlídán, a sice my jsme měli možnost pravidelně chodit třeba do Bundespressekonzferenz, tedy do místa, kde se dělají velké tiskové konference pro členy velkých novinářských svazů, a tam jsme mohli položit jakoukoliv otázku, to nebyl problém. Ale dostat individuální interview, to se opravdu nepodaří jen tak.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

S Hanou Scharffovou si povídám v dnešních Záletech. S Hanou Scharffovou si povídám v dnešních Záletech. Já se pořád v myšlenkách nemůžu ubránit srovnávání novinářské práce před 20 lety a dneska.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Co se týče té přípravy, je pravda, že i během mé práce v Německu za ty 4 roky se ta práce velmi změnila. My, když jsme zpočátku posílali reportáž, tak to vždy bylo přes satelit, bylo to velmi drahé. Muselo se předem domluvit přes telefonní linky mezinárodní dohodou, odkdy dokdy, kterých 10 minut, ve kterém studiu, v jaké televizi můžete posílat svou reportáž. Vy jste se nesměl zpozdít o 5 minut, protože když jste přijel pozdě, tak se to prostě nestihlo a reportáž nebyla. S tím byl spojen nesmírný stres, nesmírný stres! Během těch pár let se to změnilo tak, že už jsme si nemuseli objednávat střížny, najednou jsme měli notebook, na kterém jsme mohli naši reportáž ostříhat. A ještě později najednou bylo možné poslat reportáž přes internet. A ze začátku to bylo taky spojené s velkými nervy, protože to připojení nebylo tak rychlé a poslat video je velmi náročné. Pro rozhlasové kolegy to bylo vždycky snazší, protože ten zvukový soubor není tak velký, ale video, to je velmi náročné, a my jsme vždycky čekali, do poslední chvíle jsme si kousali né nehty, my je měli snědený prostě, jestli ta reportáž dorazí do Událostí do Prahy včas. A často se nám stalo, že po 40 minutách posílání se něco porouchalo a začalo to znovu. Ale dnes už je ten internet na většině míst, ne všude, tak kvalitní, že za třeba 2 minut pošlete reportáž do Prahy, to je neuvěřitelná pomoc.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Zahraniční zpravodajka Hana Scharffová nebyla jen v Německu. Reportovala o zkáze po tsunami například na Srí Lance, o hospodářské krizi v Řecku, byla také v Kambodži. Když se řekne tsunami a Srí Lanka, pro tebe to bude v první řadě vzpomínka na velmi rychlý odjezd, rychlé sbalení si kufru. Zvládla jsi to za půl hodiny?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Nevím už přesně, ale bylo to opravdu rychlé, protože já jsem přišla po Vánocích 26. prosince do práce s tím, že určitě bude klidná směna, protože co by se taky dělo o Vánocích...

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

S tím já do práce nikdy nemůžu přijít, protože když si tohle na vrátnici říkám, možná už chvíli předtím, než do té vrátnice přicházím, tak se zaručeně něco stane. To je pro mě zakázané téma.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

A to byla ta chyba!

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Takže za jak dlouho?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

No, pak už jsme viděli, jen co jsem přišla v podstatě, jak se červenají ty agentury, ty agenturní zprávy té největší důležitosti nebo brizantnosti chodí v červené barvě. A a už jsme viděli, jak to postupuje. Bylo potřeba učinit velmi rychlé rozhodnutí, kdo tedy pojede informovat o tsunami. Padlo to tehdy na mě, musím říct, že to pro mě byla první opravdu velká zpravodajská událost, a sice jsem mohla čerpat ze svých zkušeností s cestováním po světě, ale čas na to zjistit si vlastně, do jakých podmínek jedu, nebyl vůbec žádný. Takže, jestli si dobře pamatuju, vzala jsem si snad ještě pár tablet na dezinfekci vody, protože jsme nevěděli, jak to tam bude vypadat, když tam přiletím, pokud vůbec bude možné přiletět, ale to se tedy podařilo. V hlavním městě ten problém nebyl tak závažný jako někde jinde v jiných částech ostrova, no, a byli jsme tam. Jenomže, jak jsme se o tom, Alenko, bavili, že dneska je možné poslat reportáž přes internet, tak to tehdy ještě neplatilo. My jsme přijeli, natočili jsme reportáž přímo z místa a najednou jsme zjistili, že my nemáme šanci to dopravit do České republiky, protože teprve po nás začínají přijíždět ty velké agentury a společnosti, které jsou schopny postavit ten satelitní přenos, takže my jsme tam ještě s dalšími novináři opět stáli celí nervózní, kdy to budeme moct poslat do světa, kdy budeme moct informovat, protože trvalo, než se ty dráty propojí, než ty stroje zařídí, než se udělají studia. A tam už fronta novinářů, že jo, kteří chtějí posílat své příspěvky, tak nakonec se to podařilo a měli jsme před sebou velmi intenzivní týden.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Byly to vůbec nejhorší podmínky, ve kterých si kdy točil?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Musíme asi říct, že ano. Ta katastrofa byla strašlivá. Celkově zahynulo při tsunami po Vánocích 2004 skoro čtvrt milionu lidí, myslím ve 14 zemích, nakonec se ukázalo, že ještě ničivější, než na Srí Lance, to bylo v Indonésii, také v Thajsku, kam jel kolega Filip Kanda. A ty obrázky byly tedy hrozné, ta zkáza byla strašná, ale zároveň mě opravdu fascinovalo, s jakým klidem obyvatelé Srí Lanky na tuto katastrofu reagovali. To bylo zvláštní a velmi poučné. My nejsme zvyklí umírat při mimořádných událostech, protože máme díky Bohu poměrně klidný podnební pás, klidné území a většinu neštěstí jsou zatím dobře schopny zvládat naše složky záchranného systému. Tam to tak prostě nechodí, ti lidé jsou se smrtí více smíření než my.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Zálety dnes hostí novinářku a zahraniční zpravodajku Hanu Scharffovou. Já si, Hanko, říkám, že takovým tím opravdovým zahraničním zpravodajem s největším Z, které můžeme ke slovu zpravodaj připsat, je Zdeněk Velíšek. Předpokládám, že budeš souhlasit.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Já mám tu čest nejen spolupracovat a dělat se Zdeňkem rozhovory v Horizontu, ale mám také tu čest sedět společně v kanceláři, takže my se se Zdeňkem vidáme ve velmi neformální atmosféře o našich společných nedělich, a to je vždycky velice milé a musím říct, že Zdeněk Velíšek je ten, kdo mě učil číst příspěvky. On mi říkal: no, mě to kdysi naučil... Jeé, to, ať poví potom Zdeněk sám, ale určitě učili ho nějací kolegové v rádiu, když byl ještě velmi mlád, takže už je to hodně dávno a on byl tak laskavý, že své zkušenosti v tomhle předává dál a velmi mi tím pomohl, takže určitě je to velmi inspirativní osobnost se specifickou životní zkušeností a velkým šarmem. Ale samozřejmě je zajímavé si třeba přečíst jeho knížky, jakým způsobem přemýšlí o Evropě, protože přece jenom člověk s více než osmdesátiletou životní zkušeností vidí některé věci z nadhledu.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

A ten je nesmírně důležitý a možná nám od dnešní doba díky množství informací, které se na nás valí, tak trošku znemožňuje postřehnout, ten nadhled. Je to mnohem těžší se tam, odkud bychom ten nadhled měli mít, dostat.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Já doufám, že to je výhoda stáří, ke které se jistojistě všichni dopracováváme.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Jak říkal tady v Záletech Jan Kačer, stáří má jen tu jedinou nevýhodu, že nekončí dobře, ale jinak je to fajn životní období, tak nezbyvá, než abychom se na něj klidně společně těšili.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Já to s tím finále nevidím zas tak negativně.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Rozumím. Možná proto, že občas jezdíš taky do Vatikánu.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

No, tak já jsem křesťanka, to je známá věc, nebo rozhodně se tím nějak netajím. To, že jezdím do Vatikánu, je spíše součástí mojí práce. Je to pravda, že jsem měla tu účast informovat o posledním konkláve, kdy byl zvolen papež František, což byla také velice zajímavá novinářská zkušenost a bylo úžasné být při tom. Ono se to stalo v okamžiku, kdy já jsem právě skončila svůj živý vstup do České televize a odcházela jsem z té budovy, ještě jsem jsi šla umýt ruce na záchod, a v tu ránu jsem uslyšela ten zvuk svatopetrského náměstí pod námi. Bylo to komické, kamarádi se mi smějou, že jsem seděla na záchodě v době, kdy zvolili papeže. Já jsem tam neseseděla, ale pravda je, že jsem tam odešla a v tu chvíli jsem vyběhla ven a pochopila jsem, že musím zkusit ještě něco udělat, protože to byl jeden z těch velkých okamžiků dějin, který člověk cítil na vlastní kůži. A nám se podařilo ještě znovu vstoupit vlastně z té naší předplacené desetiminutové trasy, možná nám to kolegové z agentury, která ten živý vstup přes satelit organizovala, trošičku velkoryse natáhli, takže se nám podařilo ještě znovu vstoupit do Událostí a oznámit, že skutečně vidím bílý kouř nad Sixtinskou kaplí, a to byl velmi, velmi emotivní okamžik.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Já jsem to viděla v televizi a taky si to pamatuju. Mým hostem je dneska v Záletech Hanka Scharffová. Posloucháte Zálety, dnes s novinářkou a zahraniční zpravodajkou Hanou Scharffovou. Ještě jsem se, Hanko, chtěla zeptat na relax, když se třeba byla v Německu, našla sis chvíli na nějakou svoji radost?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Byla jsem k tomu nucena, protože jsem zjistila, že když jenom pořád pracuju, že by člověk asi vyhořel nebo by se z toho zhroutil, ale bylo to trošku obtížné, protože mých nejvíc přátel a mé koníčky zůstali v Čechách, proto jsem se sem také ráda vracela, po čtyřech letech už jsem se velmi těšila, že se zase dostanu na trénink taekwonda a že uvidím své přátele a rodinu, že uvidím častěji, ale jinak v Berlíně jsem velmi ráda jezdila na kole. Celý Berlín jezdí na kole, samozřejmě je to placka, jsou tam skvělé cyklostezky. Ale mělo to vždycky takový komický charakter, protože já jezdím na kole opravdu jen pro radost, jenže my jsme tady v Čechách zvyklí jezdit s helmou a ještě většina z nás má nějaká horská nebo sportovní kola, tam má skoro každý městské kolo, s helmou nejezdí téměř nikdo, takže já, když jsem vjela do ulic, tak jsem si říkala, proč mi pořád ti lidé uhýbají a oni si mysleli, že jsem nějaký závodník, když mám helmu, a že pojedou strašně rychle a ve skutečnosti já jsem pořád byla na chvostu.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Na začátku jsem říkala, že jsi žena, které se plní sny. Mluvili jsme o tom, jak se ti zdálo a tom, že si jdeš požádat o práci v České televizi, tak jenom se chci zeptat, abychom v tom měli pořádek, o čem se ti zdálo v noci na dnešek? Nějaký další vizionářský sen?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

V noci na dnešek jsem moc dobře nespala, protože můj malý syn se vedle vrtěl a trochu kašlal, a musím říci, že vlastně ta rodina a to malé vrtící se kašlající dítě je můj opravdu největší sen, který se mi díky Bohu splnil.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Minulou neděli tu se mnou byla naše společná kolegyně, bývalá kolegyně Veronika Sedláčková, určitě se znáte.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Ano.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Tak tady je její otázka pro tebe.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Zeptám se jí, jestli se jí nestýská po cestování a kam se chystá příště za hranice.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

No je pravda, že teďka s malým dítětem cestujeme výrazně méně a jako zpravodajka téměř vůbec. Já jsem ty zahraniční cesty strašně omezila ve prospěch rodiny a někdy to zas možná přijde. Já bych se ráda podívala do Austrálie, na Novém Zélandu už jsem byla, natáčela jsem tam dokonce materiál pro Objektiv, který jsem nikdy neustříhala. Možná ještě někdy to udělám, ale nikdy jsem neviděla Austrálii a ta by mě zajímala, jak pracovně, tak soukromě.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Příští neděli tu se mnou bude legenda mezi horolezci Jan Červinka, který v padesátých a šedesátých letech patřil mezi elitu a v roce 1973 založil i horolezecký oddíl ve Vrchlabí. Na co by ses ho chtěla zeptat?

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Pane Červinko, já se vás ptám, co cítíte na vrcholu vysoké hory, jestli se cítíte blíž nebi nebo k zemi?

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Moc ráda budu tlumočit, už příští týden se s Janem Červinkou tady v Záletech setkám a moc se na to těším. Hanko, děkuju, rozšířila jsi mi obzory, pochopila jsem víc o práci zahraničního zpravodaje a potěšilo mě tvé nadšení z každé věci, kterou děláš. Za to já mockrát děkuju, protože to by mělo být pro každého inspirativní. A pro mě je, děkuju to za to.

Hana SCHARFFOVÁ, redaktorka

Alenko, já děkuju tobě a musím říct jako novinářka jsem byla celou dobu v pokušení dělat rozhovor s tebou, takže doufám, že to se mi někdy podaří.

Alena ZÁRYBNICKÁ, moderátorka

Tak inspirace pro naše Zálety, třeba někdy příště. Budu se těšit, že se potkáme někdy v práci zase na chodbě České televize nebo v maskárně, to je takové naše místo intimních setkání. A vám všem posluchačům Českého rozhlasu přejeme krásnou neděli.

Terorista útočil v texaském El Pasu **5.8.2019 ČT 24 str. 08 22:00 Události, komentáře**

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Část Američanů po víkendových střelbách opět vyzývá k omezení zbraní. Útoky v El Pasu a Texasu a v Daytonu v Ohiu mají po dnešku celkem 31 obětí na životech. Prvního střelce už prokuratura obvinila z vraždy. Kongres chystá návrh na pařísnější prověrky zájemců o zbraň. S tím souhlasí i prezident Trump. A vyzval k tomu, aby za podobné činy padaly ty nejtvrďší tresty.

Donald TRUMP, americký prezident

Dnes rovněž pověřuji ministerstvo spravedlnosti, aby navrhlo zákony zajišťující, že pachatelé zločinů z nenávisti a masových vražd budou čelit trestu smrti.

Jakub ŽELEZNÝ, moderátor

Střelec z Daytonu podle úřadů vlastnil zbraň legálně. Den po útoku město zveřejnilo záběry z kamer. Zachycují útek lidí z místa činu i následný policejní zákrok, policisté dorazili na místo 30 vteřin od prvního výstřelu. Útočnicka okamžitě zabili a zřejmě tak zabránili mnohem, mnohem horším následkům.

Richard BIEHL, policejní velitel, Dayton

Zneškodnit ho ještě před vniknutím dovnitř, kam se všichni běželi schovat, jak jste viděli, bylo klíčové a zmírnilo to rozsah škod a úmrtí při tomto útoku.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Téma pro naše další hosty. Těmi jsou Petr Kolář, bývalý velvyslanec ve Spojených státech, dobrý večer. A zároveň tu vítám i Jiřího Pondělíčka, amerikanistu z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý večer. Pánové, proč se Amerika, země, která sama sebe ráda dává za vzor ostatním, nedokáže vypořádat s masovými vraždami?

Petr KOLÁŘ, bývalý velvyslanec ČR v USA

Dobrý večer. Tak s masovými vraždami se snaží vypořádat nejen Amerika. Jedna z nejmasovějších vražd se odehrála v Evropě v Norsku, Andreus Breivik tam zabil 69 lidí, 61 mladých lidí zastřelili na ostrově, kde byl tábor

sociální demokracie a osm lidí zahynulo při bombovém útoku v Oslo. My tady máme také případy jako paní Olga Hepnerová, která na to neměla ani zbraň. Ta vjela autem do lidí na refíži nebo pan Kovář, který v Uherském Brodě postřílel osm lidí a pak zastřelil sám sebe. Stává se to i ve Finsku, stává se to v Rakousku, stává se to v Evropě.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Mně spíš šlo o to, že Ameriky tyto zprávy chodí daleko častěji než z ostatních zemí, byť třeba to, co jste zmiňoval, samozřejmě také nemůže zůstat bez povšimnutí.

Petr KOLÁŘ, bývalý velvyslanec ČR v USA

V Americe se to stává bohužel opravdu dost často. A asi to bude směřovat postupně k nějakým regulacím a k nějakým omezením, nicméně pro většinu běžných Američanů, řadových Američanů ten druhý ústavní dodatek, který jim zaručuje právo vlastnit a nosit zbraň je téměř nedotknutelný. Je to něco, co od roku 1791 spěje téměř jako národní poklad a jak jsme už v historii viděli od roku 1934, kdy se pokoušeli omezit kvůli gangsterským přeпадům v Americe držení určitého typu zbraní, ale také víme, jak třeba dopadl ten spor USA, stát versus Müller v roce 1939, kdy se tedy nakonec řeklo, že dobře, že ty krátké brokovnice s upilovanou hlavní nepatří do té kategorie, ale jinak se to vlastně nedaří, prostě cyklicky se o to pokouší to omezení tam nějak zavést a vždy to nakonec dopadne.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

K tomu doufám, že se ještě dostaneme, omlouvám se. Donald Trump dnes, pane Pondělíčku, vystoupil s projevem, ve kterém odsoudil zločiny páchané z nenávisti, stejně tak i bělošský rasismus. Jak ho hodnotíte? Dobře volil slova, nebo naopak toho řekl málo a pozdě?

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, Institut mezinárodních studií, **FSV UK**

Myslím, že řekl to, co říci musel. On se dostal pod tlak. Ten domácí terorismus byl vlastně po tom útoku v El Pasu, který orgány oficiálně vyšetřují jako případ domácího terorismu, tak byl čím dál tím více skloňován, ta debata probíhá už dlouhodobě, minimálně už od toho nechvalně proslulého útoku vozem Charlotsville při těch demonstracích. Teď nedávno, to myslím koncem července teďka, proběhlo slyšení v Senátu, kde vystoupil šéf FBI a tam se také mluvilo o bílém nacionalismu, o terorismu s ním spojeném. On tam řekl, že vlastně mají ročně, nebo že tedy ta statistika je, že ročně mají zhruba sto zatčených v souvislosti s mezinárodním terorismem a z toho zhruba stejný počet zatčených v souvislosti s domácím terorismem a že většina těchto případů je spojena buďto s rasistickými organizacemi, nebo s organizacemi bílých nacionalistů. Ty další on tam potom nejmenoval, ale ze statistik se to dá vyčíst. Pak jsou to samozřejmě je tam i ten levicový nebo ekologický terorismus, ale prim opravdu v tom domácím hraje ten rasismus a prezident Trump to zatím odmítal úplně nějakým způsobem zmínit, takže já myslím, že on v tom projevu řekl to, co už asi přeci jen říct po té době musel.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Někteří demokraté převážně demokratičtí kandidáti na prezident potenciálního mají jasno v tom, že je to právě Donald Trump, kdo je otevřeným a zapřísáhlým rasistou a podporuje ho, což tedy Bílý dům samozřejmě odmítá. Je podle vás Donald Trump v té obecné rovině spolupachatelem zločinu v Texasu, jak o tom mluví demokraté nebo ne, pane Koláři?

Petr KOLÁŘ, bývalý velvyslanec ČR v USA

Tak to je velmi silné tvrzení a dost těžko by se to prokazovalo. Donald Trump je svůj. On má velmi specifickou rétoriku a nejde si pro poněkud expresivnější výrazy. Když je třeba kritizován členkami Kongresu, které jsou řekněme jiné barvy pleti, tak je vyzve k tomu, ať neubližují Americe a ať se vrátí do své země původu. To samozřejmě může u řady lidí a u demokratů především tam to je politikum, vyvolávat oprávněný pocit, že Donald Trump je spolupachatelem, ale já osobně bych řekl, že to je příliš silné tvrzení, takové věci se bohužel děly i před Donaldem Trumpem. On to spojuje, sami jsme slyšeli, že on není proti, je v nějakém omezení

regulace, ale spojuje to právě s emigračními zákony, vyzývá Kongres, aby v tomto ohledu s ním spolupracoval a byl přísnější, prostě to vidí jako spojené nádoby.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Pondělíčku, váš názor na tu rozdrobenou scénu v Americe?

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, Institut mezinárodních studií, **FSV UK**

Já se domnívám, že je potřeba si uvědomit, že kromě diametrálně odlišného přístupu ke zbraním, tak Amerika má i poměrně odlišný přístup ke svobodě slova a k její šíři. A je to také jedna z těch vlastně nejceněnějších amerických svobod. Ty hranice vlastně, kdy se člověk může slovem dopustit zločinu, tak jsou v Americe daleko, daleko dále posunuté než u nás. Vlastně ta hrozba násilí musí být nějak konkrétní a musí být reálná, aby člověk mohl být jen tedy za slovní projev postižen. To znamená, ať už a já souhlasím s tím, že ta prokázat nějaké přímé spojení mezi Trumpovou rétorikou a těmito konkrétními útoky v podstatě nelze tak, ale i kdybychom řekli, že tam nějaké to spojení je, tak bych řekl, že většina Američanů by se shodla na tom, že prostě stejně tak je to prostě daň za tu svobodu projevu a rozhodně by se nechtěli vzdávat možnosti říkat i věci kontroverzní bez toho, aniž by jim hrozil nějaký postih, že by to nepřijali jako bezpečnostní opatření.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Vy sami máte porozumění pro argumenty zastánců nošení zbraní, že zbraň sama nezabíjí, ale vždycky za ní musí stát nějaký člověk, který se toho zhostí. To znamená, že je zapotřebí tyto lidi více prověřovat, pane Koláři?

Petr KOLÁŘ, bývalý velvyslanec ČR v USA

Ano. Já s tím souhlasím. Víte, to jsou skutečně zrůdy, které zabíjí nevinné lidi a to není ani tak věcí toho systému. Já si myslím, že to je skutečně selhání jednotlivců, kteří často motivováni tou moderní dobou, která tedy na sociálních sítích umožňuje stávat se jakýmisi kvazi hrdiny a o to jim v řadě případů jde, aby se stali viditelnými a byli vnímáni jako ti, kteří bojují proti nějakému zlořádu. V jejich pojetí to je často jiná rasa, jiné náboženství, je to prostě zločin z nenávisti a často jsou to lidé, kteří skutečně mají svůj osobní problém, svůj nějaký mindrák, ale nechci to shazovat. Ten problém je vážný, bohužel i útoky na školách v Americe jsou, neřekl bych na denním pořádku, ale jsou bohužel poměrně častou součástí té americké reality, a proto Amerika je dnes tak exponovaně excitovaná, řekl bych, že je tak jako rozdělená na dva těžko smířitelné tábory. Na ty, kteří chtějí více regulace a více kontroly a není na tom nic špatného. Ono to vlastně už je od roku 1968 možné. Od toho zákona, který byl po atentátu na Kennedyho přijat, tak prostě když si jdete koupit zbraň, tak vás mají prověřit. FBI vás má prověřit, jestli jste k tomu způsobilí. Podle současných amerických zákonů, pokud jste se dopustila domácího násilí nebo jste drogově závislá, případně jste se zřekla amerického občanství, tak to jsou prostě důvody, které mají zabránit tomu, abyste zbraň mohla nosit. Bohužel se ukazuje, že to nestačí.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Co už naznačil Petr Kolář, po každém takovém útoku se vždycky zvíří debata o tom zda tedy zpřísnit zákony o držení zbraní. Ono se asi něco stane, ale myslíte si, že jednou by mohlo dojít opravdu k nějakému razantnímu zpřísnění zákonů o držení zbraní ve Spojených státech a případně mohlo by to?

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, Institut mezinárodních studií, **FSV UK**

Pokud myslíte razantní ve smyslu zrušení toho druhého dodatku, tak to opravdu si nemyslím, tam ta šance je naprosto minimální. Pokud se budeme bavit o nějakých mírnějších regulacích jako je třeba eliminace různých výjimek jako je třeba výjimka při prodeji zbraní při různých výstavách a tak dále, tak jsou to opatření, která podle průzkumu podporuje většina Američanů, dokonce i většina členů té NARI, té střelecké asociace, takže tam si myslím, že k nějakým změnám dojít může. Do jaké míry pomohou nebo ne, to je otázka, já jsem četl zajímavý výzkum, který porovnával jaksi míru vražd a násilí spáchaného střelnou zbraní ve státech, které mají open carry los, to znamená je tam možné otevřeně nosit zbraň, v některých státech i nabitou a státu, kde to povolené není a dochází k poměrně přesvědčivému závěru a je to poměrně robustní, opravdu mnoho desetiletí trvající empirický výzkum. Dochází k závěru, že prostě ta míra úmrtnosti na zranění spojená se zbraněmi a teď byly vynechány tedy sebevraždy a jaksi nehody. Takže ta míra úmrtnosti prostě v těch státech, kde ty zákony jsou

volnější, tak je větší. Takže v Kalifornii to kvantifikovali od roku 2012, kdy byl zaveden tedy zákaz nosit i nenabitou zbraň otevřeně asi na 300 životů, což jsou asi 4 procenta toho celkové počtu, takže nějakým způsobem to pomoci může, ale já si myslím, že to rozhodně nemůže zabránit případům jako byly tyto, protože ty případy jsou už ze své podstaty výjimečné a vlastně ani oni nejsou úplně typickými příklady toho, s čím Amerika má, co se zbraní týče, ten největší problém.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pánové, já vám děkuji za rozhovor u nás ve studiu, na shledanou.

Petr KOLÁŘ, bývalý velvyslanec ČR v USA

Také děkuji, na shledanou.

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, Institut mezinárodních studií, **FSV UK**

Děkujeme za pozvání.

Manažerkou komunikace Mall Group je od srpna Pavla Hobíková 5.8.2019 systemylogistiky.cz str. 00

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od 1. srpna 2019 stala Pavla Hobíková. Odpovědná je za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů uvedené e-commerce skupiny. Na této pozici střídá Táňu Lálovou.

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků,“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd UK** a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

URL| <https://www.systemylogistiky.cz/2019/08/05/manazerkou-komunikace-mall-group-je-od-srpna-pavla-hobikova/>

NENÁVIST JE NAKAŽLIVÁ

5.8.2019 **Hospodářské noviny** str. 08 **Panorama**
Petr Kain

EKONOMOVÉ JULIE CHYTILOVÁ A MICHAL BAUER ZKOUMAJÍ, JAK SNADNO SE ŠÍŘÍ NESNÁŠENLIVOST, PROČ JSOU LIDÉ S VÁLEČNOU ZKUŠENOSTÍ ŠTĚDRÍ A INDICKÉ MATKY SPOŘIVÉ NEBO PROČ JE TAK TĚŽKÉ VYMANIT SE Z CHUDOBY.

Ekonomové Julie Chytilová a Michal Bauer patří k nadějím české ekonomické vědy. Manželská dvojice vědců se podílela na řadě studií, jež si získaly širokou pozornost nejen ve vědeckém světě. V Indii zkoumali, proč jsou některé ženy trpělivější a spořivější, v Gruzii a Sieře Leone analyzovali vliv válečných událostí na sociální

chování lidí, na východním Slovensku zase pozorovali, jak nakažlivá může být nesnášenlivost. Práce těchto vědců ukazuje, že ekonomie může být docela velké dobrodružství.

* HN: V jednom ze svých posledních výzkumů jste dospěli k závěru, že nesnášenlivost je nakažlivá. Co ekonomy vede k tomu, něco podobného zkoumat?

J. Ch.: Tento výzkum byl motivovaný pozorováním, že ve světě často vidíme, jak spolu lidé z různých etnických skupin dlouhá léta bez problémů žijí, pak ale nastane nějaký menší konflikt, který postupně přeroste v něco mnohem vážnějšího. Nás zajímalo, jestli k tomu může dojít v důsledku toho, že se izolovaní jedinci začnou chovat nesnášenlivě, načež se ona nesnášenlivost začne šířit mezi ostatní lidi.

* HN: Jak jste to zkoumali?

J. Ch.: Na východním Slovensku jsme zorganizovali ekonomické experimenty, při nichž jsme sledovali, jak se lidé chovají ke členům stejné nebo jiné etnické skupiny. V tomto případě k Romům. Zkoumali jsme, zda jsou ochotni někoho druhého poškodit, jinak řečeno k němu projevují nesnášenlivost. Sledovali jsme také, zda se jejich chování liší, když se pohybují v nějakém sociálním prostředí a mají tak šanci vnímat, zda se i ostatní chovají nesnášenlivě, anebo jsou izolovaní.

* HN: Jak to dopadlo?

J. Ch.: Když se lidé rozhodují sami za sebe nebo se vyskytují v prostředí, které neprojevuje nesnášenlivost, pak jiné nediskriminují. Když jsou ale v prostředí, které se chová nesnášenlivě, mají tendenci se chovat také tak. Přičemž tendence následovat chování ostatních a poškodit Roma byla asi dvakrát silnější než v případě člověka stejného etnika.

* HN: Vyplývá z vaší studie nějaký návod, jak šíření nenávisti zabránit?

J. Ch.: Důležitý je monitoring a včasný zásah, než se nenávist rozšíří. M. B.: V Německu se například diskutuje v souvislosti s krajně pravicovou stranou AfD, jaké je optimální načasování toho, aby se určité chování či názory představitelů strany odsoudily. Často se ozývají názory, že jde jen o malou skupinu lidí. Že by dávalo smysl, aby se tím společnost a soudy začaly zabývat, teprve když se z toho stane širší společenský fenomén. Výsledky naší studie ale ukazují, že tehdy už může být pozdě. Klíčové je toto chování odsoudit v zárodku.

* HN: Jak se v této souvislosti díváte na chování mnohých současných vrcholových politiků, kteří nesnášenlivost k jiným lidem docela intenzivně šíří?

M. B.: Z našeho výzkumu vyplývá jedno upozornění, totiž že je relativně jednoduché změnit, jak nesnášenlivě se lidé chovají k menšinám a co považují za normální. Někteří politici jsou si toho dobře vědomi, a pokud z toho mohou profitovat, nenávist v lidech rozněcují. V odborné literatuře se jim říká „obchodníci s nenávistí“ a v současné době jich ve světě můžeme vidět bohužel docela dost. Některé výzkumy například ukazují, že po referendu o brexitu se míra zločinů z nenávisti v Británii zvýšila. Rovněž existuje studie, která ukazuje, jak se po zvolení Donalda Trumpa prezidentem v USA zvýšila akceptovatelnost xenofobního chování.

* HN: Když je nakažlivá nenávist, je nakažlivá i tolerance?

J. Ch.: Lidé vždy reagují na to, co dělají ti okolo nich, a mají do určité míry tendenci toto chování následovat. Ať jde o šíření nenávisti, nebo tolerance. V případě tolerance ale nevidíme asymetrii v přístupu k minoritám, jak tomu bylo u Romů, kde tendence k nesnášenlivému chování byla dvakrát silnější. Tolerance se šíří stejně jak k minoritě, tak i k majoritní skupině.

* HN: Na Slovensku a také v Ugandě jste rovněž zkoumali, jak se liší rozhodování lidí ve skupině a když jsou jednotlivě. K čemu jste dospěli?

M. B.: Primárně nás zajímalo, zda se v těchto případech nějakým způsobem odlišuje sociální či antisociální chování lidí. J. Ch.: Navazovali jsme na desítky studií, které zkoumaly chování lidí v situaci zvané vězňovo dilema, kde se měří ochota lidí spolupracovat. Napříč studiemi vyšlo, že skupina je méně ochotná spolupracovat než jednotlivec. Dosavadní interpretace byla, že se lidé ve skupině chovají racionálněji, jinak

řečeno sobečtěji, podle standardního ekonomického předpokladu, že člověk je sobecký tvor. Dalším vysvětlením ale je, že se lidé ve skupině chovají více antisociálně, že chtějí někoho poškodit, to ale vězňovo dilema změřit neumí. Proto jsme na Slovensku a v Ugandě k onomu vězňovu dilematu přidali i další experiment, v němž se mohli lidé vzdát části své odměny za to, že ještě více sníží odměnu někoho jiného. Ukázalo se, že skupiny mají větší tendenci chovat se tímto způsobem, poškozovat někoho jiného, a to i za cenu vlastního poškození. M. B.: Ukazuje se, že lidé ve skupině se chovají agresivněji. Snaží se soutěžit, i když je to v konečném důsledku nevýhodné pro všechny. Všichni přijdou o část odměny. Ti druzí ale přijdou o víc.

* HN: Lišily se nějak výsledky na Slovensku a v Ugandě?

J. Ch.: V podstatě ne, hlavní vzorce jsou velmi podobné, což – vzhledem k rozdílům mezi oběma zeměmi – naznačuje, že výsledky lze do značné míry zobecnit.

*

HN: V jednom ze svých raných výzkumů jste také studovali, jak moc sobecké jsou české děti. Na co jste přišli?

J. Ch.: Potvrdilo se dřívější zjištění sociálních psychologů, že malé děti jsou sobečtější a tím, jak rostou, stávají se altruističtějšími. M. B.: Okolo tří, čtyř let jsou děti hodně sobecké, což se postupně mění. Jak rostou, přijímají sociální normy a preference. Rovněž se ukázalo, že děti z rodin s nižším příjmem a vzděláním se chovají méně prosociálně. Nedávno byla v Německu zajímavá studie, která rovněž ukázala, že se děti z chudších rodin chovají sobečtěji, že to ale lze relativně snadno změnit. Studie byla doplněna intervencí, kdy do rodin docházel takzvaný mentor. Dobrovolník, jehož náplní činnosti nebylo suplovat školu a učit se s dítětem, ale trávit s ním kvalitně čas. Chodit s ním na hřiště, do muzea, povídat si, být sociální oporou. Něco podobného u nás před časem dělal Člověk v tísní. Jak se v německé studii ukázalo, u náhodně vybraných dětí ze znevýhodněných rodin, za nimiž mentor docházel, se chování změnilo. Byly více prosociální, ten dřívější rozdíl se smazal. Krásně se na tom ukazuje, jak strašně důležité je, v jakém prostředí člověk vyrůstá a jaké vzory ho obklopují.

* HN: Není někdy frustrující, když vidíte, že se závěry vašich studií nepromítají do reálné politiky?

J. Ch.: Je to tak, že jednotlivé studie základního výzkumu v mnoha případech nemají okamžitý konkrétní dopad na politiku. Důležité ale je, že poznatky se na sebe nabalují a po určité době, když je poznání komplexnější, už často dopad mají. Ve vědě je spíše výjimkou, že by jednotlivé studie měly nějaký přímý politický dopad. Jednou z takových klasických byla studie, kdy výzkumníci vzali v Keni velké množství základních škol, jejichž žáky náhodně rozdělili do skupin, přičemž jedné dali odčervovací tablety a té druhé ne. Šlo o intervenci velmi levnou, ty tablety stály asi dolar na dítě a rok. Mělo to přitom velký efekt. Když se výzkumníci po roce přišli na děti podívat, zjistili, že ty, co dostaly odčervovací tablety, byly zdravější a chodily více do školy. Ta studie je asi dvacet let stará a stále probíhá, vědci pořád monitorují životy těch dětí. Na základě výsledků této studie pak začala nadace Billa Gatese a Světová zdravotnická organizace propagovat a financovat odčervovací tablety pro děti po celém světě.

* HN: V rámci svého výzkumu jste zkoumali i problémy lidí se sebekontrolou, a to až v Indii. Co jste zjistili?

J. Ch.: Experimenty ukázaly, že je hodně lidí, kteří by si chtěli spořit, ale nemají na to dostatečně pevnou vůli. Právě tito lidé si přitom velmi často pořizovali takzvané mikroúvěry. To je idea, s níž v Bangladéši přišel před lety Mohammad Yunus. Mikroúvěry mají řadu specifíků, mimo jiné jsou splátky velmi časté, třeba každý týden nějaká velmi nízká částka, a půjčky jsou opakované. Celý proces tak vlastně připomíná spoření – člověk řadu týdnů vkládá nízké částky a pak si vybere velkou částku, kterou může použít na nějaký velký výdaj či investici, a tak stále dokola. Ukazuje se, že lidé s nižší sebekontrolou si půjčují peníze nejvíce právě prostřednictvím mikroúvěry. M. B.: Část poptávky po mikropůjčkách nepřichází proto, že by lidé chtěli investovat a stávat se mikropodnikateli, což bylo původním záměrem mikrokreditu, ale protože nemají jiný nástroj, jak spořit. Možná se tak ukazuje, že by bylo dobré začít přemýšlet nad jinými a lepšími finančními produkty pro chudé, které jim spoření umožní, protože za mikroúvěry musí platit poměrně výrazný úrok.

* HN: Jestli se nepletu, z výzkumu rovněž vyplynulo, že indické matky jsou v porovnání s muži a bezdětnými ženami výrazně zodpovědnější a spořivější.

M. B.: Je to tak, s přibývajícími dětmi se mění preference matek. Z čehož mimochodem vyplývá, že případná pomoc zaměřená na zlepšení života rodin by měla jít právě do rukou matek. J. Ch.: Ukázaly to i jiné výzkumy, které sledovaly, jak jsou použity peníze z nějaké finanční podpory, když byly v domácnosti adresovány ženě nebo muži. Rozdíly byly poměrně velké, když peníze dostaly ženy, investovaly je hlavně do vzdělání a zdraví dětí.

* HN: Platilo, že čím více dětí indické ženy měly, tím byly zodpovědnější a spořivější?

M. B.: Platilo, ale jen do počtu čtyř dětí.

* HN: Výzkum vás zavedl i do oblastí ovlivněných válečným konfliktem. Co jste se tam snažili zjistit?

J. Ch.: Zkoumali jsme, jaký vliv má válečný prožitek na sociální chování lidí. Nejprve v Gruzii asi půl roku po krátké válce s Ruskem o Jižní Osetii a posléze v Sieře Leone, kde dlouhá léta probíhala občanská válka. Ukázalo se, že lidé zasažení válečným konfliktem jsou více ochotní spolupracovat, ale jen v rámci své vlastní skupiny. Současně se ale zvyšuje jejich sobeckost k představitelům jiných skupin. To do značné míry umožňuje pochopit vývoj v postkonfliktních společnostech, kde na jedné straně může dojít k rychlé obnově, protože lidé na lokální úrovni spolupracují, nebo naopak mají společností tendenci k opakovanému konfliktu. M. B.: I jiné studie ukazují, že když přichází ohrožení zvnějšku, skupina má tendenci se semknout. Nic takového ale nevidíte, když jde o konflikt v rámci lokálních komunit. Třeba v Tádžikistánu, kde často bojoval soused se sousedem. Ukazuje se, že tyto klíčové zkušenosti ovlivňují chování lidí na poměrně dlouhou dobu, minimálně deseti let.

* HN: Zkoumali jste také, jaký vliv má vzdělání na trpělivost lidí. K čemu jste dospěli?

M. B.: Často se vidí, že bohatší nebo vzdělanější lidé jsou trpělivější. Ale i když je to známá věc, stále nevíte, čím to je. Jestli ti, co jsou trpělivější, chodí třeba více do školy, nebo žijí ve městech, kde je docházka do školy jednodušší, anebo je za tím něco jiného. My jsme se na to snažili přijít v Ugandě, kde nám tragické historické události umožnily tuto otázku studovat. Za vlády Idiho Amina bylo fungování škol výrazně omezeno, takže jsme mohli porovnat lidi, kteří měli v mládí ztížený nebo zcela znemožněný přístup ke vzdělání, s těmi co se vzdělávat mohli. Ukázalo se, že je to skutečně vzdělání, co činí lidi trpělivějšími.

* HN: Na čem pracujete v současnosti?

M. B.: Hodně se v poslední době mluví o tom, že chudoba pravděpodobně ovlivňuje chování lidí i prostřednictvím psychologických kanálů. Člověk musí přemýšlet nad spoustou věcí, například jak zajistit základní potřeby, nad nimiž ostatní lidé přemýšlet vůbec nemusí. Já když udělám chybu a koupím něco, co je o sto korun dražší, není to zase tak hrozný problém. Pro někoho jiného to ale může být problém zásadní, který nesmí dopustit. Snažíme se testovat myšlenku, že prostředí chudoby může vést k mentálnímu vyčerpání, jež zase vede k tomu, že lidé dělají chyby v jiných rozhodnutích. Třeba v otázkách dlouhodobých, protože se jinak věnují jen těm okamžitým, aktuálním problémům. Stejně jako může prostředí chudoby vést k tomu, že lidé si čas od času dopřejí nějaký drahý požitek, aby kompenzovali to, že si neustále něco odříkají. Jinak řečeno to znamená, že chudoba může zapříčinit určitý druh chování, který zase vede k chudobě.

* HN: Jak něco podobného zkoumáte?

M. B.: Tuto myšlenku jsme testovali v severní Ugandě. Účastníky jsme náhodně rozdělili na dvě skupiny lidí, kterým jsme dali možnost rozhodnout, kdy budou pracovat na nějakém nepříjemném úkolu. V našem případě jsme je nechali rozdělovat fazole podle barvy, jednou okamžitě a jednou za týden. J. Ch.: Zároveň ale měli možnost část času strávit zábavnou formou, mohli se dívat na nějaká zábavná videa na tabletech. Měli možnost rozhodnout, zda si tu pauzu udělají hned, anebo až za týden. M. B.: Ještě předtím, než udělali tato rozhodnutí, jsme je ale požádali, ať si představí nějakou událost, která jim sebere část příjmu. Jedna skupina si měla představovat událost, která zapříčiní ztrátu celé úrody, ta druhá ztrátu podstatně menší, ztrátu obživy pro rodinu na jeden den. Zajímalo nás, zda se lidé v okamžiku, kdy musí intenzivně přemýšlet nad chudobou, začnou chovat více netrpělivě. A to se potvrdilo. Zdá se, že se lidé nerodí netrpělivými, spíše o jejich chování rozhoduje prostředí, v němž se nachází. Což opět může vést k začarovanému kruhu chudoby, protože lidé trápící se chudobou odkládají práci a jdou si raději užít. A to může opět vést k prohloubení chudoby.

Michal Bauer (38)

Vystudoval ekonomii na Institutu ekonomických studií, studoval rovněž na New York University. Je držitelem ceny Mladý ekonom udělované Českou společností ekonomickou. Ve svých výzkumných projektech se zabývá například vztahem mezi chudobou a chováním. V současnosti působí jako docent na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a rovněž na CERGE-EI.

Julie Chytilová (38)

Vystudovala ekonomii na **FSV UK**. Ve svých vědeckých studiích zkoumá mimo jiné příčiny chudoby v rozvojových zemích, sleduje vliv vzdělání na trpělivost či efekt válečného konfliktu na sociální chování lidí. Za svou dosavadní práci získala již řadu ocenění. V roce 2011 obdržela cenu Neuron pro vědce do 40 let, již uděluje Nadační fond Karla Janečka. V roce 2016 získala cenu ministerstva školství za mimořádné vědecké výsledky. V současnosti působí jako docentka na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a na CERGE-EI.

O autorovi| Petr Kain, petr.kain@economia.cz

Foto autor| Foto: HN – Honza Mudra

Foto popis| Michal Bauer ekonom

Foto popis| Julie Chytilová ekonomka

Nenávist je nakažlivá. Manželský pár ekonomů to zkoumal při experimentech na východním Slovensku

5.8.2019 iHNed.cz str. 00

autor: HN – Honza Mudra

Ekonomové Julie Chytilová a Michal Bauer patří k nadějším české ekonomické vědy. Manželská dvojice vědců se podílela na řadě studií, jež si získaly širokou pozornost nejen ve vědeckém světě. V Indii zkoumali, proč jsou některé ženy trpělivější a spořivější, v Gruzii a Sieře Leone analyzovali vliv válečných událostí na sociální chování lidí, na východním Slovensku zase pozorovali, jak nakažlivá může být nesnášenlivost. Práce těchto vědců ukazuje, že ekonomie může být docela velké dobrodružství.

HN: V jednom ze svých posledních výzkumů jste dospěli k závěru, že nesnášenlivost je nakažlivá. Co ekonomie vede k tomu, něco podobného zkoumat?

J. Ch.: Tento výzkum byl motivovaný pozorováním, že ve světě často vidíme, jak spolu lidé z různých etnických skupin dlouhá léta bez problémů žijí, pak ale nastane nějaký menší konflikt, který postupně přeroste v něco mnohem vážnějšího. Nás zajímalo, jestli k tomu může dojít v důsledku toho, že se izolovaní jedinci začnou chovat nesnášenlivě, načež se ona nesnášenlivost začne šířit mezi ostatní lidi.

HN: Jak jste to zkoumali?

J. Ch.: Na východním Slovensku jsme zorganizovali ekonomické experimenty, při nichž jsme sledovali, jak se lidé chovají ke členům stejné nebo jiné etnické skupiny. V tomto případě k Romům. Zkoumali jsme, zda jsou ochotni někoho druhého poškodit, jinak řečeno k němu projevují nesnášenlivost. Sledovali jsme také, zda se jejich chování liší, když se pohybují v nějakém sociálním prostředí a mají tak šanci vnímat, zda se i ostatní chovají nesnášenlivě, anebo jsou izolovaní.

Michal Bauer (38)

? Vystudoval ekonomii na Institutu ekonomických studií, studoval rovněž na New York University. Je držitelem ceny Mladý ekonom udělované Českou společností ekonomickou.

? Ve svých výzkumných projektech se zabývá například vztahem mezi chudobou a chováním. V současnosti působí jako docent na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a rovněž na CERGE-EI.

HN: Jak to dopadlo?

J. Ch.: Když se lidé rozhodují sami za sebe nebo se vyskytují v prostředí, které neprojevuje nesnášenlivost, pak jiné nediskriminují. Když jsou ale v prostředí, které se chová nesnášenlivě, mají tendenci se chovat také tak. Přičemž tendence následovat chování ostatních a poškodit Roma byla asi dvakrát silnější než v případě člověka stejného etnika.

HN: Vyplyvá z vaší studie nějaký návod, jak šíření nenávisti zabránit?

J. Ch.: Důležitý je monitoring a včasný zásah, než se nenávist rozšíří.

Julie Chytilová (38)

? Vystudovala ekonomii na **FSV UK**. Ve svých vědeckých studiích zkoumá mimo jiné příčiny chudoby v rozvojových zemích, sleduje vliv vzdělání na trpělivost či efekt válečného konfliktu na sociální chování lidí.

? Za svou dosavadní práci získala již řadu ocenění. V roce 2011 obdržela cenu Neuron pro vědce do 40 let, již uděluje Nadační fond Karla Janečka. V roce 2016 získala cenu ministerstva školství za mimořádné vědecké výsledky.

? V současnosti působí jako docentka na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a na CERGE--EI.

M. B.: V Německu se například diskutuje v souvislosti s krajně pravicovou stranou AfD, jaké je optimální načasování toho, aby se určité chování či názory představitelů strany odsoudily. Často se ozývají názory, že jde jen o malou skupinu lidí. Že by dávalo smysl, aby se tím společnost a soudy začaly zabývat, teprve když se z toho stane širší společenský fenomén. Výsledky naší studie ale ukazují, že tehdy už může být pozdě. Klíčové je toto chování odsoudit v zárodku.

HN: Jak se v této souvislosti díváte na chování mnohých současných vrcholových politiků, kteří nesnášenlivost k jiným lidem docela intenzivně šíří?

M. B.: Z našeho výzkumu vyplývá jedno upozornění, totiž že je relativně jednoduché změnit, jak nesnášenlivě se lidé chovají k menšinám a co považují za normální. Někteří politici jsou si toho dobře vědomi, a pokud z toho mohou profitovat, nenávist v lidech rozněčují. V odborné literatuře se jim říká "obchodníci s nenávistí" a v současné době jich ve světě můžeme vidět bohužel docela dost. Některé výzkumy například ukazují, že po referendu o brexitu se míra zločinů z nenávisti v Británii zvýšila. Rovněž existuje studie, která ukazuje, jak se po zvolení Donalda Trumpa prezidentem v USA zvýšila akceptovatelnost xenofobního chování.

HN: Když je nakažlivá nenávist, je nakažlivá i tolerance?

J. Ch.: Lidé vždy reagují na to, co dělají ti okolo nich, a mají do určité míry tendenci toto chování následovat. Ať jde o šíření nenávisti, nebo tolerance. V případě tolerance ale nevidíme asymetrii v přístupu k minoritám, jak tomu bylo u Romů, kde tendence k nesnášenlivému chování byla dvakrát silnější. Tolerance se šíří stejně jak k minoritě, tak i k majoritní skupině.

HN: Na Slovensku a také v Ugandě jste rovněž zkoumali, jak se liší rozhodování lidí ve skupině a když jsou jednotlivě. K čemu jste dospěli?

M. B.: Primárně nás zajímalo, zda se v těchto případech nějakým způsobem odlišuje sociální či antisociální chování lidí.

J. Ch.: Navazovali jsme na desítky studií, které zkoumaly chování lidí v situaci zvané věžňovo dilema, kde se měří ochota lidí spolupracovat. Napříč studii vyšlo, že skupina je méně ochotná spolupracovat než jednotlivci. Dosavadní interpretace byla, že se lidé ve skupině chovají racionálněji, jinak řečeno sobečtěji, podle standardního ekonomického předpokladu, že člověk je sobecký tvor. Dalším vysvětlením ale je, že se lidé ve skupině chovají více antisociálně, že chtějí někoho poškodit, to ale věžňovo dilema změřit neumí. Proto jsme na Slovensku a v Ugandě k onomu věžňovo dilematu přidali i další experiment, v němž se mohli lidé vzdát části své odměny za to, že ještě více sníží odměnu někoho jiného. Ukázalo se, že skupiny mají větší tendenci chovat se tímto způsobem, poškozovat někoho jiného, a to i za cenu vlastního poškození.

M. B.: Ukazuje se, že lidé ve skupině se chovají agresivněji. Snaží se soutěžit, i když je to v konečném důsledku nevýhodné pro všechny. Všichni přijdou o část odměny. Ti druzí ale přijdou o víc.

HN: Lišily se nějak výsledky na Slovensku a v Ugandě?

J. Ch.: V podstatě ne, hlavní vzorce jsou velmi podobné, což - vzhledem k rozdílům mezi oběma zeměmi - naznačuje, že výsledky lze do značné míry zobecnit.

HN: V jednom ze svých raných výzkumů jste také studovali, jak moc sobecké jsou české děti. Na co jste přišli?

J. Ch.: Potvrdilo se dřívější zjištění sociálních psychologů, že malé děti jsou sobečtější a tím, jak rostou, stávají se altruističtějšími.

M. B.: Okolo tří, čtyř let jsou děti hodně sobecké, což se postupně mění. Jak rostou, přijímají sociální normy a preference. Rovněž se ukázalo, že děti z rodin s nižším příjmem a vzděláním se chovají méně prosociálně. Nedávno byla v Německu zajímavá studie, která rovněž ukázala, že se děti z chudších rodin chovají sobečtěji, že to ale lze relativně snadno změnit. Studie byla doplněna intervencí, kdy do rodin docházel takzvaný mentor. Dobrovolník, jehož náplní činnosti nebylo suplovat školu a učit se s dítětem, ale trávit s ním kvalitně čas. Chodit s ním na hřiště, do muzea, povídat si, být sociální oporou. Něco podobného u nás před časem dělal Člověk v tísní. Jak se v německé studii ukázalo, u náhodně vybraných dětí ze znevýhodněných rodin, za nimiž mentor docházel, se chování změnilo. Byly více prosociální, ten dřívější rozdíl se smazal. Krásně se na tom ukazuje, jak strašně důležité je, v jakém prostředí člověk vyrůstá a jaké vzory ho obklopují.

HN: Není někdy frustrující, když vidíte, že se závěry vašich studií nepromítají do reálné politiky?

J. Ch.: Je to tak, že jednotlivé studie základního výzkumu v mnoha případech nemají okamžitý konkrétní dopad na politiku. Důležité ale je, že poznatky se na sebe nabalují a po určité době, když je poznání komplexnější, už často dopad mají. Ve vědě je spíše výjimkou, že by jednotlivé studie měly nějaký přímý politický dopad.

Jednou z takových klasických byla studie, kdy vědci vzali v Keni velké množství základních škol, jejichž žáky náhodně rozdělili do skupin, přičemž jedné dali odčervovací tablety a té druhé ne. Šlo o intervenci velmi levnou, ty tablety stály asi dolar na dítě a rok. Mělo to přitom velký efekt. Když se vědci po roce přišli na děti podívat, zjistili, že ty, co dostaly odčervovací tablety, byly zdravější a chodily více do školy. Ta studie je asi dvacet let stará a stále probíhá, vědci pořád monitorují životy těch dětí. Na základě výsledků této studie pak začala nadace Billa Gatese a Světová zdravotnická organizace propagovat a financovat odčervovací tablety pro děti po celém světě.

HN: V rámci svého výzkumu jste zkoumali i problémy lidí se sebekontrolou, a to až v Indii. Co jste zjistili?

J. Ch.: Experimenty ukázaly, že je hodně lidí, kteří by si chtěli spořit, ale nemají na to dostatečně pevnou vůli. Právě tyto lidé si přitom velmi často pořizovali takzvané mikroúvěry. To je idea, s níž v Bangladéši přišel před lety Mohammad Yunus. Mikroúvěry mají řadu specifik, mimo jiné jsou splátky velmi časté, třeba každý týden nějaká velmi nízká částka, a půjčky jsou opakované. Celý proces tak vlastně připomíná spoření - člověk řadu týdnů vkládá nízké částky a pak si vybere velkou částku, kterou může použít na nějaký velký výdaj či investici, a tak stále dokola. Ukazuje se, že lidé s nižší sebekontrolou si půjčují peníze nejvíce právě prostřednictvím mikroúvěru.

M. B.: Část poptávky po mikropůjčkách nepřichází proto, že by lidé chtěli investovat a stávat se mikropodnikateli, což bylo původním záměrem mikrokreditu, ale protože nemají jiný nástroj, jak spořit. Možná se tak ukazuje, že by bylo dobré začít přemýšlet nad jinými a lepšími finančními produkty pro chudé, které jim spoření umožní, protože za mikroúvěry musí platit poměrně výrazný úrok.

HN: Jestli se nepletu, z výzkumu rovněž vyplynulo, že indické matky jsou v porovnání s muži a bezdětnými ženami výrazně zodpovědnější a spořivější.

M. B.: Je to tak, s přibývajícím věkem se mění preference matek. Z čehož mimochodem vyplývá, že případná pomoc zaměřená na zlepšení života rodin by měla jít právě do rukou matek.

J. Ch.: Ukázaly to i jiné výzkumy, které sledovaly, jak jsou použity peníze z nějaké finanční podpory, když byly v domácnosti adresovány ženě nebo muži. Rozdíl byl poměrně velký, když peníze dostaly ženy, investovaly je hlavně do vzdělání a zdraví dětí.

HN: Platilo, že čím více dětí indické ženy měly, tím byly zodpovědnější a spořivější?

M. B.: Platilo, ale jen do počtu čtyř dětí.

HN: Výzkum vás zavedl i do oblastí ovlivněných válečným konfliktem. Co jste se tam snažili zjistit?

J. Ch.: Zkoumali jsme, jaký vliv má válečný prožitek na sociální chování lidí. Nejprve v Gruzii asi půl roku po krátké válce s Ruskem o Jižní Osetii a posléze v Sieře Leone, kde dlouhá léta probíhala občanská válka. Ukázalo se, že lidé zasažení válečným konfliktem jsou více ochotní spolupracovat, ale jen v rámci své vlastní skupiny. Současně se ale zvyšuje jejich sobeckost k představitelům jiných skupin. To do značné míry umožňuje pochopit vývoj v postkonfliktních společnostech, kde na jedné straně může dojít k rychlé obnově, protože lidé na lokální úrovni spolupracují, nebo naopak mají společností tendenci k opakovanému konfliktu.

M. B.: I jiné studie ukazují, že když přichází ohrožení zvnějšku, skupina má tendenci se semknout. Nic takového ale nevidíte, když jde o konflikt v rámci lokálních komunit. Třeba v Tádžikistánu, kde často bojoval soused se sousedem. Ukazuje se, že tyto klíčové zkušenosti ovlivňují chování lidí na poměrně dlouhou dobu, minimálně deseti let.

HN: Zkoumali jste také, jaký vliv má vzdělání na trpělivost lidí. K čemu jste dospěli?

M. B.: Často se vidí, že bohatší nebo vzdělanější lidé jsou trpělivější. Ale i když je to známá věc, stále nevíte, čím to je. Jestli ti, co jsou trpělivější, chodí třeba více do školy, nebo žijí ve městech, kde je docházka do školy jednodušší, anebo je za tím něco jiného. My jsme se na to snažili přijít v Ugandě, kde nám tragické historické události umožnily tuto otázku studovat. Za vlády Idiho Amina bylo fungování škol výrazně omezeno, takže jsme mohli porovnat lidi, kteří měli v mládí ztížený nebo zcela znemožněný přístup ke vzdělání, s těmi co se vzdělávat mohli. Ukázalo se, že je to skutečně vzdělání, co činí lidi trpělivějšími.

HN: Na čem pracujete v současnosti?

M. B.: Hodně se v poslední době mluví o tom, že chudoba pravděpodobně ovlivňuje chování lidí i prostřednictvím psychologických kanálů. Člověk musí přemýšlet nad spoustou věcí, například jak zajistit základní potřeby, nad nimiž ostatní lidé přemýšlet vůbec nemusí. Já když udělám chybu a koupím něco, co je o sto korun dražší, není to zase tak hrozný problém. Pro někoho jiného to ale může být problém zásadní, který nesmí dopustit. Snažíme se testovat myšlenku, že prostředí chudoby může vést k mentálnímu vyčerpání, jež

zase vede k tomu, že lidé dělají chyby v jiných rozhodnutích. Třeba v otázkách dlouhodobých, protože se jinak věnují jen těm okamžitým, aktuálním problémům. Stejně jako může prostředí chudoby vést k tomu, že lidé si čas od času dopřejí nějaký drahý požitek, aby kompenzovali to, že si neustále něco odříkají. Jinak řečeno to znamená, že chudoba může zapříčínovat určitý druh chování, který zase vede k chudobě.

HN: Jak něco podobného zkoumáte?

M. B.: Tuto myšlenku jsme testovali v severní Ugandě. Účastníky jsme náhodně rozdělili na dvě skupiny lidí, kterým jsme dali možnost rozhodnout, kdy budou pracovat na nějakém nepříjemném úkolu. V našem případě jsme je nechali rozdělovat fazole podle barvy, jednou okamžitě a jednou za týden.

J. Ch.: Zároveň ale měli možnost část času strávit zábavnou formou, mohli se dívat na nějaká zábavná videa na tabletech. Měli možnost rozhodnout, zda si tu pauzu udělají hned, anebo až za týden.

M. B.: Ještě předtím, než udělali tato rozhodnutí, jsme je ale požádali, ať si představí nějakou událost, která jim sebere část příjmu. Jedna skupina si měla představovat událost, která zapříčiní ztrátu celé úrody, ta druhá ztrátu podstatně menší, ztrátu obživy pro rodinu na jeden den. Zajímalo nás, zda se lidé v okamžiku, kdy musí intenzivně přemýšlet nad chudobou, začnou chovat více netrpělivě. A to se potvrdilo. Zdá se, že se lidé nerodí netrpělivými, spíše o jejich chování rozhoduje prostředí, v němž se nachází. Což opět může vést k začarovanému kruhu chudoby, protože lidé trápící se chudobou odkládají práci a jdou si raději užít. A to může opět vést k prohloubení chudoby.

Ekonomové Michal Bauer a Julie Chytilová

URL | <https://domaci.ihned.cz/c1-66618540-nenavist-je-nakazлива-manzelsky-par-ekonomu-to-zkoumal-pri-experimentech-na-vychodnim-slovensku>

Nenávist je nakažlivá. Manželský pár ekonomů to zkoumal při experimentech na východním Slovensku

5.8.2019 iHNed.cz str. 00

Petr Kain

Ekonomové Julie Chytilová a Michal Bauer patří k nadějším české ekonomické vědy. Manželská dvojice vědců se podílela na řadě studií, jež si získaly širokou pozornost nejen ve vědeckém světě. V Indii zkoumali, proč jsou některé ženy trpělivější a spořivější, v Gruzii a Sieře Leone analyzovali vliv válečných událostí na sociální chování lidí, na východním Slovensku zase pozorovali, jak nakažlivá může být nesnášenlivost. Práce těchto vědců ukazuje, že ekonomie může být docela velké dobrodružství.

HN: V jednom ze svých posledních výzkumů jste dospěli k závěru, že nesnášenlivost je nakažlivá. Co ekonomie vede k tomu, něco podobného zkoumat?

J. Ch.: Tento výzkum byl motivovaný pozorováním, že ve světě často vidíme, jak spolu lidé z různých etnických skupin dlouhá léta bez problémů žijí, pak ale nastane nějaký menší konflikt, který postupně přeroste v něco mnohem vážnějšího. Nás zajímalo, jestli k tomu může dojít v důsledku toho, že se izolovaní jedinci začnou chovat nesnášenlivě, načež se ona nesnášenlivost začne šířit mezi ostatní lidi.

HN: Jak jste to zkoumali?

J. Ch.: Na východním Slovensku jsme zorganizovali ekonomické experimenty, při nichž jsme sledovali, jak se lidé chovají ke členům stejné nebo jiné etnické skupiny. V tomto případě k Romům. Zkoumali jsme, zda jsou ochotni někoho druhého poškodit, jinak řečeno k němu projevují nesnášenlivost. Sledovali jsme také, zda se jejich chování liší, když se pohybují v nějakém sociálním prostředí a mají tak šanci vnímat, zda se i ostatní chovají nesnášenlivě, anebo jsou izolovaní.

* Vystudoval ekonomii na Institutu ekonomických studií, studoval rovněž na New York University. Je držitelem ceny Mladý ekonom udělované Českou společností ekonomickou.

* Ve svých výzkumných projektech se zabývá například vztahem mezi chudobou a chováním. V současnosti působí jako docent na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a rovněž na CERGE--EI.

HN: Jak to dopadlo?

J. Ch.: Když se lidé rozhodují sami za sebe nebo se vyskytují v prostředí, které neprojevuje nesnášenlivost, pak jiné nediskriminují. Když jsou ale v prostředí, které se chová nesnášenlivě, mají tendenci se chovat také tak. Přičemž tendence následovat chování ostatních a poškodit Roma byla asi dvakrát silnější než v případě člověka stejného etnika.

HN: Vyplyvá z vaší studie nějaký návod, jak šíření nenávisti zabránit?

J. Ch.: Důležitý je monitoring a včasný zásah, než se nenávist rozšíří.

* Vystudovala ekonomii na **FSV UK**. Ve svých vědeckých studiích zkoumá mimo jiné příčiny chudoby v rozvojových zemích, sleduje vliv vzdělání na trpělivost či efekt válečného konfliktu na sociální chování lidí.

* Za svou dosavadní práci získala již řadu ocenění. V roce 2011 obdržela cenu Neuron pro vědce do 40 let, již uděluje Nadační fond Karla Janečka. V roce 2016 získala cenu ministerstva školství za mimořádné vědecké výsledky.

* V současnosti působí jako docentka na Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a na CERGE--EI.

M. B.: V Německu se například diskutuje v souvislosti s krajně pravicovou stranou AfD, jaké je optimální načasování toho, aby se určité chování či názory představitelů strany odsoudily. Často se ozývají názory, že jde jen o malou skupinu lidí. Že by dávalo smysl, aby se tím společnost a soudy začaly zabývat, teprve když se z toho stane širší společenský fenomén. Výsledky naší studie ale ukazují, že tehdy už může být pozdě. Klíčové je toto chování odsoudit v zárodku.

HN: Jak se v této souvislosti díváte na chování mnohých současných vrcholových politiků, kteří nesnášenlivost k jiným lidem docela intenzivně šíří?

M. B.: Z našeho výzkumu vyplývá jedno upozornění, totiž že je relativně jednoduché změnit, jak nesnášenlivě se lidé chovají k menšinám a co považují za normální. Někteří politici jsou si toho dobře vědomi, a pokud z toho mohou profitovat, nenávist v lidech rozněcují. V odborné literatuře se jim říká "obchodníci s nenávistí" a v současné době jich ve světě můžeme vidět bohužel docela dost. Některé výzkumy například ukazují, že po referendu o brexitu se míra zločinů z nenávisti v Británii zvýšila. Rovněž existuje studie, která ukazuje, jak se po zvolení Donalda Trumpa prezidentem v USA zvýšila akceptovatelnost xenofobního chování.

HN: Když je nakažlivá nenávist, je nakažlivá i tolerance?

J. Ch.: Lidé vždy reagují na to, co dělají ti okolo nich, a mají do určité míry tendenci toto chování následovat. Ať jde o šíření nenávisti, nebo tolerance. V případě tolerance ale nevidíme asymetrii v přístupu k minoritám, jak tomu bylo u Romů, kde tendence k nesnášenlivému chování byla dvakrát silnější. Tolerance se šíří stejně jak k minoritě, tak i k majoritní skupině.

HN: Na Slovensku a také v Ugandě jste rovněž zkoumali, jak se liší rozhodování lidí ve skupině a když jsou jednotlivě. K čemu jste dospěli?

M. B.: Primárně nás zajímalo, zda se v těchto případech nějakým způsobem odlišuje sociální či antisociální chování lidí.

J. Ch.: Navazovali jsme na desítky studií, které zkoumaly chování lidí v situaci zvané věžňovo dilema, kde se měří ochota lidí spolupracovat. Napříč studiemi vyšlo, že skupina je méně ochotná spolupracovat než jednotlivec. Dosavadní interpretace byla, že se lidé ve skupině chovají racionálněji, jinak řečeno sobeckěji, podle standardního ekonomického předpokladu, že člověk je sobecký tvor. Dalším vysvětlením ale je, že se lidé ve skupině chovají více antisociálně, že chtějí někoho poškodit, to ale věžňovo dilema změřit neumí. Proto jsme na Slovensku a v Ugandě k onomu věžňovu dilematu přidali i další experiment, v němž se mohli lidé vzdát části své

odměny za to, že ještě více sníží odměnu někoho jiného. Ukázalo se, že skupiny mají větší tendenci chovat se tímto způsobem, poškozovat někoho jiného, a to i za cenu vlastního poškození.

M. B.: Ukazuje se, že lidé ve skupině se chovají agresivněji. Snaží se soutěžit, i když je to v konečném důsledku nevýhodné pro všechny. Všichni přijdou o část odměny. Ti druzí ale přijdou o víc.

HN: Lišily se nějak výsledky na Slovensku a v Ugandě?

J. Ch.: V podstatě ne, hlavní vzorce jsou velmi podobné, což - vzhledem k rozdílům mezi oběma zeměmi - naznačuje, že výsledky lze do značné míry zobecnit.

HN: V jednom ze svých raných výzkumů jste také studovali, jak moc sobecké jsou české děti. Na co jste přišli?

J. Ch.: Potvrdilo se dřívější zjištění sociálních psychologů, že malé děti jsou sobečtější a tím, jak rostou, stávají se altruističtějšími.

M. B.: Okolo tří, čtyř let jsou děti hodně sobecké, což se postupně mění. Jak rostou, přijímají sociální normy a preference. Rovněž se ukázalo, že děti z rodin s nižším příjmem a vzděláním se chovají méně prosociálně. Nedávno byla v Německu zajímavá studie, která rovněž ukázala, že se děti z chudších rodin chovají sobečtěji, že to ale lze relativně snadno změnit. Studie byla doplněna intervencí, kdy do rodin docházel takzvaný mentor. Dobrovolník, jehož náplní činnosti nebylo suplovat školu a učit se s dítětem, ale trávit s ním kvalitně čas. Chodit s ním na hřiště, do muzea, povídat si, být sociální oporou. Něco podobného u nás před časem dělal Člověk v tísni. Jak se v německé studii ukázalo, u náhodně vybraných dětí ze znevýhodněných rodin, za nimiž mentor docházel, se chování změnilo. Byly více prosociální, ten dřívější rozdíl se smazal. Krásně se na tom ukazuje, jak strašně důležité je, v jakém prostředí člověk vyrůstá a jaké vzory ho obklopují.

HN: Není někdy frustrující, když vidíte, že se závěry vašich studií nepromítají do reálné politiky?

J. Ch.: Je to tak, že jednotlivé studie základního výzkumu v mnoha případech nemají okamžitý konkrétní dopad na politiku. Důležité ale je, že poznatky se na sebe nabalují a po určité době, když je poznání komplexnější, už často dopad mají. Ve vědě je spíše výjimkou, že by jednotlivé studie měly nějaký přímý politický dopad.

Jednou z takových klasických byla studie, kdy výzkumníci vzali v Keni velké množství základních škol, jejichž žáky náhodně rozdělili do skupin, přičemž jedné dali odčervovací tablety a té druhé ne. Šlo o intervenci velmi levnou, ty tablety stály asi dolar na dítě a rok. Mělo to přitom velký efekt. Když se výzkumníci po roce přišli na děti podívat, zjistili, že ty, co dostaly odčervovací tablety, byly zdravější a chodily více do školy. Ta studie je asi dvacet let stará a stále probíhá, vědci pořád monitorují životy těch dětí. Na základě výsledků této studie pak začala nadace Billa Gatese a Světová zdravotnická organizace propagovat a financovat odčervovací tablety pro děti po celém světě.

HN: V rámci svého výzkumu jste zkoumali i problémy lidí se sebekontrolou, a to až v Indii. Co jste zjistili?

J. Ch.: Experimenty ukázaly, že je hodně lidí, kteří by si chtěli spořit, ale nemají na to dostatečně pevnou vůli. Právě tito lidé si přitom velmi často pořizovali takzvané mikroúvěry. To je idea, s níž v Bangladéši přišel před lety Mohammad Yunus. Mikroúvěry mají řadu specifik, mimo jiné jsou splátky velmi časté, třeba každý týden nějaká velmi nízká částka, a půjčky jsou opakované. Celý proces tak vlastně připomíná spoření - člověk řadu týdnů vkládá nízké částky a pak si vybere velkou částku, kterou může použít na nějaký velký výdaj či investici, a tak stále dokola. Ukazuje se, že lidé s nižší sebekontrolou si půjčují peníze nejvíce právě prostřednictvím mikroúvěry.

M. B.: Část poptávky po mikropůjčkách nepřichází proto, že by lidé chtěli investovat a stávat se mikropodnikateli, což bylo původním záměrem mikrokreditu, ale protože nemají jiný nástroj, jak spořit. Možná se tak ukazuje, že by bylo dobré začít přemýšlet nad jinými a lepšími finančními produkty pro chudé, které jim spoření umožní, protože za mikroúvěry musí platit poměrně výrazný úrok.

HN: Jestli se nepletu, z výzkumu rovněž vyplynulo, že indické matky jsou v porovnání s muži a bezdětnými ženami výrazně zodpovědnější a spořivější.

M. B.: Je to tak, s přibývajícím dětmi se mění preference matek. Z čehož mimochodem vyplývá, že případná pomoc zaměřená na zlepšení života rodin by měla jít právě do rukou matek.

J. Ch.: Ukázaly to i jiné výzkumy, které sledovaly, jak jsou použity peníze z nějaké finanční podpory, když byly v domácnosti adresovány ženě nebo muži. Rozdíly byly poměrně velké, když peníze dostaly ženy, investovaly je hlavně do vzdělání a zdraví dětí.

HN: Platilo, že čím více dětí indické ženy měly, tím byly zodpovědnější a spořivější?

M. B.: Platilo, ale jen do počtu čtyř dětí.

HN: Výzkum vás zavedl i do oblastí ovlivněných válečným konfliktem. Co jste se tam snažili zjistit?

J. Ch.: Zkoumali jsme, jaký vliv má válečný prožitek na sociální chování lidí. Nejprve v Gruzii asi půl roku po krátké válce s Ruskem o Jižní Osetii a posléze v Sieře Leone, kde dlouhá léta probíhala občanská válka. Ukázalo se, že lidé zasažení válečným konfliktem jsou více ochotní spolupracovat, ale jen v rámci své vlastní skupiny. Současně se ale zvyšuje jejich sobeckost k představitelům jiných skupin. To do značné míry umožňuje pochopit vývoj v postkonfliktních společnostech, kde na jedné straně může dojít k rychlé obnově, protože lidé na lokální úrovni spolupracují, nebo naopak mají společností tendenci k opakovanému konfliktu.

M. B.: I jiné studie ukazují, že když přichází ohrožení zvnějšku, skupina má tendenci se semknout. Nic takového ale nevidíte, když jde o konflikt v rámci lokálních komunit. Třeba v Tádžikistánu, kde často bojoval soused se sousedem. Ukazuje se, že tyto klíčové zkušenosti ovlivňují chování lidí na poměrně dlouhou dobu, minimálně deseti let.

HN: Zkoumali jste také, jaký vliv má vzdělání na trpělivost lidí. K čemu jste dospěli?

M. B.: Často se vidí, že bohatší nebo vzdělanější lidé jsou trpělivější. Ale i když je to známá věc, stále nevíte, čím to je. Jestli ti, co jsou trpělivější, chodí třeba více do školy, nebo žijí ve městech, kde je docházka do školy jednodušší, anebo je za tím něco jiného. My jsme se na to snažili přijít v Ugandě, kde nám tragické historické události umožnily tuto otázku studovat. Za vlády Idiho Amina bylo fungování škol výrazně omezeno, takže jsme mohli porovnat lidi, kteří měli v mládí ztížený nebo zcela znemožněný přístup ke vzdělání, s těmi co se vzdělávat mohli. Ukázalo se, že je to skutečně vzdělání, co činí lidi trpělivějšími.

HN: Na čem pracujete v současnosti?

M. B.: Hodně se v poslední době mluví o tom, že chudoba pravděpodobně ovlivňuje chování lidí i prostřednictvím psychologických kanálů. Člověk musí přemýšlet nad spoustou věcí, například jak zajistit základní potřeby, nad nimiž ostatní lidé přemýšlet vůbec nemusí. Já když udělám chybu a koupím něco, co je o sto korun dražší, není to zase tak hrozný problém. Pro někoho jiného to ale může být problém zásadní, který nesmí dopustit. Snažíme se testovat myšlenku, že prostředí chudoby může vést k mentálnímu vyčerpání, jež zase vede k tomu, že lidé dělají chyby v jiných rozhodnutích. Třeba v otázkách dlouhodobých, protože se jinak věnují jen těm okamžitým, aktuálním problémům. Stejně jako může prostředí chudoby vést k tomu, že lidé si čas od času dopřejí nějaký drahý požitek, aby kompenzovali to, že si neustále něco odříkají. Jinak řečeno to znamená, že chudoba může zapříčínovat určitý druh chování, který zase vede k chudobě.

HN: Jak něco podobného zkoumáte?

M. B.: Tuto myšlenku jsme testovali v severní Ugandě. Účastníky jsme náhodně rozdělili na dvě skupiny lidí, kterým jsme dali možnost rozhodnout, kdy budou pracovat na nějakém nepříjemném úkolu. V našem případě jsme je nechali rozdělovat fazole podle barvy, jednou okamžitě a jednou za týden.

J. Ch.: Zároveň ale měli možnost část času strávit zábavnou formou, mohli se dívat na nějaká zábavná videa na tabletech. Měli možnost rozhodnout, zda si tu pauzu udělají hned, anebo až za týden.

M. B.: Ještě předtím, než udělali tato rozhodnutí, jsme je ale požádali, ať si představí nějakou událost, která jim sebere část příjmu. Jedna skupina si měla představovat událost, která zapříčiní ztrátu celé úrody, ta druhá ztrátu podstatně menší, ztrátu obživy pro rodinu na jeden den. Zajímalo nás, zda se lidé v okamžiku, kdy musí

intenzivně přemýšlet nad chudobou, začnou chovat více netrpělivě. A to se potvrdilo. Zdá se, že se lidé nerodí netrpělivými, spíše o jejich chování rozhoduje prostředí, v němž se nachází. Což opět může vést k začarovanému kruhu chudoby, protože lidé trápící se chudobou odkládají práci a jdou si raději užít. A to může opět vést k prohloubení chudoby.

URL| <http://HN.IHNED.CZ/c1-66618540-nenavist-je-nakazлива-manzelsky-par-ekonomu-to-zkoumal-pri-experimentech-na-vychodnim-slovensku>

Stranu Merkelové čeká ve volbách výprask. Voliči utíkají k AfD, CDU její nástup podcenila

5.8.2019 info.cz str. 00

Eliška Kubátová

Už za čtyři týdny se ve dvou východoněmeckých zemích – Sasku a Braniborsku – odehrají důležité volby do zemských sněmů a unie CDU/CSU kancléřky Angely Merkelové už delší dobu tuší, že to pro ni nedopadne zrovna dobře. Preference pravicové Alternativy pro Německo rostou a p odle nejnovějšího průzkumu společnosti Emnid pro Bild am Sonntag by mohla být vítězem. Ať už budou výsledky jakékoli, znovu se ukazuje, že se východ země ani třicet let po znovusjednocení nedokáže se západem vyrovnat. Volba AfD je tak pro řadu voličů výrazem jejich nespokojenosti a přeneseně i vizitkou vládních sil.

Podle průzkumu Sonntagstrends, který vyšel přesně čtyři týdny před volbami v Sasku a Braniborsku, by pravicovou AfD na východě Německa volilo 23 procent lidí, CDU 22 procent, třetí by skončila krajně levicová Die Linke, čtvrtí Zelení a až pátá sociální demokracie (SPD) s 11 procenty. Na západě země by však volby dopadly úplně jinak – první místo by s 27 procenty obsadila CDU, druhé Zelení s 25 procenty, třetí SPD a AfD by skončila čtvrtá.

Nejnovější průzkum ukazuje, jak moc je Německo rozdělené – ani třicet let po pádu Berlínské zdi, který předznamenal znovusjednocení země v roce 1990, se německá politika nedokáže vyrovnat s hlubokými společenskými a ekonomickými rozdíly. Právě neúspěšné snahy o překonání těchto příkopů se spolu s dalšími faktory – včetně migrační krize, odklonu od uhlí či dopadů protiruských sankcí na východoněmecký průmysl – zásadním způsobem promítnou do saských a braniborských voleb, které se uskuteční v neděli 1. září.

Pokud by se předvolební odhady zveřejněné deníkem Bild potvrdily, CDU Angely Merkelové by v těchto zemích poprvé přišla o volební prvenství. „To by mohlo znamenat nejen zhroucení její křehké koalice, ale i změnu politického prostředí, kterému od druhé světové války dominovaly dvě strany,“ komentuje výsledky průzkumu agentura Bloomberg

Přestože se tedy východoněmecké volby v českém kontextu mohou zdát jako marginálie, jejich dopady ovlivní politiku v celém Německu. Vzpomeňme si ale na loňské hlasování o novém složení zemského sněmu v Hesensku – jen pár dní po propadu CDU v tomto hlasování Merkelová oznámila, že nebude kandidovat na post předsedkyně strany

. De facto tak přenechala křeslo své nástupkyni Annegret Krampové-Karrenbauerové, o jejímž nástupu do funkce následně rozhodl prosincový sjezd CDU.

AfD jako forma protestu

Pokud Křesťanskodemokratická unie v září přijde o své prvenství ve prospěch AfD, završí tak pokles volebních preferencí, které lze v zemích bývalé NDR sledovat minimálně posledních deset let. Například v Sasku získala CDU ještě v roce 2014 přes 39 procent hlasů, o pět let dřív víc než 40 procent a v roce 2004 41 procent. V devadesátých letech zde ale křesťanští demokraté pohodlně dosáhli i na absolutní většinu a koaličního partnera vůbec nepotřebovali.

Proč voliči na východě Německa začali CDU postupně opouštět? „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení „západu“ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou věci, které vyvolávají velkou nevoli,“ říká pro INFO.CZ odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Že západ táhne východní část země za sebou, dokládá i nedávná studie prestižního Institutu pro ekonomický výzkum v Halle (IWH) zveřejněná letos na jaře. Ta například ukazuje, že 93 procent největších firem v Německu sídlí právě na západě a pokud už se na východě najdou společnosti podobné velikosti, jsou o 20 procent méně produktivní, než jejich západní protějšky. V průměru o 20 procent nižší jsou také mzdy, které obyvatelé východoněmeckých regionů pobírají.

Frustrovaní východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo, z níž se postupně stala hlavní protestní strana. Významný nárůst preferencí AfD získala hlavně po propuknutí uprchlické krize, kdy naplno využila strachu lidí z příchodu statisíců běženců – v první řadě právě v zemích bývalé NDR, ve kterých společnost není kulturní či etnické diverzity tak otevřená

„Jde o spojení socioekonomických, politicky reprezentačních či identitárních otázek, které z východního Německa vytvářejí zvláštní kulturní prostředí. A pokud do tohoto prostředí přijde politický aktér s jasným, jednoduchým, protestním a do určité míry rozzlobeným odporem vůči obecné politické linii, která je definovaná spíše západními politiky, má značnou šanci na podporu,“ vysvětluje úspěch AfD Handl.

Podle něj Křesťanskodemokratická unie, která byla po znovusjednocení na východě velmi úspěšnou stranou, řadu věcí zanedbala. „Je do určité míry paradox, že takto úspěšný aktér ztrácí podporu. Faktem ale je, že CDU a její vlády neuměly některé věci dotáhnout tak, aby v tomto regionu zajistily pocit rovnosti se západem,“ říká Handl a dodává, že situace využila právě AfD, která se snaží lidi přesvědčit, že dokáže tamní poměry zlepšit – část veřejnosti tomu skutečně věří nebo to bere jako formu protestu a zároveň možnost, jak dát politikům najevo nespokojenost.

Podle analytika však hraje roli ještě jedna důležitá věc, a to že CDU podcenila prvek pravicových extremistů v zemi. „Ještě v roce 2017 saský premiér Stanislaw Tillich prohlašoval, že Sasko nemá problém s pravicovým radikalismem, o několik měsíců později ale musel odstoupit, protože se samozřejmě ukázalo, že tam ten problém je,“ říká Handl s tím, že se východní části Německa začaly posouvat doprava, CDU se tomu ale neuměla bránit – to je také jeden z důvodů, proč musí dnes řešit odliv voličů k AfD, která nyní vyhlíží velké vítězství.

S jakým výsledkem volby v Sasku a Braniborsku pro pravicové hnutí skončí, se uvidí až začátkem září, oslavu úspěchu však straně může pokazit procedurální chyba, kvůli které možná AfD v Sasku nebude mít dostatek poslanců

. AfD totiž na jarním nominačním sjezdu nestihla zvolit všechny kandidáty, rozhodla proto, že kandidátní listinu doplní na sjezdu příštím. Podle německého volebního zákona ale volba kandidátů musí proběhnout na jednom sjezdu, aby byli všichni zvoleni za stejných podmínek. Volební komise proto straně uznala jen část kandidátní listiny. Na ní však figuruje jen 18 zástupců AfD, která by podle průzkumů mohla získat i kolem 30 křesel. Ústavní soud stále může verdikt komise zvrátit. Rozhodnout má v polovině srpna, tedy pouhé dva týdny před volbami.

Volby do Evropského parlamentu 2019

Volby do Evropského parlamentu se uskuteční 24. a 25. května 2019. Češi budou vybírat celkem 21 nových poslanců. Volí se poměrným systémem, to znamená, že strana musí získat minimálně 5 % hlasů, aby měla nárok na křeslo v parlamentu. I těchto voleb je možné se zúčastnit mimo místo trvalého bydliště na voličský průkaz, nelze ovšem odvolit v zahraničí.

Jak volit Kandidáti Seznam europoslanců Průzkumy Voličský průkaz

Jak se stát členem volební komise Jak vypadá europarlament Historie voleb do EP

URL| <https://www.info.cz/evropska-unie/stranu-merkelove-ceka-ve-volbach-vyprask-volici-utikaji-k-afd-cdu-jeji-nastup-podcenila-42486.html>

Stranu Merkelové čeká ve volbách výprask. Voliči utíkají k AfD, CDU její nástup podcenila

5.8.2019 info.cz str. 00 Evropská unie

Eliška Kubátová

Už za čtyři týdny se ve dvou východoněmeckých zemích – Sasku a Braniborsku – odehrají důležité volby do zemských sněmů a unie CDU/CSU kancléřky Angely Merkelové už delší dobu tuší, že to pro ni nedopadne

zrovna dobře. Preference pravicové Alternativy pro Německo rostou a podle nejnovějšího průzkumu společnosti Emnid pro Bild am Sonntag by mohla být vítězem. Ať už budou výsledky jakékoli, znovu se ukazuje, že se východ země ani třicet let po znovusjednocení nedokáže se západem vyrovnat. Volba AfD je tak pro řadu voličů výrazem jejich nespokojenosti a přeneseně i vizitkou vládních sil.

Podle průzkumu Sonntagstrends, který vyšel přesně čtyři týdny před volbami v Sasku a Braniborsku, by pravicovou AfD na východě Německa volilo 23 procent lidí, CDU 22 procent, třetí by skončila krajně levicová Die Linke, čtvrtí Zelení a až pátá sociální demokracie (SPD) s 11 procenty. Na západě země by však volby dopadly úplně jinak – první místo by s 27 procenty obsadila CDU, druhé Zelení s 25 procenty, třetí SPD a AfD by skončila čtvrtá.

Nejnovější průzkum ukazuje, jak moc je Německo rozdělené – ani třicet let po pádu Berlínské zdi, který předznamenal znovusjednocení země v roce 1990, se německá politika nedokáže vyrovnat s hlubokými společenskými a ekonomickými rozdíly. Právě neúspěšné snahy o překonání těchto příkopů se spolu s dalšími faktory – včetně migrační krize, odklonu od uhlí či dopadů protiruských sankcí na východoněmecký průmysl – zásadním způsobem promítnou do saských a braniborských voleb, které se uskuteční v neděli 1. září.

Pokud by se předvolební odhady zveřejněné deníkem Bild potvrdily, CDU Angely Merkelové by v těchto zemích poprvé přišla o volební prvenství. „To by mohlo znamenat nejen zhroucení její křehké koalice, ale i změnu politického prostředí, kterému od druhé světové války dominovaly dvě strany,“ komentuje výsledky průzkumu agentura Bloomberg.

Přestože se tedy východoněmecké volby v českém kontextu mohou zdát jako marginálie, jejich dopady ovlivní politiku v celém Německu. Vzpomeňme si ale na loňské hlasování o novém složení zemského sněmu v Hesensku – jen pár dní po propadu CDU v tomto hlasování Merkelová oznámila, že nebude kandidovat na post předsedkyně strany. De facto tak přenechala křeslo své nástupkyni Annegret Krampové-Karrenbauerové, o jejímž nástupu do funkce následně rozhodl prosincový sjezd CDU.

AfD jako forma protestu

Pokud Křesťanskodemokratická unie v září přijde o své prvenství ve prospěch AfD, završí tak pokles volebních preferencí, které lze v zemích bývalé NDR sledovat minimálně posledních deset let. Například v Sasku získala CDU ještě v roce 2014 přes 39 procent hlasů, o pět let dřív víc než 40 procent a v roce 2004 41 procent. V devadesátých letech zde ale křesťanští demokraté pohodlně dosáhli i na absolutní většinu a koaličního partnera vůbec nepotřebovali.

Proč voliči na východě Německa začali CDU postupně opouštět? „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení „západu“ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou věci, které vyvolávají velkou nevoli,“ říká pro INFO.CZ odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Že západ táhne východní část země za sebou, dokládá i nedávná studie prestižního Institutu pro ekonomický výzkum v Halle (IWH) zveřejněná letos na jaře. Ta například ukazuje, že 93 procent největších firem v Německu sídlí právě na západě a pokud už se na východě najdou společnosti podobné velikosti, jsou o 20 procent méně produktivní, než jejich západní protějšky. V průměru o 20 procent nižší jsou také mzdy, které obyvatelé východoněmeckých regionů pobírají.

Frustrovaní východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo, z níž se postupně stala hlavní protestní strana. Významný nárůst preferencí AfD získala hlavně po propuknutí uprchlické krize, kdy naplno využila strachu lidí z příchodu statisíců běženců – v první řadě právě v zemích bývalé NDR, ve kterých společnost není kulturní či etnické diverzitu tak otevřená

„Jde o spojení socioekonomických, politicky reprezentačních či identitárních otázek, které z východního Německa vytvářejí zvláštní kulturní prostředí. A pokud do tohoto prostředí přijde politický aktér s jasným, jednoduchým, protestním a do určité míry rozzlobeným odporem vůči obecné politické linii, která je definovaná spíše západními politiky, má značnou šanci na podporu,“ vysvětluje úspěch AfD Handl.

Podle něj Křesťanskodemokratická unie, která byla po znovusjednocení na východě velmi úspěšnou stranou, řadu věcí zanedbala. „Je do určité míry paradox, že takto úspěšný aktér ztrácí podporu. Faktem ale je, že CDU a její vlády neuměly některé věci dotáhnout tak, aby v tomto regionu zajistily pocit rovnosti se západem,“ říká Handl a dodává, že situace využila právě AfD, která se snaží lidi přesvědčit, že dokáže tamní poměry zlepšit – část veřejnosti tomu skutečně věří nebo to bere jako formu protestu a zároveň možnost, jak dát politikům najevo nespokojenost.

Podle analytika však hraje roli ještě jedna důležitá věc, a to že CDU podcenila prvek pravicových extremistů v zemi. „Ještě v roce 2017 saský premiér Stanislaw Tillich prohlašoval, že Sasko nemá problém s pravicovým radikalismem, o několik měsíců později ale musel odstoupit, protože se samozřejmě ukázalo, že tam ten

problém je,“ říká Handl s tím, že se východní části Německa začaly posouvat doprava, CDU se tomu ale neuměla bránit – to je také jeden z důvodů, proč musí dnes řešit odliv voličů k AfD, která nyní vyhlíží velké vítězství.

S jakým výsledkem volby v Sasku a Braniborsku pro pravicové hnutí skončí, se uvidí až začátkem září, oslavu úspěchu však straně může pokazit procedurální chyba, kvůli které možná AfD v Sasku nebude mít dostatek poslanců. AfD totiž na jarním nominačním sjezdu nestihla zvolit všechny kandidáty, rozhodla proto, že kandidátní listinu doplní na sjezdu příštím. Podle německého volebního zákona ale volba kandidátů musí proběhnout na jednom sjezdu, aby byli všichni zvoleni za stejných podmínek. Volební komise proto straně uznala jen část kandidátní listiny. Na ní však figuruje jen 18 zástupců AfD, která by podle průzkumů mohla získat i kolem 30 křesel. Ústavní soud stále může verdikt komise zvrátit. Rozhodnout má v polovině srpna, tedy pouhé dva týdny před volbami.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42486/stranu-merkelove-ceka-ve-volbach-vyprask-volici-utikaji-k-afd-cdu-jeji-nastup-podcenila>

Reklamu u influencerů pozná jedno dítě z deseti

6.8.2019 computerworld.cz str. 00

-rd

Je mu teprve sedm let, ale už teď za rok vydělá několikanásobně víc peněz než normální člověk za celý život. A to jenom tím, že si hraje. Jeho kanál na sociální síti Youtube pravidelně sleduje 18 milionů lidí z celého světa a Ryan Kaji je díky tomu nejlépe placeným youtuberem na planetě. Ročně utrží kolem 22 milionů dolarů.

„Jsem zábavný a vtipný,“ vysvětluje důvody, proč je tak populární. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou.

A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují kanály všech youtuberů nebo dalších influencerů.

„Je to nový způsob, kterým firmy propagují svoje zboží. Jedná se o velice účinnou reklamu. Lidé influencery sledují z vlastního zájmu, váží si jejich názoru. Proto je pro ně přirozenější uvěřit tomu, že věc, kterou jejich vzory ukazují, je opravdu dobrá a nedokážou se bez ní obejít,“ říká marketingový ředitel poskytovatele internetu netbox Lukáš Pazourek.

Podobná sdělení přitom velmi často cílí na děti. Průzkum **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze přitom ukazuje, že skrytou reklamu na internetu pozná jen jedno dítě z deseti.

Podle výzkumu, který zpracovávala agentura Ipsos, 58 procent zkoumaných dětí mezi devíti a patnácti lety sleduje youtubery a blogery často. Pouze každé desáté dítě přitom poznalo, který příspěvek jejich oblíbeného influencerera je sponzorovaný.

„Když se měly děti zamyslet nad účelem obrázku a vybrat si jednu ze čtyř možností, polovina dětí uvedla, že hlavním cílem obrázku je ukázat influencerera, který se má dobře – pouze 31 % dětí zaškrtnulo možnost, že se jedná o reklamu,“ popisují autoři průzkumu, do kterého se zapojilo 330 dětí.

Podle spoluautora knihy *Dítě v síti* Jana Müllera platí jednoduchá úměra – čím více času děti stráví u počítače, tím větší profit z nich mají velké světové firmy.

„Děti navíc neumí rozpoznat, které zprávy jsou pravdivé a které ne. Je potřeba jim v tomto směru radit,“ myslí si Müller. Všechno, co youtubeři říkají a dělají, mají děti tendenci považovat za pravdu. Ke svým vzorům totiž vzhlížejí a ani nepřemýšlí nad tím, že by jim mohly lhát.

„Každý mladý hledá svého hrdinu, někoho, ke komu může vzhlížet. Dříve to byl Přemek Podlaha, Kostkáč, dneska jsou to influenceři,“ vysvětluje Jonáš Čumrik, který na internetu vystupuje pod pseudonymem Johnny Mchette.

Rodiče by ale měli pečlivě hlídat, jaké vzory si jejich děti vybírají. Velká kritika se nedávno snesla například na hlavu populárního youtubera a parkouristy Taryho, který urazil svého dětského fanouška. Na jeho otázku, proč má tak drahé oblečení, Tary nevybíravě odpověděl, že nemá drahé oblečení.

„To jen ty máš málo peněz,“ vysvětlil osmiletému chlapci. Za arogantní poznámku sklídl youtuber kritiku mnoha influencerů i široké veřejnosti a přišel o desetitisíce fanoušků na sociální síti.

„Mám malého brácha a dokážu si představit, co to může dítěti způsobit. V tomto věku neznají ironii, malého kluka ztrapnil. Má trauma z toho, že si nemůže koupit něco od oblíbeného youtubera a ten ho pak ztrapní, že nemá peníze,“ odsoudila Taryho youtuberka a bloggerka vystupující pod jménem Shopaholic Nicol. Podobně vnímal Taryho přešlap i youtuber Karel Kovář alias Kovy. „A dnes si, milé děti, ukážeme parkourový skok na morální dno,“ komentoval celou situaci na svém Twitteru.

Právě Karel Kovář se snaží na své fanoušky působit spíše pozitivně. Vyvrací nejrůznější fake news, vybízí mladé, aby se zajímali o svět kolem sebe, a nabádá je, aby věnovali pozornost i politické reprezentaci země.

Podle **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Sdružení pro internetový rozvoj by měli influenceři každý placený příspěvek jasně označit a usnadnit tak především dětem orientaci v online světě. Podle odborníků však jen někteří influenceři spolupráci s firmami otevřeně přiznávají.

Univerzita proto formulovala pravidla pro označování reklamy na sociálních sítích. Neoznačený obsah lze totiž považovat za skrytou reklamu. Pravidla pro označování placené spolupráce je možné najít na webu Férováreklama.cz, který spustili vědci a studenti **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

URL| <https://computerworld.cz/analyzy-a-studie/reklamu-u-influenceru-pozna-jedno-dite-z-deseti-55533>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
computerworld.cz

Reklamu u influencerů pozná jedno dítě z deseti

6.8.2019 itmix.cz str. 00

„Jsem zábavný a vtipný,“ vysvětluje důvody, proč je tak populární. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou.

A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují kanály všech youtuberů nebo dalších influencerů.

„Je to nový způsob, kterým firmy propagují svoje zboží. Jedná se o velice účinnou reklamu. Lidé influencers sledují z vlastního zájmu, váží si jejich názoru. Proto je pro ně přirozenější uvěřit tomu, že věc, kterou jejich vzory ukazují, je opravdu dobrá a nedokážou se bez ní obejít,“ říká marketingový ředitel poskytovatele internetu netbox Lukáš Pazourek.

Podobná sdělení přitom velmi často cílí na děti. Průzkum **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze přitom ukazuje, že skrytou reklamu na internetu pozná jen jedno dítě z deseti.

Podle výzkumu, který zpracovávala agentura Ipsos, 58 procent zkoumaných dětí mezi devíti a patnácti lety sleduje youtubery a blogery často. Pouze každé desáté dítě přitom poznalo, který příspěvek jejich oblíbeného influencerů je sponzorovaný.

„Když se měly děti zamyslet nad účelem obrázku a vybrat si jednu ze čtyř možností, polovina dětí uvedla, že hlavním cílem obrázku je ukázat influencera, který se má dobře – pouze 31 % dětí zaškrtno možnost, že se jedná o reklamu,“ popisují autoři průzkumu, do kterého se zapojilo 330 dětí.

Podle spoluautora knihy *Dítě v síti* Jana Müllera platí jednoduchá úměra – čím více času děti stráví u počítače, tím větší profit z nich mají velké světové firmy.

„Děti navíc neumí rozpoznat, které zprávy jsou pravdivé a které ne. Je potřeba jim v tomto směru radit,“ myslí si Müller. Všechno, co youtuberi říkají a dělají, mají děti tendenci považovat za pravdu. Ke svým vzorům totiž vzhlížejí a ani nepřemýšlí nad tím, že by jim mohly lhát.

„Každý mladý hledá svého hrdinu, někoho, ke komu může vzhlížet. Dříve to byl Přemek Podlaha, Kostkáč, dneska jsou to influenceři,“ vysvětluje Jonáš Čumrik, který na internetu vystupuje pod pseudonymem Johnny Machette.

Rodiče by ale měli pečlivě hlídat, jaké vzory si jejich děti vybírají. Velká kritika se nedávno snesla například na hlavu populárního youtubera a parkouristy Taryho, který urazil svého dětského fanouška. Na jeho otázku, proč má tak drahé oblečení, Tary nevybíravě odpověděl, že nemá drahé oblečení.

„To jen ty máš málo peněz,“ vysvětlil osmiletému chlapci. Za arogantní poznámku sklidil youtuber kritiku mnoha influencerů i široké veřejnosti a přišel o desetitisíce fanoušků na sociální síti.

„Mám malého brácha a dokážu si představit, co to může dítěti způsobit. V tomto věku neznají ironii, malého kluka ztrapnil. Má trauma z toho, že si nemůže koupit něco od oblíbeného youtubera a ten ho pak ztrapní, že nemá peníze,“ odsoudila Taryho youtuberka a bloggerka vystupující pod jménem Shopaholic Nicol. Podobně vnímal Taryho přešlap i youtuber Karel Kovář alias Kovy.

„A dnes si, milé děti, ukážeme parkourový skok na morální dno,“ komentoval celou situaci na svém Twitteru.

Právě Karel Kovář se snaží na své fanoušky působit spíše pozitivně. Vyvrací nejrůznější fake news, vybízí mladé, aby se zajímali o svět kolem sebe, a nabádá je, aby věnovali pozornost i politické reprezentaci země.

Podle **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Sdružení pro internetový rozvoj by měli influenceři každý placený příspěvek jasně označit a usnadnit tak především dětem orientaci v online světě. Podle odborníků však jen někteří influenceři spolupráci s firmami otevřeně přiznávají.

Univerzita proto formulovala pravidla pro označování reklamy na sociálních sítích. Neoznačený obsah lze totiž považovat za skrytou reklamu. Pravidla pro označování placené spolupráce je možné najít na webu Férováreklama.cz, který spustili vědci a studenti **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

TADY může BYT vaše REKLAMA Více ke čtení najdete zde číst více

URL| <https://itmix.cz/reklamu-u-influenceru-pozna-jedno-dite-z-deseti/>

„Je ctí sedět u jednoho stolu s USA.“ Velvyslanec ČR při NATO Landovský uvedl, čím se Aliance liší od Varšavské smlouvy

6.8.2019 cz.sputniknews.com str. 00

Nový velvyslanec ČR při NATO Landovský považuje Alianci za garanta bezpečnosti a dle něj musí být Česko vděčné za to, že může být její součástí. V rozhovoru pro Právo promluvil o Varšavské smlouvě, ruských S-400 a Smlouvě INF.

Náměstek ministra obrany a advokát Jakub Landovský před svým odchodem do Bruselu odpověděl na několik otázek týkajících se NATO. Český velvyslanec při NATO si myslí, že hlavní věcí, kterou Aliance přispívá státu, je bezpečnost. Dle něj je

Severoatlantická aliance pro Českou republiku bezkonkurenčně nejlepší alternativou kolektivní bezpečnosti v současné době.

V rozhovoru se diplomat dotkl i Varšavské smlouvy, která existovala jako vojenský pakt evropských zemí v letech 1955 až 1991. Dle Landovského jí chyběla řada základních věcí: svoboda a respekt k jednotlivým členům.

Jakub Landovský

CC BY 2.0 / Raul Mee (EU2017EE) / Jakub Landovský

Místo tanků viry. Landovský o nových zbraních české armády

„Varšavská smlouva byla hierarchicky řízená a vazalsky definovaná. Ale v NATO má každý člen právo na místo u stolu a na názor a jeho názor je tak vážen členy Aliance, že není dohody, dokud se nedohodnou všichni. To je velký rozdíl od Evropské unie, kde jsme každodenními svědky, jak jsme přehlasováni,“ uvedl.

Český velvyslanec dále vysvětluje, že se v Alianci nepřehlasovává a žádný stát nevrací druhým políčky, v tom je ta organizace velice staromódní, ale zároveň je dle něj velice stabilní.

„Pro Česko je proto velikou ctí, že v tomto moderním světě může sedět u jednoho stolu s velmocemi, jako je USA, a náš hlas má pro ně nějakou hodnotu,“ řekl Landovský.

Dále diplomat promluvil o smlouvě INF a o závodech ve zbrojení. Uvedl, že se v NATO schází asi 70 procent světových výdajů na zbrojení a Aliance tak dokáže dát do pohybu vědeckotechnickou bázi, která ve světě nemá obdoby. Problém je podle něj však takový, že dnes neexistují žádné pobídky uzavřít dohodu na regulaci těchto velice nebezpečných raket krátkého a středního doletu celosvětově. Vysvětlil, že jsou nebezpečné především proto, že nestojí příliš mnoho prostředků je vyrobit, a také proto, že mají velice krátkou reakční dobu. Jako výsledek zmínil, že česká diplomacie usiluje o to, abychom jako Evropané otevřeli debatu o uzavření smlouvy na regulaci těchto raket.

Landovský se také v rozhovoru zmínil o tom, že Turecko nakoupilo ruské protiletadlové komplexy S-400. Politik uvedl, že Turecko mělo v NATO vždy samostatnou politiku, ale ve všech podstatných věcech je to „náš spojenec“. Roztržka je dle jeho názoru „jen příkladem toho, že velmoci si svou moc budou ukazovat na technologické převaze“. Dodáme, že v reakci na nákup ruských S-400 Tureckem zrušily Spojené státy svou účast v programu nejmodernějších amerických stíhaček F-35 a vyhrožují svému spojenci v NATO dalšími sankcemi.

Jakub Landovský po sedmi letech nahradí ve funkci velvyslance při Severoatlantické alianci Jiřího Šedivého. Dvaadvacetiletý Landovský (ČSSD) je současný náměstek ministra obrany ČR. Na Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze absolvoval doktorské studium a v roce 2000 začal působit na Ministerstvu zahraničních věcí ČR. Do funkce náměstka ministra obrany ČR se dostal až o čtrnáct let později. V srpnu 2019 má na této pozici skončit a stát se novým velvyslancem ČR při NATO.

URL| <https://cz.sputniknews.com/ceskarepublika/2019080610488481-je-cti-sedet-u-jednoho-stolu-s-usa-velvyslanec-cr-pri-nato-landovsky-vedl-cim-se-aliance-lisi-od/>

Na Merkelovou se řítí naprostá katastrofa. Už za měsíc

6.8.2019 parlamentnilisty.cz str. 00

tle

Merkelovou čeká krušný podzim, popularita CDU upadá a volby v Sasku by mohla vyhrát AfD! Na Info.cz vyšla analýza, která Merkelové nic dobrého nevěští. Co se děje? „Frustrovaní východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo,“ řekl odborník.

Popularita Merkelové stále padá. Její strana nejspíše zažije v dalších volbách obrovský výprask! Již za čtyři týdny se má totiž hlasovat ve dvou východoněmeckých zemích, v Braniborsku a v Sasku, ve volbách do zemských sněmů. Kdo tedy vyhraje? Dle průzkumů to vypadá na vítězství pravicové AfD, Alternativy pro Německo. Tu by volilo 23 % voličů, CDU 22 % a třetí by skončili Linke, tedy krajní levice s 14 %. Tyto výsledky ukazuje průzkum z twitterové stránky Europe Elects, který sdílí všechny průzkumy o volbách v Evropě. Ale to není vše!

V západním Německu je to jiné! Průzkumy ukazují, že vítězem by zde byly CDU s 27 %, následovaní Zelenými s 25 % a třetí by byli socialisté z SPD s 13 %. To celé ukazuje na stálé rozdělení mezi západem a východem Německa, kdy se ani po téměř 30 letech od sjednocení Německa nedokázali Němci vyrovnat s hlubokými socioekonomickými rozdíly, které mezi západem a východem jsou. To vše se promítne do voleb, které čekají Sasko 1. září.

Celý článek k dispozici ZDE

Dle analýzy na Info.cz Němci na východě Německa opouštějí CDU z následujících důvodů: „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i v reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení ‚západu‘ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou

věci, které vyvolávají velkou nevoli," řekl odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Dodal pak: „Frustrování východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo, z níž se postupně stala hlavní protestní strana. Významný nárůst preferencí AfD získala hlavně po propuknutí uprchlické krize, kdy naplno využila strachu lidí z příchodu statisíců běženců – v první řadě právě v zemích bývalé NDR, ve kterých společnost není kulturní či etnické diverzité tak otevřená.“

Celostátní výsledky průzkumů ukazují těsné vítězství CDU s 26 % nad Zelenými s 23 %. Některé agentury však ukazují i to, že CDU to nemá tak jisté. Například průzkum prováděný mezi 29. až 31. červencem věští Zeleným 26 %, shodně jako CDU. Třetímu místu vévodí AfD, čtvrtí jsou socialisté, pátí FDP a na konci je radikální levice LINKE. Dle průzkumů to tedy vypadá tak, že Merkelovou čeká krušný podzim.

URL| <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Na-Merkelovou-se-riti-naprosta-katastrofa-Uz-za-mesic-591538>

Na Merkelovou se řítí naprostá katastrofa. Už za měsíc

6.8.2019 [parlamentnilisty.cz](http://www.parlamentnilisty.cz) str. 00

Angela Merkelová

Merkelovou čeká krušný podzim, popularita CDU upadá a volby v Sasku by mohla vyhrát AfD! Na Info.cz vyšla analýza, která Merkelové nic dobrého nevěští. Co se děje? „Frustrování východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo," řekl odborník.

Popularita Merkelové stále padá. Její strana nejspíše zažije v dalších volbách obrovský výprask! Již za čtyři týdny se má totiž hlasovat ve dvou východoněmeckých zemích, v Braniborsku a v Sasku, ve volbách do zemských sněmů. Kdo tedy vyhraje? Dle průzkumů to vypadá na vítězství pravicové AfD, Alternativy pro Německo. Tu by volilo 23 % voličů, CDU 22 % a třetí by skončili Linke, tedy krajní levice s 14 %. Tyto výsledky ukazuje průzkum z twitterové stránky Europe Elects, který sdílí všechny průzkumy o volbách v Evropě. Ale to není vše!

V západním Německu je to jiné! Průzkumy ukazují, že vítězem by zde byly CDU s 27 %, následování Zelenými s 25 % a třetí by byli socialisté z SPD s 13 %. To celé ukazuje na stálé rozdělení mezi západem a východem Německa, kdy se ani po téměř 30 letech od sjednocení Německa nedokázali Němci vyrovnat s hlubokými socioekonomickými rozdíly, které mezi západem a východem jsou. To vše se promítne do voleb, které čekají Sasko 1. září.

Dle analýzy na Info.cz Němci na východě Německa opouštějí CDU z následujících důvodů: „Část veřejnosti ve východoněmeckých zemích má pocit, že sjednocení ve výsledku nenaplnilo její očekávání. V porovnání se západem země je tam rozdíl v platech, ale i v reprezentaci těchto zemí ve státní správě a celostátní politice. Zastoupení ‚západu‘ je skutečně desetinásobně větší než v případě zemí východních. To jsou věci, které vyvolávají velkou nevoli," řekl odborník na Německo z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Vladimír Handl.

Dodal pak: „Frustrování východoněmečtí voliči tak mají mnohdy pocit, že jsou v porovnání se západem odsouváni na druhou kolej a část začala přecházet k pravicové Alternativě pro Německo, z níž se postupně stala hlavní protestní strana. Významný nárůst preferencí AfD získala hlavně po propuknutí uprchlické krize, kdy naplno využila strachu lidí z příchodu statisíců běženců – v první řadě právě v zemích bývalé NDR, ve kterých společnost není kulturní či etnické diverzité tak otevřená.“

Celostátní výsledky průzkumů ukazují těsné vítězství CDU s 26 % nad Zelenými s 23 %. Některé agentury však ukazují i to, že CDU to nemá tak jisté. Například průzkum prováděný mezi 29. až 31. červencem věští Zeleným 26 %, shodně jako CDU. Třetímu místu vévodí AfD, čtvrtí jsou socialisté, pátí FDP a na konci je radikální levice LINKE. Dle průzkumů to tedy vypadá tak, že Merkelovou čeká krušný podzim.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

Foto: bundeskanzlerin.de Popisek: Angela Merkelová, německá kancléřka.

URL| <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Na-Merkelovou-se-riti-naprosta-katastrofa-Uz-za-mesic-591538>

Ceny vody i plynu rostou, platy ne. Rusové chudnou, situace na venkově je kritická

6.8.2019 aktualne.cz str. 00 Zahraničí
Martin Novák

Rusům stoupají poplatky za vodu, elektřinu a plyn. Ruští policisté stupňují tvrdost vůči demonstrantům. V Moskvě v sobotu znovu zatklí stovky lidí, další

Protesty proti tomu, že opoziční kandidáti se nemohou účastnit komunálních voleb, Kreml nevyslyší. Na příští sobotu opozice svolala další nepovolenou demonstraci. Známy scénář - bití a zatýkání - se tak nejspíš bude opakovat.

Rusové protestují v době, kdy podle průzkumů veřejného mínění obliba prezidenta Vladimira Putina klesá a spokojenost s jeho prací už nedosahuje kdysi závratných sedmdesáti procent.

Ruská ekonomika navíc stagnuje. V prvním čtvrtletí letošního roku vzrostla jen o 0,5 procenta, zatímco průměrné příjmy Rusů mají v posledních letech sestupnou tendenci. Loni klesly ve srovnání s rokem 2017 o 0,2 procenta a ve srovnání s rokem 2013 o 8,3 procenta.

V roce 2014 zavedly Evropská unie a Spojené státy vůči Rusku tvrdé sankce kvůli anexi Krymu a válce na Donbase, státní kase neprospívají ani nízké ceny ropy. Zahraniční investice do Ruska jsou v posledních pěti letech minimální. Ropa a zemní plyn tvoří pro Kreml základ rozpočtu, i přes roky deklarovanou snahu o diverzifikaci ekonomiky.

Chudí chudnou

Podle zpravodaje Českého rozhlasu v Moskvě Martina Dorazína popularita Vladimira Putina sice nepochybně klesá, ale větší hněv obyvatel míří na vládu v čele s premiérem Dmitrijem Medveděvem. Hlavně tu si lidé spojují s hospodářskými problémy.

Dorazín zároveň dodává, že ačkoliv Putin ve svých vystoupeních opakovaně mluví o tom, že i reálné příjmy rostou, většina lidí to nepocituje. "Naopak sílí pocit, že bohatnou jen bohatí, zatímco chudí chudnou," vysvětluje deníku Aktuálně.cz.

Podle českého reportéra je situace kritická zejména na venkově a regionech, kde si lidé o průměrném ruském platu 35 tisíc rublů (v přepočtu asi 12,5 tisíce korun) mohou nechat jen zdát. "Lepší je to jen v Moskvě, kde je průměrný plat 78 000 rublů, tedy zhruba 27 tisíc korun, a i důchodci tu k penzi dostávají příplatky. To, co znepokojuje všechny, je neustálý růst plateb za vodu, plyn a elektřinu," popisuje Martin Dorazín.

Novinář ale vzápětí doplňuje, že Vladimir Putin současnou situaci ohrožený není. "Prezidentova popularita sice klesá, ale pořád ho podle průzkumů podporuje nadpoloviční většina Rusů. Zdá se, že opět platí staré pravidlo: Car je dobrý a bojaři špatní," glosuje moskevský zpravodaj Českého rozhlasu.

Pozor na průzkumy

Ruská vláda na začátku roku také zvedla daň z přidané hodnoty z osmnácti na dvacet procent, velkou vlnu nevole pak vyvolal plán zvýšení věku odchodu do penze - pro muže z šedesáti na pětadesát let a pro ženy z pětadesáti na třiašedesát.

"Odpor k této reformě má i skupina lidí, kteří za normálních okolností nesympatizují s protirežimní opozicí. Problém se týká všech starších Rusů, kteří ještě pamatují sovětský systém. Vláda někde musí ušetřit, výhledově nemá peníze na velké sociální výdaje, proto zvyšuje věk odchodu do penze," říká pro Aktuálně.cz Jan Koutník, expert na Rusko z pražské **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Koutník je ale zároveň opatrný k výsledkům průzkumů veřejného mínění v Rusku. "Provádějí se po telefonu, na ulici nebo v domech a málokdo si v Rusku dovolí otevřeně říct, že nesouhlasí s vládou nebo prezidentem, protože neví, komu se ta informace dostane do rukou. Faktem ale je, že když jsou ekonomické problémy, nižší spokojenost s prací politiků je i v ruských průzkumech patrná," soudí.

Podívejte se na záběry ničivých požárů na Sibíři:

URL| <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/protesty-v-rusku-je-ohrozen-prezident-vladimir-putin/r~56e1ab4eb77611e9ab10ac1f6b220ee8/>

Bojoval proti ukrajinské armádě, obvinila policie mladíka z Karlovarska. Za terorismus mu hrozí dvacet let

6.8.2019 denikn.cz str. 00 Česko

Lukáš Prchal

Lukášovi N. bylo jen málo přes dvacet let, když podle vyšetřovatelů odjel na Donbas, kde se přidal k proruským separatistům. Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu jej nedávno obvinili, že po boku vzbouřenců bojoval proti ukrajinské armádě.

„Národní centrála proti organizovanému zločinu zahájila trestní stíhání jedné osoby pro trestný čin teroristického útoku v souvislosti s konfliktem na východní Ukrajině,“ potvrdil informace Deníku N Martin Bílý z Vrchního státního zastupitelství v Praze.

„Jedná se o muže z Karlovarska, který se měl účastnit bojů proti organizované ukrajinské armádě. Bližší informace včetně způsobu jeho cesty na východní Ukrajinu sdělovat nebudeme,“ dodal žalobce Bílý s tím, že vyšetřování je na počátku.

Přečtěte si také „Mami, zabíjejí tady děti, chci zpátky.“ Z války na Donbasu se vrátil nejmladší Čech, je obviněn z terorismu

„Detektivové, kteří tyto případy dělají, mají dost důkazů, proto ho obvinili,“ doplnil pro Deník N zdroj obeznámený s vyšetřováním. Účast v bojích na straně nikým neuznaných proruských ozbrojenců vyšetřovatelé zpravidla stíhají právě jako terorismus, za nějž hrozí dvanáct až dvacet let vězení.

Bojovníkem po dvacítce

Ve válce na východě Ukrajiny od roku 2014 zahynulo přes deset tisíc lidí včetně několika českých občanů. Nyní pětadvacetiletý Lukáš N., který podle vyšetřovatelů za separatisty bojoval v druhé polovině 2015, měl v tomto směru štěstí – vrátil se domů a nyní pracuje a žije s přítelkyní v jednom z obecních bytů na Karlovarsku.

„Syn o tom mluvit nechce a já taky ne. Bylo nám doporučeno, abychom o tom nic neřkali,“ řekla pouze Deníku N Lukášova matka. Nepopírá, že byl její syn na Ukrajině, o okolnostech jeho cesty ale mluvit nechce. „Nevzpomínám si,“ reaguje na otázku, kdy přesně její syn odcestoval na Donbas a pokládá telefon. Sám Lukáš N. (jeho celé jméno redakce zná, do případného soudního procesu se jej ale rozhodla nezveřejňovat, pozn. red.) s novináři hovořit vůbec nechtěl.

Přečtěte si také Přidal se k proruským separatistům v Doněcku, v Česku mu za terorismus hrozí dvacet let

K případu se nechtěla vyjadřovat ani Lukášova advokátka Lucie Macková. „V tuto chvíli vám žádné dotazy zodpovídat nebudu,“ řekla pouze.

Patnáct případů

Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu odhalují stále další případy Čechů, kteří se na straně separatistů zapojili do války na Donbasu. Podle informací Deníku N je už podobných případů více než patnáct a toto číslo se zřejmě ještě bude zvyšovat.

Jeden případ už navíc skončil pravomocným rozhodnutím. Český voják Erik Eštu byl za terorismus odsouzen v květnu tohoto roku. Dostal tříletou podmínku, hrozilo mu přitom až 20 let vězení. Mírný trest mu soud dal proto, že se podle něj do bojů aktivně nezapojil a nikoho neohrozil na životě.

Počátkem tohoto roku Deník N informoval o případu Pavla K., který se k separatistům přidal v podobně mladém věku jako Lukáš N. I jeho policisté stíhali za terorismus. „Jednání osob bojujících na straně povstaleckých skupin proti legální, legitimní, mezinárodně uznávané vládě Ukrajiny je nezbytně nutno právně kvalifikovat jako zločin podle výše uvedené právní kvalifikace,“ vysvětlil tehdy redakci náměstek pražského Vrchního státního zastupitelství Adam Bašný.

Může jít o formu idealismu

Lidé jako Lukáš N., kteří se přidali k separatistům, mají obvykle trojí motivaci. „Jsou zklamaní z vývoje světa a jsou přesvědčení, že jsou součástí toho konfliktu, že se jich nějakým způsobem týká. Takoví lidé mají pocit, že je jejich povinnost odjet a bojovat. Další lidé tam jedou z finančních důvodů nebo protože jsou na tu zemi reálně navázáni,“ říká odborník na politický extremismus Jan Charvát z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Přečtěte si také Slepí, hluší a opuštění uprchlíci z Donbasu čekají na lepší časy. Věří, že po volbách přijdou

„V posledních letech se tu vytvořila skupina lidí, která si jede extrémně silný proruský narativ. Myslím, že je silná jenom na internetu, ale reálně moc ne,“ říká Charvát. Na základě těchto názorů, které se šíří hlavně přes sociální sítě a dezinformační média, se pak někteří lidé rozhodnou přidat k separatistům a bojovat.

Jde podle něj o specifickou formu idealismu, která se z debat na sociálních sítích přerodila v činy. Za ně ale podle českých hrozí mnohaleté tresty.

Policie viní Lukáše N. ze zločinu právně kvalifikovaného jako teroristický útok podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), za použití § 313 trestního zákoníku:

§ 311 Teroristický útok

(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opomínila nebo trpěla,

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví.

(2) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny.

§ 313 Společné ustanovení

Ochrana podle § 311 a 312 se poskytuje též cizímu státu.

URL| <https://denikn.cz/176028/bojoval-proti-ukrajinske-armade-obvinila-police-mladika-z-karlovarska-za-terorismus-mu-hrozi-dvacet-let/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (Česko)

Americko-čínská obchodní válka

6.8.2019 ČT 24 str. 01 21:31 Horizont

Tomáš ŠPONAR, moderátor

Po prudkém oslabení čínského jüanu vůči dolaru na nejnižší hodnotu za 11 let označil Washington Peking za měnového manipulátora. A americko-čínská obchodní válka se dál vyostřuje. Čína obvinění kategoricky odmítá a na oplátku znatelně přitvrdila v rétorice vůči Spojeným státům.

Katarína SEDLÁČKOVÁ, redaktorka

Napětí na burzách od Soulu až po New York, pondělní pád akcií na Wall Street letos zatím největší vyvolal jiný kolaps, který makléři nečekali. V takových číslech byl jüan naposledy před 11 lety. Čínská měna vůči té americké oslabila až za psychologickou hranici sedmi jüanů za dolar. Že nejde o náhodu, prohlásil na Twitteru šéf Bílého domu.

Donald TRUMP, americký prezident

Čína vždy používala manipulaci s měnou k okrádání našich podniků a továren, k omezování našich pracovních míst, ke snižování platů našich dělníků a k poškozování našich farmářů. Už nikdy.

Katarína SEDLÁČKOVÁ, redaktorka

Označení "měnový manipulátor" pak ale Čína dostala i oficiálně od amerického ministerstva financí. Krok, který může vést k sérii sankcí, udělal Washington naposledy v roce 1994. Peking se brání.

Wang SIN, zástupce čínské centrální banky

Pád jüanu způsobily tržní síly. Čína nepoužívá a nebude používat měnový kurz k řešení obchodních sporů.

Katarína SEDLÁČKOVÁ, redaktorka

Minulý týden přitom slíbila odvetu, když Donald Trump ohlásil nová cla. 10 % na čínský import v hodnotě 300 miliard dolarů v platnosti od 1. září a pohrozil, že může zajít ještě dál.

Donald TRUMP, americký prezident

Mohl bych to ještě zvýšit, kdybych chtěl. Mohl bych to zvýšit na mnohem vyšší číslo.

Katarína SEDLÁČKOVÁ, redaktorka

Pád jüanu, který následoval, by měl tyto ztráty Pekingu vyrovnat. Čínské zboží v amerických supermarketech díky němu zlevní, zatímco některé americké produkty, konkrétně zemědělské, z těch čínských nejspíš zmizí. Už loni farmářům ze Spojených států klesl vývoz do Číny na polovinu. Teď po tom, co Peking oznámil konec nákupu jejich úrody, se možná dostanou až na nulu.

Ryan JACOBSEN, zástupce kalifornských farmářů

Otevřít tyto trhy trvalo roky, možná desítky let a je velmi zneklidňující, když takhle ze dne na den zmizí.

Katarína SEDLÁČKOVÁ, redaktorka

Plné znění zpráv

Zemědělské státy jsou přitom voličskou základnou Donalda Trumpa. Ten farmářům slíbil, že jim ztráty uhradí i příští rok, když to bude třeba. A stejně tak chce v září pokračovat v jednání s Čínou o obchodní dohodě. Poslední kolo před týdnem sice skončilo s úsměvy. Kompromisy ale dnes možná ještě dál.

Tomáš ŠPONAR, moderátor

Další dějství americko-čínské obchodní bitvy, téma pro Michala Mejstříka, profesora ekonomie z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Otázku, která teď padne, klademe již od začátku těchto sporů, ale ona neztrácí nic na své naléhavosti. Jaké teď aktuálně hrozí vedlejší efekty té další eskalace čínsko-amerického sporu?

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Začala ta věc logickým a oprávněným a takovým extra bojem pana prezidenta Trumpa proti vlastně zažitým, ale už přežitým výhodám, kdy vlastně ten čínský trh blokoval celé řady těch amerických firem. Nicméně v tuto chvíli tím, že on možná nezvolil úplně tu nejlepší cestu k tomu boji, k tomu souboji, protože prohlásil, že vlastně nejjednodušší je vyhrát takovou to obchodní válku, což jenom málo ekonomů je ochotno ho v tom podpořit, protože takovéto obchodní války, jak se mnozí shodují, vlastně často přecházejí do měnových válek. Už jsme tam. V okamžiku, kdy nasadíte tarif, tak ta druhá strana se cítí nejenom být poškozena, ale de facto i ty trhy najednou začnou reagovat tím způsobem, že z těch trhů začnou odcházet někteří investoři, protože se začínají obávat, že to území to postihne. Je pravdou, že zrovna čínská ekonomika není úplně v nejlepší kondici, což je právě jeden z těch důvodů, proč Trump myslel, že snadno zvítězí. V tu chvíli ovšem, když dojde k tomu a nedošlo k ničemu tak fatálnímu, to znamená, nastala situace, kdy kurs klesl, ale on potom zase trochu ustoupil, takže vlastně ten propad nebyl tak katastrofální. Nicméně ta reakce byla poměrně značná. A na druhé straně v tuto chvíli se někteří američtí hráči sami začínají obávat, jestli už se ta situace nevymkla z rukou, protože jakmile se takováto věc takto rozehraje, tak skutečně hrozí, že člověk nedohlédne těch dopadů.

Tomáš ŠPONAR, moderátor

Na tomhle místě můžeme otevřít další téma. Je to aspekt, který není tak často zmiňován, ale je přítomen a může být velmi významný. Spojené státy mají ve sporu s Čínou jednu znatelnou výhodu, a to je, že v Americe jsou svobodné volby. Ty jsou za rohem, alespoň v pohledu těch politických strategií. Ono to nějaký pátek ještě potrvá, než se bude hlasovat o novém prezidentovi. Nicméně, jakmile dopadne tahle ta měnová a obchodní válka na konkrétní voliče, můžou se politici a Donald Trump začít chovat trochu jinak. Myslíte si, že je myslitelný scénář, že Donald Trump ustoupí nebo zavede k výraznějším ústupům?

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Už jsme slyšeli v tom úvodním příspěvku, že Číňané stejně jako Evropa zvažují vždycky útok na tu voličskou základnu, to znamená v tomto případě to další rozhodnutí bylo zásadní a to bylo, že přestanou dovážet sójové boby a další produkty zemědělství, a to je právě ta voličská základna pana Trumpa, který už reaguje tím, že vlastně nahradí těm zemědělcům ty ztráty, což je ovšem jako protismyslné, protože jestliže bráníte nějakým hráčům, který těžko se dostali na ten čínský trh, aby tam pokračovali právě tímto opatřením a současně ještě vlastně ty technologické firmy, které tam zčásti vyráběli své produkty jako Microsoft a Apple, tak de facto když je zatížíte čínské produkty cly, tak asi dostáváte do situace, že to dopadne právě i na spotřebitele. Takže z tohoto hlediska ta situace úplně nevypadá jako vítězná v tuto chvíli.

USA označily Čínu za měnového manipulátora, ta se brání. Prý za to můžou trhy

6.8.2019 ct24.cz str. 00 Ekonomika
rklos

Spojené státy poprvé od roku 1994 oficiálně označily Čínu za měnového manipulátora. Oznámení amerického ministerstva financí následovalo po prudkém oslabení čínského jüanu vůči dolaru na nejnižší hodnotu za 11 let. V úterý už jüan zase posiloval. Peking se podle analytiků zjevně snaží domácí měnu stabilizovat.

Krok Spojených států otevírá cestu k dalším možným sankcím vůči Číně kromě současných cel zavedených v poslední době na čínské zboží v rámci boje proti přebytku obchodu s Čínou a jejím praktikám v oblasti technologií, uvedla agentura AP.

Čínská centrální banka PBOC se proti označení Pekingu za měnového manipulátora ohradila a uvedla, že toto označení vážně poškozuje mezinárodní pravidla.

V úterním prohlášení zopakovala, že nevyžívá jüan k řešení obchodních sporů mezi dvěma největšími ekonomikami světa. Již v pondělí slíbila, že Peking se bude nadále držet svých závazků a nevyužije směnný kurz ke svému zvýhodnění vůči konkurenci. Současný pokles domácí měny je podle ní ovlivněn tržními silami. To potvrzují i analytici.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Zdroj: ČT24

MMF: Jüan je v souladu

Americký ministr financí Steve Mnuchin uvedl, že USA budou nyní spolupracovat s Mezinárodním měnovým fondem, „aby se odstranily nespravedlivé konkurenční výhody vytvořené nejnovějšími kroky Číny“.

Toto rozhodnutí pravděpodobně zvýší nervozitu na akciových trzích po prudkém pondělním poklesu v USA a Evropě. Americké akcie dokonce zažily nejhorší den v letošním roce. Úterní posílení jüanu ovšem zase zvýšilo zájem o rizikovější aktiva.

„Nedošlo k ničemu tak fatálnímu. Kurz klesl, ale on potom zase trochu stoupl, takže propad nebyl tak katastrofální, nicméně reakce byla značná. Na druhé straně se někteří američtí hráči sami začínají obávat, jestli se situace nevymkla z rukou. Jakmile se taková věc takto rozehraje, hrozí, že člověk nedohlédne možných dopadů,“ poznamenal profesor ekonomie z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Michal Mejstřík.

přehrát

video

Mejstřík: Propad nebyl tak katastrofální, nicméně reakce byla značná

Čí měna je nadhodnocena?

Mezinárodní měnový fond ve své zprávě zveřejněné zhruba před třemi týdny uvedl, že hodnota jüanu je v souladu s hospodářskými základy Číny. Americký dolar je však podle zprávy nadhodnocen o šest až dvanáct procent.

Hlavní list čínské vládnoucí strany v úterý obvinil Washington, že „úmyslně ničí mezinárodní řád založený na pravidlech“ a ohrožuje hospodářskou spolupráci. Trumpova vláda pak podle něj používá americké rodiny jako rukojmí při obchodních jednáních.

Čínu však kritizoval i Clinton

Zpravodajka BBC v New Yorku odhadla, že americký krok – přestože nemusí právně či technicky moc věcí změnit – bude mít významné politické důsledky. Nikdo si nemyslí, že zvýší šance na kompromis v obchodním

sporu mezi oběma velmocemi, a nikdo by se neměl divit, že vyhlídka na měnovou válku rozjitří i tak pocuchané nervy investorů.

Obě země jsou již více než rok v obchodním sporu. USA obviňují Čínu z krádeže technologií, nepoctivých subvencí pro čínské společnosti a z toho, že nutí americké firmy, které chtějí podnikat v Číně, k předání svých obchodních tajemství. Minulý týden americký prezident Donald Trump překvapil investory, když oznámil uvalení dalších nových cel na čínské zboží od prvního září, a to ve výši deseti procent na dovoz čínského zboží v roční hodnotě 300 miliard dolarů (asi sedm bilionů korun).

Odkaz

USA zavedou od září clo 10 procent na čínské zboží. Trump však stále věří v dobré vztahy s Pekingem

Již dříve přitom Bílý dům uvalil pětadvacetiprocentní clo na čínské zboží za 250 miliard dolarů, a tak by se cla mohla dotknout téměř veškerého čínského vývozu do USA.

Čína slíbila odvetu a v pondělí čínská měna poprvé od roku 2008 tak oslabila, že prolomila psychologickou hranici sedmi jüanů za dolar, což přimělo Trumpa, aby na Twitteru obvinil Čínu z manipulace s měnou.

....used currency manipulation to steal our businesses and factories, hurt our jobs, depress our workers' wages and harm our farmers' prices. Not anymore!

— Donald J. Trump (@realDonaldTrump) August 5, 2019

Slabší jüan zvyšuje konkurenceschopnost čínských výrobců na mezinárodním trhu, protože zlevňuje čínské zboží na zahraničních trzích.

Odkaz

Peking vrací úder. V reakci na nová americká cla oslabuje jüan a zastavuje zemědělský dovoz z USA

Podle zákona z roku 1988 musí ministerstvo financí předkládat každých šest měsíců Kongresu zprávu o tom, zda některá ze zemí manipuluje se svojí měnou, aby získala výhody v obchodě se Spojnými státy. V případě pozitivního nálezu může zavést obchodní sankce. Zákon z roku 2016 rozšířil kritéria, která ministerstvo financí při hodnocení používá.

Spojené státy naposledy označily určitou zemi za měnového manipulátora v roce 1994. Tehdy tak vláda prezidenta Billa Clintona označila Čínu. Trump v rámci své kampaně v roce 2016 slíbil, že označí Čínu za měnového manipulátora, jakmile se ujme úřadu prezidenta. Až doposud to však jeho vláda neučinila, i když k tomu měla několik příležitostí.

Odkaz

Čínská zbraň vůči USA? Měna a vzácné kovy. Americká cla tak Peking nemusí tolik bolet

„Přestože poslední fázi konfliktu bezpochyby inicioval Donald Trump, hodnotí trhy zatím jako nejradiálnější krok depreciační čínské měny. Vzhledem ke způsobu stanovování směnného kurzu jüanu (oficiální název je renminbi – pozn. redakce) hraje v této záležitosti ústřední úlohu tamní centrální banka. Motiv je jednoznačný: krátkodobě nastartovat čínský export,“ komentuje nejnovější vývoj portfolio manažer Cyrrus Tomáš Pfeiler.

Tento krok není však pro Peking bez rizika. „Stačí si vzpomenout na léto 2015, kdy oslabení měny vedlo k prudkým odlivům kapitálu. Tehdy se investoři obávali, že centrální banka nemá situaci pod kontrolou a ta pak musela na trzích zasahovat a pálit své devizové rezervy. Nyní však převládá názor, že jde o koordinovanou akci a výrazný odliv kapitálu z Číny bezprostředně nehrozí,“ míní Pfeiler.

Obě velmoci obchodní dohodu potřebují, míní analytik

Připomíná však, že obě velmoci obchodní dohodu potřebují navzdory současným krokům. Čínská ekonomika expandovala ve druhém čtvrtletí tempem 6,2 procent, což představuje nejhorší úroveň za poslední dekády. Průmysl a investice do fixních aktiv, tradiční růstové motory čínského hospodářství, setrvale zpomalují a obchodní konflikt vede ke jejich dalšímu zhoršování.

„Spojené státy se nachází v komfortnější pozici. Pro své znovuzvolení však Donald Trump dohodu potřebuje. Poslední kolo cel by se dotklo i čínských exportů obuvi a mobilních telefonů, což by pocítili i američtí spotřebitelé. Takovou situaci americký prezident riskovat nechce, jelikož by ho mohla stát potřebné politické body. Proto se domníváme, že ve střednědobém období, tedy v řádech měsíců, můžeme očekávat zklidnění konfliktu,“ míní Pfeiler.

Odkaz

Trump varoval Čínu, aby neprotahovala jednání o obchodní dohodě

Situaci už zejména zklidňuje i sám Peking. „Ten postupoval paradoxně přesně opačně, než by jednání měnového manipulátora odpovídalo. V rámci každodenního stanovování referenčního kursu čínské měny vůči dolaru nastavil kurs na silnější úroveň jüanu, než jakou trh očekával. Peking tím z hlediska trhů vyslal signál, že myslí svá slova vážně, když říká, že se k měnové válce neuchýlí,“ říká hlavní ekonom společnosti Czech Fund Lukáš Kovanda.

V pondělí si tím burzy totiž zdaleka tak jisté nebyly, protože Peking stanovil zmíněný referenční kurs na nejslabší úroveň od loňského prosince. V důsledku se kurs čínské měny propadl vůči dolaru nejnižší od roku 2008 a kurs čínské měny určené pro oblasti mimo pevninskou Čínu (tzv. offshore jüan, se kterým se může volně obchodovat v zahraničí – pozn. redakce), dokonce spadl nejnižší v historii této varianty měny.

„V úterý se ale propad obou variant renminbi zastavil, a dokonce došlo k mírné korekci,“ dodává Kovanda.

URL| <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2888576-usa-oznacily-cinu-za-menoveho-manipulatora>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
[ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz)

Donald Trump a zbraně v USA

7.8.2019 ČT 24 str. 02 21:31 Horizont

Tomáš ŠPONAR, moderátor

A Jiří Pondělíček, amerikanista z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Tím ústředním tématem, které ty události diktují, je samozřejmě kontrola zbraní ve Spojených státech. Ono to téma dopadá i do politiky a to je teď starost právě pro prezidenta Trumpa. Blíží se k prezidentské volbě, i když nás od ní dělí ještě dlouhé měsíce, tak samozřejmě kampaň už začala. Já se chci zeptat, jestli tohle to téma, které není nové, které se skloňuje stále častěji a častěji s případy masové střelby, jestli dostane novou dynamiku v té prezidentské kampani, jestli se zkrátka dočkáme nějakého překvapení či zvratu.

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, **FSV UK**

Já myslím, že po dlouhé době můžeme, byť je samozřejmě teďka těžké to předvídat. Pro mě osobně byl velice zajímavý moment, že se za větší kontrolu držení zbraní postavil New York Post, což je deník z impéria Ruperta Murdocha a je poměrně konzervativní. Že někteří republikánští kongresmani mluví o tom, že je potřeba něco udělat. Například vzrostla podpora pro takzvaný reflect act, to znamená zákon, který by umožnil například soudu, některým držitelům zbraní ty zbraně odebrat, což doteď republikáni odmítali. Nicméně ten dopad jako takový, to si budeme muset počkat, jestli to udrží nějakým způsobem to hnutí a ta momentální nálada, jestli udrží nějakým způsobem hybnost, anebo jestli to vyšumí. Ono, když se podíváme na začátku roku došlo k

útokům k tomu nejproslulejšímu - floridské střední škole a chvíli to vypadalo, že se něco změní a potom zase ta iniciativa jaksi trošku ochabla, takže uvidíme, jestli tentokrát nebude to samé.

Tomáš ŠPONAR, moderátor

Ptal jsem se na to, jestli může, řekněme, to současné prezidentské klání přepsat tu agendu okolo zákona, který by kontroloval zbraně. Ale když to vezmeme z té druhé strany, může toto téma ovládnout prezidentskou kampaň, řekněme, na týden nebo nadcházející měsíce?

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, **FSV UK**

Může to být důležité. Otázka, jak se k tomu postaví právě republikáni, protože podle výzkumu Gallupova ústavu, tak sice 67 % Američanů by chtělo nějakou přísnější legislativu týkající se zbraní, ale jenom 28 % Američanů by si přálo úplné odstranění druhého dodatku, který tedy zajišťuje právo na nošení zbraní, to znamená, že bude záležet na tom, v jakých mantinelech se budou pohybovat ty zákony navržené a popřípadě schválené v kongresu, jestli třeba nějaká mírnější opatření ty středové voliče neuklidní natolik, že tady jaksi to téma pro ně přestane být důležité, protože podpora nějakého opravdu radikálního řezu do té americké zbraňové kultury, tak tam si myslím, že podpora pro to není.

Tomáš ŠPONAR, moderátor

Téma to určitě je citlivé, to už vidíme z toho, jak s ním musí nakládat sám prezident Trump, že se pohybuje v těch výrocích v určitých mantinelech. Ale můžeme v tom prezidentském poli, nebo poli možných prezidentských kandidátů, vidět někoho, koho by toto téma mohlo pozdvihnout? Kdo by se ho dokázal chopit, být tady asertivní nebo agresivní a takzvaně na něm udělat?

Jiří PONDĚLÍČEK, amerikanista, **FSV UK**

Zatím nejagresivněji se vyjádřil Beto O'Rourke, jeden z uchazečů o demokratickou nominaci. Nicméně nebylo to ani tak ve vztahu ke kontrole zbraní, ale tedy spíše k rasismu, ke kontroverzním výrokům prezidenta Trumpa a k tomu, do jaké míry tedy to mohlo mít spojitost s tím útokem v El Pasu. Takže myslím si, že ta hlavní pozornost těch demokratických kandidátů půjde trošku směrem. Ona totiž demokratická strana si myslím, že ve své většině navrhuje, nebo respektive většina těch demokratických kandidátů navrhuje vlastně to samé, a to jsou nějaká poměrně relativně mírná zpřísnění těch stávajících zákonů, nikoliv úplně tedy dramatická revoluce a odstranění toho druhého dodatku, takže nemyslím si, že tam je úplně prostor, aby se odlišili.

Tisková zpráva: Za Mall Group od srpna nově komunikuje Pavla Hobíková

7.8.2019 [objevit.cz](https://www.objevit.cz) str. 00

Kristýna Bezděková Zajímá se o psychologii, filozofii a online marketing. Studuje na vysoké škole marketingovou komunikaci. Nyní působí jako Trainee O

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností.

Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

Líbil se vám tento článek? Sdílejte!

URL| <https://www.objevit.cz/za-mall-group-od-srpna-nove-komunikuje-pavla-hobikova-t237157>

Demonstrace v Moskvě za svobodné volby

7.8.2019 ČRo Plus str. 01 12:30 Radioforum

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

V Moskvě proběhly v sobotu další demonstrace za svobodné volby. Bezpečnostní složky během zásahu odvedly do policejních antonů přes 800 lidí, ruská opozice chystá na víkend v centru Moskvy další demonstraci. Důvodem protestu je vyškrtnutí kandidátů opozice z voleb do zastupitelstva Moskvy, tedy do moskevské dумы. České ministerstvo zahraničí o víkendu vyjádřilo znepokojení nad zatýkáním demonstrantů v Moskvě a vyzvalo ruské úřady, aby respektovaly lidská práva. Tak se vás ptáme: Sledujete současné protesty v Rusku? Rozumíte, o co přesně běží? A myslíte si, že protesty vrátí některé kandidátky na volební lístky? A mají podle vás protesty v Rusku šanci něco změnit? A co říkáte na oficiální znepokojení českého ministerstva zahraničí? Může mít nějaký vliv? Těšíme se i na vaše názory. Naše číslo do studia, kam nám můžete telefonovat, je 221 552 777. Věra Štechrová přeje příjemné odpoledne.

oznámení

Radioforum.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A ve studiu je Karel Svoboda, odborník na postsovětský prostor z Katedry ruských a východoevropských studií Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Dobrý den.

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Dobrý den.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jde o druhý týden protestů v Moskvě, kdy lidé protestují, ozbrojenci je vytlačují, zatýkají, provádí domovní prohlídky. Můžeme to vidět na záběrech, které obletěly celý svět. Je to něco, co se vymyká ruským realitám? Překvapila vás třeba ta brutalita toho zásahu?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Tak já myslím, že ty střety jsou – nebo střety, ono těžko mluvit o střetech, když to násilí, řekněme, jde z jedné strany, ale je to výraznější, než byly, řekněme, takové případy v minulosti, ale není to zase úplně extrém.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Znepokojení těmi záběry brutálního zásahu, masového zatýkání vyjádřilo i české ministerstvo zahraničí. Jak reagují sami Rusové a běžní obyvatelé Moskvy, jaká je tam to spektrum názorů?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Tak já bych řekl, že většině Moskvanů je to tak trochu jedno. Je to až paradoxní, ale oni se o těch protestech až zas tak moc nedozvídají. Vlastně tady si musíme uvědomit to, že ta oficiální moc má ve svých rukách víceméně většinu sdělovacích prostředků, televize, tištěná média. Trošku jiná situace je, řekněme, na internetu, ale ta televize, když si projdete televizi, tak tam vypráví prostě o tom, kterak se demonstranti sešli na nepovolené demonstraci, napadali turisty, dělali nepořádek, dokonce jsem četl i příběh o tom, kterak 2 členové Rosgvardie byli zraněni a jak oni strašně rádi sportují a teď nemohou sportovat a jak je to pro ně strašné, takže to zobrazování těch protestů je takové, řekl bych, výrazně jiné, než co vidíme u nás nebo kdekoli na západě nebo i v tom liberálním ruském tisku. Což je mimochodem taky jedna z linií toho střetu, právě to zobrazování, takže

zatím nemáme plně jasná sociologická data. Tam, co vím, tak Levada centrum, což je takové nejrespektovanější sociologické centrum, tak vydalo teď zprávu o tom, že zhruba třetina Moskvanů se staví, řekněme, pozitivně k těm protestům, zbytek je buďto neutrální nebo negativní.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Můžeme vysvětlit, co tedy vyvolalo ty protesty? Za co ti lidé v ulicích protestují?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Tak velmi jednoduše to, že nebyli přijati kandidáti, kteří chtěli se účastnit voleb do moskevské dumy, tak nebyli přijati. Bylo jim řečeno, že jejich podpisy, které oni představili, protože podle ruského zákonodárství musíte mít 3 % podpisů z toho daného volebního okrsku, abyste mohla být registrována, a s tím, že maximálně 10 % může být nějakým způsobem špatných. To jest špatně vyplněná jména, špatně vyplněné adresy nebo tak podobně. A ta záminka byla, že vlastně tito kandidáti překročili 10 %. Tam samozřejmě, co nás k tomu vede, že máme určité pochybnosti nebo i ta opozice má velké pochybnosti o tom, že to tak skutečně bylo, tak byla především selektivnost té kontroly, to za prvé. Za druhé vlastně i ty kontrolní protokoly byly vyplňovány velmi kreativně, takže i naprosto byly dělané naprosto vědomé chyby tak, aby to prostě nevyšlo, čili toto je ten hlavní důvod, proč ta opozice protestuje.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Našly se chyby i na listinách kandidátů vládnoucí strany?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Nenašly, protože nehledali. To je jeden z hlavních argumentů nebo další z argumentů, že prostě se nehledaly, že vlastně není ani příliš jasné, na základě čeho byly ty podpisy prověřovány, kdo je prověřoval, jakým způsobem... Prostě v jednu chvíli se zavřely dveře a ta komise začala prověřovat podpisy. Jak, nikdo neví.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

My teď máme na telefonu našeho posluchače Vlastimila Řepu. Dobrý den.

Vlastimil ŘEPA, posluchač

Dobrý den vám do studia i všem posluchačům.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jak vy se díváte na ty současné protesty v Rusku?

Vlastimil ŘEPA, posluchač

No, je to v podstatě daný asi historickým vývojem té země. V té zemi vlastně permanentně vládne despotismus a ten stát se nebrání kdekoliv zasáhnout silou, to znamená armádou. Tam pokud dojde k nějakému řešení, tak by to muselo vlastně vyvolat občanskou válku, což je asi v takhle velké zemi asi dost nereálný. Ten stát je schopný zasahovat armádou kdekoliv v podstatě na světě, to znamená není pro ně problém zasáhnout i na domácím území.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

A mají podle vás ty protesty smysl? Mohou v Rusku něco změnit?

Vlastimil ŘEPA, posluchač

Tak, paradoxně si myslím, že mají smysl, ale myslím si, že nemůžou změnit nic opravdu. Tam se to bude řešit jedině silou. Prostě historicky tam neexistuje demokratický způsob řešení konfliktu. Když se podíváte historicky,

tam se vyvraždila vlastně inteligentní třída, to znamená jakoby ta inteligence tam svým způsobem chybí. Ona musí postupně dorůst a trvá to strašně moc dlouho let, si myslím.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jak se díváte na to vyjádření českého ministerstva zahraničí k těm zásahům? Měli bychom upozorňovat na tyhle věci jako stát?

Vlastimil ŘEPA, posluchač

Asi určitě. Asi určitě, protože jakoby každý stát by k tomu měl zaujmout nějakým způsobem stanovisko, tím se i profiluje, kdo je na jaké straně. Jestliže budeme souhlasit s násilím, tak to násilí už historicky zase se obrátilo proti nám. Tam to, říkám, oni to jiným způsobem než násilím to řešit neumí.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Pane Řepo, děkujeme, že jste byl s námi v Radiofóru. Na slyšenou.

Vlastimil ŘEPA, posluchač

Hezký den, na shledanou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Zeptám se také našel dalšího posluchače Romualda Štěpán Roba, dobrý den.

Romuald Štěpán ROB, Odbor vnějších vztahů pražského arcibiskupství

Dobrý den vám i posluchačům.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Jak vy vidíte ty současné protesty v Rusku?

Romuald Štěpán ROB, Odbor vnějších vztahů pražského arcibiskupství

Samozřejmě, že mě to netěší a dělá mi to vrásky ve chvíli, ať už je to Rusko, Čína nebo Hongkong, tak vlastně násilí vždycky není to správné řešení, pokud se nejedná o nějakou přiměřenou sebeobranu a domnívám se, že by měla ruská policie si angažovat antikonfliktní tým, jako je například u nás nebo jinde.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Připadal vám, řekněme, adekvátní ten zásah proti demonstrujícím? Protože z druhé strany někteří říkají, že to nebyly povolené demonstrace.

Romuald Štěpán ROB, Odbor vnějších vztahů pražského arcibiskupství

Ale to je jasné, že to nebyly povolené demonstrace. Ta situace v Rusku je prostě těžká, blízká totalitě, stejně tak v Číně. A tam samozřejmě to násilné rozeznávání a tak dále taky trochu pramení ze strachu, možná vládnoucích politických sil. V pořádku to samozřejmě není a bylo by opravdu lépe, aby se angažovaly antikonfliktní týmy a nějakým způsobem nenásilím na to reagovat. Koneckonců jsou to jejich lidé. Myslím, že takhle zasahovat proti vlastním lidem není v pořádku. A my bychom se měli ozvat samozřejmě, protože máme s tím zkušenost a škoda, že se mlčí, ale dobře, že ministerstvo zahraničí tam zafungovalo.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Děkujeme za váš názor. Na slyšenou.

Romuald Štěpán ROB, Odbor vnějších vztahů pražského arcibiskupství

Vám taky děkuji, na slyšenou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Karel Svoboda z Katedry ruských a východoevropských studií Univerzity Karlovy je s námi stále ve vysílání. On tam byl takový zajímavý vývoj, že první demonstrace byla povolena, ty následující už ne. Proč ten obrat? Proč možná se ruská moc odhodlala k tomuhle poměrně brutálnímu zásahu? Proč třeba právě to neřeší pomocí antikonfliktních týmů anebo proč nepovolí další demonstrace? Protože ta první byla pokojná, tam nedošlo k žádným zásahům.

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Tak ono samozřejmě i s tím povolováním demonstrací to není tak jednoduché, protože tu demonstraci sice povolili, ale zároveň musíte projít detekčními rámy, kterých bylo, tuším, že nějakých 15, takže si umíte představit, jak dlouho ti lidé na tu demonstraci vůbec procházejí. Tam jsou i takovéhle obstrukce, ale ona by ta moc vcelku jako neměla problém tu demonstraci v této formě povolit, ale ne na těch místech, na kterých chtějí demonstranti. Já teď použiju jako hodně, hodně zjednodušené přirovnání, ale já myslím, že těch zjednodušených přirovnáních ještě několik přistane tady, tak to je zhruba stejné, jako vy byste požádali o demonstraci na Staroměstském náměstí a pražská radnice vám demonstraci povolila, nicméně v Nuslích, jo? Přeháním to, opravdu to přeháním, ten Sacharovův prospekt je o něco blíže centru, takže nemá to samozřejmě tu centrální povahu. Tam jde i o to, že vlastně opozice říká: "Jsou naprosto jasně dané případy nebo důvody, pro které nemůžete povolit demonstraci na tom místě, o které my si požádáme, bezpečnostní a další, a ty nebyly naplněny. Proto my jsme vlastně vám oznámili, kde bude demonstrace, a my máme právo ji tam konat." Naproti tomu ta státní moc říká: "Nemáte, protože zákon jasně říká, že my můžeme nepovolit demonstraci na tomto místě a musíme vám vyhradit jiné místo. To jsme vám vyhradili, ty důvody jsou bezpečnostní, čili my z toho důvodu vás odsunujeme jinam." On je ten souboj i tohle to, vlastně o to, jakým způsobem vlastně ta moc může vystrkávat ty demonstrace jinam, a to pak s sebou nese i to, jakým způsobem jsou zobrazované, čili státní moc říká: "Je to naprosto nelegální. Je to prostě podvod, chtějí si tím léčit něco svého, jsou to chuligáni." A já nevím co všechno. Opozice říká: "Ne, my máme ústavní právo na to se shromažďovat a shromažďovat se na místě, které my oznámíme. A státní moc má sice právo nám vyhradit jiné místo, ale má proto reálné důvody a ty nebyly naplněny." Čili on je tam i tenhle ten rozměr vedle dalších asi padesáti.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Dovola se Miloš Příbyl, dobrý den.

Miloš PŘIBYL, posluchač

Dobrý den. No, já teda samozřejmě to nějak tak podvědomě sleduju. Obdivuju teda organizátory, účastníky, když vlastně v podstatě porovnám, že to je jenom ještě větší marginálie, než byli disidenti u nás. A myslím si, že teda Rusko se třeba nachází, řekněme, tak 15 let jako my před Sametovou revolucí, v uvozovkách. Chci tomu věřit nebo chtěl bych tomu věřit, pokud celý svět nepůjde jinam. A věřím i té teorii, že třeba Putin si nějakým způsobem toho Navalného v podstatě nechává buď přímo nebo nepřímo na dobu poté jako jo, takže asi tak, ale v podstatě byl tam nějaký problém nad tím pravoslavným chrámem a v podstatě oni prosadili zákaz té výstavby, což jako zase se musí uznat, že úřady ustoupily, no ale když to vezmu jako ze širšího pohledu, tak člověka spíš zneklidňuje, že nás nechává klidnými prostě situace v Číně, kde teda se dějí daleko horší věci, radikalizace prostě nějakých politických názorů, amerického prezidenta a jsou demonstrace současně prostě ve Francii. Prostě to si myslím, že je minimálně na podobné úrovni. Ale pak bych se chtěl vrátit do Čech, že tady spíš jde o to, že když si vzpomeneme 2–3 roky zpátky, návštěva čínského prezidenta a nepovolení nebo chování se policie vůči demonstrantům, ne sice tvrdý zásah, na Hradčanském náměstí nebo v podstatě, co měli za problémy lidi, co vyvěsili nějaký letáky, tak to je ten vlastně náš vlastní práh. A k tomu teda ta plíživost, kdy vlastně náš, v uvozovkách, nejvyšší představitel si v podstatě dělá, co chce. Ve zprávách teď jste mluvili o tom vynechání z toho lobbingu a tohle, tak to mě teda daleko asi víc znervózňuje, byť říkám, mají mé sympatie ti lidé v Rusku, daleko víc mě znepokojuje ta situace u nás, je to takový prostě plíživý než prostě v tom Rusku.

Samozřejmě tam ta věc, co člověku trošku opravdu zaskočí, když říkají, že byl-li tam někdo s dětmi, tak mu údajně mají být ty děti odebrány, nevím, jestli je to tak. Tak to už je třeba hodně za hranou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ano, dneska o tom psal právě iRozhlas.

Miloš PŘIBYL, posluchač

Možná, aby to nedospělo brzo i u nás do té sféry, že se budeme zabývat tím, co je někde 2000 km od Prahy.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Dobře, pane Příbyle. Rozumím. Děkuju vám. Na slyšenou. Pane Svobodo, pan Příbyl tam zmínil pravoslavný chrám, možná ne každý úplně přesně sleduje, o co jde. Můžete to přiblížit?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Tak tam šlo o to, že v Jekatěrinburgu na místě poměrně oblíbeného parku, místa, kde se scházejí lidé, se pořádají prostě různé koncerty nebo spíš si hrajou na kytary a takhle, to je prostě odpočinkové místo, tak měl být postaven pravoslavný chrám, který vlastně by tohle to místo celé zabral a zvedla se proti tomu obrovská vlna nevole, demonstrace a vlastně ta místní moc byla nucena ustoupit. Další takové demonstrace velmi podobné nebo podobné povahy – on o to pak mluvil i Vladimir Putin – tak byly třeba demonstrace proti různým skládkám. Jedno takové město Šies pravděpodobně neznámé pro většinu našich posluchačů, tak prostě byla obrovská demonstrace proti těm skládkám. Běžným Rusům se daří jakoby...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Takže se zdá, že demonstrace přece jen mají smysl.

Miloš PŘIBYL, posluchač

Určitě, na téhle té úrovni ano. Tady jde jakoby o to – a to je další, já tady neustále mluvím o tom zobrazování, ale je to vlastně i o úrovni toho, jakým způsobem jsou zobrazovány demonstrace v Moskvě. Když se podíváte na oficiální údaje, tak oni říkají "1500 lidí maximálně, není důležité", opozice říká "10 000 lidí". Jde tam hodně opozici právě o to, aby se z toho stalo celoruské téma, proto neustále zdůrazňují "ukradli vám volby, kradou vám volby, kradou vám hlasy, nikdo vás neposlouchá" – to je jakoby ta linie. Oproti tomu ta moskevská radnice říká: "Víte, ono je to vlastně tady moskevské téma. Oni chtějí prostě udržovat svá schémata tady a bojují o moc a vozí si sem lidi i mimo Moskvu, ale je to moskevské téma." Ono zatím se to jakoby daří v tom smyslu, že lidi mimo Moskvu... Problém je ten, že zatím nemáme reálná data, ale lidi mimo Moskvu zatím příliš nevědí.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Stanislav Ceman je teď ve vysílání. Dobrý den.

Stanislav CEMAN, posluchač

Dobrý den. Já bych měl takový dotaz. Souvisí to i s tím, o čem hovořil můj předchozí posluchač, a to, jestli by pan expert nemohl nějak nám porovnat otázku těch demonstrací v Moskvě, a když se děly podobné věci v Katalánsku, jak porovná zásahy katalánské policie nebo španělské a ruské jednání s těma zadrženými, otázka soudů, protože jsem občan Evropské unie a mám obavy.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Rozumím vaší otázce, tak pojďme na to, ať stihneme...

Stanislav CEMAN, posluchač

My se zabýváme Ruskem, ale třeba členem Evropské unie se vůbec nikdo nezabývá.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ano, rozumím vaší otázce. Pojdme na to, abychom to stihli, pane Cemane. Děkuju, na slyšenou. Pane Svobodo, to bývá také častý argument. Společné je určitě to, že tam byly demonstrace. Tak v čem se to lišilo v Rusku a v Katalánsku nebo ve Francii například?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Já to trochu rozdělím. V jedné věci dám panu Cemanovi pravdu, a to v tom, že pokud je podezření na nějaké nepravosti v zásahu vůči demonstrantům v rámci Evropské unie, máme být přísní, ale můj problém je ten, že já jsem odborník na Rusko. Já občas, když sleduju tu veřejnou debatu, tak jsem fascinován, kolik se vyrojilo odborníků na Francii, na Katalánsko, na jejich ústavní pořádek, na jejich problémy vnitřní, na to, jak byly ty demonstrace organizované. Co já vím, ve Francii probíhaly násilné střety, zapalování auta a tak podobně.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Takže policie reagovala na násilí demonstrantů.

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

V Katalánsku šlo o prosazování referenda, které je samo o sobě protiústavní. Ale znovu zopakuji, já nejsem odborník na tyhle 2 oblasti nebo země, moje doména je Rusko, a proto se věnuju Rusku, já to mohu posuzovat z hlediska, řekněme, ruského Ústavního pořádku a tam je pro mě ten spor poměrně jasný, čili já se do těchhle těch srovnání nerad pouštím. Na druhou stranu mohu v klidu říci: "Ano, buďme důslední i v tom, co se děje... Nebo hlavně v tom, co se děje v Evropské unii, protože různí diktátoři se můžou vylíhnout kdekoliv."

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Koneckonců předpokládám, že pokud došlo k násilí ze strany policistů ve Španělsku nebo ve Francii, tak se to jistě vyšetřuje.

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Já to můžu předpokládat, můžu v to doufat, ale já jsem situaci ani v jedné z těchhle těch zemí nestudoval, takže říkám: "Jsem odborník na Rusko."

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Pojďme se podívat na to, co píšete na sociálních sítích. Marián Vojtek, editor Plusu, už je ve vysílání. Dobrý den.

Marián VOJTEK, redaktor

Dobré odpoledne. Sledujete současné protesty v Moskvě, nebo ne? Pokud ano, co si o nich myslíte? Ptáme se vás dnes na Facebooku. Ivo válek napsal: "Samozřejmě, že sleduju běžící proces postupného rozkladu Putinova Ruska. Konec, kdoví, kdy přijde, pěkný nebude." David Prošvic: "Myslím si, že se ta situace Putinovi vymyká z rukou." Nebo Jiří Palice, jeho názor: "Putin se bojí, že by opozice mohla v Moskvě získat více hlasů než v minulosti. To by mohlo být impulsem i pro jiné regiony. Neumožnění kandidatury vybraným opozičním politikům, neadekvátní zásah policistů a masové zatýkání a domovní prohlídky opozičních kandidátů znamenají, že se režim bojí a chce odstranit opoziční politiky a obyvatele od podobných pokusů." Jaroslav Sládek si myslí, že to Putin dělá dobře. Jirka Adámek: "Rusko svou rozlohou, nerostným bohatstvím, různorodostí obyvatel a historií potřebuje pevnou ruku, jinak se rozpadne a nastane chaos." A ještě názor Lukáše Berličky: "Jedná se o nepovolené demonstrace. Ve Španělsku či ve Francii řezali daleko víc i penzisty a invalidy, a to se na rozdíl od Ruska honosí liberální demokracií." Co se týká ankety, jako vždy máme 2, jednu na Twitteru a jednu na webu plus.rozhlas.cz. Otázka je stejná: Mají podle vás jakékoliv protesty v Rusku šanci něco změnit?

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Děkuju, Mariáne. Poslechneme si Pavla Menšíka, který je teď na telefonu, dobrý den.

Pavel MENŠÍK, posluchač

Dobrý den. Velice rychle, protože nás tlačí čas, už se blíží...

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Ano, ano. Děkuji vám za stručnost.

Pavel MENŠÍK, posluchač

Rychle a úderně. Dívejte se. Každý režim si chrání svoje. A teď jde o to, že demokracie je od toho, aby lidé mohli pokojně projevit svoji vůli na demonstracích. Pokud je to pokojná demonstrace, kde se provolávají hesla, mají lidé nějaké transparenty, tam policie by to měla jenom monitorovat. Pokud se tam dějí nějaké kriminální činy, tak musí prudce zasáhnout. A teď toho předřečníka, který tam byl přede mnou, který se dovolal, tak velice ho zdravím, protože Česká televize a rádio Plus daleko rozdílně komentovaly nebo prakticky nekomentovaly nepokoje ve Španělsku.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Promiňte, pane Menšíku, vy máte nějakou analýzu? Protože... Promiňte, ale to není pravda, my jsme se tomu věnovali velmi podrobně. Máte-li ještě něco k demonstracím v Rusku.

Vlastimil ŘEPA, posluchač

Ano, ano. Ve Španělsku šli lidé k volbám a my jsme to viděli v televizi, kde taková brutalita, taková strašná brutalita, která tam byla, a nikdo to nerozebíral.

Pavel MENŠÍK, posluchač

My jsme to rozebírali několikrát. Promiňte, pane Menšíku, teď tady nebudeme mluvit o vysílání. Děkuju vám za názor. Na slyšenou. Jenom doplním k tomu, že jak demonstracím v Katalánsku, tak demonstracím ve Francii jsme se věnovali mnohokrát a velice obsáhle. Dá se to najít i v archivu Českého rozhlasu Plus. Pane Svobodo, pojďme se vrátit ještě k tomu, proč se tolik bojí vládnoucí moc v Rusku připustit opozici k těm moskevským volbám? Tam je nějaká šance, že by opozice mohla získat nějaký zásadní počet hlasů?

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Velmi. Součet ve volbách v roce 2013, Alexej Navalnyj šel proti Sergeji Sobjaninovi, tam to pravděpodobně centrální moc neuhlídala a získal 27 %, což je poměrně hodně. Když si vezmeme tu mediální sféru a tak dále, to jsou prostě věci, které... Jako byl výrazně znevýhodněn. A v současné době máme situaci trochu jinou v tom, že v tom roce 2013, jsou na to opět výzkumy centra Levada, 94 % Rusů bralo televizi jako svůj hlavní zdroj informací. Dneska ten počet klesá někam k 72 s tím, že ta nejaktivnější část populace má výrazně vyšší, ještě výrazně vyšší podíl internetu, čili to je obrovská proměna, která samozřejmě znervózňuje. Ono pak je to dané i tím nebo pak se to projevuje i tím, že vlastně FSB začíná kontrolovat ruskou obdobu Facebooku, čili síť Vkontakte. A já třeba, jak jsem tady zaslechl, mně se líbilo, "my jsme viděli v televizi tu brutalitu, ale vy jste to nevysílali", v ruské televizi prostě ty obrázky vidíte výrazně jiné, vidíte tam pokusy o zvýrazňování toho, jak byli demonstranti brutální.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Karel Svoboda, odborník na postsovětský prostor z Univerzity Karlovy byl s námi ve vysílání. Já moc děkuju, že jste přišel. Na slyšenou.

Karel SVOBODA, odborník na postsovětský prostor, **FSV UK**

Děkuji na slyšenou.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Vrátíme se ještě k naší anketě, Mariáne.

Marián VOJTEK, redaktor

Mají podle vás jakékoliv protesty v Rusku šanci něco změnit? Konečný výsledek z Twitteru: ne. Průběžný výsledek z webu: ano.

Věra ŠTECHROVÁ, moderátorka

Mariáne, díky. Takové bylo dnešní Radiofórum na téma demonstrací v Moskvě a svobodných volbách.

Za Mall Group od srpna nově komunikuje Pavla Hobíková 7.8.2019 Retailnews.cz str. 00

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od 1. srpna 2019 stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů e-commerce skupiny. Na pozici střídá Táňu Lálovou.

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků,“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

Zdroj: Mall Group

URL| <https://retailnews.cz/aktualne/za-mall-group-od-srpna-nove-komunikuje-pavla-hobikova/>

Tisková zpráva: Za Mall Group od srpna nově komunikuje Pavla Hobíková 7.8.2019 itmix.cz str. 00

Novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group se od 1. srpna 2019 stává Pavla Hobíková. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů e-commerce skupiny. Na pozici střídá Táňu Lálovou.

Pavla Hobíková přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group se nyní bude starat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie.

„Mall Group každý den ovlivňuje životní styl lidí, přináší jim radost, pohodlí a šetří čas. Jsem ráda, že se stávám součástí týmu největší e-commerce skupiny ve střední a východní Evropě, která má ambici pokrýt všechny nákupní potřeby svých zákazníků,“ říká Hobíková.

Pavla Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze. Hovoří anglicky a německy.

TADY může BÝT vaše REKLAMA Více ke čtení najdete zde číst více

URL| <https://itmix.cz/tiskova-zprava-za-mall-group-od-srpna-nove-komunikuje-pavla-hobikova/>

Bojoval proti Ukrajině, viní policie dalšího Čecha

7.8.2019 Deník N str. 04 Zpravodajství

LUKÁŠ PRCHAL

Vyšetřovatelé z Národní centrály proti organizovanému zločinu stíhají pětadvacetiletého muže z Karlovarska, který se podle nich na straně separatistů zapojil do války na Donbasu.

Lukášovi N. bylo jen málo přes dvacet let, když podle vyšetřovatelů odjel na Donbas, kde se přidal k pruským separatistům. Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu jej nedávno obvinili, že po boku vzbouřenců bojoval proti ukrajinské armádě.

„Národní centrála proti organizovanému zločinu zahájila trestní stíhání jedné osoby pro trestný čin teroristického útoku v souvislosti s konfliktem na východní Ukrajině,“ potvrdil informace Deníku N Martin Bílý z Vrchního státního zastupitelství v Praze.

„Jedná se o muže z Karlovarska, který se měl účastnit bojů proti organizované ukrajinské armádě. Bližší informace včetně způsobu jeho cesty na východní Ukrajinu sdělovat nebudeme,“ dodal žalobce Bílý s tím, že vyšetřování je na počátku.

„Detektivové, kteří tyto případy dělají, mají dost důkazů, proto ho obvinili,“ doplnil pro Deník N zdroj obeznámený s vyšetřováním. Účast v bojích na straně nikým neuznaných pruských ozbrojenců vyšetřovatelé zpravidla stíhají právě jako terorismus, za nějž hrozí dvanáct až dvacet let vězení.

Ve válce na východě Ukrajiny od roku 2014 zahynulo přes deset tisíc lidí včetně několika českých občanů. Nyní pětadvacetiletý Lukáš N., který podle vyšetřovatelů za separatisty bojoval v druhé polovině roku 2015, měl v tomto směru štěstí - vrátil se domů a nyní pracuje a žije s přítelkyní v jednom z obecních bytů na Karlovarsku.

MLUVIT O TOM NECHCE

„Syn o tom mluvit nechce a já taky ne. Bylo nám doporučeno, abychom o tom nic neříkali,“ řekla pouze Deníku N Lukášova matka. Nepopírá, že byl její syn na Ukrajině, o okolnostech jeho cesty ale mluvit nechce.

„Nevzpomínám si,“ reaguje na otázku, kdy přesně její syn odcestoval na Donbas, a pokládá telefon. Sám Lukáš N. (jeho celé jméno redakce zná, do případného soudního procesu se jej ale rozhodla nezveřejňovat, pozn. red.) s novináři hovořit vůbec nechtěl.

K případu se nechtěla vyjadřovat ani advokátka Lukáše N. Lucie Macková. „V tuto chvíli vám na žádné dotazy odpovídat nebudu,“ prohlásila pouze.

Detektivové z Národní centrály proti organizovanému zločinu odhalují stále další případy Čechů, kteří se na straně separatistů zapojili do války na Donbasu.

Podle informací Deníku N je už podobných případů více než patnáct a toto číslo se zřejmě ještě bude zvyšovat.

Jeden případ už navíc skončil pravomocným rozhodnutím. Český voják Erik Eštu byl za terorismus odsouzen v květnu tohoto roku. Dostal tříletou podmínku, hrozilo mu přitom až 20 let vězení. Mírný trest mu soud dal proto, že se podle něj do bojů aktivně nezapojil a nikoho neohrozil na životě.

MŮŽE JÍT O FORMU IDEALISMU

Počátkem tohoto roku Deník N informoval o případu Pavla K., který se k separatistům přidal v podobně mladém věku jako Lukáš N. I jeho policisté stíhali za terorismus. „Jednání osob bojujících na straně povstaleckých skupin proti legální, legitimní, mezinárodně uznávané vládě Ukrajiny je nezbytně nutno právně kvalifikovat jako zločin podle výše uvedené právní kvalifikace,“ vysvětlil tehdy redakci náměstek pražského Vrchního státního zastupitelství Adam Bašný.

Lidé jako Lukáš N., kteří se přidali k separatistům, mají obvykle trojí motivaci. „Jsou zklamaní z vývoje světa a jsou přesvědčení, že jsou součástí toho konfliktu, že se jich nějakým způsobem týká. Takoví lidé mají pocit, že je jejich povinnost odjet a bojovat. Další lidé tam jedou z finančních důvodů nebo protože jsou na tu zemi reálně navázáni,“ říká odborník na politický extremismus Jan Charvát z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

„V posledních letech se tu vytvořila skupina lidí, která si jede extrémně silný proruský narativ. Myslím, že je silná jenom na internetu, ale reálně moc ne,“ říká Charvát. Na základě těchto názorů, které se šíří hlavně přes sociální sítě a dezinformační média, se pak někteří lidé rozhodnou přidat k separatistům a bojovat.

Jde podle něj o specifickou formu idealismu, která se z debat na sociálních sítích přerodila v činy. Za ně ale podle českých zákonů hrozí mnohaleté tresty.

Národní centrála proti organizovanému zločinu zahájila trestní stíhání jedné osoby pro trestný čin teroristického útoku v souvislosti s konfliktem na východní Ukrajině. Martin Bílý státní zástupce

O autorovi| LUKÁŠ PRCHAL, redaktor

Foto autor| FOTO: GABRIEL KUČHTA, DENÍK N

Foto popis| Lukáš N. z Karlovarska se vypravil na východ Ukrajiny, kde se přidal k proruským separatistům.

V čím zájmu?

7.8.2019 magazin.panobcan.cz str. 00

-vlkp- 7. 8. 2019 KosaZostra čili vlkovobloguje.wordpress.com Český i slovenský čtenář/divák/posлуchač je neustále přesvědčován/vychováván/nálepkován ve směru, jak by měl věřit jen a pouze tzv. seriózním mediím. Jak alternativa mu mate hlavu, protože v lepším případě je neinformovaná a hloupá, v tom horším slouží cizím zájmům a podvrací naši demokracii a řád. Málo kdy má ovšem tak unikátní příležitost si předvést tzv. seriózní media a jejich praxi v pravém světle tak, jako se tomu stalo minulý týden například na Seznamu. cz!

Nevím jak vy, ale pro mne byly naprosto dominantními zahraničně politickými zprávami minulého týdne tyto dvě:

1- definitivní ukončení platnosti smlouvy INF mezi USA a Ruskem o vyřazení raket krátkého a středního doletu v pozemní verzi z arsenálu obou velmocí

2-evidentní snaha Kongresu USA o vyhlášení sankcí proti všem, kteří se nějak podílejí na stavbě plynovodu Nordstream II, s cílem zastavení jeho výstavby nebo alespoň neuvedení do provozu.

O obou tématech už Kosa vydala celou řadu článků, které šly až do hlubokého technického detailu. Předpokládám, že základní materii tedy čtenář zná a nebudu ji nijak hlouběji znovu popisovat. Dnes mi o technikálie, z nich následně lze cosi zásadního vyvodit, nejde. Jediným cílem je předvést, jak o nich referuje jedno z tzv. seriózních medií a reprezentant té pravé a jediné správné žurnalistiky – Seznam.cz. Který si neobyčejně rád a často bere do klávesnic alternativu. Jak to například provedl v neděli v článku

Hoaxy, fake news a řetězové maily. Projděte si lživé zprávy posledních týdnů

Budu, jako vždycky konkrétní a plně zdrojovaný. Aby bylo jasné, že Seznam.cz by se měl ze všeho nejvíce starat o vlastní serióznost a reputaci. A až pak mistrovat jiné.

Vezmeme to bod po bodu.

Smlouva INF

Dne 2.2.2019, tedy v den, kdy Spojené státy ústy ministra zahraničí Pompeia (ano toho Pompeia, o kterém Donald Trump prohlásil nedávno, že by spolu s Johnem Boltonem vybombardovali nejradši celý svět), ohlásil začátek šestiměsíčního procesu vystoupení ze smlouvy INF, přinesl Seznam.c z mimo jiné k věci tento materiál:

Petříček: Smlouva INF je v agonii

Kde si člověk může přečíst následující myšlenkové perly:

Z krátka zlí a zákeřní Rusové porušují dlouhodobě dohodu INF a ohrožují Evropu a celý svět a proto USA musejí, řečeno Petříčkovými slovy - seskočit z mrtvého koně! Samozřejmě za doprovodného nadšeného potlesku Petříčka, Stoltenberga a podobných....

Takže o 6 měsíců později jsme se „konečně dočkali“ a těm zatraceným Rusákům jsme konečně ohledně raket krátkého a středního doletu ukázali prostředníček. A ukážeme jim i jinak! Tak lze totiž zkondenzovat následné vystoupení Stoltenberga, kdy nepokrytě Rusku hrozil zatím nespecifikovanými opatřeními.

A Seznam.cz? Ten k tomu definitivnímu konci přinesl nemastný neslaný článeček
Smlouva USA a Ruska o likvidaci raket je mrtvá. Začne další kolo ve zbrojních závodech?
Kde se konstatuje, že tedy 2.8.2019 zazvonil zvonec a INF byl konec.

A jen jakýsi Michal Smetana z **Fakulty sociálních věd** UK nesměle připomíná, že by nějakou roli v konci smlouvy mohla hrát i Čína:

Nebyl by nyní žádný problém citovat ze západních zdrojů, které situaci viděly zcela jinak než Petříček nebo elita české žurnalistiky v Seznamu.cz. Abych uvedl alespoň jeden z mnoha a mnoha možných případů – poukáži třeba na web německé veřejnoprávní zpravodajské stanice n-tv, kde šlo narazit na text

Ende des INF-Vertrags Keine Atomraketen in Europa

kde si jeho britská autorka stěžuje například na to, že USA a zejména Evropa se ani stínem nepokusily o záchranu téhle, především pro náš kontinent fatálně důležitou smlouvu! Jen jalově vyzvaly k čemusi nespécifikovanému Rusko nebo zarytě mlčely.

A že Evropa za to těžce zaplatí, protože dřív nebo později Američané v Evropě rozmístí rakety středního doletu, na což Rusko nutně bude reagovat a vezme evropský kontinent jako prioritní sestavu cílů svých jaderných raket.

Tohle všechno, jsem více méně popsal i v předchozích člancích o smlouvě INF. Jenže dnes píši o ukázce té pravé žurnalistiky na Seznamu.cz.

A bohužel jsem tam nedohledal článek na téma INF, který se objevil v tisících různých variacích po celé zeměkouli- cituji /ČTK/

A dodal:

Zvláštní, že? Co bránilo Seznamu.cz tuto agenturní informaci, kterou měl jistě k dispozici, také zveřejnit?

Už proto, že seriózní zahraniční zdroje jdou opět mnohem dále než ty tuzemské! Dovolím si opět vyzdrojovat z jiného textu webu n-tv na téma ukončení INF, kde je citován Esperův dodatek, kterého nás i ČTK ušetřila:

Asi nebudu daleko od pravdy, když budu konstatovat, že v rámci jediného správného pohledu na svět, nehodlá Seznam.cz obtěžovat čtenáře takovými informacemi, které by ho mohly dovést k pochybnostem, jestli s tím vypovězením smlouvy INF nejsme obelháváni nebo si nenalháváme dobrovolně cosi sami.

Půjdu ještě dál. V onom prvním nalinkovaném článku z německého n-tv je zajímavá pasáž – přetisknu z ní dva kousky:

...Vor zwei Jahren wurde in den Vereinten Nationen in New York der Vertrag zum Verbot von Atomwaffen verabschiedet. 122 Staaten stimmten diesem zu....

...Před dvěma roky byla v OSN odhlasována smlouva o zákazu atomových zbraní a to většinou 122 zemí....

a dále ještě

Věděli jste o tom? Já přiznávám, že nikoli. A to se opravdu snažím sledovat politiku – domácí i světovou, více než důkladně!

Opět jsem se snažil lustrvat i Seznam.cz a.. a nic!!! Ale možná, že neumím dostatečně hledat. Abych si vše náležitě ověřil, projel jsem oficiální web NATO – NATO aktual.cz a objevil tohle:

NATO odsoudilo smlouvu OSN o zákazu jaderných zbraní

Severoatlantická aliance odsoudila smlouvu Organizace spojených národů přijatou v červenci, která zakazuje nukleární zbraně, a označila ji za nerealistickou a podkopávající mezinárodní odpověď na Severokorejský jaderný program. Smlouvu nepomáhal tvořit ani o ní nehlasoval žádný z devíti států, který jaderné zbraně má. Velká Británie, Francie a USA dokonce ihned prohlásily, že se ke smlouvě nepřipojí.

Takže je jasné, jak se k té smlouvě o zákazu A zbraní postavila česká vláda! Jenže v Německu se lze od mainstreamu dozvědět, že to bylo na doporučení Američanů! U nás a na Seznamu.cz nikoli.

A u INF a jednotným postojem NATO to bylo asi jak? Ptám se. Nic víc.

Je na čase věnovat se Nordstreamu II.

Tady jsme se dozvěděli, že další výbor amerického kongresu doporučil zavedení sankcí proti firmám, které se podílejí na jeho financování a výstavbě. A to plošně. Na Seznamu.cz tentokrát se dozvíme, na rozdíl od INF nikoli méně, nýbrž více než jinde!

O to vás nemohu připravit! Tohle jste četli?

USA chtějí hájit evropské energetické zájmy, kvůli Nord Stream 2 chystají senátoři sankce

Ne vážení! Ten titulěk jsem si opravdu nevymyslel já, ale hvězda Seznamu.cz – bývalý korespondent ČRo v Británii a dnes sloup té nejopravdovější seznamové novinářiny – Jiří Hošek!

A v titulku nejde o žádný překlep nebo omyl, protože hned na začátku čteme toto:

Do ochrany evropských energetických zájmů se výrazně vložily Spojené státy. Zahraniční výbor amerického Senátu schválil poměrem hlasů 20:2 návrh zákona s názvem „Protecting Europe’s Energy Security Act“. Ten počítá s uvalením sankcí na firmy a jednotlivce, kteří se podílejí na výstavbě kontroverzního plynovodu Nord Stream 2.

Tak Spojené státy chrání evropské energetické zájmy? Zbláznil jsem se já nebo Hošek?

Zajímalo by mne, čím by Hošek svoje nesmyslné tvrzení doložil! Jenže on tím určitě nebude obtěžovat ani sebe ani nás.

Američané nanejvýš kryjí nikoli evropské, nýbrž svoje zájmy! Prostě chtějí pro svůj břidličný plyn lukrativní evropský trh. Už proto, že se jim přestává dařit vývoz na asijský trh, kde dosud dominovaly viz následující grafika:

A doprovodný text z článku, z něhož je převzata:

Čí zájmy Američané tedy hájí? Ty evropské nebo svoje?

Nepochybně by mi nějaký pravověrný nyní opáčil ono tradiční – ale Rusko může kdykoli přes plyn vydírat!

Tohle už bylo na Ko e dostatečně rozebráno v minulých člancích o Nordstreamu II. Ano, může. Jenže by to udělalo jen jednou. Pak by jako dodavatel plynu na evropské trhy definitivně skončilo, se všemi důsledky, které by to pro jeho ekonomiku mělo!!! Evropa by okamžitě našla jiné zdroje a cena by přestala být důležitým kritériem. Pochopení právě vysloveného je sice triviální, ale zjevně i tak pro leckoho příliš složité. Nejspíš i pro Hoška.

Není sám. Protože v tom jeho mozkovém produktu stojí i tohle:

Tak američtí senátoři, řada expertů i Hošek mají pocit, že Evropa zrazuje Nordstreamem II Ukrajinu? Nebyla to takhle náhodou Ukrajina, která v zimě 2009 zradila Evropu, když odmítala platit za ruský plyn a kradla ho z dodávek do Evropy přes svoje území? A tak zavdala příčinu k výstavbě původního Nordstreamu I? A není to stejná Ukrajina, která vysloveně stupňovaným nepřátelstvím k Rusku Putina donutila, aby hledal alternativní dopravní cesty i pro zbytek přepravovaného plynu? Nevybrala si Ukrajina tuto pozici dobrovolně a sama, hned v první den po Majdanu? Za nadšeného potlesku Viktorie Nuland? A nebyla to Právě Nulandová, která rozhodovala, kdo bude v čele kyjevské vlády? Pokud ano, pak by jeden řekl, že Spojené státy jsou odpovědné za ztrátu Kyjeva z plynového tranzitu!

Ale to není všechno. Vráťím se k té univerzální odpovědi, že Rusko nás může přes hrozbu zastavení dodávek plynu vydírat. Tedy když ten poteče přes Nordstream II. Jak to, že když ovšem plyn bude dodáván přes staré plynovody přes Ukrajinu toto nebezpečí, podle amerických senátorů, řadu expertů a Jiřího Hoška – nehrozí? Zajímala by mne jejich odpověď!

To si vážně na Seznamu.cz myslí, že na internetu jsou jen samí idioti, kteří jim takovéhle polo i celé lži smlsnou?

Nebylo by od věci, kdyby si konečně uvědomili a to nejen na Seznamu.cz, jak a proč vznikla alternativa proč nemalá část veřejnosti jí dává přednost? Nejsou to žádné čáry. Lži a pololži, vydávané za pravdu pravdoucí, ba jedinou možnou a přípustnou, spoustu lidí v nějakém okamžiku otráví a začnou podle toho jednat!!!

Zvolil jsem dva aktuální příklady. Americká prestiž opět ztratila. Víra v tuzemský mainstream také.

Nechápu, proč v případě ukončení smlouvy INF Spojené státy jasně světu nesdělily něco ve smyslu:

Smlouva INF je zastaralá. Za dobu platnosti se zásadně změnilo rozložení sil ve světě. Dnes už nejsou, co do zbraňových systémů, dva světoví hráči, kteří mají před ostatními nedostižný náskok- nýbrž tři. K Americe a Rusku se přiřadila Čína, Bez jejího zapojení do INF tato dohoda postrádá smysl.

Takovému prohlášení bych rozuměl já i všichni ostatní. Bylo by korektní a pravdivé. Soudný člověk by si musel říci, že Čínu a její ambice je potřeba řešit. A už by nebylo ani třeba se zabývat detailnější úvahou, proč že Američanům už nestačí jejich dominance v raketách středního doletu umístěných na letadlech a zejména jejich lodích, INF povolených. V počtu nejméně 8 000 kusů odpalovacích zařízení, tak jako tomu bylo doposud. S jednoduchou odpovědí – čínská armáda a námořnictvo, podle vlastních vyjádření i pozorování tajných služeb, disponuje novými typy raket středního dosahu, zejména v supersonickém provedení, které vážně eliminují svazy amerického námořnictva daleko od čínských břehů a v případě konfliktu by US NAVY mohla utrpět zničující ztráty. Takže dosud zakázané pozemní rakety, umístěné někde v Japonsku, na Tchajwanu, v Jižní Korei, atd. atd. jsou výrazně lacinější a efektivnější variantou a odpovědí Číně s kterou se Peking bude nesnadno vypořádávat.

Jenže my jsme si umanuli, že ze všeho obviníme Rusy! A jako ozvěna opakujeme všechno, co z Washingtonu přijde, jakkoli nás to nesmírně těžce poškozuje!

Totéž je s plynem! Rozuměl bych tomu, kdyby Spojené státy řekli, jak jako v celní válce s Čínou -chceme se zásadně prosadit na evropském plynovém trhu! A to za každou cenu. A Evropa má možnost přijmout náš

plyn nebo riskovat cla na svůj vývoz do USA a to především na automobily! To by byla jasná řeč, I když zároveň vydírání non plus ultra.

Místo ho slyšíme trapnosti o ochraně evropských energetických zájmů!!! Opakované těmi, kteří káží o té jediné opravdové žurnalistice! A trolovské alternativě v cizím zájmu! V čím zájmu nás krmil Seznam.cz ohledně INF a Nordstream II?

Alternativa má velmi různou kvalitu. Titul od titulu a možná, že dokonce článek od článku. Jenže takový Seznam.cz na tom rozhodně není lépe. Spíše hůře. Protože jeho technické možnosti jsou nesrovnatelné s alternativními medii. Doložitelné výkony si ovšem s Aeronetem rozhodně v ničem nezadají. Jak jsme si právě ukázali.

Dokonale trapný výsledek, řekl bych.

URL| <https://magazin.panobcan.cz/v-cim-zajmu/>

V čím zájmu?

7.8.2019 pravdive.eu str. 00

-vlkp- 7. 8. 2019 KosaZostra čili vlkovobloguje.wordpress.

com Český i slovenský čtenář/divák/posluchač je neustále přesvědčován/vychováván/nálepkován ve směru, jak by měl věřit jen a pouze tzv. seriózním mediím. Jak alternativa mu mate hlavu, protože v lepším případě je neinformovaná a hloupá, v tom horším slouží cizím zájmům a podvrací naši demokracii a řád. Málo kdy má ovšem tak unikátní příležitost si předvést tzv. seriózní media a jejich praxi v pravém světle tak, jako se tomu stalo minulý týden například na Seznamu.cz! Nevím jak vy, ale pro mne byly naprosto dominantními zahraničně politickými zprávami minulého týdne tyto dvě: 1- definitivní ukončení platnosti smlouvy INF mezi USA a Ruskem o vyřazení raket krátkého a středního doletu v pozemní verzi z arzenálu obou velmocí 2-evidentní snaha Kongresu USA o vyhlášení sankcí proti všem, kteří se nějak podílejí na stavbě plynovodu Nordstream II, s cílem zastavení jeho výstavby nebo alespoň neuvedení do provozu. O obou tématech už Kosa vydala celou řadu článků, které šly až do hlubokého technického detailu. Předpokládám, že základní materii tedy čtenář zná a nebudu ji nijak hlouběji znovu popisovat. Dnes mi o technikálie, z nich následně lze cosi zásadního vyvodit, nejde. Jediným cílem je předvést, jak o nich referuje jedno z tzv. seriózních medií a reprezentant té pravé a jediné správné žurnalistiky – Seznam.cz. Který si neobyčejně rád a často bere do klávesnic alternativu. Jak to například provedl v neděli v článku Hoaxy, fake news a řetězové maily. Projděte si lživé zprávy posledních týdnů Budu, jako vždycky konkrétní a plně zdrojovaný. Aby bylo jasné, že Seznam.cz by se měl ze všeho nejvíc starat o vlastní serióznost a reputaci. A až pak mistrovat jiné. Vezmeme to bod po bodu. Smlouva INF Dne 2.2.2019, tedy v den, kdy Spojené státy ústy ministra zahraničí Pompeia (ano toho Pompeia, o kterém Donald Trump prohlásil nedávno, že by spolu s Johnem Boltonem vybombardovali nejradši celý svět), ohlásil začátek šestiměsíčního procesu vystoupení ze smlouvy INF, přinesl Seznam.c z mimo jiné k věci tento materiál: Petříček: Smlouva INF je v agonii Kde si člověk může přečíst následující myšlenkové perly:Doposud nejsilnější společné prohlášení jsme přijali na prosincové schůzce ministrů zahraničí NATO. Na ní jsme konstatovali, že dochází k „závažnému porušování smlouvy“ ze strany Ruska, a proto jsme Moskvu vyzvali, aby přehodnotila svou politiku a vrátila se k dodržování svých mezinárodních závazků. Současně jsme však potvrdili, že dlouhodobě máme zájem o konstruktivní vztahy s Ruskem a že jsme otevřeni politickému dialogu. Shrnutí a podtrženo: Na pozadí mnohaletého porušování smlouvy INF Ruskem vyčerpaly USA téměř všechny možnosti, jak přesvědčit Moskvu, aby se vrátila k jejímu dodržování. V tom se tento případ liší od ostatních multilaterálních formátů, jež Washington v nedávné době opustil či v současnosti opouští. Rusko má stále ještě šanci zastavit demontáž INF. V opačném případě přestane jednostranné lpění na smlouvě, kterou druhá strana fakticky pohřbívá, dávat smysl. Washington pak učiní to, co radí dávná moudrost indiánského kmene Dakotů: Když zjistíš, že jedeš na mrtvém koni, sestup z něj..... Z krátka zlí a zákeřní Rusové porušují dlouhodobě dohodu INF a ohrožují Evropu a celý svět a proto USA musejí, řečeno Petříčkovými slovy - seskočit z mrtvého koně! Samozřejmě za doprovodného nadšeného potlesku Petříčka, Stoltenberga a podobných.... Takže o 6 měsíců později jsme se „konečně dočkali“ a těm zatraceným Rusákům jsme konečně ohledně raket krátkého a středního doletu ukázali prostředníček. A ukážeme jim i jinak! Tak lze totiž zkondenzovat následné vystoupení Stoltenberga, kdy nepokrytě Rusku hrozil zatím nespecifikovanými opatřeními. A Seznam.cz? Ten k tomu

definitivnímu konci přinesl nemastný neslaný článeček Smlouva USA a Ruska o likvidaci raket je mrtvá. Začne další kolo ve zbrojních závodech? Kde se konstatuje, že tedy 2.8.2019 zazvonil zvonec a INF byl konec. A jen jakýsi Michal Smetana z **Fakulty sociálních věd** UK nesměle připomíná, že by nějakou roli v konci smlouvy mohla hrát i Čína: „Z velké části rozmisťuje základny, které nejsou vázány žádnou smlouvou, a tak je vůči USA v obrovské výhodě. Vypovědět smlouvu je podle Spojených států cesta, která povede k nějaké dohodě, která by v budoucnu všechny tři státy zavazovala.“ Nebyl by nyní žádný problém citovat ze západních zdrojů, které situaci viděly zcela jinak než Petříček nebo elita české žurnalistiky v Seznamu.cz. Abych uvedl alespoň jeden z mnoha a mnoha možných případů – poukáži třeba na web německé veřejnoprávní zpravodajské stanice n-tv, kde šlo narazit na text Ende des INF-Vertrags Keine Atomraketen in Europa kde si jeho britská autorka stěžuje například na to, že USA a zejména Evropa se ani stínem nepokusily o záchranu téhle, především pro náš kontinent fatálně důležitou smlouvu! Jen jalově vyzvaly k čemusi nespecifikovanému Rusko nebo zarytě mlčely. A že Evropa za to těžce zaplatí, protože dřív nebo později Američané v Evropě rozmístí rakety středního doletu, na což Rusko nutně bude reagovat a vezme evropský kontinent jako prioritní sestavu cílů svých jaderných raket. Tohle všechno, jsem více méně popsal i v předchozích článcích o smlouvě INF. Jenže dnes píšou o ukázce té pravé žurnalistiky na Seznamu.cz. A bohužel jsem tam nedohledal článek na téma INF, který se objevil v tisících různých variacích po celé zeměkouli- cituji / ČTK / Americký ministr obrany Mark Esper dnes /3.8.2019/ uvedl, že by podpořil brzké rozmístění raket středního doletu v Asii. Informovala o tom dnes agentura Reuters. A dodal: „Ano, chtěl bych to udělat,“ odpověděl Esper na dotaz novináře, zda by Pentagon podpořil rozmístění raket v Asii. „Byl bych raději, kdyby to bylo v řádu měsíců... tyto věci ale mohou trvat déle, než čekáte,“ Zvláštní, že? Co bránilo Seznamu.cz tuto agenturní informaci, kterou měl jistě k dispozici, také zveřejnit? Už proto, že seriózní zahraniční zdroje jdou opět mnohem dále než ty tuzemské! Dovolím si opět vyzdrojovat z jiného textu webu n-tv na téma ukončení INF, kde je citován Esperův dodatek, kterého nás i ČTK ušetřila: Allerdings fügte er hinzu, dass China von dem Vorhaben nicht überrascht sein dürfte. „Das dürfte keine Überraschung sein, denn wir sprechen darüber seit geraumer Zeit“, sagte Esper. 80 Prozent des chinesischen Arsenal bestche aus Waffen, die unter die Bestimmungen des INF-Vertrags gefallen wären. „Es dürfte also nicht verwundern, dass wir vergleichbare Kapazitäten wollen.“ Ještě doplnil /ministr obrany USA Esper/, že Čína by neměla být překvapena /vypovězením INF/ „ to nemůže být žádné překvapení, my o tom hovoříme už nějaký čas“, řekl Esper. 80 procent čínského arsenálu sestává ze zbraní, které by spadaly pod smlouvu INF. „Nikdo se nemůže divit, že chceme disponovat stejnými kapacitami“ Asi nebudu daleko od pravdy, když budu konstatovat, že v rámci jediného správného pohledu na svět, nehodlá Seznam.cz obtěžovat čtenáře takovými informacemi, které by ho mohly dovést k pochybnostem, jestli s tím vypovězením smlouvy INF nejsme obelháváni nebo si nenalhaváme dobrovolně cosi sami. Půjdu ještě dál. V onom prvním nalinkovaném článku z německého n-tv je zajímavá pasáž – přetisknu z ní dva kousky: ...Vor zwei Jahren wurde in den Vereinten Nationen in New York der Vertrag zum Verbot von Atomwaffen verabschiedet. 122 Staaten stimmten diesem zu.... ..Před dvěma roky byla v OSN odhlasována smlouva O zákazu atomových zbraní a to většinou 122 zemí.... a dále ještěSchon vor Abschluss des Verbotsvertrages herrschte unter den atomwaffenfreien Staaten Einigkeit, dass Atomwaffen unter keinen Umständen jemals wieder eingesetzt werden dürfen. Doch die Bundesregierung befolgte die US-Anweisung an alle Nato-Mitglieder, nicht einmal an den Verhandlungen des Vertrages teilzunehmen und dem Abkommen auf keinen Fall beizutreten. Das war das erste Mal in der Geschichte der Bundesrepublik, dass Deutschland einen Abrüstungsvertrag boykottierte.... .. Již před závěrem jednání o smlouvě o zákazu A zbraní panovala mezi bezjadernými státy jednota, že jaderné zbraně, za žádných okolností, nesmí být nikdy znovu použity. Spolková vláda ale následovala americkou instrukci všem členským státům NATO, v žádném případě se účastnit jednání o smlouvě a ke smlouvě následně přistoupit. Bylo to poprvé, co Německo bojkotovalo nějakou odzbrojovací dohodu... Věděli jste o tom? Já přiznávám, že nikoli. A to se opravdu snažím sledovat politiku – domácí i světovou, více než důkladně! Opět jsem se snažil lustrvat i Seznam.cz a.. a nic!!! Ale možná, že neumím dostatečně hledat. Abych si vše náležitě ověřil, projel jsem oficiální web NATO – NATO aktual.cz a objevil tohle: NATO odsoudilo smlouvu OSN o zákazu jaderných zbraní Severoatlantická aliance odsoudila smlouvu Organizace spojených národů přijatou v červenci, která zakazuje nukleární zbraně, a označila ji za nerealistickou a podkopávající mezinárodní odpověď na Severokorejský jaderný program. Smlouvu nepomáhal tvořit ani o ní nehlasoval žádný z devíti států, který jaderné zbraně má. Velká Británie, Francie a USA dokonce ihned prohlásily, že se ke smlouvě nepřipojí. Takže je jasné, jak se k té smlouvě o zákazu A zbraní postavila česká vláda! Jenže v Německu se lze od mainstreamu dozvědět, že to bylo na doporučení Američanů! U nás a na Seznamu.cz nikoli. A u INF a jednotným postojem NATO to bylo asi jak? Ptám se. Nic víc. Je na čase věnovat se Nordstreamu II. Tady jsme se dozvěděli, že další výbor amerického kongresu doporučil zavedení sankcí proti firmám, které se podílejí na jeho financování a výstavbě. A to plošně. Na Seznamu.cz tentokrát se dozvíme, na rozdíl od INF nikoli méně, nýbrž více než jinde! O to vás nemohu připravit! Tohle jste četli? USA chtějí hájit evropské energetické zájmy, kvůli Nord Stream 2 chystají senátoři sankce Ne vážení! Ten titulěk jsem si opravdu nevymyslel já, ale hvězda Seznamu.cz – bývalý korespondent

ČRo v Británii a dnes sloup té nejopravdovější seznamové novinařiny – Jiří Hošek! A v titulku nejde o žádný překlep nebo omyl, protože hned na začátku čteme toto: Do ochrany evropských energetických zájmů se výrazně vložily Spojené státy. Zahraniční výbor amerického Senátu schválil poměrem hlasů 20:2 návrh zákona s názvem „Protecting Europe’s Energy Security Act“. Ten počítá s uvalením sankcí na firmy a jednotlivce, kteří se podílejí na výstavbě kontroverzního plynovodu Nord Stream 2. Tak Spojené státy chrání evropské energetické zájmy? Zbláznil jsem se já nebo Hošek? Zajímalo by mne, čím by Hošek svoje nesmyslné tvrzení doložil! Jenže on tím určitě nebude obtěžovat ani sebe ani nás. Američané nanejvýš kryjí nikoli evropské, nýbrž svoje zájmy! Prostě chtějí pro svůj břidličný plyn lukrativní evropský trh. Už proto, že se jim přestává dařit vývoz na asijský trh, kde dosud dominovaly viz následující grafika: A doprovodný text z článku, z něhož je převzata: Za růstem atraktivy evropského trhu a s ním spojeným vyšším dovozem stojí především pokles spotřeby plynu v Asii vzhledem k mírné zimě a nižší rozdílu spotových cen mezi asijským a evropským trhem. „Jelikož náklady na zpáteční cestu při přepravě plynu z pobřeží Mexického zálivu do Evropy jsou o zhruba 1,5 dolaru na milion britských tepelných jednotek nižší než v případě asijských trhů, při dostatečně nízkém rozdílu mezi spotovými cenami zemního plynu v Evropě a Asii bude Evropa pro vývozce amerického LNG preferovanou destinací.“ Dovoz zkapalněného plynu na největší tři světové trhy, Japonsko, Čínu a Jižní Koreu, od letošního února začal klesat vzhledem k mírné zimě, v případě Japonska přispěly k poklesu i nabíhající jaderné bloky. Na výrazném poklesu vývozu LNG z USA do Číny se podepsalo zavedení 10% cla loni v říjnu. Čí zájmy Američané tedy hájí? Ty evropské nebo svoje? Nepochybně by mi nějaký pravověrný nyní opáčil ono tradiční – ale Rusko může kdykoli přes plyn vydírat! Tohle už bylo na Ko e dostatečně rozebráno v minulých článcích o Nordstreamu II. Ano, může. Jenže by to udělalo jen jednou. Pak by jako dodavatel plynu na evropské trhy definitivně skončilo, se všemi důsledky, které by to pro jeho ekonomiku mělo!!! Evropa by okamžitě našla jiné zdroje a cena by přestala být důležitým kritériem. Pochopení právě vysloveného je sice triviální, ale zjevně i tak pro leckoho příliš složitě. Nejspíš i pro Hoška. Není sám. Protože v tom jeho mozkovém produktu stojí i tohle: Američtí senátoři i řada expertů mají pocit, že výstavbou plynovodu Nord Stream 2 Evropa dál „zrazuje“ Ukrajinu, tedy dosavadní tranzitní zemi ruského plynu, jejíž území Ruská federace ilegálně anektovala. „Tohle není běžná komerční situace. Otázkou je, proč Evropa něco takového dovolí,“ řekl Hlasu Ameriky Colin Cleary z odboru energetických zdrojů amerického ministerstva zahraničí s poukazem na to, že Ukrajina o výhody tranzitní země může přijít. Tak američtí senátoři, řada expertů i Hošek mají pocit, že Evropa zrazuje Nordstreamem II Ukrajinu? Nebyla to takhle náhodou Ukrajina, která v zimě 2009 zradila Evropu, když odmítala platit za ruský plyn a kradla ho z dodávek do Evropy přes svoje území? A tak zavdala příčinu k výstavbě původního Nordstreamu I? A není to stejná Ukrajina, která vysloveně stupňovaným nepřátelstvím k Rusku Putina donutila, aby hledal alternativní dopravní cesty i pro zbytek přepravovaného plynu? Nevybrala si Ukrajina tuto pozici dobrovolně a sama, hned v první den po Majdanu? Za nadšeného potlesku Viktorie Nuland? A nebyla to Právě Nulandová, která rozhodovala, kdo bude v čele kyjevské vlády? Pokud ano, pak by jeden řekl, že Spojené státy jsou odpovědné za ztráty Kyjeva z plynového tranzitu! Ale to není všechno. Vráťím se k té univerzální odpovědi, že Rusko nás může přes hrozbu zastavení dodávek plynu vydírat. Tedy když ten poteče přes Nordstream II. Jak to, že když ovšem plyn bude dodáván přes staré plynovody přes Ukrajinu toto nebezpečí, podle amerických senátorů, řadu expertů a Jiřího Hoška – nehrozí? Zajímala by mne jejich odpověď! To si vážně na Seznamu.cz myslí, že na internetu jsou jen samí idioti, kteří jim takovéhle polo i celé lži smlsnou? Nebylo by od věci, kdyby si konečně uvědomili a to nejen na Seznamu.cz, jak a proč vznikla alternativa proč nemalá část veřejnosti jí dává přednost? Nejsou to žádné čáry. Lži a pololži, vydávané za pravdu pravdoucí, ba jedinou možnou a přípustnou, spoustu lidí v nějakém okamžiku otráví a začnou podle toho jednat!!! Zvolil jsem dva aktuální příklady. Americká prestiž opět ztratila. Víra v tuzemský mainstream také. Nechápu, proč v případě ukončení smlouvy INF Spojené státy jasně světu nesdělily něco ve smyslu: Smlouva INF je zastaralá. Za dobu platnosti se zásadně změnilo rozložení sil ve světě. Dnes už nejsou, co do zbraňových systémů, dva světoví hráči, kteří mají před ostatními nedostižný náskok- nýbrž tři. K Americe a Rusku se přidala Čína, Bez jejího zapojení do INF tato dohoda postrádá smysl. Takovému prohlášení bych rozuměl já i všichni ostatní. Bylo by korektní a pravdivé. Soudný člověk by si musel říci, že Čínu a její ambice je potřeba řešit. A už by nebylo ani třeba se zabývat detailnější úvahou, proč že Američanům už nestačí jejich dominance v raketách středního doletu umístěných na letadlech a zejména jejich lodích, INF povolených. V počtu nejméně 8 000 kusů odpalovacích zařízení, tak jako tomu bylo doposud. S jednoduchou odpovědí – čínská armáda a námořnictvo, podle vlastních vyjádření i pozorování tajných služeb, disponuje novými typy raket středního dosahu, zejména v supersonickém provedení, které vážně eliminují svazy amerického námořnictva daleko od čínských břehů a v případě konfliktu by US NAVY mohla utrpět zničující ztráty. Takže dosud zakázané pozemní rakety, umístěné někde v Japonsku, na Tchajwanu, v Jižní Korei, atd. atd. jsou výrazně lacinější a efektivnější variantou a odpovědí Číně s kterou se Peking bude nesnadno vypořádávat. Jenže my jsme si umanuli, že ze všeho obviníme Rusy! A jako ozvěna opakujeme všechno, co z Washingtonu přijde, jakkoli nás to nesmírně těžce poškozuje! Totéž je s plynem! Rozuměl bych tomu, kdyby Spojené státy řekli, jak jako v celní válce s Čínou -chceme se zásadně prosadit na

evropském plynovém trhu! A to za každou cenu. A Evropa má možnost přijmout náš plyn nebo riskovat cla na svůj vývoz do USA a to především na automobily! To by byla jasná řeč, I když zároveň vydírání non plus ultra. Místo ho slyšíme trapnosti o ochraně evropských energetických zájmů!!! Opakované těmi, kteří káží o té jediné opravdové žurnalistice! A trolovské alternativě v cizím zájmu! V čím zájmu nás krmil Seznam.cz ohledně INF a Nordstream II? Alternativa má velmi různou kvalitu. Titul od titulu a možná, že dokonce článek od článku. Jenže takový Seznam. cz na tom rozhodně není lépe. Spíše hůře. Protože jeho technické možnosti jsou nesrovnatelné s alternativními medii. Doložitelné výkony si ovšem s Aeronetem rozhodně v ničem nezadají. Jak jsme si právě ukázali. Dokonale trapný výsledek, řekl bych.

URL| <http://pravdive.eu/news/136652/v-cim-zajmu>

V čím zájmu?

7.8.2019 novarepublika.cz str. 00

Václav Dvořák

-vlkp-7. 8. 2019 KosaZostra čili vlkovobloguje.wordpress.com

Český i slovenský čtenář/divák/posluchač je neustále přesvědčován/vychováván/nálepkován ve směru, jak by měl věřit jen a pouze tzv. seriózním mediím. Jak alternativa mu mate hlavu, protože v lepším případě je neinformovaná a hloupá, v tom horším slouží cizím zájmům a podvrací naši demokracii a řád. Málo kdy má ovšem tak unikátní příležitost si předvést tzv. seriózní media a jejich praxi v pravém světle tak, jako se tomu stalo minulý týden například na Seznamu. cz!

Nevím jak vy, ale pro mne byly naprosto dominantními zahraničně politickými zprávami minulého týdne tyto dvě:

1- definitivní ukončení platnosti smlouvy INF mezi USA a Ruskem o vyřazení raket krátkého a středního doletu v pozemní verzi z arsenálu obou velmocí

2-evidentní snaha Kongresu USA o vyhlášení sankcí proti všem, kteří se nějak podílejí na stavbě plynovodu Nordstream II, s cílem zastavení jeho výstavby nebo alespoň neuvedení do provozu.

O obou tématech už Kosa vydala celou řadu článků, které šly až do hlubokého technického detailu. Předpokládám, že základní materii tedy čtenář zná a nebudu ji nijak hlouběji znovu popisovat. Dnes mi o technikálie, z nich následně lze cosi zásadního vyvodit, nejde. Jediným cílem je předvést, jak o nich referuje jedno z tzv. seriózních medií a reprezentant té pravé a jediné správné žurnalistiky – Seznam.cz. Který si neobyčejně rád a často bere do klávesnic alternativu. Jak to například provedl v neděli v článku

Hoaxy, fake news a řetězové maily. Projděte si lživé zprávy posledních týdnů

Budu, jako vždycky konkrétní a plně zdrojovaný. Aby bylo jasné, že Seznam.cz by se měl ze všeho nejvíce starat o vlastní serióznost a reputaci. A až pak mistrovat jiné.

Vezmeme to bod po bodu.

Smlouva INF

Dne 2.2.2019, tedy v den, kdy Spojené státy ústy ministra zahraničí Pompeia (ano toho Pompeia, o kterém Donald Trump prohlásil nedávno, že by spolu s Johnem Boltonem vybombardovali nejradši celý svět), ohlásil začátek šestiměsíčního procesu vystoupení ze smlouvy INF, přinesl Seznam.c z mimo jiné k věci tento materiál:

Petříček: Smlouva INF je v agonii

Kde si člověk může přečíst následující myšlenkové perly:

.....Doposud nejsilnější společné prohlášení jsme přijali na prosincové schůzce ministrů zahraničí NATO.

Na ní jsme konstatovali, že dochází k „závažnému porušování smlouvy“ ze strany Ruska, a proto jsme Moskvu vyzvali, aby přehodnotila svou politiku a vrátila se k dodržování svých mezinárodních závazků. Současně jsme však potvrdili, že dlouhodobě máme zájem o konstruktivní vztahy s Ruskem a že jsme otevření politickému dialogu.

Shrnuto a podtrženo: Na pozadí mnohaletého porušování smlouvy INF Ruskem vyčerpaly USA téměř všechny možnosti, jak přesvědčit Moskvu, aby se vrátila k jejímu dodržování. V tom se tento případ liší od ostatních multilaterálních formátů, jež Washington v nedávné době opustil či v současnosti opouští.

Rusko má stále ještě šanci zastavit demontáž INF. V opačném případě přestane jednostranné lpění na smlouvě, kterou druhá strana fakticky pohřbívá, dávat smysl. Washington pak učiní to, co radí dávná moudrost indiánského kmene Dakotů: Když zjistíš, že jedeš na mrtvém koni, sestup z něj.....

Z krátka zlí a zákeřní Rusové porušují dlouhodobě dohodu INF a ohrožují Evropu a celý svět a proto USA musejí, řečeno Petříčkovými slovy - seskočit z mrtvého koně! Samozřejmě za doprovodu nadšeného potlesku Petříčka, Stoltenberga a podobných....

Takže o 6 měsíců později jsme se „konečně dočkali“ a těm zatraceným Rusákům jsme konečně ohledně raket krátkého a středního doletu ukázali prostředníček. A ukážeme jim i jinak! Tak lze totiž zkondenzovat následné vystoupení Stoltenberga, kdy nepokrytě Rusku hrozil zatím nespecifikovanými opatřeními.

A Seznam.cz? Ten k tomu definitivnímu konci přinesl nemastný neslaný článek

Smlouva USA a Ruska o likvidaci raket je mrtvá. Začne další kolo ve zbrojních závodech?

Kde se konstatuje, že tedy 2.8.2019 zazvonil zvonec a INF byl konec.

A jen jakýsi Michal Smetana z **Fakulty sociálních věd** UK nesměle připomíná, že by nějakou roli v konci smlouvy mohla hrát i Čína:

„Z velké části rozmisťuje základny, které nejsou vázány žádnou smlouvou, a tak je vůči USA v obrovské výhodě. Vypovědět smlouvu je podle Spojených států cesta, která povede k nějaké dohodě, která by v budoucnu všechny tři státy zavazovala.“

Nebyl by nyní žádný problém citovat ze západních zdrojů, které situaci viděly zcela jinak než Petříček nebo elita české žurnalistiky v Seznamu.cz. Abych uvedl alespoň jeden z mnoha a mnoha možných případů – poukáži třeba na web německé veřejnoprávní zpravodajské stanice n-tv, kde šlo narazit na text

Ende des INF-Vertrags Keine Atomraketen in Europa kde si jeho britská autorka stěžuje například na to, že USA a zejména Evropa se ani stínem nepokusily o záchranu téhle, především pro náš kontinent fatálně důležitou smlouvu! Jen jalově vyzvaly k čemusi nespecifikovanému Rusko nebo zarytě mlčely.

A že Evropa za to těžce zaplatí, protože dřív nebo později Američané v Evropě rozmístí rakety středního doletu, na což Rusko nutně bude reagovat a vezme evropský kontinent jako prioritní sestavu cílů svých jaderných raket.

Tohle všechno, jsem více méně popsal i v předchozích článcích o smlouvě INF. Jenže dnes píši o ukázce té pravé žurnalistiky na Seznamu.cz.

A bohužel jsem tam nedohledal článek na téma INF, který se objevil v tisících různých variacích po celé zeměkouli- cituji /

ČTK /

Americký ministr obrany Mark Esper dnes /3.8.2019/ uvedl, že by podpořil brzké rozmístění raket středního doletu v Asii. Informovala o tom dnes agentura Reuters.

A dodal:

„Ano, chtěl bych to udělat,“ odpověděl Esper na dotaz novináře, zda by Pentagon podpořil rozmístění raket v Asii.

„Byl bych raději, kdyby to bylo v řádu měsíců... tyto věci ale mohou trvat déle, než čekáte,“

Zvláštní, že? Co bránilo Seznamu.cz tuto agenturní informaci, kterou měl jistě k dispozici, také zveřejnit?

Už proto, že seriózní zahraniční zdroje jdou opět mnohem dále než ty tuzemské! Dovolím si opět vyzdrojovat z jiného textu webu n-tv na téma ukončení INF, kde je citován Esperův dodatek, kterého nás i ČTK ušetřila:

Allerdings fügte er hinzu, dass China von dem Vorhaben nicht überrascht sein dürfte. „Das dürfte keine Überraschung sein, denn wir sprechen darüber seit geraumer Zeit“, sagte Esper. 80 Prozent des chinesischen Arsenal bestche aus Waffen, die unter die Bestimmungen des INF-Vertrags gefallen wären. „Es dürfte also nicht verwundern, dass wir vergleichbare Kapazitäten wollen.“

Ještě doplnil /ministr obrany USA Esper/, že Čína by neměla být překvapena /vypovězením INF/ „ to nemůže být žádné překvapení, my o tom hovoříme už nějaký čas“, řekl Esper. 80 procent čínského arzenálu sestává ze zbraní, které by spadaly pod smlouvu INF. „Nikdo se nemůže divit, že chceme disponovat stejnými kapacitami“

Asi nebudu daleko od pravdy, když budu konstatovat, že v rámci jediného správného pohledu na svět, nehodlá Seznam.cz obtěžovat čtenáře takovými informacemi, které by ho mohly dovést k pochybnostem, jestli s tím vypovězením smlouvy INF nejsme obelháváni nebo si nenalháváme dobrovolně cosi sami.

Půjdu ještě dál. V onom prvním nalinkovaném článku z německého n-tv je zajímavá pasáž – přetisknu z ní dva kousky:

...Vor zwei Jahren wurde in den Vereinten Nationen in New York der Vertrag zum Verbot von Atomwaffen verabschiedet. 122 Staaten stimmten diesem zu....

...Před dvěma roky byla v OSN odhlasována smlouva O zákazu atomových zbraní a to většinou 122 zemí....

a dále ještě

....Schon vor Abschluss des Verbotsvertrages herrschte unter den atomwaffenfreien Staaten Einigkeit, dass Atomwaffen unter keinen Umständen jemals wieder eingesetzt werden dürfen. Doch die Bundesregierung befolgte die US-Anweisung an alle Nato-Mitglieder, nicht einmal an den Verhandlungen des Vertrages teilzunehmen und dem Abkommen auf keinen Fall beizutreten. Das war das erste Mal in der Geschichte der Bundesrepublik, dass Deutschland einen Abrüstungsvertrag boykottierte....

... Již před závěrem jednání o smlouvě o zákazu A zbraní panovala mezi bezjadernými státy jednota, že jaderné zbraně, za žádných okolností, nesmí být nikdy znovu použity. Spolková vláda ale následovala americkou instrukci všem členským státům NATO, v žádném případě se účastnit jednání o smlouvě a ke smlouvě následně přistoupit. Bylo to poprvé, co Německo bojkotovalo nějakou odzbrojovací dohodu...

Věděli jste o tom? Já přiznávám, že nikoli. A to se opravdu snažím sledovat politiku – domácí i světovou, více než důkladně!

Opět jsem se snažil lustrvat i Seznam.cz a.. a nic!!! Ale možná, že neumím dostatečně hledat. Abych si vše náležitě ověřil, projel jsem oficiální web NATO –

NATO aktual.cz a objevil tohle:

NATO odsoudilo smlouvu OSN o zákazu jaderných zbraní

Severoatlantická aliance odsoudila smlouvu Organizace spojených národů přijatou v červenci, která zakazuje nukleární zbraně, a označila ji za nerealistickou a podkopávající mezinárodní odpověď na Severokorejský jaderný program. Smlouvu nepomáhal tvořit ani o ní nehlasoval žádný z devíti států, který jaderné zbraně má. Velká Británie, Francie a USA dokonce ihned prohlásily, že se ke smlouvě nepřipojí.

Takže je jasné, jak se k té smlouvě o zákazu A zbraní postavila česká vláda! Jenže v Německu se lze od mainstreamu dozvědět, že to bylo na doporučení Američanů! U nás a na Seznamu.cz nikoli.

A u INF a jednotným postojem NATO to bylo asi jak? Ptám se. Nic víc.

Je na čase věnovat se Nordstreamu II.

Tady jsme se dozvěděli, že další výbor amerického kongresu doporučil zavedení sankcí proti firmám, které se podílejí na jeho financování a výstavbě. A to plošně. Na Seznamu.cz tentokrát se dozvíme, na rozdíl od INF nikoli méně, nýbrž více než jinde!

O to vás nemohu připravit! Tohle jste četli?

USA chtějí hájit evropské energetické zájmy, kvůli Nord Stream 2 chystají senátoři sankce

Ne vážení! Ten titulke jsem si opravdu nevymyslel já, ale hvězda Seznamu.cz – bývalý korespondent ČRo v Británii a dnes sloup té nejopravdovější seznamové novinářiny – Jiří Hošek!

A v titulku nejde o žádný překlep nebo omyl, protože hned na začátku čteme toto:

Do ochrany evropských energetických zájmů se výrazně vložily Spojené státy.

Zahraniční výbor amerického Senátu schválil poměrem hlasů 20:2 návrh zákona s názvem „Protecting Europe's Energy Security Act“. Ten počítá s uvalením sankcí na firmy a jednotlivce, kteří se podílejí na výstavbě kontroverzního plynovodu Nord Stream 2.

Tak Spojené státy chrání evropské energetické zájmy? Zbláznil jsem se já nebo Hošek?

Zajímalo by mne, čím by Hošek svoje nesmyslné tvrzení doložil! Jenže on tím určitě nebude obtěžovat ani sebe ani nás.

Američané nanejvýš kryjí nikoli evropské, nýbrž svoje zájmy! Prostě chtějí pro svůj břidličný plyn lukrativní evropský trh. Už proto, že se jim přestává dařit vývoz na asijský trh, kde dosud dominovaly viz následující grafika :

A doprovodný text z článku, z něhož je převzata:

Za růstem atraktivity evropského trhu a s ním spojeným vyšším dovozem stojí především pokles spotřeby plynu v Asii vzhledem k mírné zimě a nižší rozdíl spotových cen mezi asijským a evropským trhem.

„Jelikož náklady na zpáteční cestu při přepravě plynu z pobřeží Mexického zálivu do Evropy jsou o zhruba 1,5 dolaru na milion britských tepelných jednotek nižší než v případě asijských trhů, při dostatečně nízkém rozdílu mezi spotovými cenami zemního plynu v Evropě a Asii bude Evropa pro vývozce amerického LNG preferovanou destinací,“

Dovoz zkapalněného plynu na největší tři světové trhy, Japonsko, Čínu a Jižní Koreu, od letošního února začal klesat vzhledem k mírné zimě, v případě Japonska přispěly k poklesu i nabíhající jaderné bloky. Na výrazném poklesu vývozu LNG z USA do Číny se podepsalo zavedení 10% cla loni v říjnu.

Čí zájmy Američané tedy hájí? Ty evropské nebo svoje?

Nepochybně by mi nějaký pravověrný nyní opáčil ono tradiční – ale Rusko může kdykoli přes plyn vydírat!

Tohle už bylo na Ko e dostatečně rozebráno v minulých člancích o Nordstreamu II. Ano, může. Jenže by to udělalo jen jednou. Pak by jako dodavatel plynu na evropské trhy definitivně skončilo, se všemi důsledky, které by to pro jeho ekonomiku mělo!!! Evropa by okamžitě našla jiné zdroje a cena by přestala být důležitým kritériem. Pochopení právě vysloveného je sice triviální, ale zjevně i tak pro leckoho příliš složité. Nejspíš i pro Hoška.

Není sám. Protože v tom jeho mozkovém produktu stojí i tohle:

Američtí senátoři i řada expertů mají pocit, že výstavbou plynovodu Nord Stream 2 Evropa dál „zrazuje“ Ukrajinu, tedy dosavadní tranzitní zemi ruského plynu, jejíž území Ruská federace ilegálně anektovala. „Tohle není běžná komerční situace. Otázkou je, proč Evropa něco takového dovolí,“ řekl Hlasu Ameriky Colin Cleary z odboru energetických zdrojů amerického ministerstva zahraničí s poukazem na to, že Ukrajina o výhody tranzitní země může přijít.

Tak američtí senátoři, řada expertů i Hošek mají pocit, že Evropa zrazuje Nordstreamem II Ukrajinu? Nebyla to takhle náhodou Ukrajina, která v zimě 2009 zradila Evropu, když odmítala platit za ruský plyn a kradla ho z dodávek do Evropy přes svoje území? A tak zvdala příčinu k výstavbě původního Nordstreamu I? A není to stejná Ukrajina, která vysloveně stupňovaným nepřátelstvím k Rusku Putina donutila, aby hledal alternativní dopravní cesty i pro zbytek přepravovaného plynu? Nevybrala si Ukrajina tuto pozici dobrovolně a sama, hned v první den po Majdanu? Za nadšeného potlesku Viktorie Nuland? A nebyla to Právě Nulandová, která rozhodovala, kdo bude v čele kyjevské vlády? Pokud ano, pak by jeden řekl, že Spojen státy jsou odpovědné za ztráty Kyjeva z plynového tranzitu!

Ale to není všechno. Vráťm se k té univerzální odpovědi, že Rusko nás může přes hrozbu zastavení dodávek plynu vydírat. Tedy když ten poteče přes Nordstream II. Jak to, že když ovšem plyn bude dodáván přes staré plynovody přes Ukrajinu toto nebezpečí, podle amerických senátorů, řadu expertů a Jiřího Hoška – nehrozí? Zajímala by mne jejich odpověď!

To si vážně na Seznamu.cz myslí, že na internetu jsou jen samí idioti, kteří jim takovéhle polo i celé lži smlsnou?

Nebylo by od věci, kdyby si konečně uvědomili a to nejen na Seznamu.cz, jak a proč vznikla alternativa proč nemalá část veřejnosti jí dává přednost? Nejsou to žádné čáry. Lži a pololži, vydávané za pravdu pravdoucí, ba jedinou možnou a přípustnou, spoustu lidí v nějakém okamžiku otráví a začnou podle toho jednat!!!

Zvolil jsem dva aktuální příklady. Americká prestiž opět ztratila. Víra v tuzemský mainstream také.

Nechápu, proč v případě ukončení smlouvy INF Spojené státy jasně světu nesdělily něco ve smyslu:

Smlouva INF je zastaralá. Za dobu platnosti se zásadně změnilo rozložení sil ve světě. Dnes už nejsou, co do zbraňových systémů, dva světoví hráči, kteří mají před ostatními nedostižný náskok- nýbrž tři. K Americe a Rusku se přiřadila Čína, Bez jejího zapojení do INF tato dohoda postrádá smysl.

Takovému prohlášení bych rozuměl já i všichni ostatní. Bylo by korektní a pravdivé. Soudný člověk by si musel říci, že Čínu a její ambice je potřeba řešit. A už by nebylo ani třeba se zabývat detailnější úvahou, proč že Američanům už nestačí jejich dominance v raketách středního doletu umístěných na letadlech a zejména jejich lodích, INF povolených. V počtu nejméně 8 000 kusů odpalovacích zařízení, tak jako tomu bylo doposud. S jednoduchou odpovědí – čínská armáda a námořnictvo, podle vlastních vyjádření i pozorování tajných služeb, disponuje novými typy raket středního dosahu, zejména v supersonickém provedení, které vážně eliminují svazy amerického námořnictva daleko od čínských břehů a v případě konfliktu by US NAVY mohla utrpět zničující ztráty. Takže dosud zakázané pozemní rakety, umístěné někde v Japonsku, na Tchajwanu, v Jižní Korei, atd. atd. jsou výrazně lacinější a efektivnější variantou a odpovědí Číně s kterou se Peking bude nesnadno vypořádávat.

Jenže my jsme si umanuli, že ze všeho obviníme Rusy! A jako ozvěna opakujeme všechno, co z Washingtonu přijde, jakkoli nás to nesmírně těžce poškozuje!

Totěž je s plynem! Rozuměl bych tomu, kdyby Spojené státy řekli, jak jako v celní válce s Čínou -chceme se zásadně prosadit na evropském plynovém trhu! A to za každou cenu. A Evropa má možnost přijmout náš plyn nebo riskovat cla na svůj vývoz do USA a to především na automobily! To by byla jasná řeč, I když zároveň vydírání non plus ultra.

Místo ho slyšíme trapnosti o ochraně evropských energetických zájmů!!! Opakované těmi, kteří káží o té jediné opravdové žurnalistice! A trolovské alternativě v cizím zájmu! V čím zájmu nás krmil Seznam.cz ohledně INF a Nordstream II?

Alternativa má velmi různou kvalitu. Titul od titulu a možná, že dokonce článek od článku. Jenže takový Seznam. cz na tom rozhodně není lépe. Spíše hůře. Protože jeho technické možnosti jsou nesrovnatelné s alternativními medii. Doložitelné výkony si ovšem s Aeronetem rozhodně v ničem nezadají. Jak jsme si právě ukázali.

Dokonale trapný výsledek, řekl bych.

Vystavil v 19:05:00 Odeslat e-mailem BlogThis! Sdílet ve službě Twitter Sdílet ve službě Facebook Sdílet na Pinterestu

URL| <http://www.novarepublika.cz/2019/08/v-cim-zajmu.html>

Největší zásah proti přistěhovalcům za víc než 10 let. Americký imigrační úřad zadržel na 700 lidí, odpůrci kritizují rozdělování rodin

8.8.2019 seznamzpravy.cz str. 00 Zahraniční, Stalo se
Jolana Humpálová, ČTK

Zatímco americký prezident odsoudil rasismus na místě víkendových masových vražd a navštívil zraněné v nemocnicích, ve státě Mississippi došlo k zadržení necelých 700 imigrantů. Oznámil to šéf Úřadu pro imigraci a cla (ICE) s tím, že jde o největší počet zadržených za více než deset let.

K sedmi továrnám na zpracování potravin přijely desítky autobusů a zhruba šest set agentů imigračního úřadu. Agenti se rozptýlili po zařízeních i okolí. Později z oblastí vozy odvezly necelých sedm stovek lidí – podezřelých ilegálních imigrantů, kteří podstoupí další prověřování a hrozí jim deportace. Takový je výsledek pravděpodobně největší protiimigrační akce v jednom státě.

Operace se soustředila na malá města poblíž metropole Jackson, kde pracují zejména latinskoameričtí imigranti v továrnách. Jednou z nich byla i společnost Koch Foods ve městě Morton, jejíž zaměstnance odvezli ve třech autobusech k dalšímu prověřování. Agenti chtěli po všech zaměstnancích, aby se identifikovali a předložili doklady. Pokud to neučinili, byli zadrženi.

Počínání imigračního úřadu odsoudila opozice i lidskoprávní organizace – ty tvrdí, že jeho praktiky rozdělují rodiny. „Rozkládání azylových zákonů, věznění dětí, rozdělování rodin – a to všechno ve chvíli, kdy El Paso truchlí – to je Trumpova zevrubná bělošská nacionalistická agenda v praxi,” řekla podle britského serveru The Independent Jess Morales Rockettová, předsedkyně Families Belong Together, organizace sdružující 250 uskupení bojující proti separacím rodin a umístování imigrantů do detenčních zařízení v USA.

Na Twitteru i dalších sociálních sítích se objevily fotografie i videa, na kterých jsou uplakané děti imigrantů, kterým právě agenti zadrželi rodiče. „Děti zatčených jsou samy na ulici, volají o pomoc. Cizí lidé a sousedé je odvedli do místní tělocvičny, kde stráví noc,” informoval mimo jiné na Twitteru o dění v mississippijském městě Forest novinář Alex Love.

Stopka imigrantům ze Střední a Jižní Ameriky Zátah potvrdil červnová slova prezidenta Donalda Trumpa. Ten tehdy slíbil, že miliony ilegálních cizinců, kteří si našli cestu do USA, budou odstraněny. Úkolem těchto operací má být nejen vyhostit nelegálně pobývajících přistěhovalce, ale také odradit další občany středoamerických zemí, aby se do Spojených států vydávali.

Vystavit stopku imigrantům zejména ze Střední a Jižní Ameriky je ostatně Trumpův dlouhodobý cíl. A také jeden ze stěžejních bodů jeho programu z klání o prezidentské křeslo v roce 2016 – do voleb v příštím roce vstupuje v podobném duchu.

„Stejně jako před třemi lety, i příští rok bude pro Trumpa hlavním tématem imigrace,” řekl Seznamu amerikanista Jiří Pondělíček z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Podle něj americký prezident mluví třeba o zdi na mexicko-americké hranici stále stejným způsobem. „Tentokrát, protože je v pozici prezidenta, mluví o obstrukcích demokratů, kteří mu nechtějí dát na tu zeď peníze. Ten hlavní slib tam nicméně pořád je,” poukázal Pondělíček.

Při návštěvě El Pasa v Texasu i Daytonu v Ohiu, tedy měst, kde o víkendu došlo k masovým vraždám s víc než 30 mrtvými, sklídl prezident tvrdou kritiku. Proti jeho příjezdu protestovaly v El Pasu stovky lidí – drželi transparenty s nápisy jako Trump tu není vítán nebo Ať se rasisté zase bojí. Právě prezidenta viní z podněcování rasismu v zemi.

„Ono to nelze kvantifikovat, neexistuje žádná taková studie, ale je pravda, že počet zločinů z nenávisti ve Spojených státech rok od roku stoupá. To ale můžeme těžko přičíst jen Donaldu Trumpovi,” uvedl amerikanista Pondělíček. „Faktem je, že jeho rétorika vůči imigrantům je dehumanizující, kdy o nich mluví jako o zločincích nebo příživnících. Prezentuje je jako technický nebo bezpečnostní problém, málokdy zmiňuje humanitární aspekt,” dodal odborník.

Masakr v El Pasu je vyšetřován jako možný zločin z nenávisti. Pachatel je dáván do souvislosti s anonymním manifestem, který se před střelbou objevil na internetu a v němž se hovoří o „hispánské invazi do Texasu“ a o plánu rozdělit Ameriku na území podle ras. To podle BBC zní jako ozvěna prezidentových vyjádření, Trump totiž často používá výraz „invaze“ k popisu situace na hranicích s Mexikem.

URL| <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nejvetsi-zasah-proti-pristehovalcum-za-vic-nez-10-let-americky-imigracni-urad-zadrzel-na-700-lidi-odpurci-kritizuji-rozdelovani-rodin-77028>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
[seznamzpravy.cz](https://www.seznamzpravy.cz)

Vyhlášení jubilejního 25. ročníku novinářské soutěže Czech Press Photo **8.8.2019 kdykde.cz str. 00**

Soutěž novinářské fotografie Czech Press Photo oslaví čtvrtstoletí

Mezi porotci prestižní fotografické soutěže budou letos například programový ředitel World Press Photo David Campbell, zakladatel a šéfredaktor mezinárodního čtvrtletníku o fotožurnalismu Reportage Colin Jacobson a fotografka íránského původu Amak Mahmoodian. Jubilejní 25. ročník Czech Press Photo 2019 zpřísňuje pravidla pro přihlašování snímků.

Porota fotografické sekce bude pracovat ve složení: předseda poroty Petr Josek, lektor a obrazový editor agentury VU Pascal Philippe z Francie, ředitel agentury Panos Pictures Adrian Evans z Velké Británie, ze Slovenska přijala pozvání kurátorka Lucia Benická, dále v porotě zasedne český fotograf Herbert Slavík, zakladatelka Czech Press Photo Daniela Mrázková a již zmíněný David Campbell původem z Austrálie, fotografka Amak Mahmoodian a fotoeditor Colin Jacobson z Velké Británie

. Mezinárodní porota bude vybírat přihlášené snímky ve dnech 10.-12. října v galerii Czech Photo Centre.

Soutěž Czech Press Photo 2019 bude mít letos osm fotografických a tři video kategorie. Jedná se o následující foto kategorie: Aktualita, Reportáž, Každodenní život, Umění a kultura, Sport, Lidé, o kterých se mluví, Portrét, Člověk a životní prostředí. Tradičně bude uděleno roční tvůrčí stipendium Grant Prahy, který uděluje pražský primátor. Nově budou v kategoriích společně soutěžit jednotlivé snímky a série. Sekce video nabízí tři kategorie: Aktualita a reportáž, Feature a Investigation.

„ Pro letošní, jubilejní ročník jsme sestavili kvalitní odbornou porotu a pozměnili pro účastníky jak kategorie, tak pravidla. Zásadní změnou je prokázání profesionality účastníků soutěže. Absolutní vítěz soutěže získá plastiku z dílny výtvarníka Davida Černého,“ uvedla Veronika Souralová, ředitelka soutěže Czech Press Photo.

Jednotlivé fotografie a videa mohou být do soutěže Czech Press Photo 2019 přihlášeny v průběhu měsíce září, a to pouze elektronicky přes formulář uveřejněný na stránkách soutěže. Soutěž je otevřena vydavatelům, agenturám, profesionálním fotografkám i fotografům, odborným školám i zavedeným volným fotografům, kteří mají trvalé bydliště v Česku nebo na Slovensku a jejich práce vznikly za účelem publikování v médiích. Vstupní poplatek za přihlášení do kategorie fotografie činí 1000,- Kč/ 39 eur, mladí do 23 let poplatek nehradí. V případě kategorie video je účast zdarma.

V porotě video sekce pod vedením předsedy, scenáristy a producenta Josefa Harvana zasedne režisérka a pedagožka Olga Sommerová, kameraman Jan Vaniš, fotograf Miro Švolík a marketingová specialistka Martina Hyndráková.

Po ukončení práce poroty budou vyhlášeny nominace na první místo formou tiskové zprávy. Slavnostní ceremoniál předání cen se bude konat v Brožíkově síni v pátek 22. listopadu.

Zvláštní ceny: nově soutěž Czech Press Photo začala spolupracovat s Asociací profesionálních fotografů udělením Ceny APF a ERA – Projekt 101. Opět nebudou chybět tradiční ceny

Canon Junior Award, Cena UNHCR, Cena PICTOART, Cena Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové „Můj život s handicapem.“ Zároveň zasedne dětská porota sestavená Českým rozhlasem, která vybere snímek z odlišné perspektivy.

Soutěž a výstavu Czech Press Photo 2019 pořádá Czech Photo, o. p. s., pod záštitou primátora hlavního města Prahy a ministra kultury.

Generální partner: Trigema

Partneři: Olympus, Berlitz, Canon, ProCeram, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy, EContest, Renomia, ČTK, UNHCR, EIZO, Samsung, Pictoart, Výbor dobré vůle, Nadace Olgy Havlové, APF

Hlavní mediální partner: Český rozhlas 1 – Radiožurnál

Mediální partneři: Právo, Novinky.cz, Reflex, Lidé a Země, Prima ZOOM, Prague TV

Co podniknout v létě?
seznamení na festivalu

URL| <http://www.kdykde.cz/clanky/aktuality/vyhlaseni-jubilejního-25-rocniku-novinarske-souteze-czech-photo>

OSN debatuje o klimatických změnách a rozhoduje se o rozpočtu na ministerstvu zahraničí

8.8.2019 seznamzpravy.cz str. 00 Polední zprávy, Stalo se
Redakce Seznam

Zpravodajská relace Televize Seznam.

00:40 – Panel OSN o změně klimatu

V Ženevě zasedá od minulého týdne Mezivládní panel pro změny klimatu. Výsledek jednání o situaci kolem klimatu v rámci Organizace spojených národů panel shrnuje v nejnovější zprávě. Z pražské buňky OSN informoval Šimon Trantina, který prezentaci zprávy sledoval.

03:22 – Jednání o rozpočtu pro ministerstvo zahraničí na rok 2020

Zvýšení rozpočtu pro ministerstvo zahraničí bude dnes projednávat šéf resortu, sociální demokrat Tomáš Petříček, s ministryní financí Alenou Schillerovou z ANO. Vládní návrh, pro který hlasovali ministři za ANO bez ČSSD, počítá pro diplomacii s 7,9 miliardy korun. Ministr žádá navýšení o jeden a půl miliardy, jinak hrozí omezení služeb pro občany. Přidání peněz požadují všichni ministři za ČSSD, Schillerová jejich nároky dříve označila za nerealistické.

03:58 – EK podezřívá české mobilní operátory z omezování konkurence

Evropská komise podezřívá české mobilní operátory T-Mobile a O2 a provozovatele telekomunikační infrastruktury CETIN z porušování antimonopolních předpisů Evropské unie. Podle předběžných závěrů jejich dohoda o sdílení sítí omezuje konkurenci. Operátoři s takovým hodnocením nesouhlasí, sdílení podle nich přináší zákazníkům výhody.

04:17 – Novoroční ohňostroj v Praze nebude

Namísto ohňostroje bude v Praze na Nový rok videomapping, tedy světelná projekce na budovy. Na mimořádném zasedání o tom ve středu rozhodli pražští radní. Důvodem pro změnu jsou negativní důsledky klasických ohňostrojů, především hluk, který ruší zvířata. Cena videomappingu by neměla přesáhnout dva miliony korun.

04:37 – Osobnosti se ohradily proti Mladé frontě

Rozhovory, které Mlada fronta Dnes vydala u příležitosti třiceti let od sametové revoluce, hrubě zkreslují tehdejší události, snaží se zpochybnit jejich význam a dehonestují jejich aktéry. To tvrdí text, který sepsali někteří bývalí studentští vůdci a představitelé Občanského fóra z listopadu 1989. A podepsali se pod něj už čtyři desítky osobností – mezi nimi Olga Sommerová, Ivan Havel, Marta Kubišová, či Michael Žantovský. Ten v Poledních zprávách poskytl krátký rozhovor.

07:37 – Piloti společnosti Ryanair budou stávkovat

Pokud plánujete cestu na konci prázdnin do Velké Británie, měli byste si dát pozor se kterou společností poletíte. Britští piloti irských nízkonákladových aerolinek Ryanair hodlají kvůli sporu ohledně pracovních podmínek a mezd stávkovat. Piloti nejprve uskuteční dvoudenní stávku, která začne 22. srpna. Další protest by se měl konat 2. až 4. září.

08:02 – Donald Trump navštívil El Paso a Dayton

Přijel na místa činu a sklidil tvrdou kritiku. Americký prezident Donald Trump navštívil dvě americká města, kde o víkendu došlo k masovým střelbám – o život střelci připravili 31 lidí. V El Pasu i v Daytonu čelil protestujícím, kteří ho označili za rasistu.

09:07 – Situace v USA

Více k situaci v USA řekl amerikanista Jiří Pondělíček z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

12:13 – Tchaj-wan zasáhlo zemětřesení

Severovýchodní část ostrova Tchaj-wan postihlo v půl šesté ráno tamního času zemětřesení o síle 6 stupňů Richterovy škály. Otřesy přerušily dodávku elektřiny nebo poškodily plynové a vodovodní potrubí. Při zemětřesení podle posledních zpráv zemřela také šedesátiletá žena.

13:10 – Policie odložila smrt nezletilé dívky v Ejpovickém tunelu

Smrt nezletilé dívky, která se loni 29. prosince večer pohybovala po kolejích v čerstvě otevřeném Ejpovickém tunelu u Plzně, plzeňští kriminalisté dál šetřit nebudou. Případ odložili, protože se neprokázalo protiprávní jednání. Podle Správy železniční dopravní cesty z vyšetřování vyplynulo, že zabezpečovací i kamerové systémy tunelu fungovaly. Zařízení byla ale v testovacím režimu.

13:37 – Sucho a kůrovcová kalamita

V lesích roste nebezpečí – kvůli suchu a kůrovci. Právě to totiž způsobuje daleko častější padání větví i celých větších částí stromů. Lesníci ale zatím k plošnému zákazu vstupu sáhnout nechtějí.

Konec vysílání.

URL| <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/o-klimatickych-zmenach-debatuje-osn-rozhoduje-se-o-rozpoctu-na-ministerstvu-zahranici-a-novorocni-ohnostroj-v-praze-77009>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

[seznamzpravy.cz](https://www.seznamzpravy.cz)

Salvini zostruje rétoriku. Kvůli prosazení svých priorit vyhrožuje rozpadem italské vlády

8.8.2019 info.cz str. 00

V italské koalici dál houstne atmosféra. Ministr vnitra a šéf protiimigrační Ligy Matteo Salvini vyhrocuje rétoriku proti vládnímu Hnutí pěti

hvězd (M5S) a naznačuje, že pokud mu koaliční partner nepomůže v prosazení priorit Ligy, může přijít konec vlády. Salvini, který sbírá jeden politický bod za druhým, ví, že je v silnější pozici a předčasné volby by pro něj byly výhodnější než pro M5S, které naopak voliče ztrácí. Tento týden mu navíc přinesl další dvě cenná vítězství.

„Nejsem z těch, kteří jsou pro polovičatá řešení. Buďto můžeme dělat věci naplno a dobře, nebo nebudu tím, kdo lpí na své funkci,“ p rohlásil podle agentury Bloomberg vicepremiér italské vlády Matteo Salvini během středečního shromáždění v pobřežním letovisku Sabaudia. Šéf pravicové Ligy tak opět stupňuje tlak na svého koaličního partnera, aby podpořil programové priority jeho strany, jako jsou rozsáhlé daňové škrty a větší objem investic.

Požadavky Salviniho jdou nejen proti představám Hnutí pěti hvězd, které naopak prosazuje zvyšování sociálních výdajů, ale i proti požadavkům Evropské komise, která tlačí na snížení obrovského státního dluhu Itálie. Navzdory Bruselu ale Salvini trvá na svém a tvrdí, že snížení daní podpoří hospodářský růst a pozvedne italskou ekonomiku víc, než kdyby se země striktně držela „zastaralých“ fiskálních pravidel unie, které je podle něj třeba změnit.

Poslední dny ukazují, že šéf Ligy hodlá prosadit vlastní program za každou cenu. Využívá přitom výhodné situace, kdy jeho koaliční partner přichází o podporu voličů, zatímco se Salviniho Liga hřeje na výsluní.

Ještě loni sklízelo protestní Hnutí pěti hvězd v čele s Luigim Di Maiem velké úspěchy a ovládlo i parlamentní volby – v nich získalo M5S celkem 32 procent hlasů, zatímco Liga jen 17. V době vzniku vlády tak drželo otěže silnější Hnutí pěti hvězd, podle kterého se také rýsoval vládní program. Postupem času se ale karta obrátila – Liga v čele se Salvinim začala Hnutí pěti hvězd v průzkumech veřejného mínění válcovat, což potvrdily květnové volby do Evropského parlamentu, ve kterých Liga získala téměř dvojnásobek zisku M5S, které skončilo až třetí.

Šéf Ligy proto v posledních měsících tlačí na to, aby se výsledky evropských voleb odrazily i na mocenském rozvrstvení uvnitř koalice. „Salvini vystupuje jako hlavní reprezentant vlády a je také vnímán jako ten nejdůležitější v koalici. Agenda, kterou vláda přijímala a přijímá, ale vychází primárně z programu Hnutí pěti hvězd a to se Salvinimu samozřejmě nelíbí,“ řekl před nedávnem pro INFO.CZ odborník na Itálii z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Martin Mejstřík s tím, že se Liga po eurovolbách bude snažit předřazovat vlastní priority před program Hnutí pěti hvězd. Přesně to se v současnosti uvnitř italské koalice odehrává.

To, že jsou vztahy ve vládě narušené, přiznává i Salvini. „V posledních měsících se něco zlomilo,“ dodal během včerejšího prohlášení ve městě Sabaudia. Podle Bloombergu se přitom na vyhrčenější Salviniho rétorice odráží i postoj některých zákonodárců Ligy, kteří s ohledem na preference strany volají po předčasných volbách. Ty se pohybují lehce pod 40 procenty, chybí tedy velmi málo k tomu, aby byla Liga schopná vládnout sama.

Salvini dál posiluje

Kromě prosazení svých programových priorit však Salvini nově tlačí i na změny uvnitř kabinetu. V první řadě se chce zbavit ministra dopravy za M5S Danila Toninelliho, v ideálním případě by se ale rád rozloučil i s ministrem financí Giovannim Triou, který byl do vlády přizván jako nezávislý odborník. V bojích o italský rozpočet s Evropskou komisí však volí mnohem mírnější tón než Salvini, který na rozdíl od Triy útoky proti Bruselu nešetří.

Šéf Ligy přitom dělá vše pro to, aby personální změny skutečně prosadil. Jak píše Bloomberg s odkazem na italský deník Corriere della Sera, Salvini dal údajně italskému premiérovi Giuseppe Contemu ultimátum – pokud do pondělka na obměny ve vládě nepřistoupí, Salvini si domluví setkání s prezidentem, na kterém zahájí proces rozpadu vlády a otevře tak cestu předčasným volbám. Během středečního projevu přitom varoval, že rozhodnutí o budoucnosti vlády „může přijít v řádu hodin“.

Poslední kroky Mattea Salviniho tak ukazují, že jeho už tak silné sebevědomí v minulých dnech opět vzrostlo. Důvodem je mimo jiné i pondělní hlasování v italském Senátu, přes který prošel zákon o bezpečnosti a migraci. Normu, na základě které může ministr vnitra zakázat humanitárním lodím vstup do teritoriálních vod a kapitány těchto plavidel snáze pokutovat, inicioval právě Salvini.

Pondělní hlasování je tak vnímáno jako jeho další výhra, která opět zeslabuje postavení Hnutí pěti hvězd.

Hned ve středu Salvini slavil úspěch druhý – a to během senátního hlasování o stavbě vysokorychlostní železniční dráhy TAV mezi italským Turínem a francouzským Lyonem. Kontroverzní projekt, podle kterého má pod Alpami vzniknout tunel o délce 58 kilometrů, dělí italskou koalici od počátku jejího vzniku. Zatímco M5S se stavbě brání s tím, že by se Řím měl soustředit hlavně na modernizaci stávajících sítí, Liga vybudování tunelu podporuje.

Snahy Hnutí pěti hvězd nákladný projekt zablokovat však většina zástupců Senátu ve středu zamítla – kromě Ligy má totiž stavba rychlodráhy podporu také u opozičních stran. Rozhodnutí Senátu je přitom klíčové také pro Evropskou unii, která se má na financování projektu významně podílet, nejasná pozice italské vlády ale stavbu brzdí.

Pondělní hlasování se stalo dalším důkazem toho, jak moc je současná italská koalice rozdělená. „Žádná vládní většina už neexistuje,“ komentovala rozdílnost hlasování o TAV senátorka Andrea Marcucci z opoziční Demokratické strany

. O nutnosti předčasných voleb tak hovoří i opozice, podle které rozhádaná vláda nemůže nadále fungovat.

Zda jsou dny vládní koalice Ligy a Hnutí pěti hvězd nadobro sečteny, se uvidí v příštích týdnech a měsících. Zatím se ale zdá, že zachování stávající situace oběma stranám vyhovuje – nebo je přinejmenším výhodnější než volby. Zatímco Liga v čele se Salvinim může Hnutí pěti hvězd držet jako rukojmí a vyhrožováním předčasných voleb tlačit vlastní agendu kupředu, M5S ví, že pokud hodí ručník do ringu, přijde o silné zastoupení ve vládě, které získalo v loňských parlamentních volbách. Dnes by totiž jeho volební úspěch byl o poznání menší.

Volby do Evropského parlamentu 2019

Volby do Evropského parlamentu se uskuteční 24. a 25. května 2019. Češi budou vybírat celkem 21 nových poslanců. Volí se poměrným systémem, to znamená, že strana musí získat minimálně 5 % hlasů, aby měla nárok na křeslo v parlamentu. I těchto voleb je možné se zúčastnit mimo místo trvalého bydliště na voličský průkaz, nelze ovšem odvolit v zahraničí.

Jak volit Kandidáti Seznam europoslanců Průzkumy Voličský průkaz

Jak se stát členem volební komise Jak vypadá europarlament Historie voleb do EP

Salvini zostruje rétoriku. Kvůli prosazení svých priorit vyhrožuje rozpadem italské vlády

8.8.2019 info.cz str. 00 Evropská unie

Eliška Kubátová

V italské koalici dál houstne atmosféra. Ministr vnitra a šéf protiimigrační Ligy Matteo Salvini vyhrocuje rétoriku proti vládnímu Hnutí pěti hvězd (M5S) a naznačuje, že pokud mu koaliční partner nepomůže v prosazení priorit Ligy, může přijít konec vlády. Salvini, který sbírá jeden politický bod za druhým, ví, že je v silnější pozici a předčasné volby by pro něj byly výhodnější než pro M5S, které naopak voliče ztrácí. Tento týden mu navíc přinesl další dvě cenná vítězství.

„Nejsem z těch, kteří jsou pro polovičatá řešení. Buďto můžeme dělat věci naplno a dobře, nebo nebudu tím, kdo lpí na své funkci,“ prohlásil podle agentury Bloomberg vicepremiér italské vlády Matteo Salvini během středečního shromáždění v pobřežním letovisku Sabaudia. Šéf pravicové Ligy tak opět stupňuje tlak na svého koaličního partnera, aby podpořil programové priority jeho strany, jako jsou rozsáhlé daňové škrty a větší objem investic.

Požadavky Salviniho jdou nejen proti představám Hnutí pěti hvězd, které naopak prosazuje zvyšování sociálních výdajů, ale i proti požadavkům Evropské komise, která tlačí na snížení obrovského státního dluhu Itálie. Navzdory Bruselu ale Salvini trvá na svém a tvrdí, že snížení daní podpoří hospodářský růst a pozvedne italskou ekonomiku víc, než kdyby se země striktně držela „zastaralých“ fiskálních pravidel unie, které je podle něj třeba změnit.

Poslední dny ukazují, že šéf Ligy hodlá prosadit vlastní program za každou cenu. Využívá přitom výhodné situace, kdy jeho koaliční partner přichází o podporu voličů, zatímco se Salviniho Liga hřeje na výsluní.

Ještě loni sklízelo protestní Hnutí pěti hvězd v čele s Luigim Di Maiem velké úspěchy a ovládlo i parlamentní volby – v nich získalo M5S celkem 32 procent hlasů, zatímco Liga jen 17. V době vzniku vlády tak drželo otěže silnější Hnutí pěti hvězd, podle kterého se také rýsoval vládní program. Postupem času se ale karta obrátila – Liga v čele se Salviniem začala Hnutí pěti hvězd v průzkumech veřejného mínění válcovat, což potvrdily květnové volby do Evropského parlamentu, ve kterých Liga získala téměř dvojnásobek zisku M5S, které skončilo až třetí.

Šéf Ligy proto v posledních měsících tlačí na to, aby se výsledky evropských voleb odrazily i na mocenském rozvrstvení uvnitř koalice. „Salvini vystupuje jako hlavní reprezentant vlády a je také vnímán jako ten nejdůležitější v koalici. Agenda, kterou vláda přijímala a přijímá, ale vychází primárně z programu Hnutí pěti hvězd a to se Salviniho samozřejmě nelíbí,“ řekl před nedávnem pro INFO.CZ odborník na Itálii z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Martin Mejstřík s tím, že se Liga po eurovolbách bude snažit předřazovat vlastní priority před program Hnutí pěti hvězd. Přesně to se v současnosti uvnitř italské koalice odehrává.

To, že jsou vztahy ve vládě narušené, přiznává i Salvini. „V posledních měsících se něco zlomilo,“ dodal během včerejšího prohlášení ve městě Sabaudia. Podle Bloombergu se přitom na vyhocenější Salviniho rétorice odráží i postoj některých zákonodárců Ligy, kteří s ohledem na preference strany volají po předčasných volbách. Ty se pohybují lehce pod 40 procenty, chybí tedy velmi málo k tomu, aby byla Liga schopná vládnout sama.

Salvini dál posiluje

Kromě prosazení svých programových priorit však Salvini nově tlačí i na změny uvnitř kabinetu. V první řadě se chce zbavit ministra dopravy za M5S Danila Toninelliho, v ideálním případě by se ale rád rozloučil i s ministrem financí Giovannim Triou, který byl do vlády přizván jako nezávislý odborník. V bojích o italský rozpočet s Evropskou komisí však volí mnohem mírnější tón než Salvini, který na rozdíl od Triy útoky proti Bruselu nešetří.

Šéf Ligy přitom dělá vše pro to, aby personální změny skutečně prosadil. Jak píše Bloomberg s odkazem na italský deník Corriere della Sera, Salvini dal údajně italskému premiérovi Giuseppe Contemu ultimátum – pokud do pondělka na obměny ve vládě nepřistoupí, Salvini si domluví setkání s prezidentem, na kterém zahájí proces rozpadu vlády a otevře tak cestu předčasným volbám. Během středečního projevu přitom varoval, že rozhodnutí o budoucnosti vlády „může přijít v řádu hodin“.

Poslední kroky Mattea Salviniho tak ukazují, že jeho už tak silné sebevědomí v minulých dnech opět vzrostlo. Důvodem je mimo jiné i pondělní hlasování v italském Senátu, přes který prošel zákon o bezpečnosti a migraci. Normu, na základě které může ministr vnitra zakázat humanitárním lodím vstup do teritoriálních vod a kapitány

těchto pravidel snáze pokutovat, inicioval právě Salvini. Pondělní hlasování je tak vnímáno jako jeho další výhra, která opět zeslabuje postavení Hnutí pěti hvězd.

Hned ve středu Salvini slavil úspěch druhý – a to během senátního hlasování o stavbě vysokorychlostní železniční dráhy TAV mezi italským Turínem a francouzským Lyonem. Kontroverzní projekt, podle kterého má pod Alpami vzniknout tunel o délce 58 kilometrů, dělí italskou koalici od počátku jejího vzniku. Zatímco M5S se stavbě brání s tím, že by se Řím měl soustředit hlavně na modernizaci stávajících sítí, Liga vybudování tunelu podporuje.

Snahy Hnutí pěti hvězd nákladný projekt zablokovat však většina zástupců Senátu ve středu zamítla – kromě Ligy má totiž stavba rychlodráhy podporu také u opozičních stran. Rozhodnutí Senátu je přitom klíčové také pro Evropskou unii, která se má na financování projektu významně podílet, nejasná pozice italské vlády ale stavbu brzdí.

Pondělní hlasování se stalo dalším důkazem toho, jak moc je současná italská koalice rozdělená. „Žádná vládní většina už neexistuje,“ komentovala rozdílnost hlasování o TAV senátorka Andrea Marcucci z opoziční Demokratické strany. O nutnosti předčasných voleb tak hovoří i opozice, podle které rozhádaná vláda nemůže nadále fungovat.

Zda jsou dny vládní koalice Ligy a Hnutí pěti hvězd nadobro sečteny, se uvidí v příštích týdnech a měsících. Zatím se ale zdá, že zachování stávající situace oběma stranám vyhovuje – nebo je přinejmenším výhodnější než volby. Zatímco Liga v čele se Salvinim může Hnutí pěti hvězd držet jako rukojmí a vyhrožováním předčasných voleb tlačit vlastní agendu kupředu, M5S ví, že pokud hodí ručník do ringu, přijde o silné zastoupení ve vládě, které získalo v loňských parlamentních volbách. Dnes by totiž jeho volební úspěch byl o poznání menší.

URL | <https://www.info.cz/clanek/42524/salvini-zostruje-retoriku-kvuli-prosazeni-svych-priorit-vyhrozuje-rozpadem-italske-vlady>

Chceme od pirátů respekt, říká Pospíšil. Námluvy s ODS však jeho partneři odmítají

8.8.2019 aktualne.cz str. 00 Politika

Jakub Heller

Za Pospíšilovou ostrou rétorikou by mohla být podle politologa snaha předvést se před sněmem TOP 09, na kterém bude strana volit předsedu. Předseda TOP 09 Jiří

Podle Pospíšila by "bylo půvabné, pokud by vznikla koalice, která by více ctila pravicové zásady", jak uvedl pro Novinky.cz. Setrvání v současné koalici podmínil dohodou v aktuálním sporu o odvolání šéfa Pražské plynárenské Pavla Janečka. Dodal, že nejlíže se cítí být k ODS a že s touto stranou začne jeho hnutí komunikovat, ač připustil, že bez hnutí ANO by novou koalici sestavoval jen obtížně.

Z jeho vyjádření by se mohlo leckomu zdát, že zhoršující se vztahy ve vedení města dosáhly kritického bodu a že se takzvaná 'koalice změny' chýlí ke konci. Svou šanci vycítily i kluby ANO a ODS, které okamžitě přispěchaly s nabídkou podílet se na vládnutí, nebo alespoň podpořit jinou koalici bez pirátů.

Ukazuje se však, že další koaliční partneři situaci tak dramaticky jako Pospíšil nevidí. A to včetně těch, kteří jsou přímo v Pospíšilově hnutí Spojené síly pro Prahu, společném projektu TOP 09, STAN a lidovců. "Neuvažuji o žádné změně," řekla Aktuálně.cz radní Hana Marvanová (STAN) s tím, že chce pokračovat v rozdělané práci. "Řeším spoustu věcných záležitostí, každý týden máme něco důležitého," řekla.

Stejně to vidí i náměstek Petr Hlubuček (STAN). "Já žádnou jinou koalici ani nechystám, ani nedomlouvám. A byl bych velmi nerad, abychom se měsíc zabývali tím, že si budeme vymýšlet jiné možné varianty koalice, když máme koalici, která si, myslím, funguje dobře," řekl Hlubuček.

Zároveň zkritizoval Pospíšila za to, že se s klubem neporadil, než podobné výroky uvedl v médiích. "Není možné, aby mluvil za klub, ačkoliv je jeho předseda, o případném ukončení spolupráce bez toho, aby to s námi

probral. To prostě není možné," řekl Hlubuček. Pospíšil podle něj v lepším případě mluví jako předseda TOP 09, v horším sám za sebe. "Rozhodně ale nemluví za klub, jehož jsme i my součástí," dodal náměstek.

Pospíšil se však brání tím, že s Hlubučkem o situaci telefonicky hovořil. "Asi pan Hlubuček vidí šanci se nějak zviditelnit, ale opravdu jsem s ním mluvil," reaguje na náměstkova slova předseda TOP 09.

Hlubuček nicméně nešetří ani primátora Zdenka Hřiba (piráti). "Pan primátor by měl někdy umírnit svoje vyjádření a přizpůsobit je tomu, že by měl být jako primátor odpovědný za celou radu a vedení města. Má se chovat odpovědně," uzavřel. Piráti by se podle něj měli naučit řešit věci v klidu a věcně.

Chceme od pirátů respekt, tvrdí Pospíšil

Pospíšil tak nemá pro případnou změnu koaličního partnera příliš pevnou půdu pod nohama ani u členů vlastního klubu. Sám ostatně nyní svá slova mírní, nebo, jak říká, uvádí na pravou míru. "Já žádnou koalici nebourám, jen stojím za svým radním," řekl Pospíšil.

Na mysli má radního pro majetek Jana Chabra (Spojené síly pro Prahu). Vadí mu, že Hřib i přes dohodu, že lídři koaličních stran ředitele Pražské plynárenské nejprve sami vyzpovídají, rovnou navrhl jeho odvolání. Obešel tak Chabra, který proti takovému kroku vystupoval. Primátor ředitele Janečka kritizuje kvůli statisícovým odměnám pro bývalé členy dozorčí rady, či proto, že společnost prověřuje policie kvůli možné účasti na stamilionovém podvodu na DPH.

Pospíšilovo hnutí však žádá objektivní posouzení jeho manažerských schopností a jeho role v policejním vyšetřování, než přistoupí k radikálním krokům. Odvolání ředitele by podle něj mohlo vést k destabilizaci firmy a ztrátě milionů korun pro městský rozpočet. "Primátor moc dobře věděl, že demonstrativní odvolání ředitele je pro nás nepřijatelné, a přesto jej bez předchozího upozornění navrhl," říká Pospíšil. Odchod Janečka nicméně nepodpořilo ani hnutí Praha sobě, a Hřib tak se svým návrhem neuspěl.

Vše je podle předsedy TOP 09 otázkou respektu. "Pokud piráti nebudou respektovat Spojené síly pro Prahu jako rovnocenného partnera a budou permanentně zasahovat do jejich pravomocí, těžko může koalice dál fungovat," říká. O dalším postupu podle něj ale musí rozhodnout celý klub příští týden.

Primátor se na jeho reakci dívá s nepochopením a pochybením na své straně odmítá. "Nechápu, proč se z toho dělá takové haló, za normálních okolností má problém ten, kdo byl přehlasován. Ale v tomto případě je paradoxně nespokojen ten, kdo hlasování vyhrál," řekl Hřib.

Ve středu začaly na chodbách magistrátu dokonce zaznívat zprávy, že na spolupráci s ODS kývl i třetí koaliční subjekt, hnutí Praha sobě vedené Janem Čížinským, a že se rozjela trojstranná jednání.

"To jsou naprosté fámy. Nic takového se neděje. My žádnou změnu nechystáme a žádnou změnu nechceme. Vadí nám ale pan primátor i Jiří Pospíšil, kteří nám ani jeden koalici nepomáhají spravovat," řekl Čížinský a podobně jako Hlubuček vyzval Hřiba k tomu, aby jako primátor koaliční strany tmelil, nepřekvapoval a situaci nevyhrocoval.

Pospíšil možná hraje o primátorské křeslo, míní politolog

Podle politologa Josefa Mlejníka z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy se nabízí otázka, co Pospíšil svou zostřenou rétorikou a naznačováním možného konce koalice sleduje. Veskrze se podle něj nabízejí dvě možnosti či jejich kombinace.

První může být snaha dostat piráty pod tlak a donutit je k většímu respektu ke svému koaličnímu partnerovi. Pravdou totiž zůstává, že piráti nemají téměř žádnou šanci složit koalici s jinými partnery. Odmítají totiž jak hnutí ANO, tak ODS. Kolaps stávající koalice by tak pro ně pravděpodobně znamenal místa v opozici.

Druhá možnost je spojená s podzimním celostátním sněmem TOP 09, na kterém si strana bude volit předsedu. "Pospíšil potřebuje před sněmem ukázat, že je silný, že něco dokáže. Kdyby se mu podařilo změnou koalice pro TOP 09 získat primátorské křeslo v Praze, mohlo by mu to velmi pomoci," říká Mlejnek.

Poukazuje na to, že na funkci předsedy TOP 09 už ohlásil kandidaturu senátor Tomáš Czernin, kterého podporuje konzervativní klika strany v čele s Miroslavem Kalouskem a Karlem Schwarzenbergem.

"Ta strana je rozhádaná, potácí se v průzkumech pod pětiprocentní hranicí a uvnitř strany sílí hlasy, že Pospíšil možná není nejlepší lídr. Potřebuje nějaký výrazný úspěch," dodává Mlejnek.

Podle Pospíšila jsou to ale jen prázdné konstrukce a situace v pražské koalici podle něj se sněmem TOP 09 nemá nic společného. "Ostatně ani ještě nejsem rozhodnutý, jestli budu kandidovat na předsedu TOP 09," říká Pospíšil.

Rozhádala by se TOP 09 s piráty i ve sněmovně?

Podle Mlejnků je však také zajímavé sledovat, jak obtížná se zdá být spolupráce pirátů a TOP 09 na komunální úrovni. Obzvláště v souvislosti s tím, že takzvaný Demokratický blok, který chce v příštích sněmovních volbách soupeřit s hnutím ANO, by zřejmě musel v případě úspěchu skládat vládní koalici právě s piráty. Je tak podle Mlejnků otázkou, jestli pražská politika neodráží, jak by taková spolupráce vypadala i na celostátní úrovni.

"Piráti mají samozřejmě více levicový program, než máme my, a často se více shodneme třeba s ODS. Je to ale hlavně o osobnostech. Spory v Praze jsou spíše způsobené tím, že pan primátor není politicky zkušený a neumí některé věci řešit smírem. Neodvozoval bych z toho, že by koalice pravicového bloku nemohla fungovat, ale piráti se musí naučit svého koaličního partnera trochu respektovat," uzavírá Pospíšil.

URL| <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/chceme-od-piratu-respekt-rika-pospasil-namluvy-s-ods-vsak-je/r~0d4bf9cab90c11e9a01c0cc47ab5f122/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
aktualne.cz

Chceme od pirátů respekt, říká Pospíšil. Námluvy s ODS však jeho partneři odmítají

8.8.2019 politicke-listy.cz str. 00

Prahu Jiří Pospíšil, Zdeněk Hřib

Předseda TOP 09 Jiří Pospíšil naznačil, že problémy pražské koalice možná dospěly do bodu, kdy hrozí její konec. Piráti podle něj naprosto nerespektují své koaliční partnery. Spekulace o tom, že by piráty mohla v brzké době nahradit ODS, však důležití členové Pospíšilova hnutí odmítají. Politolog Josef Mlejnek za Pospíšilovou ostrou rétorikou vidí jeho snahu předvést se před podzimním sněmem TOP 09, na kterém se bude volit předseda.

Podle Pospíšila by "bylo půvabné, pokud by vznikla koalice, která by více ctila pravicové zásady", jak uvedl pro Novinky.cz. Setrvání v současné koalici podmínil dohodou v aktuálním sporu o odvolání šéfa Pražské plynárenské

Pavla Janečka. Dodal, že nejlíže se cítí být k ODS a že s touto stranou začne jeho hnutí komunikovat, ač připustil, že bez hnutí ANO by novou koalici sestavoval jen obtížně.

Z jeho vyjádření by se mohlo leckomu zdát, že zhoršující se vztahy ve vedení města dosáhly kritického bodu a že se takzvaná 'koalice změny' chýlí ke konci. Svou šanci vycítily i kluby ANO a ODS, které okamžitě přispěchaly s nabídkou podílet se na vládnutí, nebo alespoň podpořit jinou koalici bez pirátů.

Ukazuje se však, že další koaliční partneři situaci tak dramaticky jako Pospíšil nevidí. A to včetně těch, kteří jsou přímo v Pospíšilově hnutí Spojené síly pro Prahu, společném projektu TOP 09, STAN a lidovců. "Neuvažuji o žádné změně," řekla Aktuálně.cz radní Hana Marvanová (STAN) s tím, že chce pokračovat v rozdělané práci. "Řeším spoustu věcných záležitostí, každý týden máme něco důležitého," řekla.

Stejně to vidí i náměstek Petr Hlubuček (STAN). "Já žádnou jinou koalici ani nechystám, ani nedomlouvám. A byl bych velmi nerad, abychom se měsíc zabývali tím, že si budeme vymýšlet jiné možné varianty koalice, když máme koalici, která si, myslím, funguje dobře," řekl Hlubuček.

Zároveň zkritizoval Pospíšila za to, že se s klubem neporadil, než podobné výroky uvedl v médiích. "Není možné, aby mluvil za klub, ačkoliv je jeho předseda, o případném ukončení spolupráce bez toho, aby to s námi probral. To prostě není možné," řekl Hlubuček. Pospíšil podle něj v lepším případě mluví jako předseda TOP 09, v horším sám za sebe. "Rozhodně ale nemluví za klub, jehož jsme i my součástí," dodal náměstek.

Pospíšil se však brání tím, že s Hlubučkem o situaci telefonicky hovořil. "Asi pan Hlubuček vidí šanci se nějak zviditelnit, ale opravdu jsem s ním mluvil," reaguje na náměstkova slova předseda TOP 09.

Hlubuček nicméně nešetří ani primátora Zdenka Hřiba (piráti). "Pan primátor by měl někdy umírnit svoje vyjádření a přizpůsobit je tomu, že by měl být jako primátor odpovědný za celou radu a vedení města. Má se chovat odpovědně," uzavřel. Piráti by se podle něj měli naučit řešit věci v klidu a věcně.

Chceme od pirátů respekt, tvrdí Pospíšil

Pospíšil tak nemá pro případnou změnu koaličního partnera příliš pevnou půdu pod nohama ani u členů vlastního klubu. Sám ostatně nyní svá slova mírní, nebo, jak říká, uvádí na pravou míru. "Já žádnou koalici nebourám, jen stojím za svým radním," řekl Pospíšil.

Na mysli má radního pro majetek Jana Chabra (Spojené síly pro Prahu). Vadí mu, že Hřib i přes dohodu, že lídři koaličních stran ředitele Pražské plynárenské nejprve sami vyzpovídají, rovnou navrhl jeho odvolání. Obešel tak Chabra, který proti takovému kroku vystupoval. Primátor ředitele Janečka kritizuje kvůli statisícovým odměnám pro bývalé členy dozorců rady, či proto, že společnost prověřuje policie kvůli možné účasti na stamilionovém podvodu na DPH.

Pospíšilovo hnutí však žádá objektivní posouzení jeho manažerských schopností a jeho role v policejním vyšetřování, než přistoupí k radikálním krokům. Odvolání ředitele by podle něj mohlo vést k destabilizaci firmy a ztrátě milionů korun pro městský rozpočet. "Primátor moc dobře věděl, že demonstrativní odvolání ředitele je pro nás nepřijatelné, a přesto jej bez předchozího upozornění navrhl," říká Pospíšil. Odchod Janečka nicméně nepodpořilo ani hnutí Praha sobě, a Hřib tak se svým návrhem neuspěl.

Vše je podle předsedy TOP 09 otázkou respektu. "Pokud piráti nebudou respektovat Spojené síly pro Prahu jako rovnocenného partnera a budou permanentně zasahovat do jejich pravomocí, těžko může koalice dál fungovat," říká. O dalším postupu podle něj ale musí rozhodnout celý klub příští týden.

Primátor se na jeho reakci dívá s nepochopením a pochybením na své straně odmítá. "Nechápu, proč se z toho dělá takové haló, za normálních okolností má problém ten, kdo byl přehlasován. Ale v tomto případě je paradoxně nespokojen ten, kdo hlasování vyhrál," řekl Hřib.

Ve středu začaly na chodbách magistrátu dokonce zaznívat zprávy, že na spolupráci s ODS kývl i třetí koaliční subjekt, hnutí Praha sobě vedené Janem Čížinským, a že se rozjela trojstranná jednání.

"To jsou naprosté fámy. Nic takového se neděje. My žádnou změnu nechystáme a žádnou změnu nechceme. Vadí nám ale pan primátor i Jiří Pospíšil, kteří nám ani jeden koalici nepomáhají spravovat," řekl Čížinský a podobně jako Hlubuček vyzval Hřiba k tomu, aby jako primátor koaliční strany tmelil, nepřekvapoval a situaci nevyhrocoval.

Pospíšil možná hraje o primátorské křeslo, míní politolog

Podle politologa Josefa Mlejnka z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy se nabízí otázka, co Pospíšil svou zostřenou rétorikou a naznačováním možného konce koalice sleduje. Veskrze se podle něj nabízejí dvě možnosti či jejich kombinace.

První může být snaha dostat piráty pod tlak a donutit je k většímu respektu ke svému koaličnímu partnerovi. Pravdou totiž zůstává, že piráti nemají téměř žádnou šanci složit koalici s jinými partnery. Odmítají totiž jak hnutí ANO, tak ODS. Kolaps stávající koalice by tak pro ně pravděpodobně znamenal místa v opozici.

Druhá možnost je spojená s podzimním celostátním sněmem TOP 09, na kterém si strana bude volit předsedu. "Pospíšil potřebuje před sněmem ukázat, že je silný, že něco dokáže. Kdyby se mu podařilo změnou koalice pro TOP 09 získat primátorské křeslo v Praze, mohlo by mu to velmi pomoci," říká Mlejnek.

Poukazuje na to, že na funkci předsedy TOP 09 už ohlásil kandidaturu senátor Tomáš Czernin, kterého podporuje konzervativní klika strany v čele s Miroslavem Kalouskem a Karlem Schwarzenbergem.

"Ta strana je rozhádaná, potácí se v průzkumech pod pětiprocentní hranicí a uvnitř strany sílí hlasy, že Pospíšil možná není nejlepší lídr. Potřebuje nějaký výrazný úspěch," dodává Mlejnek.

Podle Pospíšila jsou to ale jen prázdné konstrukce a situace v pražské koalici podle něj se sněmem TOP 09 nemá nic společného. "Ostatně ani ještě nejsem rozhodnutý, jestli budu kandidovat na předsedu TOP 09," říká Pospíšil.

Rozhádala by se TOP 09 s piráty i ve sněmovně?

Podle Mlejnka je však také zajímavé sledovat, jak obtížná se zdá být spolupráce pirátů a TOP 09 na komunální úrovni. Obzvláště v souvislosti s tím, že takzvaný Demokratický blok, který chce v příštích sněmovních volbách

soupeřit s hnutím ANO, by zřejmě musel v případě úspěchu skládat vládní koalici právě s piráty. Je tak podle Mlejnků otázkou, jestli pražská politika neodráží, jak by taková spolupráce vypadala i na celostátní úrovni.

"Piráti mají samozřejmě více levicový program, než máme my, a často se více shodneme třeba s ODS. Je to ale hlavně o osobnostech. Spory v Praze jsou spíše způsobené tím, že pan primátor není politicky zkušený a neumí některé věci řešit smírem. Neodvovoval bych z toho, že by koalice pravicového bloku nemohla fungovat, ale piráti se musí naučit svého koaličního partnera trochu respektovat," uzavírá Pospíšil.

URL| <http://www.politicke-listy.cz/?goto=205677-chceme-od-piratu-respekt--rika-pospisisl.-namluvy-s-ods-vsak-jeho-partneri-odmitaji.html>

Vzpomínka na Larisu Bogoraz

8.8.2019 nazory.aktualne.cz str. 00 1078
Pohled zblízka

Jména účastníků dnes už ikonické demonstrace 25. srpna 1968 na Rudém náměstí nejsou Čechům zcela neznámá, za poslední léta se opakovaně objevovala v tisku, tváře některých z nich jsme viděli na televizních obrazovkách. Asi nejsilněji do povědomí Čechů vstoupili básnířka Natálie Gorbaněvská, Viktor Fajnberg a Pavel Litvinov, kteří několikrát navštívili Českou republiku a zájemci se s nimi mohli setkat tvář v tvář při diskusích a číst nebo sledovat rozhovory s nimi v našich médiích. V loňském roce u nás poprvé veřejně vystoupila i osmá účastnice demonstrace, Taťána Bajeva. Československo ani Českou republiku naopak nikdy nenavštívil nejmladší demonstrant, básník Vadim Delone, který po odpykání téměř tříletého trestu za účast na demonstraci emigroval do Francie, kde v roce 1983 zemřel. V Československu jsme mohli přivítat počátkem devadesátých let, nedlouho před smrtí, lingvistu Konstantina Babického. Českou republiku navštívil několikrát neoficiálně také Vladimír Dremļjuga. Prahu, Karlovy Vary a další místa navštívila také Larisa Bogoraz, které bych ráda věnovala tento text. Dnes by se totiž Larisa Iosifovna Bogoraz-Bruchman dožila devadesáti let.

Zemřela 6. dubna 2004 a u nás zůstává poněkud ve stínu, přestože šlo o skutečně výraznou osobnost sovětského disentu, klíčovou postavu, která stála u zrodu systematické ochrany lidských práv v SSSR. Její byt se stal záchytným bodem nejen pro disidenty, kteří položili základní kámen rozsáhlého hnutí, ale i přestupní stanicí pro desítky či spíše stovky mimomoskevských lidí, příbuzných vězňů, kteří se zde zastavovali nejen proto, aby načerpali síly a odpočinuli si na často dlouhé a úmorné cestě za svými blízkými, ale aby zde také získali tak cenné informace a rady, jak své blízké podpořit a hájit jejich práva. V neposlední řadě pak byl tento byt i místem, kde se jeho návštěvníkům dostalo tolik potřebné a vzácné morální podpory.

Se jménem Larisy Bogoraz jsem se poprvé setkala v knize Anatolije Marčenko, jejího druhého muže, Žij jako všichni, která vyšla v překladu Jany Váchové v Revolver Revue v roce 1990. Paperback malého formátu s poněkud rozmazanou civilní fotografií autora na zadní straně, jak jsem v letech následujících zjistila, svou silnou výpověď zapůsobil na mnoho lidí. Larisa Bogoraz byla autorkou epilogu, v němž popisuje poněkud zastřeně okolnosti smrti Anatolije Marčenko, který ve věznicí v Čistopolu zemřel na následky hladovky, i rozloučení s ním, jak jej v roce 1986 neochotně umožnily sovětské orgány.

Mohlo by se zdát, že po osmdesátém devátém roce byly náhle po ruce všechny informace, které by si člověk přál. Nicméně ještě v první polovině devadesátých let byly okolnosti demonstrace na Rudém náměstí stále v jakési faktografické mlze a pátrání po nich připomínalo dobrodružství. Domnívám se, že v té době kniha Poledne Natálie Gorbaněvské, popisující jak událost samotnou, tak následný proces, nebyla ve Slovanské knihovně ještě dostupná, byla-li, já jsem o tom nevěděla.

Pamatuji si, jak jsem byla nadšená, když jsem se dozvěděla o přednášce na **Fakultě sociálních věd** věnované pouze demonstraci. Jména všech účastníků nebyla přesně známá a podrobnosti spojené s protestem velmi nejasné a neověřené. Zapsala jsem si: „...někdo z demonstrantů měl s sebou kočárek, nejspíš to byl Babickij...“ V době, kdy i z výdělků za studentskou brigádu nebyl problém koupit lístek na autobus a odcestovat do Paříže, kde žili Gorbaněvská, Fajnberg, vdova po Vadimu Delone, Irina Bělogorodská a mnozí další, v letech, kdy nejeden z našich přátel bez problému vyrazil vlakem do různých koutů hroutícího se Sovětského svazu, jako by zde stále existovala jakási neprostupnost hranice, skrze níž se fakta a skutečnosti probíjávaly jen velmi

pomalou. Jistě to bylo dáno i fascinací z vlastní historie a kultury, která se naopak rychlým tempem a v obrovské mase odhalovala doma a současně vytvářela nové vrstvy - vstříbat to vše nebylo lehké. S trochou pevné vůle si samozřejmě mohl člověk potřebné informace opatřit, ale běžně k dispozici nebyly.

Musela jsem si tedy počkat na rok 1997 a konferenci organizovanou Českým helsinským výborem a Člověkem v tísní, na kterou mne pozvala Markéta Trojanová: „Hele tebe zajímají ti Rusové, přijď zítra do Betlémské kaple.“

Byla to velmi pěkná konference odhalující kontury transformace postsovětského prostoru, setkání disidentů, kteří zůstali a těch, kteří odešli do emigrace, diskuse těch, z nichž se stali politici s těmi, kteří se svůj způsob práce rozhodli rozvinout na poli neziskového sektoru a občanských aktivit. To vše v Praze druhé poloviny devadesátých let konfrontováno s pohledem představitelů západních zemí. Na to, jaké hvězdy zasedly v hlavním panelu, byla konference poměrně málo navštívená. Zde jsem poprvé na živo uviděla Natálii Gorbaněvskou, Mustafu Džemileva, Vjačeslava Černovila a Larisu Bogoraz.

Když jsem ji pak viděla samotnou kouřit na dvoře, nemohla jsem si pomoci a přes ostych jsem jí šla poděkovat za to, co před necelými třiceti lety udělala. „A vy jste kdo?“ Zeptala se mě tenkrát. Její otázka mě natolik vykolejila, že jsem zmateně odpověděla: „Já jsem nikdo...“ Pak jsem vykoktala, že jsem studentka, a to už se zase milosrdně ujala slova ona a začala mi vypravovat, že vyhnanství pro ni nebylo jen trestem, ale leccos jí i dalo. Věnovala mi tenkrát na tom dvoře velmi běžnou, přesto osobní vzpomínku ze života na Sibiři, fascinující pro mě nejen svým obsahem (ač byl vlastně všední) a autentičností (kromě svých rodinných příslušníků nebo učitelů jsem se tvář v tvář s lidmi, kteří by takto vyprávěli, nesetkávala), ale hlavně samozřejmostí, s jakou příběh vyprávěla jen pro mě.

Příště jsem se s Larisou Bogoraz setkala coby posel, při své návštěvě Moskvy jsem jí nesla balíček, znovu pak, když jsem byla hostem v jejím bytě na Vernadského třídě, kam jsme přijely na pár dní s mojí přítelkyní Kátou Kolcovou, dnes Tlustou. Místo plánovaných několika dní jsem nakonec v bytě Larisy Bogoraz zůstala asi tři týdny a měla to štěstí, že jsem vyslechla desítky příběhů ze života této ženy, její rodiny i jejích přátel. Měla jsem možnost být partnerem v diskusích o politických tématech i zcela všedních věcech a zažít tak rozvážný a velmi poctivý přístup, s jakým Larisa Bogoraz formulovala svoje myšlenky. Fascinující pro mě byla její otevřenost a empatie, s jakou to dělala a zároveň jasný názor, do něhož své úvahy byla schopná vtělit. Mezi hosty, kteří bytem prošli a s nimiž jsem měla možnost se seznámit, přišla i Taťána Bajeva, která nebyla v té době ani v Rusku uváděna mezi účastníky demonstrace (mluvilo se většinou o sedmi statečných nebo sedmičce). Obě ženy se setkaly po poměrně dlouhé době, byl srpen 1998 a Larisa Bogoraz mi Taťánu Bajevu představila se slovy: „Toto je naše spoludemonstrantka, zůstávala v pozadí, ale ráda bych nyní na výročí její účast veřejně odtajnila.“

Zažila jsem v bytě Larisy Bogoraz i třicáté výročí demonstrace. Viděno optikou dneška, kdy je připomínka této události už více než deset let spojována s obstrukcemi moci nebo dokonce zatýkáním, mi bezstarostnost devadesátých let v tomto směru připadá úplně snová, ač probíhala na pozadí právě vrcholící ekonomické krize. Pamatuji si, že se v souvislosti s výročím v bytě zastavilo několik novinářů, ruských i zahraničních, Larisa losifovna poskytla pár krátkých interview po telefonu. Také mi vytanula iniciativa, kdy se několik desítek osobností kulturního života rozhodlo vyjádřit se k výročí okupace Československa a veřejně se kát. Pozvali i Larisu Bogoraz, ta s díky odmítla, že už svůj postoj vyjádřila před třiceti lety.

Larisa Bogoraz dnes známe především z jejích prohlášení a publicistických textů. Asi nejznámější je Výzva ke světové veřejnosti, v níž s Pavlem Litvinovem požadovali dodržování zákona v rámci politického soudního procesu, který podle počtu obžalovaných vešel ve známost jako proces čtyř, a vyzývali „všechny, kdo mají svědomí a dostatek odvahy“, aby proces odsoudili. Výjimečnost této výzvy z ledna šedesátého osmého roku spočívá především v tom, že není adresována politikům a primárně ani tisku, nýbrž skutečně veřejnosti, tedy lidem bez jakýchkoli zvláštních pravomocí, je to v té době v Sovětském svazu unikátní apel na občanskou společnost.

Ač jsem během své srpnové návštěvy vyslechla opravdu desítky hodin vyprávění, nezachytila jsem pro sebe ani pro nikoho jiného nic. Mnohé příběhy se mi v následujících letech propojily s vyprávěním dalších lidí, kteří je v dané době s Larisou Bogoraz sdíleli, nebo zapadly do skládačky jiných psaných textů a vzpomínek.

Jsem velmi vděčná, že přibližně ve stejné době, tedy koncem devadesátých let, na základě rozsáhlého interview s Larisou Bogoraz, napsala francouzská rusistka Cécile Vaissie knihu *Russie: une femme en dissidence*: Larissa Bogoraz, která vyprávění Larisy Bogoraz předkládá v souvislém textu a ich-formě.

Soustavnějšímu psaní vlastních pamětí neměla Larisa Bogoraz čas se věnovat, do pozdního věku byla velmi zaneprázdněna aktivitami na ochranu lidských práv. Přesto své vzpomínky v posledních letech života zachytila v několika desítkách různých fragmentů. Tyto texty vyšly po její smrti pod názvem *Sny paměti* odkazujícím na román Borise Chazanova v nakladatelství Jevgenije Zacharova *Prava Ljudini v Charkově*. České vydání knihy *Sny paměti* připravuje nakladatelství Torst. Jde o vzpomínky, které sama autorka charakterizuje takto: Pod tímto názvem a v tomto významu mě láká možnost vršit ve svých vzpomínkách epizodu za epizodou, aniž bych se musela starat o jejich návaznost nebo vzájemnou provázanost. Předpokládejme, že můj život sám je seskládá do souvislého sledu. Tímto způsobem práci s uspořádáním jednotlivých úryvků vlastně předávám čtenáři a sebe od této práce osvobozuji. Každý čtenář má tak právo uspořádat si je podle svého a můj život tak získává mnoho podání, což patrně nejlépe vystihuje realitu. Snad takováto zpráva o životě Larisy Bogoraz pomůže alespoň částečně zaplnit místo, které by v českém kontextu rozhodně nemělo zůstat prázdné.

Z kuchyně bytu Larisy Bogoraz jsem si také odnesla mnoho anekdot, zejména těch židovských, které Larisa losifovna měla moc ráda a s velkým nasazením vyprávěla. Moje vzpomínky na ni jsou tedy vyváženě rozloženy mezi vážná témata a postoje, které mě výrazně ovlivnily na celý život, a humor útočící na intelekt a zároveň přirozeně vyvolávající záchvat smíchu. To vše v kuchyni s dýmem nejrůznějších druhů cigaret, ale zásadně vždy i vůní bělomorek.

Michaela Stoilova

rusistka

URL| <http://blog.aktualne.cz/blogy/pohled-zblizka.php?itemid=34527>

Stejná zpráva vyšla také v dalších 2 titulech:
[aktualne.cz \(Blogy\)](http://aktualne.cz), aktualne.cz

Komentovka výstavou Vrchovina, krabatina, mrchovina s Milošem Doležalem

9.8.2019 artmap.cz str. 00

Kamarytova 97, 396 01 Humpolec st–ne 10–18 h (kavárna 9–18 h) +420 565 650 906 info@8smicka.com
<http://8smicka.com>

Miloš Doležal, kurátor výstavy *Vrchovina, krabatina, mrchovina*: Solitéři Vysočiny vás osobně provede a dozvíte se všechno o výstavě i o samotných umělcích a jejich dílech, a kromě toho se můžete těšit na spoustu zákulisních informací, které může vědět pouze kurátor.

Vstup na komentovanou prohlídku je v rámci vstupného na výstavu 8,- Kč. Na komentovanou prohlídku doporučujeme rezervaci na info@8smicka.com.

Miloš Doležal (1970) je básník, spisovatel a publicista. Vystudoval obor nakladatelství na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy. Od r. 1998 do roku 2018 působil jako literární redaktor a dramaturg Českého rozhlasu Praha. Je autorem a spoluautorem řady rozhlasových a televizních pořadů a dokumentů zabývajících se 2. světovou válkou a komunistickým terorem v Československu. Knižní biografie Jako bychom dnes zemřít měli, pojednávající o životě a smrti faráře Josefa Toufara, získala v anketě Lidových novin v roce 2012 ocenění *Knihy roku*. Žije na Vysočině u Humpolce.

URL| <https://www.artmap.cz/komentovka-vystavou-vrchovina-krabatina-mrchovina-s-milosem-dolezalem/>

Slunce, seno, jahody: čemu se dnes věnují představitelé Blaženy, Venci a Miluny

9.8.2019 tvguru.cz str. 00

Trilogie komedií Slunce seno patří mezi nejoblíbenější tuzemské komedie vůbec. Možnost bavit se tímto snímkem režiséra Zdeňka Trošky mají diváci již od roku 1983. Hlavní role si zde stříhli ostřílení herci v čele s Helenou Růžičkovou, Stanislavem Třískou nebo Jiřím Lábusem.

Objevili se zde však také takzvaní „neherci“, Blaženu ztvárnila Veronika Kánská, Vencu zase Broněk Černý a Milunu Petra Pyšová. Slunce, seno bylo jejich jedinou hereckou štací, na kterou dodnes vzpomínají v dobrém. Čemu se dnes tato trojice věnuje?

Veronika Kánská – Blažena (52 let)

Veronika Kánská – Blažena, FOTO: Jiří Hadač / CNC / Profimedia

Veronika Kánská začala s hraním již v šestnácti letech. Její první velká role byla právě ve „Slunce, Seno, Jahody“ (1983), kdy jí bylo sedmnáct let. Můžeme jí také vidět ve filmu „Discopříběh 2“ (1991). Neúspěšně se dokonce pokoušela dostat na DAMU. K natáčení se naposledy vrátila ještě v televizním snímku „Kanadská noc“ (2008) a také se objevila v několika dokumentech o natáčení série Slunce, seno... Herectví se dnes nevěnuje, žije rodinným životem na vsi nedaleko Chlumce nad Cidlinou, má dvě děti a pracuje jako knihovnice.

Broněk Černý – Venca Konopník (58 let)

Broněk Černý ze „Slunce seno“ je řidič tiráku, FOTO: Hynek Klimek / CNC / Profimedia

Broněk Černý herectví nikdy nestudoval a dostal se k němu čistě náhodou. Původně šel totiž na komparz ke Slunce seno, aby dostal stokorunu na pivo. Přimotal se však na konkurz hlavních hrdinů a Troška ho obsadil rovnou do hlavní role drsníka Venci Konopníka. Nějakou dobu pak vystupoval v zájezdovém divadle Heleny Růžičkové. V herecké dráze nikdy nepokračoval, naposledy se ve filmu objevil v malé roli v roce 2003 v komedii „Kameňák“. Dnes pracuje jako řidič nákladních vozidel.

Petra Pyšová – Miluna (51 let)

Petra Pyšová – Schmalzová, FOTO: David Kunderát / CNC / Profimedia

Už od mala chtěla být Petra Pyšová herečkou. První konkurz absolvovala ve čtrnácti letech, ten však nedopadl úspěšně. Ovšem o rok později ji Zdeněk Troška přijal do Slunce, seno, jahody a v době premiéry v roce 1983 jí bylo 16 let. Série tří letních komedií byla jejím jediným hereckým počinem, spolu s filmem „Na krásném modrém Dunaji“ (1994). Vystudovala žurnalistiku na **Fakultě sociálních věd** UK a později se objevila v televizi jako hlasatelka a moderátorka politického diskuzního pořadu. Od roku 2000 působí ve vysokých manažerských funkcích finančního a energetického sektoru.

-reklama-

URL| <https://www.tvguru.cz/slunce-seno-jahody-cemu-se-dnes-venuji-predstavitele-blazeny-venci-a-miluny/>

MÉDIA: Televizní odpad paní doktorky

9.8.2019 neviditelnypes.cz str. 00 Společnost

Neviditelný pes, Jiří Macků

Začal bych dvěma příslovími s takřka nezničitelnou platností, která si čtenář jistě často připomene: Ševče, drž se svého kopyta a Kdo chce kam, pomozme mu tam. Zcela na závěr pak mám k použití připraveno ještě jedno mimořádně aktuální úsloví.

Začal bych dvěma příslovími s takřka nezničitelnou platností, která si čtenář jistě často připomene: Ševče, drž se svého kopyta a Kdo chce kam, pomozme mu tam. Zcela na závěr pak mám k použití připraveno ještě jedno mimořádně aktuální úsloví.

Přepadla nás demokracie, už je to třicet let, snad všechno se změnilo a z Čechů, Moravanů a Slezanů se staly jedny z nejchytřejších a nejukecanějších národů. Všichni mluví všem do všeho, až příliš často z výsluní tribun, čím dál tím víc se v boji za pravdu předvádějí umělci všeho druhu až po ty nejukecanější a nejuštěkanější, a do politiky se dokonce začali 'presovat' i sportovní novináři.

Tedy ne všichni, shodou okolností převážně ti veřejnoprávní z Kavčích hor, z instituce soupeřící o popularitu na téže nadmořské výšce s jí neoblíbeným Pražským hradem. Zvláště pan Záruba či paní Vymětalíková si usmyslili, že nám mají co zásadního říci k čemukoli, třeba k veškerým volbám, na adresu osob, jež jim nekonvenují, k manifestacím, ke složení čehokoli, třeba vedení Národní galerie nebo Rady pro Český rozhlas, ba dokonce i ke vhodnosti používání některých slov. Oceňme však přitom, že to dnes činí veřejně, neboli na svou reportérskou hubu, byť si do ní občas nevidí. Bývaly totiž časy, právě ty před třiceti roky, kdy se převážná část členů sportovní redakce tehdejší Čs. televize vyjadřovala slovně či písemně pouze neveřejně na utajené adrese, jak o tom svědčí záznamy ve svazcích StB. Dodnes z oněch časů fungující prošedivělý fotbalový guru Čapek by jistě na tyto své tehdejší kolegy přidal nějakou nostalgickou vzpomínku.

Třeba takovému Robertu Zárubovi se ovšem nedivím. Hokejová sezóna na jaře šampionátem skončí, školní rok na **Fakultě sociálních věd** UK za další měsíc rovněž, reportérská a učitelská pusa zahálí a přitom svrbí, a tak vznikne to pnutí vyjadřovat se alespoň k politické situaci - imigraci, volbám, různému počtu různých chviliek apod. Lidsky ho chápu, je totiž nešťastník ve zřejmém nezavidělném ideologickém vleku dvou výrazných dam ČT, jimž není praxe 'novinářská nevyváženost až demagogie' cizí. Tedy po svém prvním vztahu s dnešní paní Witovskou i teď v současném s pokračující paní Fridrichovou. Pak se mu ovšem snadno stane, že tak jak si nikdy nesplete složení reprezentačních útoků, šlápne vedle, když třeba – pochopitelně s nezbytnou narážkou na zoufalé české poměry - oznámí, že slovenský šampionát slavnostně otevře Zuzana Čaputová („jež jako prezidentka vystupuje jako slušný člověk a ne jako hulvát“), ačkoli hlavou státu byl v té chvíli stále ještě někdo úplně jiný. Autor své 'slovesné uvolnění' odbyl jednoduše: „A to mě nedošlo...“, byť to přitom bylo faux-pas na vystřídání.

Zato se divím paní Darině Vymětalíkové Ph.D., Zárubově žačce z fakulty, jež se ve svých nesportovních komentářích vyšvihla ještě o jeden level výš třeba při mudrování o Babišově potvrzeném údajném agentství či sýčkování o tom, jak při premiérově spolupráci s Okamurou a Filipem 'můžeme znovu přijít o svobodu', jako časem přijde o život žába v hrnci na sporáku. Nebo třeba když do polemiky na Twitteru, v níž upozornila některé vzpomínající, že se, neměli líp kvůli komunismu, ale navzdory jemu, vložila bezesporu své bohaté životní zkušenosti, protože pád bývalého režimu přivítala jako politicky vyspělá devítiletá dívenka. Zcela mimořádnou, neb urážlivou se pak stala poznámka o nešťastných a zřejmě přitroublých obyvatelích severní Moravy („Ti lidé se tam nemají dobře, mimo jiné kvůli Zemanovi a jeho politice 90. let, ale bohužel nejsou moc chytří. Vzal si do hlavy, že Zeman kope za ně, racionálně jim to nevysvětlíte. Jsou plní frustrace a nenávisti.“) To už bylo dost i na bulvár: 'Nebo se snad sportovní reportéři a komentátoři transformují do odborníků na politické a společenské otázky? Že by dostala školu Jaromíra Bosáka?' zeptal se v této souvislosti Expres.

No a to jsem se přitom ještě pořád nedostal k tomu, o čem jsem se rozhodl psát především, tedy jaká slova je vhodné či nevhodné v současné hovorové češtině (a že je tedy příšerná!) používat. Paní redaktorka Vymětalíková, když zase před nedávnem vyklouzla ze své sportovní ulity, to ve veřejnoprávní televizní debatě natřela nepřítomnému panu Jandákoví, jenž použil vůči jednomu novináři (jednomu z těch, jejichž jména není nutno propagovat), jednoznačný hodnotící termín 'vodpad': „Já jsem asi dvě minuty přemýšlela, proč jste vodpad. Slovo vodpad mě vůbec nenapadlo. Vokno. Vovoce. Ježíš, to je pračlovíček,“ bavila se na jeho konto upřímně. No, pane Jandáku, ex-ministře kultury, ex-poslanče a člene Rady Českého rozhlasu, pračlovíčku dány z televize, upřímně řečeno vodpad vopravdu není vobvyklý voslovení, stejně jako slova vokno, okolí, vodpoledne, vopice, voblíznout a vostatní. Ale, přiznám se, mně to k vašim ryze lidovým jednoduchým a prostořekým postavám docela sedne.

A vy, paní redaktorko Vymětalíková, doktorko filozofie, račte dovolit při vašem vzdělání (děkuji za vnuknutí, Vlasto Buriane!), jak jste na tom sama? Jestlipak byste někdy, když třeba moderujete svůj, jak tvrdíte oblíbený fotbalový sestřih Dohráno, v souvislosti s jistými fotbalisty použila spisovný termín 'otroci'? Asi ne, to by se vám pěkně Hradečtí vysmáli. A přitom votroci je totéž šlápnutí mimo jako vodpad. Ale tohle je jenom vůči vám takové malé symbolické rýpnutí nevalného významu. Mně totiž jde především o něco jiného: proč z pozice vzdělané vystudované novinářky tolerujete to někdy až buranské mršení češtiny i odborné terminologie při přenosech naštěstí jen jedné party sportovní redakce, té s valným přispěním houfu tzv. externistů, kteří sice vyšli z nějakého fotbalového prostředí, přitom však někdy jakoby ne ze základní školy. Cožpak to nevnímáte?

Tak vám tedy z příspěvků této party do české i odborné mluvy něco připomenu. Můžete například sportovní veřejnosti, zvláště té milující rodný jazyk, prozradit, v čím kavčím mozečku se vylíhly a kterému odpovědnému kavčímu mozku, pravděpodobně výkonnému řediteli ČT sport Ponikelskému, poté nevdá používání neuvěřitelných 'odborných' hovadin jako 'hroťák, podhroťák či středák'? Proč při hodnocení používají komentátoři neuvěřitelně pitomá přirovnání 'hráč nemá kvalitu dopředu' případně 'nemá kvalitu jeden na

jeden? Co znamená v komentáři konstatování přihrát nebo vystřelit 'z jedničky'? Co je to 'průnikovka'? Jak se 'pasíruje' přihrávka? A jak to vypadá, když je dobře 'natajmovaná'?

Proč o hře, která se uskutečňuje stejně jako všechny jiné kolektivní na hřišti v horizontální rovině, v ČT tvrdíte, že 'probíhá nahoru-dolů'? Jak může hráč 'přihrávat pod sebe', když pod sebe se může člověk akorát tak vydělat? Proč, navzdory všeobecně známé odborné terminologii, je terminus technicus přímý volný kop v interpretaci kolegů buď 'přímák' nebo 'trestňák'? Kde jste vzali termíny jako 'vápno' či 'šestnáctka', které fotbalová pravidla ani odborná literatura neznají, protože se ve skutečnosti jedná o brankové či pokutové území? Že se tak běžně mluví? A to snad vaši odborní redaktoři, všichni ti Bc., Mgr., Ph.D. či PhDr. vyšli z hospod a ne z vysokých škol? Asi jste na fakultě neměli geometrii, a proto vám zřejmě nevadí, že obě zmíněná území tvaru obdélníku jsou vašimi odborníky neustále vydávána za velký či malý čtverec. Závěrem nám ještě prozradte, kdo z nadřazených schválil českým redaktorům České televize používání nelibozvučného nečeského termínu 'presovat', jako by se jednalo o výrobu kávy. To máte na Kavkách až takovou svobodu projevu, že můžete plácát úplně cokoli, ačkoli televizní diváci přitom úpí a je jim – a to za vás - trapně? Nejste jediná stanice, která vysílá fotbal. Jste však jediní, kdo to dělá tak neuvěřitelně zoufale.

To vše mně, jako bývalému hráči, rozhodčímu i fotbalovému novináři dlouhodobě vadí. Proto jsem před časem sepsal a i vydal útlou brožurku Jak po průnikovce vystřelit z jedničky s podtitulem Cesta do hlubin mozkových závitů fotbalových komentátorů. Pár výtisků jsem věnoval členům patřičného oddělení sportovní redakce České televize. Nečekal jsem poděkování, nedočkal se však ani nějakého nepříznaného poučení. Ale ono to vlastně pasuje na celou tuto 'kavkárnu': kdákají si tam, co jim slina do zobáku přinese.

Na začátku jsem slíbil, že se po dvou úvodních příslovích rozloučím ještě jedním úslovím, nyní adresovaném na Kavčí hory nejen paní doktorce filozofie a jejímu 'vodpadu': Každý by si měl nejdřív zamést před vlastním prahem.

URL| http://neviditelnypes.lidovky.cz/spolecnost/media-televizni-vodpad-pani-doktorky.A190807_221547_p_spolecnost_wag

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
lidovky.cz

Ekonomická situace, situace v Praze

9.8.2019 ČT 24 str. 01 22:00 Události, komentáře

Martin ŘEZNÍČEK, moderátor

Německo je sice motorem českého hospodářství, ale co se stane, když se tento motor začne zadírat, jako se to teď děje. Čeští analytici čekají, kdy se tento fakt výrazněji přenesení přes hranice k nám. Podle ministerstva financí by letos česká ekonomika měla růst o 2 a půl procenta. V příštím roce by měla zvolnit, podle resortu by to měla být 5,3 %. Někteří analytici očekávají horší vývoj.

Helena HORSKÁ, hlavní ekonomka, Raiffeisenbank

Na příští rok očekáváme zpomalení české ekonomiky výraznější než třeba ministerstvo financí. Než i také Česká národní banka, tudíž očekáváme, že česká ekonomika letos sice bude růst hezkým tempem okolo dvou celých čtyř desetin procenta a v příštím roce zpomalí na 2,2 %.

Martin ŘEZNÍČEK, moderátor

Tuzemské hospodářství aktuálně pohání hlavně například spotřeba domácností a tržby obchodů. To se ale netýká prodeje aut, ostatní, ostatně hlavní pilíř české ekonomiky - průmysl, na tom byl v červnu nejhůř za poslední 3 roky. Výroba meziročně oslabila o 3,8 %, propad se týká všech klíčových odvětví, hlavně právě automobilového průmyslu. Politici dál, tito, politici to dávají do souvislosti s celkovým oslabováním hospodářství.

Alena SCHILLEROVÁ, ministryně financí /nestr. za ANO/

Signalizuje to jednu věc, že ekonomika oslabuje, i proto jsem velmi obezřetná při sestavování rozpočtu, a přitom abychom skutečně utráceli v nezbytné míře.

Mikuláš FERJENČÍK, poslanec /Piráti/

Vláda měla reagovat především v uplynulých pěti letech, kde měla chystat rezervy na krizi. Místo toho prožrala všechno, co se dalo, a tak teďka už se moc bohužel dělat nedá.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A téma rozebereme i s našimi prvními hosty Michalem Mejstříkem, profesorem ekonomie z institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý večer.

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Dobrý večer.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A vítám zde i Dana Šťastného z University of New York in Prague, dobrý večer.

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

Dobrý večer.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pánové, tento týden byl bohatý na ekonomické zprávy, kromě už Martinem zmiňované průmyslové výroby, která tedy zažívá pokles, jsme slyšeli i že nezaměstnanost nám malinko stoupla, co z těchto zpráv si máme vzít, máme usuzovat na nějaké větší ochlazení ekonomiky, pane Mejstříku.

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Já bych v tuto chvíli jako nepanikařil, poněvadž myslím si, že zatím těch příležitostí pro české průmyslníky ještě stále zbývá dost a je de facto na nich, oni poměrně hodně investovali v minulých letech. A myslím si, že vlastní perspektiva není vázána pouze na ty trable, které vznikají právě třeba devalvací ve světě nebo obchodními a měnovými válkami mezi Spojenými státy, ale spíše je to, že vidíme, disruptivní inovace tomu říkáme, to znamená, to jsou inovace, které rozvíjí dodavatelské řetězce a na ty se musíme primárně připravovat. S tím musíme počítat.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Šťastný, kdy tedy máme očekávat nějaké zásadnější ochlazení, respektive které ukazatele nás na to upozorní.

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

No to jsem se bál, že se zeptáte, protože jsem chtěl začít tím, že myslím, že žádný ekonom, který má sám k sobě respekt, se nesníží k tomu, aby říkal ty predikce.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A my to máme právě hrozně rádi.

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

Kdy to bude, kdy to bude a kolik to bude a že, že zpravidla my jsme schopni jenom jaksi usuzovat na to, jestli vidíme za rohem nějaký, nějaké konkrétní nebezpečí nebo ne.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A když zůstaneme tedy u těch ukazatelů, co co nám dá takové znamení, že opravdu už jde do tuhého a že začne výraznější ochlazení, teď nemám na mysli nějaké korekce o dvě desetiny procenta.

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

Já se samozřejmě můžu mýlit, ale moje, moje čtení těch čísel je takové, že mně, že to neznačí žádný zásadní trend, to neznamená, že v české ekonomice nejsou problémy, ale ten budoucí vývoj bude do značné míry determinován, jak už těmi disruptivními nemocemi, jak tady kolega zmínil. Tak hlavně tím, co se děje ve světě.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

K tomu se ještě určitě detailně dostaneme, zejména k té měnové válce mezi nebo celní válce, mezi Spojenými státy a Čínou. Vláda teď ve velkém připravuje, finišuje rozpočet na příští rok, schodek má tedy zůstat na 40 miliardách korun stejně tak jako letos. Vidíte už teď v návrhu rozpočtu na příští rok nějaká slabá místa, pane Mejstříku?

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Tak za prvé já si myslím, že největší problém například je utratit některé částky peněz, které jsou alokovány na určité oblasti. Věděli jsme v minulých letech, že byly velké vlastně prostředky připraveny na infrastrukturní investice, které se nikdy nezrealizovaly. A já jsem rád, že v tuto chvíli se sám podílím na takzvané rekodifikaci stavebního práva a tam já vidím to nejslabší místo momentálně, není to přímo v té oblasti vlastně rozpočtu, ale využití prostředků právě pro to, aby se skutečně stavělo, to znamená, aby se odstranily institucionální bariéry, která jsme si vytvořili my sami, to nám nevytvořila ani Evropská unie, nikdo jiný. A pokud neodstraníme vlastně tu pozici, kterou máme 160 ze 190, 156. ze 190 zemí světa, kteří to dělají nejpomaleji, tak já si myslím, že například je zbytečné se potom handrkovat, jestli bude na investice 70 nebo 80 miliard, protože to jsou ty investice, které v tuto chvíli, vy hovoříte o oslabování. A v tuto chvíli právě přichází ta chvíle pro stát, aby nasadil vlastně ty své fiskální stimulační nástroje právě ve smyslu například infrastrukturních investic.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Šťastný, vy vidíte nějaké slabiny v připravujícím se rozpočtu?

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

Já bych zase zůstal na té obecnější rovině, já myslím, že nemá cenu nic konkrétního vypichovat, představoval bych si, že bychom, že by česká vláda měla využít té relativní konjunktury, kterou zažíváme, k tomu aby, aby ty veřejné finance posouvala směrem k větší udržitelnosti, a to znamená, aby ty schodky nebyly tak velké, což samozřejmě jde trošku proti tomu, abychom zároveň dělali ty infrastrukturní investice, ale jako představovat si, že to nejlepší, co svedeme v době největší konjunktury, kterou jako zažíváme v poslední době je čtyřicetimiliardový schodek, mi přijde vcelku smutné.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Vy si myslíte, že nejde provádět investice s vyrovnaným rozpočtem?

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

No samozřejmě jde, ale musím musím ty peníze ušetřit jinde, na což není vůle a a já uznávám, že to se to lépe řekne, než udělá, že nechci dávat panské rady vládě, když ona má do značné míry svázané ruce, protože většina těch, nebo naprostá velká část těch výdajů je mandatorních.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Ano, zůstaňme tedy u toho hodnocení, jak hodnotíte vůbec zvyšování platů pro některé profese, více peněz pro důchodce. A ve velkém se teď momentálně handrkují ministerstva mezi sebou. O navyšování sociálních služeb. Je to na místě nebo opravdu není na to ta správná doba.

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Tak já jsem zásadně vždy prosazoval zvýšení těch relací ve prospěch například té oblasti, kterou sám znám, to jest v oblasti vzdělanosti nebo vzdělání, protože ta oblast byla naprosto desetiletí podceňována, takže v tomto směru určitě stížnosti vznášet nebudu, ale musím říci, že jsou oblasti, kdy skutečně si člověk říká, že už toho bylo dost a když se jenom podíváte, že ta obecná tendence je, že platy ve veřejném sektoru, včetně tedy těch lidí, kteří vlastně mohou být nahrazeni digitalizací, tam zase vidíme jedno velké i slabé místo historicky, tak vemte si, že průměrný plat ve veřejném sektoru je v tuto chvíli již vyšší než v soukromém sektoru, a to se mi teda skutečně z hlediska budoucnosti zdravé nezdá, tím spíše, že ta naše produktivita se tak rychle neroste, takže já bych v tomhleto směru skutečně brzdil, na straně druhé vy jste zmiňovala, že došlo k malinkému zhoršení nezaměstnanosti, ale to je fakt zanedbatelné číslo s ohledem na to, že my jsme stále ještě šampiony v Evropě.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Ano, nejlepší čísla za nezaměstnanost v celé Evropské unii stále ještě držíme. Pojdme se tedy vrhnout do světa, jak se vyvíjel americko-čínský obchodní konflikt, stručný přehled má připravený Martin.

Martin ŘEZNÍČEK, moderátor

Ano, počátky těch konkrétních kroků můžeme vidět na jaře 2018, kdy americký prezident Donald Trump uvalil cla na dovoz oceli a hliníku, v následujících měsících přicházela podobná opatření a protiopatření z obou zemí. Většinou šlo o pětadvacetiprocentní cla na dovážené zboží v hodnotě desítek až stovek miliard dolarů ročně. 1. prosince se Spojené státy a Čína domluvily na 90denním příměří. Další eskalace přišla letos v květnu, kdy Washington zatížil dovoz čínského zboží v ročním objemu 200 miliard dolarů pětadvacetiprocentním clem místo dosavadních 10 %. Peking reagoval tím, že od 1. června uvalil dodatečná cla na americké zboží v hodnotě 60 miliard dolarů. Koncem června se prezidenti Spojených států a Číny na okraj summitu G20 dohodli, že obnoví rozhovory s cílem ukončit obchodní válku mezi oběma zeměmi. Minulý týden Donald Trump oznámil další cla, a to od září. Kvůli obavám z dalšího vyhocení zažily americké akcie v pondělí nejprudší jednodenní propad v letošním roce. Peking poté umožnil pokles kursu domácí měny na nejslabší úroveň za víc než 10 let. Washington Čínu označil za zemi, která manipuluje měnou. Trump tak splnil svůj několik let starý slib.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Šťastný, kdo je vítězem a kdo poraženým této obchodní války, prozatím, dá už se bilancovat.

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

Já myslím, že bilancovat se dá, aniž bych se koukal na jakékoliv statistiky, a to je názor, který myslím sdílí naprostá většina ekonomů. Prostě každá celní válka má jenom poražené, tam žádný žádný vítězové nebudou. Kdybychom se ptali po příčinách, já myslím, že je evidentní, že ty příčiny jsou veskrze politické, protože ta válka je vedena těmi státy. A musíme za ní hledat tu nešťastnou analogii mezi normální válkou a celní válkou, zatímco v normální válce dává, ta celní válka sice naštěstí nemá tak drastické následky jako normální válka, ale je daleko absurdnější ve své logice, protože zatímco v normální válce, když na vás někdo hází bomby, tak dává smysl je házet zpátky a tím se bránit a kdežto v té celní válce, když na vás někdo uvaluje cla, tak vám to sice škodí, ale když odpovídáte tou samou mincí, tak škodíte sobě taky. A tím se ten spor eskaluje zcela zbytečně a ta válka na rozdíl od té normální, kde jako, kde se to taky eskaluje, ale je to, bohužel dáno tím, že každá strana má jako racionální zájem na tom to vracet tomu druhému, tak tady ta válka by mohla přestat druhý den, kdyby se jedna ze stran chovala normálně a nebláznila takzvaně.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Mejstříku, USA označily Čínu za manipulátora měny, můžeme ve stručnosti vysvětlit, co to přesně znamená, když někdo takhle někoho označí a opravdu manipuluje Čína s měnou.

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

Tak za prvé už to tady zaznělo, historicky pan Trump už avizoval předvolební období před řadou let, že tedy k tomu jednou dojde, že Čínu jako manipulátora měnou označí a já osobně jsem toho názoru, že ono to má závažné dopady, protože z hlediska amerického práva to znamená, že já můžu uvalit docela zásadní obchodní sankce na takovou zemi, kterou označím právě takovýmto vlastně přízviskem, ale co se týče toho důvodu, proč tomu tak je, nedávno Mezinárodní měnový fond ještě deklaroval, že čínská měna je celkem ok, že je teda fér, že jestli je nějaká měna nadhodnocená, je to spíš americký dolar. A v tuto chvíli oni ty výkyvy samozřejmě se propadly, ale oni také souvisejí se slabostí čínské ekonomiky, protože ti z nás, kteří jsou, tady sedíme všichni ekonomové, tak vědí, že když je ekonomika slabší, tak automaticky první taková zpětná vazba je právě v tom kursu.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

To znamená, že k manipulaci jako takové řízené nedošlo.

Michal MEJSTŘÍK, ekonom

No to se nedá samozřejmě vyloučit, protože ten mechanismus v té Číně je trošku komplikovaný, oni dokonce jako avizují, že se snaží jako jejich centrální banka podpořit ten kurs, aby ho vrátila na tu původní úroveň, takže z mého hlediska tam je spíš jiné nebezpečí, že pokud vás někdo už i označí za takového manipulátora, tak vy si to vlastně necháte a do budoucna opravdu začnete manipulovat a to je, to je taková rafinovanost.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Ještě, pane Šťastný, prosím, jaká může být odpověď Spojených států amerických, může Donald Trump chtít, aby oslaboval také svoji měnu a může se mu to vůbec podařit?

Dan ŠŤASTNÝ, ekonom, University of Ner York in Prague

No to chtít může, ale myslím že, respektive mohl by to prosazovat, ale myslím, že to nechce, protože by to nebylo opravdu, nebyl by to dobře přijato pro americkou ekonomiku a myslím, že tím, že celá otázka té manipulace je ze strany Číny je skutečně spíše taková zástěrka jeho obviněním, aby se mohl přistoupit k té celní k tomu, k tomu opatření, protože, jak už tady zaznělo v tom shrnutí, nakonec Čína jako něco udělala, že nechala ten kurs oslabit ona, ona ne intervenovala, čili jestli něco dělala, tak ona ona byla pasivní a z toho je obviněna a nyní se Amerika cítí oprávněna uvalovat cla, čili myslím, že dala zástěrku.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pánové, děkuju vám za rozhovor, na shledanou.

Martin ŘEZNÍČEK, moderátor

Od české a světové ekonomiky k politice domácí komunální. Pražskou koalici zmítají spory, hrozí její rozpad? Zeptáme se. Rostoucí preference AfD v Sasku a Braniborsku a vládní krize v Itálii, naše další téma. Jak je těžké pro nevidomého zpěváka vystudovat Pražskou konzervatoř, nejen to v dnešních Událostech, komentářích. Další zdražování kouření. Ministerstvo financí v rozpočtovém výhledu počítá s tím, že spotřební daň z tabáku poroste i v letech 2021 až 2023. Už v lednu by cena jedné krabičky měla vzrůst o 7 Kč pak každoročně o další 3 Kč. Stát věří, že díky navýšení vybere v příštích čtyřech letech až 14 miliard korun. Podpořit plán vlády chce i část opozice. Vyšetřování střelby v texaském El Pasu. Muž, který v sobotu v nákupním centru zavraždil 22 lidí, se k činu přiznal a řekl, že při útoku cílil na Mexičany. Policie ho zadržela krátce po střelbě, se zdviženýma rukama se vzdal. První pokles britské ekonomiky v mezikvartálním srovnání od roku 2012. Ve druhém čtvrtletí oslabila oproti tomu prvnímu o 0,2 %. Stojí za tím příprava na původní březnový termín brexitu stejně jako obavy z dalšího plánovaného data odchodu z Evropské unie 31. října. V reakci na zprávu britských statistiků oslabila britská měna. Spory v pražské koalici. O její další budoucnosti budou v neděli jednat Spojené síly pro Prahu, v nich jsou hlavně zástupci TOP 09 a STAN, ale třeba i lidovci. S Piráty a Prahou Sobě mají rozdílné názory třeba na ceny taxislužby nebo zdanění prázdných bytů. V poslední době se přou i o šéfa Pražské plynárenské Pavla

Janečka, kterého chtěli Piráti odvolat. Jejich partneři byli proti, podle Spojených sil byl postup Pirátů v rozporu s koaličními dohodami.

Jiří POSPÍŠIL, europoslanec /TOP 09/

Pokud se nebudeme vzájemně respektovat jako partneři v koalici a nebudeme vzájemně si naslouchat, tak se obávám, že ta koalice dlouhodobě nemůže efektivně vládnout.

Jan ČIŽINSKÝ, poslanec /Praha sobě/

Primátor by měl nám Praze Sobě více pomáhat koalici tmelit a nepřekvapovat koalici.

Zdeněk HŘIB, pražský primátor /Piráti/

My bysme to měli být ti, kteří bysme měli říkat, že máme problém se setrváním této koalice, ale tady to slyšíme naopak od těch, kteří úspěšně prosadili zachování té funkce pro pana Janečka.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A o pražské politice se budeme bavit i nadále, ve studiu jsou Tomáš Portlík, předseda pražské organizace ODS, dobrý večer.

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

Dobrý večer vám i divákům.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Patrik Nacher. Člen zastupitelstva hlavního města Prahy, poslanec za ANO. Dobrý večer.

Patrik NACHER, zastupitel, Praha /ANO/

Pěkný večer.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Zdravím také Jana Wolfa, místopředsedu klubu Spojené síly pro Prahu a člena zastupitelstva hlavního města Prahy, dobrý večer.

Jan WOLF, zastupitel, Praha /Spojené síly pro Prahu/

Dobrý večer z Klatov.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Wolfe, blíží se konec pražské koalice?

Jan WOLF, zastupitel, Praha /Spojené síly pro Prahu/

To nezáleží až tak na nás, to záleží hlavně na panu primátorovi a na Pirátech, protože, jak jsem slyšel i v tom našem headline na začátku zpravodajství, tak pan primátor říká, že my jako Spojené síly destabilizujeme pražskou koalici, ale to není pravda, jestli někdo destabilizuje koalici, tak je to pan primátor. On velmi dobře ví, že proběhlo x jednání ohledně Pražské plynárenské i dalších záležitostí, které jsou pro nás pro středopravé uskupení na politickém spektru důležitá. A většinou pan primátor zřejmě s nějakou záležitostí, která jde ze sněmovny zřejmě od bývalých pražských zastupitelů, pana Michálka a dalších poslanců k němu, že má tuto koalici destabilizovat...

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Ke konkrétní situaci se ještě dostaneme, vy jste říkal, že to nezáleží na vás, jestli bude pokračovat pražská koalice, proč se tedy radí, budete radit v neděli večer.

Jan WOLF, zastupitel, Praha /Spojené síly pro Prahu/

Budeme se radit, abychom reagovali na postoj Pirátské strany a pana primátora, protože věci, které oni nám říkají, tak jsou pro nás nepřijatelná, prostě to, že Pražská plynárenská je společnost, která magistrátu a městu vydělává miliardové příjmy. A my se bavíme o této společnosti tak, jako že by tato společnost byla špatně řízena, respektive šla by do stavu, který může jakýmsi způsobem být rozložen, protože pan primátor v podstatě říká poplatníkům, říká lidem, kteří odebírají plyn a elektřinu od Pražské plynárenské, protože plynárenská dodává i elektřinu, že je něco ve společnosti špatně a společnost má nějakou hodnotu...

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Wolfe, k tomu se opravdu dostaneme, tady k téhle konkrétnosti, je to ten zásadní bod, který rozhodne o vašem případném setrvání v koalici či nikoliv, jestli zanikne nebo ne.

Jan WOLF, zastupitel, Praha /Spojené síly pro Prahu/

Určitě to probereme v neděli večer, jak říkám, není to pouze ohledně Pražské plynárenské, ale je to ohledně dalších věcí, asi víte, že třeba privatizace bytů na Černém Mostě a v Řepích, pražských Řepích, je problémem, my si myslíme, že by se měl doprivatizovat vůbec některé kroky, které Piráti do této koalice přinesli, tak jsou kroky, které se nám, jak jsem řekl středoprávním uskupením nelíbí.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Dobře a s kým byste si ideálně, pokud by skončila tato pražská koalice, představovali spolupráci, prosím o stručnou odpověď.

Jan WOLF, zastupitel, Praha /Spojené síly pro Prahu/

Já se teď nebudu bavit o tom, s kým bychom si představovali budoucí koalici a věřím, že tato koalice aktuálně stále má šanci na úspěch a na další vládnutí v Praze, ale opravdu to nezáleží na nás, myslím si že Piráti by měli přestat napadat nás jako Spojené síly a měli by vyvinout větší aktivitu směrem ku Praze, aby v Praze se stavěl vnější vnitřní okruh. A další důležité věci pro Pražany, zvláště v dopravě.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Dobře, pane Wolfe, pane Portlíku, dokážete si představit nové uskupení.

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

Tak já si dokážu představit všechno než to, co se dnes děje, protože ta Praha stále nefunguje, nemůže si dovolit tu další stagnaci, další 4 roky po volbách toho, co se tady dělo předtím, teď je rok po volbách a pan primátor v duchu Pusťte nás na ně, tak jak bylo předvolební heslo Pirátů, dál pokračuje a útočí na kolegy, útočí na opozici, a když si srovnám ty manažerské výkony, o kterých on rád mluví, tak má nejvíce placených funkcionářů v rámci historie Prahy, má nejvíce poradců jako primátor víc než kdokoli před ním. Má, sedí na největším rozpočtu hlavního města Prahy, relativně stojí investice namísto debaty o vnějších okruzích se hádá s vládou, čili v Praze se nic neděje a kolegové za to předpokládám asi nebudou chtít mít zodpovědnost, protože, pokud to takhle bude dál pokračovat, tak rok 2022 uzavřem s mimořádně silnými běžnými výdaji a s mimořádně nízkými prostředky na investice a Praha prostě nebude mít na to, aby kamkoliv investovala

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Portlíku, ODS by ráda spojila síly se Spojenými silami pro Prahu?

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

Tak já si myslím, že tady řešíme, kdo s kým bude co dělat ale, ale ono to není tak důležité, kdo s kým co bude dělat, ale co, co bude obsah toho, toho dělání.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

To určitě bude už potom na nějakých konkrétních jednáních, mně jde o to, v jakém rozpoložení teď momentálně pražská koalice, od pana Wolfa jsme slyšeli, že tedy budou vyčkávat, co vy si o tom myslíte, má tady tahleta současná koalice šanci na to, aby vydržela do konce volebního období?

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

Tak já si myslím, že pokud pan Wolf nechce být součástí této ostudy za 3 roky, protože velmi dobře ví, že ta Praha není v dobré kondici. Tak budou prostě muset usilovat o nějakou změnu, protože zatím ta změna Praze nepřišla, ačkoliv ji Piráti deklarovali, tak jako deklarovali transparentnost

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

A vy už vyjednávejte se Spojenými silami pro Prahu jako nějaká varianta b v případě, že by se rozložila současná koalice.

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

My v tuto chvíli nevyjednáváme, protože předpokládáme, že si mezi sebou partneři vyříkají věci a pokud se dohodnou na něčem, co je smysluplné pro Prahu, pak teprve pak nebudou nikoho oslovovat, ale pokud se nedohodnou a pokud dál budou chtít pokračovat v tom, co započali před rokem, no tak pak jsme připraveni kdykoliv jednat, protože to je naše povinnost dostat Prahu do lepší kondice než je momentálně.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Nachere, cokoliv bude lepší než současná anarchie, neprofesionalita, experimenty a zakonzervování města jste napsal na svoji facebookovou stránku, máme to chápat tak, že hnutí ANO by taky rádo vystřídalo Piráty v pražské koalici.

Patrik NACHER, zastupitel, Praha /ANO/

Ne, já jsem tím jako řekl, že my podpoříme i třeba z pozice opozice jakoukoliv změnu, která zamezí tomu pokračování, protože když se podíváte na to, co se děje v posledních zejména měsících, tak zjistíte, že máte pocit, že pan, jak pan primátor, tak celá Pirátská strana si neuvědomuje, že je ve vládě, ale má pocit, že je furt v opozici, nebo že je v nějaké aktivistické pozici nebo se přivazují dál k mostům, a tak dále, mají furt pocit, že jsou ti aktivisté. Jsou v té opozici, oni si neuvědomují, že už rok mají tu zodpovědnost a mohou to měnit. A oni místo toho vlastně torpédují sami sebe, torpédují koaliční partnery, to je nám víceméně jedno, my jsme v opozici, ale oni torpédují i fungující firmy. To není to, že se o tom bavíme týden, my o té Pražské plynárenské se bavíme od dubna, my se bavíme o firmě, která ztrojnásobila zisk za poslední tři roky, která zdvouapůlnásobila zisk na zaměstnance, když se podíváte na všechny ekonomické ukazatele, množství investic a podobně, tak ta firma jde nahoru a jenom to, že my se o tom bavíme, tak ji samozřejmě poškozujeme, protože to pak vyvolává dojem, že tam jsou nějaké problémy a podobně.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Proč by tedy pan primátor Hřib zmiňoval problémy, které souvisejí s Pražskou plynárenskou, zmiňoval i to, že mohla mít daleko vyšší zisk, že vlastně tam pochybením manažera Pavla Janečka došlo k tomu, že přišla o zisk v hodnotě několik stovek milionů korun.

Patrik NACHER, zastupitel, Praha /ANO/

Ale to, ale to není, to není vůbec žádná pravda, to je nějaký...

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Takže pan primátor Hřib lže.

Patrik NACHER, zastupitel, Praha /ANO/

Ne, to nevím, jestli lže, ale možná vychází ze špatných údajů, on kdyby si vytáhl všechna ta čísla, já jsem si to udělal, tak by zjistil, že ta společnost, ten růst jde jde nahoru. A když se bavíme o tom případě, tak tam Pražská plynárenská je jako v roli svědka, ani ne v roli poškozeného, ani obviněného to znamená, že je to úplný paradox, že primátor je hlava města, která vlastní Pražskou plynárenskou a svými mediální výroky torpéduje svoji vlastní firmu. Jo, a já jsem se ho už několikrát ptal, proč se s touto, s touto vehemencí a aktivitou nezaobírá naopak firmami, které platí daňoví poplatníci, kam, kam my dáváme ty peníze, ne odkud je naopak dostáváme a za mě to je manažerské selhání, že by primátor a rada se měla věnovat něčemu, co nefunguje v Praze a ne co funguje.

Daniela PÍSAŘOVICOVÁ, moderátorka

Pane Portlíku, pan primátor se se šéfem magistrátní firmy Janečkem taky sešel, ale tvrdil, že ho nepřesvědčil o tom, že by nepochybil, tak jaký je váš názor.

Tomáš PORTLÍK, předseda pražské organizace ODS

Já pokud vidím to, co manažersky provádí pan Hřib od října loňského roku, tak naopak mám silné pochybnosti o manažerských dovednostech pana Hřiba, tady uvedu, protože všichni diváci se můžou podívat aktuálně na záznam zastupitelstva z pětadvacátého, 25. dubna tohoto roku, kdy jsme pana primátora přímo vyzvali po tom, co psal otevřený dopis, aby transparentně zodpověděl otázky opozice, vyzvali jsme také pana Janečka, ředitele Pražské plynárenské, aby odpověděl na dotazy, byli tam oba, bohužel pan Hřib setím jednáním téměř promlčel. Neodpovídal na ty otázky. A ani nebyl schopný reagovat, čili tam si každý může udělat obrázek sám, já si myslím, že pan primátor zkrátka odvádí pozornost od své neschopnosti.

Evropské integrační cesty

9.8.2019 ippkid.cz str. 00

David Ondráčka v druhé části úvah o Evropě a její integraci se zaměřuje na přínos univerzit a oceňuje náročnost pro osobní formaci. Akcentuje nebezpečí úzké specializace, které člověka odloučí od celku. Poznává, že univerzity jako vzdělávací instituce ztratily monopol na vzdělání. V analýzách evropské integrace vystupuje jako realista: integraci se snaží vidět z mnoha perspektiv, například: ve sjednoceném celku vidí možnost lepšímu členění globálních výzev, byť poukazuje na integrační limity jako je například pokrytectví jak ze starých – dominance nad novými, tak nových členů – čerpání financí z unijního rozpočtu. Nesmíme zapomenout na korupci v evropských zemích.

Teze:

„Bavme se o otázkách migrace, přistěhovalectví, přes terorismus, přes geopolitické hrozby až po ekonomickou, případně makroekonomickou stabilitu a konkurenceschopnost vůči dalším celosvětovým celkům. Druhá skutečnost je, že Evropa nese společné tradice, společné hodnoty, které má smysl podporovat, uchovávat. To z ní dělá – přes veškeré dílčí kritiky – stále atraktivní kontinent a oblast.“ – integrace nahlížená z perspektiv

„Integrace v podobě, jak ji známe, je velmi kostrbatá cesta, která má spoustu nedomyslitelných důsledků, a proto jsme též svědky krizí, protitlaků, které říkají: již dost, případně se vraťme do nějaké předchozí fáze.“ – klikaté cesty integrace

Dialog byl natočen 3. dubna 2017 v odpoledních hodinách v prostorách Transparency International, Sokolovská 260 / 143, Praha 8, druhá část byla natočena ve stejných prostorách.

Dialogy o evropské integraci a korupci s Davidem Ondráčkou

:

... Univerzity v Evropě ...

MS: Pane řediteli, máme-li hovořit o Evropě, neměli bychom opomenout také význam univerzit. Pokud se nemýlím, studoval jste v Čechách i Maďarsku – a to na středoevropské univerzitě. Jaké máte z toho vzpomínky a také, jaké vám daly možnosti pro sebeuplatnění?

DO: Pro mě to byla možnost dostat se na mimořádně kvalitní školu, která nabízela mezinárodní prostředí a velmi propracovaný program. Dále jsem šel studovat na New York University do New Yorku. Je pochopitelné, že to velmi rozšiřuje obzory. Studovat v zahraničních školách jsem bral jako bonboniéru, z níž si vyzobete ty nejlepší pralinky. Vybíráte si zajímavé učitele, inspirativní témata, případně zaměření. Vždy jsem bral humanitní vzdělání jako celostní téma, průřezové, kde se témata potkávají, a to mě na tom nejvíce zajímalo. Nechtěl jsem být úplně dílčím specialistou, ale bylo dobré snažit se projít mnoho oborů: právo, ekonomii, sociologii, politologii, mezinárodní politiku a spoustu dalších, které ve výčtu neuvedu. Tyto školy mi zkrátka poskytly velkorysou nabídku. Pochopitelně, že přívětivé mezinárodní prostředí vám otevírá kontakty, nové sítě. Díky těmto školám máte kamarády od Afriky po střední Asii a můžete na ně někde narazit.

MS: Pane Ondráčko, kamarádství musíte též vhodně udržovat, aby bylo živé.

DO: Je to pravda, ale daří se to velmi obtížně. S úzkou skupinou spolustudentů kontakt udržuji. Mám-li odpovědět na otázku, co univerzity znamenají v celé šíři, je to komplikované téma.

MS: Promiňte, zmínil jste celek. Stává-li se člověk úzkým specialistou, Němci na to mají „pěkný“ název, stává se fachtidiotem. Řeší-li se témata, která mají adjektivum globální, člověk bez vědomí a porozumění přesahu, takový člověk je „nepoužitelný“.

DO: S tím úplně souhlasím. Je třeba rozlišovat, zdali někdo studuje technický obor, medicínu, případně velmi úzce zaměřenou přírodní vědu. Můžete být zubař, stavbař nebo jaderný specialista. V sociálních vědách jsou jednotlivé souvislosti zřejmé a není vyloučeno, aby člověk nedělal něco cíleně a do něčeho se nepoložil hluboko a podobně. Stále věřím, že přesah úvah stále funguje. Otázka – co nyní univerzity znamenají, se mění. Univerzity ztratily monopol na vzdělávací systém. Mění se to v tom, že univerzity musí nabídnout prostředí, které přitahuje znalosti a odborníky. Mnoha univerzitám se toto daří, že jsou centrem, chcete-li uzlem. Lidé tam chtějí učit, je to pro ně prestižní, zajímavé. To pak obohacuje studenty – všechny, kteří se na společenství podílí. Dnes faktické vědomosti, přednášky, si můžete stáhnout odkudkoliv na internetu a můžete si na ně podívat. Již nedostanete atmosféru, pospolitost, diskusi, která s tím je spojena. Také bez účasti nebudete zakoušet intelektuální tlak, který se tam automaticky vyvíjí. V tom budou univerzity nenahraditelné. Je trochu tragédie, jak jsme u nás zemetli s univerzitním vzděláním. Pod záminkou liberalizace jsme ze vzdělávání udělali byznys, otevřeli jsme školy soukromým majitelům. Akreditace pro tyto školy byly dávány bez přísnějších hodnocení a výsledek byl, že jsme „devalvovali“ univerzitní akademické vzdělání. Nyní se to snažíme zužovat, zpřísnovat akreditační podmínky.

MS: Student v Čechách, jenž si zaplatí studium má pak „nárok“ na titul.

DO: Učil jsem na několika soukromých školách a to byl důvod, proč jsem odešel. Cítil jsem, že jde o velkovýrobnu titulů, které si někdo potřebuje dodělat, aby mohl splňovat služební podmínky pro nějakou pozici. Neměl by to být pláč nad snižování kvality výuky. Jsou pochopitelně špičkové školy, které si to dokázaly udržet. Neříkám, co to vše vneslo do akademického prostředí. Akademik dnes „lítá“ a „lepší“ úvazky na několika školách, aby byl schopen se seriózně uživit. Nejruznějším způsobem se podvádí.

MS: Doufám, že hovoříte o české realitě, protože vybrané zahraniční školy mají odlišný přístup.

DO: Ano, v zahraničí je to jiné. Tamní kantoři měli pevné úvazky, byli zajímavě placeni, motivováni. Akademické programy byly kratší, ale výuka velmi intenzivní. Bylo to studium na plný úvazek. Jeden předmět byl dvakrát týdně a musíte psát esej z úterka na pátek, nechybí také četba literatury.

MS: Když to porovnáme s přístupem na některých českých vysokých školách, je to jiné.

DO: V normálním kurzu má student povinnost jednou něco „odprezentovat“ a pak jít na zkoušku.

MS: Není to tak dávno, co jsem o tomto problému diskutoval s profesorem Janem Kmentou, což byl blízký přítel Jana Švejnara. Ten studoval díky Fulbrightovu stipendiu na Standfordské univerzitě. Věděl, že studenti v tamní knihovně tráví mnoho hodin – i do noci. Byli cele oddaní studiu. Člověk se táže, proč jsme my Češi vůči univerzitnímu vzdělání tak maceššití? Vždyť Karlova univerzita měla dobrý zvuk a Středoevropská univerzita z počátku v Praze, byť se přesunula do Budapešti.

DO: Jen se podívejte – dnes se jí snaží vyhnat z Maďarska. V těchto dnech se připravuje vysokoškolský zákon, který by ztížil její činnost. U nás se to stalo před více jak dvaceti lety za premiérování Václava Klause. Je vhodné připomenout, že Středoevropská univerzita měla kampusy na několika místech – a to včetně Prahy. Byl plán vybudovat ji v místech: Varšava, Praha, Budapešť. Jak z Prahy, tak z Varšavy univerzita byla odejita a instituce zůstala v Maďarsku.

MS: Ještě se zabýváme otázkou jiných zahraničních univerzit v kontextu nás.

DO: Platí, že kvalitní univerzity na Západě jsou soukromé, a nekvalitní veřejné. U nás je to naopak.

MS: Ne zcela. Slušně se umísťuje veřejná univerzita v Ann Arboru, ale ty soukromé triumfují.

DO: Důležitou roli hrají pak ti, kteří školu vystudovali a ke škole se hlásí. Je přirozené, že velkými částkami školu sponzorují. V Americe existuje tradice, že po významných dárcích pojmenují park, architektonické dílo atd.

MS: Případně sponzorují konkrétní místo. Podobně je tomu i na **Fakultě sociálních věd** i na Národohospodářské fakultě VŠE Praha, tedy že jsou studijní místa placena.

DO: Jsem přesvědčen, že se otázky darů budou i u nás kultivovat a oddělí se zrna od plev. Vytvoří se struktura kvalitních univerzit a pak masových, které budou mít méně výlučné programy a méně náročné podmínky pro studium. Důležitou roli hraje podoba trhu práce. Když budou mít lidé tituly z kvalitních škol, bude to přínosné.

MS: Možná bychom měli připomenout fakt, co způsobil titul Viktora Koženého v propagaci Harvardských fondů. Pro mnohé to bylo velké negativum.

DO: Harvard byl špatnou ironií a byl zneužit v kupónové privatizaci.

... Evropská integrace v kontextu ...

MS: Pane doktore, řekněme pár slov na téma integrace. Z toho, co jste řekl, usuzuji, že jste člověk, který je evropskému projektu nakloněn. Kde vidíte stinné stránky a co je motorem soudobých integračních snah, pokud víme, že válka, která končí v roce 1945 je dávnou minulostí. Ti, kteří ji mají ve vzpomínkách, jsou dnešní důchodci.

DO: Ano, cítím se proevropsky. V evropském prostoru se cítím dobře, jakkoliv to neznamená nevnímat dílčí kritiky projevů, případně politik, které Evropa produkuje. V první části našeho setkání jsme zmínili otázku širších globálních problémů, které mají celoevropské, koordinované řešení. To je první záležitost. Zde se bavme o otázkách migrace, přistěhovalectví, přes terorismus, přes geopolitické hrozby až po ekonomickou, případně makroekonomickou stabilitu a konkurenceschopnost vůči dalším celosvětovým celkům. Druhá skutečnost je, že Evropa nese společné tradice, společné hodnoty, které má smysl podporovat, uchovávat. To z ní dělá – přes veškeré dílčí kritiky – stále atraktivní kontinent a oblast.

MS: Hovoříte o Evropě, ale má otázka směřovala k integračnímu procesu jako takovému. Evropu, o níž jsme hovořili, kladete s integrací na jednu úroveň, protože Evropa je historická, kulturní, politická, hospodářská. Zde onen integrační proces, jehož výplodem je soudobá Unie, což je sociálně inženýrský projekt. Je čímsi, co nebylo ozkoušeno. Integrace sama je dělána v dobré víře, ale nemůžeme dohlédnout důsledků, které integrace nesourodých celků může přinést.

DO: Integrace v podobě, jak ji známe, je velmi kostrbatá cesta, která má spoustu nedomyslných důsledků, a proto jsme též svědky krizí, protitlaků, které říkají: již dost, případně se vraťme do nějaké předchozí fáze. Raději spolupracujme hospodářsky než ekonomicky. Jedná se o legitimní hlasy, které zde slyšíme. Další aspekt je, kam až rozšiřovat Evropskou unii, otázka, zdali je možné ji rozšiřovat dál o další země. Je evidentní, že se zde rozšiřování zastavilo. Třetí aspekt je, že evropská „karta“, chcete-li – rovina, projevuje se v její interní politice. Politika některých států je mnohdy velmi pokrytecká. Když se to hodí, jsme proevropští, vyžadujeme spolupráci, máme zájem využívat evropské fondy, očekáváme solidaritu od všech. Když se toto nehodí, evropské národy kritizují zlou byrokracii, akcentujeme suverenitu, posilujeme národní jinakost, neslučitelnost a spolupráci s ostatními. Často se evropský diskurs odehrává v těchto rovinách. Když přemýšlím o integračním procesu, nevím, kam se Evropská unie vyvine – a to v horizontu pěti, deseti let. Scénářů může být několik, mohou být rozmanité, že je to velmi velké hádání. Integrační proces může mít podobnou podobu jako dnes, ale jednotka může být užší, může více zemí odejít a směřovat k vícerychlostním variantám. Uskupení může mít podobu odlišnou, když by nastal ekonomický, politický, ekologický šok. Evropské státy by se mohly semknout a budou se bránit a budou na to reagovat. Vše je dnes velmi otevřené.

MS: Před rokem 1989 zde byl velký bratr, integrace byla snazší. Byl tím, vůči němuž jsme se měli vymezovat. Žijete-li v partnerství, též se musíte vůči druhému vymezovat. Jiná kvalita je, když jste sám, jste-li nechán větru, dešti.

DO: Situace po rozpadu Sovětského bloku, po roce 1989 měla mnoho svých rizik a úskalí, ale byla jednodušší. Po zániku východního bloku bylo několik zemí, které měly zájem se se Západem integrovat, protože chtějí naši životní úroveň. V zásadě to bylo přivítání do „klubu“, kdežto dnes v Unii je situace, že klub je postaven a nyní Unie přemýšlí, zdali má přibírat další členy, nebo je vylučovat. Někteří se v tom necítí komfortně, a proto mají zájem hrát v jiném klubu a nyní je otázka, zdali klub nemá změnit vlastní stanovy. Jsme trochu v jiné situaci než před rokem 1989, ze které může vyklíčit situace jakýmkoliv směrem. Hodnotíme-li situaci odstupem, bylo to jednodušší.

MS: Snaží-li se někdo tvrdě pracovat a druhý popíjí v chládku svého domu řecké ouzo, vzniká zde rozdíl. Má slova nejsou výrazem výsměchu. Je to konstatování. Možná odskočím. Byl to asi český teolog a psychiatr Max Kašparů, jenž tvrdil, že problémem projektu integrované Evropy, že tam panuje politická

korektnost, bezbřehý liberalismus, přílišná tolerance. Kdybyste se tímto řídil jako otec, vaši potomci nebudou odpovídajícím způsobem vybaveni do života.

DO: Máte pravdu, avšak nejsem si jist, zdali sedí paralela politiky s rodičovstvím. Měli bychom se tázat: kdo je v případě evropské integrace rodič, který by mi řekl, jak se mám chovat ...

MS: Je to naše svědomí.

DO: Každý je má trochu jinak posunuté. K integraci: dnes jsme v neodhadnutelné situaci, avšak nevidím zde nějakou fatální krizi. Ano, hlasy, říkající: rozpustme Unii, pojďme nalézt nový model uspořádání, existují. Tyto názory jsou slyšet kvůli vyhocenosti politických kampaní, díky novým formám médií. Zároveň si nemyslím, že hlasy, které jsou slyšet, budou většinové. Mohou přispět k jednotlivým krizím, mohou zdravě přispět i k tomu, aby sama Unie začala reagovat na vývoj úměrnou sebereflexi. Nemyslím si, že právě to povede k zásadnímu rozpadu.

MS: Nebylo by lepší, aby spíše lidé v Unii prováděli sebereflexi než Unie sama? Abyste něco přijal, musíte to mít ve svém srdci.

DO: Každý, kdo má zkušenost s nastaveným systémem ví, že struktura Unie je složitá, má mnoho úrovní. Také je odosobněná, a samozřejmě se bavíme též o demokratickém deficitu, který v ní je obsažen.

MS: Jedna věc je demokratický deficit, druhou věcí je ochota se s matérií zabývat, prezentovat ji v médiích. Je přece jednodušší probírat domácí téma, než téma evropské.

DO: Přišlo mi fascinující, když Evropský parlament byl po dlouhé roky „odkladištěm“ neúspěšných politiků, kterých se potřebovali zbavit, potřebovali jim dát slušné placenou výsluhu, a proto je poslali do Bruselu. Tím odešli z národních politik. Všichni na ně „zapomněli“ a tam si něco „kutali“. Tento přístup se změnil a nyní posledních deset let je situace odlišná. Mnozí politici, kteří mají silnou národní agendu, jdou do Bruselu, protože právě to vidí jako jedno z bojišť. Zároveň od toho nemůžeme oddělit fakt, že si z toho dělají vlastní „penězovod“, případně „kasičku“, kam si člověk může sáhnout pro zajímavé peníze. Z mého pohledu je v tom pozitivní změna, protože ne vždy se do Bruselu dostanou lidé, kteří se nám vždy musí líbit, neboť jsou z různých stran politického spektra. Je nutné, abychom si uvědomili, že je to také naše Unie a my jsme její součástí, máme nějaký podíl, kde můžeme něco měnit. Trochu to přináší diskusi do národních zemí. Neplatí to pouze pro Česko, ale i pro jakoukoliv jinou zemi. Takové uvědomění přispěje k tomu, že se demokratický deficit začne snižovat.

... Opouštění Unie v kontextech ...

MS: Nebojíte se, že jednotlivé země začnou opouštět elitní klub? Když se rozhodla Anglie, mohou přijít i další.

DO: Není vyloučeno, že po brexitu budou následovat jiné exity. Místo dvaceti sedmi zemí jich bude v horizontu tří, pěti let méně. Možná, že nepůjde o elitní klub, protože to budou významné evropské země. V dohledné budoucnosti však nevidím riziko úplného rozpadu Evropské unie. To si nemyslím.

... Jazyk a integrace ...

MS: Jste optimistou. Stav Unie ovlivňuje také podoba jazyka. Podíváte-li se na jazyk evropských politiků jako například českého premiéra Bohuslava Sobotky, zaplácete a srovnáte jej s Václavem Havlem, nacházíte se v jiné úrovni.

DO: Jak ovlivňují i jiná témata mimo Evropu, protože bavíte-li se o jiných společenských tématech, míra přesahu, hodnotového ukotvení, ale i míra abstrakce je odlišná. Zmínil-li jste jazyk, zastánci Unie musí být schopni „zlidštit“ jazyk pro širší veřejnost, co Evropská unie žádá, co plánuje dělat. Nemůžete hovořit pouze o ideálech, pokud je člověk nedokáže vysvětlit konkrétního případu. Unie nemůže používat své nesmyslné zkratky, pydepe, které se tam zrodilo. Již jsem na to upozornil v souvislosti s evropskými fondy. Proč má nějakého občana zajímat složitá struktura?

MS: Nesrozumitelností jazyka mi připomíná písničku o Zkratkách od pana Ivana Mládka:

Z PLR do MLR jel jsem přes ČSSR, SNB mé DKW si stoplo na TK.

Mé DKW SPZ ABT 25 – 50 musí teďka na GO do ČSAO.

OHC či OHV či co má to DKW, potřebuje z NDR nová šoupátka.

Jsem RNDr. CSc. z ČVUT v Praze 2, v ČSAO v Praze 3 já mám tlačenu.

Tohle IA VHJ dělá kromě DKW

BMW a NSU, KDF i MG.

Za dvě LP KTO DKW mám na GO, když dostanu na ČVUT syna Kelblové.

Kelblová z OPBH mistrovi ČSAO dá do bytu PVC a teplou H₂O.

Vystavené na LVT PVC však přiveze skladníkovi DKP šofér V3S.

Všechno dopadne OK za lístky na FOK, šofér ČSAD má o Schumanna zájem.

Mistr od ČSAO známou má na PKO, její bratr v OÚNZ dělá sestřičku.

V OÚNZ na WC mistr chytil TBC, musí na RTG, EKG a EEG.

Spojení ČSAO-ČVUT-OPBH-

-ČSAD-FOK přerušilo se.
RNDr. CSc. z ČVUT dá DKW
SPZ ABT 25-50 do šrotu.
Z ČSSR do MLR z ČVUT RNDr.
musí chudák s ČSAD nebo s ČSD.

Možná nejlepší obranou je vysmát se tomu absurdnímu. Smích pomůže překročení a otevření nových prostor.

DO: Je to komické, ale zároveň totálně odzbrojující. Je těžké se pak identifikovat s touto myšlenkou, případně to chápat jako politický projekt. Je to tak.

... Meze pohledu na Unii v kontextu globálním ...

MS: Dotkněme se globalizace a integrace ...

DO: Lidé vnímají praktické výhody, které jim členství v Unii přináší. Je to život bez hranic, možnosti studia.

MS: Sám jste toho důkazem. Kosmopolitní svět vám není cizí.

DO: Zároveň jsem však zakotven v Čechách, v Praze.

MS: Působíte v mezinárodní instituci, která se uchází o finance významných donátorů, ale i českého státu. Jedno je jisté, nejste z periferie.

DO: Nejsem však kosmopolitním idealistou, který si žije na obláčku.

MS: Snídá v Římě, obědvá v Paříži a čaj pije v Londýně.

DO: Takovým nejsem. Řeším lokální úrovní, zdali v Novém Strašecí zadali zakázku na opravu laviček.

MS: Jste reprezentantem mezinárodní instituce: Transparency international, která se řídí doporučením: myslí globálně, jedne lokálně.

DO: Svou činnost se snažím vidět v širším kontextu. Svět je dnes propojenější, což umožnilo jeho posun. Pokud bychom řešili izolované problémy bez toho, abychom si uvědomovali globální souvislosti, pak by nám unikala většina „velkých ryb“, procesů, které se dál dějí. Globalizace světa přinesla mnoho pozitivního, ale též globalizaci kriminality. Dnes na každý případ, kterého se „dotkneme“, je spojen s odtokem peněz do daňového ráje. Peníze jsou „prané“ přes několik bank a nastrčených firem. Taková je realita propojeného světa, a pokud usilujete něco efektivně rozkrývat, musíte odpovídajícím způsobem komunikovat, vyměňovat si informace a pracovat. To by však nemělo znamenat podlehnout defetismu: když je vše tak složité a všichni jsou „mazaní“, ani nemá smysl se o něco snažit. Ne, mnoho místních „loupežníků“ se chová jako bychom žili v osmdesátých letech. Není to tak, že by byli všichni velmi sofistikovaní. Rád bych zmínil, že je nutné vnímat obě strany, které se rozvinuly.

... Korupce a Evropa ...

MS: Navrhuj, abychom se podívali na otázku korupce. Je to neřest, která se stala celoplanetární. Možná bychom měli etapizovat proces rozrůstání korupce, protože korupce se již infiltrovala do samotného systému.

DO: Souhlasím s tím, že korupce se objevuje v různých vlnách, ale není lehké ji přesně pojmenovat a nevím, zdali jsem toho plně schopen. Jednou skutečností je globalizace, která otevřela nové možnosti, druhou je technologický rozvoj, který umožnil další možnosti, jako je přesouvání peněz, zakrývání původu majetku a podobně. Třetí věcí je, že v každé zemi vznikají korupční možnosti a některé opět zanikají – jde o poměrně pohyblivý fenomén. Vidíte, že v nějaké zemi probíhá vlna privatizace. A to je největší riziko korupce. Za deset let vlna privatizace končí a tento problém vymizí, ovšem zároveň je nahrazen problémem jiným a jinde.

MS: Přichází pak evropské peníze ...

DO: Je to třetí aspekt, týkající se fenoménu korupce ve světě. Můžeme se bavit o takových otázkách, jako jestli dnes největší korupční rizika nejsou spojena s existencí nadnárodních korporací a jejich síly vůči národním státům a celkům. Nezapomínejme, že korporace jsou bohatší než země. Také je zde otázka vzniku „krypto“ a „cyber“ měn. Ty však vytváří úplně nové hřiště, jež je velmi obtížně probádatelné.

MS: Nezapomínejme, že zločinci jsou většinou napřed.

DO: Také bychom se měli tázat, zdali se korupce nepoužívá jako nástroj infiltrace propagandy a cíleného ovlivňování. To znamená, jestli se některé režimy nesnaží využít korupční slabosti k tomu, aby v konkrétní zemi vytvářely chaos. Nerad bych byl konkrétní, ale podíváte-li se na způsob, jak probíhá ekonomická kolonizace Afriky – ať ze strany Západu, Číny, případně dalších mocností, to není příliš daleko od metody objevování nových světů, kdy námořníci přivezli korálky a předali je domorodcům výměnou za domorodkyně. Je to přehnané tvrzení, ale takové jednání má velká korupční rizika.

MS: Shodou okolností – Afrika zažila mnoho kolonizačních vln: Francie, Německo, Velká Británie, nyní Čína.

DO: Nějakou dobu jsem pobýval v západní Africe. Byly to země s mnoha strukturálními problémy, ale byla tam i některá naleziště nerostů. Číňané postavili dvě cesty a národní fotbalový stadión. Získali licence na dalších dvacet let. Co si o tom máme myslet? Je dobré mít slušné cesty, též je dobré mít v hlavním městě fotbalový stadión, ale co ostatní? Je to drobný příklad z toho, co jsem zažil.

MS: Snad to není evropský přístup.

... Mapa korupce v Evropě ...

MS: Bavíme-li se o korupci, jak vidíte evropskou korupční mapu? Tážu se proto, že v žebříčku sestavovaného podle indexu, jenž vypočítáváte, se dobře umísťují severské země. Postupovat proti tomuto nešvaru se jim daří.

DO: Mapa je plastičtější, než to ukazuje sám index. Ten se dívá na výseč reality. Zkoumá, jak funguje veřejná správa, zkoumá, jak funguje rozhodování, justice, zdali tam je větší riziko systémové korupce v této oblasti. Tento ukazatel již nezahrnuje korporátní a byznysovou korupci, také nezahrnuje mezinárodní korupci – a to ve smyslu, kdy například švédská korporace začne uplácet „někoho“ v zahraničí, aby získala zakázku. Vzpomeňme na gripeny – britsko – švédské konsorcium, ...

MS: ... nebo rakouský Steier s pandury.

DO: Příkladů můžeme uvést mnohost a nejde jen o zbrojní zakázky. To právě nabízí plastičtější rovinu pochopení fenoménu korupce. Druhá rovina je, že korupci chápou v širším smyslu. Nejen jako uplácení, ale patří tam i činnost spojená s řadou souvisejících jednání, která buď vedou k tomu, že rozhodnutí směřuje k nelegitimnímu výsledku a je ovlivněno lobbistickými zájmy – až po nejrůznější formy podvodů, daňové úniky atd. Vidím tam i další věc, a to, že Evropa v mnohém „tutlá“ poměr mezi těmi, kdo daně platí, kdo ne. Definicí bohatého člověka je, zdali bude platit daně.

MS: Vskutku zvláštní evropské pojetí. Někteří se snaží o rozvíjení této formy.

DO: Všichni ostatní, kteří tak bohatí nejsou, ti daně platit musí, jinak riskují postih.

MS: Když vyjdeme z úvodní otázky na mapu korupce ...

DO: Pokud jste se ptal na plastičnost korupční mapy, pak toto je jeden ze silných aspektů.

MS: Bohatí lidé, ti, kteří mají kapitál, se s Evropou srdečně i rozumově neztotožní. Nakonec ti, kteří mají sílu, Evropu využívají jako „prostitutku“ – a ne prostor k autentickému pobytu.

DO: Souhlasím s vámi. Problém je, že index vnímání korupce je i to, že londýnská City je asi nezkorumpovanější místo v Evropě.

MS: Je také na metr čtvereční ten nejbohatší.

DO: City umožňuje toky peněz různým způsobem, dále praní peněz – na hranici ilegality. To neznamená, že Británie jako taková je zkorumpovaná. Pouze to znamená, že tato finanční mašinérie je zkonstruovaná tak, že umožňuje téměř komukoliv své peníze „legalizovat“ a ony pak někde chybí. Eliminace korupce tohoto druhu nemá rychlého řešení. Bohužel i to bychom měli nahlížet jako součást korupční mapy.

MS: Proč jste zmínil Londýn? Nevyskytuje se korupční nešvar i jinde?

DO: Použil jsem jako příklad Londýn – největší finanční centrum. Ne nepodobně se můžete bavit o Frankfurtu nad Mohanem, částečně Paříži atd., kde to má i jiné aspekty. Totéž můžete říci o Švýcarsku. Pozor, Evropa je stále „kouzelným“ přístavem pro „ulítí“ peněz z jiných kontinentů, protože nakupování nemovitostí, firem pro nejrůznější gangstery z jiných zemí je bezbolestné a možné. Například poslední zpráva z Ruska, kde probíhalo vyšetřování instituce

OCCPRE, která se věnuje organizovanému zločinu. Zmapovala 25 miliard dolarů, které byly proprány přes evropské destinace a byly „ukradeny“ z ruských zakázek. Takto se můžeme bavit o nigerijských penězích, o některých zemích z latinské Ameriky.

MS: Jaký to má v Evropě ohlas? Integrace je založena na nosných hodnotách. Když vidíte to pokrytectví, kriticky uvažujícímu člověku se „ježí chlupy“!

DO: Připadá mi to obrovsky pokrytecké.

MS: Každý má pak svou cenu a je koupitelný, pokud k tomu budeme přistupovat cynicky. Člověk si klade otázku po smyslu dobrého jednání, které není na tomto světě oceněno.

DO: Příklady, které jsem zmínil, nevypovídají o tom, že každý je koupitelný, ale vypovídají o tom, že náš kontrolní systém přehlíží nelegitimitu, nespravedlnosti, které mají dopady na to, že umožníme nějakému zkorumpovanému lídrovi odjinud, z Asie, Jižní Ameriky, z Afriky, aby u nás vypral své ukradené peníze, z čehož má evropská společnost zisky. Následně „blahosklonně“ pošleme rozvojovou pomoc do země, z níž byly „vytaženy“ peníze, místo abychom rozvojovou pomoc zrušili a lépe brzdili příliv „pomoci“ tohoto typu a efektivně eliminovali loupeže.

MS: Možná je třeba se též podílet na demokratizaci prostoru.

DO: Nepochybuji o tom, že by to bylo bezpečnostně pozitivní, poněvadž část migračního problému je dána tím, že drancování národního bohatství z rozvojových zemí tamní občany vyhání. Lidé se pak dávají na

pochod. Víme, je tam i mnoho jiných motivací, to nepopírám, ale kdyby země byly spravovány jen o málo lépe, většina lidí by tam ráda zůstala.

MS: Navrhuji, abychom se šli podívat na struktury, které si integrovaná Evropa vytvořila pro potírání korupce. Jak instituce zasahují a ovlivňují velká centra, o nichž jste mluvil?

DO: Velmi výrazně pokročily spolupráce s národními institucemi, jako je výměna informací a společné databáze a podobně. Základní teze, že zloděj je vždy pár kroků před policistou – a v globalizovaném světě o více kroků, do jisté míry stále platí. Instituce však nespí a snaží se hledat cesty, jak tento náskok zmenšovat. To je jedna skutečnost. Je zde tlak na to, aby se „harmonizovala“ pravidla, aby nebylo snadné někomu uniknout přes 27 jurisdikcí, necháme-li stranou odcházející Velkou Británii. Je nutné jednotlivé normy a postupy upřesňovat. Příkladem může být kauza Panama Papers, která iniciovala velké změny, jež ale nejsou zdaleka dotažené, avšak vedou k tomu, aby se dohledávali koneční vlastníci firem, aby nadnárodní firmy zveřejňovaly své výkazy, aby nebyl přesun zisků ze země do země snadný tam, kde daňová sazba je nižší, kde nemáte téměř žádné zaměstnance, to je druhá rovina harmonizace. Pochopitelně vznikají nadnárodní vyšetřovací instituce – a to na evropské úrovni OLAF. Dnes je snahou zavádět i evropského prokurátora, který by měl koordinovat práci jednotlivých prokuratur a podobná spolupráce je na úrovni policie. Rád bych uvedl, že toto je další odpověď, kterou se evropské země snaží postupovat proti korupci.

MS: Jsme ve strukturách. Jste přesvědčen, že to bude dostatečně pružné a nebude to mít tendenci kostnatět? Instituce, kde se „perou peníze“ vytváří operace, jež jdou proti principu „lege artis“. To vytváří velmi inteligentní lidi.

DO: Nepochybně, sofistikovanost je dnes špičková.

MS: Je pak těžké oddělit, kde je překročena čára.

DO: Uvedu vlastní praxi. Po mně chtějí, abych často zhodnotil bankovní, daňovou operaci, která souvisí se zakázkami, nicméně je udělána nesmírně složitou cestou, která má snahu to legalizovat. Dostáváte se do komplikovaných záležitostí, v nichž rozhodujete o problému, k němuž máte malý výsek dat. Je to velmi těžké. Nerad bych si stěžoval, ovšem právě to je dnešní realita.

MS: Není snaha po přílišné sofistikovanosti i v těchto oblastech cestou, jak rozbít Evropu? Na toto doplácí obyčejní lidé. Bohatší se stávají bohatšími.

DO: Dnes to vede k tomu, že vidíme oligarchizaci celé řady byznysových odvětví – a není to pouze východní Evropa. Tyto bohaté rodiny máte i v západní Evropě, mají takový vliv, že je to rozkladné. Následně to je tak, že finanční a zájmové skupiny jsou tak vlivné, že používají cukr a bič na to, aby dokázaly prosadit svůj zájem, kdy je to takřka nemožné oddělit. Tento přístup rozšiřuje pocit nerovnosti před zákonem a tím podkopává myšlenku společného pocitu evropanství.

MS: Jde o propojení kapitálu a politiky. Nakonec to vede ke stavu, kdy člověk je kašpárkem, loutkou v rukou těch, kteří kapitál vlastní. V České republice se ten, kdo kapitál vlastní, dokonce stal součástí exekutivy, a také úspěšně „čerpá“ peníze z evropských fondů.

DO: Směřujete k českému propojení politické, ekonomické a mediální moci Anderejem Babišem. V mém pohledu je to nová situace, kterou jsme v Čechách dosud nezažili. Možná je velmi složitá na uchopení, protože žádnému oligarchovi asi nelze zakázat vstoupit do politiky a kandidovat a získat vliv. I pan Andrej Babiš jej získává demokratickými prostředky. Tento přístup asi nikdo nepochybně. Měli bychom se zeptat, k čemu to vede a prospívá? Dnes mají další politické strany pocit, že jde o konkurenci, která nehraje se stejnými kartami, protože má obrovské ekonomické možnosti, vlastní média, vlastní hospodářské impérium. Nyní je třeba se tomu přizpůsobit. Někteří vůči němu postupují hysterickým křikem, jiní možná spoluprací s jinými oligarchy, kteří jim prostě nabízejí „vyvažovací polštář“, aby hra byla vyrovnaná. Rozhodně to ničí politickou kulturu a úroveň v naší vlasti.

... Evropské fondy a příspěví ke korupci ...

MS: Ještě bychom se měli dotknout evropských fondů, byť vaše odpověď směřovaná panu Babišovi se jich nepřímo dotkla. Měl by tam být princip solidarity – francouzského bratrství. Víme, jak dopadl operační program severozápad. Jak je vnímáte?

DO: Je tam uplatněn solidární princip, který vyrovnává nerovnosti mezi regiony. Je přerozdělením peněz od bohatších zemí k chudším – a to v zájmu vyrovnanosti vývoje v zemích samotných. Je tam zároveň velká autonomie konkrétní země si nastavit interní strukturu, což jsme udělali komplikovaně a nelogicky. Měli jsme 25 operačních programů, což bylo 25 korupčních rizik. Nesmíme zapomenout, že v některých zemích měli 1 operační program, případně tři. U nás jsme to „rozdrobili“ do mnoha kupiček a vytvořili jsme kolem toho administrativního molocha. Sama složitost vedla k tomu, že jsme byli v obrovském časovém skluzu při čerpání evropských dotací. Na konci se to projevilo v úprku s heslem: musíme dočerpát, jinak bychom byli hloupí a peníze vraceli zpět. Následně se peníze dávaly všem, komukoliv, na cokoliv, na jakoukoliv hloupost. Samozřejmě mnozí s tím dokázali velmi „šikovně“ pracovat a říci si o peníze. Nelze ale šmahem říci, že těch

800 miliard, které se zde rozdělovaly, že by se za ně neudělalo mnoho pozitivních věcí. Podívejte se na opravená náměstí, opravené školy, případně cesty. Je tam takové množství projektů, které nedává smysl, nebo nejsou udržitelné. Jsou lidé, kteří si na tom spíše udělali soukromý byznys, než aby to pomohlo nějaké strukturální změně. Způsob, jakým to bylo provedeno, ovšem totálně diskvalifikoval samotnou myšlenku.

MS: To jste prezentoval poněkud negativní postoje vůči fondům!

DO: Abych nebyl pouze negativní, pozitivní změna je vidět u nového finančního rozvrhu do roku 2020, kdy místo 25 máme 8 programů. Regionální ROP se zcentralizoval. Peníze půjdou do regionů, ale nebudou se rozdělovat na hejtmanství. Jsou přesněji vydefinovány kontrolní a auditní mechanismy uvnitř systému. Tím nechci vyloučit, že nenastane nějaký exces, ale věřím, doufám, že ne naivně, že to nebude systémový problém, jako dosud. Měli bychom si to permanentně hlídat. Peněz není 800 miliard, ale pouze 600, avšak stále je to obrovský investiční balík, který budeme mít k dispozici.

MS: Je otázka, jestli je zde udržitelnost investovaného. Je sice pěkné, že u projektů bývá vlaječka Evropské unie, ale budou ti příjemci investici dále rozvíjet?

DO: Problém je v tom, že evropské fondy přispěly k vytvoření „dotačního byznysu“ – různých agentur, zprostředkovatelů, realizátorů, hodnotitelů atd.

MS: Může pak dojít k vzájemnému nahrávání si jednotlivých akcí.

DO: Aparát však nevytváří novou hodnotu. Instituce se pouze přizpůsobily systému, který byl byrokratický a komplikovaný. Když si to člověk přebere, pak jsou to politické strany, které systém nejvíce kritizují. Právě ony byly přítomny u nastavování systému.

MS: Máte na mysli občanské demokraty, sociální demokraty, ...

DO: ... lidovce. Zkrátka – politické síly, které zde existovaly v letech 1998 – 2002, ony nastavovaly pravidla evropských fondů. Bylo by dobré, kdybychom mohli vidět sebereflexi. Při nastavování tohoto období některé z těchto stran měly jistou míru reflexe, takže systém, který byl příliš složitý, se zúžil, což je dobře.

MS: Je to však pouze problém struktur?

DO: Je nepochybně špatně, pokud na to mentálně nahlížíme jako na „manu“ z Bruselu, jako na peníze které jsou „navíc“, kdy si starosta řekne: zde máme svůj rozpočet, tady mi k tomu přijde evropský fond. Nezapomínejme, že je s tím nezastupitelně spojeno místní kofinancování a také se podílíme na financování těchto fondů. Stále se jedná o veřejné peníze, kde bychom měli pečlivě dbát na účelnost a hospodárnost.

MS: Víme, že spotřebovává-li někdo veřejné peníze, zvyká si na ně. Je to jako droga, kterou užíváte. Je pak složité snižovat rozpočty na rozumnou, běžnou úroveň, je to obtížné, protože jste navyklí jinak.

DO: Máte pravdu, v tomto období dojde k redukci požadavků.

MS: Nezapomínejme, pak budeme čistými plátcí do rozpočtu Unie.

DO: Kdo ví, jak bude vypadat strukturální politika po roce 2020 ...

MS: ... či kolik zemí se z Unie vzdálí, poněvadž odchází silný stát – Británie.

DO: Samotný velký administrativní moloch se bude muset zúžit – a to je dobře, i když „odvykání“ bude bolestivé.

MS: Ještě se dotkneme jedné skutečnosti. Estonsko zavedlo elektronizaci správy. Domníváte se, že je to impuls, který by naší republice prospěl? Je známo, že se u nás o to snažil bývalý ministr vnitra Ivan Langer z Občanské demokratické strany.

DO: Estonsko je velmi specifické tím, že je to malinká země s dvěma městy a více jak miliónem lidí. Takový přístup nabízí jiné podmínky. Myslím si, že rozumná míra elektronizace, zavedení e-governementu je potřebný. Jak to tehdy velikašsky rozjel na ministerstvu vnitra Ivan Langer, bylo naddimenzované. Výsledek byl, že řada projektů se dnes nepoužívá, případně se používá pouze malá část.

MS: Nezapomínejme na Czech Point, datové schránky.

DO: Ano, to jsou příklady fungujícího systému, ale máte další – od státní pokladny přes centrální datové úložiště až po například e-justice, kde vidíte, že se z toho používá malý výsek. Nemuselo to stát velké množství peněz, avšak násobně méně. Je to obrovský byznys pro IT společnosti, které se na tom obohatily.

MS: Podívejme se na projekt Open Card.

DO: Asi nemá cenu se „nimrat“ v minulosti. Problém je, že ani tato vláda nedokázala systémově pojmout elektronizaci, nastavit ji jinak, aby v ní byla obsažena pravděpodobnost, že nové IT projekty, které budou přirozeně vznikat, dokáže stát dobře nadefinovat. Též ovšem je poté dobře „vysoutěžít“, dobře ošetřit podmínky, dobře to celé řídit. Že se stát nedostane do situace, kdy bude závislý na jednom dodavateli, kterého musí mít do smrti. Toto se nezměnilo. Problém je, že každé ministerstvo si žárlivě střeží svou vlastní agendu, nechce spolupracovat. Ministerstvo vnitra vytvořilo společenství NAKID, které nic nedělá. Bohužel nám hrozí podobné kauzy jako Open Card.

MS: Díváme-li se po Evropě, co byste přejal od fungujících zemí, které mají index korupce blízky stupni 10? Jistě je to důležité nejen pro nás, ale i visegrádské země, které „dohání“ ekonomickou i politickou úroveň Západu.

DO: Musíme pracovat na profesionalizaci úřednického aparátu.

MS: To znamená – moderně to řídit, ...

DO: ... ale mít tam i prvky motivace, aby jednotliví lidé neodcházeli buď zhnuseni, otráveni, nebo nebyli „přepaceni“ soukromým sektorem, protože pak si na systém stěžuje každý, že čelí mladým nezkušeným, nebo „vyhořelým“, neschopným. To je obrovský a velmi těžký úkol. Též je nutné tlačit na kultivaci politické diskuse, politických stran, protože u nás to, co dělají politické strany, prochází velmi snadno. Málo se tážeme na konzistenci pozic, na řešení.

MS: Možná v tom svou roli hraje politická negramotnost. Těžko se člověk táže, když si necháme zacpat ústa koblihou.

DO: Velmi bych rád, aby politické strany měly propracovanější koncepty, programy, aby byla politika profesionálnější, než jak se dělá u nás, a možná bude i dražší. Kolem poslanců a politických stran budou muset být sestaveny analytické týmy, které budou diskutovat složitá témata, ovšem tato vyšší cena by se nám výrazně vyplatila, pokud by systém fungoval, byť bychom do systému rozhodování museli vložit několik milionů navíc. Ze západního světa znám, že pro kongresmany, poslance pracují týmy lidí, kteří jim poskytují analýzy, a je to výrazný nepoměr s českým Parlamentem.

MS: Pokud je mi známo, v Poslanecké sněmovně je Parlamentní institut, ovšem je málo využíván.

DO: Jsou tam lidé, kteří mohou dělat odpovídající analýzy, ale měl jsem na mysli, aby politická strana neměla jednoho člověka, ale měla by mít odborný tým, který bude schopen tyto skutečnosti zpracovat. Právě to u nás chybí.

MS: Děkuji vám za podnětné pohledy, byť realitu hodnotí kriticky.

URL| <http://ippkid.cz/2019/08/09/evropske-integracni-cesty/>

Pavel Matocha

10.8.2019 lidovky.cz str. 00

Stoupenci nové levice ovládající většinu západních univerzit a médií jsou extrémně netolerantní k jiným názorům i faktům, která nevyhovují jejich progresivistickým postojům.

Kritici politické korektnosti, odpůrci uzákonění manželství homosexuálů či skeptici ke klimatické změně jsou vytlačováni z veřejné diskuse. Píše Pavel Matocha.

Ve svobodném demokratickém režimu nevládnou lepší, vyvolení ani morálnější, ale zvolení. Proč by mělo mít přání 280 tisíc demonstrantů větší váhu než 1,5 milionu voličů, kteří si vládu Babiše přáli? Proč by měl kvůli svým nevoličům zklamat a zradit své voliče? Přejí si demonstranti posílit moc prezidenta Zemana?

Byty jsou v Praze drahé a nová levice chce problém řešit soudružsky – někteří její představitelé prosazují daň na neobsazené byty, jiní navrhují zestátnit byty velkých vlastníků. Jediným řešením bytové krize v Praze je snížit nerovnováhu nabídky a poptávky.

Na text Pavla Matochy Evropští liberálové zřejmě nenávidí stát Izrael zareagoval článkem Filosemitské hledání konspirace Joseph Grim Feinberg. Na něj nyní odpovídá Pavel Matocha. A je přesvědčen, že Grim ve svém shrnutí a kritice jeho článku zamlčuje a pomílí všechny konkrétní argumenty, které ukazují na antisemitismus nové levice.

„Chceme být aktivním hráčem, a nejen pasivním příjemcem rozhodnutí někoho jiného,“ říká v prvním velkém rozhovoru po lednovém nástupu do postu šéfa státní společnosti ČEPS top manažer se zkušenostmi zejména z chemického průmyslu Martin Durčák. Vysvětluje v něm, jak chce firmu vyladit a aktivně prosazovat její zájmy v Evropské unii.

Román Michala Vaněčka není jen o tvrdohlavých mlynářích Karlovi a Františkovi, ale i sága zobrazující české 20. století na příkladu dvou nepoddajných chlapů vázaných slibem svému umírajícímu otci, že ochrání rodinný mlýn proti všem, a budou na něm hospodařit. A tento příběh ústí v otázku, zda je možné a správné takový slib dodržet.

V uplynulých letech jsme byli svědky podobného matení pojmů v EU jako za socialismu. Jen místo lidové demokracie je kanonizována liberální. Nedávno bylo v Evropském parlamentu iniciováno řízení proti Maďarsku, jež se prý odklání od liberální demokracie.

V případě žaloby Správy železniční dopravní cesty na Terezu Virtovou na vydání bezdůvodného obohacení v souvislosti s používáním bývalé polikliniky v Praze na Žižkově nejde jen o squatery, ale i otázku, zda lze v zájmu dobra nectít vlastnická práva. Píše Pavel Matocha.

Andrej Babiš se v případě daňově zvýhodněných korunových dluhopisů nechoval předpisově, ale pro většinu lidí je to přijatelné chování v realitě života. Jak mi k případu daňových optimalizací v Lichtenštejnsku řekl tamní bankéř: „Možná to není úplně katolické, ale je to praktické.“ Komentář Pavla Matochy.

Desátý mistr světa šachové historie Boris Spasskij se narodil 30. ledna 1937 v Leningradě. V roce 1955 vyhrál juniorské mistrovství světa a v listopadu 1961 mistrovství SSSR. V roce 1969 se stal poprvé mistrem světa a tři roky vládl šachu. Pak přišel rok 1972 a zápas s Bobbym Fischerem, který byl nad jeho síly.

Redaktor ČESKÉ POZICE. Vystudoval sociologii na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy, novinářem je od roku 1992. Specializuje se na energetiku, posledních dvanáct let byl redaktorem týdeníku EURO. Napsal knihy Castroví vězni a Potíže s hrdiny, pořádá nejvýznamnější šachové zápasy v České republice, kam zve legendární velmistry i nejlepší světové šachisty současnosti.

Domov

URL| <http://ceskapozice.lidovky.cz/novinari/pavel-matocha.N3143>

Měnový fond se neshoduje s tvrzením USA, že Čína manipuluje jüanem

10.8.2019 ct24.cz str. 00 Ekonomika
zemand

Mezinárodní měnový fond (MMF) ve výročním hodnocení čínské ekonomiky potvrdil svůj názor, že hodnota čínské měny je zhruba v souladu s ekonomickými faktory. Pekingu ale doporučil, aby prosazoval flexibilnější směnný kurz a méně intervence. Postoj fondu se liší od názoru administrativy amerického prezidenta Donalda Trumpa, podle které Čína kurzem domácí měny manipuluje.

Ředitel oddělení MMF pro Čínu James Daniel uvedl, že při hodnocení čínské hospodářské politiky zjistil, že směnný kurz jüanu loni „nebyl výrazně nadhodnocen ani podhodnocen“. Čínu ale vyzval, aby zveřejňovala informace o měnových intervencích.

Trump minulý týden oznámil, že od 1. září zavede dodatečné desetiprocentní clo na zboží z Číny, jehož roční dovoz do Spojených států dosahuje 300 miliard dolarů (sedm bilionů Kč). Čína následně nechala domácí měnu jüan vůči dolaru oslabit na nejnižší úroveň za více než deset let, což Spojené státy přimělo k tomu, aby Čínu poprvé od roku 1994 oficiálně označily za zemi, která manipuluje měnou.

Americký ministr financí Steven Mnuchin nedávno prohlásil, že se chce obrátit na MMF, aby Washingtonu pomohl korigovat nepoctivé obchodní výhody způsobené měnovými zásahy Pekingu. Daniel však odmítl říct, jak MMF na žádost odpověděl. Prohlásil, že jednání s americkým ministerstvem financí o řadě otázek pokračují.

Odkaz

USA označily Čínu za měnového manipulátora, ta se brání. Prý za to můžou trhy

Mejstřík: I kdyby Čína nemanipulovala, teď už může

Profesor ekonomie z Institutu ekonomických studií **fakulty sociálních věd** UK Michal Mejstřík uvedl v pořadu Události, komentáře, že je obtížné říci, zda Čína s kurzem manipulovala, protože jde o složitý mechanismus. Nebezpečí však vidí jinde. „Pokud už vás někdo označí za měnového manipulátora, tak vy si to necháte a do budoucna opravdu začnete manipulovat.“

Dan Šťastný z University of New York in Prague ve stejném pořadu uvedl, že obvinění Číny je spíše zástěrkou, aby mohli Američané přistoupit k dalšímu opatření. Čína podle něho byla pasivní, nechala kurz oslabit, neintervenovala. Zdůraznil rovněž, že každá celní válka má jen poražené, žádné vítěze.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Zdroj: ČT24

V souvislosti s českou ekonomikou Mejšťřík poté uvedl, že přes nepříznivé zprávy ze světa (obchodní spory USA–Čína, propad německého průmyslu) není potřeba panikařit. „Příležitostí pro české průmyslníky stále ještě zbývá dost.“ A to i díky tomu, že v minulosti hodně investovali. Příležitost vidí například v rozvoji dodavatelských řetězců.

Slabé místo naopak spatřuje ve složitosti utratit peníze na velké infrastrukturní projekty i ve stavu stavebního práva. Nyní nastává podle něj chvíle pro stát, aby nasadil své fiskálně infrastrukturní nástroje. Z hlediska budoucnosti se Mejšťříkovi nezdá zdravé, že průměrný plat ve veřejném sektoru je vyšší než v soukromém sektoru a stále se jedná o jeho další zvýšení.

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Zdroj: ČT24

Zvětšit obrázek

Zmenšit obrázek

Zvětšit obrázek na celou obrazovku

Zdroj: ČT24

Šťastný se domnívá, že česká vláda by měla využít relativní konjunktury, kterou zažíváme, k posouvání veřejných financí směrem k větší udržitelnosti. Tedy aby rozpočtové schodky nebyly tak vysoké.

Uznává přitom, že vláda má do značné míry svázané ruce, protože převážná část výdajů státního rozpočtu je mandatorních (ze zákona povinných).

přehrát

video

Ekonomové Šťastný a Mejšťřík nejen o měnové manipulaci

MMF: Clo může Čínu hospodářsky oslabit. A s ní i svět

MMF ve zprávě varoval, že zhoršení obchodního napětí s USA může ohrozit ekonomickou a finanční stabilitu Číny, což by vyžadovalo, aby vláda zavedla nová opatření k podpoře fiskální politiky.

Pokud by USA uvalily pětadvacetiprocentní clo na zbývající čínský dovoz za 300 miliard dolarů, snížilo by to v následujících 12 měsících ekonomický růst země asi o 0,8 procentního bodu. To by mělo výrazný negativní vedlejší dopad po celém světě.

James Daniel podle agentury Reuters dodal, že plánované desetiprocentní clo na toto zboží, které má být uplatňováno od 1. září, může snížit růst o 0,3 procentního bodu.

Odkaz

Čínská zbraň vůči USA? Měna a vzácné kovy. Americká cla tak Peking nemusí tolik bolet

*China's economic growth is moderating and is projected to be 6.2% in 2019. Read our latest assessment of China's economy here:

<https://t.co/UknDR2XfRs> pic.twitter.com/PSKe6oaHSU

— IMF (@IMFNews) August 9, 2019

URL| <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2892449-menovy-fond-se-neshoduje-s-tvrzenim-usa-ze-cina-manipuluje-juanem>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
[ceskatelevize.cz](https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2892449-menovy-fond-se-neshoduje-s-tvrzenim-usa-ze-cina-manipuluje-juanem)

Více zbraní, více svobody: brazilský prezident si bere za vzor Spojené státy

10.8.2019 denikn.cz str. 00 Svět
František Kalenda

„Jsme ve válce.“

Tak těsně po svém zvolení popsal brazilský prezident Jair Bolsonaro neutěšenou bezpečnostní situaci v zemi, kde se ročně stane nejméně 100 vražd na světě. Právě tato skutečnost výrazně přispěla k tomu, že se řadový poslanec a někdejší armádní kapitán Ioni na podzim probojoval až do čela největší latinskoamerické země.

Zatímco předchozí prezidenti se s rekordní mírou násilí pokoušeli bojovat mimo jiné systematickým omezováním počtu zbraní, Bolsonaro v kampani přišel se zcela opačným receptem, když přislíbil uvolnění přísné legislativy.

Za tímto účelem vydal od začátku roku celkem sedm prezidentských dekretů, tedy exekutivních nařízení, která obcházejí běžný proces schvalování oběma komorami v Kongresu a místo toho nabývají platnost okamžitě.

„Musíme skoncovat s politicky korektní představou, že bez zbraní bude v Brazílii všechno lepší,“ prohlásil Bolsonaro na podzim v televizi Record. „Střelná zbraň nejenže garantuje ochranu lidského života, ale i svobodu národa.“

Jair Bolsonaro ještě jako poslanec brazilského Kongresu v listopadu 2018. Foto: Marcos Brandao, Senado Federal, flickr.com

Zmatené dekrety

Nutno zdůraznit, že je situace kolem zmíněných prezidentských dekretů mimořádně zmatená. Už vydaná nařízení totiž musel Bolsonaro opakovaně změnit nebo dokonce úplně odvolat a nahradit novými po nátlaku zákonodárců a soudů, které je označily za protiústavní.

V tuto chvíli jsou fakticky v platnosti tři dekrety. Ty běžným Brazilcům nově umožňují třeba nákup některých ničivějších zbraní dosud vyhrazených ozbrojeným složkám, jako jsou třeba poloautomatické pušky Taurus T4, a ruší nutnost podat úřadům při pořízování střelné zbraně vysvětlení, k čemu ji potřebují.

Zavádí také možnost výuky střelby pro nezletilé ve věku od čtrnácti do osmnácti let bez dříve požadovaného soudního svolení a vybraným kategoriím (sběratelům, lovcům a sportovním střelcům) výrazně zvyšují povolený počet držených zbraní i množství nakoupené munice.

Nejnovější dekrety naopak zrušily toto plánované rozšíření i pro běžné Brazilce, kteří měli mít právo koupit si až pět střelných zbraní a pět tisíc kusů munice, a především už neobsahují povolení pro více než dvacet profesí nosit u sebe zbraň na veřejnosti. To měli původně dostat například politici, právníci, novináři a řidiči kamionů.

I tak se jimi ale bude zabývat Nejvyšší soud, protože jde podle žalující strany o překročení prezidentských pravomocí a dekrety by správně neměly měnit už existující legislativu, v tomto případě zákon o odzbrojení z roku 2003. Zmatek by tak definitivně měl vyřešit až návrh v Kongresu z pera vládních senátorů, který by obsah dekretů včlenil do připravované novely.

Budova brazilského Kongresu v Brazílii. Foto: pxhere.com

Přísná legislativa 2003

Brazílie se s velkou mírou násilí potýká dlouhodobě. Právě prudce rostoucí počet vražd v 90. letech vedl v roce 2003 k přijetí komplexního zákona, který měl významně omezit přístup Brazilců ke střelným zbraním. Zatímco předtím je bylo možné koupit v obchodních domech a jejich nošení na veřejnosti nebylo žádnou výjimkou, nový zákon nastavil systém restriktivně.

Minimální věk pro pořízení zbraně se zvýšil z 21 na 25 let, zájemce nesměl mít předchozí záznam v trestním rejstříku ani být v době podání žádosti předmětem policejního vyšetřování nebo soudního procesu, musel mít stálou adresu, prokázat psychickou i technickou zdatnost a zdůvodnit potřebu zbraně.

Ještě radikálnější změna nastala v pravidlech týkajících se nošení zbraně – k tomu měli mít nově oprávnění pouze příslušníci ozbrojených složek a v omezené míře zemědělní pracovníci na venkově, ostatní je museli pod hrozbou přísných trestů nechat doma.

Koho policie zadržela se střelnou zbraní na ulici, mohl skončit na dva až čtyři roky ve vězení. Zákon také zavedl trest od jednoho do tří let za vlastnictví na policii neregistrované zbraně, přičemž provinilec mohl za mřížemi strávit až šest let v případě, že se u něj našla střelná zbraň z kategorie vyhrazené pouze pro ozbrojené složky.

V tomto kontextu brazilská média upozorňují, že by prezidentské dekrety mohly mít nechtěné vedlejší účinky a umožnit až dvěma tisícům vězňům požádat o snížení trestu, protože u nich nalezené zbraně spadaly mezi ty, jejichž nákup Bolsonaro nově umožnil i civilistům.

Dostupná data přitom ukazují, že polovina osob odsouzených za nelegální vlastnictví či nošení zbraní už se předtím věnovala trestné činnosti, nejčastěji přepadením. Zbraňová legislativa mnohdy umožňovala úřadům odsoudit podezřelé zločince, proti kterým se nepodařilo najít dostatek jiných důkazů.

Právo na obranu

Zákon z roku 2003 se stal okamžitě předmětem kritiků a v Kongresu se od té doby objevilo nespočet návrhů na jeho omezení nebo úplné zrušení. Odpůrci argumentují, že nepřispěl k tomu, aby se z Brazílie stala bezpečnější země pro život. Spořádaným občanům pouze znemožnil obranu před napadením, zatímco zločinci si zbraně obstarávají nelegálně.

„Střelné zbraně představují jediný prostředek, kterým se nevinní mohou bránit násilí,“ tvrdí senátor Marcos do Val, který se dlouhodobě zasazuje o zrušení zákona o odzbrojení. „Každý občan má právo na sebeobranu a bez tohoto práva je zranitelný. Pokud by občanovi zákon nekomplikoval schopnost bránit vlastní rodinu, zločinci by se jen tak neodvážili vpadnout do jeho domu nebo jeho obchodu.“

Obhájci zbraní v Kongresu, k nimž odjakživa patřil sám Bolsonaro, připomínají stále alarmující množství vražd a často si berou za příklad Spojené státy. „Počet střelných zbraní registrovaných v USA je dvacetkrát vyšší než v Brazílii. Tamní počet vražd je přitom čtyřikrát menší,“ vysvětluje další senátor Wilder Moraes.

Jedná se o poněkud zavádějící argument, jelikož zbraňová legislativa se v jednotlivých státech USA zásadně liší a obecně platí, že regiony s přísnější kontrolou registrují na počet obyvatel nižší počet vražd. Spojené státy navíc trpí na světové poměry rekordním počtem hromadných střelb – jen za letošní rok jich bylo 251.

Přečtete si také Sám šíří nenávist a toxickou atmosféru, videohry za útoky nemohou, čelí Trump kritice po El Pasu

Faktem naopak je, že ani přijetí zákona o odzbrojení v Brazílii nepřispělo k zásadnímu snížení počtu vražd. Ten mezi lety 2003 a 2017 podle údajů Institutu pro aplikovaný výzkum (IPEA) vzrostl z 51 na více než 65 tisíc, i když v roce 2018 a první polovině letošního roku znovu klesal. Na dvě třetiny vražd bylo spácháno střelnou zbraní.

Zachráněné životy

Obhájci zákona z řad občanské společnosti a přinejmenším levé části politického spektra tvrdí, že se i tak jedná o úspěch, protože v 90. letech se množství vražd zvyšovalo v nesrovnatelně vyšší míře a přijetí restriktivní legislativy neblahý trend alespoň zpomalilo, když už ne zcela zvrátilo.

Letos v červnu publikovaná studie IPEA a Brazílského fóra pro veřejnou bezpečnost (FBSP) tak ukazuje, že jestliže počet vražd rostl ve čtrnácti letech před přijetím zákona o odzbrojení v průměru o 5,5 procenta ročně, mezi lety 2003 a 2017 to bylo o méně než jedno procento. Podle další studie latinskoamerické **Fakulty sociálních věd** (FLACSO) z roku 2016 mohl být počet obětí bez schválení regulace o téměř 134 tisíc vyšší.

Kořeny přetrvávajícího násilí v Brazílii by mohly ležet jinde. Odborníci upozorňují především na nedostatek peněz pro veřejné instituce včetně bezpečnostních složek, které ještě více utrpěly škrtů po vypuknutí ekonomické krize v roce 2014. V době prudce rostoucí nezaměstnanosti se mnoho států i jednotlivých měst jako Rio Grande do Sul a Porto Alegre ocitlo na pokraji bankrotu a šetření se brzy promítlo do zhoršené bezpečnostní situace.

Nedostatek peněz doplněný špatnou koordinací na celostátní úrovni se promítl i do neschopnosti skutečně omezit přístup zločinců ke zbraním. Část z nich se do země pašuje mimo jiné ze Spojených států, další jsou buď ukradené, nebo zaregistrované a následně načerno prodané a některé pocházejí dokonce od samotných policistů a vojáků, kteří se mnohdy podílejí na obchodě s drogami.

Zbraně a svoboda

Argumenty vysokou zločinností jsou ale pro brazilské obhájece zbraní ve skutečnosti spíše vedlejší a ze Spojených států si vypůjčili i ztotožnění práva na ozbrojování se svobodou jako takovou, přestože v brazilské ústavě nenajdeme nic podobného jako proslulý druhý dodatek ústavy americké.

„Náš život má svou cenu, ale existuje ještě něco mnohem cennějšího. A to je naše svoboda,“ shrnul v červnu tento postoj prezident Bolsonaro, pro něhož jsou navíc zbraně součástí pečlivě cizelovaného obrazu odvážného vojáka bojujícího proti zločincům. „Hájím ozbrojování našich občanů, které zajistí, že vládce nikdy nenapadne uzurpovat si absolutní moc.“

Brazilský prezident Jair Bolsonaro mluví s médii 15. května 2019. Foto Isac Nóbrega, Úřad prezidenta, CC BY 2.0

Z toho, že Bolsonaro jako jeden z nejhlasitějších zastánců zbraní na podzim s přehledem zvítězil v prezidentských volbách, by se dalo usuzovat, že reprezentuje nálady velké části společnosti. Jenže obrázek komplikují průzkumy veřejného mínění, podle nichž chce přesvědčivá většina Brazilců současný stav zachovat – v červencovém výzkumu společnosti Datafolha jich bylo 70 procent.

V příštích měsících se ukáže, jaký vliv bude mít odpor veřejnosti podpořený například o razantní stanovisko Brazilské biskupské konference na prezidentovy další dekrety i na osud podobných iniciativ v Kongresu. Potřebná většina pro významné změny v zákoně o odzbrojení se dosud nikdy nenašla, přestože značná část provládních poslanců a senátorů v minulosti profitovala z darů zbrojařských společností.

URL| <https://denikn.cz/175609/vice-zbrani-vice-svobody-brazilsky-prezident-si-bere-za-vzor-spojene-staty/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (Svět)

Muž z lidu agituje v plavkách. Kritik migrace Salvini je mírnější k EU a míří k výhře

12.8.2019 aktualne.cz str. 00 Zahraničí
Martin Novák

Matteo Salvini, italský ministr vnitra a tvrdý odpůrce přijímání dalších migrantů, nyní oslovuje i umírněnější voliče. Italská vláda se rozpadá. Spory Hnutí

Ministr vnitra a šéf Ligy Matteo Salvini chce nové volby na podzim. Důvod k tomu má. Muž, který se prezentuje jako zásadní odpůrce migrace a odmítá přijímat další migranty z Afriky, je nyní s přehledem nejoblíbenějším politikem v zemi.

Jeho Liga má šanci podle průzkumů získat ve volbách až 40 procent hlasů. Agentura Reuters v reportáži uvedla, že Salvini dělá kampaň dokonce i v létě ve stylu "jsem obyčejný Ital, jeden z vás".

Dovolenou trávil na pláži doma v Itálii, kde se mezi místními pohyboval v plavkách.

"Zatímco dříve italské politiky trávili volno na jachtách nebo klidných místech, Salvini se mísí mezi lidi a ti si říkají: 'Je jedním z nás, bude bojovat za naše zájmy'," vysvětlila Chiara Saraceno, profesorka sociologie na univerzitě v Turíně.

Italský deník La Repubblica minulý týden zveřejnil článek, který s odvoláním na zdroje ze strany Liga uvádí, že Salvini se chystá v kampani tvrdě útočit na Evropskou unii a zpochybnit italské členství v eurozóně.

Vláda v Římě vede spor s Evropskou komisí o návrhu rozpočtu. Podle Bruselu země kvůli svému rostoucímu dluhu porušuje fiskální pravidla EU. Navíc Salvini často útočí na francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, ve kterém vidí svého soupeře v názorech na migraci a budoucnost unie.

Sám Salvini ale o víkendu řekl novinářům, že La Repubblica si vymýšlí. Prý neuvažuje o tom, že by Itálie měla opustit eurozónu nebo Evropskou unii.

"Je to jedno z dalších fantazírování La Repubblica a je lepší ho nechat na jejích stránkách," řekl ministr vnitra na adresu levicově orientovaného listu.

Podpora i od umírněných

Expert na italskou politiku Martin Mejstřík z Katedry evropských studií na pražské **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy řekl deníku Aktuálně.cz, že Salvini nejspíš opravdu nehodlá prosazovat odchod z eurozóny. O vystoupení z Evropské unie podle Mejstříka ani v minulosti nemluvil.

"Liga má dnes velkou podporu i u umírněných středových a středopravicových voličů. Taková rétorika by je mohla odradit. Myslím si, že Salvini v kampani na toto téma nebude moc mluvit," říká Mejstřík.

Podle něj se Itálie sice v posledních letech trochu změnila, ale nějakou středomořskou, jižanskou variantu brexitu nechystá.

"Itálie vždy byla proevropská. Teď je to slabší než dříve. Italové jsou kritičtější vůči Bruselu. Byla to jedna z nejvíce prointegračních zemí, což se změnilo po nástupu Mattea Salviniho, ale stále existuje většinový konsenzus, že je třeba zůstat v Evropské unii a eurozóně," popisuje Mejstřík.

Proti migrantům

Na rozhodnutí radikálně omezit počty přijímaných migrantů a žadatelů o azyl ovšem Salvini nehodlá nic změnit. Tato politika zajistila jeho straně podporu i na jihu země, kde ve volbách minulý rok nejvíc lidí volilo Hnutí pěti hvězd.

Salvini to prokázal znovu tento víkend, když americký herec Richard Gere ve Středozemním moři navštívil migranty na lodi, kterou Itálie odmítá pustit do přístavu. Politik mu vzkázal, aby se jich ujal sám. "Může je vzít do Hollywoodu svým soukromým letadlem a pak jim pomáhat ve svých vilách. Děkujeme, Richarde," prohlásil šéf Ligy.

Minulý týden navíc prošel parlamentem zákon, který zpřísňuje postihy kapitánů, kteří se s migranty zachráněnými ve Středozemním moři pokusí i přes zákaz vplout do některého z italských přístavů. Mohou dostat pokutu až milion eur a policie má právo zabavit jejich loď.

Mezitím se Salviniho strana ale namočila do skandálu. Milánská prokuratura vyšetřuje podezření, že delegace Ligy na jednání v Moskvě dojednávala ruskou finanční pomoc partaji. Její předseda to odmítá s tím, že z Moskvy nedostal ani rubl. Podezření, které zveřejnil týdeník L'Espresso, zatím Salviniho popularitě neškodila.

Video: Salvini přihlížel uzavření největšího tábora pro migranty v zemi

URL| <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/salvinimu-roste-popularita-a-je-mene-euroskepticky-chce-v-it/r~f199d3e2bced11e989de0cc47ab5f122/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
aktualne.cz

Znáte Rooftop Talks?

12.8.2019 protisedi.cz str. 00
Zeleň Ve

Rooftop Talks – přednášky zdarma na Střeše Lucerny

Rooftop Talks: Zeleň ve městech – ekonomické benefity Po 12. 8. 2019 18:00 / vstupenky /

Jakou ekonomickou hodnotu má park či stromořadí ve veřejném prostoru? Do jaké míry může současné vědecké poznání pomoci (sociálně a ekonomicky optimální) adaptaci měst ke změně klimatu? Jak porovnat investice do „zelené“ oproti „šedivé“ infrastruktury? Tato přednáška se pokusí nastínit, jak věda může pomoci na tyto otázky odpovědět, a specificky se zaměří se na to, jak sociální vědy spolu s vědami přírodními mohou formovat městské plánování a zohlednit v rozhodovacích procesech ekonomické a sociální hodnoty plynoucí z městské zeleně. S použitím příkladů (včetně nedávné studie z Prahy na toto téma) přednáška předestře, jak fungují ekonomické metody, které umožňují vyčíslení přínosů městské zeleně v monetárních jednotkách a jejich užití pro optimální plánování zohledňující jak lidi, tak přírodu. V poslední řadě přednáška krátce poukáže na současné limity vědy, potenciální překážky a příležitosti pro efektivnější rozhodování v městském prostoru či jak může občanská společnost takové rozhodování více podpořit.

Tomáš Baďura je enviromentální ekonom, zabývající se tím, jak lze ekonomicky kvantifikovat vztahy mezi přírodou a lidskou společností. V současné době Tomáš pracuje jako vědecký pracovník v Ústavu výzkumu globální změny Akademie věd ČR (CzechGlobe) a jako Senior Research Associate na Centre for Social and Economic Research on the Global Environment ve Velké Británii. Během posledních 10 let se Tomáš věnuje ekonomickým metodám umožňujícím hodnocení enviromentálních změn s dopadem na lidskou společnost a rozvoji účetnictví přírodního kapitálu pro rozšíření systému národních účtů. Tomáš publikuje ve vědeckých časopisech, je spoluautorem reportů pro OSN, Evropskou komisi či WWF a je také autorem několika knižních kapitol. Tomáš má bakalářský titul z Institutu ekonomických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, magisterský titul z University of Amsterdam a doktorát (PhD) z University of East Anglia ve Velké Británii.

Přednáškový cyklus Rooftop Talks si klade za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o klíčových aspektech spojených s budoucností života ve městě a hledat odpovědi na to, jaké funkce by v nich měla plnit příroda a rostliny. Jaká

jsou východiska a řešení pro občany Prahy a měst obecně v kontextu klimatických změn, antimikrobiální rezistence, stále méně dostupného bydlení nebo efektu tepelného ostrova? Přednášky probíhají každé pondělí, vždy od 18:00.

Rooftop Talks: Jediný udržitelný shopping je swap Po 19. 8. 2019 18:00 / vstupenky /

Swap je udržitelný a zábavný způsob získávání věcí, kterých je všude dost na to, abychom se v nich utopili. Místo produkce nových věcí a vytváření dalšího odpadu můžeme sdílet a vyměnit si vše, co jde. Ušetříme tak přírodní zdroje i vlastní peníze na nákup kvalitních produktů šetrných ke klimatu i prostředí. Swap je princip přímé výměny, která tu vždy byla. V městském prostředí ji holky ze Swap Prague znovu ožívají a připomínají, spojují se s experty z oblasti cirkulárních ekonomik a vzdělávají sebe i návštěvníky swapů.

Lucie Poubová a Kristýna Holubová představí swap jako alternativu k nákupu. Lucie už několik let řeší udržitelný šatník a upcycling a s Kristýnou založily Swap Prague, pod kterým organizují swapy nejen v Praze. Lektorují a školí zájemce o cirkulární ekonomiku v regionech i na Slovensku.

SWAP LIVE! Zapojte se na místě. Přineste s sebou až tři krásné kusy letního oblečení. Na místě proběhne mini swap, ze kterého si budete moc odnést tři jiné kusy, pokud se vám hodí a potřebujete je. Tak nejlépe nasajete atmosféru a princip swapu.

Přednáškový cyklus Rooftop Talks si klade za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o klíčových aspektech spojených s budoucností života ve městě a hledat odpovědi na to, jaké funkce by v nich měla plnit příroda a rostliny. Jaká jsou východiska a řešení pro občany Prahy a měst obecně v kontextu klimatických změn, antimikrobiální rezistence, stále méně dostupného bydlení nebo efektu tepelného ostrova? Přednášky probíhají každé pondělí, vždy od 18:00, a jsou zdarma.

Rooftop Talks: Loono – základem je prevence Po 26. 8. 2019 18:00 / vstupenky /

Dalšími hosty série Rooftop Talks budou mladí lékaři sdružení v projektu Loono. Protože zdravá a udržitelná budoucnost závisí také na zdraví nás samotných, považujeme za klíčovou prevenci proti zhoubným onemocněním. Loono nás naučí, jak správně a pravidelně vyšetřovat prsa a varlata a odhalit tak rakovinu v časném stádiu. V rámci přednášky si budete moci vyzkoušet správnou techniku samovyšetřování na speciálních modelech. Bude se mluvit také o očkování jako součásti prevence.

Loono je tým mladých lékařů a studentů medicíny. Pořádají workshopy ve školách, firmách i na festivalech a vzdělávají veřejnost v oblasti prevence onkologických a kardiovaskulárních onemocnění. Odbornými garanty jejich aktivit jsou lékaři z oborů gynekologie, urologie, kardiologie i praktického lékařství.

Přednáškový cyklus Rooftop Talks si klade za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o klíčových aspektech spojených s budoucností života ve městě a hledat odpovědi na to, jaké funkce by v nich měla plnit příroda a rostliny. Jaká jsou východiska a řešení pro občany Prahy a měst obecně v kontextu klimatických změn, antimikrobiální rezistence, stále méně dostupného bydlení nebo efektu tepelného ostrova? Přednášky probíhají každé pondělí, vždy od 18:00 a jsou zdarma.

URL| <https://protisedi.cz/znete-rooftop-talks/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
protisedi.cz

Lidé v pohybu

12.8.2019 Marketing & Media str. 25 Lidé
LUCIE VANÍČKOVÁ

Kdo v uplynulých dnech změnil působiště

1 Aleš Černý má na starosti public relations ve společnosti PwC. Ve firmě bude řídit implementaci nové PR strategie a klíčové mediální projekty jako je například průzkum názorů generálních ředitelů CEO Survey. Černý působil posledních deset let v médiích jako reportér, redaktor a editor. Naposledy v redakci Seznam Zpráv a Televize Seznam, předtím v Hospodářských novinách, MF Dnes a iDNES.cz.

Věnoval se ekonomickým tématům, hlavně technologiím, financím, realitám nebo telekomunikacím.

2 Pavla Hoblíková se stala novou PR manažerkou a tiskovou mluvčí Mall Group, na pozici střídá Táňu Lálou. Zodpovědná bude za rozvoj externí komunikace a mediálních vztahů celé e-commerce skupiny. Přichází z T-Mobile, kde měla poslední rok na starosti vztahy s veřejností. Předtím šest let zastávala pozici vedoucí

korporátní komunikace u maloobchodního řetězce Globus ČR, kde zároveň působila jako tisková mluvčí. Starala se také o vedení CSR aktivit společnosti. V Mall Group nyní bude pečovat o mediální obraz skupiny a naplňování její komunikační strategie. Hobíková je absolventkou **Fakulty sociálních věd** UK a Pedagogické fakulty UK v Praze.

3 Jan Lipold povede nově vzniklou názorovou rubriku redakce Seznam Zprávy zaměřenou na autorské komentáře, analýzy a názory. Svou kariéru začínal v 90. letech a působil ve vedení redakcí největších českých deníků a časopisů. Poslední desetiletí budoval názorovou rubriku Aktuálně.cz.

4 Josef Kotrba se stal provozním ředitelem firmy oXyShop, která se profiluje jako tvůrce e -shopů a dodavatel e -commerce řešení. Ponese odpovědnost za provozní agendu, IT oddělení, systémovou administraci a finanční oddělení. Kotrba doposud působil na manažerské pozici v české pobočce společnosti itelligence NTT DATA Business Solutions. Vladan Novotný, který dříve vedl IT oddělení online prodejce parfémů a kosmetiky Notino, nově řídí divizi E -shopy na míru rovněž ve firmě oXyShop. Předtím pracoval ve Všeobecné zdravotní pojišťovně, kde zavedl projektové řízení a podílel se na vzniku komunikačního rozhraní s pojištěnci, státními institucemi, zdravotnickými zařízeními a exekutory.

5 Michaela Pišiová, bývalá mluvčí Linky bezpečí, je novou výkonnou ředitelkou PR Klubu. Na této pozici vystřídala Lucii Mairychovou. Na starosti bude mít kromě řízení organizace přípravu vzdělávacích aktivit a networkových akcí. Věnovat se má také práci s členskou základnou, sdružující profesionály z oboru public relations. Na naplňování strategie bude spolupracovat s pětičlenným Výkonným výborem.

6 Zdeněk Rosenhöfer nastoupil do společnosti Mailkit, která vytváří nástroj pro rozesílání a správu e -mailingových kampaní, na pozici e -mail experience consultant. Jeho úkolem bude pomáhat klientům po celou dobu, co budou využívat řešení Mailkit. Bude jim asistovat od okamžiku zahájení spolupráce, přes implementaci až po průběžnou podporu a poskytování konzultací. Rosenhöfer působil poslední dva roky ve společnosti Sportisimo jako senior e -mail marketing specialista.

Věnoval se strategickému plánování e -mailingových kampaní, vyhodnocování jejich úspěšnosti a následné optimalizaci.

7 Michal Šenk je novým šéfem ekonomického zpravodajského webu E15.cz a zároveň zástupcem šéfredaktorky deníku E15 Terezy Zavadilové. Na starosti bude mít kromě operativního chodu online redakce také rozvoj nových projektů webu s cílem dále posílit pozici E15.cz v oblasti byznysového zpravodajství. Konkrétní podobu několika nových projektů bude redakce představovat během podzimu.

Šenk dříve působil jako redaktor deníku Hospodářské noviny.

8 Jan Vobecký se vrací do agentury DigitalAd, kde přebírá péči o yield management a zaměří se na strategii a rozvoj internetových aktivit. Stává se, vedle Petra Máchy, druhým jednatelem společnosti.

Jeho hlavním úkolem bude rozšířit portfolio zastupovaných webů a pomoci jim s internetovou strategií, včetně monetizace reklamního prostoru.

Foto popis| 1 ALEŠ ČERNÝ

Foto popis| 2 PAVLA HOBLÍKOVÁ

Foto popis| 3 JAN LIPOLD

Foto popis| 4 JOSEF KOTRBA

Foto popis| 5 MICHAELA PIŠIOVÁ

Foto popis| 6 ZDENĚK ROSENHÖFER

Foto popis| 7 MICHAL ŠENK

Foto popis| 8 JAN VOBECKÝ

Obyvatelé Strakonice půjdou opět k volbám

13.8.2019 ČT 1 str. 01 18:00 Události v regionech - Praha

Václav SVOBODA, moderátor

Začínají Události v regionech, vítejte u nich. Komunální volby ve Strakonici jsou neplatné a budou se opakovat. Opoziční strany totiž byly ve volební kampani znevýhodněny. Takové je rozhodnutí Ústavního soudu, který zamítl stížnost vítězného hnutí Strakonická veřejnost. Potvrdil tak ale zároveň verdikt Krajského soudu v Českých Budějovicích, který opakování voleb nařídil už 2x. A podrobnosti teď doplní kolega Martin Štěpánek. Martine, zdravím tě, jak na to dnešní rozhodnutí Ústavního soudu reagovalo vedení města?

Martin ŠTĚPÁNEK, redaktor

Dobry večer, hnutí Strakonická veřejnost přijalo verdikt s rozpaky, ale i s úlevou. Definitivně totiž skončily dohady a pochybnosti o platnosti nebo neplatnosti voleb. Strakonice fungují už téměř 10 měsíců v rozpočtovém provizoriu. To znamená, že nemají zastupitelstvo, nemají ani dostatek finančních prostředků, tedy peněz na velké investiční akce a nemohou ani prodávat svůj majetek. Podle místostarosty Rudolfa Oberfalcera chtějí, aby opakované volby byly co nejdřív. Mohou být buď na podzim letošního roku nebo začátkem roku příštího. Každopádně rozhodnutí bude na ministerstvu vnitra, které určí ten správný termín. Podle informací z jihočeského krajského úřadu budou ty volby trvat jen jeden den a náklady uhradí stát.

Václav SVOBODA, moderátor

Martine, a máš už informace, které místní strany nebo hnutí už potvrdily svoji účast v následujících volbách?

Martin ŠTĚPÁNEK, redaktor

Ano, do opakovaných voleb půjde například hnutí Změna pro Strakonice, její lídr a kandidát Karel Jánský, který podal stížnost ke krajskému soudu, opakované volby uvítal. Podle něj je to důležitý signál pro další města obce v kampani. Jeho hnutí tedy půjde znovu do voleb, stejně jako Strakonická veřejnost. Ta vyhrála podzimní volby s velkým náskokem, s velkou převahou, získala 16 z 21 mandátů.

Veronika KABÁTOVÁ, redaktorka

Takhle se loni radoval lídr strakonické veřejnosti, starosta Břetislav Hrdlička, když obhájil prvenství ve volbách. Šlo o skutečný triumf, od voličů získalo hnutí skoro 52 % hlasů.

Břetislav HRDLIČKA, starosta Strakonice

Jsem nadšenější z toho, že nám Strakoňáci dali takovou důvěru, obrovský závazek a obrovská zodpovědnost.

Veronika KABÁTOVÁ, redaktorka

Jenže radost brzy vystřídala nejistota. Lídr jedné z neúspěšných stran si na průběh voleb stěžoval. Podle Karla Janského byla Strakonická veřejnost zvýhodněná v kampani a omezila politickou konkurenci, na výleповých plochách města nebo v radničním zpravodaji. Ústavní soud dnes opakování voleb definitivně potvrdil.

Tereza KUČEROVÁ, soudkyně, Krajský soud v Českých Budějovicích

Krajský soud vycházel z dostupných volebních výsledků i okolních srovnatelných měst. A na základě těchto srovnání a studia odborných publikací, dospěl k závěru, že k tomu hrubému ovlivnění volebního výsledku došlo.

Veronika KABÁTOVÁ, redaktorka

Obyvatelé Strakonice tak čekají volby znovu, další kampaň, reklamy nové výsledky.

Rudolf OBELFALCER, místostarosta Strakonice

Z našeho pohledu si myslíme, že to proběhlo tak, jak má nicméně krajský soud poté Ústavní soud konstatoval prostě pochybení. My se z toho budeme muset určitě poučit.

Karel JÁNSKÝ, lídr hnutí, Změna pro Strakonice

Nyní si už každý dá pozor, protože celé volby budou v hledáčku médií, státních orgánů, ale i ostatních politických subjektů, takže jsem přesvědčen, že ten výsledek bude výrazně jiný.

Veronika KABÁTOVÁ, redaktorka

Přestože už soudy v Česku několikrát platnost voleb zrušily, podobný případ tedy nerovnost politické soutěže ještě nikdy neřešili. Jde tak o precedenční rozhodnutí. Martin Štěpánek a Veronika Kabátová Česká televize.

Václav SVOBODA, moderátor

A my už jsme teď ve spojení s Petrem Jüptnerem, ředitelem Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý večer

Petr JÜPTNER, politolog, ředitel Institutu politologických studií, **FSV UK**

Dobrý večer.

Václav SVOBODA, moderátor

Pane Jüptnere, ty nové volby by se mohly konat pravděpodobně taky budou na podzim, tedy rok po řádných komunálních volbách. Může ta dlouhá časová prodleva a ty tahanice ohledně platnosti či neplatnosti nějak ovlivnit, například účast voličů u těchto voleb?

Petr JÜPTNER, politolog, ředitel Institutu politologických studií, **FSV UK**

Jednoznačně ano. My sice nemáme nějaké zkušenosti s podobnými případy, které by byly skutečně tak extrémní jako ten, jako ten strakonický, ale vzhledem k té pozornosti, vzhledem k té medializaci, vzhledem k atmosféře ve Strakoniciích lze předpokládat velký zájem a já osobně bych předpokládal, že ta volební účast v žádném případě nebude nižší a bude spíše, bude spíše vyšší. Co bude ale úplně nejzajímavější, tak je to, jakým způsobem k tomu přistoupí ty jednotliví aktéři, jestli skutečně všechny ty místní osobnosti, jako jsou lékaři, učitelé, jestli budou ochotni kandidovat za ty politické subjekty, za které kandidovali v těch, v těch zrušených volbách. Strašně záleží na tom, jestli ty opoziční strany se spojí do nějaké koalice, do nějakého širšího spojení, protože to by skutečně jako mohlo mít významný vliv na ty výsledky. Ve Strakoniciích několik subjektů zůstalo těsně pod tou pětiprocentní uzavírací klauzulí. Záleží i samozřejmě na tom, na průběhu té volební kampaně, ve které určitě ty, řekněme ta otázka, řekněme porušování těch volebních pravidel, bude mít významný vliv.

Václav SVOBODA, moderátor

Komu podle vás ten roční spor víc nahrál? Je to vládnoucí uskupení, se kterým třeba lidé mají tendenci spíše sympatizovat, získalo přes 51 % hlasů koneckonců v minulých volbách, anebo ty strany, které se proti volební kampani a proti jejímu způsobu vedení ohradily?

Petr JÜPTNER, politolog, ředitel Institutu politologických studií, **FSV UK**

Tak, dá se říci vzhledem k výsledkům těch zrušených voleb, že, řekněme, tak pokud by to budeme vyzývat opozice nebo opoziční, opoziční strany, na tom již nebudou, nemůžou být hůře, protože ten jejich výsledek byl velmi špatný, došlo i k tomu, že některé subjekty zůstaly pod pětiprocentní uzavírací klauzulí a žádné mandáty nedostaly, takže předpokládám, že to pomůže spíše opozici, může to, může to nahrát, řekněme tomu subjektu, který hrál, řekněme v tom napadení voleb klíčovou roli, záleží jak řekněme, využít té situace a možnost, řekněme, získat nové osobnosti na svoji kandidátku a zejména spojit se. Na druhou stranu se nedá předpokládat, že by ty volby dopadly nějak zásadně jinak. Je zřejmé, že Strakonická veřejnost je ve Strakoniciích populární. Ta atmosféra ve městě se může odlišovat, řekněme, od toho, jak se na to díváme, jak se na to díváme z toho, z toho národního pohledu. A pokud ten výsledek přesahoval 50 %, tak se dá předpokládat, že Strakonická veřejnost zvítězí i v těch opakovaných volbách, zejména pokud se těm opozičním subjektům nepodaří spojit se do nějakého silného společně, silného spojení a společné kandidátní listiny.

Václav SVOBODA, moderátor

Ještě možná přijdeme jeden aspekt, takový obecnější, je obvyklé, že lokální strany a subjekty zneužívají obecní média a zpravodaje v rámci svých předvolebních kampaní?

Petr JÜPTNER, politolog, ředitel Institutu politologických studií, **FSV UK**

Tak určitá jednostrannost nebo řekněme tendence k jednostrannosti v těch radničních zpravodajích se objevují zcela, zcela pravidelně. Není to nic, nic ojedinělého, takže k tomu, takže tomu skutečně dochází. Na druhou stranu musíme dodat, že to nebyl jediný důvod ke zrušení těch voleb ve Strakonících. Tím rozhodujícím důvodem ve Strakonících bylo, řekněme souběh, různých, různých omezení. Omezení přístupu k výlepším plochám a tak dále, takže samotná, samotná jednostrannost radničního zpravodaje zatím, zatím v České republice nebyla důvodem ke zrušení komunálních voleb, pokud vím.

Václav SVOBODA, moderátor

Říká Petr Jüptner, ředitel Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, díky za komentář, díky za váš čas.

Petr JÜPTNER, politolog, ředitel Institutu politologických studií, **FSV UK**

Na shledanou.

Francouzské zájmy v Africe

13.8.2019 ČT 24 str. 11 21:31 Horizont

Jakub SZÁNTÓ, moderátor

Na telefonu máme politického geografa Michaela Romancova z naší mateřské **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Jaká je vlastně politická motivace pro takové západní mise tak daleko od Evropy? Jenom připomenu, že my se Barkhane už stála život 15 francouzských vojáků.

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** UK

Tak já myslím, že ty motivace jsou minimálně dvě. Za prvé se jedná o udržení vlivu tradičních mocností, v tomto případě se jedná o Francii, v prostoru, který historicky francouzský byl. Za druhé se jedná o to, co už bylo zmíněno, to znamená snaha čelit vlastně rozšiřování těch islamistických teroristických sítí a tou třetí motivací, která vlastně zásadním způsobem se vynořila nově, je vlastně snaha bránit nelegální migraci směrem do Evropy.

Reklamu u influencerů pozná jedno dítě z deseti

13.8.2019 Technický týdeník str. 13 KALEIDOSKOP zajímavostí

JE MU TEPRVE SEDM LET, ALE UŽ TEŽ ZA ROK VYDĚLÁ NĚKOLIKANÁSObNĚ VÍc PENĚZ NEŽ NORMÁLNÍ ČLOVĚK ZA CELÝ ŽIVOT. A TO JENOM TÍM, ŽE SI HRAJE.

Jeho kanál na sociální síti Youtube pravidelně sleduje 18 milionů lidí z celého světa a Ryan Kaji je díky tomu nejlépe placeným youtuberem na planetě. Ročně utrží kolem 22 milionů dolarů. „Jsem zábavný a vtipný,“ vysvětluje důvody, proč je tak populární. Ve videích rozbaluje nejrůznější hračky a ukazuje ostatním, co všechno dovedou.

A děti samozřejmě po výrobcích, které vidí na videu, okamžitě zatouží. Na podobném principu fungují kanály všech youtuberů nebo dalších influencerů. „Je to nový způsob, kterým firmy propagují své zboží. Jedná se o velice účinnou reklamu. Lidé influencers sledují z vlastního zájmu, váží si jejich názoru. Proto je pro ně přirozenější uvěřit tomu, že věc, kterou jejich vzory ukazují, je opravdu dobrá a nedokážou se bez ní obejít,“ říká marketingový ředitel poskytovatele internetu netbox Lukáš Pazourek.

Podobná sdělení velmi často cílí na děti. Průzkum **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy v Praze přitom ukazuje, že skrytou reklamu na internetu pozná jen jedno dítě z deseti. Podle výzkumu, který

zpracovávala agentura Ipsos, 58 % zkoumaných dětí mezi 9–15 lety sleduje youtubery a blogery často. Pouze každé desáté dítě přitom poznalo, který příspěvek jejich oblíbeného influencera je sponzorovaný. „Když se měly děti zamyslet nad účelem obrázku a vybrat si jednu ze čtyř možností, polovina dětí uvedla, že hlavním cílem obrázku je ukázat influencera, který se má dobře – pouze 31 % dětí zaškrtnulo možnost, že se jedná o reklamu,“ popisují v tiskové zprávě autoři průzkumu, do kterého se zapojilo 330 dětí.

YOUTUBER HRDINA A VZOR

Podle spoluautora knihy „Dítě v síti“ (viz recenze v minulém čísle TT) Jana Müllera platí jednoduchá úměra – čím více času děti stráví u počítače, tím větší profit z nich mají velké světové firmy. „Děti navíc neumějí rozpoznat, které zprávy jsou pravdivé a které ne. Je potřeba jim v tomto směru radit,“ myslí si Müller. Všechno, co youtuberi říkají a dělají, mají děti tendenci považovat za pravdu. Ke svým vzorům totiž vzhlížejí a ani nepřemýšlí nad tím, že by jim mohly lhát. „Každý mladý hledá svého hrdinu, někoho, ke komu může vzhlížet. Dříve to byl Přemek Podlaha, Kostkáč, dneska jsou to influenceři,“ vysvětluje Jonáš Čumrik, který na internetu vystupuje pod pseudonymem Johnny Machette.

Rodiče by ale měli pečlivě hlídat, jaké vzory si jejich děti vybírají. Velká kritika se nedávno snesla například na hlavu populárního youtubera a parkouristy Taryho, který urazil svého dětského fanouška. Na jeho otázku, proč má tak drahé oblečení, Tary nevybíravě odpověděl, že nemá drahé oblečení. „To jen ty máš málo peněz,“ vysvětlil osmiletému chlapci. Za arogantní poznámku sklídl youtuber kritiku mnoha influencerů i široké veřejnosti a přišel o desetitisíce fanoušků na sociální síti.

Naopak youtuber Karel Kovář se snaží na své fanoušky působit spíše pozitivně. Vyvrací nejrůznější fake news, vybízí mladé, aby se zajímali o svět kolem sebe, a nabádá je, aby věnovali pozornost i politické reprezentaci země. Kovyho dokonce časopis Forbes označil za devátého nejvlivnějšího Čecha na sociálních sítích. Kovář sice nepropaguje konkrétní výrobky ve svých příspěvcích často, ale i v jeho videích lidé reklamu najdou.

Podle **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy a Sdružení pro internetový rozvoj by měli influenceři každý placený příspěvek jasně označit a usnadnit tak především dětem orientaci v on-line světě. Podle odborníků však jen někteří influenceři spoluprací s firmami otevřeně přiznávají. Univerzita proto formulovala pravidla pro označování reklamy na sociálních sítích. Neoznačený obsah lze totiž považovat za skrytou reklamu. Pravidla pro označování placené spolupráce je možné najít na webu Férováreklama. cz, který spustili vědci a studenti **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. /tz/

Foto popis|

Ruské angažmá v Africe

13.8.2019 ČT 24 str. 12 21:31 Horizont

Jakub SZÁNTÓ, moderátor

Vojáci Francie jako někdejší koloniální velmoci nejsou v Africe žádnou novinkou. Zato přítomnost ruských ozbrojenců je novinkou posledních let. Zprávy o vojenských poradcích, ochrance a nájemných bojovnících z takzvané Wagnerovy skupiny na černém kontinentu se objevují od let 2014, 2015. Firma zaměstnává bývalé ruské vojáky a je údajně přímo napojená na vojenskou rozvědku GU, dříve GRU, a taky na Kreml. CNN se podařilo natočit rozhovor s jedním z jejich bývalých zaměstnanců.

Pavel ŠIMEK, redaktor

Oleg prozradí jen křestní jméno. Obličej odmítá ukázat. Roky působil v Sýrii v řadách polooficiální ozbrojené skupiny Wagner, organizace s těsnými vazbami na Kreml, stále častěji přezdívané Putinova soukromá armáda.

Oleg, bývalý příslušník Wagnerovy skupiny

Wagnerova skupina je Putinův nástroj pro řešení problémů silou ve chvílích, kdy je zapotřebí okamžitá akce s maximálním utajením. Nedá se o ní říct, že by to byla armáda v pravém smyslu slova. Je to bojová jednotka, která splní jakýkoliv Putinův příkaz.

Pavel ŠIMEK, redaktor

Za skupinou stojí Jevgenij Prigožin, přezdívaný Putinův šéfkuchař kvůli lukrativním smlouvám na catering pro Kreml. Jeho role je ale mnohem významnější. Od sponzorování společností, které měly ovlivňovat americké volby v roce 2016, až po vedení Wagnerovi bojové skupiny.

Oleg, bývalý příslušník Wagnerovy skupiny

Jsem žoldněř, stejně jako 90 % ostatních příslušníků skupiny. Šlo nám o peníze.

Pavel ŠIMEK, redaktor

Teď příslušníci Wagnerovy skupiny působí také ve Středoafričské republice. Na rozdíl od Libye nebo Súdánu mnohem otevřeněji. Oficiálně jako ruští rezervisté se statutem poradců a instruktorů. I tady si ale pečlivě chrání svou totožnost.

Jakub SZÁNTÓ, moderátor

Rusové v Africe. Další otázky na Michaela Romancova. Michale, proč najednou ten nebyvalý zájem, byť ne tak úplně oficiální, o černý kontinent?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** UK

Domnívám se, že vysvětlení je dvojitá. Za prvé Rusku se v poslední době nedaří v některých oblastech, které považovalo za svoji standardní vlivovou zónu, to znamená snaha najít nějaký jiný ring, ve kterém se Rusko bude moci popasovat s ostatními mocnostmi. A tou druhou možná bezprostřednější, jaksí tím bezpečnější důvodem je, že vlastně africké státy jsou výrazně slabší ve schopnosti čelit zahraničnímu vměšování. Zároveň jsou surovinově velice bohaté a v řadě těch zemí, kde mimo jiné i ruští žoldněři působí, se dají najít vysoce lukrativní komodity jako zlato, diamanty a další záležitosti.

Jakub SZÁNTÓ, moderátor

To by byla asi taková staronová postkoloniální fascinace Afrikou, ale v tom konkrétně ruském případě, co víme o té takzvané Wagnerové skupině a také o jejich vazbách, jak na vojenskou rozvědku, tak i na samotný Kreml?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** UK

Já myslím, že většina těch známých záležitostí byla ve vašem příspěvku. Objevují se samozřejmě další záležitosti nebo další informace, jedna z nich je, že se v podstatě nejedná o žádné žoldněře, ale vlastně se jedná o specialisty ruského ministerstva obrany, kteří jsou jako žoldněři nebo v ruském žargonu kontaktoři, v uvozovkách, pouze maskováni. Některé jiné zdroje vlastně říkají, že se skutečně jedná o vlastně žoldněřskou skupinu, která se dokázala ke svému vlastnímu prospěchu napojit na Kreml a získat oficiální krytí. Tady bych jenom řekl, že vlastně ruští žoldněři začali působit ve světě bez nějakého velkého tehdy státního krytí, vlastně od okamžiku rozpadu Sovětského svazu, čili od začátku devadesátých let, což se týkalo i Afriky, respektive těch afrických zemí, kde Sovětský svaz působil, ať už se jednalo o Mosambik nebo, dejme tomu, Somálsko či Etiopii.

Jakub SZÁNTÓ, moderátor

A to je samozřejmě věc devadesátých let, kdy, řekněme, prudké snižování tehdejších vysokých stavů sovětské armády z dob ještě studené války. Propustili vlastně desítky tisíc lidí s alespoň slušným nebo základním vojenským výcvikem. To jsou devadesátá léta, o kterých se samozřejmě dnes v Moskvě mluví jako těch divokých, takzvaných bandických letech. Jak je to ale dneska? Je vůbec možné, aby v současném Rusku, současném putinovském Rusku, působila takto velká skupina lidí, kteří mají k dispozici relativně slušný arzenál, je jich pravděpodobně několik tisíc a řekněme zájmy zasahovat takhle daleko mimo kontrolu vojenské rozvědky nebo vůbec politických špiček?

Michael ROMANCOV, politický geograf, **Fakulta sociálních věd** UK

Já si myslím, že v tomto případě právě tam nějaká minimálně jaksi tichá dohoda bude. Zase ta Wagnerova skupina tam se tvrdí, že vlastně její první působiště nebylo až tak dávné, týkalo se o Ukrajinu, o ty nešťastné oblasti na Donbasu, potom samozřejmě tady byl přenos do Sýrie, byť individuálně už v Sýrii někteří ty snad zakladatelé té Wagnerovy skupiny působili předtím.

Salvini sahá po vládě nad Itálií. Jeho odpůrci se radí, jak krajní pravici zastavit

13.8.2019 iHNed.cz str. 00

Ondřej Houska

Lidé na Apeninském poloostrově se musí už roky smířovat s tím, že se jejich ekonomická situace nezlepšuje. Itálie je spolu s Řeckem jedinou zemí Evropské unie, jejíž hrubý domácí produkt na obyvatele se stále ještě nevyrovnal hodnotám z roku 2007, tedy před nástupem světové finanční a hospodářské krize.

Odráží se to i v politice - jasně nejsilnější stranou je momentálně krajně pravicová Liga, dříve známá jako Liga severu. Její šéf Matteo Salvini Italům slibuje, že jim zajistí zásadní ekonomické oživení. Dalším "hitem" jeho programu pak je tvrdý boj proti migrantům, kteří se na provizorních lodích snaží připlout k italským břehům. Liga spolu s Hnutím pěti hvězd tvoří současnou vládní koalici.

Pokud by se teď v Itálii konaly volby, Salviniho Liga by podle průzkumů získala kolem 36 procent hlasů a s velkým náskokem by zvítězila.

A právě předčasné volby teď Matteo Salvini požaduje poté, co oznámil záměr vyvolat hlasování o nedůvěře kabinetu nestranického premiéra - právníka Giuseppa Conteho, jehož je přitom sám členem jako vicepremiér a ministr vnitra.

"Od Salviniho jde o geniální politický tah," tvrdí odborník na Itálii Martin Mejstřík z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Šéf Ligy požaduje, aby Italové šli volit v říjnu.

Pod Salviniho vedením Liga v minulých letech přitvrdila svou kritiku Evropské unie. Salvini ještě nedávno mluvil o nutnosti odejít z eurozóny. V posledních měsících to ale opakovaně vyloučil, zřejmě i pod vlivem průzkumů, podle nichž si takový krok většina Italů nepřeje. "Možnost, že bychom vystoupili z EU nebo z eurozóny, není na stole," tvrdí Salvini.

Předseda Ligy ale v minulosti prokázal, že mu nedělá problém své názory měnit. Dnes například na veřejnosti téměř vždy třímá v ruce růženec a zdůrazňuje své katolické vyznání. Donedávna přitom jeho Liga pořádala rituály uctívající severoitalskou řeku Pád, které měly pohanské rysy. Jeho postoj k EU tak není zcela jistý. Zdá se však být pravděpodobné, že by se Salvini mohl pustit do boje s Evropskou komisí ohledně výše schodku italského rozpočtu. Nechce dodržovat společná evropská pravidla o šetrném hospodaření, podle nichž by státy EU například neměly mít větší deficit než tři procenta hrubého domácího produktu.

Jestli se Salviniho podaří předčasné volby skutečně vyvolat a následně se stát premiérem, ale není jisté. O dalším postupu v případě vyslovení nedůvěry současné vládě bude rozhodovat prezident Sergio Mattarella. Ten může buď vyhlásit volby, nebo pověřit sestavením kabinetu někoho, kdo by měl šanci dát v parlamentu dohromady novou většinu.

O něco takového se přitom chce pokusit část opoziční Demokratické strany a Hnutí pěti hvězd, které dnes se Salvini sedí ve společné vládě.

"Jít teď k volbám by byl nesmysl," řekl deníku Corriere della Sera bývalý premiér Matteo Renzi, který má v Demokratické straně stále dost přívrženců. Požaduje, aby demokraté podpořili úřednickou vládu, která by sestavila rozpočet na další rok. Vedení Demokratické strany je ale proti, a této italské straně levého středu tak hrozí rozpad.

Podobně jako Renzi ale smýšlí i část protestního Hnutí pěti hvězd - někteří jeho představitelé tvrdí, že nemohou dopustit, aby se Salvini stal premiérem, a v Itálii se tak chopila moci krajní pravice. Podpora hnutí navíc podle průzkumů spadla hluboko pod 20 procent, a oproti minulým volbám by si tak v případě předčasného hlasování výrazně pohoršilo.

Otázkou ale je, jestli dají politické síly, které chtějí Salviniho zastavit, v parlamentu dohromady většinu hlasů.

URL| <http://HN.IHNED.CZ/c1-66622710-salvini-saha-po-vlade-nad-italii-jeho-odpurci-se-radi-jak-krajni-pravici-zastavit>

Salvini sahá po vládě nad Itálií. Jeho odpůrci se radí, jak krajní pravici zastavit

13.8.2019 iHNed.cz str. 00

autor: Reuters

Lidé na Apeninském poloostrově se musí už roky smířovat s tím, že se jejich ekonomická situace nezlepšuje.

Itálie je spolu s Řeckem jedinou zemí Evropské unie, jejíž hrubý domácí produkt na obyvatele se stále ještě nevyrovnal hodnotám z roku 2007, tedy před nástupem světové finanční a hospodářské krize.

Odráží se to i v politice - jasně nejsilnější stranou je momentálně krajně pravicová Liga, dříve známá jako Liga severu. Její šéf Matteo Salvini Italům slibuje, že jim zajistí zásadní ekonomické oživení. Dalším "hitem" jeho programu pak je tvrdý boj proti migrantům, kteří se na provizorních lodích snaží připlout k italským břehům. Liga spolu s Hnutím pěti hvězd tvoří současnou vládní koalici.

Pokud by se teď v Itálii konaly volby, Salviniho Liga by podle průzkumů získala kolem 36 procent hlasů a s velkým náskokem by zvítězila.

A právě předčasné volby teď Matteo Salvini požaduje poté, co oznámil záměr vyvolat hlasování o nedůvěře kabinetu nestranického premiéra - právníka Giuseppea Conteho, jehož je přítom sám členem jako vicepremiér a ministr vnitra.

"Od Salviniho jde o geniální politický tah," tvrdí odborník na Itálii Martin Mejstřík z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Šéf Ligy požaduje, aby Italové šli volit v říjnu.

Pod Salviniho vedením Liga v minulých letech přitvrdila svou kritiku Evropské unie. Salvini ještě nedávno mluvil o nutnosti odejít z eurozóny. V posledních měsících to ale opakovaně vyloučil, zřejmě i pod vlivem průzkumů, podle nichž si takový krok většina Italů nepřeje. "Možnost, že bychom vystoupili z EU nebo z eurozóny, není na stole," tvrdí Salvini.

Předseda Ligy ale v minulosti prokázal, že mu nedělá problém své názory měnit. Dnes například na veřejnosti téměř vždy třímá v ruce růženec a zdůrazňuje své katolické vyznání. Donedávna přítom jeho Liga pořádala rituály uctívající severoitalskou řeku Pád, které měly pohanské rysy. Jeho postoj k EU tak není zcela jistý. Zdá se však být pravděpodobné, že by se Salvini mohl pustit do boje s Evropskou komisí ohledně výše schodku italského rozpočtu. Nechce dodržovat společná evropská pravidla o šetrném hospodaření, podle nichž by státy EU například neměly mít větší deficit než tři procenta hrubého domácího produktu.

Jestli se Salvinimu podaří předčasné volby skutečně vyvolat a následně se stát premiérem, ale není jisté. O dalším postupu v případě vyslovení nedůvěry současné vládě bude rozhodovat prezident Sergio Mattarella. Ten může buď vyhlásit volby, nebo pověřit sestavením kabinetu někoho, kdo by měl šanci dát v parlamentu dohromady novou většinu.

O něco takového se přítom chce pokusit část opoziční Demokratické strany a Hnutí pěti hvězd, které dnes se Salvinim sedí ve společné vládě.

"Jít teď k volbám by byl nesmysl," řekl deníku Corriere della Sera bývalý premiér Matteo Renzi, který má v Demokratické straně stále dost přívrženců. Požaduje, aby demokraté podpořili úřednickou vládu, která by sestavila rozpočet na další rok. Vedení Demokratické strany je ale proti, a této italské straně levého středu tak hrozí rozpad.

Podobně jako Renzi ale smýšlí i část protestního Hnutí pěti hvězd - někteří jeho představitelé tvrdí, že nemohou dopustit, aby se Salvini stal premiérem, a v Itálii se tak chopila moci krajní pravice. Podpora hnutí navíc podle průzkumů spadla hluboko pod 20 procent, a oproti minulým volbám by si tak v případě předčasného hlasování výrazně pohoršilo.

Otázkou ale je, jestli dají politické síly, které chtějí Salviniho zastavit, v parlamentu dohromady většinu hlasů.

Kampaň na pláži: Předseda Ligy Matteo Salvini objíždí italská letoviska a mluví s lidmi na dovolené. Chystá se na předčasné volby. Na snímku v sicilském letovisku Taormina.

Kampaň na pláži: Předseda Ligy Matteo Salvini objíždí italská letoviska a mluví s lidmi na dovolené. Chystá se na předčasné volby. Na snímku v sicilském letovisku Taormina.

URL| <http://archiv.ihned.cz/c1-66622710-salvini-saha-po-vlade-nad-italii-jeho-odpurci-se-radi-jak-krajni-pravici-zastavit>

Salvini sahá po vládě nad Itálií. Jeho odpůrci se radí, jak ho zastavit

13.8.2019 Hospodářské noviny str. 06 Události

Ondřej Houska

Lidé na Apeninském poloostrově se musí už roky smířovat s tím, že se jejich ekonomická situace nezlepšuje. Itálie je spolu s Řeckem jedinou zemí Evropské unie, jejíž hrubý domácí produkt na obyvatele se stále ještě nevyrovnal hodnotám z roku 2007, tedy před nástupem světové finanční a hospodářské krize.

Odráží se to i v politice – jasně nejsilnější stranou je momentálně krajně pravicová Liga, dříve známá jako Liga severu. Její šéf Matteo Salvini Italům slibuje, že jim zajistí zásadní ekonomické oživení. Dalším „hitem“ jeho programu pak je tvrdý boj proti migrantům, kteří se na provizorních lodích snaží připlout k italským břehům. Liga spolu s Hnutím pěti hvězd tvoří současnou vládní koalici.

Pokud by se teď v Itálii konaly volby, Salviniho Liga by podle průzkumů získala kolem 36 procent hlasů a s velkým náskokem by zvítězila.

A právě předčasné volby teď Matteo Salvini požaduje poté, co oznámil záměr vyvolat hlasování o nedůvěře kabinetu nestraničského premiéra – právníka Giuseppa Conteho, jehož je přítom sám členem jako vicepremiér a ministr vnitra.

„Od Salviniho jde o geniální politický tah,“ tvrdí odborník na Itálii Martin Mejstřík z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Šéf Ligy požaduje, aby Italové šli volit v říjnu.

Pod Salviniho vedením Liga v minulých letech přitvrdila svou kritiku Evropské unie. Salvini ještě nedávno mluvil o nutnosti odejít z eurozóny. V posledních měsících to ale opakovaně vyloučil, zřejmě i pod vlivem průzkumů, podle nichž si takový krok většina Italů nepřeje. „Možnost, že bychom vystoupili z EU nebo z eurozóny, není na stole,“ tvrdí Salvini.

Předseda Ligy ale v minulosti prokázal, že mu nedělá problém své názory měnit. Dnes například na veřejnosti téměř vždy třímá v ruce růženec a zdůrazňuje své katolické vyznání. Donedávna přítom jeho Liga pořádala rituály uctívající severoitalskou řeku Pád, které měly pohanské rysy. Jeho postoj k EU tak není zcela jistý. Zdá se však být pravděpodobné, že by se Salvini mohl pustit do boje s Evropskou komisí ohledně výše schodku italského rozpočtu. Nechce dodržovat společná evropská pravidla o šetrném hospodaření, podle nichž by státy EU například neměly mít větší deficit než tři procenta hrubého domácího produktu.

Jestli se Salviniho podaří předčasné volby skutečně vyvolat a následně se stát premiérem, ale není jisté. O dalším postupu v případě vyslovení nedůvěry současné vládě bude rozhodovat prezident Sergio Mattarella. Ten může buď vyhlásit volby, nebo pověřit sestavením kabinetu někoho, kdo by měl šanci dát v parlamentu dohromady novou většinu.

O něco takového se přítom chce pokusit část opoziční Demokratické strany a Hnutí pěti hvězd, které dnes se Salvini sedí ve společné vládě.

„Jít teď k volbám by byl nesmysl,“ řekl deníku Corriere della Sera bývalý premiér Matteo Renzi, který má v Demokratické straně stále dost přívrženců. Požaduje, aby demokraté podpořili úřednickou vládu, která by sestavila rozpočet na další rok. Vedení Demokratické strany je ale proti, a této italské straně levého středu tak hrozí rozpad.

Podobně jako Renzi ale smýšlí i část protestního Hnutí pěti hvězd – někteří jeho představitelé tvrdí, že nemohou dopustit, aby se Salvini stal premiérem a v Itálii se tak chopila moci krajní pravice. Podpora hnutí navíc podle průzkumů spadla hluboko pod 20 procent, a oproti minulým volbám by si tak v případě předčasného hlasování výrazně pohoršilo.

Otázkou ale je, jestli dají politické síly, které chtějí Salviniho zastavit, v parlamentu dohromady většinu hlasů.

Možnost, že bychom vystoupili z EU nebo z eurozóny, není na stole. Matteo Salvini italský ministr vnitra a předseda strany Liga

O autorovi| Ondřej Houska, ondrej.houska@economia.cz

Foto autor| Foto: Reuters

Foto popis| Kampaň na pláži Předseda Ligy Matteo Salvini objíždí italská letoviska a mluví s lidmi na dovolené. Na předčasné volby se začal chystat ještě předtím, než se postavil proti vládě. Na snímku v sicilském letovisku Taormina.

Demonstrace v Moskvě, Paříži či Barceloně... Srovnávat má smysl jen to, co srovnatelné je

13.8.2019 denikn.cz str. 00 Komentáře

Michael Romancov

Možná si vybavíte, že v květnu letošního roku navštívila delegace poslanců českého parlamentu Severní Koreu. Deník Blesk před několika dny přinesl rozhovor s jedním z účastníků, poslancem Michalem Ratiborským (ANO). Z rozhovoru v žádném případě nevyplývá, že by se z pana poslance stal příznivec či obhájce severokorejského režimu, spíše se jedná o upřímné vyjádření pocitů a dojmů někoho, kdo se dostal do míst, kam se většina z nás nedostane. Cesta v něm pochopitelně zanechala silné dojmy, což je ostatně i důvod, proč řada lidí cestuje.

Každého z nás na cestách může zaujmout něco jiného, každý z nás volí různé způsoby, jak a komu své dojmy sdělit. Je pochopitelné, že milovník starých aut může být nadšen z ulic Havany, kde lze dodnes v provozu spatřit řadu amerických automobilů vyrobených v první polovině minulého století.

Právě tak lze pochopit nadšení amatérského astronoma, který například v Pchjongjangu může v noci pozorovat hvězdy, neboť se ve městě, ostatně stejně jako v celé KLDR, v podstatě nesvítlí, a pokud není zataženo, jsou podmínky pro pozorování hvězd nesrovnatelně lepší než třeba v Praze či v Paříži.

Veteráni na ulicích Havany či krása hvězdného nebe nad Pchjongjangem by však pozorovatelům v žádném případě neměly zakrýt, že se jedná o fenomény, které mají nějaké hlubší, strukturální příčiny a souvislosti, jimž je rovněž třeba věnovat pozornost. Havana totiž není městem, jehož vedení a obyvatelé by se rozhodli stát se „Disneylandem“, který bude globální turistické klientele uchovávat a prodávat obraz karibské metropole poloviny minulého století, stejně jako v Pchjongjangu nevyřešili problém světelného znečištění.

Přečtěte si také Sjednocená společnost je fašizující mýtus

V obou případech se jedná o metropole zemí budujících socialismus, kde po mnoho desetiletí vládne jedna jediná – komunistická – strana, respektive představitelé jediné rodiny, kteří se u moci drží pouze za použití násilí. Naprosto nepochybuji, že si je pan poslanec Ratiborský těchto souvislostí vědom, přesto se v onom rozhovoru lze dočíst: „Je sice jasné, že je hlavní město pouze výkladní skříň, stejně se ale tamní obyvatelé nemusí obávat nebezpečí tolik, jako třeba v Pákistánu.“

Jak (a proč?) k takovému závěru pan poslanec došel? Je odborníkem na bezpečnost v Pákistánu (což je jistě možné) a se severokorejskými odborníky na bezpečnost (v Pákistánu) situaci rozebral a analyzoval? Nebo snad po Pákistánu cestoval (což je jistě možné), a díky tomu může porovnat bezpečnostní situaci v KLDR, i když, jak se praví v rozhovoru, měla česká delegace velmi plný a severokorejskou stranou organizovaný program: „Ukazovali nám hlavně památky, monumenty a samozřejmě všudypřítomné byly propagandistické plakáty. Zavedli nás na oční kliniku, do továrny a samozřejmě i do zboží napěchovaného supermarketu.“

Pojďte, něco vám ukážeme

Nedemokratické režimy, a režimy komunistické obzvláště, mají dlouhou a z jejich pohledu velmi úspěšnou praxi, že cizincům ukazují přesně to, co jim ukázat chtějí, a s takto načerpanými „autentickými“ a pozitivními dojmy je pak pustí zpět domů. Tam se turisté mohou svěřit známým, že a čím vším byli pozitivně překvapeni, zejména

pak pokud jde o přírodní krásy, historické památky či úroveň vybavenosti a servisu v turistických resortech; podnikatelé se zasněženě vyjádří o kvalitě, množství a úrovni praktického výcviku pracovní síly, zdrojích nerostných surovin, o infrastrukturálním vybavení zvláštních ekonomických zón a samozřejmě o investičních pobídkách a daňových prázdvinách; aktivisté se utvrdí ve svých pozicích o neexistenci útlatku, pronásledování či absenci (politických) práv a svobod u režimu, který adorují, a posílí se v odporu vůči režimu, který kritizují či zatracují; politici, jako například uchazeč o prezidentskou nominaci za demokratickou stranu Bernie Sanders v 80. letech minulého století, pak budou vyprávět cosi o „dialogu, nezbytnosti učit se a vzít si ze (sovětského) systému to dobré...“

Dělo se to tak v minulosti, děje se to v současnosti a dít se tak bude v budoucnu, a to přesně tak dlouho, dokud budeme ignorovat skutečnost, že největší obecnou vypovídací hodnotu o jedné každé zemi v systému mezinárodních vztahů nám zprostředkuje analýza jejího politického systému. Proč? Jednoduše proto, že analýzou politického systému zjistíme, kdo, proč a jak má právo participovat na výkonu politické moci a jak je tato organizována vertikálně (tedy od úrovně lokální po úroveň celostátní) i horizontálně (její rozdělení mezi orgány moci výkonné, zákonodárné a soudní).

Od 90. let minulého století, tedy od zhroucení socialistického/komunistického bloku ve východní Evropě a následně po kolapsu SSSR, zhruba do roku 2005 demokracií ve světě opticky přibývalo. Označit se za demokracii bylo „in“, ale již tehdy platilo, ostatně stejně jako kdykoli předtím, že deklarovat příklon k demokracii je snadné, stát se jí však mimořádně náročné. Podle americké nevládní neziskové organizace Freedom House, která se problematikou zabývá nepřetržitě od roku 1941, byl rok 2018 třináctým v řadě, kdy ve světě ubylo politických práv a občanských svobod.

Přečtěte si také Evropská unie si konečně přiznala, že proti ní Kreml vede válku. Dobrý začátek, ale to samotné nestačí

Organizace je často obviňována z proamerických postojů, zejména pak proto, že zásadní část jejího rozpočtu je placena americkou vládou, avšak s plným vědomím této kritiky je zajímavé podívat se na její zjištění. Organizace od roku 1972 vydává každoroční zprávu Freedom in the World, kde jsou všechny státy hodnoceny na škále od 1 (nejvíce svobodné) po 7 (nejméně svobodné), přičemž státy, které dosáhnou skóre od 1.0 po 2.5, jsou označeny jako svobodné, od 3.0 po 5.0 jsou označeny jako částečně svobodné a od 5.5 po 7.0 jako nesvobodné.

Podle této škály máme ve světě 87 svobodných, 59 částečně svobodných a 49 nesvobodných zemí. Zaměříme-li se na Evropu, byly jako státy nesvobodné hodnoceny Ázerbájdžán, Bělorusko, Ruská federace a Turecko; Albánie, Arménie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Kosovo, Maďarsko (v tento okamžik jediná členská země EU, přičemž Polsko se ocitá na hraně), Moldavsko, Srbsko, Severní Makedonie a Ukrajina jako částečně svobodné; všechny ostatní evropské státy jako svobodné.

Za poznámku ještě stojí, že Vatikán, na rozdíl od ostatních evropských mikrostátů a celé řady teritorií se sporným politickým statutem (například Abcházie, Podněstří, Severní Kypr, Západní břeh Jordánu či Západní Sahara), hodnocen není. Právě proto, že Vatikán v současném světě patří k naprostému minimu států, které samy o sobě netvrdí, že jsou demokratické!

Demokracie podle soudruha Ždanova

Jak už bylo uvedeno výše, termín demokracie je v dnešním světě nejen rozšířený, ale do značné míry také (ještě stále) „sexy“. Nejpozději od konce druhé světové války se, tehdy zejména mezi USA a SSSR, rozhořel spor o tom, kdo a proč se může označit za demokratický stát. Andrej Ždanov, blízký Stalinův spolupracovník a organizátor takzvané Kominformy – organizace založené s cílem umožnit Moskvě koordinovat – ve skutečnosti kontrolovat – komunistické strany ve světě, v projevu předneseném před zástupci cizích komunistických stran v září 1947 (kde bylo mimo jiné odůvodněno odmítnutí Marshallova plánu) rozdělil svět na imperialistický, vedený USA, a demokratický, vedený SSSR.

Díky sovětskému vítězství ve válce se prý objevil nový typ státu, respektive společnosti, tak zvané lidové demokracie, které se stávají autentickým naplněním demokratických ideálů, na rozdíl od demokracií buržoazních. V průběhu studené války se pak socialistických států, z nichž mnohé samy sebe označily termínem „lidová demokracie“, objevilo několik desítek a Severní Korea – Korejská lidově-demokratická

republika – takovým státem zůstává dodnes. V současnosti, vedle již vzpomenutého Vatikánu, se k demokracii žádným způsobem nehlásí pouze Brunej, Katar, Omán, Spojené arabské emiráty a Saúdská Arábie, což jsou všechno – včetně Vatikánu – absolutistické monarchie, jakkoli se značně rozdílnou mírou garantovaných osobních svobod, politických práv a (často státem zajištěného) hmotného blahobytu pro obyvatele.

Přečtěte si také Lidé se musejí zase začít bát, rozhodl Kreml a nechal komanda vytáhnout obušky

Proč takto dlouhý historický a geografický exkurz do problematiky demokracie a svobody? Protože se v našem mediálním a politickém prostoru od zainteresovaných politiků či podnikatelů stále častěji setkáváme s tvrzeními, že to, co se děje „na Západě“, je buď úplně stejné, nebo podobně špatné jako to, co se děje jinde ve světě, zejména pak v zemích/režimech, které vnímají jako kulturně, hospodářsky či politicky blízké a zajímavé.

Naštěstí žijeme ve společnosti, která například některým našim komunistům umožňuje veřejně adorat čínský či severokorejský režim, jiným pak srovnávat Evropskou unii s RVHP, či rovnou se SSSR a tvrdit, že pokud se v zemi XYZ děje něco špatného, pak zas „v Americe mlátí černochoy“. Takováto srovnání jsou však nesmyslná a to ne proto, že by se „na Západě“ nikdy a nikomu neděla křivda – vždy tomu tak bylo a bude –, ale proto, že právě v důsledku zcela jinak nastaveného politického a právního systému, který však v obou případech sám sebe může označovat termínem „demokracie“, jsou vizuálně srovnatelné jevy – typicky zásah francouzské policie v Paříži proti takzvaným žlutým vestám a ruské policie v Moskvě proti těm, kteří se dožadují, aby jejich kandidáti byli registrováni do voleb, prohlášeny za obsahově totožné.

„Pořádek musí být“

Bylo by možné argumentovat, že i když ruská a francouzská policie používají proti demonstrantům násilí, činí tak s jinou intenzitou, ve zcela jiných počtech a zejména ve zcela odlišné situaci. Ti, kteří mají jasno, na argumenty tohoto typu stejně neslyší a navíc je pravda, že například v Paříži rovněž došlo k excesům, takže lze snadno „dokázat“, že to vypadá stejně (a jen málokdo pak slyší na argument, že v demokratických státech se následně vyšetřují). Nebo je možné, jak například na webu casopisargument.cz učinil Branislav Fábry, pokusit se situaci v Rusku pojmout optikou shromažďovacího práva a jeho postupného vývoje (zprůšňování).

Nakonec dospějete k závěru, že i v Rusku je třeba dodržovat zákony, a dokud a pokud tak ti, již se něčeho domáhají, nečiní, i když se může jednat o právo garantované ústavou, a dokud nevyčerpali všechny ostatní prostředky, včetně odvolání k soudu, jakkoli je známo, že toto je zcela nefunkční, tak je vlastně vše více méně v pořádku a největší nebezpečí je v tom, že „mainstream“ prý k policejnímu násilí ve Francii a v Rusku přistupuje jinak.

Přečtěte si také Ruská města demonstrují, Putin řídí zemi z motorky Ural: Procházky zakázány! Zpívat se nesmí

Jak tedy přemýšlet a argumentovat v situacích, které se na první pohled jeví být stejné, ale jejichž historický či právní kontext je jiný, ale tak složitý a obsáhlý, že není v silách většiny z nás být obeznámen se všemi detaily, typicky „darování“ Krymu „opilým“ Chruščovem Ukrajině a jeho „návrat“ do náruče vlasti na základě „referenda“? Možnou cestou je takzvaný Test hlavního náměstí, který roku 2004 v knize *The Case of Democracy* navrhl bývalý sovětský disident a lidskoprávní aktivista, dnes izraelský politik Natan Šaranskij. Jeho princip je velmi jednoduchý a výsledek zcela průkazný: „Pokud se člověk nemůže postavit do středu náměstí a (nenásilně) vyjádřit své názory beze strachu ze zatčení, uvěznění nebo fyzické újmy, pak žije ve společnosti, která je ovládána strachem, nikoli ve svobodné společnosti“. Zkuste si přinést transparent, číst politické prohlášení či pokoušet se diskutovat s kolemjdoucími například na Václavském náměstí v Praze, u Braniborské brány v Berlíně, na Champs Elysée v Paříži nebo na Times Square v New Yorku a zkuste něco takového na Rudém náměstí v Moskvě či na Tchien-an-men v Pekingu. Nebo to raději nezkoušejte.

Autor je politický geograf, působí na **Fakultě sociálních věd** UK a Metropolitní univerzitě Praha.

V rubrice komentáře dáváme prostor různým úhlům pohledu, které nemusí vyjadřovat stanovisko redakce.

URL| <https://denikn.cz/179619/demonstrace-v-moskve-parizi-ci-barcelone-srovnavat-ma-smysl-jen-to-co-srovnat-je/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
denikn.cz (Komentáře)

Krise v Itálii nabírá na obrátkách. Stane se Salvini premiérem, nebo obětí vlastní strategie?

14.8.2019 info.cz str. 00 Svět

Eliška Kubátová

ANALÝZA Krize na italské politické scéně dostává nový náboj. Proti šéfovi krajně pravicové Ligy Matteu Salviniemu, který chce posílit svou pozici v předčasných volbách, se zformovala hlasovací koalice v čele s vládním Hnutím pěti hvězd a opoziční Demokratickou stranou. Díky nim tak v úterý Senátem neprošel návrh, aby se dnes hlasovalo o nedůvěře vládě a termín hlasování se posunul na příští týden. Dosáhnout vyslovení nedůvěry však pro Salviniho nebude snadné – v Senátu totiž nemá dostatečnou podporu. Jak může sága v Římě dopadnout? Přinášíme klíčové otázky a odpovědi.

Co krizi rozpoutalo?

Vláda protiimigrační Ligy Mattea Salviniho a antisystémového Hnutí pěti hvězd (M5S) je u moci 14 měsíců, spíše než o životaschopné spojení však od počátku šlo o sňatek z rozumu. Dokládá to i fakt, že se obě strany dohodly na vzniku koalice až po 88 dnech od parlamentních voleb. Od té doby se vztahy uvnitř kabinetu stále více vyostřovaly, pomyslnou poslední kapkou se minulý týden stal spor o stavbě rychlodráhy z Turína do Lyonu, kterou Liga hlasitě podporuje, zatímco M5S se jí snaží brzdit.

Tím hlavním důvodem, proč se Salvini snaží o uskutečnění předčasných voleb, je však naplnění vlastních ambicí – přesněji řečeno jeho vize stát se příštím italským premiérem. Podle průzkumů má totiž Salvini velkou voličskou podporu a chce své silné pozice co nejdříve využít, proto by se také měly volby odehrát už v říjnu.

Ještě loni sklízelo protestní Hnutí pěti hvězd v čele s Luigim Di Maiem úspěchy a ovládlo i parlamentní volby – v nich získalo celkem 32 procent hlasů, zatímco Liga pouhých sedmáct. V době vzniku vlády tak drželo otěže a rýsoval se podle něj i vládní program. Postupem času se ale karta obrátila a podle průzkumů je Liga s velkým náskokem první – hlas by jí teď dalo kolem 38 procent voličů. Naopak Hnutí pěti hvězd by se 17 procenty skončilo až třetí, a to po středolevé Demokratické straně (PD), kterou by volilo 23 % Italů.

Co se včera odehrálo?

Italský Senát zamítl návrh Salviniho, aby se dnes uskutečnilo hlasování o nedůvěře vládě. Hlasovat by se tak mělo až v úterý. Co je však důležitější – návrh společnými silami přehlasovaly levicové strany. Konkrétně vládní Hnutí pěti hvězd a Demokratická strana, které doplnilo hnutí Svobodní a rovní. Strany, které si dlouhé měsíce nemohly přijít na jméno, se tak kvůli hrozbě předčasných voleb a dalšího posílení Salviniho dokázaly semknout. Bude zajímavé sledovat, zda dokážou spolupracovat i v příštích dnech a týdnech.

Co se bude dít dál?

Pro odhadnutí dalšího vývoje ve třetí největší ekonomice eurozóny bude klíčový 20. srpen, kdy se má v Senátu hlasovat o vyslovení nedůvěry vládě – pokud by návrh prošel, pro Salviniho by to byl první krok k vytouženým předčasným volbám. Podle italského politického systému stačí k vyslovení nedůvěry kabinetu rozhodnutí kterékoli z rovnocenných komor italského parlamentu, v Senátu je však Salviniho Liga mnohem slabší než v Poslanecké sněmovně.

„V Senátu má Liga jen 58 senátorů z 315. Spekuluje se proto nad tím, do jaké míry to byl ze strany Salviniho promyšlený krok za situace, kdy v horní komoře parlamentu nemá politické karty rozdané ve vlastní prospěch. Hovoří se však o tom, že může jít o jednu z možných strategií – i kdyby hlasování Salviniemu nevyšlo, může to opět posílit jeho voličskou podporu. Mohl by tak sám sebe prezentovat jako oběť politických intrik, které jdou proti vůli italského lidu,“ říká pro INFO.CZ odborník na italskou politiku z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Martin Mejstřík.

Salviniho by sice mohly podpořit dvě další krajně pravicové strany – Bratři Itálie a strana Vzhůru, Itálie bývalého premiéra Silvia Berlusconiho, ani jeho podpora však není stoprocentně jistá. Zástupci Vzhůru, Itálie totiž chtějí mít od Salviniho předem příslibeno, že v případě pomoci s nimi Liga utvoří předvolební koalici. Podle aktuálních průzkumů se jejich volební preference pohybují jen kolem šesti procent a vědí, že díky účasti v koalici by měli v nové vládě garantovaná alespoň nějaká ministerstva. Nicméně ani s podporou těchto dvou stran by za současné konstelace v Senátu Liga nedosáhla na většinu.

Přesto se s vyslovením nedůvěry vládě a následnými předčasnými volbami operuje jako s nejpravděpodobnější variantou dalšího vývoje – část opozice se může hlasování zdržet a Liga spolu se spojenci v Senátu díky tomu

může dosáhnout vytouženého cíle. Pokud by hlasování o nedůvěře vlády nakonec prošlo, Salvini ani tak nemá vyhráno – na předčasné volby, které se podle něj mají uskutečnit v co nejbližším termínu, totiž vůbec nemusí dojít.

Jak se dá vyhnout předčasným volbám?

Po vyslovení nedůvěry vládě bude rozhodnutí na prezidentu Sergiu Mattarellovi. Ten buď vypíše termín předčasných voleb, které se uskuteční nejpozději do 70 dní, nebo má druhou možnost, a to ustavit prozatímní vládu. Hnutí pěti hvězd a bývalý premiér Matteo Renzi z Demokratické strany dali už o víkendu najevo, že by se takové vlády rádi chopili a zabránili tak Salviniimu dokončit cestu k premiérství. A právě včerejší hlasování v Senátu naznačuje, že tyto strany spolu dokážou spolupracovat.

„Dnešní hlasování ukazuje, že nová parlamentní většina je možná,“ prohlásil v úterý Renzi. Zda je to pravda, nebo jen zbožné přání Renziho a Hnutí pěti hvězd, se ale teprve ukáže. „Je otázka, jestli pro ně bude strašák předčasných voleb natolik velký, že budou tuto jinak nemyslitelnou spolupráci schopni skousnout,“ říká Mejstřík, podle kterého by takové spojení vyhovovalo především Hnutí pěti hvězd.

M5S totiž během vládního angažmá s Ligou Mattea Salviniho ztratilo značnou část voličských preferencí a se 14 až 17 procenty by se zřejmě stalo hlavním poraženým předčasných voleb. Snaha za každou cenu se vyhnout volbám pro ně proto dává smysl, Demokratická strana je však rozpolcená. Proti spojení s M5S se rázně staví hlavně nový šéf Demokratické strany Nicola Zingaretti, jeho blízcí spolupracovníci – včetně bývalého ministra kultury Daria Franceschiniho a poslance Goffeda Bettiniho – nicméně v úterý prohlásili, že by strana měla účast na prozatímním kabinetu zvážit.

„V Demokratické straně na jednu stranu nechtějí, aby Salvini ve volbách slavil drtivé vítězství, ale Hnutí pěti hvězd pro ně bylo největším soupeřem, který je hlasitě kritizoval a s nímž mají největší politické spory. A najednou by s ním měli spolupracovat. Ve straně proto zatím vládne opatrnost, ale možné je, že skutečně převáží strach z toho, že by Salvini mohl volby vyhrát,“ dodává Mejstřík.

I když mezi dvěma levicovými stranami vládnu hluboké rozpory, možné spojení M5S s Demokratickou stranou je pro Salviniho velkým zdrojem obav. Liga by totiž v takovém případě byla ze hry venku – alespoň na nějakou dobu. M5S, ani strana Renziho totiž nepředpokládají, že by jejich kabinet měl trvat do konce funkčního období – tedy do řádných voleb naplánovaných na rok 2023. Strany by ale měly čas na to připravit si půdu pro další volby, například změnou volebního systému.

Co by znamenalo snížení počtu poslanců?

Na italské politické scéně se včera odehrála ještě jedna důležitá věc – Salvini překvapivě kývnul na požadavek Hnutí pěti hvězd snížit počet zákonodárců z 950 na 605. O návrhu má italská Poslanecká sněmovna hlasovat 22. srpna. Tento krok by podle Salviniho protivníků mohl po volbách omezit sílu Ligy – jak ale upozorňuje Mejstřík, to by platilo jen za předpokladu, že se spolu se snížením počtu křesel změní i volební zákon.

„Pokud by zůstal v platnosti ten současný, Salviniho by to naopak posílilo. Současný systém totiž preferuje strany, které jsou schopné vyhrát v jednomandátových obvodech, a to Liga splňuje. Proto se Demokratické straně návrh na snížení počtu poslanců příliš nelíbí,“ říká odborník s tím, že podoba reformy se bude odvíjet od toho, kdo bude v parlamentu nově skládat většinu. To však ukážou až další týdny.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42593/krize-v-italii-nabira-na-obratkach-stane-se-salvini-premierem-nebo-obeti-vlastni-strategie>

Více zbraní, více svobody? Brazílie se inspiruje v USA

14.8.2019 Deník N str. 06 Tváře Ameriky
FRANTIŠEK KALENDA

Prezident Bolsonaro se od nástupu do úřadu pokouší naplnit předvolební slib a uvolnit přísnou brazilskou zbraňovou legislativu. Jeho dekrety ale narazily u Kongresu, soudů i většiny veřejnosti.

Válčíme. Tak těsně po svém zvolení popsal brazilský prezident Jair Bolsonaro neutěšenou bezpečnostní situaci v zemi, kde se ročně stane nejvíc vražd na světě. Právě tato skutečnost výrazně přispěla k tomu, že se řadový poslanec a někdejší armádní kapitán loni na podzim probojoval až do čela největší latinskoamerické země.

Zatímco předchozí prezidenti se s rekordní mírou násilí pokoušeli bojovat mimo jiné systematickým omezováním počtu zbraní, Bolsonaro v kampani přišel se zcela opačným receptem, když přislíbil uvolnění přísné legislativy.

Za tímto účelem vydal od začátku roku sedm prezidentských dekretů, tedy exekutivních nařízení, která obcházejí běžný proces schvalování oběma komorami v Kongresu a místo toho nabývají platnost okamžitě.

„Musíme skoncovat s politicky korektní představou, že bez zbraní bude v Brazílii vše lepší,“ prohlásil Bolsonaro na podzim v televizi Record. „Střelná zbraň nejenže garantuje ochranu lidského života, ale i svobodu národa.“

ZMATENÉ DEKRETY

Nutno zdůraznit, že je situace kolem zmíněných prezidentských dekretů mimořádně zmatená. Už vydaná nařízení totiž musel Bolsonaro opakovaně změnit, nebo dokonce úplně odvolat a nahradit novými po nátlaku zákonodárců a soudů, které je označily za protiústavní.

V tuto chvíli jsou fakticky v platnosti tři dekrety. Ty běžným Brazilcům nově umožňují třeba nákup některých ničivějších zbraní dosud vyhrazených ozbrojeným složkám, jako jsou třeba poloautomatické pušky Taurus T4, a ruší nutnost podat úřadům při pořizování střelné zbraně vysvětlení, k čemu ji potřebují.

Zavádí také možnost výuky střelby pro nezletilé ve věku od čtrnácti do osmnácti let bez dříve požadovaného soudního svolení a vybraným kategoriím (sběratelům, lovcům a sportovním střelcům) výrazně zvyšují povolený počet držení zbraní i množství nakoupené munice.

Nejnovější dekrety naopak zrušily toto plánované rozšíření i pro běžné Brazilce, kteří měli mít právo koupit si až pět střelných zbraní a 5000 kusů munice, a především už neobsahují povolení pro 20 profesí nosit u sebe zbraň na veřejnosti. To měli původně dostat například politici, právníci, novináři a řidiči kamionů.

I tak se jimi ale bude zabývat Nejvyšší soud, protože jde podle žalující strany o překročení prezidentských pravomocí a dekrety by neměly měnit už existující legislativu, v tomto případě zákon o odzbrojení z roku 2003. Zmatek by tak definitivně měl vyřešit až návrh v Kongresu z pera vládních senátorů, který by obsah dekretů včlenil do připravované novely.

PŘÍSNÁ LEGISLATIVA 2003

Brazílie se s velkou mírou násilí potýká dlouhodobě. Prudce rostoucí počet vražd v 90. letech vedl v roce 2003 k přijetí komplexního zákona, který měl významně omezit přístup Brazilců ke střelným zbraním. Zatímco předtím je bylo možné koupit v obchodních domech a jejich nošení na veřejnosti nebylo výjimkou, nový zákon nastavil systém restriktivně.

Minimální věk pro pořizování zbraně se zvýšil z 21 na 25 let, zájemce nesměl mít předchozí záznam v trestním rejstříku ani být v době podání žádosti předmětem policejního vyšetřování nebo soudního procesu, musel mít stálou adresu, prokázat psychickou i technickou zdatnost a zdůvodnit potřebu zbraně.

Ještě radikálnější změna nastala v pravidlech nošení zbraně – k tomu měli mít nově oprávnění pouze příslušníci ozbrojených složek a v omezené míře zemědělství pracovníci na venkově, ostatní je museli pod hrozbou přísných trestů nechat doma.

Koho policie zadržela se střelnou zbraní na ulici, mohl skončit na dva až čtyři roky ve vězení. Zákon také zavedl trest od jednoho do tří let za vlastnictví neregistrované zbraně, přičemž provinilec mohl za mířením strávit až šest let v případě, že se u něj našla střelná zbraň z kategorie vyhrazené pro ozbrojené složky.

Dostupná data ukazují, že polovina odsouzených za nelegální vlastnictví či nošení zbraní už se věnovala trestné činnosti, nejčastěji přepadením. Zbraňová legislativa mnohdy umožňovala úřadům odsoudit podezřelé zločince, proti kterým se nepodařilo najít dostatek jiných důkazů.

PRÁVO NA OBRANU

Zákon z roku 2003 se stal okamžitě předmětem kritiků a v Kongresu se od té doby objevilo nespočet návrhů na jeho omezení nebo úplné zrušení. Odpůrci argumentují, že nepřispěl k tomu, aby se z Brazílie stala bezpečnější země pro život. Spořádaným občanům pouze znemožnil obranu před napadením, zatímco zločinci si zbraně obstarávají nelegálně.

„Střelné zbraně představují jediný prostředek, kterým se nevinní mohou bránit násilí,“ tvrdí senátor Marcos do Val, který se zasazuje o zrušení zákona o odzbrojení. „Každý má právo na sebeobranu a bez něj je zranitelný. Pokud by občanovi zákon nekomplikoval schopnost bránit vlastní rodinu, zločinci by se neodvážili vpadnout do jeho domu nebo obchodu.“ Obhájci zbraní v Kongresu, k nimž odjakživa patřil sám Bolsonaro, připomínají alarmující množství vražd a často si berou za příklad Spojené státy. „Počet střelných zbraní registrovaných v USA je dvacetkrát vyšší než v Brazílii. Tamní počet vražd je přitom čtyřikrát menší,“ vysvětluje další senátor Wilder Morais.

Jedná se o poněkud zavádějící argument, jelikož zbraňová legislativa se v jednotlivých státech USA zásadně liší a obecně platí, že regiony s přísnější kontrolou registrují na počet obyvatel nižší počet vražd. Spojené státy navíc trpí na světové poměry rekordním počtem hromadných střelb – jen za letošní rok jich bylo 251.

Faktem naopak je, že ani přijetí zákona o odzbrojení v Brazílii nepřispělo k zásadnímu snížení počtu vražd. Ten v letech 2003–2017 podle Institutu pro aplikovaný výzkum (IPEA) vzrostl z 51 na 65 tisíc, i když v roce 2018 a v první polovině letošního roku znovu klesal. Dvě třetiny vražd byly spáchány střelnou zbraní. Obhájci zákona z řad občanské společnosti a přinejmenším levé části politického spektra tvrdí, že se i tak jedná o úspěch, protože v 90. letech se množství vražd zvyšovalo v nesrovnatelně vyšší míře a přijetí restriktivní legislativy trend alespoň zpomalilo, když už ne zcela zvrátilo.

ZACHRÁNĚNÉ ŽIVOTY

V červnu publikovaná studie IPEA a Brazílského fóra pro veřejnou bezpečnost (FBSP) ukazuje, že jestliže počet vražd rostl 14 let před přijetím zákona o odzbrojení v průměru o 5,5 % ročně, mezi lety 2003 a 2017 to bylo o méně než 1 %. Dle další studie **Fakulty sociálních věd** (FLACSO) mohl být počet obětí bez schválení regulace o téměř 134 tisíc vyšší.

Kořeny přetrvávajícího násilí by mohly ležet jinde. Odborníci upozorňují na nedostatek peněz pro veřejné instituce včetně bezpečnostních složek, které ještě více utrpěly škrtů po vypuknutí ekonomické krize v roce 2014. V době prudce rostoucí nezaměstnanosti se mnoho států i jednotlivých měst jako Rio Grande do Sul a Porto Alegre ocitlo na pokraji bankrotu a šetření se promítlo do zhoršené bezpečnostní situace.

Nedostatek peněz doplněný špatnou koordinací na celostátní úrovni se promítl i do neschopnosti skutečně omezit přístup zločinců ke zbraním. Část z nich se do země pašuje mimo jiné z USA, další jsou buď ukradené, nebo zaregistrované a následně načerno prodané, a některé pocházejí dokonce od samotných policistů a vojáků, kteří se mnohdy podílejí na obchodě s drogami.

ZBRANĚ A SVOBODA

Argumenty vysokou zločinností jsou ale pro brazilské obhájece zbraní ve skutečnosti spíš vedlejší a z USA si vypůjčili i ztotožnění práva na ozbrojování se svobodou jako takovou, přestože v brazilské ústavě nenajdeme nic podobného jako proslulý druhý dodatek ústavy americké.

„Náš život má svou cenu, ale existuje ještě něco mnohem cennějšího. A to je naše svoboda,“ shrnul v červnu tento postoj prezident Bolsonaro, pro nějž jsou navíc zbraně součástí pečlivě cizelovaného obrazu odvážného vojáka bojujícího proti zločincům. „Hájím ozbrojování našich občanů, které zajistí, že vládce nikdy nenapadne uzurpovat si absolutní moc.“

Z toho, že Bolsonaro jako jeden z nejhlasitějších zastánců zbraní na podzim s přehledem zvítězil v prezidentských volbách, by se dalo usuzovat, že reprezentuje nálady velké části společnosti. Jenže obrázek komplikují průzkumy veřejného mínění, podle nichž chce přesvědčivá většina Brazilců současný stav zachovat – v červencovém výzkumu společnosti Datafolha jich bylo 70 procent.

V příštích měsících se ukáže, jaký vliv bude mít odpor veřejnosti podpořený Brazilskou biskupskou konferencí na prezidentovy další dekrety i na podobné iniciativy v Kongresu. Potřebná většina pro změny zákona o odzbrojení se dosud nikdy nenašla, přestože značná část provládních zákonodárců v minulosti profitovala z darů zbrojařských společností.

„Musíme skoncovat s politicky korektní představou, že bez zbraní bude v Brazílii vše lepší,“ prohlásil Bolsonaro na podzim. „Střelná zbraň nejenže garantuje ochranu lidského života, ale i svobodu národa.“ Z toho, že Bolsonaro zvítězil v prezidentských volbách, by se dalo usuzovat, že reprezentuje nálady velké části společnosti. Jenže 70 % Brazilců si přeje současný stav zachovat.

O autorovi| FRANTIŠEK KALENDA, novinář

Foto autor| FOTO: ISAC NÓBREGA, ÚŘAD PREZIDENTA, CC BY 2.0

Foto popis| Brazilský prezident Jair Bolsonaro mluví s médii 15. května 2019.

Kdy bude nový ministr?

Lucie HRDLIČKOVÁ, moderátorka

Odejít z vlády, trvat na Šmardovi nebo hledat jiné jméno? Řešení vládních trablů je zatím v nedohlednu. Prezident Zeman požaduje po předsedovi ČSSD Hamáčkovi jiné jméno na post ministra kultury. Sociální demokraty tak tlačí do kouta. Z krajů zní hlasy, že má předseda na nominaci Michala Šmardy trvat. A opoziční politické strany mluví o ústavní krizi a mimořádné schůzi sněmovny k žalobě na prezidenta. Tu navrhuje poslanec KDU-ČSL Marian Jurečka.

Tereza BRHELOVÁ, redaktorka

Šikany ze strany ANO a prezidentské kanceláře je podle Michala Šmardy dost. Teatrálně odstupovat od kandidatury ale nebude.

Michal ŠMARDA, kandidát na ministra kultury

Já tomu vyjádření úplně nerozumím, protože jsem přesvědčen o tom, že Sociální demokracie splnila všechny podmínky, které postupně pan premiér a pan prezident dali, i proto, abychom mohli vyměnit ministra, který reprezentuje Sociální demokracii. Jan Hamáček dostal mandát tu situaci řešit. Myslím si, že pan prezident a pan premiér mi to moc nezjednodušují. Takže v tuhle chvíli já skutečně nevím, jaký bude další postup.

Milan ZNOJ, politolog, FF UK

Samozřejmě Sociální demokracie může trvat na tom, že mají kandidáta na ministra kultury Michala Šmardu a žádat premiéra, aby jeho jmenování prosadil, což se dá očekávat, že takhle se to bude odvíjet. Ale otázka je, zda splní také hrozbu, kterou s tím návrhem spojují, to znamená, zda v případě, když tedy premiér neprosadí to jmenování Michala Šmardy, zda Sociální demokracie odejde z vlády.

Tereza BRHELOVÁ, redaktorka

Podle politologa Znoje by možným řešením mohlo být podání ústavní žaloby. S tím souhlasí i místopředseda senátu a Sociální demokrat Milan Štěch.

reportér/citace Milan ŠTĚCH, místopředseda senátu, zdroj: facebook

Právě teď by se měla ČSSD v Poslanecké sněmovně připojit k podpoře ústavní žaloby podané senátem. Podle mého názoru se hlava státu dlouhodobě pokouší překloupat systém parlamentní demokracie v naší zemi v systém prezidentský. Je na poslancích všech politických stran, zda tomu chtějí jen přihlížet, anebo budou konat.

Tereza BRHELOVÁ, redaktorka

K podání žaloby se přiklání i první místopředseda ČSSD Roman Onderka. Pro okamžitý odchod z vlády je senátor Sociálních demokratů Jiří Dienstbier. Podle politologa **fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy ale nemají na vybranou.

Josef MLEJNEK, politolog, **FSV UK**

Když odejdou z vlády, tak vyplní přání Miloše Zemana, a když v té vládě zůstanou, tak budou vypadat trapně, poněvadž nedokáží si prosadit svého člověka na ministerstvu.

Tereza BRHELOVÁ, redaktorka

Tereza Brhelová a Daniela Brodčová, Seznam.cz.

Lucie HRDLIČKOVÁ, moderátorka

Co vysvětlovat má teď už exministr Antonín Staněk. Postupně vychází najevo několik jeho kontroverzních kroků, které udělal v posledních dnech v úřadě. Pojdme se na ně teď podívat. Zatím nejnovějším přírůstkem je informace, že den před svým odchodem z funkce, tedy 30. července, Staněk odvolal radu senátora Mikuláše Beka. Ta na ministerstvu kultury rozděljuje dotace na festivaly klasické hudby. Staněk odvolané radní obvinil z podjatosti. Dotčení to ale odmítají a spolu s Bekem zvažují soudní žalobu.

Mikuláš BEK, senátor

My budeme zvažovat nějaký právní postup. My jsme vyzvali ministerstvo kultury, aby jasně řeklo, co si o naší práci myslí, protože je zvláštní, že jsme dostali dopis, kterým nás odvolává ministr z té rady a zároveň nás chválí za naši práci a na tiskové konferenci ten samý ministr říkal, že jsme podjatí.

Lucie HRDLIČKOVÁ, moderátorka

Na postup rady si v minulosti stěžoval královéhradecký zastupitel Miroslav Matějka. A právě ten mimo jiné pomáhal Miloši Zemanovi při jeho první prezidentské kampani. A právě jméno současného prezidenta figuruje i ve druhém Staňkově kroku. Tím bylo zrušení památkové ochrany teplických lázní. Podle informací serveru neovlivni.cz tak vyšel Staněk vstříc developerskému zájmu Jaroslava Třešňáka. A právě tento muž patřil mezi největší sponzory loňské prezidentovy kampaně. A třetí personální zemětřesení zažila a opět rozhodnutím Staňka ústřední knihovnická rada. Odtud odchází její šéf Vít Richter. Podle Staňka se ovšem nejedná o odvolání, ale pouze o převedení jeho funkce na generálního ředitele Národní knihovny. Důvod svého nuceného odchodu z rady ale Richter nezná.

?Extrémismus u politických stran

15.8.2019 ČRo Plus str. 01 11:34 Interview Plus

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jak se proměňuje extrémismus u politických stran? Umíme rozlišit jeho rysy? Proč některé extrémistické subjekty vymizely z politické scény a z veřejného života? A je nebo není existence těchto stran prostě v uvozovkách daní demokracie? Nejen o tom budeme mluvit v dnešním Interview Plus. Mým hostem je politolog **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který se politickým extrémismem dlouhodobě zajímá, zabývá, Jan Charvát. Dobrý den, vítejte.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Já jsem Michael Rozsypal a přeji dobrý poslech. Pane Charváte, podle zprávy ministerstva vnitra za rok 2018 hnutí SPD Tomia Okamury není extrémistické. Vidíte vy třeba v projevech Tomia Okamury nebo některých členů SPD nějaké extrémistické prvky?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tady právě ministerstvo vnitra narazilo vlastně na limity té koncepce extrémismu, což je moment, na který vlastně dlouhodobě upozorňuje akademická scéna, že ta takzvaná teorie extrémismu prostě má jako celou řadu limitů a není úplně nejšíkvnější a tady se to projevilo poměrně, poměrně hezky. To znamená, my máme poměrně jako potíž definovat, co to vlastně ten extrémismus je. Vnitro má nějakou svoji definici, teď zjistilo vlastně, jako že to SPD se jí tam tak úplně nevejde, ale zároveň vlastně, že celá řada jaksí projevů, který vycházejí buď od některých straníků, anebo od lidí, řekněme, z nějakého širšího okruhu SPD, by vlastně splňovali tyhle ty záležitosti a možná víc než výroky jaksí jiných skupin a s tím poměrně poměrně zápasila. To, co my jako vidíme, nebo to, co my jako akademici dokážeme říct, je, že projev SPD na jedné straně splňuje charakteristiky populismu, to znamená, taková ta představa o té rozdělené společnosti my versus oni. Ta elita

zkorumpovaná versus ten jaksi čistý a hodný lid, který hájíme jaksi my jako ta strana. Na straně druhé je tam poměrně samozřejmě velmi takový ten agresivní přístup, hodně pracující s tematikou, která je velmi typická třeba pro tu krajní pravici, což znamená teda otázka migrace, otázka třeba Romů, sahající až do té úrovně jaksi dehumanizace takového velmi paušálního hodnocení těchto skupin, vytváření toho, té představy, jaksi že jde o tu jednotnou masu, která prostě sdílí stejný pohled.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A jenom, pardon, to jsou prvky, které jsou extrémistické?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ne, to jsou prvky, no, takhle to jsou prvky, které bychom samozřejmě našli u většiny těch skupin, které za extrémistické označujeme nebo minimálně na té krajní pravici a jsou to věci, které samozřejmě jsou poměrně problematické a dlouhodobě jaksi té společnosti jako takové v zásadě škodí, protože prostě vytváří obrazy, které vlastně neexistují, není pravda, že bychom o jakýkoliv skupině, o jakékoliv skupině, to úplně jedno, mohli říct, že je prostě monolitní, sdílí všechny jaksi názory stejně a jeden každý člen je zodpovědný za jakékoliv jednání jiného člena této skupiny.

Michael ROZSYPAL, moderátor

To je nějaká kolektivní vina?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Taková představa, přesně tak, to jaksi kolektivního étosu a z ní vyplývající vlastně jako kolektivní, kolektivní.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ale když někdo, v uvozovkách, háže nějakou skupinu do jednoho pytle, tak to nemusí automaticky znamenat, že je extrémista, nebo ano?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ne, to je právě to, co říkám. My vlastně neumíme říct jako co přesně, nebo jak jsem říkal na začátku, tady je ten problém s tím, co vlastně znamená ten extrémismus, jak bychom si ho měli jako nastavit, jaké jsou ty limity, a tak dále.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Pardon, možná se u toho zastavme, je problém vůbec v tom, že ten pojem nemáme dobře definovaný, nebo že si každý pod ním představuje něco jiného?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

My ho vlastně nemáme definovaný, to je jako jeden z těch základních, jeden z těch základních problémů. Jak říkám, existuje nějaká definice, se kterou ministerstvo vnitra pracuje. Existují nějaké dílčí definice, se kterými se jaksi občas můžete setkat, ale ten pojem sám, za prvé on vlastně nic neřekne, vy nevíte, co to znamená, když o někom řekneme, že je extrémista, tenhle ten člověk je extrémista. Moji kolegové mi kdysi ukazovali jednoho studenta v kantýně a říkali, támhle kolega umí, dokáže sníst 19 knedlíků, to je extrémista. Je, technicky vzato ano, to, protože extrém znamená, že to je něco, co je nejméně vzdálený od středu, od průměru, tak 19 knedlíků nepochybně je vzdáleno od středu, ale nebude to, co si představíme pod tím pojmem extrémismus.

Michael ROZSYPAL, moderátor

V politickém prostředí se to asi těžko vůbec nějak kvantifikuje, co je nejdále od středu.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ano, kvantifikovat tohle to v podstatě nejde, navíc nejdál od středu klidně může být strana, která je naprosto legitimní, jenom prostě není už někdo dál za ní, vůbec nemusí vadit a najednou by se teoreticky měla na stát jaksi touto extrémní stranu, respektive extrémistickou. Současně vy nevíte, co to přesně vlastně znamená, jo, už bychom museli specifikovat, jestli se bavíme o pravicovém nebo levicovém extrémismu, každý z nich mají charakteristiky a pak nejdnou zjistíte, že i ten takzvaný pravicový nebo levicový extrémismu je vnitřně rozdělený na celou řadu skupin, který často stojí proti sobě, který nemají stejný názory, nemají stejný postoje, nevychází ze stejného principu. Není to tak, jak spousta lidí jako věří nebo říká, že ta škála politická představuje tu podkovu, že ty extrémy se jako přitahují, v některých věcech se přitahují, respektive v některých věcech budou podobný, třeba krajně pravicový, krajně levicový uskupení ale úplně stejně zjistíte, že v některých jiných věcech jsou podobný krajně pravicový a standardní strany nebo krajně levicový a standardní strany, to znamená, ty podobnosti tam existují různým způsobem, různě se to prolíná, a tak dál, jo, když řeknu jenom, že někdo je extrémista, tak opravdu nevíte nic.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ale to politické prostředí a ta pravolevá škála je asi hodně komplikovanější, než byla před nějakými 10, 15, 20 lety. To je asi fakt.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ona. Tak, když vám odpoví hodně krátce a jednoduše, řeknu ano, když to zkusím trošičku rozvinout. Já obvykle vlastně upozorňuju jednak své studenty nebo každého, koho to zajímá, chce se o tom bavit, na to, že ta problémová škála je prostě zjednodušující vždycky byla a teď je to jenom víc vidět, jo, řada lidí dneska chodí, říká, podívejte se, ta pravá a levá, to vlastně už nefunguje, pravice, levice, to nic neznamená, to jsou úplně jiný témata, který jsou důležitý, ono to tak úplně není. Já se domnívám, nejsem samozřejmě jako sám, že, takto, není to moje myšlenka, je to prostě myšlenka, která jaksi zaznívá poměrně často v tom akademickém světě, že ta politická škála je spíš rozdělená do podoby trojúhelníku, který vlastně reflektuje ty 3 základní ideologie standardní, umírněné, etablované v té společnosti, což je liberalismus, konzervatismus a socialismus. A k nim pak existují nějaké, řekněme, extenze v podobě těch krajních jaksi variant. A my jsme se na dlouhou dobu zvykli, že liberalismus a konzervatismus dohromady vytváří pravici a dlouhou dobu to tak bylo a v těch posledních třeba 10 letech vidíme, jak se vlastně tyhle ty 2 póly od sebe vzdalují, liberalismus a konzervatismus na sebe začínají víc nabírat jaksi svou, řekněme, původnější podobu v tom smyslu, že přestávají jaksi postupovat společně a začínají se stavět proti sobě tak, jak stáli třeba v 19. století.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A možná je to i tématy, která se proměňují ve smyslu gender....

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak, je to částečně tématy, je to částečně přístupem, jo, my jsme samozřejmě v minulosti viděli, že ta spolupráce mezi liberály a konzervativci nikdy nebyla jaksi nikdy neměla takový efekt, že by došlo k nějakému vzniku liberálně konzervativní ideologie, to nejde, přestože se některé strany takhle označují jako liberálně konzervativní, tak většinou spíš myslí, že jsou třeba v liberální, v sociální oblasti, konzervativní, ekonomické nebo obráceně, jo.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Typický příklad ODS v 90. letech.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, přesně tak, která se v zásadě k tomuhle tomu jaksi hlásí doteď. V momentě, kdy dojde na lámání chleba a přijde na nějaký jaksi téma, které je bytostně rozdělující liberály a konzervativce v našem prostředí klasicky všechny otázky, které se týkaly možnosti třeba jaksi pro homosexuály uzavírat manželství dneska, jo, kde liberální jaksi přístup je samozřejmě, klidně, ať to udělají, je nám to úplně jedno, stát nemá právo zasahovat do toho, koho si berou nebo kamarádi versus konzervativní, řekne ne, pro stát je naprosto klíčová entita rodina,

tradiční rodina, která prostě je tímhle způsobem ohrožena, takže tam se úplně jasně tyhle ty dvě skupiny od sebe jakoby oddělí a budou stát proti sobě.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když se vrátím k tomu extrém, je za tím konzervatismem právě dále na té škále ta, řekněme, radikální pravice nebo ta extrémistická pravice, která už nějakou menšinu, ne, že schvaluje ale naopak právě ji chce nějakým způsobem postihnout nebo neumožnit nějaká práva?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak my vlastně vidíme dlouhodobě a je to jedna z nesmírně oblíbených témat, která zaznívají jak v elektronickém prostoru, tak jaksí v hospodách a na všech možných místech, právě takovou tu nejistotu ohledně toho, proč vlastně ty krajní pravice říkáme pravice, ten nacionální socialismus, přece jako tam to slovo socialismus, tak to musí být levice, a tak dál, a tak dál, a tak dál. A lidi s tím jako dlouhodobě zápasí. A přitom, jak jsem říkal, kdybychom se podívali na ty 3 základní ideologie, tak vlastně poměrně zřetelně z toho vystoupí ty extenze, nikoho nepřekvapí, že extrémem socialismu je komunismus, ale řada lidí je vlastně překvapená, protože velmi často mají potíže vlastně definovat, co tam..., nebo měli, dnes už ne, ale dlouhou dobu měli potíže definovat ten konzervatismus a pravici vnímali jenom v té liberální podobě, ale konzervatismus stojí na představě jaksí určitých tradic, určitého řádu a určité nerovnosti, jo, konzervativci jsou přesvědčeni, že lidé ze své přirozenosti jaksí nejsou stejní a tím pádem si nemohou být ani rovni a nemají být, jo, když tuhle tu myšlenku vezmete a doženete ji do extrému jo, tak se dostanete přesně k představě společnosti, které je striktně hierarchicky jaksí uspořádaná a která může za určitých okolností začít některé skupiny obyvatel označovat za ty, které jsou vlastně méněcenné. Já jenom prostě ještě zdůrazním jednu věc, znova zopakuji to, co jsem říkal, není to tak, že tohle dělá konzervatismus, ne, jo, ale když vezmete některé představy konzervatismu a budete je tlačít dál, tak se dostanete k tomu v zásadě, čemu bychom mohli říct prostě fašismus, nebo respektive, když se podíváme na historii fašismu, tak uvidíte, že vlastně tam je nepřerušovaná linie jaksí lidí, který vycházeli právě té konzervativní tradice.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když zůstaneme v současné politice a v současné společnosti České republiky a trochu se vrátím k tomu, o čem jsme mluvili před chvílí, nebo v úvodu našeho rozhovoru, tak které konkrétní prvky, nebo na kterých konkrétních prvcích v české politice si můžeme představit právě ten extrémismus nebo extrémistické názory?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jsem říkal, že neumíme úplně jako definovat, co to je ten extrémismus, tak samozřejmě i ty extrémistické názory začnou být jaksí trošičku problematické, ale já jsem v podstatě už něco z toho naznačoval tady jaksí předtím, to znamená tím, jako jedním z těch velkých problémů je samozřejmě ta otázka té paušalizace.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Například zákaz islámu jako náboženství?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je věc, která, tak, když se dostaneme k těm konkrétním, jako jak pracovat s tou problematickou extremismu, většinou ve skutečnosti zjistíme, že vlastně pracujeme s věcmi, které stojí proti ústavě, to znamená, tyto postupy, které jsou nebo ty názory nebo pohledy...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Proti základní Listině práv a svobod.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Které směřují proti ústavě, respektive proti listině, bychom jaksí označili celkem logicky za ten extrémismus, nebo bývá za to označován, jo, a tam bychom přesně narazili na tenhle ten rozměr, jo, ústava prostě stanovuje, nebo listina, že jaksí máte právo věřit v zásadě čemu chcete, jaksí náboženská svoboda je u nás jaksí standardem, tohle je samozřejmě jaksí v rozporu s ní.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Když někdo tvrdí, že třeba islám v České republice nechce.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Když tvrdí, že islám v České republice nechce, nechcete, tak je to samozřejmě váš postoj, který je v zásadě jaksí legitimní, něco jiného je, protože, pokud se budeme bavit o kritice náboženství, jo, tak ta je ale v naší tradici taky v pořádku. My máme...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Kritika a náboženské zakazování, náboženství je něco úplně jiného.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

To jsou dvě různé věci, přesně tak, jaksí, takže kritizovat naprosto v pořádku. Samozřejmě existuje celá řada věcí, kvůli kterým jaksí zcela legitimně můžete islám kritizovat nebo znovu opakují legitimního ho nebudete chtít, někdo jiný nebude chtít křesťanství. Samozřejmě někdo jiný třeba nebude chtít judaismus, tam se najednou nedostaneme jako na takový tenčí led, protože nechtít křesťanství bude spousta vnímat jako legitimní, nechtít islám bude spousta vnímat jako správné. Nechtít judaismus už bychom jednou měli pocít, že tam...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Historický kontext.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Historický kontext už nám říká něco jiného. A najednou třeba někoho napadne a řekne, aha, tak možná, že tahle ta myšlenka sama o sobě nemusí být vlastně v pořádku. A možná bychom se na ni měli dávat pozor a možná bychom měli uvažovat o tom, co se stane, když teda vlastně jako vezmeme tu jednu náboženskou skupinu a označíme ji za ty nepřátele, protože jsme to vlastně v té historii viděli. Jo, samozřejmě, a současně přitom najdete celou řadu věcí, který můžete kritizovat /nesrozumitelné/, protože na jakýkoliv náboženství, na jakýkoliv jaksí ideology najdete řadu věcí, který lze kritizovat, to je samozřejmě naprosto jaksí legitimní a naprosto v pořádku. To, co není v pořádku, je potom vytváření vlastně teda těch jaksí odlišných přístupů k jednotlivým skupinám, k vytváření nějakého jaksí nerovného přístupu, což jsou věci, které v zásadě předpokládáme, že jsou součástí, nedílnou součástí demokratického fungování toho systému.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jan Charvát politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy je mým dnešním hostem. Pane Charváte, jak si vysvětlujete, že z veřejného prostoru a z politiky prakticky vymizeli lidé typu Martina Konvičky, který nejdříve zakládal ten spolek Islám v České republice nechceme, později tedy blok proti islámu.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak když budu mluvit přímo o jaksí exponentech těhle těch skupin, tak tam ta odpověď je vlastně docela jednoduchá. Má dvě části. Ta jedna z nich je, že ten odpor proti islámu byl vlastně od začátku hodně spojený s odporem vůči migraci. A určitá míra odporu vůči migraci se stala v podstatě mainstreamem, to znamená, že v tomhle momentě většina politických stran se vlastně vztahuje pozitivně, řekněme, k myšlenkám jaksí omezování nebo bránění migraci nebo rozhodně tady nemáme žádnou stranu, která by byla jaksí otevřeně jaksí promigrační a vnímala to jako něco zcela jaksí zásadního, to, to u nás skutečně...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Mainstream vyluxoval tyto extrémisty?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Mainstream, mainstreamizace tohoto toho přístupu, který asi je poměrně jako typický vlastně pro ty východoevropské státy, což teď vidíme jako dlouhodobě, v zásadě uzavřel jako jeden prostor pro to, proč by zrovna lidé jaksi vycházející třeba právě Islámu v České republice nechceme, měli být nějakým způsobem vnímání veřejností pozitivně. A druhý moment je samozřejmě ten, že celá řada jaksi /nesrozumitelné/ do téhle té skupiny už je ve svých jaksi názorech, nebo respektive projevech natolik, řekněme, za hranou toho běžného jaksi přístupu, že řada lidí s tím není spokojená, přijde jim to prostě jaksi moc a v zásadě si řeknou, proč bych měl poslouchat tohoto člověka který, říká věci, který mi přijdou, že jsou opravdu už jako neakceptovatelný, když vlastně vměkčí podobě to říká kdokoliv jiný z těch normálních politiků.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Je to vlastně správný recept jak, v uvozovkách extrémisty vymazat, to, že mainstreamové ty hlavní klíčové strany, ti hlavní aktéři převezmou, byť v umírněnější podobě, ale část té jejich rétoriky nebo část těch jejich myšlenek?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak je to určitě postup, který vidíme jaksi dlouhodobě.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A nejenom v České republice.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nejenom v České republice. My jsme ho vlastně poprvé možná jako nejvíc, nebo možná to není poprvé, ale určitě je to asi nejčastěji zmiňovaný příklad, viděli v 70., respektive spíš v 80. letech ve Francii po nástupu Front National, kdy vlastně socialisté jaksi velmi vítali nástup téhle té strany, protože věřili, že povede k rozbití pravice, což se částečně stalo, ovšem za cenu toho, že pravice převzala část agendy, jaksi Front National a otevřela tím vlastně prostor pro to, aby tato strana pak zůstala v tom systému a následně potom v některých momentech třeba spolupracovala právě s golisty spíš na té lokální úrovni, teda než jaksi v parlamentu, a tak dál, a tak dál. To znamená, na jedné straně je to postup, který samozřejmě funguje a který jaksi z logiky fungování politiky velmi silně působí na politické strany. Na straně druh...., takže pro politické strany je to celkem jaksi logický krok, z pohledu té společnosti to samozřejmě úplně dobré není, protože z témat, která původně byla velmi okrajová, nebo která mohou být skutečně jaksi velmi extrémní, se najednou začne stávat ten mainstream.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A čím to je, že se z toho stane ten mainstream, proč mainstream si neudrží svojí ideologii a nenechá ten extrém extrému.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Mainstream žádnou ideologii nemá. Mainstreamem je mainstream. Mainstream je prostě jako to, co se zdá, že si přeje...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Všechno.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

...jako nejvíc lidí, aspoň v našem jaksi se pojetí, mainstream je vlastně jako bezhodnotový a přebírá ty hodnoty, které se nejvíc prosazují, který nejvíc jaksi rezonují. To byste se musel ptát, proč obecně východní postkomunistické jako postkomunistický státy se staví k tý problematice takhle, proč jsme jaksi mnohem víc uzavření, než třeba západ, to samozřejmě má svoji historickou logiku, máte nějakou zkušenost, a tak dál, a tak dál, a tak dále. My tady mluvíme vlastně o problematice migrace, přesto nejsme rozhodně cílovou zemí pro migraci, těch reálných migrantů je tady v zásadě minimum, přesto je tady jako celospolečenská shoda, nebo to tak vypadá, ona není ve skutečnosti, ale vypadá to tak, že jako migranty tady nechceme. Když se pojedete podívat do Německa, tak uvidíte, že je to vlastně úplně stejným centrem těch protiimigračních představ, vlastně východní bývalé východní Německo, kde ale naprostá většina těch jaksi migrantů není, to západní Německo, který má mnohem větší, mnohem hlubší zkušenost, je vlastně mnohem, mnohem jaksi opatrnější v té ochotě akceptovat ty populistické, nebo nějaké radikální strany.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Mohou se, řekněme, krajně pravicové nebo radikální populistické nacionalistické strany spojovat v nějakých, řekněme, celoevropských celcích, anebo to jde proti logice věci, když jsou nacionalisté, tak nemohou spolupracovat, Marine Le Pen, Geert Wilders nebo Tomio Okamura.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak teď jste si částečně odpověděl sám. Ale jedna věc je samozřejmě, jenom upozorním na jednu věc, populismus jako takový, my jsme si ho dneska zvykli jako hodně spojovat s nacionalismem, ale nemusí to být jaksi automatické, populismus můžete mít kdekoliv, můžete ho mít na pravici, na levici, a tak dál, a tak dál, ale v současné době společně jaksi nejčastěji ho vidíme propojovaný jaksi s nacionalismem, dokonce řada politologů se domnívá, že je to pro ně určitá nutnost, ne se spojit s nacionalismem, ale obecně se spojit s nějakou jaksi jasnější ideologií nebo doktrínou, což na ten nacionalismu vlastně jako nabízí. A my vidíme na jedné straně jaksi velmi silnou tendenci těchto stran vzájemně se podporovat, zejména, když teď relativně nedávno proběhly vlastně evropské volby, kde tohle to bylo jaksi poměrně, poměrně zřetelně vidět, zároveň ale i ty evropské volby hned ukázaly, nebo spíš ta situace po nich hned ukázaly limity tohoto toho přístupu, kdy třeba Itálie v zásadě požaduje velmi silně přerozdělování migrantů jaksi dál do Evropy, což ale většina těch ostatních krajně pravicových stran vlastně odmítá.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Právě, se nabízí otázka, kde se vzalo spojenectví Tomio Okamura a Matteo Salvini, kdy ty zájmy jsou asi diametrálně odlišné..

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Protože kulturně sdílí ty strany v podstatě jako stejný etos, jo, vychází z nacionalismu, vychází z populismu, vychází z představy, že tím zlem je ta Evropská unie, neomarxismu, migranti, v tomhle tom se ovšem jako stoprocentně...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Matteo Salvini prosazuje přerozdělování uprchlíků do dalších zemí.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. Protože potřebuje se starat o svoji zemi, protože potřebuje jaksi se starat o Itálii a je přesvědčen o tom, že nepochybně je to jedno z forem, jak se řešení, že jak ulevit Itálii jaksi od těch migrantů je jejich přerozdělování z logiky věci, jo, tohle je naprosto logický, je vlastně hrozně legrační poslouchat lidi, který si stěžují na to, že jaksi kancléřka Merkelová prohlásila, jak si to zvládneme a otevřela dveře Německa jaksi pro uprchlíky ze Sýrie, aniž by si uvědomili, že by to neudělala, tak to znamená, že jejich část těchto těch uprchlíků skončí u nás, to znamená, lidi, který...

Michael ROZSYPAL, moderátor

V Maďarsku, kde....

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Samozřejmě část, další část skončí v Maďarsku, další část prostě v Polsku, a tak dál, a tak dál, to znamená, tenhle krok byl velmi vstřícným krokem vůči celý Evropě jakožto celku, jo, to je přesně vidět, jak lidi, který mluví o těchto věcech, často vůbec nechápují jaksi kontext, a to, k čemu vlastně, jako o čem mluví a k čemu to vede, jo, to, co chtějí. Nicméně já jsem poměrně zvědav na to, jak se tímhle tím, jak se, jak se v tomhle tom směru budou ty strany jaksi společně potýkat. My jsme často svědky toho, že jaksi politici v tomto prostředí v té krajní nebo populistické pravici dokážou být velmi ohební a velmi výrazně i měnit svoje názory, právě třeba /nesrozumitelné/ v Evropské unii, jo, velmi razantně protievropský a pak se dostanete do Evropského parlamentu a máte poměrně významné slovo a máte významné slovo doma. A nejednou ta euroskepse tak začne trochu jako mizet...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Se asi hůř nadává na diktát z Bruselu než...

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak. Když jste jeho součástí a zároveň, když si uvědomíte, že vlastně máte jaksi možnost působit na některé finanční toky, že těch peněz není málo, že ta Evropská unie samozřejmě přináší celou řadu momentů a jaksi příležitostí, a tak dál, a tak dál, a tak dál, tam je jako celá řada jiných, řekněme, politologických jaksi receptů na eliminaci krajních stran, pracuje s představou, že je naopak důležité ty krajní strany dostat do té vlády.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jako FPÖ v Rakousku.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tohle bylo spíš míněno na komunisty ve Francii, opět jsme zpátky v té Francii, po procesu takzvané eurokomunizace, kdy vlastně jako řada dříve poměrně tvrdých stalinistických stran v západní Evropě vlastně prošla určitou proměnou v 70. letech, tak začal kritizovat jaksi Sovětský svaz, stalinismus, revoluci derevolucionalizovala se, abychom tak řekli, jo, po vtažení vlastně jako do vládních koalic, velká část z nich, to vzniká zejména v té francouzské, tam je to vidět jako přesně, se v podstatě rozložila. Pro řadu stran je to skutečně..., protože řada těchto stran vlastně nabírá svůj elektorát ze strany protestních voličů a ty je chtějí vidět v pozici prostě kritiků.

Michael ROZSYPAL, moderátor

A pardon, sledujeme něco takového v současné Evropě?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Na to je trošku brzo ono to není proces, který by běžel...

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ještě nejsou úplně vtáhnuty k té vládě.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jako buď, anebo to chvíli trvá samozřejmě, nicméně my dneska v Evropě asi vidíme něco trošičku jiného, a to v podstatě my dneska v zásadě žijeme v období, které už trvá nějakou dobu, možná dokonce třeba 10 let, kdy se vlastně začínají přeskládat některé jaksi narativy. A, řekněme, pohledy vůbec na politiku, na společnost, na to, co je normální a co normální není. To znamená, my žijeme v trochu jiné době než byla ta 80. léta. A my

narážíme na to, že určitá jako nespokojenost, která žene řadu lidí k tomu, aby volili tyhle ty strany, patrně není úplně krátkodobá a patrně taky není jaksi úplně nezakotvená v té společnosti. My v zásadě narážíme na to a teď je celkem jedno, jestli se bavíme o Čechách, Francii nebo třeba Spojených státech, ve všech těchto těchto společnostech, ve všech těchto těchto zemích existují poměrně velké skupiny, desítky procent, 20 % možná, lidí, kteří vlastně nejsou spokojeni s tím vývojem, který v té jejich zemi jaksi probíhá a to většinou z poměrně konkrétních důvodů, obvykle teda z důvodů, které jsou poměrně jasně ekonomické.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Viz exekuce v České republice například.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

U nás máme exekuce, ve Francii Žluté vesty, že jo, dlouhodobě upozorňují na to, že vlastně jako obrovské množství peněz odchází z Francie do Paříže, ale i v té Paříži se vlastně přerozdělilo jenom mezi velice úzkou skupinu lidí. Ve Spojených státech, že se mluví o tom rezavém pásu, lidé, kteří vlastně jsou propouštěni z těch jaksi fabrik, protože prostě fabriky zavírají, protože se přesouvají.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Komunisté tolerují vládu...

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak...

Michael ROZSYPAL, moderátor

...druhého nejbohatšího Čecha.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Přesně tak, jo, tam, kde bysme jako teoreticky měli předpokládat, jaksi že budou existovat nějaké jaksi spory, tak oni ve skutečnosti neexistují, i když, upřímně řečeno, česká komunistická strana v současné době jako se svým předobrazem jaksi z 20. let nemá mnoho společného, má patrně mnohem, ne patrně, i vlastně v tom konkrétním vládním jaksi fungování má mnohem blíže právě k SPD Tomia Okamury, než k jakékoliv jiné straně.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Čili tady funguje ta podkova, že ty extrémní zleva zprava se přitahují?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tady spíš je vidět, že komunistická strana jaksi česká dlouhodobě je vlastně kulturně mnohem konzervativnější, nebo respektive jinak, je kulturně konzervativní a jaksi její ekonomický program není úplně to zásadní, co by lidé sledovali a ani, co by ona sama pokládala za klíčové.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ještě jedna věc, pane Charváte, je existence těchto, řekněme, tedy extrémních stran jakousi daní demokracie?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Nepochybně v tom smyslu, že pokud dáte lidem svobodu, aby jaksi si mohli myslet, co chtějí, což si myslíme, že je správně, jsme o tom přesvědčeni, tak prostě část, tak součástí této svobody je i to, že si budou myslet věci, se kterými nesouhlasíte, že si patrně někteří budou myslet i věci, o kterých jste přesvědčený, že jsou úplně pitomost, když to řeknu takhle, nebo že by nefungovaly, nebo že naopak můžou být jaksi velmi destruktivní k té společnosti, s tím se nedá dělat nic.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Jak velké nebo malé tyto strany mohou nebo mají být, aby právě nebyly destruktivní pro demokracii?

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Obvykle se mluví o tom, že se jaksí elektorát těchto stran pohybuje někde na úrovni 5 až 10 % celoevropsky dlouhodobě, to by asi celkem jako odpovídalo. Problém je, když se z toho začne stávat ten mainstream, tam jako je chyba, protože, nebo chyba, to je věc, která může být samozřejmě nějakým způsobem destruktivní. V momentě, kdy začne zpochybňovat ty základy, na kterých v podstatě celé ty systémy stojí, což není jaksí vláda nějaké konkrétní strany, ale je to, například vláda zákona a práva. Je to určitá úcta k ústavě, nebo respektive respektování té ústavy, a je to, což obojí dohromady můžeme vlastně zahrnout pod tu představu, že demokracie není tvořena pouze vůlí lidu, to je jedna složka demokracie. A druhá, která je velmi podstatná, která většinou lidí u nás úplně uniká, tak jak dlouhodobě prostě nám uniká spousta různých jaksí důležitějších pohledů, tak jsou instituce, institucionální zakotvení té demokracie, které vlastně instituce demokratické mají vést k tomu, že je jedno, kdo je u vlády, ale ten režim pořád bude fungovat zhruba podobným způsobem, to znamená, bude schopen garantovat ty základní svobody a práva všem.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Říká Jan Charvát, politolog z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, který se dlouhodobě politickým extrémismem zabývá. Děkuji za rozhovor.

Jan CHARVÁT, politolog, **Fakulta sociálních věd** Univerzity Karlovy

Já taky děkuju.

Michael ROZSYPAL, moderátor

Ještě dodám, že i k tomuto rozhovoru se můžete vrátit na našem webu Plusrozhlas.cz. Loučí se Michael Rozsypal.

Miloš Zeman: Šmarda není odborně kompetentní pro výkon funkce ministra kultury

16.8.2019 rozhlas.cz str. 00

Víta Hlouška, Anny Shavit, Martin Stolař Mafra, Na Facebookovém, Jiřího Ovčáčka, Jan Bumba, Jana Přinosilová

Tento týden přišlo z kanceláře prezidenta republiky očekávané prohlášení týkající se obsazení postu ministra kultury.

Na Facebookovém profilu Jiřího Ovčáčka a webových stránkách Hradu jsme mohli číst:

Výrok týdne analyzuje politolog Vít Hloušek z **Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity a odbornice na politický marketing a komunikaci, politoložka Anna Shavit, která působí na Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy.

URL| <https://plus.rozhlas.cz/milos-zeman-smarda-neni-odborne-kompetentni-pro-vykon-funkce-ministra-kultury-8039289>

Téměř vše je politická činnost

říká sociolog Ondřej Císař. Nálepka „politický aktivismus“ je však v Česku problematická. Málokdo se k ní dobrovolně hlásí
Se sociologem hovořil

V českém protestním prostoru podle Ondřeje Císaře z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

převažují témata jako lidská práva či ochrana životního prostředí. Aktivisté podle jeho názoru nemusí nabízet řešení, jejich úkolem je na problémy poukazovat.

* LN Co všechno je vlastně aktivismus?

Aktivista je někdo, kdo věnuje svůj čas nebo jeho velkou část veřejné politické činnosti, a to z definice dělá třeba i politik. Čili tam spadá i celá politika tak, jak ji vnímáme – jako sféru lidí, kteří pracují v politických stranách, a všichni ti, které vidíme v médiích. Máme ale i celou řadu jiných aktivistů, kteří se do politiky nezapojují tímto způsobem.

* LN Je aktivismus mimo politické strany využívanější víc než dřív? Na jedné straně environmentální akce zelených, na druhé hľadky dělnické mládeže vyhlížející nelegální migranty. Stávají se takové akce alternativou ke klasické politice?

Nejsem si vědom dat, která by to dokládala. Není to tak, že by se politické strany najednou pustily do organizace mimostranických občanských aktivit. Různé protesty a další akce kolektivního jednání tradičně organizují spíše síly na okrajích politického spektra. Proti zasedání Mezinárodního měnového fondu v Praze organizovala protesty KSČM, jiné akce v 90. letech zase pořádali Sládkovi republikáni.

* LN Jaký je vlastně vztah politických stran a aktivismu?

Máme za sebou zajímavý výzkum, z nějž vyplývá, že v Česku se zhruba do roku 2010 protesty zaměřovaly na jiná témata než ta, která rozhodovala volby a dělila společnost. Do roku 2013 se dá říci, že volby se hrály přes ekonomická témata, fungovalo klasické dělení na pravici a levice, které se střetávaly nad tématy jako důchody a daně. Protestní události naproti tomu stály na sociálněkulturních tématech. Od životního prostředí přes lidská práva až po národní identitu a náboženství. Zajímavé je v tomto směru porovnání s Maďarskem, kde to bylo přesně naopak. „Velká“ politika řešila sociálněkulturní témata, třeba národní identitu, zatímco protesty cílily na ekonomické otázky. Dá se z toho učinit závěr, že témata, která hlavní politický proud příliš neřeší, se dostávají na pole protestní politiky.

* LN Liší se nějak činnosti aktivistů podle toho, zda stojí vpravo, či vlevo?

Existuje hypotéza, podle které sílí levicové protesty, když je u vlády levice. Pravicové vlády naopak protestní projevy tlumí, jelikož pravice chápe většinou jako hlavní politickou arénu tu stranickou.

* LN Aktivismus u nás tedy do mainstreamové politiky výrazněji neproniká?

Určitě ne, momentálně řešíme spíše opačný problém. Hlavní politický proud totiž neurčuje propojení s občany, nýbrž s velkým kapitálem. Nejsilnější stranu vede jeden z nejbohatších lidí v zemi a je založena na silné loajalitě k jejímu zakladateli. Fungování hnutí ANO skutečně připomíná firmu.

* LN Dá se říct, který typ aktivismu je v Česku nejčastější?

Vrátím se k našemu výzkumu. Podle něj u nás v protestní sféře dominují témata jako lidská práva či ochrana životního prostředí. Neznamená to ale, že se tu akce řešící ekonomické problémy nepořádají. Ostatně největší protestní akce, když si odmyslíme poslední tři měsíce, dělaly tradičně odbory právě kvůli ekonomickým otázkám. Nejčastěji však vidíme akce tzv. nových sociálních hnutí, například environmentálních skupin. Dějí se s větší frekvencí, ale účastní se jich zpravidla maximálně pár stovek lidí.

* LN Environmentální témata jsou na vzestupu u nás i ve světě, třeba zelení aktivisté z hnutí Extinction Rebellion. Je jejich činnost politická? Sami to tak necítí.

Téměř vše je politická činnost. Když se environmentální skupiny snaží prosadit názor, že nejdůležitější je ochrana životního prostředí, chtějí změnit priority společnosti. To je výsostně politické rozhodnutí. Jestli se budou, či nebudou stavět jaderné elektrárny – zase politické rozhodnutí. Odborníci vám řeknou, zda ta či ona technologie je bezpečnější, ale zda ji chceme postavit, je politická preference. Zkrátka to, co říkají zelení aktivisté, je stejně politické jako to, co říká třeba premiér.

* LN Jaké jsou tu stereotypy o aktivistech?

Většinou si představíte lidi ve svetru, kteří jsou ochotni přijít na demonstraci, vytáhnout transparent a něco křičet. Popřípadě psát na Facebook. Stejně tak je však aktivistou třeba Roman Joch, který už pětadvacet let píše provokativní, ultrakonzervativní články. V těch přesvědčuje čtenáře, že společenská norma je založena na tradicích. To není expertiza, ale politický postoj. Nálepka „politický aktivismus“ je u nás problematická. Dělali jsme průzkum asi 220 aktivistických organizací. Téměř žádná z nich se nepovažuje za politickou, jelikož není spojená s žádnou stranou. To ale neznamená, že není politická.

* LN Zástupci Extinction Rebellion v Česku se vnímají jako nepolitici, jelikož nenabízejí žádné řešení, to chtějí nechat na odbornících.

Odborníci už udělali maximum, problém změny klimatu popsali do puntíku. Teď už to chce společenskou reakci, kterou ale asi nepovede žádný klimatolog nebo sociolog. Nakonec to povede k politickému rozhodnutí. Když u nás začínaly páteční studentské stávky za klima, dostávali studenti od části veřejnosti školení, že se mají nejdřív dovzdělat a pak přijít s nějakým jasným řešením. Oni ale, stejně jako Rebelové, chtějí jen říct, že ten problém tady podle odborníků je a má se řešit.

* LN Není to alibismus?

Podle mě není. Myslím, že je nefér podobné organizace peskovat za to, že nepřicházejí s řešením tak komplexního problému, jako je klimatická změna. Používám pro to srovnání s listopadem 1989. Pokud byste se tehdejších protestujících studentů zeptal, jak má vypadat společnost po revoluci, neřeknou vám buď nic, nebo řeknou jen „jako na Západě“. Ale byl tím pádem jejich protest méně legitimní? Podle mě ne. Cílem protestů často není přijít s nějakým nekontroverzním řešením, ale spíše zajistit, aby se o problému vůbec mluvilo. Je přece dobře, že se rozhodnutí nepřijímají přímo na plném Václavském náměstí, ale že řešení vzniká až později formou kompromisů během demokratického procesu.

* LN Rebelové i zástupci českých Identitářů, kteří bývají považováni za extrémní pravici, vnímají svou činnost jako výsostně demokratickou. Oprávněně?

Obě skupiny využívají ústavou garantovaná občanská práva, která jsou nedílnou součástí demokratického zřízení. Mají pravdu v tom, že využívají možností, které jim dávají demokratické instituce. Ty také stanovují mantinely, za nimiž se z politického vyjádření stává násilí proti někomu. Strategie občanské neposlušnosti se tam ale nezahrnuje – například snaha zablokovat ulici, omezit zasedání zastupitelstva. To je nenásilná přímá akce. Omezíte, podobně jako při stávce, fungování společnosti. Když nerespektujete nějaký zákon nebo pravidlo, přitáhnete pozornost médií a zároveň ukážete, že vám to stojí za to, abyste se nechali zatknout. Zatímco občanská neposlušnost může veřejnost oslovit, násilným přístupem širší veřejnost určitě nezískáte.

* LN Lze říct, že aktivismus přitahuje spíše mladé lidi?

V průměru to tak bude, aktivismus mimo politické strany je doménou mladších generací. Platí to určitě v případě vyjadřování politických postojů na internetu, platí to také v případě demonstrací, i když třeba zrovna ty odborové se vymykají.

* LN Je to proto, že nedůvěřují klasické politické aréně?

To je jedna z hypotéz. Odborníci ze Západu na toto téma diskutují už dlouho. Mladí nechodí volit, nechtějí vstupovat do stran. Někteří experti z toho vyvozují varování pro budoucí fungování demokracie. Jiní ale poukázali na to, že mladí jsou aktivní, jen v jiných, alternativních formách. Mluví tak spíše o transformaci demokracie než její krizi.

* LN Jak se mění přístup mládeže k demokracii?

Vede se debata o tom, jak mladí demokracii podporují. Data ze západní Evropy a Spojených států ukazují, že mladší ročníky, typově takzvaní mileniálové, jsou mnohem náchylnější k podpoře nedemokratických zřízení než jejich rodiče. Dovedou si představit lepší zřízení než demokratické. Ale neznamená to, že přejdou k akci a skutečně nastolí nedemokratický režim. V české společnosti se tento trend dle našich dat ale neprojevuje.

* LN Co říkáte na argument, že pokud chtějí aktivisté skutečně něco měnit, mají založit stranu a nabídnout svou vizi celé společnosti?

Nic takového dělat nemusí. Skrze aktivismus jen signalizují existenci problému. A vůbec na něj přece nemusí upozorňovat pouze náročnou činností, jako je udržování funkční politické strany. Demokracie není založená jen na nich. Aktivistické akce jsou zbraní, kterou mají v demokratické společnosti i ti, kdo nemají k dispozici takové zdroje, které jsou k ustavení strany třeba.

* LN Převládá u nás pravicový, nebo levicový aktivismus?

Pro demokratické systémy tradičně platí, že aktivističtější jsou proudy označované za levicové. Spadají pod to odboráři, lidskoprávní aktivisté či ochránci životního prostředí. Akce s těmito tématy budou určitě frekventovanější než pravicové. V některých časových periodách se to ale může lišit. Migrační krize například vyprovokovala reakce na pravici i levice.

* LN Má u nás aktivismus tradici?

Neměli jsme tu tak silný odkaz roku 1968 jako na Západě, vnímali jsme to jinak. Třeba environmentální organizace sem přicházely jako malé nebo se zaměřovaly na méně kontroverzní otázky. Lidskoprávní aktivisté navazovali na předrevoluční tradici, ta ale nebyla vůbec masová. Nic jako Solidaritu v Polsku jsme tu neměli. Chartu 77 tu podepsalo okolo dvou tisíc lidí.

* LN Zmínil jste, že aktivismus vyvíjejí lidé i na sítích. Jakou roli hrají? Mohou se třeba aktivisté lépe organizovat?

Data ukazují, že asi 10 procent lidí sdílí na sociálních sítích příspěvky s politickým obsahem. Zprvu se počítalo s tím, že internet umožní aktivním lidem oslovovat účinně další. To se ale neukazuje, sociální sítě jako nový nástroj pro mobilizaci lidí moc dobře nefungují. Oslovujete tak totiž primárně lidi, které už na své straně máte, nikoliv ty vně vaší názorové skupiny. Pomáhá ale naopak výrazně při koordinaci aktivistů. Lépe se třeba sbírají podpisy pod různé petice, píšou se otevřené dopisy, snáze se domlouvají srazy. Být v online kontaktu s někým hodně vzdáleným může být velmi důležité.

* LN Nerodí se tím i zcela jiný přístup k aktivismu?

Někteří odborníci říkají, že se na sociálních sítích skutečně mění forma, jakou se lidé zapojují. Už není nutná kolektivní identita nebo stabilní vnitřní struktura. Jednoduše se jednotlivci napojují skrze sítě, což znamená, že se sice lépe koordinují, ale méně spolu sdílejí. Stěžejní však zůstává otázka, zda dokážou aktivisté rekrutovat na sítích nové lidi. Ukazuje se, že spíše ne.

Ondřej Císař (45)

* Působí na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy a v Sociologickém ústavu Akademie věd. * Zaměřuje se na politickou mobilizaci, sociální hnutí a analýzu současných demokracií. * Je šéfredaktorem české části Sociologického časopisu. * Před prezidentskými volbami 2018 působil jako jeden z poradců neúspěšného kandidáta Michala Horáčka.

Foto autor| FOTO MAFRA – TOMÁŠ KRIST

Foto popis| Aktivista nemusí jen křičet na náměstí, tvrdí Ondřej Císař. V českém prostředí prý stále panují mnohé stereotypy.

Projekt nového plynovodu Nord Stream

18.8.2019 ČRo Plus str. 01 16:30 Evropa Plus

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Překonává dno Baltského moře rychlostí až 3 km za den a na konci roku má propojit Rusko a Německo. Poslouží jako jedna z hlavních tepen, kterou by mohl ruský zemní plyn proudit z Ruska až do kotlů a sporáků v Evropě. Chystaný Nord Stream 2 má stát v přepočtu více než 200 miliard korun. A zdvojnásobit přepravní kapacitu stávajícího Nord Streamu na 110 miliard kubíků zemního plynu ročně. Vedle ruské společnosti Gazprom se na něm podílí 5 partnerských firem ze zemí Evropské unie, včetně britsko-nizozemské korporace Royal Dutch Shell nebo rakouské OMV. Projekt se ovšem nezamlouvá řadě zemí, včetně Ukrajiny nebo Spojených států. Washington varuje, že Německo a Evropa prý budou na energii z Ruska příliš závislí a pohrozil sankcemi, pokud bude stavba pokračovat. Berlín, ale na to odpovídá, že projekt je schválený a v souladu se všemi předpisy i mezinárodním právem. A tak se staví dál. Tam, kde plynovod vyleze z moře na německý břeh, se podíval náš zpravodaj v Německu Pavel Polák.

Pavel POLÁK, redaktor

Steffen Ebert stojí u díry v zemi. Na jejím dně vyčuhují z písku 2 trubky. Každá má v průměru něco přes metr a vedou sem od Baltu, který šumí za nedalekými stromy. Stojíme v Lubminu nedaleko Greifswaldu, kde vzniká nový terminál. Brzy tady bude trubek a krouťícího se potrubí mnohem víc.

Steffen EBERT, Nord Stream 2

Akciová společnost North Stream začala v roce 2012 se studii proveditelnosti. Šlo o rozšíření kapacity současného plynovodu.

Pavel POLÁK, redaktor

Steffen Ebert pracuje pro North Stream 2, jehož trubky jsou už z jedné třetiny položeny. S výstavbou se začalo vloni. Výhrady k projektu existovaly ale už předtím. Přílišná závislost na ruském plynu, plynovod také obchází Polsko a Ukrajinu, a to se těmito zemím nelíbí. Jens Müller, který také pracuje pro North Stream 2 takové výtky nebere.

Jens MÜLLER, mluvčí společnosti Nord Stream 2

To je hodně zastaralá představa, která před dobrými šesti nebo osmi lety ztratila opodstatnění. Podíl ruského plynu na dovozech Evropské unie je třetinový a ten podíl nevyhází z nějaké závislosti, ale z rozhodnutí firem co kupují.

Pavel POLÁK, redaktor

Na moři operuje několik lodí, na kterých svazují k sobě ocelové trubky v betonových pouzdrech, aby lépe ležely na dně.

Jens MÜLLER, mluvčí společnosti Nord Stream 2

Mít každou hodinu 2 000 000 tun oceli na správném místě, to je ohromný úkol.

Pavel POLÁK, redaktor

Lod' pak za pomalé jízdy spouští svažené potrubí ke dnu. Podle Jense Müllera je to logisticky velmi náročné.

Jens MÜLLER, mluvčí společnosti Nord Stream 2

Průzkumné lodě neustále monitorují dno. Rozpoznávají železné předměty velikosti kávové konvice a analyzují je, protože hrozí, že na dně leží nevybuchlá munice.

Pavel POLÁK, redaktor

Balt je navíc moře s největší hustotou vraků na světě. Plynovod proto naplánovali tak, že mezi nimi kličkuje. Až 55 miliard kubíků ročně má přivádět nový plynovod po dně Baltského moře. Zatím ještě není potrubí hotové, ale až bude, bude to prý hukot, říká vedoucí stavby Roni Weiss.

Roni WEISS, vedoucí stavby Nord Stream 2

Člověk ten průtok plynu slyší. Je to takové šumění, hučení. Je to jasně slyšet.

Pavel POLÁK, redaktor

Plyn se tady bude čistit, tlakovat, zahřívát a potom?

Roni WEISS, vedoucí stavby Nord Stream 2

A pak pojedou dál. Podzemním vedením Ojgal směrem k české hranici.

Pavel POLÁK, redaktor

A kdy to začne v Lubminu hučet?

Roni WEISS, vedoucí stavby Nord Stream 2

Chceme to stihnout do konce tohoto roku.

Pavel POLÁK, redaktor

Ovšem jen za předpokladu, že Dánsko Nord Streamu 2 jako poslední přímořský stát udělí povolení. Na to se ještě čeká. Z Lubminu u Baltského moře Pavel Polák Český rozhlas.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Výstavba více než 1200 km dlouhého plynovodu, který se vine po mořském dnu přes území několika zemí, ovšem čelí kritice řady ekologů. Nevládní právnická organizace Klein Erve kvůli tomu podala stížnosti u soudu ve Švédsku a Finsku, kde už úřady stavbu povolily. Jak vysvětlí Ilona Jindraszková z polské pobočky Klein Erve, obávají se mimo jiné dopadu konstrukce plynovodu na území chráněné v rámci unijní soustavy Natura 2000.

Ilona JINDRASZIKOVÁ, Klein Erve

Je třeba si uvědomit, že baltský region nejde jednoduše dělit mezi země. Je to 1 velký ekosystém, kde žijí chránění savci. Zejména jde o tuleně kuželozubé, jejichž populace v Baltském moři čítá jen asi 4 a půl tisíce zvířat. V rámci konstrukce plynovodu je zapotřebí likvidovat nevybuchlou municí, která v moři zůstala po obou světových válkách. Nechali jsme si spočítat, že jen v případě finských vod jde o několik tun munice. Kvůli likvidaci můžou tuleni ohluchnout, protože mají velmi citlivý sluch.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Právníci z Klein Erve ovšem také poukazují na to, že nový plynovod přivede do Evropské unie ročně 55 miliard kubíků zemního plynu ročně a podpoří závislost zemí na tomto fosilním palivu, s jehož využíváním se ovšem také pojí emise skleníkových plynů.

Ilona JINDRASZIKOVÁ, Klein Erve

Zemní plyn bude levnější, což může ztížit investice do obnovitelných zdrojů a dosažení cíle uhlíkové neutrality v polovině století, který navrhuje Evropská komise. Navíc není prokázáno, že by Evropská unie potřebovala do budoucna více zemního plynu. Pouze to zajistí Německu levný zemní plyn, bez kterého by se podle nás mohlo obejít.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Vysvětluje Ilona Jindrasziková. Se svými stížnostmi u finských a švédských soudů organizace Klein Erve zatím neuspěla. Ale mezitím se situace zkomplikovala v Dánsku. Plynovod má vést okolo ostrova Bornholm. Dánská energetická agentura pozastavila povolení ke stavbě a požádala, aby společnost Nord Stream 2, vlastněná ruským Gazpromem, prozkoumala jinou variantu jižněji od dánského ostrova a vypracovala zhodnocení možných dopadů na životní prostředí a bezpečnost. Rozhodnutí dánských úřadů může zhatit plány uvést plynovod do provozu do konce tohoto roku. Polský server Business Alerts s odvoláním na interní informace z firmy Nord Stream 2 uvedl, že společnost se obává, že celý projekt může kvůli Dánsku nabrat zpoždění v řádu měsíců, ne-li let. A pak jsou tady opakované výtky ze strany Spojených států, které dokonce nevyloučily sankce jako možnou odpověď na dostavbu Nord Streamu 2. Moskva podle Washingtonu projekt využívá k rozdělení Evropy. Kritika plynovodu zazněla i během oslav výročí vzniku Severoatlantické aliance ve Washingtonu, kde na konferenci NATO and Gauges vystoupil s projevem americký viceprezident Mike Pence.

Mike PENCE, americký viceprezident

Německo stále odmítá investovat 2 % svého hrubého domácího produktu do společné obrany. Po notném podněcování souhlasilo, že v roce 2024 bude dávat pouze 1 a půl procenta HDP, ale návrh k rozpočtu předložený Spolkovém parlamentu nedodrží ani tento závazek. Slibuje pouze 1,3 %. Německo musí dělat víc. A my nemůžeme zajistit obranu západu, pokud roste závislost našich spojenců na Rusku. Pokud bude Německo dále trvat na vybudování plynovodu Nord Stream 2, hrozí, jak řekl prezident Trump, že se německá ekonomika doslova stane rukojmím Ruska. Je nepřijatelné, aby největší evropská ekonomika nadále ignorovala hrozbu ruské agrese a do takové míry zanedbávala svou i společnou obranu. A také je nesprávné, aby se Německo stalo energeticky závislým na Rusku.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Uvedl americký viceprezident Mike Pence, který připomenul, že Německo dlouhá léta spoléhá na ochranu ze strany Spojených států. Státy Evropské unie se v únoru shodly na nových energetických pravidlech. Ta můžou projekt Nord Stream 2 omezit s ohledem na nové unijní normy pro plynovody se třetími zeměmi, ale nezastaví ho. Výslednou kompromisní verzi směrnice zajistila dohoda mezi Francií a Německem. Podle německého listu Frankfurter Allgemeine Zeitung se Berlín s Paříží dohodl výměnou za německou podporu reformy autorského práva. Zemím, jako jsou Polsko, Pobaltské státy nebo Slovensko se nový plynovod příliš nezamlouvá. A jaký je postoj Česka? To zřejmě zvláštní zmocněnec ministerstva zahraničí pro energetickou bezpečnost Václav Bartuška.

Václav BARTUŠKA, český diplomat, politik a publicista

Česká republika od roku 2015 říká stále to samé. Pro nás je důležité, aby Nord Stream 2 splnila všechna evropská pravidla. Podle pravidel evropského trhu se zemním plynem. To je na prvním místě. A zároveň požaduju, aby zůstal zachován tranzit Ukrajinou, protože je dobré mít více přepravních cest zemního plynu, nejenom jednu. Fyzicky k nám v posledních letech přetéká přes 99 % zemního plynu z Německa, přes Ukrajinu necelé jedno procento zemní plynu. Čili, když říkáme, chceme zachování tranzitu Ukrajinou, děláme to kvůli zemím na východ a na jih od nás, ne kvůli sobě.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Vysvětluje Václav Bartuška. Že tento plynovod Německo potřebuje a navíc je jeho konstrukce v zájmu energetické bezpečnosti České republiky, uvedl už dříve ve vysílání Českého rozhlasu plus Vladimír Štěpán, analytik z poradenské společnosti ENA.

Vladimír ŠTĚPÁN, analytik

Já si myslím, že německé vládě nezbyvá nic jiného, než pokračovat, protože oni zavřou jaderné elektrárny a uhelné, částečně, obnovitelné zdroje nepřinášejí to, co by měly. To znamená, když je potřeba, nevyrábí. Spoluvlastníky toho plynovodu vlastně nejsou jenom německé firmy, ale je to Shell, to je britsko-holandská firma, je to OMV. Ona je tam řada jiných firem, takže je tam celá západní Evropa, dá se říct, potažmo Francouzi, takže všichni tito, kromě těch ekonomických dopadů, tak samozřejmě se snaží nějakým způsobem, aby ta role Ukrajiny a ta pozice Ukrajiny do určité míry zůstala zachována. A to je to číslo, co jsem slyšel, by mělo být, že přes Ukrajinu ten tranzit by se měl zachovat tak řádově z 30 %, což by bylo dobré i pro Českou republiku. Po celou dobu, co bude Nord Stream v provozu, tak stále tam visí ve vzduchu, že v případě nějaké krize, kterou by EU skutečně už považovala za zásadní, tak, že skutečně může tam nějakým způsobem zasáhnout. Ale, vemme si teda bezpečnost, když se bavíme, pujde to z Německa do severních Čech, pak západní Čechy, Bavorsko. Bavorsko bude závislé na České republice. Posílili jsme svoji bezpečnost. Bavorsko nemá jiný přívod plynu než přes ČR. To je odříznuté od Německa, takže my si posunem bezpečnost, takže my máme 2 trasy, teď budeme mít ze západu z Německa a bude zachovaná ta trasa z východu. No, my jsme na tom vydělali z hlediska bezpečnosti. My na tom vyděláme obrovský peníze z hlediska ekonomiky.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Říká Vladimír Štěpán. Podle Jana Šíra z Institutu mezinárodních studií Katedry ruských a východoevropských studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy je ale potřeba se na tento projekt plynovodu dívat s ohledem na celoevropský politický kontext.

Jan ŠÍRA, Institut mezinárodních studií **FSV UK**

Ano, česká energetická bezpečnost, bezpečnost dodávek, pokud se na to díváme takhle úzce, poškozená nebude, naopak. A je to dáno tím, že vůči Německu si Rusko nedovolí to samé, co si dovoluje vůči svým sousedům. To znamená, pokud Rusko někomu bude zastavovat dodávky plynu, Němci to budou jako poslední. Tímto způsobem Česká republika je krytá. V tomto ohledu já se svým kolegou souhlasím, že my tímto poškození nejsme. Nicméně ten projekt má negativní dopady v tom, že, za prvé, štěpí Evropu, za druhé, přispívá k financování ruské válečné mašinérie, která je, je používána proti nám a za třetí, pokud někoho zásadním způsobem oslabuje, mimo jiné co se týče výpadku tranzitu, tak to jsou ty frontové nebo při frontové státy ležící na východním okraji Evropy, které už čelí buď ruské agresi, anebo se nacházejí pod zvýšeným ruským tlakem. Ty dodatečné kapacity umožní Rusku ne navýšení jeho exportu a tím pádem saturaci naší potřeby, ale umožní právě variovat ty, ty tranzitní toky a selektivně, koordinovaně s dalšími prostředky, ať už celého toho spektra vojenských a nevojenských schopností odstříhávat neposlušné země od dodávek nebo od možnosti tranzitu. A navíc to nezapadá do toho celého kontextu Rusko - evropských vztahů. Na jedné straně, vzhledem k tomu, co se na Ukrajině stalo, vzhledem k tomu, že to my všichni hodnotíme v Evropě jako zásadní porušení mezinárodního práva, na Rusko uvalujeme sankce a na druhé straně s nimi rozvíjíme nové projekty tohoto typu, této zásadnosti, závažnosti, to nás, to nás staví do určité schizofrenní pozice a někdo na tom asi, asi vydělá, ale obávám se, že dopady, zejména na to východní křídlo evropského kontinentu, můžou být docela fatální, právě proto, že to neúměrně posiluje pozici Ruska vůči nim. Včetně vůči Ukrajině, kterou se snažíme stabilizovat právě proto, že trpí tím ruským válečným tlakem.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Říká Jan Šír. A další analýzu plynovodu Nord Stream 2 nabídnu spolu s vedoucím centra energetické politiky Ústavu mezinárodních vztahů Lukášem Tichým. V Evropě vůči tomu plynovodu byla jistá kritika ze strany, zejména baltských zemí, Polska, Ukrajiny, ale také Francie, která se vlastně postavila za legislativu unijní, která by mohla omezit tu výstavbu Nord Streamu, nakonec se tedy dohodli na nějakém kompromisu. Chápete ten přístup Francie? Jak se snaží tedy stanovit ta pravidla pro Nord Stream?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Tak, vlastně v listopadu 2017 byla přijata nebo navržena směrnice, která by znamenala, že plynovody, které propojují tedy členské země s nečlenskými zeměmi, měly status Interconnectorů a vztahovalo by se tím pádem na něj evropské právo. Což by znamenalo, že tedy by to bylo pod zprávou Evropské komise, která by mohla rozhodovat a zároveň by se na ně vztahovala tedy pravidla třetího dibelačního balíčku i pravidla and bandingu, to znamená oddělení těch přepravních kapacit od těch distribučních. Nicméně v roce 2018 proběhlo několik jednání, to poslední teda právní rady Evropské rady, která upozornila na to, že tato pravidla nelze aplikovat tedy na /nesrozumitelné/ ty propojky nebo ty plynovody vedoucí z třetích zemí do Evropské unie, že tam prostě je nemá Evropská unie pravomoc. Vlastně ta poslední jednání vlastně došla k tomu, že Evropská unie nebude aplikovat tato pravidla, respektive za právní pravidla bude odpovědný ten stát, na jehož území bude tedy procházet tento plynovod. Pokud jde o postoj Francie, ta tedy nakonec souhlasila nebo přiklonila se na stranu Německa. Za tím předchozím obratem lze samozřejmě hledat určité politické motivy. Francie chtěla mít určitý, určitou páku, politický nástroj vůči Německu při vyjednání reformy Evropské unie, protože Německo bylo proti reformě eurozóny. A pak tady byla také otázka tedy reformy copyrightu, které nakonec teda došlo ke kompromisu mezi oběma zeměmi. Čili, Francie jako jakýmsi způsobem byla uspokojena a proto tedy obrátila a zase se postavila opět na stranu Německa a podpořila tady tento projekt, tedy postavila se proti té směrnici v té podobě z roku 2017.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Kdybyste měl přiblížit, zjednodušeně. Co takový plynovod změní na tom stávajícím stavu evropské energetické sítě?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Tak především jde o to, že se bude jednat tedy i o druhou přípojku, přímou, vedoucí z Ruska tedy do Německa neprocházející žádnou tranzitní zemí, jako je Ukrajina. Čili, tady vlastně dojde ke změně, zatímco ještě kolem roku 2009 Ukrajina představovala hlavní tranzitní zemi, přes kterou procházelo 80 % plynu z Ruska do Evropy, tak výstavbou tedy druhé linky plynovodu Nord Stream 2 význam Ukrajiny jako tranzitní země samozřejmě klesne. A pokud bude dostavěna i ta jižní část, to znamená TurkStream, tak, de facto, Rusko Ukrajinu potřebovat nebude nebo bude procházet opravdu jenom minimum, pokud by v Evropě docházelo ke zvýšené poptávce, tak Rusko uvažuje o ukončení té dlouhodobé smlouvy, by přes Ukrajinu mohlo maximálně posílat 10, 15 miliard metrů krychlových plynu ročně, což v porovnání dneska s nějakými 80, 90 už je opravdu jenom minimum.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Evropská unie se snaží dlouhodobě zvyšovat energetickou bezpečnost, diverzifikovat ty zdroje. Tohle je vlastně plynovod, který bude přivádět stále ale plyn z Ruska pouze jinou cestou. Z hlediska té energetické bezpečnosti, je to nějaká změna pro Evropskou unii?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Je potřeba říct 2 dimenze. Evropská unie má zájem v první řadě o zajištění energetické bezpečnosti ve smyslu stabilních a nepřerušovaných dodávek zemního plynu. Z tohoto pohledu Nord Stream 2 představuje tedy další trasu, která teda posílí tuto myšlenku. To znamená těch stabilních, nepřerušovaných dodávek. Pokud je to druhá rovina, to znamená ta diverzifikace, tak samozřejmě je to další posílení tedy toho ruského vlivu, který teda bývá označován jako nebezpečný v kontextu předchozích. Čili, na jednu stranu je potřeba říct, že Evropa nikdy neřekla, že nechce dodávat žádný ruský plyn. Stále je to největší dodavatel, hlavní dodavatel, spolehlivý, z tohoto ohledu. Na druhou stranu Evropa získává plyn i samozřejmě severní trasou z Norska, jako druhý největší dodavatel. Z jihu Alžírsko. Usiluje tedy o další diverzifikaci tras směrem k východu z středoasijských zemí. Dnes nám také připlouvá také americký zkapalněný zemní plyn, byť ty, ty čísla tím jsou malá, nejsou schopna pokrýt tu, tu spotřebu. Tak, ale ta diverzifikace, dejme tomu, v kontextu událostí, které byly před rokem nebo kolem roku 2009 posiluje Evropská unie v tomhle ohledu teda svoji energetickou bezpečnost tím, že se jí podařilo diverzifikovat daleko více ty dodávky. Čili, ruský plyn bude jeden z hlavních, ale nebude úplně ten jediný výlučný, to znamená, že je možné potom snižovat jeho podíl na úkor teda alternativních dodavatelů.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Vztah Spojených států k tomu projektu je dost odmítavý. Hraje tam roli opravdu hlavně ten komerční zájem být dodavatelem toho zkapalněného plynu, ať už přes Polsko nebo přes jiný zásobník?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Tady zase je potřeba to vzít ve dvou rovinách. Spojené státy americké deklarují tedy právě tu zmiňovanou obavu, že Evropa bude tedy daleko více závislá na ruském plynu, vydíratelná, a tak dále, a tak dále. To jsou, to jsou argumenty Donalda Trumpa. Ale je potřeba tam vidět teda rovinu ekonomickou, to znamená, je pravděpodobné, že Spojené státy americké a Donald Trump mají zájem tedy, aby americké firmy dodávaly na ten evropský trh a nějakým způsobem tedy oslabily pozici Ruska a naopak posílily vliv amerických firem. Můžeme to vidět při, minulý rok proběhly jednání mezi představiteli Evropské unie a Spojených států, kde tedy bylo dohodnuto, že, nebo zavázala se Evropská unie k většímu odběru toho zkapalněného zemního plynu výměnou za tedy zmírnění té obchodní války, která, která probíhala. Takže je tady vidět snaha o posílení úlohy tedy Spojených států na tom evropském trhu na úkor Ruska.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Jak rozumět tomu projektu z hlediska Německa? Němečtí představitelé dlouhodobě to obhajují, že to je čistě komerční nebo ekonomický projekt, ale má to pro Německo i nějakou strategickou hodnotu, ne?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Tak určitě. Z Německa se stane poměrně důležité centrum tady přepravy plynu, protože už v současné době vlastně prochází tedy, nebo propojuje tu, ten Nord Stream 1 je přes Německo vedeno tedy plynovod OPAL, který pak přípojkou tedy, Gazela jde přes Českou republiku. Je ve výstavbě vlastně, pokud bude vystavěn plynovod tedy Nord Stream 2, tak na něj bude navazovat přes Německo tedy plynovod Eugal, na něj pak plánuje zase v České republice vystavět tedy společnost NET4GAS přípojku. Určitě vlastně ten plyn bude potom dále veden vlastně na východ, do České republiky, na Slovensko, Rakouska, do Baumgartenu a dále na jih i do Itálie. To znamená z Německa se stane díky tomu, že tedy bude mít přímý přípoj k plynovodu Nord Stream, důležité centrum, tedy toho, přepravy toho zemního plynu.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

A z hlediska tedy České republiky, jsou na místě nějaké obavy nebo na tom může spíš jenom získat?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

No, tady zase je potřeba si vzít rovinu politickou, rovinu bezpečnostní a rovinu ekonomickou. Z roviny ekonomické Česká republika získá. To znamená, stane se možná ještě silnější tranzitní zemí, přes kterou teda půjdou zmiňované plynovody dále na východ nebo dále na jih. Čili, získáme samozřejmě tedy prostředky za, za přepravu. Z roviny bezpečnostní dojde k posílení té energetické bezpečnosti. Česká republika samozřejmě bude mocť část toho plynu, který přes ní půjde, získávat. Pak je tam rovina politická. To znamená, že tím, že proti s... plynovodu se staví Polsko a Slovensko, naši partneři v rámci Visegrádu, tak Česká republika je velice opatrná pokud jde o jasné stanovisko. Čili, dneska se uvádí, že v tomto ohledu má Česká republika spíše neutrální stanovisko. Neodsuzuje tento projekt, nestaví se proti němu tak kriticky jako Polsko nebo Slovensko, ale zároveň nedává jasné najevo to, že tedy ho výrazně podporuje a je pro něj ochotná udělat cokoliv.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Zkrátka jde o to, že ty zmínění partneři by v budoucnu mohli se zachovat v nějakém českém zájmu obdobně.

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

Určitě. Tak můžeme to vidět už na tom, že Česká republika právě už před několika lety nedala jasné stanovisko k tomuto plynovodu. Tak vlastně polská strana prozatím pozastavila propojku na ten /nesrozumitelné/ 1, který by propojil českou infrastrukturu s tou polskou. Takže už tady na tom lze vidět určité nějaké zákulisní jednání o tom, že prostě Česká republika nepodpořila, tak Polsko pozastavilo nebo uvedlo nějaké důvody, proč zatím nestavět a tím připravila Českou republiku o možnost propojení dalšího na polskou stranu.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Do budoucna, kdy vidíme nástup tedy obnovitelných zdrojů, odklon od těch špinavější fosilních paliv, jak by mohlo vypadat využití plynu v následujících dekádách? S čím třeba počítají státy, Německo, které budují nové plynovody?

Lukáš TICHÝ, Ústav mezinárodních vztahů

No, tady je potřeba si položit otázku vůbec, jestli Evropa bude potřebovat více plynu, protože jsou vlastně 3 scénáře. 1 hovoří o tom, že ta spotřeba plynu bude víceméně na té současné úrovni. To znamená, budovat nové vícekapacitní plynovody není potřeba. Evropa si vystačí s tím, co má dnes. Pak jsou odhady, které mluví o tom, že teda nějakým způsobem poroste spotřeba právě ve snaze naplnovat ty cíle 20 20 a tady teda nahrazování těch fosilních paliv ve smyslu tedy uhlí nebo ropy zemním plynem dává smysl, protože zemní plyn je v porovnání s nimi jako čistý zdroj. Takže tady by ta spotřeba samozřejmě nějakým způsobem rostla. No a pak jsou třetí scénáře, které dokonce hovoří teda, co jste zmiňoval, že větší podíl obnovitelných zdrojů nahradí zemní plyn a jeho spotřeba může do budoucna dokonce i klesat.

Štěpán SEDLÁČEK, moderátor

Říká vedoucí centra energetické politiky Ústavu mezinárodních vztahů Lukáš Tichý. O výstavbě nového plynovodu, který v řadě ohledů rozděluje Evropu, od nás ještě určitě uslyšíte. Nebo si poslechněte pořad Pro a proti Karolíny Koubové z 28. ledna o tomto tématu. Příjemný poslech vysílání Českého rozhlasu Plus vám přeje Štěpán Sedláček.

Úkolem aktivistů není nabízet řešení, ale poukazovat na problémy, tvrdí sociolog Císař

18.8.2019 lidovky.cz str. 00 Lidé

Lidovky.cz, Michal Bernáth

V českém protestním prostoru podle Ondřeje Císaře z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy převažují témata jako lidská práva či ochrana životního prostředí. Aktivisté podle jeho názoru nemusí nabízet řešení, jejich úkolem je na problémy poukazovat.

Lidovky.cz: Co všechno je vlastně aktivismus? Aktivista je někdo, kdo věnuje svůj čas nebo jeho velkou část veřejné politické činnosti, a to z definice dělá třeba i politik. Čili tam spadá i celá politika tak, jak ji vnímáme – jako sféru lidí, kteří pracují v politických stranách, a všichni ti, které vidíme v médiích. Máme ale i celou řadu jiných aktivistů, kteří se do politiky nezapojují tímto způsobem.

Lidovky.cz: Je aktivismus mimo politické strany využívánější víc než dřív? Na jedné straně environmentální akce zelených, na druhé hlídky dělnické mládeže vyhlízející nelegální migranty. Stávají se takové akce alternativou ke klasické politice? Nejsem si vědom dat, která by to dokládala. Není to tak, že by se politické strany najednou pustily do organizace mimostranických občanských aktivit. Různé protesty a další akce kolektivního jednání tradičně organizují spíše síly na okrajích politického spektra. Proti zasedání Mezinárodního měnového fondu v Praze organizovala protesty KSČM, jiné akce v 90. letech zase pořádali Sládkovi republikáni.

Lidovky.cz: Jaký je vlastně vztah politických stran a aktivismu? Máme za sebou zajímavý výzkum, z něž vyplývá, že v Česku se zhruba do roku 2010 protesty zaměřovaly na jiná témata než ta, která rozhodovala volby a dělila společnost. Do roku 2013 se dá říci, že volby se hrály přes ekonomická témata, fungovalo klasické dělení na pravici a levici, které se střetávaly nad tématy jako důchody a daně. Protestní události naproti tomu stály na sociálně-kulturních tématech. Od životního prostředí přes lidská práva až po národní identitu a náboženství.

Zajímavé je v tomto směru porovnání s Maďarskem, kde to bylo přesně naopak. „Velká“ politika řešila sociálně-kulturní témata, třeba národní identitu, zatímco protesty cílily na ekonomické otázky. Dá se z toho učinit závěr, že témata, která hlavní politický proud příliš neřeší, se dostávají na pole protestní politiky.

Lidovky.cz: Liší se nějak činnosti aktivistů podle toho, zda stojí vpravo, či vlevo? Existuje hypotéza, podle které sílí levicové protesty, když je u vlády levice. Pravicové vlády naopak protestní projevy tlumí, jelikož pravice chápe většinou jako hlavní politickou arénu tu stranickou.

Lidovky.cz: Aktivismus u nás tedy do mainstreamové politiky výrazněji neproniká? Určitě ne, momentálně řešíme spíše opačný problém. Hlavní politický proud totiž neurčuje propojení s občany, nýbrž s velkým kapitálem. Nejsilnější stranu vede jeden z nejbohatších lidí v zemi a je založena na silné loajalitě k jejímu zakladateli. Fungování hnutí ANO skutečně připomíná firmu.

Lidovky.cz: Dá se říct, který typ aktivismu je v Česku nejčastější? Vrátím se k našemu výzkumu. Podle něj u nás v protestní sféře dominují témata jako lidská práva či ochrana životního prostředí. Neznamená to ale, že se tu akce řešící ekonomické problémy nepořádají. Ostatně největší protestní akce, když si odmyslíme poslední tři měsíce, dělaly tradičně odbory právě kvůli ekonomickým otázkám.

Nejčastěji však vidíme akce tzv. nových sociálních hnutí, například environmentálních skupin. Dějí se s větší frekvencí, ale účastní se jich zpravidla maximálně pár stovek lidí.

Lidovky.cz: Environmentální témata jsou na vzestupu u nás i ve světě, třeba zelení aktivisté z hnutí Extinction Rebellion. Je jejich činnost politická? Sami to tak necítí. Téměř vše je politická činnost. Když se environmentální skupiny snaží prosadit názor, že nejdůležitější je ochrana životního prostředí, chtějí změnit priority společnosti. To je výsostně politické rozhodnutí. Jestli se budou, či nebudou stavět jaderné elektrárny – zase politické rozhodnutí. Odborníci vám řeknou, zda ta či ona technologie je bezpečnější, ale zda ji chceme postavit, je politická preference. Zkrátka to, co říkají zelení aktivisté, je stejně politické jako to, co říká třeba premiér.

Lidovky.cz: Jaké jsou tu stereotypy o aktivistech? Většinou si představíte lidi ve svetrku, kteří jsou ochotni přijít na demonstraci, vytáhnout transparent a něco křičet. Popřípadě psát na Facebook. Stejně tak je však aktivistou třeba Roman Joch, který už pětadvacet let píše provokativní, ultrakonzervativní články. V těch přesvědčuje čtenáře, že společenská norma je založena na tradicích. To není expertiza, ale politický postoj.

Nálepka „politický aktivismus“ je u nás problematická. Dělalí jsme průzkum asi 220 aktivistických organizací. Téměř žádná z nich se nepovažuje za politickou, jelikož není spojená s žádnou stranou. To ale neznamená, že není politická.

Lidovky.cz: Zástupci Extinction Rebellion v Česku se vnímají jako nepolitičtí, jelikož nenabízejí žádné řešení, to chtějí nechat na odbornících. Odborníci už udělali maximum, problém změny klimatu popsali do puntíku. Teď už to chce společenskou reakci, kterou ale asi nepovede žádný klimatolog nebo sociolog. Nakonec to povede k politickému rozhodnutí. Když u nás začínaly páteční studentské stávky za klima, dostávali studenti od části veřejnosti školení, že se mají nejdřív dovzdělat a pak přijít s nějakým jasným řešením. Oni ale, stejně jako Rebelové, chtějí jen říct, že ten problém tady podle odborníků je a má se řešit.

Lidovky.cz: Není to alibismus? Podle mě není. Myslím, že je nefér podobné organizace peskovat za to, že nepřicházejí s řešením tak komplexního problému, jako je klimatická změna. Používám pro to srovnání s listopadem 1989. Pokud byste se tehdejších protestujících studentů zeptal, jak má vypadat společnost po revoluci, neřeknou vám buď nic, nebo řeknou jen „jako na Západě“. Ale byl tím pádem jejich protest méně legitimní? Podle mě ne.

Cílem protestů často není přijít s nějakým nekontroverzním řešením, ale spíše zajistit, aby se o problému vůbec mluvilo. Je přece dobře, že se rozhodnutí nepřijímají přímo na plném Václavském náměstí, ale že řešení vzniká až později formou kompromisů během demokratického procesu.

Aktivisté před budovou ministerstva životního prostředí.

Lidovky.cz: Rebelové i zástupci českých Identitářů, kteří bývají považováni za extrémní pravici, vnímají svou činnost jako výsostně demokratickou. Oprávněně? Obě skupiny využívají ústavou garantovaná občanská práva, která jsou nedílnou součástí demokratického zřízení. Mají pravdu v tom, že využívají možností, které jim dávají demokratické instituce. Ty také stanovují mantinely, za nimiž se z politického vyjádření stává násilí proti někomu. Strategie občanské neposlušnosti se tam ale nezahrnuje – například snaha zablokovat ulici, omezit zasedání zastupitelstva. To je nenásilná přímá akce. Omezíte, podobně jako při stávce, fungování společnosti. Když nerespektujete nějaký zákon nebo pravidlo, přitáhnete pozornost médií a zároveň ukážete, že vám to stojí za to, abyste se nechali zatknout. Zatímco občanská neposlušnost může veřejnost oslovit, násilným přístupem širší veřejnost určitě nezískáte.

Lidovky.cz: Lze říct, že aktivismus přitahuje spíše mladé lidi? V průměru to tak bude, aktivismus mimo politické strany je doménou mladších generací. Platí to určitě v případě vyjadřování politických postojů na internetu, platí to také v případě demonstrací, i když třeba zrovna ty odborové se vymykají.

Lidovky.cz: Je to proto, že nedůvěřují klasické politické aréně? To je jedna z hypotéz. Odborníci ze Západu na toto téma diskutují už dlouho. Mladí nechodí volit, nechtějí vstupovat do stran. Někteří experti z toho vyvozují varování pro budoucí fungování demokracie. Jiní ale poukázali na to, že mladí jsou aktivní, jen v jiných, alternativních formách. Mluví tak spíše o transformaci demokracie než její krizi.

Lidovky.cz: Jak se mění přístup mládeže k demokracii? Vede se debata o tom, jak mladí demokracii podporují. Data ze západní Evropy a Spojených států ukazují, že mladší ročníky, typově takzvaní mileniálové, jsou mnohem náchylnější k podpoře nedemokratických zřízení než jejich rodiče. Dovedou si představit lepší zřízení než demokratické. Ale neznamená to, že přejdou k akci a skutečně nastolí nedemokratický režim. V české společnosti se tento trend dle našich dat ale neprojevuje.

Ekologičtí aktivisté demonstrovali před elektrárnou Chvaletice na Pardubicku proti prodloužení jejího provozu.

Ekologičtí aktivisté.

Lidovky.cz: Co říkáte na argument, že pokud chtějí aktivisté skutečně něco měnit, mají založit stranu a nabídnout svou vizi celé společnosti? Nic takového dělat nemusí. Skrze aktivismus jen signalizují existenci problému. A vůbec na něj přece nemusí upozorňovat pouze náročnou činností, jako je udržování funkční politické strany. Demokracie není založená jen na nich. Aktivistické akce jsou zbraní, kterou mají v demokratické společnosti i ti, kdo nemají k dispozici takové zdroje, které jsou k ustavení strany třeba.

Lidovky.cz: Převládá u nás pravicový, nebo levicový aktivismus? Pro demokratické systémy tradičně platí, že aktivističtější jsou proudy označované za levicové. Spadají pod to odboráři, lidskoprávní aktivisté či ochránci životního prostředí. Akce s těmito tématy budou určitě frekventovanější než pravicové. V některých časových periodách se to ale může lišit. Migrační krize například vyprovokovala reakce na pravici i levice.

Lidovky.cz: Má u nás aktivismus tradici? Neměli jsme tu tak silný odkaz roku 1968 jako na Západě, vnímali jsme to jinak. Třeba environmentální organizace sem přicházely jako malé nebo se zaměřovaly na méně kontroverzní otázky. Lidskoprávní aktivisté navazovali na předrevoluční tradici, ta ale nebyla vůbec masová. Nic jako Solidaritu v Polsku jsme tu neměli. Chartu 77 tu podepsalo okolo dvou tisíc lidí.

„Zachraňte naši planetu“ nebo „Zajímá vás budoucnost vašich dětí?“. Londýnské ulice popsali aktivisté různými nápisy.

Lidovky.cz: Zmínil jste, že aktivismus vyvíjejí lidé i na sítích. Jakou roli hrají? Mohou se třeba aktivisté lépe organizovat? Data ukazují, že asi 10 procent lidí sdílí na sociálních sítích příspěvky s politickým obsahem. Zprvu se počítalo s tím, že internet umožní aktivním lidem oslovovat účinně další. To se ale neukazuje, sociální sítě jako nový nástroj pro mobilizaci lidí moc dobře nefungují. Oslovujete tak totiž primárně lidi, které už na své straně máte, nikoliv ty vně vaší názorové skupiny. Pomáhá ale naopak výrazně při koordinaci aktivistů. Lépe se třeba sbírají podpisy pod různé petice, píšou se otevřené dopisy, snáze se domlouvají srazy. Být v online kontaktu s někým hodně vzdáleným může být velmi důležité.

Lidovky.cz: Nerodí se tím i zcela jiný přístup k aktivismu? Někteří odborníci říkají, že se na sociálních sítích skutečně mění forma, jakou se lidé zapojují. Už není nutná kolektivní identita nebo stabilní vnitřní struktura.

Jednoduše se jednotlivci napojí skrze sítě, což znamená, že se sice lépe koordinují, ale méně spolu sdílejí. Stěžejní však zůstává otázka, zda dokážou aktivisté rekrutovat na sítích nové lidi. Ukazuje se, že spíše ne.

URL| https://www.lidovky.cz/lide/ukolem-aktivistu-neni-nabizet-reseni-ale-poukazovat-na-problemy-tvrdi-sociolog-cisar.A190817_192650_In_domov_ele

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

lidovky.cz

Dynamický svět neustálých změn

19.8.2019 Týdeník Rozhlas str. 06 Aktuálně z Vinohradské

Kamila Boháčková

„Koho zpravodajství jednou chytí, toho nepřestane nikdy bavit,“ tvrdí Julie Stejskalová, která léta pracovala v České tiskové kanceláři i v Českém rozhlasu, kde je od srpna šéfredaktorkou Zpravodajství a publicistiky.

* Co vás přivedlo k novinářině a co vás zaujalo na zpravodajství?

K novinářině jsem se dostala spíš shodou okolností - vždy jsem ráda četla, psala a představovala jsem si, že budu překladatelkou. V dobách, kdy jsem se hlásila na vysokou školu, jsem si ale nemohla moc vybírat a poštěstilo se mi na **Fakultě sociálních věd** a publicistky, kde byl i obor žurnalistika. Specializovala jsem se na agenturní žurnalistiku, takže má cesta poměrně přirozeně, i když ne lehce, vedla do tehdejší Československé tiskové kanceláře. Skutečné žurnalistice, zpravodajství a jeho pravidlům jsem se učila na materiálech renomovaných agentur, jako jsou Reuters, AP a AFP. Jsem přesvědčena, že toho zpravodajství jednou chytí, toho nepřestane nikdy bavit. Je to dynamický svět neustálých změn a zvrátů, které je třeba rychle pochopit a co nejpřesněji a nejsrozumitelněji předat posluchačům, čtenářům či divákům.

* Mohla byste krátce popsat svou profesní dráhu, a to jak v ČTK, tak posléze v Českém rozhlasu?

Četce neboli ČTK jsem zůstala věrná přes třicet let - prošla jsem snad všemi novinářskými pozicemi, od redaktorky, reportérky po zahraniční zpravodajku, řídila jsem domácí redakci, byla jsem šéfredaktorkou. V Českém rozhlasu jsem samozřejmě zase zapustila kořeny ve zpravodajství jako šéfredaktorka, koordinátorka centrálního zpravodajství a nyní čerstvě jako šéfredaktorka.

* Co je náplní práce šéfredaktora Zpravodajství a publicistiky Českého rozhlasu?

Je třeba sledovat, co se ve světě i doma děje, a spolu s kolegy, především ze zpravodajských stanic, ale samozřejmě i jednotlivých zpravodajských redakcí plánovat, promýšlet a rozhodovat, jak to odrazit ve vysílání tak, aby naši posluchači, případně čtenáři byli maximálně dobře informováni. K funkci patří i mnoho dalších administrativních i organizačních povinností. Hodně poslouchám, dělám air-checky, tedy monitoruji práci kolegů. To zabírá dost času. Ale je to jediná cesta, jak dát zpětnou vazbu a jak společně třeba něco změnit, zlepšit. Zpravodajství produkujeme především pro Radiožurnál a Plus, ale využívají ho i další stanice Českého rozhlasu.

* Jak vypadá váš běžný pracovní den?

Poslouchám od chvíle, kdy ráno vstanu, cestou do práce většinou podcast Vinohradská 12. Pak jsou ranní plánovací porady a poslechy - teď si kromě našich pořadů musím rychle vyposlechnout a ohodnotit příspěvky pro Prix Italia, kde jsem porotkyní, - různé organizační, personální věci, podílím se na přípravě nového redakčního systému, hodně se věnuji ve spolupráci s oddělením vzdělávání úrovni jazyka, který ve vysílání používáme. Odpoledne se účastním ještě další plánovací porady. K poslechu se vracím často znovu později v noci - většinou poslouchám, k čemu jsem se přes den nedostala.

* Co v nové funkci chcete prosadit?

V dnešním světě, který je přehlcen informacemi a kde se mísí pravdivé s falešným, považuji za nejdůležitější, abychom správnou editoriaální politikou přinášeli posluchačům podstatné a důležité informace, abychom je dokázali dávat do souvislostí, abychom poskytovali různé pohledy na jevy a události, a tak umožnili posluchačům dobře se orientovat. To musíme dělat srozumitelně a atraktivně. Vždy budu podporovat precizní novinářskou práci, novinářskou odpovědnost, ale také dobré řemeslo. K tomu je třeba vytvořit podmínky - přitahovat a vychovávat si dobré novináře, dávat jim najevo, že o ně stojíme, dávat jim v rozhlasu perspektivu. Ráda bych k tomu přispěla co nejvíc, ale musí to být úsilí kolektivní.

* Chystáte nějaké inovace a nové zpravodajské formáty, podobné třeba zpravodajskému podcastu Vinohradská 12?

Podcast Vinohradská 12 jistě po čase vyhodnotíme a podle toho můžeme rozhodovat o dalších. Pokud jde o nové formáty, do značné míry záleží na přání stanic, kterým naši produkci dodáváme, jak budou chtít formovat a inovovat vysílání. Sledujeme trendy na rozhlasovém poli a náměty nám dala i nedávná hodnotící zpráva Evropské vysílací unie Peer-to-peer.

Foto autor| Foto Khalil Baalbaki

Foto popis| Julie Stejskalová rozhlasem doslova žije: poslouchá prý zpravodajství od chvíle, kdy ráno vstane, až do pozdní noci

Politická škála je trojúhelník - liberalismus, konzervatismus a socialismus, vysvětluje politolog

19.8.2019 irozhlas.cz str. 00 Společnost

Michael Rozsypal, Věra Luptáková

Je náš současný svět ještě rozdělený na pravici a levici? Co je to extremismus a máme vlastně takovou politickou stranu i u nás? Politolog Jan Charvát ve vysílání Českého rozhlasu Plus tvrdí, že dělení na pravici a levici byla vždy zjednodušující „Teď je to jen víc vidět,“ dodává.

„Když lidé říkají, že pravice a levice už v současnosti nic neznamená, tak to tak úplně není pravda. Není to jen má myšlenka, ale každá politická škála je doopravdy trojúhelník, který reflektuje tři základní ideologie: liberalismus, konzervatismus a socialismus. A k nim pak extenze v podobě krajních variant,“ vysvětluje politolog Institutu politologických studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Charvát.

Podle Charváta jsme si zvykli, že liberálové a konzervativci spolu vytvářejí pravici, jenže v posledních zhruba deseti letech se od sebe čím dál víc vzdalují. „Vlastně nabírají svou původní podobu. Až dokonce stojí proti sobě, stejně jako tomu bylo někdy v 19. století,“ dodává.

Spolupráce mezi hlavními proudy tak nikde neměla takový efekt, že by vznikla liberálně konzervativní strana. „To prostě nejde, přestože se některé strany tak označují. Spíš tím myslí, že jsou liberální v sociální oblasti a konzervativní v ekonomické (nebo naopak). Takovým typickým příkladem je naše ODS,“ popisuje odborník.

Konzervativec vs. liberál

Co se stane, když doopravdy „dojde na lámání chleba“ a jdou proti sobě? Politolog uvádí jako příklad tak často diskutovanou otázku manželství pro stejnopohlavní páry.

„Liberálové tvrdí: klidně, ať se vezmou, stát nemá právo zasahovat do jejich práv. Konzervativec ale řekne: ne, pro nás je naprosto klíčovou entitou rodina. Tady se oba proudy jasně oddělí a stojí proti sobě,“ vysvětluje. Dalším stupněm je pak extremismus.

Mnoho lidí, hlavně na sociálních sítích nebo i v hospodách, označení krajní pravice vlastně nerozumí. „Proč tomu říkáme krajní pravice? Vždyť v této logice nacionální socialismus přece musí být levice. Lidé s tím prostě dlouhodobě zápasí, ale když se na ty tři ideologie podíváte, tak vás asi nepřekvapí, že extrémem socialismu je pak komunismus,“ vysvětluje.

Upozorňuje, že konzervatismus stojí na tradici, řádu a nerovnosti, tedy na konstatování, podle kterého lidé nejsou stejní, nejsou si rovni a ani být nemají.

Když pak i tuto myšlenku dovedete do extrému, pokračuje Charvát, dostanete se do společnosti striktně hierarchicky uspořádané, která za jistých okolností může některé skupiny obyvatelstva označovat za méněcenné.

„To běžný konzervatismus nedělá a když opět některé jejich představy dovedete do extrému, budete je tlačit dál, dostanete se k něčemu, jako je fašismus“, dodává,

Je hnutí SPD extremistické?

Zpráva ministerstva vnitra za rok 2018 neoznačila hnutí SPD za extremistické. „Tady ministerstvo vnitra narazilo na limity koncepce extremismu, což je moment, na který akademická obec upozorňuje už dlouho,“ tvrdí Charvát.

SPD se nevejde do definice, kterou úřad vytvořil, upozorňuje. „Co my akademici ale říct dokážeme, je to, že SPD naplňuje některé charakteristiky populismu. Třeba jejich představa o rozdělené společnosti, my a oni... zkorumpovaná elita vs. čistý a hodný lid, který hájíme, a na druhé straně agresivní přístup, s tematikou typickou pro krajní pravici, migrace nebo Romové. Tady jde o paušální hodnocení skupiny, kterou vlastně dehumanizují,“ vypočítává.

To jsou podle Charváta prvky, které bychom našli u všech skupin, které za extremisty, nebo za krajní pravici, označujeme. Takové skupiny pak dlouhodobě a v každé společnosti škodí. Třeba proto, že vytvářejí neexistující obrazy.

URL| https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/politolog-politicke-spektrum-socialismus-konzervatismus-liberalismus-okamura-spd_1908192030_och

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

[irozhlas.cz](https://www.irozhlas.cz)

Nejdříve ostrý útok na koaličního partnera, pak oznámení, že italský premiér Giuseppe Conte podává demisi

20.8.2019 ČRo Radiožurnál str. 02 18:10 Ozvěny dne - publicistika

Vladimír KROC, moderátor

Nejdříve ostrý útok na koaličního partnera, pak oznámení, že italský premiér Giuseppe Conte podává demisi. A že po pouhých 14 měsících končí vláda, kterou se rozhodla opustit a svrhnout koaliční Liga vedená Matteem Salvinim. Ten podle odcházejícího premiéra stavěl vlastní stranické zájmy nad zájmy země. Itálii tak čekají buď předčasné volby 3 a půl roku před řádným termínem nebo pokus o sestavení nové vlády. Více teď s Martinem Mejstříkem politologem z katedry evropských studií institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy, dobrý den.

Martin MEJSTŘÍK, politolog, IMS **FSV UK**

Dobrý den.

Vladimír KROC, moderátor

Na kolik opodstatněné byly ty dnešní hosté výroky premiéra Conteho na adresu Salviniho?

Martin MEJSTŘÍK, politolog, IMS **FSV UK**

Ono to spíše už bylo vyvrcholením dlouhodobé krize, kdy Salvini prakticky vystupoval jako hlavní reprezentant té vlády a dlouhodobě stavěl premiéra na druhou kolej a dnes tomuto by se dalo říci, že mu to premiér vrátil i s úroky.

Vladimír KROC, moderátor

Můžeme krátce přiblížit v čem přesně spočívaly spory uvnitř italské vládní koalice mezi Hnutím pěti hvězd, nezávislým premiérem a na druhé straně Salviniho Ligou, třeba ve vztahu k migraci?

Martin MEJSTŘÍK, politolog, IMS **FSV UK**

Tak, jak všichni víme i u nás Salvini se prezentuje jako ten, který vlastně se staví velmi tvrdě proti migraci a který se snaží vypadat jako ten silový lídr, který zastaví ty lodě, zatkne všechny kteří, kteří se snaží ty uprchlíky do Evropy přivážet. Uprchlíky by nejraději všechny poslal, všechny poslal zpátky, což samozřejmě u Italů vzbuzuje neznámé sympatie, ale o tom paradoxně ten spor uvnitř té vlády nebyl. On spíš těch ekonomických otázkách, protože Salviniho Liga je spíše pravicovou stranou ekonomicky, která má podporu velkých korporací a bankéřů, takže chtěla spíše snižovat daně a snižovat tu zátěž finančního sektoru. Zatímco Hnutí pěti hvězd je klasická establishmentová strana naopak má spíše takovou tu levicovější politiku ve směru k veřejným financím a tyto 2, tyto 2 protichůdné prostě světy dlouho mezi sebou bojovali, jako kdyby to stojí za tím vyhocením té situace v těch posledních dnech.

Vladimír KROC, moderátor

Za takových okolností je logické to rozhodnutí premiéra podat demisi? Co se od ní bude odvíjet, jaký je nejreálnější scénář?

Martin MEJSTŘÍK, politolog, IMS **FSV UK**

Ono mu nic jiného nezbylo, protože Salvini vsadil vše ale jednu kartu. Zariskoval tím, že vlastně ohlásil, že chce nové volby v co nejkratším termínu a čekal, že prostě premiér mu vyjde vstříc a, že ty volby uskuteční, protože za současného poměru by ty volby drtivě Salvini vyhrál a my nesmíme zapomínat, že jak ten poslední výsledek posledních voleb, jak bylo, kde bylo Hnutí pěti hvězd silnější. Takže v současnosti je to osobní či vládní stranou. A takže pro Hnutí pěti hvězd to samozřejmě není výhodná situace. Předčasné volby nechťejí, nechce je ani opozice a zatím to tak tedy vypadá, že ten nejpravděpodobnější scénář bude ten, že Hnutí pěti hvězd s podporou opozičních stran sestaví jakousi dočasnou, jestli bude politická nebo úřednická ta vláda to uvidíme, ale tím vlastně znemožní Salvini nejenom předčasné volby ale ještě ho může poslat do opozice, což by pro něj byla poměrně velká rána.

Vladimír KROC, moderátor

Předpokládá Martin Mejstřík z **fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Děkujeme, na shledanou.

Martin MEJSTŘÍK, politolog, IMS **FSV UK**

Na shledanou.

Hrnky s nacisty jdou prý na odbyt. Naše vojsko rozšířilo sortiment o další zločince

20.8.2019 e15.cz str. 00 Magazín
Petra Jansová

Sortiment vydavatelství Naše vojsko se rozšířil. Kromě hrnků s Hitlerem nebo Heydrichem si na e-shopu mohou milovníci upomínkových předmětů za 299 korun zakoupit nově i šálky s Himmlerem, Eichmannem, Göringem

nebo Goebbelsem. Ředitel vydavatelství tvrdí, že rozšíření nabídky je reakcí na poptávku. Politolog Jan Charvát ale vnímá aktivity firmy jako nevhodnou činnost.

"Co se týče prodeje našich hrnků, tak všeobecně vede Hitler a jeho parta. Co se jeví zakázané, tak je prodejné. Co víc k tomu dodat. Že tam je pak asi šedesát dalších osobností, tak to tolik nikoho nezajímá. Ale když se napíše, že neděláme jen vrahy, ale i Ovčáčka, tak se hnedle prodá další karton," reaguje ředitel vydavatelství Emerich Drtina na dotaz, jak velký je o produkty s nacistickými vůdci zájem ze strany zákazníků.

Na podobné dotazy Drtina v minulosti odpovídal s tím, že nabídku produktů na e-shopu Našeho vojska ovlivňuje poptávka zákazníků. Také se prý jedná o prodej sběratelských předmětů.

"Upřímně si nedokážu představit, že jim denně přijde dvacet mailů od zákazníků s tím, že chtějí zakoupit hrneček s Himmlerem, Eichmannem, Göringem nebo Goebbelsem. Myslím si, že problém je spíš na straně vydavatelství," uvedl Jan Charvát z Institutu politologie **Fakulty sociálních věd** v Praze.

Podobných podle něj nevhodných produktů se v nabídce vydavatelství najde mnohem víc, připomíná akademik. Zmiňuje například trička s motivy Ku-Klux-Klanu.

"Nemyslím si, že by v Česku výrazně stoupal zájem o takovou tematiku. Skupiny adorující Hitlera v tuzemsku skomírají a moderní extrémní pravice se tomuto tématu obloukem vyhýbá. Ti by zřejmě spíš dali přednost hrnku s Orbánem," dodává.

Podle Drtiny o hrnečky s nacistickými vůdci média projevují zájem dlouhodobě. Sám je ale za propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka nepovažuje, vnímá je spíš jako upomínkové předměty.

"Již několik let se naše hrníčky vyskytují v různých médiích, stále o nich někdo píše. A hlavně o těch německých, ty zajímají všechny nejvíce a vše spojují s nějakou propagací fašismu. Já vymyslel hrníčky na základě podobných motivů z Itálie," uzavírá Drtina.

Šetření policie z loňského roku neprokázala, že by prodej hrnků nebo triček se zmiňovanými motivy bylo trestnou činností.

URL| <https://www.e15.cz/clanek/1361619/hrnky-s-nacisty-jdou-pry-na-odbyt-nase-vojsko-rozsirilo-sortiment-o-dalsi-zlocince>

Hrnky s nacisty jdou pry na odbyt. Naše vojsko rozšířilo sortiment o další zločince

20.8.2019 e15.cz str. 00

Petra Jansová

Sortiment vydavatelství Naše vojsko se rozšířil. Kromě hrnků s Hitlerem nebo Heydrichem si na e-shopu mohou milovníci upomínkových předmětů za 299 korun zakoupit nově i šálky s Himmlerem, Eichmannem, Göringem nebo Goebbelsem. Ředitel vydavatelství tvrdí, že rozšíření nabídky je reakcí na poptávku. Politolog Jan Charvát ale vnímá aktivity firmy jako nevhodnou činnost.

"Co se týče prodeje našich hrnků, tak všeobecně vede Hitler a jeho parta. Co se jeví zakázané, tak je prodejné. Co víc k tomu dodat. Že tam je pak asi šedesát dalších osobností, tak to tolik nikoho nezajímá. Ale když se napíše, že neděláme jen vrahy, ale i Ovčáčka, tak se hnedle prodá další karton," reaguje ředitel vydavatelství Emerich Drtina na dotaz, jak velký je o produkty s nacistickými vůdci zájem ze strany zákazníků.

Na podobné dotazy Drtina v minulosti odpovídal s tím, že nabídku produktů na e-shopu Našeho vojska ovlivňuje poptávka zákazníků. Také se prý jedná o prodej sběratelských předmětů.

"Upřímně si nedokážu představit, že jim denně přijde dvacet mailů od zákazníků s tím, že chtějí zakoupit hrneček s Himmlerem, Eichmannem, Göringem nebo Goebbelsem. Myslím si, že problém je spíš na straně vydavatelství," uvedl Jan Charvát z Institutu politologie **Fakulty sociálních věd** v Praze.

Podobných podle něj nevhodných produktů se v nabídce vydavatelství najde mnohem víc, připomíná akademik. Zmiňuje například trička s motivy Ku-Klux-Klanu.

"Nemyslím si, že by v Česku výrazně stoupal zájem o takovou tematiku. Skupiny adorující Hitlera v tuzemsku skomírají a moderní extrémní pravice se tomuto tématu obloukem vyhýbá. Ti by zřejmě spíš dali přednost hrnku s Orbánem," dodává.

Podle Drtiny o hrnečky s nacistickými vůdci média projevují zájem dlouhodobě. Sám je ale za propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka nepovažuje, vnímá je spíš jako upomínkové předměty.

"Již několik let se naše hrníčky vyskytují v různých médiích, stále o nich někdo píše. A hlavně o těch německých, ty zajímají všechny nejvíce a vše spojují s nějakou propagací fašismu. Já vymyslel hrníčky na základě podobných motivů z Itálie," uzavírá Drtina.

Šetření policie z loňského roku neprokázala, že by prodej hrnků nebo triček se zmiňovanými motivy bylo trestnou činností.

URL| <https://www.e15.cz/magazin/hrnky-s-nacisty-jdou-pry-na-odbyt-nase-vojsko-rozsirilo-sortiment-o-dalsi-zlocince-1361619>

Z čeho jsou věci

20.8.2019 Nový prostor str. 09 Příběh

Tereza Lišková, šéfredaktorka časopisu Material Times

Časopis Material Times vychází jednou za rok i na papíře a vypráví mnohdy fascinující příběhy nových materiálů nebo materiálů, kterým někdo s vizí dokázal najít nové využití. Šéfredaktorka Tereza Lišková nás uvítala v redakci, která je zároveň unikátní knihovnou materiálů, tedy místem, kde můžete objevovat i ohmatávat materiály, když třeba vytváříte nějaký nový výrobek.

Kdo chodí sem, do knihovny materiálů?

Vývojáři, designéři, umělci. Výběr materiálu je důležitým bodem v procesu navrhování a je často podceňován. Je škoda, když se některé postupy opakují stále dokola, aniž by se hledala nová lepší řešení.

Jakou roli v tom hraje časopis Material Times?

Časopis vznikl právě na podporu té knihovny materiálů, aby se o materiálech více vědělo, mluvilo. Původně to byl jen web, ale s částí článků jsme pak přešli na papír. Naše články jsou trochu náročnější na čtení, takže mi přijde adekvátnější předat je na papíře. Což je další důkaz toho, jak moc je propojený materiál s funkcí produktu.

Pro koho takový časopis je?

Nikdy jsme nechtěli a ani nemůžeme být technický časopis. Píšeme pro kreativní sféru. Více zeširoka pak pro všechny čtenáře, které zajímá, podobně jako nás, z čeho věci jsou. A co to znamená. Hodně spolupracujeme s výtvarníky, řemeslníky, kteří se svým materiálem mají denně těsný, fyzický kontakt. Právě u nich dokážeme vycítit silný příběh.

Jak se člověk k takové práci dostane?

Já jsem se k tomu dostala trochu absurdně. Chystala jsem se s ateliérem jet malovat do mongolské stepi a sbírali jsme peníze přes HitHit. Poslala jsem odkaz Lucii Havlové a panu Henrychovi, kteří v Praze založili knihovnu materiálů - jestli by nás nechtěli podpořit, a paní Havlová si objednala kreslený deníček z té naší cesty. Když jsem se z cest vrátila, tak si mě pozvala, ať jí ho přinesu a dám si s nimi oběd. No a pak už jsem neodešla.

O autorovi| Zaznamenala a vyfotila: Alexandra Mertová

Foto popis| TEREZA LIŠKOVÁ JE ŠÉFREDAKTORKOU MATERIAL TIMES OD ROKU 2014, TAKÉ JE ČLENKOU KOLEKTIVU ARTIN ATELIER, SE KTERÝM SE VYDALA NA PLENÉRY NA SIBIŘ A DO MONGOLSKA. MAGISTERSKÉ STUDIUM NOVÝCH MÉDIÍ NA FILOZOFICKÉ FAKULTĚ UK V PRAZE UZAVŘELA V ROCE 2013. BAKALÁŘSKÉ STUDIUM ABSOLVOVALA NA FAKULTĚ HUMANITNÍCH STUDIÍ UK A **FAKULTĚ SOCIÁLNÍCH VĚD** MUNI V BRNĚ. JE SPOLUAUTORKOU KONCEPTU SERIÁLU POD RUKAMA, KTERÝ VYCHÁZÍ NA MATERIALTIMES.COM, ZABÝVÁ SE PŘEDEVŠÍM TÉMATY SPOJUJÍCÍMI TRADIČNÍ ZPŮSOBY VÝROBY S NOVÝMI TECHNOLOGIEMI.

Půlstoletí od srpna 69. Proč se o tvrdém potlačení demonstrací stále moc nemluví?

21.8.2019 ČRo - plus.cz str. 00 20. století

Definitivní konec nadějí. To byl pro Českoslováky srpen 1969. Republikou se na první výročí okupace přelila vlna protestních akcí, které ale tvrdě potlačila státní moc v čele s Gustávem Husákem.

Bohumil Siřínek, František Kohout, Vladimír Kruba, Danuše Muzikářová, Stanislav Valehrach – to jsou oběti srpna 1969 (podle nové publikace historiků jich bylo dokonce sedm). Na první výročí okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy se postavili Češi proti Čechům. Demonstrace a připomínkové akce skončily tragicky.

0:00-13:45 Vedení státu a KSČ dalo jasný pokyn k tvrdým zásahům proti shromážděným lidem. Zastřelení a desítky zraněných lidí tedy padají na vrub českým policistům a především příslušníkům Lidových milicí. Je to důvod, proč se o srpnu 1969 v podstatě nemluví? Nejen o tom diskutují historik Vojenského historického ústavu Prokop Tomek a redaktor Lidových novin a historik Petr Zídek.

13:45-17:30 V Brně si dnes lidé připomínají výročí okupace z roku 1968 i represí proti demonstracím o rok později. Místa, kde tehdy umírali lidé, je provede stezka po stopách historie. O co jde, prozrazuje redaktorka Vlasta Gajdošíková.

17:30-22:10 Čtvrtina Čechů vůbec netuší, co se skrývá pod pojmem pražské jaro. Ukázal to loňský průzkum veřejného mínění pro Český rozhlas. Dotaz na poslední masové protesty proti sovětské okupaci by zřejmě dopadl ještě hůř. Na příčiny se teď ptáme předsedy Asociace učitelů dějepisu Pavla Martinovského.

22:10-30:00 Události ze srpna 1969 probíráme i z pohledu Sovětského svazu. Jak se SSSR podařilo během roku obhájit zásah v srpnu 1968? Odpovídá historička z Katedry ruských a východoevropských studií Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Daniela Kolenovská.

30:00-34:45 Jak na první výročí okupace a zásah proti lidem vzpomínají ti, kteří se ho přímo účastnili? O tom mluví s další host Mikuláš Kroupa z neziskové organizace Post Belum.

34:45-39:00 Jak první výročí okupace vojsky pěti států Varšavské smlouvy převrátilo životní osud redaktora armádního vysílání Miloně Čepelky? To připomíná seriál o osobnostech, které se staly v rozhlase nežádoucí.

39:00-46:20 Co se dělo přesně rok po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa? Přesně to je námět knihy s názvem Den hanby 1969. Knižní novinku představuje přímo hlavní autor knihy Daniel Povolný z Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu.

Poslechněte si celý speciál Jana Burdy, nebo se podívejte na video!

URL| <http://plus.rozhlas.cz/pulstoleti-od-srpna-69-proc-se-o-tvrdem-potlaceni-demonstraci-stale-moc-nemluvi-8041423>

Půlstoletí od srpna 69. Proč se o tvrdém potlačení demonstrací stále moc nemluví?

21.8.2019 rozhlas.cz str. 00

Jana Burdy, Jan Burda, Jana Přinosilová

Definitivní konec nadějí. To byl pro Českoslováky srpen 1969. Republikou se na první výročí okupace přelila vlna protestních akcí, které ale tvrdě potlačila státní moc v čele s Gustávem Husákem.

Bohumil Siřínek, František Kohout, Vladimír Kruba, Danuše Muzikářová, Stanislav Valehrach – to jsou oběti srpna 1969 (podle nové publikace historiků jich bylo dokonce sedm). Na první výročí okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy se postavili Češi proti Čechům. Demonstrace a připomínkové akce skončily tragicky.

0:00-13:45

Vedení státu a KSČ dalo jasný pokyn k tvrdým zásahům proti shromážděným lidem. Zastřelení a desítky zraněných lidí tedy padají na vrub českým policistům a především příslušníkům Lidových milicí. Je to důvod, proč se o srpnu 1969 v podstatě nemluví?

Nejen o tom diskutují historik Vojenského historického ústavu Prokop Tomek a redaktor Lidových novin a historik Petr Zídek.

Čtete také

S brutalitou Lidových milicí v srpnu 1969 jsme se dodnes nevyrovnali. Nikdo se ani neomluvil rodinám obětí, popisuje historik

13:45-17:30

V Brně si dnes lidé připomínají výročí okupace z roku 1968 i represí proti demonstracím o rok později. Místa, kde tehdy umírali lidé, je provede stezka po stopách historie.

O co jde, prozrazuje redaktorka Vlasta Gajdošíková.

17:30-22:10

Čtvrtina Čechů vůbec netuší, co se skrývá pod pojmem pražské jaro. Ukázal to loňský průzkum veřejného mínění pro Český rozhlas. Dotaz na poslední masové protesty proti sovětské okupaci by zřejmě dopadl ještě hůř.

Na příčiny se teď ptáme předsedy Asociace učitelů dějepisu Pavla Martinovského.

22:10-30:00

Události ze srpna 1969 probíráme i z pohledu Sovětského svazu. Jak se SSSR podařilo během roku obhájit zásah v srpnu 1968?

Odpovídá historička z Katedry ruských a východoevropských studií Institutu mezinárodních studií

Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy Daniela Kolenovská.

Čtete také

HLASUJTE: Jak významný je podle vás 21. srpen 1969 v porovnání s 21. srpnem 1968?

30:00-34:45

Jak na první výročí okupace a zásah proti lidem vzpomínají ti, kteří se ho přímo účastnili?

O tom mluví s další host Mikuláš Kroupa z neziskové organizace Post Belum.

34:45-39:00

Jak první výročí okupace vojsky pěti států Varšavské smlouvy převrátilo životní osud redaktora armádního vysílání Miloně Čepelky? To připomíná seriál o osobnostech, které se staly v rozhlase nežádoucí

39:00-46:20

Co se dělo přesně rok po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa? Přesně to je námět knihy s názvem Den hanby 1969.

Knižní novinku představuje přímo hlavní autor knihy Daniel Povolný z Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu

Poslechněte si celý speciál Jana Burdy, nebo se podívejte na video!

URL| <https://plus.rozhlas.cz/pulstoleti-od-srpna-69-proc-se-o-tvrdem-potlaceni-demonstraci-stale-moc-nemluvi-8041423>

Parlamentní strany by měly dostat v ČTK volný prostor, plánuje radní Žantovský

21.8.2019 hlidacipes.org str. 00
Robert Břešťan

Poslední zápis z červencového zasedání Rady České tiskové kanceláře informuje o třech bodech, které se mají probrat „příště“, tedy na jednání 28. srpna.

Radní Marksová žádá školení o používání infobanky ČTK, radní Foltán se dožaduje zprávy o tom, jak v posledních letech ČTK informuje o udělování čtyř různých novinářských cen a radní Žantovský předloží návrh na vytvoření nové služby ČTK určené pro parlamentní a europarlamentní strany.

Zajímavý je především bod třetí: nová služba, kterou by podle představ Petra Žantovského měla veřejnoprávní agentura poskytovat politickým stranám zastoupeným v českém a Evropském parlamentu.

I když je Petr Žantovský původcem návrhu, tvrdí, že jeho přesný obsah zatím nezná.

„Tento bod zatím nebyl projednáván. Pouze proběhla krátká diskuse o tom, zda to dát do programu budoucích jednání, a s tím byl aklamační souhlas, třeba od paní Marksové či Wenigerové, tedy napříč spektrem. O věci samé se můžeme bavit, až se k tomu vysloví kolegové při projednávání. Dnes k tomu víc nevím,“ odpověděl Žantovský v SMS komunikaci.

Na námitku, že navrhovatelem je přeci on, dodal, že to byla „drobná tématická poznámka bez hlubšího upřesnění“.

S politiky jsme nekonzultovali Podle dostupných informací má být ale podstatou návrhu povinnost ČTK zveřejňovat bezúplatně kompletní politická stanoviska politických stran, pravděpodobně v rámci komerčního servisu Protext.

„Je to námět, s kterým přišel Petr Žantovský. Ptala jsem se, zda to chce navrhnout jako usnesení, řekl že ne. Vyzvali jsme jej proto, aby na příští zasedání dodal návrh a nějaké podklady. Nevím, co si o tom myslí kolegové, detaily návrhu neznám. Ale naznačená idea je, že by ČTK zveřejňovala vyjádření parlamentních a europarlamentních stran. Jednat o tom budeme 28. srpna,“ shrnuje místopředsedkyně Rady ČTK Jaroslava Wenigerová.

„Na minulém jednání Rady ČTK jsme se dohodli, že na toto téma povedeme rozpravu. S poslanci žádné politické strany jsem záležitost nekonzultovala,“ potvrzuje radní Jana Gáborová, nominovaná SPD.

„Návrh pana Žantovského vyplynul z diskuse, které jsme se účastnili všichni, s tím, že o něm budeme dále diskutovat. Nebyl to tedy jen jeho nápad. Ale určitě to nebylo o poskytnutí nelimitovaného prostoru,“ doplňuje další radní, bývalá ministryně práce a sociálních věcí za ČSSD Michaela Marksová. Ani ona prý ideu s politiky nijak nekonzultovala. „Nebylo zatím co,“ podotýká.

Obrysy svého nápadu ovšem Žantovský naznačil v rozhovoru pro server Česká média.

„Bavíme se (v Radě ČTK, pozn. red.) o tom, zda by nestálo za to, aby politické strany, protože jsou to veřejnosti sloužící instituce, měly možnost svá stanoviska prezentovat i skrze službu jako je komerční platforma Protext. Aby bylo zřejmé, že tady je zpravodajství ČTK, ale druhá veřejná služba může být v tom, že Četka poskytne nástěnku, s definovanými podmínkami, kolik toho může být, v jakém rozsahu a podobně,“ řekl Žantovský.

K tomu by bylo nutné upravit zákon o ČTK. Ve stejném rozhovoru Žantovský zmínil i to, že „je trestuhodné, že zákon o ČTK nebyl nikdy novelizován“.

Podle neoficiálních informací už nápady Petra Žantovského coby radního ČTK uvnitř agentury vzbuzují zvýšenou pozornost. Oficiálně je však nikdo komentovat nechce.

„Zatím není známo, co by konkrétně měla obsahovat iniciativa pana Petra Žantovského, proto ji nebudeme jakkoliv komentovat,“ říká na dotaz HlídacíPes.org šéfredaktorka ČTK Radka Marková.

Tehdy za Klausovy vlády „Politické strany i kdokoliv jiný (firmy, sdružení, případně jednotlivci), mohou ke zveřejnění svých vyjádření, sdělení, tiskových zpráv v plném znění použít komerční službu Protext. Tato služba funguje už od 90. let,“ doplňuje Marková.

Zadavatelům tato služba umožňuje – za úplatu – využít komunikační síť ČTK k rozšíření tiskové zprávy. Služba je ale oddělena od zpravodajství, a každé takové sdělení je tak i zřetelně označeno.

Před rokem 1989 bylo zveřejňování celých politických stanovisek běžnou povinností tiskové agentury; to ale po Listopadu skončilo.

Pokusy novelizovat zákon o ČTK a vnutit agentuře ke zveřejňování celá vyjádření politiků bez editorských zásahů se ale později objevily.

Jak ve své práci „Zákon o ČTK: transformace na půli cesty“ připomíná Ludmila Trunečková z Katedry žurnalistiky **Fakulty sociálních věd**, v roce 1995 vláda Václava Klause navrhla, aby se do zákona vrátila „povinnost agentury zveřejňovat v doslovném znění oficiální projevy ústavních činitelů či tiskové zprávy ústředních orgánů“.

Na návrh tehdy vedle samotné ČTK reagovala odmítavě i další česká, ale i zahraniční média, veřejně se proti vyslovil i tehdejší prezident Václav Havel. Zákon o ČTK se nakonec nezměnil.

Projekt Mediální rady – věc veřejná podporuje Nadační fond nezávislé žurnalistiky.

Lock Platbu on-line zabezpečuje Darujme.cz

URL| <https://hlidacipes.org/parlamentni-strany-by-mely-dostat-v-ctk-volny-prostor-planuje-radni-zantovsky/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:

hlidacipes.org

Parlamentní strany by měly dostat v ČTK volný prostor, plánuje radní Žantovský

21.8.2019 zpravy.tiscali.cz str. 00 Zprávy / Magazín
red

Poslední zápis z červencového zasedání Rady České tiskové kanceláře informuje o třech bodech, které se mají probrat 'příště', tedy na jednání 28. srpna. Radní Marksová žádá školení o používání infobanky ČTK, radní Foltán se dožaduje zprávy o tom, jak v posledních letech ČTK informuje o udělování čtyř různých novinářských cen a radní Žantovský předloží návrh na vytvoření nové služby ČTK určené pro parlamentní a europarlamentní strany, píše Robert Břešťan na webu Hlídací pes.

Zajímavý je především bod třetí: nová služba, kterou by podle představ Petra Žantovského měla veřejnoprávní agentura poskytovat politickým stranám zastoupeným v českém a Evropském parlamentu.

I když je Petr Žantovský původcem návrhu, tvrdí, že jeho přesný obsah zatím nezná.

'Tento bod zatím nebyl projednáván. Pouze proběhla krátká diskuse o tom, zda to dát do programu budoucích jednání, a s tím byl aklamační souhlas, třeba od paní Marksové či Wenigerové, tedy napříč spektrem. O věci samé se můžeme bavit, až se k tomu vysloví kolegové při projednávání. Dnes k tomu víc nevím,' odpověděl Žantovský v SMS komunikaci.

Na námitku, že navrhovatelem je přeci on, dodal, že to byla 'drobná tématická poznámka bez hlubšího upřesnění'.

S politiky jsme nekonzultovali

Podle dostupných informací má být ale podstatou návrhu povinnost ČTK zveřejňovat bezúplatně kompletní politická stanoviska politických stran, pravděpodobně v rámci komerčního servisu Protext.

'Je to námět, s kterým přišel Petr Žantovský. Ptala jsem se, zda to chce navrhnout jako usnesení, řekl že ne. Vyzvali jsme jej proto, aby na příští zasedání dodal návrh a nějaké podklady. Nevím, co si o tom myslí kolegové, detaily návrhu neznám. Ale naznačená idea je, že by ČTK zveřejňovala vyjádření parlamentních a europarlamentních stran. Jednat o tom budeme 28. srpna,' shrnuje místopředsedkyně Rady ČTK Jaroslava Wenigerová.

'Na minulém jednání Rady ČTK jsme se dohodli, že na toto téma povedeme rozpravu. S poslanci žádné politické strany jsem záležitost nekonzultovala,' potvrzuje radní Jana Gáborová, nominovaná SPD.

'Návrh pana Žantovského vyplynul z diskuse, které jsme se účastnili všichni, s tím, že o něm budeme dále diskutovat. Nebyl to tedy jen jeho nápad. Ale určitě to nebylo o poskytnutí nelimitovaného prostoru,' doplňuje další radní, bývalá ministryně práce a sociálních věcí za ČSSD Michaela Marksová. Ani ona prý ideu s politiky nijak nekonzultovala. 'Nebylo zatím co,' podotýká.

Obrysy svého nápadu ovšem Žantovský naznačil v rozhovoru pro server Česká média.

'Bavíme se (v Radě ČTK, pozn. red.) o tom, zda by nestálo za to, aby politické strany, protože jsou to veřejnosti sloužící instituce, měly možnost svá stanoviska prezentovat i skrze službu jako je komerční platforma Protext. Aby bylo zřejmé, že tady je zpravodajství ČTK, ale druhá veřejná služba může být v tom, že Četka poskytne nástěnku, s definovanými podmínkami, kolik toho může být, v jakém rozsahu a podobně,' řekl Žantovský.

K tomu by bylo nutné upravit zákon o ČTK. Ve stejném rozhovoru Žantovský zmínil i to, že 'je trestuhodné, že zákon o ČTK nebyl nikdy novelizován'.

Podle neoficiálních informací už nápady Petra Žantovského coby radního ČTK uvnitř agentury vzbuzují zvýšenou pozornost. Oficiálně je však nikdo komentovat nechce.

'Zatím není známo, co by konkrétně měla obsahovat iniciativa pana Petra Žantovského, proto ji nebudeme jakkoliv komentovat,' říká na dotaz HlídacíPes.org šéfredaktorka ČTK Radka Marková.

Tehdy za Klausovy vlády

'Politické strany i kdokoliv jiný (firmy, sdružení, případně jednotlivci), mohou ke zveřejnění svých vyjádření, sdělení, tiskových zpráv v plném znění použít komerční službu Protext. Tato služba funguje už od 90. let,' doplňuje Marková.

Zadavatelům tato služba umožňuje – za úplaty – využít komunikační síť ČTK k rozšíření tiskové zprávy. Služba je ale oddělena od zpravodajství, a každé takové sdělení je tak i zřetelně označeno.

Před rokem 1989 bylo zveřejňování celých politických stanovisek běžnou povinností tiskové agentury; to ale po Listopadu skončilo.

Pokusy novelizovat zákon o ČTK a vnutit agentuře ke zveřejňování celá vyjádření politiků bez editorských zásahů se ale později objevily.

Jak ve své práci 'Zákon o ČTK: transformace na půli cesty' připomíná Ludmila Trunečková z Katedry žurnalistiky **Fakulty sociálních věd**, v roce 1995 vláda Václava Klause navrhla, aby se do zákona vrátila 'povinnost agentury zveřejňovat v doslovném znění oficiální projevy ústavních činitelů či tiskové zprávy ústředních orgánů'. Na návrh tehdy vedle samotné ČTK reagovala odmítavě i další česká, ale i zahraniční média, veřejně se proti vyslovil i tehdejší prezident Václav Havel. Zákon o ČTK se nakonec nezměnil.

Robert Břešťan pro Ústav nezávislé žurnalistiky

URL| <https://zpravy.tiscali.cz/parlamentni-strany-by-mely-dostat-v-ctk-volny-prostor-planuje-radni-zantovsky-332456>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
tiscali.cz

Italská vládní krize napíná Evropu. Salvini může kralovat i skončit mimo hru

21.8.2019 info.cz str. 00 Svět

Eliška Kubátová

ANALÝZA „Tady tato vláda končí,“ prohlásil včera italský premiér Giuseppe Conte, když v parlamentu oznámil rezignaci. Populistická vláda Hnutí pěti hvězd (M5S) a protiimigrační Ligy, která byla u moci jen 14 měsíců, tak po vleklých sporech dostala poslední ránu a Evropa s napětím čeká, co bude dál. Bouřlivý vývoj ve třetí největší, ale zároveň nejproblémovější ekonomice eurozóny je zásadní – její krach by ohrozil celý klub zemí platících eurem. A z Mattea Salviniho by se v premiérském křesle stal ještě ostřejší oponent Bruselu.

V italském senátu to včera byla bouřlivá diskuze. Po mnoha měsících, kdy se „držel na uzdě“, se premiér Conte do Salviniho obul s plnou vervou. Šéfa pravicové Ligy obvinil z upřednostňování vlastních zájmů nad těmi státními a pohrozil, že jeho snaha o vyvolání předčasných voleb může ohrozit reformy a rozdmýchat další ekonomické problémy v zemi. Na Conteho ohlášení demise Salvini reagoval slovem „konečně“ a spustil 20minutový monolog převážně o migraci, během kterého někteří senátoři na protest opustili sál.

Po včerejší Conteho demisi drží klíč k dalšímu vývoji italské politické krize prezident Sergio Mattarella, který buď vyhoví Salviniho plánu na brzké konání předčasných voleb, nebo dá prostor vzniku dočasné vlády. Možných scénářů je hned několik, ani jeden však pro Evropskou unii není ideální.

Předčasné volby

Hlavním důvodem aktuální krize v Itálii je posílení Ligy a osobnosti jejího lídra Mattea Salviniho, který ukončil spolupráci se svými koaličními partnery s cílem vyvolat předčasné volby a stát se příštím italským premiérem.

Preference jeho partaje se v současnosti pohybují kolem 36 až 38 procent, Salvini proto tlačí na to, aby se hlasování uskutečnilo co nejdříve – ideálně už v první polovině října. Druhá ve volbách by teď podle aktuálních šetření skončila s 23 procenty středolevá Demokratická strana, která vedla minulou vládu, a až třetí Hnutí pěti hvězd. To by si v porovnání s výsledkem loňských parlamentních voleb výrazně pohoršilo – z 32 procent se za poslední rok a půl propadlo na 17 až 19 procent.

Jak podotýká server Politico, předčasné volby by pravděpodobně vedly k sestavení mnohem stabilnějšího kabinetu – Liga by ke spolupráci přizvala i Vzhůru, Itálie (FI) Silvia Berlusconiho a pravicovou stranu Bratři Itálie, se kterými šla i do loňských parlamentních voleb v rámci jednoho pravicového bloku. Liga sice následně sestavila vládu s M5S a dva Salviniho spojenci se ocitli v opozici, i navzdory této „zradě“ by však na další spojení se Salviniem zřejmě kývli – na rozdíl od Ligy se totiž jejich preference od loňska propadly.

Salviniho cestě k premiérství by tak zřejmě nic nebránilo, sestavení pravicové vlády v čele s Ligou je však pro mnohé noční můrou. Tato varianta děsí nejen část italské veřejnosti, ale i unijní byrokracii. Otěží by se totiž

chopila vláda, která by byla mnohem euroskeptičtější. Salvini by svou antibruselskou rétoriku zřejmě ještě přitvrdil a silněji by tlačil i na změny fiskálních pravidel eurozóny, která označuje za zastaralá.

Salviniho vztah k Evropské unii je navíc jako na horské dráze. „Jeden den dokáže říct, že je pro Evropu, další den, že chce odejít. Se Salviniem není italský ‚brexit‘ nemožný,“ upozorňuje bývalý italský premiér Enrico Letta pro agenturu AFP.

A zatímco vztahy s Bruselům by se teoreticky dostaly na bod mrazu, Salviniho vazby na Moskvu by tento osud nečekal. Šéf Ligy se vřelými vztahy s prezidentem Vladimírem Putinem nikdy netajil a v minulosti opakovaně kritizoval i protiruské sankce zavedené po anexi Krymu. Tento jeho názor by s nově nabytou funkcí získal na váze.

Konání předčasných voleb by navíc ohrozilo podzimní vyjednávání o rozpočtu, kvůli kterému se Řím s Bruselům dostaly do ostrého sporu už loni, kdy Itálie – jedna z nejzadluženějších zemí eurozóny – předložila Evropské komisi značně rozhazovačný návrh rozpočtu. Na to Komise odpověděla bezprecedentním krokem a poprvé v historii návrh rozpočtu některé z unijních zemí zamítla.

Spor se nakonec podařilo urovnat kompromisem, letos se však očekávají další emotivní debaty. Řím má Bruselu zaslat návrh rozpočtu 15. října, kvůli konání předčasných voleb by však na přípravu nebyl dostatek času. Jak upozorňuje italská analytička Silvia Merlerová, spíš než v promeškání termínu tkví nebezpečí v rozpočtu narýsovaném Ligou, která chce výrazné snížení daní. „To by téměř jistě postavilo Řím do střetu s Bruselům. V zemi, kde růst stagnuje a dluh se pohybuje kolem 130 %, by to vedlo ke krizi důvěryhodnosti a v extrémním případě dokonce k odchodu Itálie z eurozóny,“ varuje Politico.

Sestavení dočasné vlády

Nutnost dát začátkem podzimu dohromady rozpočtové plány děsí i italského prezidenta. V podzimním termínu se volby v Itálii nekonaly už desítky let a Matarello se možná raději rozhodne pro nahrazení současného kabinetu dočasnou vládou. Nejčastěji se hovoří o spolupráci Hnutí pěti hvězd a Demokratické strany – to je pro mnohé nemyslitelné spojení, pokud ale chtějí zabránit předčasným volbám a Salviniho premiérství, nemají zrovna na výběr.

„V Demokratické straně na jednu stranu nechtějí, aby Salvini ve volbách slavil drtivé vítězství, ale Hnutí pěti hvězd pro ně bylo největším soupeřem, který je hlasitě kritizoval a s nímž mají největší politické spory. A najednou by s ním měli spolupracovat. Ve straně proto zatím vládne opatrnost, ale možné je, že skutečně převáží strach z toho, že by Salvini mohl volby vyhrát,“ řekl minulý týden pro INFO.CZ odborník na italskou politiku z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Martin Mejstřík.

Jedním z možných scénářů je i vznik takzvané „proevropské koalice“, kdy by se k M5S a Demokratické straně přidala i partaj bývalého premiéra Silvia Berlusconiho. Jednalo by se však o extrémně křehké spojení, které by mělo velmi omezenou působnost – jde totiž o strany, které se v minulosti vzájemně napadaly a nebyť „Salviniho hrozby“, neměly by ke spolupráci zřejmě důvod. Kdo by ale „evropskou“ koalici přivítal, by byla Evropská unie. Jak poznamenal bývalý premiér za Demokratickou stranu Romano Prodi, koalice by umožnila „reintegraci Itálie jako aktivního člena Evropské unie“, což by po Salviniho ostré rétorice bylo pro Brusel osvěžení.

Z dlouhodobého hlediska by však snahy obejít Salviniho nikam nevedly – a to nejen z pohledu Evropské unie. Pokud by se strany proti němu spojily, šéf Ligy by se zřejmě snažil sám sebe vykreslit jako oběť zákulisních intrik. Už avizoval, že by v takovém případě svolal do ulic své podporovatele. Bouřící se Itálie ale není něco, co by si Brusel přál. Vyloučení nejsilnější italské strany na okraj by bylo kontraproduktivní a přineslo by Salviniho další politické body.

Poslední možností, jak z krize ven, je vznik vlády úředníků. Takový kabinet by byl schopný postarat se o běžnou agendu do příštích voleb, které by se pravděpodobně uskutečnily příští rok. I to by byla pro Evropskou unii příznivější varianta, než hlasování v říjnovém termínu. Jednání o rozpočtu s úřednickou vládou by pro Brusel bylo o poznání snazší – dá se očekávat, že by takový rozpočet víc reagoval na evropské požadavky snížit obří státní dluh Itálie. Případné rozpočtové škrty by však nebyly u veřejnosti zrovna populární. Toho by Salvini opět mohl využít ve vlastní prospěch, který by v následných volbách jistě zužitkoval.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42679/italska-vladni-krize-napina-evropu-salvini-muze-kralovat-i-skoncit-mimo-hru>

Italská vládní krize napíná Evropu. Salvini může kralovat i skončit mimo hru

ANALÝZA / „Tady tato vláda končí,“ prohlásil včera italský premiér Giuseppe Conte, když v parlamentu oznámil rezignaci.

Populistická vláda Hnutí pěti hvězd (M5S) a protiimigrační Ligy, která byla u moci jen 14 měsíců, tak po vleklých sporech dostala poslední ránu a Evropa s napětím čeká, co bude dál. Bouřlivý vývoj ve třetí největší, ale zároveň nejproblémovější ekonomice eurozóny je zásadní – její krach by ohrozil celý klub zemí platících eurem. A z Mattea Salviniho by se v premiérském křesle stal ještě ostřejší oponent Bruselu.

V italském senátu to včera byla bouřlivá diskuze. Po mnoha měsících, kdy se „držel na uzdě“, se premiér Conte do Salviniho obul s plnou vervou. Šéfa pravicové Ligy obvinil z upřednostňování vlastních zájmů nad těmi státními a pohrozil, že jeho snaha o vyvolání předčasných voleb může ohrozit reformy a rozdmýchat další ekonomické problémy v zemi. Na Conteho ohlášení demise Salvini reagoval slovem „konečně“ a spustil 20minutový monolog převážně o migraci, během kterého někteří senátoři na protest opustili sál.

Po včerejší Conteho demisi drží klíč k dalšímu vývoji italské politické krize prezident Sergio Mattarella, který buď vyhoví Salviniho plánu na brzké konání předčasných voleb, nebo dá prostor vzniku dočasné vlády. Možných scénářů je hned několik, ani jeden však pro Evropskou unii není ideální.

Předčasné volby

Hlavním důvodem aktuální krize v Itálii je posílení Ligy a osobnosti jejího lídra Mattea Salviniho, který ukončil spolupráci se svými koaličními partnery s cílem vyvolat předčasné volby a stát se příštím italským premiérem.

Preference jeho partaje se v současnosti pohybují kolem 36 až 38 procent, Salvini proto tlačí na to, aby se hlasování uskutečnilo co nejdříve – ideálně už v první polovině října. Druhá ve volbách by teď podle aktuálních šetření skončila s 23 procenty středolevá Demokratická strana, která vedla minulou vládu, a až třetí Hnutí pěti hvězd. To by si v porovnání s výsledkem loňských parlamentních voleb výrazně pohoršilo – z 32 procent se za poslední rok a půl propadlo na 17 až 19 procent.

Jak podotýká server Politico, předčasné volby by pravděpodobně vedly k sestavení mnohem stabilnějšího kabinetu – Liga by ke spolupráci přizvala i Vzhůru, Itálie (FI) Silvia Berlusconiho a pravicovou stranu Bratři Itálie, se kterými šla i do loňských parlamentních voleb v rámci jednoho pravicového bloku. Liga sice následně sestavila vládu s M5S a dva Salviniho spojenci se ocitli v opozici, i navzdory této „zradě“ by však na další spojení se Salvinim zřejmě kývli – na rozdíl od Ligy se totiž jejich preference od loňska propadly.

Salviniho cestě k premiérství by tak zřejmě nic nebránilo, sestavení pravicové vlády v čele s Ligou je však pro mnohé noční můrou. Tato varianta děsí nejen část italské veřejnosti, ale i unijní byrokracii. Otěží by se totiž chopila vláda, která by byla mnohem euroskeptičtější. Salvini by svou antibruselskou rétoriku zřejmě ještě přitvrdil a silněji by tlačil i na změny fiskálních pravidel eurozóny, která označuje za zastaralá.

Salviniho vztah k Evropské unii je navíc jako na horské dráze. „Jeden den dokáže říct, že je pro Evropu, další den, že chce odejít. Se Salvinim není italský ‚brexit‘ nemožný,“ upozorňuje bývalý italský premiér Enrico Letta pro agenturu AFP.

A zatímco vztahy s Bruselem by se teoreticky dostaly na bod mrazu, Salviniho vazby na Moskvu by tento osud nečekal. Šéf Ligy se vřelými vztahy s prezidentem Vladimírem Putinem nikdy netajil a v minulosti opakovaně kritizoval i protiruské sankce zavedené po anexi Krymu. Tento jeho názor by s nově nabytou funkcí získal na váze.

Konání předčasných voleb by navíc ohrozilo podzimní vyjednávání o rozpočtu, kvůli kterému se Řím s Bruselem dostaly do ostrého sporu už loni, kdy Itálie – jedna z nejzadluženějších zemí eurozóny – předložila Evropské komisi značně rozchazovací návrh rozpočtu. Na to Komise odpověděla bezprecedentním krokem a poprvé v historii návrh rozpočtu některé z unijních zemí zamítla.

Spor se nakonec podařilo urovnat kompromisem, letos se však očekávají další emotivní debaty. Řím má Bruselu zaslat návrh rozpočtu 15. října, kvůli konání předčasných voleb by však na přípravu nebyl dostatek času.

Jak upozorňuje italská analytička Silvia Merlerová, spíš než v promeškání termínu tkví nebezpečí v rozpočtu narýsovaném Ligou, která chce výrazné snížení daní. „To by téměř jistě postavilo Řím do střetu s Bruselem. V zemi, kde růst stagnuje a dluh se pohybuje kolem 130 %, by to vedlo ke krizi důvěryhodnosti a v extrémním případě dokonce k odchodu Itálie z eurozóny,“ varuje Politico.

Sestavení dočasné vlády

Nutnost dát začátkem podzimu dohromady rozpočtové plány děsí i italského prezidenta. V podzimním termínu se volby v Itálii nekonaly už desítky let a Matarello se možná raději rozhodne pro nahrazení současného kabinetu dočasnou vládou. Nejčastěji se hovoří o spolupráci Hnutí pěti hvězd a Demokratické strany – to je pro

mnohé nemyslitelné spojenectví, pokud ale chtějí zabránit předčasným volbám a Salviniho premiérství, nemají zrovna na výběr.

„V Demokratické straně na jednu stranu nechtějí, aby Salvini ve volbách slavil drtivé vítězství, ale Hnutí pěti hvězd pro ně bylo největším soupeřem, který je hlasitě kritizoval a s nímž mají největší politické spory. A najednou by s ním měli spolupracovat. Ve straně proto zatím vládne opatrnost, ale možné je, že skutečně převáží strach z toho, že by Salvini mohl volby vyhrát,“ řekl minulý týden pro INFO.CZ odborník na italskou politiku z **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Martin Mejstřík.

Jedním z možných scénářů je i vznik takzvané „proevropské koalice“, kdy by se k M5S a Demokratické straně přidala i partaj bývalého premiéra Silvia Berlusconiho. Jednalo by se však o extrémně křehké spojenectví, které by mělo velmi omezenou působnost – jde totiž o strany, které se v minulosti vzájemně napadaly a nebyť „Salviniho hrozby“, neměly by ke spolupráci zřejmě důvod. Kdo by ale „evropskou“ koalici přivítal, by byla Evropská unie.

Jak poznamenal bývalý premiér za Demokratickou stranu Romano Prodi, koalice by umožnila „reintegraci Itálie jako aktivního člena Evropské unie“, což by po Salviniho ostré rétorice bylo pro Brusel osvěžení.

Z dlouhodobého hlediska by však snahy obejít Salviniho nikam nevedly – a to nejen z pohledu Evropské unie. Pokud by se strany proti němu spojily, šéf Ligy by se zřejmě snažil sám sebe vykreslit jako oběť zákulisních intrik. Už avizoval, že by v takovém případě svolal do ulic své podporovatele. Bouřící se Itálie ale není něco, co by si Brusel přál. Vyloučení nejsilnější italské strany na okraj by bylo kontraproduktivní a přineslo by Salviniho další politické body.

Poslední možností, jak z krize ven, je vznik vlády úředníků. Takový kabinet by byl schopný postarat se o běžnou agendu do příštích voleb, které by se pravděpodobně uskutečnily příští rok. I to by byla pro Evropskou unii příznivější varianta, než hlasování v říjnovém termínu. Jednání o rozpočtu s úřednickou vládou by pro Brusel bylo o poznání snazší – dá se očekávat, že by takový rozpočet víc reagoval na evropské požadavky snížit obří státní dluh Itálie. Případné rozpočtové škrty by však nebyly u veřejnosti zrovna populární. Toho by Salvini opět mohl využít ve vlastní prospěch, který by v následných volbách jistě zužitkoval.

URL| <https://www.info.cz/svet/italska-vladni-krize-napina-evropu-salvini-muze-kralovat-i-skoncit-mimo-hru-42679.html>

Jak být dobrou babičkou

22.8.2019 Týdeník Květy str. 14 Téma týdne

SLOVO ODBORNICE II

„Od babiček současné matky očekávají nejen hlídání, aby dítě nikam nespadlo nebo neuteklo, ale i aktivitu, která by vnoučata obohatila a rozvíjela, tedy nejen opečovávání doma u televize, ale třeba výlety a procházky,“ říká Jaroslava Hasmanová Marhánková z katedry sociologie **Fakulty sociálních věd** UK, autorka studie Byt dobrou babičkou, publikované v nedávno vydané knize Prarodičovství v současné české společnosti.

* Co vás přivedlo ke studiu fenoménu soužití rodin s prarodiči, který je dnes neprávem opomíjen?

Dvě věci. Jednak můj zájem o téma rovnoprávnosti žen a mužů, protože zapojení babiček do péče o vnoučata je jedním ze základních faktorů, ovlivňujících možnost návratu mladých matek na trh práce a genderová nerovnost se v oblasti péče o dítě projevuje u různých generací žen. Kromě toho se celý život zajímám o problematiku seniorů a jejich roli ve společnosti. A právě pomoc prarodičů při výchově vnoučat je nesmírně důležitá, protože ukazuje, že nejsou jen příjemci péče a pomoci, ale že ji vnoučatům mohou také sami poskytovat, takže jsou pro rodinu potřební – a někdy i klíčoví.

* Nestávají se někdy babičky a dědečkové proti své vůli rukojmím, když pečují o vnoučata v době, kdy už by mohli zaslouženě odpočívat nebo třeba cestovat?

Všechny babičky, které jsme v našem výzkumu oslovili, pečovaly o vnoučata velice rády a přinášelo jim to uspokojení. Je ale pravda, že některé by si představovaly, že budou pečovat méně často a ne tak intenzivně. A ne vždy bylo jejich zapojení úplně dobrovolné. Zajímavé je, že v zemích, kde je rodičovská dovolená krátká, jsou prarodiče sice zapojeni do péče intenzivněji, ale je jich zapojeno méně. Tam, kde je dovolená delší a existuje široká škála sociálních služeb, pečují méně intenzivně, ale ve větším počtu. Prarodiče se tam necítí tak vykořisťováni, naopak jsou svobodnější a času s vnoučaty si více váží.

* Jste matkou dvou malých dětí. Spoléháte při jejich výchově na pomoc prarodičů?

Musím říct, že pro mne – zcela v souladu s výsledky výzkumu – babičky byly a jsou záchrannou sítí, bez níž bych neměla možnost v zaměstnání setrvat. To se týká hlavně věku do tří let a situací, kdy jsou děti nemocné.

* Jakou roli sehrávají prarodiče v sociálním začleňování vnuků a vnuček do společnosti?

Nezastupitelnou. Zvláště dnes, kdy jsou lidi různých věkových skupin stále izolovanější. Rodina je posledním místem, kde se generace setkávají, poznávají a žijí spolu, což je přínosem pro vnoučata i prarodiče. Kontakt s jinakostí příslušníků jiné generace je naprosto zásadní v překonání předsudků, a to pro obě strany.

* Jak se projevuje, když jsou prarodiče rozvedení, což dnes rozhodně není výjimkou? Má to vliv na péči o vnoučata?

Náš výzkum jednoznačně ukázal, že rozvod má negativní dopad na zapojení dědečků. Zatímco rozvedené babičky zůstávají bydlet blízko vnoučat, dědečkové bydlí ve větší vzdálenosti a ze zapojení do rodiny jsou častěji vytlačováni rodiči, kteří jim nedůvěřují tolik jako babičkám. Navíc – když si dědečkové najdou novou partnerku, zapojují se do péče o vnoučata v její rodině. Je to tragické jak pro ty muže, tak pro jejich vnoučata, ale na druhou stranu to názorně dokazuje, jak nerovnoprávnost v postavení mužů a žen v důsledku dopadá na všechny.

* Je dnes více babiček, které dávají přednost před péčí o vnoučata vlastnímu aktivnímu životu, studiu a cestování?

Při předchozím výzkumu jsem zjistila, že ano. Mají ambivalentní vztah ke svému prarodičovství, ale většinou nerezignovaly na péči o vnoučata jako takovou – jen požadují podmínky, které by jim lépe vyhovovaly. Je to střet očekávání, který je pro roli babiček typický: být stále přítomná, ale do ničeho rodičům nemluvit, pečovat o vnoučata, ale nevychovávat je. To pochopitelně přináší mezigenerační problémy a spory, ale jejich překonávání je důležitou součástí výchovy dětí. Každá společnost bez rozdílu čeká od babiček a dědečků něco trochu jiného, než mohou skutečně poskytnout, což je přirozené. Přesto stále platí, že prarodiče se v naprosté většině chtějí starat o svá vnoučata a jejich kontakt s vnoučaty je přínosem pro všechny generace, včetně té rodičovské.

Foto popis|

PŘINÁŠET SILNÉ PŘÍBĚHY

22.8.2019 Reflex str. 20 Rozhovor
KATEŘINA KADLECOVÁ

Už osmý rok jsou v Reflexu doprovodem rozhovorů její portréty. Naše fotografka NGUYEN PHUONG THAO (47), držitelka pěti cen Czech Press Photo, vzpomíná na náročné začátky v Česku a představuje „svůj první domov“.

* Do Česka jsi přiletěla jako osmnáctiletá stipendistka v létě roku 1990. Ve Vietnamu vám nabídli jen postkomunistické země, a tak jste všichni chtěli do východního Německa – do brány na Západ. Vylosovala sis Československo. Neříkáš si někdy, jaké by to bylo, kdyby šlo třeba o Fulbrightovo stipendium a tys mohla odjet studovat do USA?

Občas nad tím přemýšlím – jestli bych třeba fotila pro New York Times nebo nějakou světovou fotoagenturu... Kdybych se mohla v životě vrátit a dostala šanci vyjet kamkoli na Západ, takovou ambici bych určitě měla, přestože konkurence je tam daleko větší než u nás. Tehdy jsem se ovšem potýkala s tolika různými problémy, že jsem neměla na žádné ambice čas – prostě jsem tu chtěla vystudovat, poznat jiný kraj a pak se vrátit domů.

* Ke studiu na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy jsi nastoupila v září 1991, poté, co ses rok učila češtinu v Poděbradech. Náš jazykový systém je naprosto jiný než vietnamský – připadáš si dodnes, jako kdybys byla v cizím jazykovém prostředí?

V řeči dělám spoustu chyb, ale už si v češtině přijdu jako doma – pokud se tedy zrovna nebavím s někým, kdo mluví složitě. Například tatínek mého muže Davida, Ondřej Neff, jako spisovatel vypravuje velmi květnatým jazykem, takže musím namáhat hlavu. Už čtu knihy v češtině a Česko považuju za svůj druhý domov, ale nikdy se tu nebudu cítit doma do takové míry jako vietnamské děti, které, když mluví o fotbale nebo o hokeji, říkají „naši vyhráli“. Já říkám „Češi vyhráli“ a jiné už to asi nebude.

* Co rozhodlo o tom, že se budeš věnovat fotografii i?

Setkání s laskavou doktorkou Alenou Lábovou, letos bohužel zesnulou, která na fakultě vedla povinné kursy fotožurnalistiky. To ona mi jako první řekla, že moje fotografie jsou dobré; sama bych ani nedoufala, že bych to mohla technicky zvládnout. Paní Lábová se mi hodně věnovala a já poprvé nabyla dojmu, že bych mohla být v něčem rovnocenná českým studentům. Jazykové omezení mi bránilo vyniknout v praktických předmětech, jako byla třeba žurnalistická tvorba – i když nikdy nezapomenu na to, jak mě doktorka Nora Dolanská pochválila za cestopisnou črtu! Zpětně nechápu, jak jsem mohla zvládnout přijímací zkoušky v češtině, které se týkaly nejen české literatury, ale i dějin. Ve Vietnamu jsme se učili jen o Velké říjnové socialistické revoluci, o světových dějinách jsem ze školy neměla ani tušení. Na kursu v Poděbradech jsem například poprvé slyšela, kdo byl Karel IV., a nechápala, jak mohl být zároveň českým králem a císařem římským. Říše římská pro mě znamenala výhradně dobu Julia Caesara.

* Ale současná vietnamská školní realita je podobně jako v Číně nebo Japonsku extrémně kompetitivní. I v důsledku tlaku rodičů mají čeští Vietnamci ve školách skvělé výsledky...

To ano, rodiče vytvářejí na svoje děti příšerný tlak, ty pak mají ke svým rodičům absolutní respekt a školu berou velmi vážně. Ale naši na mě ani na moje dvě mladší sestry tlačit nemuseli. Když jsme byly malé, Vietnam byl velmi chudý a oni pořád pracovali, neměli čas nás honit do učení. Ale protože nebyla žádná zábava, učily jsme se – co jsme měly dělat jiného. Na druhou stranu se mnou ještě před patnácti lety byli maminka s tatínkem nespokojeni: „Proč děláš fotografk u, když jsi vzdělanej člověk? To chceš být cvakač, poskok redaktorů?“ Dnešní vietnamské děti od rána do večera makají, vůbec nemají čas na hry a sporty, všechny se musejí příbuzným chlubit, kolik mají bodů z angličtiny. Je to až chorobné. Většina dětí mých vietnamských přátel studuje v zahraničí, především v Anglii. Je běžné, že rodiče, kteří pracují od rána do noci ve večerkách, mají své děti na Gymnáziu Jana Keplera, aby měly lepší život než oni.

* Ve svých deníkářských začátcích jsi fotila politiku i fotbal, měla jsi pověst výborné reportážní fotografk y.

To až později, pokud vůbec – neměla jsem snadnou cestu, to už všichni zapomněli. Začínala jsem roku 1995 úplně od píky, za pár korun jako externistka v regionální pražské příloze Mladé fronty. Fotila jsem to, co nikdo dělat nechtěl. Fotit třetí fotbalovou ligu, to bylo ještě zlatý, tam se aspoň něco dělo – ale představte si fotit bourání domu nebo dopravní výluky. To jsou události: o nic nejde, nic se nekoná, ale vy z toho musíte přinést použitelnou, výstižnou, všeříkající fotku!

* Fotografové často mají velká ega, nevraží na sebe. Máš v branži přátele? Samozřejmě kromě svého muže Davida Neff a, který fotografuje pro Mladou frontu Dnes snad od jejich začátků.

Z Mafrý mi zůstala přátelství na celý život, těžko se mi po sedmnácti letech odcházelo od Michala Růžičky a dalších skvělých kolegů z fotooddělení. Ale už jsem potřebovala změnu a dobře jsem udělala – dnes by moje vypiplané fotky v magazínu Mladé fronty vycházely na ošklivém novinovém papíře.

* Podobně jako se řeší u Marka Prchala, že dělá PR Andreji Babišovi, tvůj muž fotí skoro od jejího vzniku pro Mladou frontu, patřící do páně Babišova svěřenského fondu. Přichází to doma na přetřes?

Doma se bavíme spíš o konkrétním focení. Fotooddělení v Mafře jako jediné oddělení zůstalo v původní sestavě a zachovalo si profesionální úroveň – na rozdíl od části píšících redaktorů. Hodně velkých novinářských osobností odešlo, například k nám do Refl exu. To fotografy samozřejmě trápí. Stejně jako to, že fotoreportáž umírá.

* Na nedostatek prostoru a peněz na reportážní cesty v českých médiích upozornil na sklonku loňského roku náš někdejší kolega, fotoreportér Stanislav Krupař. Ve svém proslovu při přebírání další ceny v rámci soutěže Czech Press Photo kritizoval mimo jiné vyprazdňování obsahu, přesměrování zájmu na nekonfliktní témata a přizpůsobování zájmům oligarchů vlastních médií...

Problém je ještě hlubší a celosvětový. Mnoho světových časopisů zaměřených na reportáže prostě zaniklo. Zničil je mimo jiné internet, lidé si zvykli sledovat události z celého světa v mobilech. V tištěných časopisech musely mít fotoreportáže vysokou profesionální kvalitu, na internetu je důležitější rychlost. Ve všech koutech světa dnes lidé nosí u sebe mobily, a když se něco stane, fotografují. Než se v redakci schválí zahraniční cesta, je událost pryč. Navíc světové agentury spolupracují s místními profesionálními fotografy, kteří jsou na místě rychleji a dobře znají prostředí. Díky internetu fotografie šíří do celého světa a redakce za ně zaplatí mnohem méně, vyslání vlastního fotografa do zahraničí je zbytečný luxus. Navíc šéfredaktoři reagují na poptávku čtenářů a ti dnes prostě upřednostňují kratší, mělčí žánry, ideálně zábavné rozhovory, kdy otázka střídá odpověď a je to nenáročné čtení.

Navíc: Co se tady v Česku děje, co je hodno fotografování? Redaktoři tu plní spíš rubriky zvané „téma“ nebo „analýza“, což se ilustruje zase jinými typy fotografií.

* Máš doma pět cen Czech Press Photo z let 2002–2012. A nejen za svou aktuální disciplínu, kterou je portrét...

Taky za reportážní fotku a za zpravodajskou, za aktuálku z povodní. V pražské příloze Mladé fronty jsem hodně fotila události a politiku, v té době se lidi ještě o veřejné dění zajímali a já taky. Skoro každou středu jsem byla na vládě, v Parlamentu... Pozor ale, nebyla jsem tím tak posedlá jako Pepa Kopecký (politický redaktor idnes.cz; pozn. red.), který o víkendu chodí na jednání KDU-ČSL a manželce tvrdí, že je na nákupu! Dnes jsem z politické situace znechucená. Nelíbí se mi radikalizace a extremismus některých politiků, nejvíc mi vadí přiklání k Rusku a Číně. Bojím se rozpadu Evropské unie. Karel Schwarzenberg mi teď, když jsem ho po letech fotila pro speciál Refl exu o české šlechtě, říkal: „To je taková škoda, že už vás nepotkávám v Parlamentu!“ Politika ho pořád obrovsky zajímá. Ptala jsem se ho, proč aspoň trochu nepoleví. Vzhledem k svému věku a vůbec. A on mi řekl: „Za svobodu přece člověk musí bojovat každý den!“

* Cos naposledy poslala na Czech Press Photo?

Ani nevím, jsem k sobě dost kritická. Čekám, až se mi něco povede, běžnou denní práci tam posílat nebudu. Naposledy se mi, myslím, opravdu povedly portréty vězeňkyň v roce 2015, ale udělali jsme velkou chybu, že jsme je nechali podepsat jen svolení s publikací jejich příběhů a fotek v Refl exu, ne svolení s účastí v Czech Press Photo. Byla jsem korektní a soubor do soutěže neposlala. Pak jsem zvládla portréty lidí s poruchou příjmu potravy; vážila jsem si toho, že se nestyděli přede mnou svléknout a ukázat se světu (za sérii Anorexie Thao získala 2. místo v kategorii Portrét na CPP 2012; pozn. red.).

* Obdivuju tvůj rozsáhlý reportážní cyklus o takzvaných dioxinových dětech – o pozdních obětech války ve Vietnamu, kdy americké letectvo zamořilo v letech 1962 až 1971 zemi herbicidy včetně více než čtyřiceti miliónů litrů karcinogenního Agentu Orange, aby zničilo džungli a odhalilo úkryt bojovníků Vietkongu... Tisíce těžce postižených dětí trpí dodnes, společnou reportáž o nich jste s kolegyní Adélou Knapovou publikovaly v Refl exu 15/2017.

Tenhle cyklus jsem fotila dlouhá léta a bylo to pro mě velice bolestné. Bez ohledu na novinářské poslání, kterým není psát o hezkých věcech, ale přinášet silné příběhy, mám mentální blok, když fotím ošklivé téma. Musela jsem to udělat černobíle, v barvě se to nedalo snést. Válka skončila, ale v těchto dětech nás stále provází; žijí se svým mentálním, tělesným nebo kombinovaným postižením nuzný život v chudých a po všech stránkách nedostatečných ústavech. Hodně mi v té práci pomohla moje sestřenice. Když fotím ve Vietnamu v neznámých městech, tatínek, maminka nebo ona mě vždycky provázejí. Sestřenka je úspěšná

podnikatelka a zároveň silně věřící buddhistka. Odzbrojila mě tím, jak dokázala držet to nebohé dítě v náručí a dívat se na ně ne s lítostí nebo snad s odporem, ale s nefalšovanou něhou.

* Zvýhodňuje tě při tvé práci to, že jsi žena? Nebo naopak znevýhodňuje?

V Refl exu často portrétuju starší, velmi vzdělané muže a ti se ke mně chovají s úctou a galantně. U reportážní práce mi to, že jsem hodně drobná, občas škodilo – prezident Klaus jednou musel okřiknout svoje bodyguardy, že do mě chtěli strkat, a při focení fotbalových zápasů občas nebyli úplně příjemní fanoušci. Taky jsem malá a při zahraničních foceních, kde je víc fotografů, nemám šanci. Zatímco v Česku mě kolegové fotografové znají a chovají se slušně, takže když se jako první postavím do přední řady fotících, nechají mě tam stát, na akcích typu festivalu v Cannes jsou fotografové strašně soutěživí, snad až hulvátští, a neváhají použít lokty, jen aby se dostali dopředu. Vzpomínám si na britské fotografy na prezentaci kalendáře Pirelli – já stála na značce jako první, pak přišli oni a jejich bodyčky. Neměli problém s tím, že jsem ženská.

* A měla jsi někdy problém s tím, že neřídíš? Řídí tvůj asistent, který při fotografování staví světla a pomáhá s technikou...

Ano, považuju to za svůj velký problém.

* A pracuješ na tom?

Jistě. Ale pasívně – čekám, až budou v Česku masově jezdit auta bez řidiče. Tohle výjimečně nesouvisí s nechutí k technologiím, technicky auto řídit zvládnou, mám řidičák. Ale bojím se zodpovědnosti.

* Co dělají tvé sestry v Hanoji?

Jedna pracuje v ústavu pro vývoj dopravy, druhá na ministerstvu kultury a obě si po osmi hodinách v práci berou šanony domů. Sama taky pracuju doma a osmihodinová pracovní doba od–do mi nic neříká, stejně jako pro sestry je pro mě důležitý výsledek a množství odvedené práce, ne množství času, který nad ní strávíte. Ve Vietnamu trvá mateřská jen šest měsíců, ženám musejí pomáhat babičky a chůvy, školek je velice málo a pro takhle malinké děti samozřejmě žádné. Ale opět – je to pracovní příležitost pro chudé ženské z venkova. Obě za mnou v Praze byly jen párkrát a na chvíli, už po třech dnech bývají nervózní, že se musejí vrátit do práce. Pořádnou dovolenou si ve Vietnamu můžou brát jen zaměstnanci zahraničních firem.

* Pamatuju si, jak jsi mi radila s mým třítydenním výletem do Vietnamu. Poslední roky se u vás s turisty roztrhl pytel.

Přijde mi, že jich je pořád ještě málo; hlavně těch západních, kteří jsou slušní, mají vkus a vychování a jezdí k nám za krásami přírody, ke které se chovají ohleduplně. Všem bych doporučila, aby do Vietnamu vyrazili co nejdřív, dokud je naše příroda ještě relativně netknutá. S hospodářským vzmachem totiž přišla vlna zvýšené poptávky domácích turistů a Číňanů. Až mě bolí u srdce, když se pro místní budují na kraji tropických lesů resorty s tisíčovou kapacitou, kam by cizinci nešli – ti preferují co nejdomáctější způsob ubytování.

* Bojí se komunistický Vietnam svého mocného souseda, Číny?

Všichni se bojí Číny především z ekonomických důvodů – kdyby stopla dovoz zboží, odvelela čínské investory nebo uvalila embargo či daně na vietnamský dovoz, byla by to tragédie. Vztahy jsou samozřejmě historicky napjaté, naposledy je přiosťřila osmnáctidenní válka roku 1979, kdy Čína přes hranice zaútočila na severní Vietnam.

* Preferuješ spíš severní Vietnam, nebo kosmopolitnější jižní?

Příroda na severu, kde jsem doma, je rozmanitější. Můžete na jachtě projet Dračí zátoku a dostat se pryč od turistů a komerčních lodí, jsou tam dech beroucí hory, vodopády, moře, mraky, krasové oblasti kolem Voňavé pagody... Úchvatná, mystická atmosféra. Okolí Ho Či Minova Města a jih vůbec jsou mnohem kosmopolitnější a stylovější, lidi tu nezažili vliv komunistického režimu a drsné věci typu front na potraviny, takže mají vybranější chování. V deltě Mekongu zažijete krásu a skutečný místní život, když si přivstanete. Sama toužím vidět, jak brzy ráno na řece vesničané z člunů sklízejí orosené lotosové květy, než přijde polední žár...

* Na Vietnamské socialistické republice mě zaujalo to co později na Kubě – že ač je to oficiálně diktatura hlásající socialismus, velmi dobře tam funguje podnikání a soukromé vlastnictví.

Ano, po řadě politických a ekonomických reforem z roku 1986 máme víceméně tržní, velmi rychle rostoucí ekonomiku. Ovšem řízenou jedinou stranou, kterou si demokraticky všichni volí, že. Kdybyste ale četli Ho Či Minovo Prohlášení nezávislosti z roku 1945, zjistíte, že jde o velmi podobné formulace a poslání jako u francouzské Deklarace práv člověka a občana nebo americké Deklarace nezávislosti. Já jsem buddhistka, ostatně jako naprostá většina Vietnanců, kteří se přirozeně vrací ke kořenům. Před lety to bylo zakázané, báli jsme se i zapálit svíčku na oltáři. Dnes se už nebojí modlit nikdo. Moje teta je buddhistická kněžka a říká, že víra nespočívá v tom, jak často se modlíš a zda obětuješ, ale jak se chováš a zda šíříš dobro. V to doufám – nemám totiž doma oltářik se svíčkami. Ze strachu, abychom nevyhořeli.

* Prý jsi skvělá kuchařka. Vaříš doma vietnamská jídla?

Ted' už trochu méně, protože se všude po Praze ve vietnamských podnicích výtečně najím. Ale když dostanu chuť třeba na japonskou polévku ramen, na to úžasné vajíčko v ní, nikde mi to neuvaří podle mého gusta, připravím si ji raději doma sama. Ale preferuju vietnamskou polévku pho, samozřejmě. Od Čecha jsem ještě nikdy neměla dobrou, asi mi ji bude muset uvařit Kamu, která to prý umí (kuchařka a food bloggerka Kamila Rundusová, alias Kamu, se na vietnamskou kuchyni specializuje; pozn. red.).

* Kde ti chutná víc: v pražských vyhlášených vietnamských bistroch typu Ca phe nebo Banh-mi-ba, nebo doma v Hanoji?

Jak co. Pho mají lepší na několika místech v Praze, takže ve Vietnamu říkám kamarádům: „Styďte se a naučte se ji vařit u nás!“ Tady jsou totiž k dostání mnohem lepší kosti na silný vývar a taky kvalitnější maso, zatímco třeba bun cha je o dost lepší ve Vietnamu, mají dobrý chov prasat a čerstvé bylinky, od perily po koriandr. Ve Vietnamu si málokdo dává pho – proč by to dělali, když mají v jídelničce sto lepších pokrmů? Lidi milují lau cua, komunitní pokrm, kdy spolustolovníci do hrnce s vroucí vodou, postaveného na ohni uprostřed stolu, házejí podle libosti suroviny – včetně krabů –, které se pak přímo před nimi vaří. A nejsnazší jsou pro začínající kuchaře závitky z rýžového papíru, smažené i jarní. Předstírat, že umíte dobře uvařit thajské jídlo, je jednoduché – prostě to překořeníte. Ale doladit harmonii polévky pho je kumšt, proto se do toho rozumný Čech nepouští.

* Vietnamci jsou po Slovácích a Ukrajincích naše největší menšina, v ČR jich žije kolem 100 000. Jak se tato menšina, chválená za svou pracovitost a nekonfl iktnost, proměňuje?

Česká vietnamská komunita je stále velmi uzavřená, stojí za tím ekonomická soběstačnost a pocit jinakosti. Já se díky svému zaměstnání, rodině a vlastně i oboru, který jsem vystudovala a který Vietnamci tehdy prostě nedělali, stýkám mnohem víc s etnickými Čechy a rozhodně nežiju typicky vietnamským životem. Znáám hodně starších lidí, třeba jednu spřátelenou majitelku restaurace, co si tu šetří na důchod, který chtějí strávit doma, ve Vietnamu. Tady pracují, tam budou žít. Jinak samozřejmě není pravda, že by vietnamská komunita byla u všech bezvýhradně oblíbená. Určitý typ radikálních Čechů si momentálně našel jiného nepřítel, muslimské imigranty. Mladá generace v Česku narozených Vietnanců významně pomáhá ke sblížení s Čechy. Je to první generace, která se integrovala a ztratila plachost, navíc ji nelimituje přízvuk.

* Jejich rodičům ještě donedávna tupější část národa tykala ve večerkách.

Přesně tak. Koneckonců já ještě roku 2012 nemohla pro Refl ex dofotit svůj velký cyklus o kulturistech, protože vedoucí jejich soutěže byl rasista a vyhodil mě z placu.

* Tvé jméno, Phuong Thao, znamená Vůně trávy. Jsou všechna vietnamská jména takhle poetická?

Ano, jména mají vždy poetický význam, a především jsou důležitější než příjmení. Například moje příjmení Nguyen má přibližně polovina všech Vietnanců, pro identifikaci je důležité křestní jméno, které vám dají rodiče. Paní Lábová mi každopádně doporučovala, abych se jako fotografka a podepisovala jen „Thao“ – je to jako obchodní značka, má to šmrnc, je to krátké a libozvučné slovo. Já jí ale vysvětlovala, že se chci vrátit do

Vietnamu a musím mít podepsanou svoji práci celým jménem... Jenže pak jsem potkala Davida a všechno bylo jinak.

NGUYEN PHUONG THAO: MAMINKA S TATÍNEM SE MNOU BYLI NESPOKOJENÍ: „PROČ DĚLÁŠ FOTOGRAFKU, KDYŽ JSI VZDĚLANEJ ČLOVĚK?“ FOTIT TŘETÍ FOTBALOVOU LIGU, TO BYLO JEŠTĚ ZLATÝ, TAM SE ASPOŇ NĚCO DĚLO – ALE PŘEDSTAVTE SI FOTIT BOURÁNÍ DOMU NEBO DOPRAVNÍ VÝLUKU. DOLADIT HARMONII POLÉVKY PHO JE KUMŠT, PROTO SE DO TOHO ROZUMNÝ ČECH NEPOUŠTÍ.

Foto autor| FOTO NGUYEN PHUONG THAO, PORTRÉTY THAO DOMINIKA NEFFOVÁ

Foto popis| Thao v Dračí zátoce objektivem její dcery Dominiky, červenec 2019

Foto popis| Smíření bratří Saudkových, remake ikonického snímku z jejich mládí, 2008

Foto popis| Anorexie, 2. místo na Czech Press Photo, kategorie Portrét, 2012

Foto popis| Tanečnice souboru Farma v jeskyni Nguyen Minh Hieu. Snímek byl pořízen roku 2013 na zkoušce představení Informátoři, kritizujícího vliv korporátního lobbingu na svobodnou společnost.

Foto popis| Sestra Marie Goretti Boltarová, katolická řeholnice, boromejka, nositelka Medaile Za zásluhy za péči o nemocné 2013

Foto popis| Herečka Tereza Voříšková, 2015

Foto popis| Herečka Anna Geislerová, 2012

Foto popis| Generál Imrich Gablech, válečný veterán a čs. vojenský pilot, nositel mj. Řádu bílého lva či Kříže za chrabrost, 2015

Foto popis| Willem Dafoe, 2016

Foto popis| Sting, 2017

Foto popis| Richard Gere, 2015

Foto popis| Thao očima své tehdy osmileté dcery Dominiky, 2014

Mělo by se Rusko vrátit na summity G7?

23.8.2019 ČRo Plus str. 01 09:34 Pro a proti

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

?V těchto dnech se francouzské letovisko Biarritz mění v nedostupnou pevnost. Hostí totiž zástupce nejvyspělejších ekonomik světa. Vrcholná schůzka skupiny G7 má na programu mimo jiné partnerství s Afrikou, nerovné příležitosti, ochranu klimatu nebo speciální daň pro globální internetové hráče. Summit doprovázejí pochybnosti přetrvávající už z předchozího červnového jednání G7, a sice, zda pozvat k jednacímu stolu i Rusko. Stojí o to americký prezident Donald Trump, proti jsou představitelé Evropské unie. Měla by Moskva dostat pozvánku, kterou jí v roce 2014 připravila anexe ukrajinského Krymu? Našimi hosty jsou bývalý politik, někdejší velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta. Dobrý den.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A taky odborník na Rusko z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy Jan Šír. Dobrý den.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Dobrý den.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pánové, první otázka je pro oba stejná, pak to samozřejmě rozvedeme podrobněji a požádám krátkou odpověď na začátek. Pane Bašto, řekl byste, že by Rusko mělo dostat pozvánku do skupiny nejvyspělejších zemí světa?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Já se domnívám, že ano, i když o to moc nestojí.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Myslíte, že Rusko o to moc nestojí.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Rusko samotné.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Probereme potom podrobněji. Pane Šíre, stejná otázka pro vás, mělo by Rusko dostat pozvánku na jednání G7?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Myslím si, že ne, a těch důvodů je celá řada, tím hlavním důvodem je to, že Rusko bylo původně z G8 vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám, konkrétně se jedná o destabilizaci Ukrajiny, invazi na Krym na jaře 2014. A ty důvody stále trvají. V případě, že by světové společenství, v tomto konkrétním případě ztělesňované sedmičkou nejvyspělejších ekonomik světa od toho svého postupu nějakým způsobem ustoupilo, tak by byla v sázce nejenom kredibilita celého dosavadního postupu a k řešení toho ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale zároveň by to mohlo mít i mimořádně závažné bezpečnostní dopady, protože není snazší cesta do maléru, než ustupování, přivírávání očí, tolerování ozbrojené agrese.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Bašto, důvod že, protože Rusko přišlo o místo u jednacího stolu tehdy G8 kvůli anexi Krymu a ten je stále anektován Ruskou federací, tedy nepominul ten důvod, proč G7, tehdejší G8, Rusko už nefiguruje, a proto by se nemělo ani uvažovat o jeho zpětném pozvání, podle vás není dostatečně silný?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

No, tak já se domnívám, že je to otázka, která rozděluje tak trochu G7. Pokud jsem dobře pochopil, tak to nechce jenom americký prezident Donald Trump, ale stojí o to také Francie, prezident Macron a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte, takže je to..., zajímavá byla reakce Ruska, o které jsem mluvil, které ústy mluvčího ministerstva zahraničních věcí Marii Zacharovové požádalo, požádalo o to, aby byly i o tomto, o této možnosti uvědoměni oficiálními diplomatickými kanály a aby jim také G7 zdůvodnila, proč je tam chce, což já si myslím, že toto je prostě, proto tím zároveň dávají naprosto jasně najevo, že o Krymu se bavit nebudou.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A, myslíte si, pane Bašto, že teď je to na Rusku, jestli se vrátí do G7, G8, jestli tomu dobře rozumím, že teď tedy čeká na oficiální pozvánku a rozváží, jestli se vrátí nebo...?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Ne, ale je to, je to otázka, která v podstatě je na tom, aby si svoji politiku vůči Rusku uvědomila tak G7.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tedy, aby si jí ujasnila.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Ujasnila si jí. Domluvila se na tom.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Šíre, je G7 v tomto rozdělení, měla by si v první řadě ujasnit ona a zástupci zemí, které jsou v ní shromážděny, jaký vztah vlastně k Rusku mají a jestli ho chtějí u jednacího stolu?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Tak ta situace není zcela přehledná ani jednoznačná. Nicméně, pokud jde o tu zásadní otázku, která se vztahuje k těm důvodům, proč Rusko bylo vyloučeno z G8, zde si myslím, že panuje naprostý konsensus všech 7 členů G7, včetně...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Včetně USA, včetně Itálie, včetně Francie.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Uplatňují vůči Rusku sankce. Když si přečtete ta prohlášení z posledních let, tak tam se nadále hovoří o tom, že stále je ve hře i zpřísňování sankcí v případě, že tady nebude nějaká větší komfortnost toho ruského chování se základními principy a normami mezinárodního práva. Já bych to rozdělení neviděl. Vidím zatím do velké míry, aniž bych tím chtěl shazovat koncept celého vašeho pořadu, možná i určitou mediální bublinu, protože s tím prohlášením, že by Rusko se měl vrátit do skupiny G7, která by tímto způsobem byla rozšířena na G8 přišel americký prezident Trump, který je...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ale to už v červnu.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

On už se to snažil prosazovat loni...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Naposledy v červnu, kdy řekl, že kdyby se dostal s Vladimírem Putinem k jednacímu stolu, tak by se snažil ho přesvědčit o změně přístupu ke Krymu a i k Sýrii, tak to jsou slova Donalda Trumpa, ne novinářů.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To ano, ale já abych ještě dokončil film myšlenku, prezident Macron reagoval do vysvětlujícím komentářem, který to tvrzení o údajné francouzsko-americké shodě ve smyslu pozvání Ruska zasadil do kontextu, který efektivně negoval ten signál, který byl zveřejněn mezitím, co jsme tady měli...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tedy, že to není pravda, že by Francie o to stála.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Že by to byla strategická chyba v případě, že by tady nedošlo po pokroku a posunu v řešení té konfliktní situace na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo. Mezitím jsme tady měli vyjádření kancléřky Merkelové a britského premiéra Johnsona v tomtéž duchu, takže já si myslím, že případná účast Ruska v těchto formátech, z těchto důvodů i z

dalších důvodů vzhledem k tomu, že Rusko nepatří mezi nejvyspělejší ekonomiky světa a dalších v dohledné době rozhodně na pořadu není.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tak, pane Bašto, protože, jak říká Jan Šír správně, ta sankční politika je stále stejná ze strany západu k Rusku, tedy stále se to jeví tak, že západní mocnosti se snaží prostřednictvím sankcí donutit Rusko k jednání a ke změně přístupu na Ukrajině, hlavně se to týká anexe Krymu a toho konfliktu na východě Ukrajiny. Není to dostatečný důkaz toho, že G7 nějak moc rozdělená není ve vztahu k Moskvě?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

No, v každém případě ta otázka toho, zda Rusko pozvat nebo nepozvat zazněla a je to možná náznak určité změny politiky vůči Rusku. Koneckonců ukazuje se, že ta politika sankcí působí jenom částečně, že dokázala pouze jediné, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států, sblížila Rusko s Čínou. To je první moment. Druhý moment je, že ten náznak toho, že je snaha vracet Rusko zpátky k jednacímu stolu, už byla v Radě Evropy.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tam, kde Francie podpořila /nesrozumitelné/ hlasovacích práv pro Moskvu.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Tak. A konečně, konečně třetí, třetí věc, která tu je, tak, že jako pozice a pro to možná o tom jsou ty diskuse pozice Ruska v té původní G8, případně G7, byla politická, nikoliv ekonomická. Koneckonců pozvali tam v 91. roce ještě Sovětský svaz v době, kdy se rozpadal, takže já to, když sleduju ruskou politiku, tak Rusové to mimo jiné také vnímají, že tohle byla taková medová náplast na to, co je postihlo jinak, proto také ta reakce mluvčí ministerstva zahraničních věcí, která v tomto případě...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Čeká oficiální pozvánku.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

...názor, názor samozřejmě prezidenta.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Šíre, i když, jak jste řekl, francouzský prezident Macron dementoval, že by Francie nějak oficiálně stála o to pozvat Rusko k jednacímu stolu na té bázi G7 těch nejvyspělejších ekonomik světa, tak je také pravda, že tento týden se v pondělí osobně s Vladimírem Putinem sešel, že se dohodli na tom, že o Ukrajině by se mělo jednat v takzvaném normanském formátu, tedy Francie, Moskva, Ukrajina, Německo a vypadá to, že se Francie snaží být jakýmsi mediátorem. Není to skutečně stupeň k vstřícnosti, který třeba neskončí rovnou pozváním do G7, ale je vidět, že se přístup západního světa k Rusku mění. Nemůže to být tak?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Jestli to tak je nebo ne, to my samozřejmě uvidíme až s větším časovým odstupem. Já nejsem seznámen s detaily ze zákulisí těchto rozhovorů, takže nevím do detailu...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Co se honí státníkům hlavou a co si domlouvají.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Hlavně, hlavně, co bylo projednáno. Nicméně myslím si, že ne, samozřejmě západ je tou v krizi na Ukrajině, jak je eufemisticky ta ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně, protože tady došlo k útoku elementární principy normy mezinárodního práva a vůbec samotný základ toho poválečného evropské uspořádání. Takže je tady vidět určitá frustrace na straně západu, že ten dosavadní postup nevedl k nějakému trvalejšímu a stabilnějšímu řešení té situace, úměrně tomu se snaží západní státníci přicházet s nějakými neotřelými originálními myšlenkami, může za tím být částečně velké PR, ale já si myslím, že ten problém a ty příčiny toho, proč ty vztahy mezi Ruskem a Západem jsou momentálně tak špatné, skutečně leží ruské straně. A tady, dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí a tady v tomto ohledu je klíčová role mezinárodního společenství, jak se k tomuto chování postaví, tak nevidím jako větší šanci pro posun v těchto otázkách.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Na vlnách Českého rozhlasu Plus diskutují Jan Šír z Institutu mezinárodních studií a bývalý diplomat politik Jaroslav Bašta. Pane Bašto, proč si myslíte, že by Rusko mělo zasednout v rámci, pokud by tedy bylo přizváno už G8 těch nejvyspělejších ekonomik světa, čemu by to prospělo. Jan Šír před chvílí zopakoval, proč je tedy Rusko mimo jednací stůl v tuto chvíli, proč jsou na něj uvaleny sankce, proč to škodí Západu, proč by mělo být pozváno zpět podle vás?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Tak já dávám na základě svých zkušeností a vlastně taky kvůli tomu, že jsem /nesrozumitelné/ vždycky přednost v diplomacii před konfrontací. A je vždycky lépe jednat než situaci hrotit. A domnívám se, že momentálně, momentálně se rýsuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k nějakému jednání, protože když se podíváte, tak je jedno ohnisko, napětí je dlouhodobě na Blízkém a Středním východě. Druhé začíná být ve Východočínském moři, kde...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Takže myslíte, že je lepší s Ruskem jednat?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

...konfrontace mezi Spojenými státy a Čínou velmi komplikuje situaci v podstatě v celém světě. A koneckonců třetí ohnisko napětí je právě na východě, a západní hranici Ruské federace a východně k hranici Evropské unie.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Otázka je, nakolik z těchto konfliktů může z velké části právě i Ruská federace a její současné vedení a proto je lepší podle vás jednat?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

A právě v tomto případě, v tomto případě ten nejlepší recept, který je, tak je jednat, nikoliv trestat, protože prostě to trestání se ukázalo jako značně neúčinné.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Šíre, není to lepší a teď znovu zopakují, že Donald Trump se nechal několikrát slyšet v podobném duchu, tedy pojďme s Ruskem spíše jednat.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Ale já si myslím, že tady za prvé zaznělo hodně věcí, na které bych...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Je třeba reagovat...

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

.....
...měl reagovat. A za druhé, v tom základním se nějak ani nevyklučujeme, nikdo netvrdí, že se s Ruskem nemá jednat...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

.....
Ale ne nazvat k oficiální formátu, bavíme se o G7.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

.....
Přesně tak. Já za prvé nevidím příliš souvislost s G7. A za druhé jsem přesvědčen, že ty problémy, ke kterým ve vztazích mezi Ruskem a Západem, popřípadě mezi Ruskem a jeho sousedy došlo, není výsledkem nedostatečného jednání, to je, to je výsledkem prostě protiprávní konkrétní aktivity, která má podobu nasazení síly proti nezávislosti, svrchovanosti územní celistvosti ruských sousedů, a to, co jim v tom krizovém roce 2014 Merkelová s Putinem po telefonu jednala asi 40krát, takže tady nemůžete tvrdit, že se...

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

.....
Že je vyloučeno...

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

.....
...že se s Ruskem nejedná. Prostě podstata, podstata toho problému není v nedostatku jednání. Podstata toho problému není ani v nedostatku vyjednávacích formátů, konkrétně třeba pro tu Ukrajinu, už jste tady zmínila normandský formát a další. Podstata toho problému je skutečně praktické chování konkrétního aktéra a to s vytvořením nějakého dodatečného vyjednávací formátu nebo s přizváním Ruska k nějakému formátu podle mého názoru není nutně spojeno.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

.....
Já se zeptám takto, proč se tedy může s Ruskem jednat v různých druzích formátů a ne na úrovni G7, podle vás, pane Šíre, proč právě ne takto?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

.....
Je to do velké míry symbolická statutární záležitost, protože G7 je skutečně klub 7 nejvyspělejších ekonomik světa, kam Rusko podle žádného parametru nepatří, ať už se jedná o, nevím, vyšší HDP v přepočtu na hlavu, můžete použít jakoukoliv metodu v přepočtu parity kupní síly, cokoliv. V tomto ohledu, v tomto ohledu ta role a místo Ruska v G7, potažmo v G8 byla skutečně jiná, jednalo se tady o snahu pozitivně stimulovat Rusko k tomu, aby se nějakým způsobem reformovalo, začlenilo do mezinárodních formátů, včetně tohoto. A zároveň, aby vidělo i výhody tohoto svého přístupu. V tomto ohledu tato očekávání selhala, tudíž je zapotřebí, je zapotřebí dát nějakým způsobem najevo, že takto asi pokračovat nejde, protože by si to v Rusku mohli vykládat způsobem, že jejich chování je akceptovatelné, ale my trváme na tom, že toto chování akceptovatelné není a na základě toho nějakým způsobem reagujeme.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

.....
Je, pane Bašto, G7 natolik symbolický formát a také sdružuje ekonomiky, mezi které, tedy myslím nejvyspělejší ekonomiky světa, Rusko nepatří z principu, a proto by teď nemělo být ani v úvahách státníků, aby se snažili dostat Rusko právě k jednacímu stolu skupiny G7.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

.....
Ona ta otázka té G7, že v něčem možná jednodušší je to jedno z mála možností, kdy, a je, proto je symptomatické, že s tím přišel právě americký prezident Donald Trump, jedna z mála možností, kdy je možné nabídnout nějakou takovou zdánlivou možnost toho, že se s Ruskem zase počítá jako s velmocí, aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

A je to možné udělat, pokud trvá anexe Krymu a porušování mezinárodního práva v takovém rozsahu, v jakém to sledujeme v současnosti. Je možné takovou zemi pozvat v tento symbolický formát nejvyspělejších ekonomik a říct - vlastně nám to už nevádí?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Jako berte, já teda osobně celou záležitost kolem pozvání nepozvání Ruska, sankcí nesankcí beru jako součást politiky prezidenta Spojených států Donalda Trumpa.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Ona v tom figuruje i Evropa.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Myslím si, že je to v tomto případě lepší nápad než kupovat Grónsko.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Do studia přišli Jaroslav Bašta a Jan Šír. Tak, pane Bašto, ještě bych se zeptala, vy si myslíte, že se v tuto chvíli, a znovu zopakují tu otázku, západ může, že to má vůbec jako možnost před sebou na stole, obrátit na Rusko a říct půjdeme jednat, pokud trvá anexe Krymu po všech sankcích, po všech prohlášeních, potom, co trvá porušování mezinárodního práva. Nebyl by Západ tak trochu proti sobě, možná, tak by mohla znít ta moje otázka.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Samozřejmě, že jistým způsobem by tohle znamenalo popření předchozích kroků. Na druhou, na druhou stranu by to bylo a bylo by to přiznání, že ty kroky, které byly až doposud, nebyly příliš účinné a někdy je právě při tom vyjednávání třeba ustoupit a hledat novou cestu. Ono jako v tomto, v tomto případě silové pojetí sankční politiky nemá až takové důsledky, jaké se původně očekávaly. A koneckonců sankce jsou pouze symbolické vyjádření, protože byly státy, které vydržely sankce víc než 50 let.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Šíre, ukazuje se, že dosavadní sankční politika Západu není úspěšná, proto by se měl zamyslet nad tím, kudy jinudy jít?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

No, to je asi jeden z těch bodů, vůči kterému já bych se tady chtěl vymezit. Já s tímto tvrzením kategoricky nesouhlasím. My nevíme, kam sahaly ruské plány, když Vladimir Putin tu svojí agresi na Ukrajině započínal. A já si tady dovolím vyslovit tvrzení, které samozřejmě jsem schopen podpořit pouze nepřímo, protože nemám přístup do ruského generálního štábu, že nebýt těch sankcí, tak ruské tanky mohly být daleko dál než jsou nejsou teď. Ty sankce mají efekt. Máme tady propočty mezinárodních finančních organizací, včetně institucí pardon, včetně, včetně Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, že Rusko na sankcích trátí každým rokem něco mezi 1 % a 1,5 % procenta HDP.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Říkáte citelně pro jejich ekonomiku?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

To je, tak ty sankce jsou přesně takhle kalibrovány, aby bolely aby, aby byly citelné, ale aby nebyly likvidační a smyslem těch sankcí není, jak tady pan kolega tvrdí, striktně trestat, smyslem těch sankcí je skutečně stimulovat změnu v ruském chování a tímto způsobem podpořit možnost diplomatického exitu z té situace, kterou Rusko tou svojí agresí a tím svým pokračujícím protiprávním chováním vytvořilo v tomto ohledu, já si myslím, že ty sankce jsou maximem možného v případě, že nedojde na nějakou eskalaci toho konfliktu nebo, nebo nějaké nové ruské aktivity v tomto směru. A ty výsledky tady vidíme, jak už jsem řekl, záleží na tom, podle čeho, podle čeho ten úspěch nebo neúspěch poměříme. Já si dovolím tady vyslovit a zopakovat tvrzení, že nebýt sankcí, tak ruské tanky už mohly být daleko dál na Západě než než jsou teď, to znamená, ty ruské sankce skutečně přispěly, nejenom sankce, ale zároveň velmi věrohodná kredibilní komunikace, že v případě, hnete se dál, padne Mariupol, přistupujeme tady k odříznutí od SWIFTu.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tedy říkáte účinný nástroj.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Sankce jsou tím hlavním nástrojem. Válku nikdo nechce. Co zbývá.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Bašto, byly by ruské tanky dál, kdyby západní společenství dnes zasáhlo sankční politikou, tedy ptám se na váš názor. Víím, že to nemůžete vědět, ale ptám se, co si o tom myslíte.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Já jako osobně vnímám právě ten Trumpův návrh jako jeden z náznaků toho, že sankční politika nesplnila svůj cíl.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Tedy, že Donald Trump si uvědomuje, že je podle vás důležité jít jinudy, že toto je jeho úvaha?

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Ano.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Je to jenom na Donaldu Trumpovi a zejména?

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Právě, že není, to je, tento názor, který tady prezentuje pan kolega, je do velké míry podle mě dán i tím, že se focusujeme na konkrétní, konkrétní osoby, ale Amerika není pouze Donald Trump. Amerika je v první řadě administrativa. Ta administrativa navzdory tomu, že má v čele takto excentrickou osobnost, funguje. A rád bych tady připomněl, že právě za Donalda Trumpa přišel k tomu drastickému zpřísnění amerických sankcí vůči, vůči Rusku. Došlo tady dalším kroků, včetně rozhodnutí o dodávkách zbraní Ukrajině, a tak dále. Takže Amerika i za Donalda Trumpa ukázala, že nemá problém s těmi bombardovat ruské pozice v Sýrii, jak jsme viděli během toho incidentu loni v únoru, takže když se focusujeme na velkou ústá vyjádření.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Můžeme být zmatení, říkáte.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Vyjadřovaná skrz Twitter nebo jiné sociální sítě, tak nám to může dát velmi zkreslený obrázek, který se liší od toho, jak vypadá praktická politika na místě, na zemi v těch krizových oblastech.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Pane Bašto vy jste chtěl na to reagovat?.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Musím říct, že při pohledu právě na sankce a hrozby sankcemi a další věci se docela bavím, protože třeba v tomto případě je ten největší odpůrce přizvání Ruské federace do skupiny G7 Německo, které to vyjádřilo už před nějakou dobou naprosto jasně. Německu vyhrožuje sankcemi Donald Trump nebo i Spojené státy kvůli stavbě ropovodu Severnyj potok 2 nebo plynovodu, pardon.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Což může být součástí politiky, kterou ale teď už skutečně nestihneme rozebrat, protože to je úplně jiný problém než skupina G7 a tím bych zakončila dnešní rozhovor, Rusko stále zůstává mimo G7, ten nejnovější summit začíná o víkendu. V tuto chvíli děkuji za rozhovor bývalému velvyslanci v Rusku a na Ukrajině Jaroslavu Baštovi a taky odborníkovi na Rusko Janu Šírovi z Institutu mezinárodních studií Univerzity Karlovy. Díky, pánové. Na shledanou.

Jaroslav BAŠTA, bývalý politik, bývalý velvyslanec Česka v Rusku a na Ukrajině

Na shledanou.

Jan ŠÍR, odborník na Rusko, Institut mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy

Děkuju za pozvání.

Veronika SEDLÁČKOVÁ, moderátorka

Za pozornost děkuje Veronika Sedláčková.

Má se Rusko vrátit do G7? / Pro a proti (Video)

23.8.2019 kurzy.cz str. 00 Politika a události

Zástupci nejvyspělejších zemí světa ve francouzském Biarritzu řeší, jestli by napříště mělo dostat pozvánku na summit G7 i Rusko, které o členství přišlo v roce 2014 kvůli anexi ukrajinského Krymu. Je důležitější mít Rusko u jednacího stolu, nebo se.

Zástupci nejvyspělejších zemí světa ve francouzském Biarritzu řeší, jestli by napříště mělo dostat pozvánku na summit G7 i Rusko, které o členství přišlo v roce 2014 kvůli anexi ukrajinského Krymu. Je důležitější mít Rusko u jednacího stolu, nebo se zasadit o dodržování mezinárodního práva na Ukrajině? Moderátorka Veronika Sedláčková o tom diskutuje s bývalým velvyslancem v Rusku a na Ukrajině Jaroslavem Baštou a odborníkem na Rusko z **Fakulty sociálních věd** Janem Šírem. ----- » Sledujte nás na Facebooku: <https://www.facebook.com/rozhlasplus> ?» Sledujte nás na Twitteru: <https://twitter.com/CROPlus> » Články, online poslech a audioarchiv Plusu na webu: <https://plus.rozhlas.cz>

Zdroj: Český rozhlas, Youtube, kanál uživatele Český rozhlas Plus

Další investiční videa naleznete na stránce video.kurzy.cz

URL| <https://www.kurzy.cz/zpravy/508230-ma-se-rusko-vratit-do-g7--pro-a-proti-video/>

Stejná zpráva vyšla také v tomto titulu:
kurzy.cz

Za špatné vztahy se Západem si může Rusko samo. G7 s tím nesouvisí, vysvětluje odborník

23.8.2019 ČRo - plus.cz str. 00 Zahraniční

Letošní summit G7, tedy zástupců nejvyspělejších zemí světa, proběhne opět bez účasti Ruské federace. Nastal čas zase přizvat Moskvu k jednání, jak navrhuje americký prezident Donald Trump?

„Ano, i když o to Rusko samo moc nestojí... Jde ale také o to, aby si svou politiku vůči Rusku ujasnila G7 a domluvila se na tom,“ uvedl v pořadu Pro a proti bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta. Ten se domnívá, že otázka nepřítomnosti Ruska rozděluje samotnou G7. „Pokud jsem dobře pochopil, tak o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte.“

Bývalý politik věří, že ruské sankce působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států. Náznak snahy vrátit Rusko k jednacímu stolu byly už i v Radě Evropy... A třetí věcí je, že pozice Ruska v G8 byla politická, ne ekonomická.“ „Otázka G7 je jedna z mála možností, kdy je možné Rusku nabídnout, že se s ním zase počítá jako s velmocí, aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky. Celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí beru jako součást politiky Donalda Trumpa. A je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ konstatoval Jaroslav Bašta.

Nelze tvrdit, že se s Ruskem nejedná

„Důvodů, proč Rusko do G7 nezvat, je celá řada. Hlavní je ten, že Rusko bylo ze sdružení vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám, konkrétně destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym v roce 2014 a tyto důvody stále trvají,“ připomněl Jan Šír z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy. Ačkoliv situace v G7 není nijak přehledná, stran účasti Ruska na summitu je prý jasno. „Panuje konsenzus všech členů: uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpříšňování. Takže já bych to názorové rozdělení neviděl.“

Expert dodal, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval dovysvětlujícím komentářem. „Ten údajnou shodu USA a Francie v této věci efektivně negoval. Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktní situace na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo.“ „Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně... Příčiny toho, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem momentálně tak špatné, leží skutečně na ruské straně. Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ shrnul Jan Šír.

URL| <http://plus.rozhlas.cz/za-spatne-vztahy-se-zapadem-si-muze-rusko-samo-g7-s-tim-nesouvisi-vysvetluje-8042243>

Za špatné vztahy se Západem si může Rusko samo. G7 s tím nesouvisí, vysvětluje odborník

23.8.2019 rozhlas.cz str. 00

Jaroslav Bašta Bezpečnost, Khalil Baalbaki, Jaroslav Bašta, Jan Šír, Jana Přinosilová, Veronika Sedláčková, Ondřej Čihák

Letošní summit G7, tedy zástupců nejvyspělejších zemí světa, proběhne opět bez účasti Ruské federace. Nastal čas zase přizvat Moskvu k jednání, jak navrhuje americký prezident Donald Trump?

/ foto: Khalil Baalbaki

„Ano, i když o to Rusko samo moc nestojí... Jde ale také o to, aby si svou politiku vůči Rusku ujasnila G7 a domluvila se na tom,“ uvedl v pořadu Pro a proti bývalý velvyslanec v Rusku a na Ukrajině Jaroslav Bašta.

Ten se domnívá, že otázka nepřítomnosti Ruska rozděluje samotnou G7. „Pokud jsem dobře pochopil, tak o návrat Ruska stojí také Francie a ve stejném smyslu se vyjádřil i italský ministerský předseda Conte.“

Jako historik a bývalý diplomat dávám vždy přednost diplomacii před konfrontací. Je vždy lépe jednat než situaci hrotit. Momentálně se rysuje příliš mnoho konfliktů v rámci zeměkoule na to, aby se nehledaly cesty k jednání... Nejlepší recept je tedy jednat, protože trestání se ukázalo jako značně neúčinné.

Jaroslav Bašta

Bývalý politik věří, že ruské sankce působí jen částečně. „Dokázaly pouze sblížit Rusko s Čínou, což není v zájmu ani Evropské unie, ani Spojených států. Náznak snahy vrátit Rusko k jednacímu stolu byly už i v Radě Evropy... A třetí věcí je, že pozice Ruska v G8 byla politická, ne ekonomická.“

„Otázka G7 je jedna z mála možností, kdy je možné Rusku nabídnout, že se s ním zase počítá jako s velmocí, aniž by to mělo jakékoliv praktické důsledky. Celou záležitost kolem pozvání či nepozvání Ruska a sankcí či nesankcí beru jako součást politiky Donalda Trumpa. A je to lepší nápad než kupovat Grónsko,“ konstatoval Jaroslav Bašta.

Nelze tvrdit, že se s Ruskem nejedná

Jan Šír / foto: Jana Přinosilová

„Důvodů, proč Rusko do G7 nezvat, je celá řada. Hlavní je ten, že Rusko bylo ze sdružení vyloučeno kvůli svým protiprávním aktivitám, konkrétně destabilizaci Ukrajiny a invazi na Krym v roce 2014 a tyto důvody stále trvají,“ připomněl Jan Šír z Institutu mezinárodních studií **Fakulty sociálních věd** Univerzity Karlovy.

Ačkoliv situace v G7 není nijak přehledná, stran účasti Ruska na summitu je prý jasno. „Panuje konsenzus všech členů: uplatňují vůči Rusku sankce, ve hře je také jejich zpřísňování. Takže já bych to názorové rozdělení neviděl.“

Nikdo netvrdí, že se s Ruskem nemá jednat... Ale problémy ve vztazích mezi Ruskem a Západem nejsou výsledkem nedostatečného jednání, ale konkrétního protiprávního nasazení síly proti nezávislosti a územní svrchovanosti ruských sousedů... Podstatou problémů je praktické chování jednoho aktéra a to s přizváním Ruska k nějakému jednacímu formátu není nutně spojeno.

Jan Šír

Expert dodal, že na Trumpův návrh francouzský prezident Macron reagoval dovysvětlujícím komentářem. „Ten údajnou shodu USA a Francie v této věci efektivně negoval. Byla by prý strategická chyba, pokud by nedošlo k pokroku v řešení konfliktní situace na Ukrajině, kterou Rusko vyvolalo.“

„Západ je krizí na Ukrajině, jak je eufemisticky ruská agrese nazývána, postižen naprosto zásadně... Příčiny toho, proč jsou vztahy mezi Ruskem a Západem momentálně tak špatné, leží skutečně na ruské straně. Dokud Rusko nedojde k závěru, že se mu toto chování nevyplatí, tak nevidím šanci pro posun v těchto otázkách,“ shrnul Jan Šír.

Jaroslav Bašta (Bezpečnost, odpovědnost, solidarita).

URL| <https://plus.rozhlas.cz/za-spatne-vztahy-se-zapadem-si-muze-rusko-samo-g7-s-tim-nesouvisi-vysvetluje-8042243>

„Užívání“ místo kouření. Češi si zvykají na zahřívání tabák, pro výrobce jde o důležitý zdroj peněz

23.8.2019 info.cz str. 00 Česko

Vojtěch Kristen

Podle tabákových společností je stále více Čechů, kteří namísto kouření cigaret začínají „tabák užívat“. Velkou tabákovou čtyřkou (BAT, PMI, JTI a Imperial Tobacco) často používaný obrat a změněná rétorika naznačuje hlubší proměnu, kterou velké tabákové hegemoni, alespoň na Západě, procházejí. V České republice je to pak skutečně vidět na rostoucím zájmu o takzvané HTP (heated tobacco products) produkty na zahřívání tabák, který v Česku zatím reprezentuje IQOS od Philip Morris International a glo od British American Tobacco (BAT). „Je pravda, že od uživatelů registrujeme zvýšený zájem,“ říká pro INFO.CZ manažer komunikace BAT Tomáš Tesař.

Zahříváný tabák je dnes v Česku téměř přesně dva roky. V červenci 2017 sem s těmito produkty jako první vstoupila společnost Philip Morris International (PMI), výrobce cigaret Marlboro, se svým zařízením IQOS. O rok později – loni v září – se připojila i British American Tobacco, výrobce cigaret Lucky Strike se zařízením glo. A do třetice se letos spekulovalo, že se ke dvěma společnostem přidá i třetí člen velké čtyřky Japan Tobacco International (JTI), ta se však namísto HTP zařízení rozhodla představit na českém trhu novou e-cigaretu, která funguje na jiném principu, než HTP produkty. Stále se však jedná o takzvaný produkt se sníženým rizikem (RRP), což naznačuje i směr vývoje tabákových společností. „Z našeho pohledu dávalo větší smysl přijít na český trh s e-cigaretou, než s naším zařízením na zahříváný tabák,“ uvedl pro INFO.CZ mluvčí JTI Jiří Hauptmann s tím, že z pohledu JTI je v Česku trh se zahříváním tabákem již poměrně satureovaný.

Češi podle tabákových společností na HTP zařízení přecházejí stále více, zdravotní důvody však překvapivě nejsou hlavním motivem, proč vyměňují klasické cigarety za elektronická zařízení s tabákovými náplněmi. Z lednové studie společnosti Nielsen totiž vyplynulo, že lidé HTP produkty užívají především proto, aby mohli kouřit v prostorách, kde by jim to s běžnou cigaretou neprošlo. „Jako další důležité benefity uživatelé uvádějí, že tímto způsobem méně škodí svému okolí, tedy neobtěžují jak sebe, tak ani své okolí nepříjemným zápachem,“ uvádí průzkum společnosti Nielsen.

Podle lednové studie, které se zúčastnilo přes tisíc respondentů, v Česku užívá zahříváný tabák asi sedm procent kuřáků, což v přepočtu znamená přes 150 tisíc lidí (v Česku je asi 8,5 milionu dospělých lidí, z nichž je asi čtvrtina, 2,1 milionu, kuřáků). Údaje samotných tabákových společností naznačují, že uživatelů by mohlo být více.

Výrobce British American Tobacco tvrdí, že jeho HTP produkt glo aktuálně v Česku užívá asi 45 tisíc lidí a tempo prodeje se zvyšuje. „Zájem o naše zařízení glo se zvýšil především s uvedením kapslových variant s příchutí na trh od konce dubna. Další skutečnost, která má a ještě bude mít na zvýšené prodeje glo vliv, je chystaný zákaz prodeje klasických cigaret s mentolovou příchutí od května příštího roku,“ vysvětluje pro INFO.CZ manažer komunikace BAT Tomáš Tesař.

Konkurenční PMI aktuální data sice nezveřejňuje, ovšem podle poslední výroční zprávy společnost během šesti měsíců od července 2017 do konce roku prodala 61 tisíc IQOS zařízení, během loňska pak získala 165 tisíc nových zákazníků.

Jednou z hlavních a marketingově silně akcentovaných výhod HTP zařízení je, že oproti klasickým cigaretám v nich nedochází ke spalování tabáku, ale jen k jeho zahřívání na asi 350 stupňů. Díky tomu tak kuřáci nevedchují řadu karcinogenních látek, které vznikají právě během procesu spalování tabáku. Existuje řada klinických studií, které nižší podíl škodlivých látek v HTP produktech potvrzují, oficiální přijetí těchto produktů se však liší trh od trhu.

Sázka na budoucnost

Podle již citovaného průzkumu společnosti Nielsen je pozitivní zjištění, že HTP produkty tabákových firem skutečně cílí na stávající kuřáky, tedy již na lidi závislé na nikotinu. Výzkum ukazuje, že pouze 1,4 procenta uživatelů HTP produktů začalo s užíváním tabáku právě díky tomuto přístroji z čehož vyplývá, že tabákové společnosti v tomto své etické závazky dodržují. Jeden z důvodů, proč tabákové společnosti investovaly nízké miliardy dolarů do vývoje nové technologie HTP je totiž pokles kuřáků tradičních cigaret na Západě a snaha o nalezení nových způsobů, jak zachovat zisky a uspokojit akcionáře.

Stále větší obliba HTP produktů v Česku je však zapříčiněna mimo jiné i výraznými marketingovými kampaněmi tabákových společností, které už jsou podle odborníků často na hraně. „Naše analýzy prokázaly, že se komunikace tabákových společností pohybuje na hraně nebo za hranou zákonů a pravidel. Zejména tím, že zasahuje i děti, mladé lidi a nekuřáky a že není zřetelně označována jako reklama,“ shrnuje své závěry Denisa Hejlová, vedoucí výzkumného projektu a katedry marketingové komunikace a public relations na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy. Tato tvrzení však tabákové společnosti rezolutně odmítají.

Jedním z hlavních problémů bylo podle průzkumu Hejlové nedostatečné označování reklamy na sociálních sítích, což je však fenomén, který je vlastní influencerům v Česku obecně. Marketéři tabákových výrobců se také poměrně asertivně pohybují na hraně zákona a oddělují propagaci samotného elektronického zařízení a tabákových náplní. Argumentují, že při propagaci pouze HTP zařízení se nejedná o reklamu na tabák, a proto se na ni nevztahují přísné regulace. Jinými slovy, že zařízení mohou v reklamě využívat podobně, jako by se jednalo například o žehličku či fén.

Asertivní strategie marketingu se tabákovým společnostem vyplácí. Nejen že počet uživatelů HTP roste a společnosti si mohou otestovat své metody i pro další trhy, především se ale z HTP stává stále podstatnější zdroj příjmů. Společnost BAT uvedla, že z globálního pohledu byl ještě loni podíl HTP produktů na jejich celkových tržbách čtyři procenta, letos by měl být podíl asi dvojnásobný, a pro rok 2022 počítá výrobce s tím, že zahříváný tabák bude generovat přes pětinu tržeb celé společnosti.

URL| <https://www.info.cz/clanek/42696/uzivani-misto-koureni-cesi-si-zvykaji-na-zahrivany-tabak-pro-vyrobce-jde-o-dulezity-zdroj-penez>

„Užívání“ místo kouření. Češi si zvykají na zahřívání tabák, pro výrobce jde o důležitý zdroj peněz

23.8.2019 info.cz str. 00

Podle tabákových společností je stále více Čechů, kteří namísto kouření cigaret začínají „tabák užívat“. Velkou tabákovou čtyřkou (BAT, PMI, JTI a

Imperial Tobacco) často používaný obrat a změněná rétorika naznačuje hlubší proměnu, kterou velké tabákové hegemoni, alespoň na Západě, procházejí. V České republice je to pak skutečně vidět na rostoucím zájmu o takzvané HTP (heated tobacco products) produkty na zahřívání tabák, který v Česku zatím reprezentuje

IQOS od Philip Morris International a glo od British American Tobacco (BAT). „Je pravda, že od uživatelů registrujeme zvýšený zájem,“ říká pro INFO.CZ manažer komunikace BAT Tomáš Tesař.

Zahřívání tabák je dnes v Česku téměř přesně dva roky. V červenci 2017 sem s těmito produkty jako první vstoupila společnost Philip Morris International (PMI), výrobce cigaret Marlboro, se svým zařízením IQOS. O rok později – loni v září – se připojila i British American Tobacco, výrobce cigaret Lucky Strike se zařízením glo. A do třetice se letos spekulovalo, že se ke dvěma společnostem přidá i třetí člen velké čtyřky Japan Tobacco International (JTI), ta se však namísto HTP zařízení rozhodla představit na českém trhu novou e-cigaretu, která funguje na jiném principu, než HTP produkty. Stále se však jedná o takzvaný produkt se sníženým rizikem (RRP), což naznačuje i směr vývoje tabákových společností. „Z našeho pohledu dávalo větší smysl přijít na český trh s e-cigaretou, než s naším zařízením na zahřívání tabák,“ uvedl pro INFO.CZ mluvčí JTI Jiří Hauptmann s tím, že z pohledu JTI je v Česku trh se zahříváním tabákem již poměrně saturovaný.

Češi podle tabákových společností na HTP zařízení přecházejí stále více, zdravotní důvody však překvapivě nejsou hlavním motivem, proč vyměňují klasické cigarety za elektronická zařízení s tabákovými náplněmi. Z lednové studie společnosti Nielsen totiž vyplynulo, že lidé HTP produkty užívají především proto, aby mohli kouřit v prostorách, kde by jim to s běžnou cigaretou neprošlo. „Jako další důležité benefity uživatelé uvádějí, že tímto způsobem méně škodí svému okolí, tedy neobtěžují jak sebe, tak ani své okolí nepříjemným zápachem,“ uvádí průzkum společnosti Nielsen.

Podle lednové studie, které se zúčastnilo přes tisíc respondentů, v Česku užívá zahřívání tabák asi sedm procent kuřáků, což v přepočtu znamená přes 150 tisíc lidí (V Česku je asi 8,5 milionu dospělých lidí, z nichž je asi čtvrtina, 2,1 milionu, kuřáků). Údaje samotných tabákových společností naznačují, že uživatelů by mohlo být více.

Výrobce British American Tobacco tvrdí, že jeho HTP produkt glo aktuálně v Česku užívá asi 45 tisíc lidí a tempo prodeje se zvyšuje. „Zájem o naše zařízení glo se zvýšil především s uvedením kapslových variant s příchutí na trh od konce dubna. Další skutečnost, která má a ještě bude mít na zvýšené prodeje glo vliv, je chystaný zákaz prodeje klasických cigaret s mentolovou příchutí od května příštího roku,“ vysvětluje pro INFO.CZ manažer komunikace BAT Tomáš Tesař.

Konkurenční PMI aktuální data sice nezveřejňuje, ovšem podle poslední výroční zprávy společnost během šesti měsíců od července 2017 do konce roku prodala 61 tisíc IQOS zařízení, během loňska pak získala 165 tisíc nových zákazníků.

Jednou z hlavních a marketingově silně akcentovaných výhod HTP zařízení je, že oproti klasickým cigaretám v nich nedochází ke spalování tabáku, ale jen k jeho zahřívání na asi 350 stupňů. Díky tomu tak kuřáci nevdýchají řadu karcinogenních látek, které vznikají právě během procesu spalování tabáku. Existuje řada klinických studií, které nižší podíl škodlivých látek v HTP produktech potvrzují, oficiální přijetí těchto produktů se však liší trh od trhu.

Sázka na budoucnost

Podle již citovaného průzkumu společnosti Nielsen je pozitivní zjištění, že HTP produkty tabákových firem skutečně cílí na stávající kuřáky, tedy již na lidi závislé na nikotinu. Výzkum ukazuje, že pouze 1,4 procenta uživatelů HTP produktů začalo s užíváním tabáku právě díky tomuto přístroji z čehož vyplývá, že tabákové společnosti v tomto své etické závazky dodržují. Jeden z důvodů, proč tabákové společnosti

investovaly nízké miliardy dolarů do vývoje nové technologie HTP je totiž pokles kuřáků tradičních cigaret na Západě a snaha o nalezení nových způsobů, jak zachovat zisky a uspokojit akcionáře.

Stále větší obliba HTP produktů v Česku je však zapříčiněna mimo jiné i výraznými marketingovými kampaněmi tabákových společností, které už jsou podle odborníků často na hraně. „Naše analýzy prokázaly, že se komunikace tabákových společností pohybuje na hraně nebo za hranou zákonů a pravidel. Zejména tím, že zasahuje i děti, mladé lidi a nekuřáky a že není zřetelně označována jako reklama,“ shrnuje své závěry Denisa Hejlová, vedoucí výzkumného projektu a katedry marketingové komunikace a public relations na **Fakultě sociálních věd** Univerzity Karlovy. Tato tvrzení však tabákové společnosti rezolutně odmítají.

Jedním z hlavních problémů bylo podle průzkumu Hejlové nedostatečné označování reklamy na sociálních sítích, což je však fenomén, který je vlastní influencerům v Česku obecně. Marketéři tabákových výrobců se také poměrně asertivně pohybují na hraně zákona a oddělují propagaci samotného elektronického zařízení a tabákových náplní. Argumentují, že při propagaci pouze HTP zařízení se nejedná o reklamu na tabák, a proto se na ni nevztahují přísné regulace. Jinými slovy, že zařízení mohou v reklamě využívat podobně, jako by se jednalo například o žehličku či fén.

Asertivní strategie marketingu se tabákovým společností vyplácí. Nejen že počet uživatelů HTP roste a společnosti si mohou otestovat své metody i pro další trhy, především se ale z HTP stává stále podstatnější zdroj příjmů. Společnost BAT uvedla, že z globálního pohledu byl ještě loni podíl HTP produktů na jejich celkových tržbách čtyři procenta, letos by měl být podíl asi dvojnásobný, a pro rok 2022 počítá výrobce s tím, že zahřívavý tabák bude generovat přes pětinu tržeb celé společnosti.

URL| <https://www.info.cz/cesko/uzivani-misto-koureni-cesi-si-zvykaji-na-zahrivany-tabak-pro-vyrobce-jde-o-dulezity-zdroj-penez-42696.html>